ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༄༅། །རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་སུ་གཏོད་པའི་མན་ངག་ཟབ་མོ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་མཚུངས་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་བཅུད་བྱང་
ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཉམས་ཁྲིད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་གསུང་
རབ་ཀུན་གྱི་བཅུད་བསྡུས་གདམས་ངག་བདུད་
རྩིའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།

SJRB-0258

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཀྱིས་ཞུ་སྒྲིག་བྱས།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༡༥ ཟླ་ ༧ པར་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས།
༢༠༢༡ ཟླ་ ༠༡ པར་བསྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

པར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

a

དཀར་ཆགངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས། .... i ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། ii

༄༅། །རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་སུ་གཏོད་པའི་མན་ངག་ཟབ་མོ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་
མཚུངས་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་བཅུད་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་
ཉམས་ཁྲིད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་བཅུད་བསྡུས་
གདམས་ངག་བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

ཆོས་ཁུངས་བཙུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ། ....28 རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚུལ། ....29 གཉིས་པ་རྟེན་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་བརྙེས་པའི་ཚུལ། ....30 ཡོན་ཏན་བརྙེས་ནས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཚུལ། ....44 ས་བཅད་གཉིས་པ་གདམས་ངག་ལ་གུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ། ....71 བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ། ....72 གསུང་རབ་མ་ལུས་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེ་བ། ....75 རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པའི་ཆེ་བ། ....80 ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་བ། ....82 ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བྱ་བ། ....88 ཆོས་ཉན་པའི་ཚུལ། 89

དཀར་ཆག

b

ཆོས་བཤད་པའི་ཚུལ། ....111 མཇུག་ཏུ་ཐུན་མོང་དུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ། ....119 གདམས་པ་དངོས་ཀྱིས་སློབ་མ་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པ། ....120 ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ། ....120 དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཆོས་དྲུག...121 གནས་ཁང་བྱི་དོར་བྱ་བ། 122
སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་བཀྲམ་པ། 130
གམཆོད་པ་གཡོ་མེད་ཅིང་བཀོད་པ་མཛེས་པར་བཤམ་པ། 133
སྐྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་དང་འདྲེས་ངེས་སུ་བྱ་བ། 140
ཚོགས་ཞིང་གསལ་གདབ་པ། 172
གསོལ་བ་འདེབས་པ་རྒྱུད་དང་འདྲེས་ངེས་སུ་བྱ་བ། 223
གདམས་པ་དངོས་ཀྱིས་སློབ་མ་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པ། ....231 བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན། ....232 མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས། ....243 བསམ་པས་བསྟེན་ཚུལ། ....253 རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ། ....254 བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་ཏེ་གུས་པ་བསྐྱེད་པ། ....269 སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ། ....280 བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་ཚུལ། ....288 དལ་བའི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་བླང་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྐུལ་བ། 288

དཀར་ཆག

c

དལ་འབྱོར་ངོས་བཟུང་བ། ....289 གདོན་ཆེ་བར་བསམ་པ། ....294 རྙེད་དཀའ་བ་བསམ་པ། ....298 སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ། ....312 འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་པ༌། ....312 འཇིག་རྟེན་འདིར་རིང་དུ་མི་གནས་པར་འཆི་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ། 312
འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་བསམ་པ། ....342 དམྱལ་བ། 345

ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ། ....361 དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ། ....368 འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟན་པ། ....376 བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་དམ་པ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱ་བ། 376
རྒྱུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། 376
ཡུལ་གང་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། 377
ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚད། 384
སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཕན་ཡོན། ....402 སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་བསླབ་བྱ། ....409 བདེ་ལེགས་ཀྱི་རྩ་བ་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བསྐྱེད་པ། ....416 ལས་འབྲས་སྤྱིར་བསམ་པ། ....418 ལས་འབྲས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ། 448

དཀར་ཆག

d

ལས་འབྲས་བསམས་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་ཚུལ། ....453 ཁྱད་པར་དུ་སྟོབས་བཞིས་སྦྱོང་བའི་ཚུལ། 454
སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བློ་སྦྱང་བ། ....458 ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་པ། ....458 འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ། ....459 སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ། ....473 མིའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ། 473
ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ། 484
ལྷའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ། ....485 ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ། ....495 ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་པ། ....495 ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་ཚུལ། 495
དེས་ལས་གསོག་ཚུལ། 508
འཆི་འཕོ་བ་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚུལ། 510
ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ། ....521 རྟེན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པ༌། ....521 ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པ།..............................522
སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བློ་སྦྱང་བ། ....532 ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནར་བསྟན་པ། 532

དཀར་ཆག

e

བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་སྦྱོང་བའི་རིམ་པ་དངོས། ....552 རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱང་བ། ....552 ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ཀྱི་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱང་བ། ....576 སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ། ....615 སྦྱིན་པ། ....615 ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན། ....620 བཟོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ། ....622 བརྩོན་འགྲུས། ....629 བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཞི་གནས་ལ་སློབ་ཚུལ། ....633 ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་པ། ....633 ཞི་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ་དངོས། ....639 དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་དགུ་སྒྲུབ་ཚུལ། ....654 དེ་སྟོབས་དྲུག་གིས་འགྲུབ་ལུགས། ....658 དེ་ལ་ཡིད་བྱེད་བཞི་ཡོད་ཚུལ། ....659 དེ་ལས་ཞི་གནས་དངོས་འགྲུབ་ཚུལ། ....659 ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྷག་མཐོང་ལ་སློབ་ཚུལ། ....663 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ། ....663 མཉམ་གཞག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྐྱོང་ཚུལ། ....663 རྗེས་ཐོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྐྱོང་ཚུལ། 682

དཀར་ཆག

f

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ། ....685 འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ། 685
འདུས་མ་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ། 690
དེ་ལས་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་ཚུལ། 691
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ་ལ་སློབ་ཚུལ། 692
གཞན་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་བསྡུ་བཞི་ལ་སློབ་ཚུལ། 693
སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུང་བའི་ཚུལ། 694
སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ། 694
ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བའི་ཚུལ། ....700 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག...712

i

ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།

ཁྲི་བྱང་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ། ཚལ་གུང་ཐང་དུ་འཁྲུངས། ཁྲི་བྱང་སྐུ་ཕྲེང་གསུམ་པ༑ དགུང་ལོ་ཆུང་ངུའི་དུས་ནས་ཁྲི་བྱང་སྐུ་གོང་མའི་ཡང་སྲིད་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་།
དགའ་ལྡན་ཤར་རྩེ་གྲྭ་ཚང་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད་དེ་གཞུང་ཆེན་ལ་གསན་བཞེས་དང་། ཐ་སྙད་རིག་གནས་ལ་སྦྱངས་པ་མཛད།
དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་གི་སྐབས་ལྷ་རམས་པའི་དམ་བཅའ་གནང་། མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན། དགུང་ལོ་སོ་བཞི་པར་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་གསེར་སྡོང་གསར་བཞེངས་ཀྱི་

ཕྱག་ལས་གནང་།

དགུང་ལོ་ཞེ་བཞིའི་སྐབས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་མཚན་ཞབས་མཛད། དགུང་ལོ་ང་གཅིག་གི་སྐབས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་ཡོངས་འཛིན་གནང་། ༡༩༨༢ ལོར་སྐུ་གཤེགས། གསུང་རྩོམ་ལ། པོ་ཏི་གཅིག་བཞུགས།

ii

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྔོན་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་དྲིན་ལས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བཅུད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་མྱོང་ནའང་། དུས་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་ཕྱིན་ཟིན་པ་དང་། ལྷག་འཕྲོས་གང་མང་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་འགྲོ་ཉེར་ཡོད་པར་བརྟེན་དུས་རབས་འདིའི་བོད་མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་རྩ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བརྩོན་དགོས་པ་ནི་དུས་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བཟློག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཚགས་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།
དེང་རབས་ཀྱི་འཕྲུལ་ལས་སྟབས་བདེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་བསྟུན་ནས་གསར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་དང་འཕྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྱབ་བརྡལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དཔར་བསྐྲུན་དང་ཞུ་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཚབས་ཆེ་བའི་སྐྱོན་ཆ་འབྱུང་སྲིད་པས་བསྲེས་ལྷད་དང་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཇོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱུ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། འདི་ག་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ལ་མཚོན་ན། པར་གཞི་ཚད་ལྡན་ཞིག་མ་ཕྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་རྩ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་ནུས་ཤིག་སྡུར་བཞིན་ཡོད།

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤ

iii

མ་ཕྱིར་ཡིག་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཅོས་ཏེ་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཕྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།
ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ལས་བྲེལ་ཧ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཞིབ་སྡུར་བྱེད་སྐབས་མཆན་འདེབས་པ་ཙམ་ལས་མ་ཕྱི་དང་དཔེ་གཞི་གཞན་གྱི་ཤོག་གྲངས་དང་མདུན་རྒྱབ་ཡིག་ཕྲེང་སོགས་གསལ་ཁ་འདོན་མ་ཐུབ་པ་རེ་ཟུང་བྱུང་ཡོད་ནའང་ཕྱིས་སུ་དཔེ་བསྡུར་ཞུས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་བཏོན་ཡོད།
རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་ཀློག་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ངོ་སྤྲོད་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཀྱུས་སུ་རྟགས་[ ]འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ནི་མ་ཕྱིའི་ནང་གི་འོག་མཆན་དང་དཀྱུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཀྱུས་སུ་རྟགས་ ” འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་སའི་ཡི་གེའམ་ཚིག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གྲངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གྲངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དང་ཕྲད་སྦྱོར་སྟངས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་ “ འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།
མཐའ་མཆན་ཀློག་སྐབས་དེབ་དེ་དཔེ་བསྡུར་བྱས་ཡོད་ཚེ་དེའི་མ་ཕྱིར་བཟུང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་ཕྱི་ཞེས་དང་། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ། ཞོལ། སྐུ་འབུམ། བླ་བྲང་པར་མ་རྣམས། སྡེ། བཀྲ། ཞོལ། སྐུ། བླ། སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཆན་གྱི་ཁྲོད་དུ་རྟགས་ཅན་ *བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བསྒྱུར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་མཚོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཅན་ -བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་བསྒྲུབས་ཆད་པ་

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

iv

དང་། +བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་བསྒྲུབས་ལྷག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།
དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། མ་ཕྱི། ༩༨ན༥ན། བསྒབ *བསྒྲུབས སྐུ། ༡༠༣ན༦ན། བླ། ༡༡༠བ༣ན། བསྒྲུབས ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་ཕྱིའི་ཤོག་གྲངས་༩༨མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༥པ་ན།བསྒབ་ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་མཚོན་ཞིང་། *བསྒྲུབས ནི་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་བསྒབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐུ་འབུམ་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༠༣མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༦པ་ན།བླ་བྲང་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༡༠རྒྱབ་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༣པ་ན།བསྒྲུབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།
ཞུ་སྒྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་ནོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་སོགས་གཟིགས་ཚེ་ཀུན་ཕན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ནས་འདི་གའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་ངོ་སྤྲོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྱོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤུས་ཀ་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས།
ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ཟླ་༠༧ཚེས་༡༥ལ།

1

༄༅། །རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་སུ་གཏོད་པའི་མན་ངག་ཟབ་མོ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་མཚུངས་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་བཅུད་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཉམས་
ཁྲིད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་བཅུད་
བསྡུས་གདམས་ངག་བདུད་རྩིའི་སྙིང་
པོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༈ མཉམ་པའི་པྲིཏྟའི་ནང་ཚན་ཡི་གེ་བཅུ་གཉིས་པ་སྐྱེ་འགྲོ་ལ་སྤྱིར་གྲངས་༤༠༩༦ ཡོད་པའི་བྱེ་བྲག ༢༩༠༦ པྲསྟཱ་རས་སྤུད་པའོ།།

༄༅། །པྲཡསཱརཱིནྤསརཎསྱཛཀཱུཊཀིཛཡནྟ། །
རབ་འབྱམས་སྐྱབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་པ། །

ཏྲཡཡཾགུཧྱསཎཊཱཏིཛགོལམཛཨེཀ །
གསང་གསུམ་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ཏུ་རྫོགས་པའི་གར། །

སུཡདྷཱིབཛྲསདྷརོཏྟཛརཿམུནིཛཨཀྵ། །

བླ་མ་བློ་བཟང་ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་། །

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

2

པྲཡཡཙྪཏསཤུབྷཾབཛལཱརུགཛཀོཊ། །
དགེ་ལེགས་བྱེ་བའི་ཆར་ཆེན་འགྲོ་འདིར་སྩོལ། །
བྱམས་སྙིང་ཐེག་པ་མཆོག་གིས་ཞི་མཐའ་བཅོམ། །
སྲིད་བདེར་མ་ཆགས་བསླབ་གསུམ་རྒྱལ་བསྟན་འཛིན། །བཟང་པོའི་འཕྲིན་ལས་ཆོས་བརྒྱད་དྲི་མས་དབེན། །བདེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོའི་འབྱུང་གནས་མགོན་དེར་འདུད། །

གང་དེའི་ཞལ་ལུང་ནད་བརྒྱ་དྲུང་འབྱིན་སྨན། །
ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་གསུང་གི་མཚོ། །བྱིས་བློའི་སྣོད་དུ་ཆུད་མིན་འོན་ཀྱང་འདིར། །

བརྗེད་པར་ཕངས་བློས་ཆ་ཙམ་འགོད་ལ་བརྩོན། །
དེ་ལ་འདིར་སྔོན་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་གྲངས་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་
དང༌། བསྐལ་བཟང་འདིའི་འདྲེན་མཆོག་སྟོང་གི་དབུས་ན་པད་དཀར་ལྟར་མཐོ་བའི་
མགོན་པོ་དེས་ཀྱང་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་འདུལ་བར་མི་འོས་པའི་བདག་སོགས་སྐལ་
དམན་གྱི་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་དང་པོར་རྣམ་པར་དཀར་བའི་བློ་སྐད་ཅིག་ཙམ་
ཚུན་ཆད་སྐྱེ་རུ་བཅུག་པ་ནས་བཟུང༌། རྟེན་བཟང་ལ་བཞག་སྟེ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བའི་ལམ་བསྟན་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སར་བགྲོད་པ་ལ་རང་དབང་དུ་
བྱེད་པའི་བར། མདོར་ན་ཉེས་རིགས་མཐའ་ཡས་པ་ལས་ནི་ཡང་ནས་ཡང་དུ་

དྲངས། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་ནི་ཉེ་བར་འགོད་པར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

3

མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་ཅན་མཚུངས་མེད་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་དོན་གྱི་སླད་དུ་

མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་ནས་གྲུབ་པའི་གནས་མཆོག་དབེན་གནས་ཆུ་བཟང་རི་ཁྲོད་དུ།
དམུ་རྒོད་གདུལ་དཀའི་སྐྱེ་བོ་མི་བསྲུན་པ་བདག་ལྟ་བུས་ཀྱང་ཐེག་མཆོག་གི་
གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན་མྱོང་བའི་དུས་བཟང་པོ་ལྕགས་བྱ་སྟོན་ཟླ་ར་བའི་གནམ་གང་

ནས་དབུ་བརྩམས་ཏེ་ཉིན་ཉེར་བཞིའི་རིང༌། གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་དང༌། དབུས་
གཙང༌། མདོ་ཁམས་བཅས་ནས་སྐོམ་པས་ཆུ་དོན་དུ་གཉེར་བ་བཞིན་གསུང་གི་

བདུད་རྩི་མྱོང་བ་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་དཀའ་སྤྱད་ཆེན་པོས་ལྷགས་པའི་བླ་སྤྲུལ་བཅུ་ཕྲག་གསུམ་དང༌། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་དུ་མ་དང་བཅས་ཚོགས་པ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་བརྒལ་
བ་ལ། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་དམར་ཁྲིད་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་ཁྲིད་རྒྱུན་
རྒྱས་པ་དབུས་བརྒྱུད་ལུགས་དང༌། བསྡུས་པ་ལྷོ་བརྒྱུད་ལུགས། མྱུར་ལམ་དམར་ཁྲིད། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྐབས་བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ་
བཅས་སྦྲགས་པའི་ཉམས་ཁྲིད་སྩལ་བ་ལས། དེ་དག་གི་སྐབས་དོན་གྱི་ཆ་ཤས་རེ་
རེ་ནས་ཀྱང་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་དང༌། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ། ངོ་མཚར་བའི་
གཏམ་རྒྱུད། ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་དང་བཅས་ཏེ་སྙན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་གིས་

བརྒྱན་ནས་གསུངས་པས། ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ལ་གོ་བདེ་ཞིང་རབ་འབྲིང་ཐ་
གསུམ་གྱི་བློར་འཚམས་པ། ཉམས་མྱོང་རྒྱུད་ཐོག་ཏུ་ཁེལ་བས་ཡིད་འཁུལ་སླ་ཞིང་

སེམས་ལ་ཕན་པ། སྐབས་རེ་རྒོད་བྲོ་བས་གཉིད་རྨུགས་བྱིང་འཐིབས་སངས་

ཤིང༌། རེས་འགར་ངུ་བྲོ་བས་མཆི་མ་དབང་མེད་དུ་འབྱིན་དགོས་པ་དང༌། གཞན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

4

དག་ཏུ་འཇིགས་ཤིང་ཡིད་འབྱུང་བས་ད་ལྟ་རང་ནས་ཚེ་བློས་བཏང་གིས་ཉམས་

ལེན་ཁོ་ན་བྱས་ནས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདུག་སྙམ་དུ་བཟོད་གླགས་མེད་པའི་བློ་ངེས་
པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུས་མཚོན་འཆད་ཚུལ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་གསུང་བཤད་མཐའ་དག་པ་ནི་བྲི་བར་ག་ལ་ནུས། འོན་ཀྱང་ཉམས་མྱོང་རྒྱུད་ཐོག་ཏུ་འགེལ་བའི་
མན་ངག་གི་གནད་འགག་རྣམས་བརྗེད་ན་ཤིན་ཏུ་ཕངས་པས་རང་བློས་གང་
སྤོབས་ཤིག་ཟིན་བྲིས་སུ་བགྱིད་པར། རྗེས་སུ་རྗེ་བླ་མ་མཆོག་ནས་ཀྱང༌། ཆོས་
གྲལ་དུ་མ་ངེས་པ་རྣམས་ལ་ངོས་ནས་ཟུར་དུ་འཆད་པར་དཀའ་ཞིང༌། ཟིན་བྲིས་
འདེབས་མི་མང་ཡང་ཆ་ཚང་བ་དང༌། ཡིད་བརྟན་རུང་བ་དཀའ་བས་ཁྱོད་ཀྱིས་

གང་ངེས་པ་རྣམས་ཟིན་བྲིས་ཐོབས་ཤིག་ཅེས་བཀའི་གནང་བ་ཕེབས་པ་དང༌། སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་འདོད་པའི་གྲོགས་གཞན་ལའང་བླ་མའི་གསུང་གི་ཚབ་མ་ལྟ་བུར་
ཕན་དུ་རེ་བའི་བློས་བཅོས་ལྷད་མེད་པར་དགོད་པར་བྱའོ། །
༈ དེ་ལ་ཉིན་དང་པོར།

མཚུངས་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཁྲིད་ཀྱི་སྔོན་འགྲོ་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

༈ འོ་ལགས་སོ། །ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
གསུང་ལས། དལ་བའི་རྟེན་འདི་ཡིད་བཞིན་ནོར་ལས་ལྷག །འདི་འདྲ་རྙེད་པ་ད་རེས་
ཙམ་ཞིག་ཡིན། །རྙེད་དཀའ་འཇིག་སླ་ནམ་མཁའི་གློག་དང་འདྲ། །ཚུལ་འདི་བསམས་

ནས་འཇིག་རྟེན་བྱ་བ་ཀུན། །སྦུན་པ་འཕྱར་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་གྱུར་ནས། །ཉིན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

5

མཚན་ཀུན་ཏུ་སྙིང་པོ་ལེན་པ་དགོས། །རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བྱས། །ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱངས་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
རང་ཅག་ཚེ་རབས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་འཁོར་བ་ན་སྡུག་བསྔལ་འདི་མ་མྱོང་བྱ་བ་དང༌། བདེ་སྐྱིད་ཀྱང་འདི་མ་སྤྱད་བྱ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པར་ལུས་ཇི་
སྙེད་ཅིག་བླངས་ཀྱང་སྙིང་པོ་ལོན་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་ལ། ད་རེས་ཀྱི་སྐབས་
འདིར་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པ་འདི་ལ་སྙིང་པོ་ལོན་པ་ཞིག་བྱ་

དགོས་ཏེ། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པའི་ཚེ་འདི་ལྟ་བུའི་རྟེན་བཟང་
པོ་རྙེད་པ་ལ་དགའ་ཚོར་ཅི་ཡང་མེད་ཅིང༌། དེ་ལས་དངུལ་སྲང་གང་དོ་རྙེད་པ་ལ་དགའ་ཚོར་ཆེ་བ་ཙམ་དུ་བརྩི་བ་དང༌། དལ་འབྱོར་སྟོང་ཟད་དུ་སོང་བ་ལ་ཕངས་
སེམས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར། དེ་ལས་དངུལ་སྲང་གང་དོ་བོར་བ་ཕངས་སེམས་ཆེ་བར་བྱེད་འདུག་མོད། རང་རེས་ཐོབ་པའི་རྟེན་འདི་ནི་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་འབུམ་
འགྱུར་ལས་ཀྱང་ལྷག་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དེ་བཀྲུ་བ་གསུམ་དང༌། ཕྱི་
བ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་དག་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྩེར་མཆོད་ན་ཟས་གོས་
སོགས་ཚེ་འདིའི་བདེ་སྐྱིད་འབད་མེད་དུ་འབྱུང་ཞིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་
བརྒྱ་སྟོང་ཁྲི་འབུམ་རྙེད་ཀྱང༌། དེས་རྟེན་འདིའི་སྟེང་ནས་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་དོན་ཆུང་ཤོས་
ཕྱི་མ་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཐབས་ཙམ་ཡང་བྱེད་ནུས་པ་མིན་ལ། རྟེན་འདི་ལ་

བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོ་བ་ཞིག་བྱེད་ནའང་འདིས་བྱེད་ནུས། དེ་བཞིན་

དུ༑ ཚངས་པ་དང༌། བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ཞིག་བསྒྲུབ་འདོད་ནའང་འདིས་

སྒྲུབ་པར་ནུས་པ་དང༌། མངོན་དགའ་དང༌། བདེ་བ་ཅན་དང༌། དགའ་ལྡན་སོགས་དག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

6

པའི་ཞིང་ཁམས་སུ་འགྲོ་བར་འདོད་ནའང་རྟེན་འདིའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་ནུས་པ་དང༌། དེར་
མ་ཟད་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཡང་རང་གིས་མ་བསྒྲུབ་པ་མ་
གཏོགས་རྟེན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་ནུས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་གཞན་དུ་
བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཟུང་འཇུག་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་
འཕང་མཆོག་དེ་ཡང་རྟེན་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཐུང་གཅིག་ལ་

སྒྲུབ་ནུས་ཤིང༌། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་བྱེ་བ་འབུམ་ཕྲག་ལས་ཀྱང་ལྷག་པ་ཡིན་པས། དེ་
ལྟ་བུའི་རྟེན་འདི་ཐོབ་ནས་དོན་མེད་ཆུད་ཟོས་སུ་བཏང་ན། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་བྱེ་བ་
འབུམ་ཕྲག་ཆུད་ཟོས་སུ་བཏང་བ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཕངས་པས། དེ་ལས་གྱོང་ཆེ་བ་དང༌། དེ་ལས་རྨོངས་པ་དང༌། དེ་ལས་རང་གིས་རང་བསླུས་ཚབས་ཆེ་བ་མེད་དེ། མགོན་པོ་ཞི་བ་ལྷས། འདི་འདྲའི་དལ་བ་རྙེད་གྱུར་ནས། །བདག་གིས་དགེ་གོམས་མ་
བྱས་ན། །འདི་ལས་བསླུས་པ་གཞན་མེད་དེ། །འདི་ལས་རྨོངས་པའང་གཞན་མེད་
དོ༑ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
སྙིང་པོ་ལེན་པ་ལ་ཡང་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་བརྩོན་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་མ་བརྩོན་ན་
འཆི་བར་ངེས་ཤིང་ནམ་འཆི་ཆ་མེད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ད་ལྟ་རང་རེ་ཆོས་གྲལ་དུ་
ཡོད་པ་འདི་དག་ཀྱང་ལོ་བརྒྱ་སོང་བ་ན་གཅིག་ཀྱང་ལུས་པར་མི་འགྱུར་ལ། སྔོན་
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བསྐལ་པ་མང་པོར་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྲུན་པའི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་
བུའི་སྐུ་བརྙེས་པའང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན། དེའི་རྗེས་སུ་བྱོན་པའི་

འཕགས་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ལོ་པཎ་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་དེ་བྱུང་ངོ་ཞེས་པའི་མིང་

ཙམ་ལས་མ་ལུས་པར་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཟིན་ལ། མདོར་ན་འདི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

7

ཉིད་མ་ཤི་བར་ལུས་པའོ་ཞེས་པའི་མཚན་གཞི་ད་ལྟ་གང་ནའང་སྟོན་རྒྱུ་མེད་ཅིང༌།

དེ་ལྟ་བུའི་རེ་བའང་བྱར་མེད་པས་རང་གཅིག་པུ་ག་ལ་སྡོད། འཆི་བར་ངེས་པ་དེ་
ལྟར་མ་ཟད་ནམ་འཆི་ལ་ངེས་པ་མེད་དེ། སང་ཕོད་ད་ཚོད་ཙམ་ན་རང་མི་ཡུལ་
འདིར་ལུས་ལ་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་གྱོན་ནས་བསྡད་ཡོད་དམ། ཡང་ན་སང་ཕོད་ད་ཚོད་རང་དུད་འགྲོར་སྐྱེས་ནས་ལུས་ལ་སྤུ་ཞོལ་ལེ་བའམ། མགོ་ལ་རྭ་ཅོ་ཟིང་

ངེར་གནས་ཡོད་དམ། ཡང་ན་ཡི་དྭགས་ལྟ་བུར་སྐྱེས་ནས་ཟས་ཆུ་ཐིགས་ཙམ་
ཡང་མ་རྙེད་པར་བསྡད་ཡོད་དམ། ཡང་ན་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ནས་ཚ་གྲང་བཙོ་སྲེག་
གི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་གིན་ཡོད་ངེས་པ་མེད་ལ། འཆི་བའི་རྗེས་སུ་རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་
དེ་མི་འགྲོ་བས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ལེན་དགོས། སྐྱེ་ས་དེ་ཡང་བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོ་
གཉིས་ལས་མེད། གལ་ཏེ་མནར་མེད་ཀྱི་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ན་མེ་དང་ལུས་དབྱེར་
མེད་དུ་གནས་དགོས་པ་དང༌། དེ་ལས་དྲག་ཤོས་ཡང་སོས་ལྟ་བུར་ཉིན་རེ་ལ་ཤི་ཐེངས་བརྒྱ་དང་གསོན་ཐེངས་བརྒྱ་ལ་སོགས་པས་མནར་བར་འགྱུར་ན། ད་ལྟ་རང་རེ་ལག་པ་མེར་བཅུག་པ་ཙམ་ཡང་མི་བཟོད་ན་དེར་ཇི་ལྟར་བཟོད། དེ་དག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་ཡང་ད་ལྟའི་ལུས་འདིའི་སྟེང་དུ་མྱོང་བ་ལྟར་ཡིན་གྱི། འདི་འདྲ་མིན་

པའི་མྱོང་ལུགས་ལས་སླ་མོ་ཞིག་ཨེ་ཡོད་སྙམ་ན་ནི་དེ་འདྲ་མེད།
དེ་བཞིན་དུ་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེས་ན་ལོ་མང་པོར་ཆུ་ཐིགས་གཅིག་ཙམ་ཡང་
མི་རྙེད་པ་ཡོད། ད་ལྟ་སྨྱུང་གནས་སྲུང་བ་སོགས་ཀྱང་དཀའ་ལས་སུ་བྱེད་ན་དེར་སྐྱེས་ཚེ་ཇི་ལྟར་བཟོད། དུད་འགྲོ་ལ་ཡང་ཁྱི་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། སྡོད་གནས་དང༌། ཟས་ཚོལ་ལུགས། ཇི་ལྟར་རྙེད་པ་སོགས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱོད་དང་དེར་གྱུར་ཚེ་ཇི་ལྟར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

8

བྱེད་བཟོད་ཐབས་ཨེ་འདུག །དེ་ཡང་ངན་སོང་ཞེས་པ་དེ་ཐག་རིང་པོ་ཞིག་ཡིན་

སྙམ་སྟེ། ངན་སོང་དང་རང་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཆོད་པ་དབུགས་གྱ་གྱུ་འདི་ཙམ་ཡིན།
མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པའི་ཚེ་ན་རང་རེ་ངན་སོང་དུ་རང་འགྲོ་དོགས་མེད། སྡོམ་པ་
འདྲ་ནི་བསྲུངས། ཁ་ཏོན་འདྲ་ཡང་བྱས། སྡིག་ཟེར་བ་མི་བསད་རྟ་བསྒྱེལ་ལྟ་བུའི་

སྟོབས་ཆེན་ནི་ཅི་ཡང་མ་བྱས་སྙམ་པ་ཡོང་མོད་ཀྱང༌། ལེགས་པར་མ་བརྟགས་
པའི་སྐྱོན་ཡིན། བསམ་བློ་ཞིབ་ཏུ་བཏང་ན་ངན་འགྲོར་འགྲོ་མི་འགྲོ་རང་ལ་རང་

དབང་མེད། ལས་ལ་རག་ལས་ཤིང་། རང་རེའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་འདྲེས་
མར་ཡོད་ཀྱང་ལས་གང་སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་འཆི་ཁར་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་
འདེབས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རང་རྒྱུད་ལ་གང་སྟོབས་ཆེ་བ་བརྟག་ན་མི་དགེ་བ་རང་
སྟོབས་ཆེ་ཞིང༌། སྟོབས་ཆེ་ཆུང་ནི་ཀུན་སློང་དང་སྦྱོར་བ་མཇུག་རྣམས་ཤུགས་
དྲག་ཞན་ཡིན་པས། རང་རེས་མི་དགེ་བ་ཆུང་ངུ་ཞིག་ལས་མ་བྱས་སྙམ་པ་ཚོ་ཡང་
ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་མཚོན་ན། དགེ་ཕྲུག་ལྟ་བུར་གཏམ་བཤད་ཚིག་
གཅིག་གཏོང་ནའང༌། ཞེ་སྡང་དྲག་པོས་ཀུན་ནས་སློང༌། སྦྱོར་བ་ཡང་ཚིག་ངན་གནད་ལ་གང་ཕོག་ཤིན་ཏུ་རྩུབ་མོ་སྨྲས། མཇུག་ཏུ་ཡང་ང་རྒྱལ་དང་ཁེངས་སེམས་ཆེན་པོ་བྱས་པས་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ནས་སྤུས་དག་པོ་ཞིག་ཡོད། གཞན་ཡང་ཤིག་བསད་པ་ལྟ་བུར་ཡང་ཀུན་སློང་ཞེ་སྡང་ཤིན་ཏུ་དྲག་པོ་བྱས། སྦྱོར་བ་
མཛུབ་མོས་མཉེད་པ་སོགས་སྡུག་ལས་ཡུན་རིང་བཏང་ནས་མཐར་གསོད་པ་སོགས་བྱེད། མཇུག་ཏུ་ཡང་ད་ཕན་པོ་བྱུང་སྙམ་པ་སོགས་རློམས་སེམས་ཆེན་པོ་
བྱས་པས་མི་དགེ་བ་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པར་སོང༌། དགེ་བ་ནི་སྟོབས་ཆེན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

9

ཞིག་བྱས་ཡོད་སྙམ་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མཐུ་ཆུང་སྟེ། དགེ་བ་སྟོབས་ཆེན་དུ་
འགྲོ་བ་ལ། སྦྱོར་བ། ཀུན་སློང༌། དངོས་གཞི། མཇུག་བསྔོ་བ་སོགས་རྣམ་དག་ཅིག་

དགོས་རྒྱུ་ལ། རང་རེས་བྱས་པའི་དགེ་བ་ལ་ནི་དང་པོ་ཀུན་སློང་རབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་དང༌། འབྲིང་ངེས་འབྱུང་གི་བློ་ལྟ་ཅི། ཐ་མ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་
བསམ་པ་ཙམ་ཡང་དཀོན་པར་སྣང་སྟེ། དང་པོ་ནས་ཕལ་ཆེར་གྱིས་ཚེ་འདི་སྣང་གི་

བསམ་དོན་འགྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྨོན་ལ། དེ་དག་གང་འགྲུབ་ཕྱིར་སྨོན་པའི་

དོན་ནི་སྡིག་ལས་ཁོ་ན་ཡིན། དངོས་གཞི་ཡང་གཙང་ངེས་པའི་སྤྲོ་སེང་ངེ་བ་མེད་དེ།
མ་ཎི་ཕྲེང་སྐོར་གཅིག་འདོན་པའི་རིང་ཙམ་ལ་ཡང་སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས། གཉིད་

དང་རྣམ་གཡེང་ཤ་སྟག་ཡིན། དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱ་མ་ཚར་གཅིག་འདོན་པའི་རིང་ལ་

ཡང་ཡག་པོ་བྱེད་དཀའ། མཇུག་ཏུ་ཡང་བསྔོ་སྨོན་ཚེ་འདི་པར་ཤོར་བས། དེས་ན་དགེ་བ་ནི་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱས་ཡོད་སྙམ་པ་ཚོ་ཡང་སྟོབས་ཆུང་ངུ་ལས་མེད། འགའ་
ཞིག་ནི་སྦྱོར་བས་མ་དག་ལ། འགའ་ཞིག་ནི་ཀུན་སློང་དང་མཇུག་གིས་མ་དག་པ།
འགའ་ཞིག་ཚང་མ་མ་དག་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་རང་རེའི་རྒྱུད་ལ་མི་དགེ་བའི་ལས་

རང་སྟོབས་ཆེ་བས་འཆི་ཁར་མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་གསོས་འདེབས་པ་ལས་འོས་
མེད། མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་གསོས་བཏབ་ན་འགྲོ་ས་ངན་སོང་ལས་མེད། དེའི་ཕྱིར་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་ཐག་ཆོད་པ་རེད། ད་ལྟ་རང་རེས་བླ་མ་མངོན་ཤེས་ཡོད་ཟེར་བ་སོགས་ལ་མོ་ལུང་ཚུན་ཆད་བྱས་ནས་ཕྱི་མ་གང་དུ་སྐྱེ་ཞེས་འདྲི། དེས་སྐྱེ་བ་བཟང་ཞེས་པ་ཟེར་ན་བློ་བདེ་བྱེད། ངན་ཞེས་ཟེར་ན་འཇིགས་སྣང་བྱེད་ཀྱང་གདེང་ཁེལ་
བའི་ཡིད་རྟོན་ག་ལ་རུང༌། དེ་བས་ཕྱི་མ་གང་དུ་འགྲོ་བ་ལ་མོ་ལུང་རྩིས་གསུམ་བྱེད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

10

མི་དགོས།
སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་དང༌། འཕགས་བོད་ཀྱི་པཎ་
གྲུབ་དུ་མས་སྔར་ནས་ལུང་བསྟན་གནང་ཟིན་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན་འཕགས་པ་ཀླུ་
སྒྲུབ་ཀྱིས་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང༌། མི་དགེ་བ་ལས་སྡུག་བསྔལ་ཀུན། །དེ་བཞིན་

ངན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དོ། །དགེ་ལས་བདེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དང༌། །སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་བདེ་བ་དག །ཅེས་གསུངས་པ་རེད། དེས་ན་ད་ལྟ་རང་རེས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་གང་དུ་འགྲོ་བ་སོགས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་ངེས་མི་ནུས་ཀྱང༌། གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཇི་

བཞིན་དུ་གཟིགས་ནས་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ཚད་མ་ལས་ཡིད་

ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་པར་བྱར་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། དེ་ལྟར་རང་རེ་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་
བར་ཐག་ཆོད་འདུག་ན། ད་ངན་སོང་དེར་མི་སྐྱེ་བའི་ཐབས་ཤིག་ད་ལྟ་ནས་ཚོལ་
དགོས། དེ་ཡང་ངན་སོང་དེ་ལས་ཐར་བར་འདོད་ན་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་ཚོལ་
དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་མི་ནག་ཅན་གསོད་པ་ལ་ཐུག་པ་དག་གིས་དབང་ཆེ་ལ་ཁ་དྲག་
པའི་དཔོན་ལ་སྐྱབས་ཞུ་བ་ལྟར། སྡིག་ལས་མི་བཟད་པས་གོས་པའི་ཉེས་ཅན་ངན་
འགྲོའི་ཁྲིམས་ཀྱིས་མནར་བར་ཉེ་བ་ལ་དེ་ལས་སྐྱོབ་ནུས་པ་ནི་དཀོན་མཆོག་ཉིད་

ཡིན་པས་དེ་ལ་སྐྱབས་བཅོལ། བཅོལ་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་དེས་བསྟན་པའི་བླང་དོར་གྱི་གནས་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱ་དགོས། གཞན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཕྱག་གིས་འདྲེན་
པའམ། སྡིག་སྒྲིབ་ཆུས་བཀྲུ་བ་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་ན་སྔར་ནས་དྲངས་ཟིན་པས་ད་ལྟ་
རང་ཅག་སྡུག་བསྔལ་བ་མི་འབྱུང་ཡང༌། དེ་ལྟར་མཛད་དུ་མེད། ཐུབ་པས་ཆོས་སྟོན་
ཞིང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འཇུག་ལྡོག་ལ་མ་ནོར་བར་སྦྱོར་བ་ཁོ་ནས་ཏེ། མདོ་ལས། ཐུབ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

11

རྣམས་སྡིག་པ་ཆུ་ཡིས་མི་འཁྲུ་ཞིང༌། །འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱག་གིས་མི་སེལ་

ལ༑ །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་སྤོ་མིན་ཏེ། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་
བར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པས། དེས་ན་བདག་གིས་ངན་སོང་དེ་ལས་ཐར་བའི་ཕྱིར་དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་ནས་ངན་སོང་དེ་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་ལས་
འབྲས་ཀྱི་སྤང་བླང་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་འཇུག་ལྡོག་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམ་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་
ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་ཡིན།

འོ་ན་ངན་སོང་ལས་ཐར་བ་དེས་ཆོག་གམ་ཞེ་ན། དེས་མི་ཆོག་སྟེ། དེ་ལས་ཐར་ཙམ་གྱིས་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལན་རེ་ལན་གཉིས་ཤིག་ཐོབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང༌།
སླར་ལས་ངན་པ་ཞིག་དང་འཕྲད་ན་ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བར་འགྱུར་བས་མཐའ་མི་
བཙན་ཞིང་ཡིད་བརྟན་མེད། སྔོན་ཡང་རང་རེས་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་མང་པོ་ཐོབ་ཀྱང་
སླར་ངན་སོང་དུ་ལྷུང་ཞིང༌། ད་ལྟ་ཡང་ལྟུང་ངེས་པ་འདི་འདྲ་རེད། དེ་ཡང་རང་རེས་
སྐྱེ་བ་སྔོན་མ་རྣམས་སུ་ལྷའི་དབང་པོ་ཚངས་པ་དང༌། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལུས་བླངས་
ནས་ལྷའི་གཞལ་མེད་ཁང་ན་སྡོད་པ་ཡང་མང་དུ་བྱས་ཏེ། ཡང་དེ་ནས་ཚེ་འཕོས་ཏེ་
དམྱལ་བའི་ལྕགས་སྲེག་གི་ས་གཞིར་འགྲེ་ལྡོག་བྱེད་དགོས་པ་མང་དུ་བྱུང་བ་དང༌།
དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་ཡུལ་དུ་ལྷའི་བདུད་རྩི་ལ་ལོངས་སྤྱད་སྤྱད་ནས་ཡང་དེ་ནས་ཚེ་
འཕོས་ཏེ་དམྱལ་བའི་ཁྲོ་ཆུ་ཁོལ་མ་ཁར་འཐུང་དགོས་པ་དང༌། ལྷའི་བུ་དང་བུ་མོ་མང་པོ་དང་མཉམ་དུ་རྩེ་ཞིང་སྤྱད་ནས་ཡང་དམྱལ་བའི་ལས་མཁན་འཇིགས་སུ་

རུང་བས་མཐའ་བསྐོར་ནས་སྡོད་དགོས་པ་དང༌། སྐབས་རེ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེས་ཏེ་འབངས་མི་ཁྱིམ་འབུམ་ཕྲག་གི་བདག་པོ་བྱས་ནས་ཡང་འཇིག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

12

རྟེན་གྱི་བྲན་དང་གཡོག་པོའི་ཐ་མ་བོང་རྫི་དང༌། ཕྱུགས་རྫི་ལྟ་བུར་སྐྱེ་བ་དང༌།
སྐབས་རེ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བར་སྐྱེས་ཏེ་རང་གི་འོད་ཀྱིས་གླིང་བཞི་གསལ་བར་བྱས་
ནས་ཡང་གླིང་བར་གྱི་མུན་ནག་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་རང་གི་ལག་པ་བརྐྱང་བསྐུམ་ཙམ་ཡང་
མི་མཐོང་བ་སོགས་འཁོར་བའི་བདེ་སྐྱིད་འདི་ཇི་ཙམ་ཐོབ་ཀྱང་ཡིད་བརྟན་མེད།
སྙིང་པོ་མེད། སྔོན་ཆད་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཙམ་ཞིག་མྱོང༌། ད་དུང་འཁོར་བ་ལས་མ་
ཐར་ཕྱིན་དེ་ལས་ཀྱང་ཆེས་མང་བ་མྱོང་དགོས། སྔོན་ཆད་རང་རེས་དུད་འགྲོ་ཁྱི་ཕག་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་མི་གཙང་བ་ས་ལུད་ཟོས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་མ་གོད་པར་
བཞག་ན་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ལས་ལྷག་པར་འགྱུར་ལ། ད་དུང་འཁོར་བ་ལས་མ་ཐར་ཕྱིན་དེ་ལས་ཀྱང་མང་ཙམ་ཞིག་ཟ་དགོས་པ་རེད། སྔོན་ཆད་དགྲས་རང་གི་སྐེ་
བཅད་ཤོར་བའི་མགོ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྤུངས་ན་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་
ལས་ཀྱང་བརྒལ་བ་ཙམ་ཡོད་མོད་ད་དུང་འཁོར་བའི་ཕྱི་མཐའ་གཅོད་ཐུབ་པ་ཞིག་

མ་བྱུང་ན་དེ་ལས་ཀྱང་མང་ཙམ་ཞིག་ཤོར་དགོས། སྔོན་ཆད་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ནས་ཁྲོ་ཆུ་ཁོལ་མ་ཁར་བླུགས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིལ་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་
པོའི་ཆུ་ལས་ཀྱང་མང་ཙམ་ཞིག་བཏུང་ཞིང་ད་དུང་འཁོར་བ་ལས་མ་ཐར་ཕྱིན་དེ་
ལས་ཀྱང་མང་ཙམ་ཞིག་འཐུང་དགོས་པ་རེད།
དེས་ན་རང་རེ་ཕྱིན་ཆད་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་དུ་འཁྱམས་པའི་ཚུལ་ལ་བསམས་ན་སྙིང་རླུང་ལྡང་བའི་ཚོད་དུ་འདུག །ལྷ་དང་མིའི་རྟེན་ཁོ་རང་ལ་ཡང་
སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་ལས་མ་འདས་ཏེ། མིར་སྐྱེས་ཀྱང་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆིའི་

སྡུག་བསྔལ། སྡུག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ། མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པའི་སྡུག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

13

བསྔལ། འདོད་པའི་དངོས་པོ་བཙལ་ཀྱང་མི་རྙེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ཡོད། ལྷ་
མ་ཡིན་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུས་བཅད་པ་དང་དྲལ་བའི་སྡུག་
བསྔལ། དུས་གཏན་དུ་ཕྲག་དོག་གིས་ཡིད་གདུངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། འདོད་
ལྷར་སྐྱེས་ཀྱང་འཆི་ལྟས་ཕོག་པའི་སྡུག་བསྔལ། ཁམས་གོང་མའི་ལྷ་ལ་སྡུག་
བསྔལ་མངོན་གྱུར་བ་མེད་ཀྱང་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དང་

གནས་པ་ལ་རང་དབང་མ་ཐོབ་པས་མཐར་ལྟུང་བ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་ལས་མ་འདས། མདོར་ན་འཁོར་བ་འདི་ལས་གཏན་ནས་ཐར་བ་ཞིག་མ་བྱས་ཕྱིན་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་ལས་མ་འདས་པས་དེ་ལས་ཐར་བ་ཞིག་ངེས་པར་བྱ་
དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་རྟེན་འདིའི་ཐོག་ནས་བྱེད་དགོས། རང་ཅག་ཕལ་ཆེར་ཚེ་འདི་
ལ་ཅི་ཡང་མི་ནུས་ཟེར་ནས་ཕྱི་མ་ལ་སྨོན་པར་བྱེད་མོད། ད་རེས་ཀྱི་རྟེན་འདིས་

ནུས་ཏེ། ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ལུས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཐོབ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་མཇལ་བ་སོགས་འགལ་རྐྱེན་ཀུན་དང་བྲལ། མཐུན་
རྐྱེན་མ་ལུས་པ་ཚང་བས་ད་རེས་མི་ནུས་ན་གང་དུས་ནུས། དེས་ན་ད་རེས་བདག་
གིས་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བ་ཞིག་ངེས་པར་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ནི་ལྷག་པའི་བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡིན་

པས་དེས་ན་ད་རེས་བདག་གིས་ལྷག་པའི་བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་

བསླབ་ནས་འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འདི་ལས་ཐར་བ་ཞིག་ཅི་ནས་

ཀྱང་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམ་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་

སྒོ་ནས་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་ཡིན།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

14

འོ་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གམ་ཞེ་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་སྟེ། རང་གཅིག་
པུའི་དོན་དུ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་ནའང་དེ་ཙམ་གྱིས་རང་དོན་ཡང་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས། གཞན་དོན་ཡང་ཉི་ཚེ་བ་ལས་མེད་དེ། སྤང་བྱ་ཤེས་སྒྲིབ་དང་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བཞི་སོགས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རབ་བརྒལ་
གཅིག་ལ་བརྫེ་བཅང་གཉིས་བྱེད་དགོས་པ་ལྟར། ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལས་དགྲ་

བཅོམ་པའི་བར་ཐོབ་ཀྱང༌། སླར་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ཚོགས་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་གཞི་ནས་བསླབ་དགོས་
པས་དེ་ནི་དཔེར་ན་དགོན་པ་གཅིག་ལ་གསར་ཞུགས་བྱས། ལག་བདེ་ནས་མཁན་
པོའི་བར་བྱས་ཟིན་ནས་སླར་ཡང་དགོན་པ་གཞན་ཞིག་ཏུ་གསར་ཞུགས་ལག་བདེ་
ནས་བཟུང་གཞི་ནས་བྱེད་དགོས་པ་ལྟར་འགྱུར་བས། དེས་ན་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་
ཆེན་ལ་འཇུག་པ་གལ་ཆེ། དེ་ཡང་སློབ་སྤྲིངས་ལས། ཉེ་དུ་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁོངས་སུ་ཆུད་གྱུར་པ། །ཀློང་གི་ནང་དུ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བཞིན་དུ། །སྐྱེ་ཤི་འཕོས་
པས་ངོ་མ་ཤེས་པ་དེ་བོར་ནས། །གལ་ཏེ་གཅིག་ཐར་བྱེད་ན་དེ་ལས་ཁྲེལ་བོར་
མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་རེ་ཕན་ཚུན་ངོ་མ་ཤེས་པ་ཙམ་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བདག་གི་མ་མ་བྱས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་དེ། བདག་གི་སྐྱེ་བ་ལ་
གྲངས་མེད་པ་བཞིན་དུ་མ་ཡང་གྲངས་མེད། དེའི་ཕྱིར་བདག་གི་མ་མ་བྱས་པའི་

སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་མེད། མ་ནམ་བྱས་རེས་ཀྱིས་ད་ལྟའི་ཚེ་འདིའི་མ་དང་ཁྱད་

པར་མེད་པར་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་
ཚེ་འདིའི་མ་གཉིས་མ་བྱས་པ་དང་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

15

མེད་ཅིང༌།
ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་འདི་ལྟར་སེམས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་
གི་མ་མིན་ཏེ་མ་ཡིན་ན་མ་ཡིན་པར་ངོ་ཤེས་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་ངོ་མི་ཤེས་
པས་སོ་སྙམ་ན། ཚེ་འདིའི་མ་ཡང་ངོ་མི་ཤེས་པ་མང་དུ་སྲིད་པས་ངོ་མི་ཤེས་པ་
ཙམ་གྱིས་མ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་མི་འགྱུར། དེ་བཞིན་དུ་ཚེ་སྔ་མའི་མ་རྣམས་
དུས་འདས་ཟིན་པས་མ་དྲིན་ཅན་ཡིན་པར་མི་འཐད་དོ་སྙམ་ན། ཚེ་སྔ་མར་མ་བྱས་
ཏེ་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་དང་ཚེ་འདིར་མ་བྱས་ཏེ་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་གཉིས་ལ་

མ་བྱས་པ་དང་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དཔེར་ན་
ན་ནིང་ཕན་བཏགས་ཏེ་ཟས་ནོར་བྱིན་པ་དང༌། ད་ལོ་དེ་ལྟར་བྱིན་པ་གཉིས་དྲིན་
མཉམ་པ་བཞིན་དུས་སྔ་ཕྱི་ཙམ་གྱིས་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་མ་དྲིན་ཅན་ཤ་སྟག་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་མ་དྲིན་ཅན་རྣམས་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཀློང་དུ་ལྷུང་བ་ཅི་དགར་བོར་ནས་བདག་གཅིག་པུ་ཅི་ཐར་བྱེད་པ་ནི། དཔེར་ན་མ་
སོགས་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པའི་ཉེ་དུ་འགའ་ཞིག་རྒྱ་མཚོའི་ཀློང་གི་ནང་དུ་ཆུད་དེ་ལྷུང་
ལ་ཁད་དུ་འཇིགས་པས་ངུ་འབོད་བྱེད་པ་ལ་བུས་ཅི་ཡང་མི་སེམས་པར་ཆུ་ཀླུང་
འགྲམ་དུ་གླུ་གར་གྱིས་རྩེ་བ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་མ་རབས་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་སུ་ཞིག་

ཡོད། རྒྱ་མཚོའི་ཀློང་ནི་ཆུ་འཁྱིལ་བའི་འཁོར་ལ་ཟེར་ཞིང༌། དེར་གྲུ་གཟིངས་དང་

ཀོ་བ་སོགས་ཚུད་ན་ངེས་པར་ནུབ་པར་འགྱུར་བས་འཇིགས་སྐྲག་ཆེན་པོ་ཡོད། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཀློང་དུ་ཆུད་
པ་འདི་དག་ད་ལྟ་བདག་དང་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་པ་འདྲ་ཞིག་སྣང་མོད། དེ་ལྟར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

16

མིན་པར་བདག་གི་མ་དྲིན་ཅན་ཤ་སྟག་ཡིན།

དེས་ན་དྲིན་ཅན་དེ་དག་ལ་བདག་གིས་དྲིན་གཟོ་བར་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བཀྲེས་པ་ལ་ཟས་དང༌། སྐོམ་པ་ལ་བཏུང་བ། དབུལ་བ་ལ་ནོར་སོགས་སྦྱིན་ཏེ་ཚིམ་པར་བྱེད་པ་ཡང་དྲིན་གཟོ་བ་ཙམ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཕན་པ་

ཆེར་མི་འགྱུར། དྲིན་གཟོ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པར་བྱས། སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་བྱས་ན་དེ་ལས་ལྷག་པའི་དྲིན་གཟོ་བ་མེད་པས་དེས་ན་མ་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་ན་སྙམ་
པའི་བྱམས་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ན་སྙམ་པའི་སྙིང་རྗེ་བསྐྱེད།
དེ་ཡང་མ་དེ་དག་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་དང་
བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཁུར་བུ་བདག་ལ་བབས་པས། དེ་ལྟ་བུ་བདག་གཅིག་པུས་བྱའོ་
སྙམ་པའི་ཁུར་དུ་ཁྱེར་བའི་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད། འོ་ན་ཁྱོད་ལ་ད་ལྟ་དེ་ལྟ་བུའི་ནུས་

པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ད་ལྟ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྟ་ཞོག །སེམས་ཅན་གཅིག་གི་

ཡང་དོན་བྱ་བའི་ནུས་པ་མེད་མོད། འོ་ན་སུ་ལ་ཡོད་ན། རེ་ཞིག་ཉན་རང་དང་དག་
ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
ནུས་མོད། དེ་ཡང་ཉི་ཚེ་བ་ལས་སངས་རྒྱས་ལྟར་ནུས་པ་མིན་ལ། དེས་ན་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་ལ་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ཡིན་ཏེ།
དེའི་སྐུའི་འོད་ཟེར་རེ་རེས་ཀྱང་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྨིན་གྲོལ་ལ་འགོད་ནུས་ཤིང༌། སེམས་ཅན་རེ་རེའི་མདུན་དུ་ཡང་རང་རང་གི་ཁམས་དང༌། དབང་པོ་
དང༌། བསམ་པ་དང༌། བག་ལ་ཉལ་དང་མཐུན་པའི་སྐུར་སྤྲུལ། རང་རང་གི་སྐད་དུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

17

ཆོས་བསྟན་པ་སོགས་མཛད་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་དེ་རང་གིས་ཐོབ་ནུས་པར་འདུག་
གམ་མི་འདུག་ཅེ་ན། དེ་ནུས་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་གྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་
དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རང་གིས་མ་བྱས་པ་མ་གཏོགས་ཚེ་གཅིག་ལ་

ཟུང་འཇུག་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་པར་ནུས་པའི་ལུས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་
འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྡན་གྱི་རྟེན་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ཐོབ།
སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རང་རེས་
ཚང་ལ་མ་ནོར་བའི་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་རྗེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་མདོ་སྔགས་ཟུང་
འབྲེལ་གྱི་བསྟན་པ་དྲི་མ་མེད་པ་འདི་ལྟ་བུ་དང་ནི་མཇལ། མདོར་ན་རང་གིས་མ་

བརྩོན་པ་ཁོ་ནས་བསླུས་པ་མ་གཏོགས་འགལ་རྐྱེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ། མཐུན་རྐྱེན་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་འདི་ལྟ་བུའི་རྟེན་བཟང་པོ་ཐོབ་དུས་མི་ནུས་ན། ཕྱི་ནས་
འདི་ལས་བཟང་བའི་རྟེན་དང་ཆོས་མི་འབྱོར་ངེས་པ་ཡིན། རང་ཅག་འགའ་ཞིག་
གིས་དེང་སང་སྙིགས་མའི་དུས། དུས་ཚོད་ངན་པ་རེད་ཟེར་མོད། འོ་ཅག་ལ་དུས་
ཚོད་འདི་ལས་བཟང་བ་ཞིག་སྔོན་ཆད་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་དེང་ཕན་ལ་བྱུང་མ་
མྱོང་བ་རེད། ད་རེས་ལན་གཅིག་འདི་ལྟ་བུའི་སྐབས་རྙེད་པའི་དུས་འདིར་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་དེ་ཅི་ནས་ཀྱང་སྒྲུབ་དགོས། དེས་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཐོབ་བྱ་བླ་ན་མེད་པ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་བདག་གིས་ཅི་

ནས་ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་གསལ་

འདེབས། དེ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

18

ཡིན། དེ་ལ་རྩོལ་མེད་ཀྱི་མྱོང་བ་ནམ་ཐོན་པ་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་པ་ཡིན།

དེ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་དེ་ཐོབ་པ་ལ་དེ་སྒྲུབ་དགོས། དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་
ཚུལ་ཤེས་དགོས། དེ་མི་ཤེས་ན་ཆོས་བྱེད་འདོད་ཀྱིས་དབེན་པའི་གནས་སུ་སོང་ཡང་སྔགས་འདྲ་བགྲང༌། སྨོན་ལམ་འདྲ་འདེབས། ཡང་ན་སེམས་གནས་ཐེངས་པོ་རེ་ཙམ་སྒོམ་པ་ལས་ཅི་ཡང་བྱེད་མི་ཤེས་པ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། ཆོས་སྒྲུབ་ཚུལ་ཤེས་
པ་ལ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བའི་གདམས་ངག་ཞིག་ལ་བསླབ་དགོས་པས། དེ་ལྟ་བུའི་
གདམས་ངག་གི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ནི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་

འདུག་པས་དེའི་ཕྱིར་བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལེགས་པར་ཉན་
ནས་ཉམས་སུ་ལེན་སྙམ་པའི་ཀུན་སློང་བསྐྱེད་དགོས།
དེས་ན་སྤྱིར་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་འདི་གང་གིའང་འགོར་གནད་ཆེ་ཞིང༌།
ལྷག་པར་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་ཉན་པ་ན་ཀུན་སློང་ཡང་གང་བྱུང་གིས་
མི་ཆོག་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་མཐའ་བཅོས་མ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཞིག་

དགོས་པས། དེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་མ་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཞེས་སོགས་ཚིག་ཉུང་ངུས་གསལ་བཏབ་ཀྱང་ཆོག་
མོད། ལས་དང་པོ་པ་ལ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་འགྱུར་མི་ཐོན་པས། དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་
རྙེད་དཀའ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རིམ་བཞིན་གསལ་བཏབ་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
དམིགས་རྣམ་ལ་ཡིད་འགྱུར་ཐོན་འོང༌། དེ་ཡང་ལམ་རིམ་ཙམ་མ་ཟད་རང་རེ་རི་བོ་
དགེ་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་ལུང་ཁྲིད་སོགས་གང་འཆད་ནའང་སྔོན་འགྲོ་ཀུན་སློང་བཅོས་སྐབས་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆ་ཚང་བ་རེ་འབྱུང་བ་དང༌།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

19

ཐ་ན་སྨོན་ལམ་ལྟ་བུ་ཙམ་ལའང་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མདོར་བསྡུས་
པ་རེ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་འབྱུང་བ་འདི་རང་ཅག་བཀའ་གདམས་གསར་རྙིང་གི་

བསྟན་པའི་ཁྱད་ཆོས་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་བདག་གི་༸བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་ཡང་
ནས་ཡང་དུ་གདམས་པར་མཛད་པས་ཁྱེད་བསྟན་པའི་ཐུགས་ཁུར་ཐེག་པ་རྣམས་
ཀྱིས་དེ་ལྟར་སློབ་པར་མཛད་དགོས། འོན་ཀྱང་ཚེ་དབང་ལྟ་བུ་བྱེད་སྐབས་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་རྙེད་དཀའི་སྐོར་ཙམ་ལས་མི་རྟག་པའི་སྐོར་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་

གནད་འཕྱུགས་དོགས་མི་གསུང་བ་ཕྱག་ལེན་ཡིན།
འདིར་བཀའ་ཆོས་པ་དག་ལས། ལ་ལས་ནི་ཐོས་ན་སྐལ་བ་བཟང་བཟང་ལྟ་
བུ་ཡིན་ཉམས་ལེན་ནི་མི་ནུས་སྙམ་ནས་འོངས་པ་ཡང་ཡོད། ལ་ལས་ནི་ཁྱེད་ཅག་
འགྲོ་ན་ང་ཡང་འགྲོ་ཞེས་གཡམ་རྒྱུག་ལྟ་བུས་འོངས་པ་ཡང་ཡོད། འོན་ཀྱང་དབང་ཆེན་སོགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་འདི་ཞུས་ནས་གྲོང་ཆོག་བྱེད་སྙམ་པ་སོགས་
ནི་མི་འབྱུང༌། དེ་མིན་དབང་ཆེན་སོགས་ལ་ཡིན་ན་འདི་ཞུས་ནས་སྔགས་འདྲེན་པ་
སོགས་ཀྱིས་འདྲེ་གདོན་འདུལ་བའི་ནུས་པ་ཐོན་པ་དང༌། ནད་གདོན་ཞི་བ་དང༌།

ནོར་སྒྲུབ་དབང་སྡུད་སོགས་བྱེད་བསམས་པ་དང༌། འགའ་ཞིག་གིས་ནི་ཐོས་རྒྱ་
གང་ཆེ་ཞིག་བྱས་ཏེ་ཆོས་ལ་ཚོང་ཟོང་གི་མ་རྩ་ལྟ་བུར་བྱས་ནས་སོག་ཡུལ་
སོགས་སུ་ཚོང་བྱེད་སར་འགྲོ་བར་སྣང་མོད། དེ་དག་ནི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་

པ་ཚབས་པོ་ཆེ་གསོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་

ཅད་མཁྱེན་པ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཚེ་འདིའི་དོན་དུ་ཁྱེར་བ་རྒྱལ་
པོ་ཁྲི་སྟེང་ནས་ཕབ་སྟེ་ཕྱག་བདར་གྱི་ལས་བཅོལ་བ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

20

ལྟར་སྔར་བཤད་པའི་ཀུན་སློང་ངན་པ་རྣམས་ཡོད་པར་སྣང་ན་ཕར་དོར་ནས་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་གསལ་ལེགས་པར་བཏབ་ནས་གསན་པར་ཞུ།

དེས་ཀུན་སློང་འཆོས་པའི་སྐོར་སོང་ནས་དངོས་གཞི་གསན་པར་བྱ་བའི་

ཆོས་ནི། དེ་ལ་དང་པོ་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

གསུངས། པཎྜི་ཏ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པས་གཏན་ལ་ཕབ། གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་
པོ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒོམས་ནས་ཉམས་རྟོགས་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པ་ཞིག་ལ་

ཉམས་ལེན་བྱེད་དགོས་ཀྱི། གཞན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་གསུངས་པ་མཁས་གྲུབ་
གཞན་གྱིས་མ་ཤེས་པའི་མན་ངག་ཟབ་ཟེར་བ་ཅི་ཙམ་བསྒོམས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཡང་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་རྙེད་པ། གཞན་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་འོང་ཉེན་ཡོད། དེས་ན་
དང་པོར་ཉམས་སུ་ལེན་བྱའི་ཆོས་ལ་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་དགོས་ཏེ། རྗེ་ས་སྐྱ་པཎྜི་

ཏས། རྟ་དང་ནོར་བུ་ལ་སོགས་པའི། །ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱི་ཉོ་ཚོང་ལ། །ཀུན་ལ་འདྲི་ཞིང་

བརྟག་ནས་དཔྱོད། །ཚེ་འདིའི་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ལ། །དེ་ལྟའི་འབད་པ་བྱེད་པ་
མཐོང༌། །སྐྱེ་བ་གཏན་གྱི་ལེགས་ཉེས་ནི། །དམ་པའི་ཆོས་ལ་རག་ལས་ཀྱང༌། །ཆོས་
འདི་ཁྱི་ཡི་ཁ་ཟས་བཞིན། །བཟང་ངན་གང་དུའང་མི་དཔྱོད་པར། །གང་འཕྲད་དེ་ལ་
གུས་པར་འཛིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་ཅག་རྣམས་རྟ་ལྟ་བུ་ཉོ་ཚོང་བྱེད་ནའང་བརྟག་དཔྱད་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་བྱེད། ཐུགས་དམ་བརྟག་པ་ཞུ། གཞན་མང་པོ་ལའང་འདྲི། གྲྭ་རྐྱང་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་ཇ་ཞིག་ཉོ་ནའང་མདོག་དང་ལྗིད་དང༌། དབྱིབས་
ལ་ལན་དུ་མར་བརྟག །ཆུ་ཤོར་བ་སོགས་སྐྱོན་ཨེ་འདུག་ནན་ཏན་དུ་བལྟ། གཞན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

21

དག་ལ་འདྲི་སྟེ། དེ་སྟབས་ཉེས་ནའང་ཇ་ཕོར་ཁ་ཤས་ཉེས་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་དོན་ཅུང་ཟད་ལ་དེ་འདྲ་བའི་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་ཀྱང༌། ཚེ་རབས་གཏན་གྱི་
འདུན་མའི་གཞི་རྩ་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་ཆོས་ལ་ནི་བརྟག་དཔྱད་གང་ཡང་མི་བྱེད་
པར་ཁྱིའི་ཁ་ཟས་བཞིན་དུ་གང་འཕྲད་ཞིག་གིས་ཆོག་པར་བྱེད་པ་སྣང་མོད། དེ་ལྟར་
གཏན་ནས་མི་རུང་སྟེ། དེ་འཕྱུགས་ན་ཚེ་རབས་གཏན་གྱི་མདུན་མ་འཕྱུག་འགྲོ།
དེས་ན་གང་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡང་ལེགས་པར་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་ནས་དེ་
ལ་འཇུག་དགོས།
དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་ཆོས་ནི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལས་མཆོག་ཏུ་
གྱུར་པ་མེད་དེ། གསང་སྔགས་ཀྱི་ཟབ་ཁྱད་ཀྱང་ལམ་རིམ་ལ་རག་ལས་ཤིང་ལམ་

གཙོ་གསུམ་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པར་སྔགས་ལམ་གྱིས་ཚེ་གཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་མི་
ནུས། ཁོ་བོས་སྔ་ནས་དག་སྣང་དང་གཏེར་ཆོས་སོགས་ཟབ་ཟབ་མང་པོ་ཐོས་མོད། ལས་ཚོགས་སོགས་ངོ་མཚར་བ་མང་དུ་སྣང་ཡང་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་ལ་མྱོང་བ་འདོན་ལུགས་སམ། ངོ་བོ་ལ་ཁྱད་ཞུགས་པའི་གདམས་ངག་ཅི་

ཡང་མི་སྣང༌། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཞེས་པ་འདི་ཡང་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་
པའམ། ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ་སོགས་མིན་པར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་ཁོ་ན་ལས་བརྒྱུད་འོངས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཁ་བྱང་ལ་ལམ་རིམ་ཞེས་པའི་མིང་

ཡོད་མེད་ཙམ་ལས་གོ་བ་ཆགས་ན་གསུང་རབ་ཀུན་ལམ་རིམ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པའི་

གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་ནང་ནས་རབ་དང་མཆོག་དང་ཕུལ་དུ་གྱུར་པ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་

མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན། དེར་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གནད་འགག་ཟབ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

22

མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དངོས་བསྟན་དང༌། རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྦས་དོན་དུ་

མཛད་ནས་བསྟན་ཅིང་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་བབས་ཀྱང༌། རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་

སྟོན་པའི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་བྱམས་པ་ནས་ཐོགས་མེད་དང༌། ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་

འཇམ་དབྱངས་ནས་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་བརྒྱུད་པའི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་རིམ་གྱི་

བརྒྱུད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་བྱུང༌། དེ་ཡང་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་དང༌། ཐོགས་
མེད་ཀྱིས་ས་སྡེ་ལྔ་སོགས་དང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིགས་ཚོགས་དྲུག་སོགས་མཛད་

ནས་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་མཛད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིམ་

པའི་བརྒྱུད་པ་སོ་སོར་བྱོན་པ་དཔལ་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་

གྱི་རིམ་པ་བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་དང༌། ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རིག་པའི་ཁུ་བྱུག་

ལས་གསན་ཏེ་གདམས་པའི་ཆུ་བོ་གཅིག་འདྲེས་སུ་གྱུར། དེར་མ་ཟད་འཇམ་
དབྱངས་ནས་ཞི་བ་ལྷ་ལ་བརྒྱུད་པའི་རླབས་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་དང༌། གསང་སྔགས་
ཀྱི་བརྒྱུད་པ་སོགས་མདོ་སྔགས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་བབས། ཇོ་

བོས་བོད་དུ་བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་གནད་བསྡུས་པ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་

མཛད་ནས་ད་ལྟའི་བར་ལམ་རིམ་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ་ནས་བྱུང༌།

དེ་ཕྱིན་ཆད་ལྟ་སྤྱོད་བརྒྱུད་པའི་ཆུ་བོ་གཅིག་འདྲེས་ཡིན་མོད། དེ་ཡང་རྒྱས་བསྡུས་
ཀྱི་དབང་གིས་བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་བ་དང༌། ལམ་རིམ་པ་དང༌། གདམས་ངག་

པ་གསུམ་དུ་གྱེས་ཤིང༌། སླར་ཡང་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་དང༌།
གྲ་འོར་མཁན་ཆེན་ཆོས་སྐྱབས་བཟང་པོ་གཉིས་ལས་དེ་གསུམ་གསན་ཞིང༌། དེ་མན་ཆད་དེ་གསུམ་ག་ཡང་བརྒྱུད་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

23

རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་བྱང་རྭ་སྒྲེང་གི་བྲག་སེང་གེ་འདྲ་བའི་ཞོལ་དུ་གསོལ་
འདེབས་ལམ་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་ལྗགས་རྩོམ་མཛད་དེ་ཇོ་བོའི་འདྲ་སྐུ་དབུ་ཡོན་མ་
གདན་དྲངས་ཏེ་གསོལ་འདེབས་མཛད་པ་དེའི་ཚེ། ལམ་རིམ་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་
ཀུན་གྱི་ཞལ་གཟིགས། ཆོས་ཀྱི་གསུང་གླེང་མཛད། ཁྱད་པར་ཇོ་འབྲོམ་གཉིས། པོ་
ཏོ་བ། ཤ་ར་བ་བཞིས་ཟླ་བ་གཅིག་གི་བར་དུ་ཞལ་གཟིགས། མཐར་གཞན་གསུམ་
ཇོ་བོ་ལ་ཐིམ། ཨ་ཏི་ཤས་ཕྱག་སྤྱི་བོར་བཞག་སྟེ་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་གྱིས་ཤིག་

དང༌། དེའི་གྲོགས་བདག་གིས་བྱའོ་གསུངས་པ་དོན་གྱིས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་རྩོམ་
པར་བསྐུལ་བ་བཞིན་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ཞི་གནས་ཡན་མཛད། ཕྱིས་རྗེ་བཙུན་
འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་རྩོམ་པར་བསྐུལ་ནས་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་མཛད་པས།
གཞན་ལྟ་ཅི་བསྐུལ་བ་པོ་ལ་བལྟོས་ནས་ཀྱང་བྱིན་རླབས་ཀྱི་གཏེར་དུ་ཡོད་པར་
ཤེས་སོ། །དེ་ཡང་རྩོམ་བྱང་དུ་སྲས་བཅས་རྒྱལ་བའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྦས་ནས་
བསྟན་པ་ཡིན། ཕྱིས་སུ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་སྤྲོས་བཤད་སོགས་དོར་ནས་སྙིང་པོ་
བསྡུས་པའི་ལམ་རིམ་ཆུང་ངུ་མཛད། འདི་སྙན་བརྒྱུད་དང༌། སྔ་མ་བཤད་བརྒྱུད་
གཙོ་བོར་མཛད་པས་མན་ངག་གི་གནད་མི་འདྲ་བ་ཕན་ཚུན་བསྣན་དུ་ཡོད་པར་
གསུངས། དེ་ནས་དེ་དག་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དུ་དྲིལ་བ་མི་ཤེས་པ་ན་རྗེ་རང་ཉིད་
ཀྱིས། བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་ལེན་དུ་ཁྱེར་ཤེས་པ་སྲིད་མཐའ་རུ་སྣང་བས་སྐྱོང་རྒྱུ་ཉེ་བར་བསྡུས་པ་རེ་ཡང་གུད་དུ་བྱའོ། །ཞེས་ཞལ་འཕངས་མཛད་པ་བཞིན་

༸རྒྱལ་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོས་ལམ་རིམ་གསེར་ཞུན་མ་དང༌། དེའི་འགྲེལ་
པ་ལྟ་བུར་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་མཛད། པཎ་ཆེན་བློ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

24

བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་བདེ་ལམ། དེའི་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུར་རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་མྱུར་ལམ་མཛད། དེ་ལྟར་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་བ་ཉམས་མགུར་
བཅས་གསུམ་དང༌། དམར་ཁྲིད་དེ་བཞིའི་སྟེང་དྭགས་པོ་ངག་དབང་གྲགས་པའི་

ལེགས་གསུང་ཉིང་ཁུ་བསྣན་པས་དེ་བརྒྱད་ལ་ལམ་རིམ་ཁྲིད་ཆེན་བརྒྱད་དུ་གྲགས། དེ་དག་རྩ་འགྲེལ་གཅིག་འཐུས་མིན་པས་ཁྲིད་རྒྱུན་སོ་སོར་ཐོབ་དགོས་
ཤིང༌། ཁྱད་པར་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ཁྲིད་རྒྱུན་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ལས། བརྒྱུད་
འཛིན་དབུས་པ་དང་ལྷོ་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་དབུས་བརྒྱུད་དང༌། ལྷོ་བརྒྱུད་གཉིས་

སུ་ཕྱེ་བ་གཉིས་ཀྱང་ཁྲིད་རྒྱུན་སོ་སོ་ནས་ཐོབ་དགོས། དྲུང་པ་རྟ་ཕུག་པ་ཡབ་སྲས་
ཀྱིས་རྗེས་སུ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་མཇལ་བ་ན། འདི་སྔ་ཙམ་ནས་མཇལ་ན་
དམིགས་སྐོར་དེ་དག་ལ་དཀའ་ལས་དེ་ཙམ་མི་དགོས་པར་འདུག་པ་ལ་གསུངས་པ་ལྟར། མྱུར་ལམ་དམར་ཁྲིད་དང༌། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གཉིས་གཅིག་ལ་མེད་
པའི་ཟབ་ཁྱད་གཅིག་ལ་ཡོད། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ན་ལུང་རྒྱུན་

ལས་ཁྲིད་རྒྱུན་ལོགས་སུ་མེད་ཀྱང་ཕྱིས་སུ་དེས་མི་གོ་བ་ན་ཁྲིད་རྒྱུན་ཟུར་དུ་བྱུང༌།ཁྲིད་ལ་བཤད་ཁྲིད་ཅེས་པ་ཚིག་གི་འབྲུ་གཉེར་ཏེ་སྤྲོས་བཤད་རྒྱས་པར་
བྱེད་པ་ལ་ཟེར། དམར་ཁྲིད་ཅེས་པ་སྨན་པ་མཁས་པས་རང་གི་སློབ་བུར་རོ་དམར་པོ་ཁ་ཕྱེ་ནས་དོན་ལྔ་སྣོད་དྲུག་སོགས་ཆགས་ཚུལ་དམར་རྗེན་དུ་ངོ་སྤྲོད་པ་ལྟར་ཚིག་གི་སྤྲོས་བཤད་མི་བྱེད་པར་མན་ངག་གི་སྙིང་པོ་དམར་བཅངས་སུ་འདོམས་
པ་ལ་ཟེར། ཉམས་ཁྲིད་ཅེས་པ་བླ་མས་ཉམས་མྱོང་གི་ཐོག་ནས་སློབ་མའི་རྒྱུད་

ཐོག་གང་ཁེལ་དུ་འཆད་པ་ལ་ཟེར། མྱོང་ཁྲིད་ཅེས་པ་སློབ་མ་སྒྲུབ་ཁང་གི་ཉེ་སྐོར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

25

ཕན་ཚུན་དུ་བཞག་ནས་དམིགས་སྐོར་རེ་རེ་བསྟན་ཅིང་དེའི་མྱོང་བ་མ་སྐྱེས་བར་
དམིགས་སྐོར་ཕྱི་མ་མི་སྟོན་པར་སྒོམ་དུ་འཇུག །དེ་སྐྱེས་པ་ན་དམིགས་སྐོར་ཕྱི་མ་
སྟོན་པ་ལ་ཟེར། ཁྲིད་འདི་དག་ལ་ཉམས་མྱོང་གི་བྱིན་རླབས་ཀྱི་རྒྱུན་ཡང་འཇུག་རྒྱུ་

ཡོད་ཅིང་རྒྱུད་འདུལ་བ་ལ་དེ་ཕན་ཆེ། ད་ལམ་འདིར་ཡང་ཉམས་ཁྲིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་
འབུལ་བ་ཡིན། དེས་ན་སྐལ་བ་ཆུང་བ་འགའ་ཞིག་ཐེངས་གཅིག་གཉིས་ལས་ཞུ་

ལོང་མེད་པར་ཕྱོགས་ཕན་ཚུན་དུ་ཐོན་འགྲོ་བའི་དོན་གཉེར་ཅན་དག་ལ་ཕན་པའི་
ཕྱིར་མྱུར་ལམ་དང༌། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས། རྗེས་སུ་བདག་
གཞན་མཉམ་བརྗེའི་མཚམས་སུ་བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ་རྣམས་སྦྲགས་ནས་ཞུ་བ་
ཡིན། དེ་ཡང་ད་ལན་སྦྱིན་པའི་བདག་པོ་སྐུ་ངོ་གུང་འདས་པོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དགེ་རྩ་
དང༌། རང་ཡང་ལམ་རིམ་འཆད་ན་གཞན་དབང་བཀའ་ལྟ་བུའི་བླ་སློབ་གཉིས་ཀར་

ཁེ་ཉེན་མགོ་སྦྲེལ་མེད་པའི་དོན་ཆེ་འབྱུང་ངེས་སྙམ་འཆད་པ་ལ་མི་མཚེར་བས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལག་ལེན་ལ་ཅི་ཐེབ་ཐེབ་དང༌། སྦྱིན་བདག་འདས་གསོན་ལའང་
སྐྱབས་འཇུག་དགོས་གསུངས་ནས་ལམ་རིམ་གསུམ་གྱི་དབུ་ནས་ལུང་ཅུང་ཟད་རེ་
གནང་ནས་གྲོལ།
༈ ཉིན་གཉིས་པར། བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་
ཆེན་པོའི་གསུང་ལས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོའི་དོན། །རྒྱལ་སྲས་
དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྔགས་པའི་ལམ། །སྐལ་ལྡན་ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་

ངོགས་དེ། །ཇི་ལྟར་ནུས་བཞིན་བདག་གིས་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྙིང་པོའི་བཅུད་བསྡུས་པ་ལྟ་བུ། སྐྱེས་བུ་ཆུང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

26

ངུའི་སྐབས་ངན་སོང་ལས་ཡིད་འབྱུང་བའི་ངེས་འབྱུང་དང༌། འབྲིང་གི་སྐབས་འཁོར་
བ་མཐའ་དག་ལས་ཡིད་འབྱུང་བའི་ངེས་འབྱུང་སོགས་ཀྱང་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལྟ་

བུ་ལ་མ་བརྟེན་ན་མི་འབྱུང་ཞིང༌། རྒྱལ་སྲས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྔགས་པའི་ལམ་

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་དང༌། ཐར་འདོད་སྐྱེ་བོའི་འཇུག་ངོགས་མཐའ་བྲལ་གྱི་

ལྟ་བ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་འཁྲིད་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་མ་བརྟེན་ན་མི་འབྱུང་བས་སངས་

རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་དེ་གསུམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་དགོས། དེ་གསུམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་
བ་ལམ་རིམ་ལ་བརྟེན་དགོས་པས། དེས་ན་ཐོག་མར་ཀུན་སློང་ལ་བདག་གིས་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཉམས་ཁྲིད་ཞུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་སྙམ་པ་

སོགས་ཀུན་སློང་དང་ཀུན་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་གསལ་བཏབ་ནས་གསན་པར་ཞུ། དེ་ཡང་གང་གསན་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ནི། སྐལ་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སར་བགྲོད་པའི་ཐེག་པ་མཆོག་གི་ཆོས་ལུགས། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་
ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ། དཔལ་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་དང་ཁམས་

གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད་ཕྱུང་བ་ལྟ་བུའི་

གདམས་པ་ཟབ་མོ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་སྙིང་པོའི་གནད་ཐམས་

ཅད་མ་ཚང་བ་མེད་པར་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པར་

བསྒྲིགས་པ། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཉམས་ཁྲིད་མདོར་བསྡུས་སུ་འཆད་པ་ལ།དེ་ལ་ས་བཅད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དངོས་གཞི་ས་བཅད་གཅིག་གཞིར་

བཞག །དེའི་སྟེང་ནས་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ངོ་བོ་ངེས་པ། གྲངས་ངེས་པ། གོ་རིམ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

27

ངེས་པར་བྱས་ནས། ས་བཅད་འདིའི་ནང་དམིགས་སྐོར་འདི། གསུང་བཤད་འདི་
ལྟར། ལུང་རིགས་འདི་དང༌། གཏམ་རྒྱུད་འདི། མན་ངག་འདི་ཡོད་ཅེས་ངེས་པར་
བྱས་ནས་བསྒོམ་དགོས་ཀྱི། ས་བཅད་མེད་པར་གང་བྱུང་བྱུང་དུ་བསྲེས་ནས་ཉན་
ཅིང་སྒོམ་ན་རྒྱུད་ལ་ཕན་ཐོགས་པར་དཀའ་བ་དཔེར་ན། ཇ་མར་དང་ཚྭ་བུལ་སོགས་སྣོད་སོ་སོར་མེད་པར་བསྲེས་ནས་འཇོག་ཅིང་ལོངས་སྤྱོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་
ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་གི་ས་བཅད་སོགས་མང་ཡང༌། རང་གང་གི་སྟེང་ནས་ཐོབ་པའི་ས་

བཅད་གཞིར་བྱས་ནས་སྐྱོང་དགོས། ད་ལམ་བདག་གི་༸སྐྱབས་རྗེ་བླ་མ་རིན་པོ་
ཆེའི་ཕྱག་བཞེས་མྱུར་ལམ་གཙོར་བཟུང་ཐོག །མན་ངག་དུ་མས་བརྒྱན་པའི་ས་

བཅད་འདི་སྔོན་ཡི་གེར་འཁོད་པ་མེད་ཀྱང་ཁོ་བོས་ནན་ཏན་གྱིས་ཚོགས་སུ་ཞུས་པ་
དང༌། སྒེར་དུ་བཅར་ནས་ཞུ་བ་སོགས་ཀྱིས་བརྩོན་པ་ཆེན་པོས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་

བསྒྲིགས་ནས་ཡི་གེར་འཁོད་པ་འདི་བཞིན་རྒྱས་བསྡུས་འཚམས་ཤིང་མྱོང་བ་
འདོན་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་གནད་མང་དུ་ཡོད་པས་འདིའི་

སྟེང་ནས་ཞུ་ན། དེ་ལ་དཔལ་ནཱ་ལེནྡྲའི་མཁས་པ་རྣམས་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་ངག་དག་

པ་དང༌། སློབ་མའི་རྒྱུད་དག་པ་དང༌། བཤད་བྱའི་ཆོས་དག་པ་སྟེ། དག་པ་གསུམ་གྱི་

སྒོ་ནས་འཆད་ལ། བྲི་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་མཁས་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་རྩོམ་པ་པོའི་ཆེ་བ་

དང༌། ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་དང༌། དེ་ཇི་ལྟར་བཤད་ཅིང་ཉན་པའི་ཚུལ་གསུམ་སྔོན་དུ་གལ་
ཆེ་བར་བཞེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས་འདིར་ཕྱི་མ་ལྟར་འཆད་པར་བྱ་བ་ལ།
བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་ལ་བཞི།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

28

ཆོས་ཁུངས་བཙུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ།

གདམས་ངག་ལ་གུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ། ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་
གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ། གདམས་པ་དངོས་ཀྱིས་སློབ་མ་ཇི་ལྟར་
བཀྲི་བའི་རིམ་པ་དང་བཞིའོ། །ས་བཅད་བཞི་པོ་འདི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ས་བཅད་

ཡིན་ཞིང༌། བདེ་མྱུར་སོགས་ལམ་རིམ་རྒྱས་བསྡུས་ཇི་འདྲ་ཞིག་འཆད་ཀྱང་འདི་

མེད་ན་ངེས་པ་མི་བསྐྱེད་པས་ཐོག་མར་སྦྱར་དགོས་པ་གསུང་རྒྱུན་དུ་ཡོད། དེས་ན་
ཐོག་མར། ཆོས་ཁུངས་བཙུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་ནི། དེ་ཡང་ཁ་སང་ཞུས་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་ཆོས་ནི་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་ལུགས་བཞིན་

སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས། པཎྜི་ཏས་གཏན་ལ་ཕབ། གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་
རྣམས་ཀྱིས་བསྒོམས་ནས་ཉམས་རྟོགས་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི།
རང་གི་ངོས་ནས་ཀྱང་དད་པ་དང་ཤེས་བརྩོན་གྱིས་མི་ཡོང་བའི་ཁར། ཆོས་ཀྱང་ལྟར་སྣང་ཞིག་ཉམས་སུ་བླང་ན་འབྲས་བུ་གང་ཡང་མི་འབྱུང་ཞིང༌། ཤེས་རབ་དང་
བརྩོན་འགྲུས་ཅན་མང་པོ་ཆུད་ཟོས་སུ་སོང་བ་མཐོང་ཆོས་ལྟར་ཡིན། གཞན་དུ་ཟབ་
ཟབ་ལྟར་སྨྲ་བའི་དག་སྣང་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཡང་སྔར་ཞུས་པ་ལྟར་ལྷའི་སྒྲུབ་

ཐབས་འདྲ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་ཚོགས་འདྲ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཙམ་ལས་ལམ་
གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་ལ་མྱོང་བ་འདོན་ལུགས་ལྟ་ཅི། སྐྱབས་གསུམ་གྱི་ངོས་འཛིན་
ཁྱད་པར་བ་ཞིག་ཀྱང་མི་འབྱུང༌། དེས་ན་འདིར་ཆུ་འགོ་གངས་ལ་ཐུག་དགོས་པ་
ལྟར་ཆོས་ཀྱི་འགོ་ཡང་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་ཐུག་པ་ཞིག་དགོས་པས། འདི་ལ་

ལོང་ཡོད་ཅིང་རྒྱས་པར་འཆད་ཤེས་ན་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་བཟུང༌། བརྒྱུད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

29

པའི་བླ་མ་ཀུན་གྱིས་ལམ་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་འཕང་བརྙེས་པའི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་

པར་ཐར་པ་འཆད་དགོས་ཀྱང་ཧ་ཅང་མང་བས་ཞུ་མ་ཁོམ་ཞིང༌། མདོར་བསྡུས་ཙམ་ཞུ་ན། ཞེས་སྟོན་པ་ནས་ཇོ་བོའི་བར་གྱི་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་བབས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་

སུ་བྱུང་ལུགས་དང༌། ཇོ་བོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཆུ་བོ་གཅིག་འདྲེས་སུ་གྱུར་ཚུལ་རྣམས་
མདོར་བསྡུས་ཏེ་གསུངས།
དེ་ལྟར་ཇོ་བོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཆུ་བོ་གཅིག་འདྲེས་སུ་གྱུར་ཏེ་ཇོ་བོས་བོད་
དུ་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་མཛད། ལམ་རིམ་ལམ་རིམ་ཞེས་པའི་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱང་དེ་
ནས་བྱུང༌། དེ་ཕྱིན་ཆད་ལམ་རིམ། ལམ་མཆོག་བསྟན་རིམ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
བཤད་བྱ་རྩ་བའི་གཞུང་དེ་ལམ་སྒྲོན་ཡིན་པས་ཇོ་བོ་ཡང་དེ་རྣམས་དོན་གྱིས་

མཛད་པ་པོར་སོང་བས། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཀྱང་དེ་མཛད་པ་པོ་ཉིད་འདིའི་

ཡང་མཛད་པ་པོའོ་ཞེས་གསུངས་པ་རེད། དེས་ན་འདིར་ཇོ་བོའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པར་

འཆད་དགོས་མོད། དེ་ཙམ་མི་ལྕོགས་ཀྱང་མདོར་བསྡུས་ཙམ་ཞུ་ན།
དེ་ལ་གསུམ།

རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚུལ།

རྟེན་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་བརྙེས་པའི་ཚུལ། བརྙེས་ནས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་
པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚུལ་ལ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་འཁྲུངས་པའི་ཡུལ་ནི། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཟ་ཧོར་གྱི་ཡུལ་བྷཾ་ག་ལ་ཞེས་
བྱ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་ཉེ་སྐོར་གྱི་འབངས་མི་ཁྱིམ་འབུམ་ཕྲག་གཅིག །འབངས་ཀྱི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

30

སྐྱེ་བོ་སྟོང་ཕྲག་སོ་ལྔ་ཡོད་པ། ཕོ་བྲང་གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་གསེར་
གྱི་རྒྱ་ཕིབས་བཅུ་གསུམ་དང༌། གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་ལྔ་ཡོད་པ། ལོངས་སྤྱོད་མངའ་ཐང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། དེར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་དགེ་བའི་དཔལ་

དང༌། ཡུམ་དཔལ་མོ་འོད་ཟེར་ཅན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་དུ་མ་དང་

བཅས་སྐུ་བལྟམས་སོ། །

གཉིས་པ་རྟེན་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་བརྙེས་པའི་ཚུལ་ནི།

དེ་ནས་རྒྱལ་སྲས་གཞོན་ནུ་དེ་འཁྲུངས་ནས་ཟླ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ལོན་པ་ན། ཉེ་
འགྲམ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བི་ཀཱ་མ་ལ་པུ་རིར་ཡབ་ཡུམ་གྱིས་གདན་དྲངས་པ་ན།

ལམ་དུ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་སྲས་གཞོན་ནུ་དེ་མཇལ་བའི་ཕྱིར་
ལྷགས་པའི་མི་ཁྲོམ་ཆེན་པོ་གཟིགས་པ་ན། འདི་དག་སུ་ཡིན་ཞེས་ཡབ་ཡུམ་ལ་དྲིས་
པས། ཡབ་ཡུམ་གྱིས་འདི་དག་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱི་འབངས་འཁོར་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཞུས་པ་ན།
སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་གཟིགས་ཏེ། འདི་དག་བདག་བཞིན་ཕ་མ་ཕུན་ཚོགས་ཤིང༌། །རྒྱལ་

སྲིད་མངའ་ཐང་བསོད་ནམས་འབར་བ་ཡི། །མི་དབང་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོར་རབ་བསྐྲུན་
ཏེ༑ །ཐམས་ཅད་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་འཚོ་བར་ཤོག །ཅེས་གསུང་སྙན་པོས་བརྗོད་པ་ན་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་བར་གྱུར། དེ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕེབས་པ་ན་ཡབ་ཡུམ་སོགས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་ཚེ་རིང་ཞིང་ནད་མེད་པ་དང༌། ལོངས་
སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཕྱི་མ་ངན་སོང་དུ་མི་ལྟུང་བ། བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་སོགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

31

སྨོན་ལམ་བཏབ། རྒྱལ་སྲས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་ནི། བདག་ནི་དལ་འབྱོར་མི་

དབང་ལུས་ཐོབ་ཅིང༌། །སྐྱོན་མེད་དབང་པོས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མཐོང་
ཞིང༌། །རྟག་ཏུ་གུས་པས་དཀོན་མཆོག་སྤྱི་བོར་བླང༌། །དེ་རིང་ཉིད་ནས་སྐྱབས་
གནས་མཛད་དུ་གསོལ། །ནམ་ཡང་ཁྱིམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་བཅིངས་པར། །དགེ་
འདུན་དབུས་སུ་ཆོས་འབྱོར་ཐོབ་པ་དང༌། །ང་རྒྱལ་མེད་པར་དཀོན་མཆོག་མཆོད་བྱེད་ཅིང༌། །སྐྱེ་བོ་ཡོངས་ལ་སྙིང་རྗེས་བལྟ་བར་ཤོག །ཅེས་སྨོན་ལམ་མཛད། རྒྱལ་སྲས་འཁྲུངས་ནས་ཟླ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ལས་མ་སོང་བའི་སྐུ་ཆུང་ངུ་དེས་སྐྱབས་འགྲོ་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ལས་བརྩམས་ཏེ་གསུང་འདི་ལྟ་བུ་གསུངས་པའི་རྣམ་ཐར་འདི་

ཙམ་ཡང་ཤིན་ཏུ་དད་པའི་གནས་ཡིན།

དེ་ནས་རིམ་གྱིས་སྐུ་ནར་སོན་ཏེ་བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་ལས། དེ་ནས་
རྒྱལ་བུས་ལོ་གསུམ་ལོན་པ་ན། །རྩིས་དང་ཡི་གེ་སྒྲ་ལ་མཁས་པར་གྱུར། །དེ་ནས་
རྒྱལ་བུས་ལོ་དྲུག་ལོན་པ་ན། །ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པར་གྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་མཁས་པར་གྱུར། ཕྱི་ནང་གི་བྱེ་བྲག་འབྱེད་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་
བ་ཞིག་ཡིན་ཚོད་གདའ་སྟེ། ཇོ་བོས་རྒྱ་གར་ན་ཕྱི་ནང་གི་བྱེ་བྲག་འབྱེད་ཤེས་པ་ང་
དང༌། ནཱ་རོ་པ། ཤཱནྟི་པ་གསུམ་ལས་མེད། ནཱ་རོ་པ་འདས། ང་བོད་དུ་འོང༌། ད་ཙ་ན་རྒྱ་གར་ན་ཡང་ངན་ཏེ་མཆི་ཞེས་གསུངས་པས། ཇོ་བོས་དགུང་ལོ་དྲུག་ལོན་པ་ན་ཕྱི་ནང་གི་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་ནི་དེ་དུས་ནས་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་རྟགས་ཡིན་པར་

སྣང༌། དེ་ནས་རྒྱལ་སྲས་དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ལོན་པ་ན། རྒྱལ་པོའི་བུ་མོ་བཙུན་མོར་འོས་པ་མང་པོས་གླུ་གར་སོགས་རྒྱལ་བུ་ཆགས་པའི་སྦྱོར་བ་སྣ་ཚོགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

32

བསྒྲུབས་ཀྱང་ཐུགས་ཡིད་འབྱུང་སྐྱོ་ཤས་ཀྱི་བསྐུལ་མར་གྱུར། ལྷག་པར་སྒྲོལ་མའི་

སྤྲུལ་པ་བུ་མོ་སྔོ་སངས་མ་ཞིག་གིས། ལྷ་ཅིག་མ་ཆགས་མ་ཆགས་སྐལ་བ་
ཅན། །འདམ་བུའི་ཚལ་དུ་གླང་པོ་བྱིང་བ་ལྟར། །འདོད་པའི་འདམ་འདིར་དཔའ་བོ་
ཁྱོད་བྱིང་ན། །ཚུལ་ཁྲིམས་གོས་ཅན་བསྣུབས་པར་མི་འགྱུར་རམ། །ཞེས་བསྐུལ་བ། མ་ཆགས་དང་པོ་ཚེ་འདི་དང༌། གཉིས་པ་འཁོར་བ་ལ་བྱ། དེ་ཡང་གླང་པོ་བྱིང་བ་
དཔེར་གསུངས་པ་ནི་ལུས་ཆེ་བས་སྲོག་ཆགས་གཞན་འདམ་དུ་བྱིང་བ་ལས་ཐོན་དཀའ། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་དཔའ་བོ་ཁྱོད་བྱིང་ན་ཞེས་པའང༌། མི་ཕལ་པ་ཞིག་སྤྱོད་པ་
ངན་པར་ཤོར་ཡང་རང་ཙམ་ལས་བསྟན་འགྲོ་ལ་ཆེར་གནོད་མི་ནུས། བླ་སྤྲུལ་ཆེན་
པོ་དག་གི་མཛད་སྤྱོད་ཉེས་ན་ཡུལ་ཚོ་རེའི་བསྟན་པ་ཉམས་སྨད་པར་བྱེད། རེ་རེའི་
མཛད་སྤྱོད་ཚུལ་བཞིན་གྱུར་ན་ཡུལ་དེའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་པས། དེས་ན་
ཁྱེད་ཅག་སྐྱེས་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་དང༌། དགེ་ལྡན་ལྟ་གྲུབ་གཙང་མར་སྐྱོང་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞེས་འཕྲོས་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཞུས་པ་ཡིན།

དེ་ལྟར་བསྐུལ་བ་ལ་རྒྱལ་སྲས་གཞོན་ནུ་དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་དགྱེས་པའི་ལན་

མཛད། དེ་ནས་མ་འགྱངས་པར་རྒྱལ་བུ་རྟ་པ་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་བཅས་དམག་གི་

ཆས་སུ་ཞུགས་ཏེ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མཛད་པས་རི་བྲག་བསྐོར་བ་ལྟར་མཛད་ནས་དོན་དུ་བླ་མ་འཚོལ་དུ་བྱོན་པས་རི་བྲག་གཅིག་ན་བྲམ་ཟེ་ཛེ་ཏཱ་རི་བཞུགས་པ་དང་

མཇལ། དེས་སྐྱབས་སེམས་གནང་ནས་ནཱ་ལེན་དྲར་ཐོག་མེད་ནས་འབྲེལ་བའི་བླ་
མ་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ་ཡོད་དེར་སོང་གསུངས། དེ་ནས་བླ་མ་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ་དང་མཇལ། རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་པས་མཉེས་པར་མཛད། བླ་མས་མཉམ་གཞག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

33

མཛད་ནས་སྒོ་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརླབས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གདམས་པ་མང་དུ་

གནང༌། དེས་བླ་མ་རིག་པའི་ཁུ་བྱུག་གི་དྲུང་དུ་བཏང༌། དེས་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་
དང་གདམས་པ་གནང་ནས་སྔོན་གྱི་བླ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པ་མཇལ་དུ་བཏང༌། དེ་དང་
མཇལ་བ་ན། བླ་མས་དེ་རིང་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་སོང༌། ཁྱིམ་གྱི་ཉེས་དམིགས་ལྟོས་ལ་
ཤོག་གསུངས། དེ་ལྟར་ཕེབས་པ་ན་ཡབ་ཡུམ་དགྱེས་ནས། ཟླ་བའི་སྙིང་པོ་ཁྱོད་ནི་

གང་དུ་ཕྱིན། དུབ་པར་མ་གྱུར་ཏམ། ཤེས་པ་མ་སྐྱོའམ། སླེབས་པ་ལེགས། ཞེས་ཞུས་པ་དང་ལན་དུ། ཐུབ་པའི་སྐྱབས་གནས་བླ་མ་འཚོལ་དུ་ཕྱིན། །རི་བྲག་དག་ཏུ་
དབེན་གནས་འཚོལ་དུ་ཕྱིན། །གང་དུ་ཕྱིན་ཀྱང་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་

མཐོང༌། །སུ་དང་འགྲོགས་ཀྱང་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བཤད། །ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་

ཤེས་པ་མ་ཕེབས་པས། །གོ་སྐབས་ཕྱེ་ཞིག་བདག་ནི་ཆོས་ལ་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་དང༌། ཡབ་ཡུམ་གྱིས། འཁོར་བས་སྐྱོ་ན་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་ལ་དཀོན་མཆོག་ལ་
མཆོད་པ། དབུལ་ཕོངས་ལ་སྦྱིན་པ། གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ལ། དགེ་འདུན་སྤྱན་འདྲེན་པ་སོགས་བྱས་ན་ཀུན་ཏུ་བདེ་བར་འགྱུར་ཚུལ་ཞུས་པ་ན། ངེད་ཀྱིས་འཁོར་བ་
འདི་ལ་ཆེར་བལྟས་པས། རྒྱལ་སྲིད་ལ་ཆགས་པའི་སྣང་བ་ནི་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མི་
གདའོ། །གསེར་གྱི་ཕོ་བྲང་དང་བཙོན་རྭ་ལ་ཁྱད་མེད། བཙུན་མོ་དང་བདུད་ཀྱི་བུ་མོ་ལ་ཁྱད་མེད། ཁ་ཟས་མངར་གསུམ་དང༌ཁྱི་ཤ་རྣག་ཁྲག་ལ་ཁྱད་མེད། དར་ཟབ་གོས་
རྒྱན་གྱིས་མཛེས་པ་དང༌མི་གཙང་ཁྲོད་དུ་ལྭ་བ་གྱོན་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་

གདའ་བས་ད་ནགས་སུ་བསམ་གཏན་སྒོམ་དུ་འགྲོ། ཉི་མ་དེ་རིང་ང་ལ་ཤ་དང་འོ་མ་
སྦྲང་རྩི་བུ་རམ་ཅུང་ཞིག་ཐུགས་ལ་ཐོགས། རྗེ་བཙུན་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པའི་དྲུང་དུ་འགྲོ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

34

གསུངས་ནས་གླུར་བླངས་པ་དང༌། ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱིས་གང་འདོད་བྱེད་དུ་གནང༌།
དེ་ནས་རྟ་པ་སྟོང་དང་བཅས་ནགས་སུ་ཕེབས། ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པའི་ཞབས་ལ་

གཏུགས། དེས་སེམས་བསྐྱེད་ཐེག་ཆེན་དབང་བསྐུར་ཡང་མཛད། རི་ནག་པོའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་དཔལ་ལྡན་རཱ་ཧུ་ལའི་དྲུང་དུ་སོང༌། དེ་ཡང་སྔོན་གྱི་བླ་མ་ཡིན་

གསུངས། དེ་ནས་བླ་མ་རཱ་ཧུ་ལའི་དྲུང་དུ་བྱོན་པ་ན། བླ་མས་རྒྱུད་གསུང་གིན་ཡོད་
པས་ཚུར་གཟིགས། ཆོས་འདོད་ནས་འོངས་པ་མཁྱེན་ཡང་བསྡིགས་པར་བྱ་བའི་

ཕྱིར་རྒྱལ་བུའི་སྟེང་དུ་ཐོག་ཅིག་ཕབ་པ་ན། ཐོག་དེ་མུ་སྟེགས་ནག་པོའི་མཆོད་རྟེན་
རི་ལ་སོང༌། འཁོར་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་བླ་མ་ལ་སུ་ཡིན་ཞུས་པས། འདི་

སྐྱེ་བ་ལྔ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཉིས་སུ་མཁས་པ་པཎ་ཆེན་གྱི་ལུས་ཤ་སྟག་ཏུ་ལེགས་
པར་བརྒྱུད་པ། དེང་སང་བྷཾ་ག་ལར་ཆོས་རྒྱལ་དགེ་བ་དཔལ་གྱི་སྲས་སུ་གྱུར་ཀྱང༌། རྒྱལ་སྲིད་ལ་མ་ཆགས་པར། དཀའ་བ་སྤྱོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་འདུག་གསུངས་པས་

ཀུན་ངོ་མཚར་སྐྱེས་ནས་བཞེངས་ཏེ་བསུ་བ་བྱས། མཇལ་མ་ཐག །བླ་མ་དམ་པ་གསན་དུ་གསོལ། །ཁྱིམ་ནས་བྱུང་སྟེ་ཐར་པ་སྒྲུབ་འདོད་ཀྱང༌། །འདི་ལྟར་གྲགས་པའི་

རིགས་བརྒྱུད་ཐོབ་པ་ཡིས། །བྷཾ་ག་ལ་རུ་ཁོ་བོ་འཆིང་ཉེན་གདའ། །ཛེ་ཏཱ་རི་དང་བྱང་

ཆུབ་བཟང་པོ་དང༌། །རིག་པའི་ཁྱུ་བྱུག་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པ། །དངོས་གྲུབ་བརྙེས་པའི་བླ་མ་
བསྟེན་གྱུར་ཀྱང༌། །ད་དུང་རྒྱལ་སྲིད་གནས་ལས་གྲོལ་མ་གྱུར། །ད་ནི་བླ་མ་ཁྱེད་ཀྱི་

དྲུང་དུ་བཏང༌། །བདག་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དབང་བསྐུར་གྱིས། །ངེས་པར་
འཆིང་བ་འདི་ལས་བསྒྲལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་ཞུས་པས་ཉིན་ཞག་བཅུ་གསུམ་བར་དུ་

དགྱེས་བཞིན་དུ་རྒྱལ་བུ་གཅིག་པུ་ལ་ཡི་དམ་དགྱེས་པ་རྡོ་རྗེའི་དབང་བསྐུར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

35

གདམས་ངག་ཚང་བར་གནང༌། གསང་མཚན་ཡེ་ཤེས་གསང་བའི་རྡོ་རྗེར་བཏགས།དེ་ནས་བླ་མ་རཱ་ཧུ་ལས། འཇིགས་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཕོ་མོ་གཅེར་བུ་བརྒྱད་ལ་
རྒྱལ་བུ་འདིའི་ཕྱི་འབྲང་བྱས་ལ་བྷཾ་ག་ལར་སོང༌། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་བསམ་པ་བསྒྱུར།
རྒྱལ་བུ་འདི་རྒྱལ་སྲིད་ཕྲོལ་ལ་བླ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏིའི་དྲུང་དུ་སླར་སྐྱོལ་གསུངས། རྒྱལ་
བུས་ཀྱང་དེའི་ཚེ་ཧེ་རུ་ཀའི་ཆས་མཛད་ནས་ཕེབས་པས་ཕོ་བྲང་གི་ཉེ་འཁོར་དུ་
སླེབས་པའི་ཚེ། ཀུན་གྱིས་བལྟས་པས་ངོ་ཡང་ཤེས། འཇིགས་པ་ཡང་སྐྱེས། ཟླ་བ་
གསུམ་དུ་སྨྱོ་སྤྱོད་བསྐྱངས་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་ཕོ་མོ་རྣམས་མཆོང་ཞིང་བརྒྱུགས། ཀུན་
གྱིས་རྒྱལ་སྲིད་སྤོང་བར་ཁོ་ཐག་བཅད། ཐམས་ཅད་འཕྲེང་ཞིང་རང་སར་མཆི་མ་

འབྱིན། ལྷག་པར་དུ་ཡབ་ཀྱི་ཞལ་ནས། ཨེ་མ་བུ་ཁྱོད་ལེགས་པར་བཙས་པའི་
ཚེ༑ །ཡ་མཚན་ལྟས་མཐོང་རྒྱལ་སྲིད་སྐྱོང་སྙམ་ནས། །དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཡིད་

དབང་སོས་པར་གྱུར། །ད་ནི་ནགས་ཁྲོད་བསྟེན་བློ་ཇི་ལྟར་ལགས། །ཞེས་གསུངས་
པ་དང༌། རྒྱལ་བུས་དེའི་ལན་དུ། ཅི་གསུང་བདག་གིས་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་གྱུར་ན། །ཚེ་
འདིར་ཡུད་ཙམ་ཡབ་དང་འགྲོགས་མོད་ཀྱང༌། །སྐྱེ་བ་གཏན་དུ་ཕ་བུར་མི་ཤེས་
ཤིང༌། །ཕན་གནོད་མེད་ན་ཤིན་ཏུ་མཚང་བ་ཡིན། །བདག་གིས་རྒྱལ་སྲིད་ཆེན་པོ་
རབ་སྤངས་ནས། །ངེས་པར་རྣམ་གྲོལ་བྱང་ཆུབ་ལམ་བསྒྲུབས་ན། །སྐྱེ་བ་གཏན་དུ་དགའ་བདེར་འགྲོགས་སུ་འོང༌། །དེ་ཕྱིར་བདག་ལ་གོ་སྐབས་སྩལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་ཞུས་པ་དང༌། ཡུམ་གྱི་ཞལ་ནས། ཅི་ཕན་བུ་འདི་ཤིན་ཏུ་འཕྲེང་ན་ཡང༌། །སྐྱེ་དགུ་
ཀུན་ལ་ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་གཙོ། །སྐྱེས་མཆོག་གང་དུ་བདེ་བར་ཆོས་ལ་ཐོང༌། །ཕྱིས་
ནས་གཏན་དུ་འགྲོགས་པའི་སྨོན་ལམ་འཚལ། །ཞེས་གསུངས་ནས་གནང་བ་བྱིན།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

36

དེ་ནས་རྒྱལ་བུས་ནང་པར་ཐོ་རངས་རྣལ་འབྱོར་ཕོ་མོ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ནགས་

ཁྲོད་དུ་བླ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་སར་བྱོན་དབུ་མའི་ཆོས་རྣམས་བསླབ། ལས་འབྲས་ཕྲ་ཞིབ་

ཀྱང་བསྟན། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་ནས་ཉེར་དགུའི་བར་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱིའི་སྤྱོད་པ་
བསྐྱངས། མདོར་ན་བླ་མའི་དྲུང་དུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་
པར་མཛད་དེ། བེ་བུམ་སྔོན་པོ་ལས། ལོ་བདུན་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཨ་དྷཱུ། །ཞེས་
གསུངས།

རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་རྒྱལ་མཚན་ཅན་ན་མི་ཁྱིམ་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་དང༌།
ཁྲུས་ཀྱི་རྫིང་བུ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ། སྐྱེད་མོས་ཚལ་བདུན་བརྒྱ་ཉི་ཤུ། ཏཱ་ལའི་

ལྗོན་ཤིང་སྟོང་ཕྲག་ང་དྲུག །འབངས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་སྟོང་ཕྲག་སོ་ལྔ་དང༌། རྭ་བ་རིམ་པ་

བདུན་གྱིས་བསྐོར་བ། བར་གྱི་ཟམ་པ་སུམ་བརྒྱ་རེ་གསུམ། གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་
སྟོང་ཕྲག་ཉེར་ལྔ། དབུས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་རྒྱ་ཕིབས་བཅུ་གསུམ་པ། ལོངས་སྤྱོད་སྤྱིར་རྒྱ་

ནག་སྟོང་ཁུན་རྒྱལ་པོ་དང་མཉམ་པ་ཡོད་འདུག །ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་དེས་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་

སྲིད་སྟོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་འགྲན་ཟླ་མེད་པ་དེ་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དོར་
ནས་ཆོས་ལ་གཤེགས་ཤིང༌། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་
རྒྱལ་སྲིད་ཕྱག་མཐིལ་ན་ཡོད་པ་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དོར་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་
བར་མཛད་འདུག་ན། དེ་དག་གི་རྣམ་ཐར་ལ་མིག་ཡར་བལྟས་ཀྱིས་སློབ་དགོས།
ད་ལྟ་རང་ཅག་རྣམས་ཁྱོད་ཚངས་སྤྱོད་ཐོངས་དང་རྫོང་དཔོན་ཞིག་ཏུ་བསྐོ་ཟེར་ན་
ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་ནུས་ཚོད་དུ་འདུག །རྒྱལ་སྲིད་ལྟར་བཞག །ཤག་སྣ་ཁུང་ཙམ་གྱི་ཀ་ཆ་ཡང་བློས་ཐོང་དཀའ། དེ་ལྟར་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་རྒྱལ་སྲིད་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

37

བཞིན་དོར་ནས་ལོ་བདུན་རིང་བླ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པ་གཙོ་བོར་བསྟེན་ཅིང༌། གཞན་

ཡང་དངོས་གྲུབ་བརྙེས་པའི་བླ་མ་དུ་མའི་སྤྱན་སྔར་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་སྦྱངས་པས་
གཞུང་དང་གདམས་ངག་མ་ལུས་པ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ་གསང་སྔགས་ལ་ང་
ཉིད་མཁས་སོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་བྱུང་བ་ན། ཌཱ་ཀི་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྔགས་ཀྱི་

གླེགས་བམ་སྔར་མཐོང་མ་མྱོང་བ་མང་པོ་མནལ་ལམ་དུ་བསྟན་ནས་ཐུགས་རྒྱལ་བཅག་གོ།
ད་ནི་ཚེ་འདི་ལ་སྔགས་ཀྱི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱད་དེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ན། བླ་མ་རཱ་ཧུ་ལ་གུཔྟ་རྫུ་
འཕྲུལ་གྱིས་རྩིག་པ་ལ་ཡང་མ་ཐོགས་པར་ཐལ་བྱུང་དུ་བྱོན་ནས། ཁྱོད་ཀྱིས་

སེམས་ཅན་བཞག་ནས་གར་ཆ། རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིག་དང་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བ་མང་
པོ་ལ་ཕན་པར་འདུག་གསུངས། དཔལ་ཧེ་རུ་ཀ་མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་དངོས་སུ་བྱོན་ནས་ཀྱང་བསྐུལ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དང༌། མགོན་པོ་
བྱམས་པས་ཀྱང་མནལ་ལམ་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་བསྐུལ་ཏེ། ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་

མཁན་པོ་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་
ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་མཛད། དེ་ལྟར་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང༌།

བླ་མ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་བསྟེན་ནས་རིག་གནས་མཐའ་དག་དང༌། མདོ་
སྔགས་ཀྱི་གསུང་རབ་གདམས་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱངས། ཁྱད་པར་བླ་

མ་དྷརྨཱ་རཀྵི་ཏའི་སྤྱན་སྔར་འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་གནད་ཀུན་བསྡུས་ཤིང༌། མངོན་
པ་སྡེ་བདུན་ཀུན་བསྡུས་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

38

བམ་པོ་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་

དུ་གསན་ནས་མཐའ་ཆོད་པར་སྦྱངས། སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་སོ་སོའི་བྱིན་ལེན་རུང་ཆུ་སོགས་ཕྱག་ལེན་ཕྲ་མོ་མཐའ་དག་མ་འདྲེས་པར་མཁྱེན་ནས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སྡེ་
པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུར་གྱུར་ཏོ། །
དེ་ལྟར་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་འཕགས་ཡུལ་ན་དེ་དུས་བཞུགས་པ་མཐའ་
དག་གསན་ཅིང་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་ནས་མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་ལམ་གང་
ཞིག་མྱུར་སྙམ་པ་ནར་མར་ཡོད་པ་ན་རི་ནག་པོའི་ཁོང་གསེང་ན་བཞུགས་པའི་བླ་མ་རཱ་ཧུ་ལ་གུཔྟས་མངོན་པར་ཤེས་པས་མཁྱེན་ཏེ། དེར་བྱོན་ནས་ཇོ་བོ་ལ་གསུངས་པ། ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཞལ་མཐོང་བ་དང༌། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཚོགས་མང་པོ་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང༌། ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་མང་པོ་ཐོབ་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་
རི་རྒྱུད་ཙམ་ཡོད་པས་གར་ཡང་མི་ཕྱིན། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་ལ་བློ་སྦྱོངས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྙིང་རྗེའི་ལྷ་ཡིན་པས་ཡི་དམ་དུ་ཟུངས།

འཁོར་བ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་དམ་འཆོས་ཤིག་

གསུངས། ཡང་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་ཁོར་ས་ན་ཕར་སྐོར་བ་མཛད་པའི་ཚེ་ལྡེར་བཟོ་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དྲི་བ་དང་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་དང༌། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་ལྷོ་
ཕྱོགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་མིའི་ལུས་ལས་འདས་པའི་བུ་མོ་གཉིས་གཅིག་གིས་

གཅིག་ལ་དྲི་བའི་ཚུལ་དུ། མྱུར་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཆོས་གང་ལ་བསླབ་པར་བྱ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། ཅིག་ཤོས་ན་རེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་ཐབས་བཟང་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

39

ཅིག་གསུང་གི་འདུག་པ་ལ། སྐོར་བ་འཕྲོ་བཅད་ནས་གསན་པས་སྣོད་གཅིག་ནས་
གཅིག་ཏུ་བྱོ་བ་བཞིན་ཐུགས་སུ་ཆུད། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་རྡོ་རྭ་
ན་བཞུགས་ཙ་ན། བུད་མེད་རྒན་གཞོན་གཉིས་འདུག་པས། གཞོན་པ་དེ་ལ་རྒན་པ་དེས་མྱུར་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོངས་གསུངས་པ་དང༌། ཡང་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་གནྡྷོ་ལར་སྐོར་བ་མཛད་པའི་ཚེ། བྱ་
འདབ་འོག་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཅིག་བཞུགས་པའི་ཞལ་ནས། ཧེ་བྷ་
དནྡ་མྱུར་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས། བྱམས་སྙིང་རྗེ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོངས་ཤིག་གསུངས། ཡང་རྡོ་རྭ་ཁང་བུ་ལ་སྐོར་བ་མཛད་པའི་ཚེ།
བ་སོའི་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་གཅིག་འདུག་པ་དེའི་ཞལ་ནས། ཛོ་ཀི། མྱུར་དུ་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོངས་གསུངས།དེ་ནས་ཇོ་བོ་རྗེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པ་
དང༌། སྐྱེས་ཟིན་གོང་འཕེལ་དུ་བྱས་ཏེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར་དེའི་མན་ངག་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པ་མངའ་བ་ཞིག་སུ་ཡོད་སྙམ་རྩད་བཅད་པ་ན། དུས་དེའི་ཚེ་བླ་མ་
གསེར་གླིང་པ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བདག་པོར་གྲགས་པས་བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་དྲུང་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གདམས་ངག་

རྫོགས་པར་གསན་པའི་ཕྱིར་གསེར་གླིང་དུ་འབྱོན་པར་བཞེད་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་

ནས་གསེར་གླིང་དུ་ཚོང་ལ་འགྲོ་བའི་ཚོང་པ་ལམ་རྒྱུས་ཅན་དང་བཅས་རྒྱ་མཚོ་ལ་
གྲུ་གཟིངས་བཅས་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གསུམ་གྱི་རིང་མཚོའི་སྟེང་ལ་བྱོན་ཏེ་དེའི་ཚེ་
བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བར་མ་བཟོད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

40

ནས་ཇོ་བོའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བར་ཆད་བྱ་བའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་རླུང་བཏང་

སྟེ་གྲུ་གཟིངས་ལམ་ལོག་པར་བསྒྱུར་བ་དང༌། ཆུ་སྲིན་ཉ་མིད་ཆེན་པོ་རི་ལྟ་བུས་གྲུ་
གཟིངས་ཀྱི་མདུན་བཀག་པ་དང༌། ནམ་མཁའ་ལས་ཐོག་བབས་པ་སོགས་གནོད་པ་ཚབས་ཆེན་པོ་བྱས་པ་ན། པཎྜི་ཏ་སའི་སྙིང་པོས་ཇོ་བོ་རྗེ་ལ་ཐུགས་དམ་བསྐུལ་
བའི་གསོལ་འདེབས་ཤུགས་དྲག་ཏུ་བྱས་པས། ཇོ་བོ་རྗེས་གཤིན་རྗེ་གཤེད་དམར་
པོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒོ་ནས་བདུད་སྡེ་དཔུང་དང་བཅས་པ་བཏུལ་ཏེ་རིམ་གྱིས་

གསེར་གླིང་དུ་ཕེབས། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་མཁས་གྲུབ་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར། འཁྲུངས་ཟླ་བཅོ་བརྒྱད་ལོན་ཙམ་ནས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཐུགས་འབྱོངས་པའི་གསུང་རང་ཆས་

སུ་བྱོན་པ་དེས་ཀྱང༌། ད་དུང་དཀའ་སྤྱད་འདི་ཙམ་གྱིས་ནན་ཏན་མཛད་པ་འདི་ལ་

བརྟག་ནའང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ལས་ལྷག་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་མེད་པར་ངེས་པ་རྙེད་དགོས་སོ། །
དེ་ལྟར་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ལམ་དུ་ཟླ་བ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བར་ཕེབས་པར་ཡང་

རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཆ་ལུགས་མ་ཉམས་པར་བྱོན་འདུག་པ་ལས། རང་རེ་ལྟར་དགོན་པའི་གླིང་ཐོན་པ་དང་ཆས་བསྒྱུར་ནས་ཕེབས་པ་མ་རེད། ཕྱི་ནས་མིག་ལྟོས་
ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བསྟན་པ་ལ་ཕན་པའི་ཆེད་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་ལའང་རབ་བྱུང་གི་

རྟགས་ཆ་ལུགས་མ་དོར་བར་བྱ་དགོས། དེང་སང་གྲྭ་པ་གནས་སྐོར་སོགས་ཕྱོགས་ལ་འགྲོ་བ་དག་དགོན་པའི་ལྕགས་རི་ཐོན་མ་ཐོན་ནས་སྐྱ་ཆས་སྤྲས། མདུང་
རིང་ཁྱེར་ནས་རྒྱུས་མེད་ཀྱིས་མཐོང་ན་འདིས་གསོད་འཕྲོག་བྱེད་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་
འཇིགས་ཞུམ་ཞུམ་པ་བྱེད་དགོས་པ་སྣང༌། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

41

ཀྱང་། ངུར་སྨྲིག་ཆོས་གོས་ཟུང་དག་གིས། །རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་ལུས་མཛེས་

ཀྱི༑ །རབ་བྱུང་ཁྱིམ་པའི་རྟགས་འཆང་བ། །བསྟན་པ་འཇིག་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་
ལགས། །ཞེས་གསུངས། འགའ་ཞིག་གིས་ནང་ནས་སྨིན་དགོས་ཟེར་ནས་ཕྱི་རོལ་གང་བྱུང་བྱེད་མཁན་འདུག་ཀྱང༌། བསྟན་པ་སྤྱིའི་མིག་ལྟོས་ལ་གནོད་པས་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱིའི་ཀུན་སྤྱོད་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་མཛད་དགོས། འཕགས་པ་རྟ་ཐུལ་
གྱིས་སྤྱོད་ལམ་ཁོ་ནས་ཤཱ་རིའི་བུ་བདེན་པ་ལ་བཀོད་པ་རེད།
ད་ནི་དཀྱུས་ནས་ཞུ་ན། དེ་ལྟར་ཇོ་བོ་གསེར་གླིང་དུ་ཕེབས་ནས། གླིང་

དེའི་སྣེ་ཟིན་པ་ན་གསེར་གླིང་པ་ཆེན་པོའི་སློབ་མ་བསམ་གཏན་པ་འགའ་ཞིག་

བཞུགས་པ་དང་མཇལ། དེར་ཞག་བཅུ་བཞིའི་རིང་དཔོན་སློབ་ཚང་མ་ངལ་བསོ་ཞིང༌། བསམ་གཏན་པ་དེ་དག་ལ་བླ་མ་གསེར་གླིང་པའི་རྣམ་ཐར་རྩད་གཅོད་ཅིང་

བཞུགས། རང་རེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་ལམ་སང་སྐུ་མདུན་དུ་འགྲོ་འོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་
མཛད་པར་རྣམ་ཐར་རྩད་གཅོད་མཛད་པ་ནི། བླ་མ་ལེགས་པར་བརྟག་དགོས་པའི་
མཚོན་བྱེད་དུ་མཛད། བསམ་གཏན་པ་དེ་དག་འགའ་ཤས་བླ་མ་གསེར་གླིང་པའི་

དྲུང་དུ་མྱུར་བར་ཕྱིན་ཏེ། དེང་སང་རྒྱ་གར་ཤར་ནུབ་གཉིས་ན་འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་
མཁས་པ་ཆེན་པོ་དཱི་པཾ་ཀཱ་ར་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན་བྱ་བ་དེ་སློབ་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔའི་

ཚོགས་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཟླ་བ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་དཀའ་བ་སྤྱད་
ནས། བླ་མ་ཁྱེད་ཀྱི་དྲུང་དུ་དུས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་

ཡུམ་གཙོ་བོར་ཉན་པ་དང༌། སྨོན་འཇུག་གི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བློ་
སྦྱོང་བའི་ཆེད་དུ་ཕེབས་འདུག་ཅེས་གསོལ། གསེར་གླིང་པས་ཀྱང་མཁས་པ་ཆེན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

42

པོ་དེ་ལྟ་བུ་རང་རེའི་ཡུལ་འདིར་ཕེབས་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཀྱིས་བསུ་བ་ཞུ་དགོས་
གསུངས། དེ་ནས་ཇོ་བོ་རྗེ་དཔོན་སློབ་རྣམས་བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་ཆེན་པོའི་ཕོ་བྲང་དང་ཉེ་བར་ཕེབས་པ་ན། བླ་མ་གསེར་གླིང་པས་དགེ་སློང་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་ཁ་དོག་མཐུན་པར་གསོལ་བ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་རིལ་བ་སྤྱི་བླུགས་
འཛིན་པ། འཁར་གསིལ་མཛེས་པར་བསྣམས་པ་ཤིན་ཏུ་དང་བ་འདྲེན་པ་དགྲ་
བཅོམ་པ་ལྟ་བུ་ལྔ་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔའི་སྣ་བླ་མ་གསེར་གླིང་པས་དྲངས་ནས་

དགེ་ཚུལ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་བརྟེན་ཏེ། མདོར་ན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལྔ་བརྒྱ་དང་དགུ་
བཅུ་རྩ་བདུན་གྱིས་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་བསུ་བའི་ཕྱིར་ནར་གྱིས་བྱུང་བ་གཟིགས་

སོ༑ །དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བསྐོར་བ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་དང་བ་འདྲེན་ཞིང་ཐུགས་ཉམས་དགའ་བའི་མཐར་ཐུག་

པར་གྱུར་ཏོ། །
དེ་ནས་ཇོ་བོ་རྗེས་པཎྜི་ཏ་སའི་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་
མཁས་པའི་པཎྜི་ཏ་དང༌། སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་མཁས་པའི་དགེ་སློང་རྣམས་ཕྱགས་
ལྷམ་འབྲིང་མིག་མ་གསོལ་བ། ཁ་ཆེ་གུར་ཀུམ་གྱིས་ལེགས་པར་ཁ་བསྒྱུར་བའི་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པས་ལེགས་པར་བསྔགས་པ་མཛེས་པར་གསོལ་བ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེ་བས་ལྕགས་ཀྱི་ལྷུང་བཟེད་རབ་ཚད་
བུག་རྡོལ་མེད་པ་བསྣམས་པ། ཟངས་ཀྱི་རིལ་བ་སྤྱི་བླུགས་མ་ག་དྷའི་བྲེ་གང་ཤོང་
བ་དང༌། བསྟན་པའི་བདག་པོས་རབ་ཏུ་བསྔགས་པའི་འཁར་གསིལ་ལ་སོགས་
པའི་རྟགས་མཚན་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་ཚང་བ་ཡོད་པ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་པཎྜི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

43

ཏའི་ཞྭ་ང་རྒྱལ་མེད་པ་གསོལ་བ། རྔ་ཡབ་དཀར་པོ་རེ་ཕྱག་ན་བསྣམས་པ་བརྒྱ་དང་
ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔས་ཇོ་བོའི་རྗེས་ལ་བར་དུ་མི་རེ་ཤོང་ཙམ་དུ་མ་འབྱར་བ། རྒྱང་ཆེས་མ་
དྲགས་པ། བར་མ་ཆད་པར་འཇའ་ཚོན་སྣ་ལྔའི་གུར་བཞིན་དུ་མགོན་པོ་གསེར་
གླིང་པ་གང་ན་བཞུགས་པ་དེར་བྱོན་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་གྱུར་པས་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་དགའ་ཞིང་མགུ་ནས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་

པ་ཕབ། གསེར་གླིང་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བླ་མ་གཉིས་ཀྱི་མཛད་པ་ལ་ངོ་
མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་དད་པ་ཐོབ་བོ། །དེ་ནས་ཇོ་བོ་རྗེས་རིན་པོ་ཆེའི་བུམ་པ་ནང་

ན་དངོས་པོ་ཅི་ཡོད་ཕྱི་ནས་གསལ་བ་ཞིག་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་དང༌། དངུལ་དང༌། མུ་

ཏིག་དང༌། བྱུ་རུ་དང༌། བཻཌཱུརྱས་བཀང་སྟེ་བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱག་ཏུ་

ཕུལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་གི་གདམས་ངག་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་དེ་ནས་འགྲིག་པ་ཡིན་འདུག །

དེ་ནས་བླ་མའི་གཟིམ་ཁང་ཕོ་བྲང་དངུལ་གདུགས་ཅན་གྱི་ནང་དུ་བྱོན།
དེར་བླ་མ་གསེར་གླིང་པས་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེ་བས་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་མར་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་མན་ངག་དང་བཅས་པ་ཆོས་ཐུན་བཅོ་ལྔ་ཙམ་གྱིས་ལེགས་
པར་བཀྲལ་ནས་བཤད་པར་མཛད། དཔོན་སློབ་ཤིན་ཏུ་ཐུགས་དག་པར་གྱུར་ནས་

དབུ་སྔས་སྦྲེལ་ཏེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་མན་ངག་ཁོལ་དུ་ཕྱུང་བ་ཙམ་མིན་

པའི་བྱམས་པ་ནས་ཐོགས་མེད་ལ་བརྒྱུད་པའི་ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྦས་དོན་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པ་དང༌། འཇམ་དབྱངས་ནས་ཞི་བ་ལྷ་ལ་བརྒྱུད་པའི་བདག་གཞན་བརྗེ་
བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་གི་གདམས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་གསན་བསམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

44

སྒོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་དེ། བླ་མའི་ཞབས་དྲུང་དུ་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཐུགས་ལ་འཁྲུངས། བླ་མས་ཀྱང་བསྟན་
པའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ། ལྷ་ཅིག་འདི་རུ་མ་བཞུགས་བྱང་དུ་བྱོན། །བྱང་
ཕྱོགས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱོན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བོད་དུ་བྱོན་ནས་གདུལ་བྱ་
སྐྱོང་བར་ལུང་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་བརྙེས་ནས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཚུལ་ལ་
གཉིས།

རྒྱ་གར་དུ་མཛད་ཚུལ་དང༌། བོད་དུ་མཛད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་རྒྱ་གར་དུ་མཛད་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་ཇོ་བོ་དབུས་སུ་ཕེབས། རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་བཞུགས་ནས། མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྨྲ་བ་ངན་པ་ལན་གསུམ་དུ་ཆོས་ཀྱིས་ཕམ་པ་མཛད་ནས་ནང་པའི་བསྟན་

པ་ལ་བཙུད་པ་སོགས་བསྟན་པའི་སྲོལ་བཟུང༌། རྒྱལ་པོ་མཧཱ་བ་ལས་བྲི་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་
ལའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གདན་དྲངས། ཇོ་བོ་རང་ཉིད་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ལུགས་གཙོ་
བོར་མཛད་ཀྱང་སྡེ་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པ་དང༌། ཀུན་ལ་ཉེ་
རིང་མི་མངའ་བའི་དབང་གིས་རྒྱ་གར་ཤར་ནུབ་ཡུལ་དབུས་དང་བཅས་པའི་དགེ་
འདུན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ལྟར་གྱུར་ཏེ། རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་རྒྱལ་བ་རང་
ཉིད་སླར་བྱོན་པ་ལྟར་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིས་བསྡུས་པའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་
བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བདག་པོར་བཞུགས་སོ། །
གཉིས་པ་བོད་དུ་མཛད་ཚུལ་ནི། དེ་སྐབས་བོད་དུ་བསྟན་པ་སྔ་དར་ནུབ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

45

ཕྱི་དར་རིམ་བཞིན་འཕེལ་ཀྱང༌། འགའ་ཞིག་འདུལ་བ་ལ་མོས་བློས་སྔགས་ཁྱད་དུ་
གསོད། འགའ་ཞིག་སྔགས་ལ་མོས་བློས་འདུལ་བ་ཁྱད་དུ་གསོད། མདོ་སྔགས་ཚ་གྲང་ལྟར་ཡ་འགལ་དུ་སོང༌། རྒྱ་གར་ནས་པཎྜི་ཏར་གྲགས་པ་གསེར་ཚོལ་བ་མང་
པོ་བོད་དུ་ལྷགས་ནས་ཆགས་ལམ་དང༌། ངན་སྔགས་མང་པོས་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་
རྣམས་བསླུས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་དར་དཀའ་བ་བྱུང་

ནས། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཐུགས་མ་བདེ་བར་བོད་དུ་བསྟན་པ་རྣམ་དག་ཅིག་དར་ཕྱིར། བོད་ལ་ཕན་ཐོགས་པའི་པཎྜི་ཏ་སྤྱན་འདྲེན་པར་བོད་ཕྲུག་
རིག་པ་རྣོ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་རྒྱ་གར་དུ་བཏང་བས་གཞན་རྣམས་ཚད་པས་ཤི། ལོ་
ཆེན་རིན་བཟང་དང༌། ལོ་ཆུང་ལེགས་ཤེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་མཁས་པར་མཁྱེན། ཇོ་
བོ་སྤྱན་འདྲེན་ནི་ཞུ་མ་ནུས། སླར་བོད་དུ་བྱོན་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མཛད་སྤྱོད་དང་བཞེད་པ་མདོ་སྔགས་ལ་ནང་འགལ་མེད་ཚུལ་རྒྱལ་པོའི་སྙན་དུ་གསོལ། བོད་ལ་ཕན་ཐོགས་པའི་པཎྜི་ཏ་གཞན་ནི་མི་འདུག །བྲི་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་
ལར་རྒྱལ་རིགས་ལས་ཐར་པར་གཤེགས་པ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་བྱ་བ་
བཞུགས། དེ་སྤྱན་འདྲོངས་ན་བོད་ལ་ངེས་པར་ཕན་ཐོགས་ཞེས་པཎྜི་ཏ་ཐམས་ཅད་

མཐུན་པར་གླེང་ཞུས་པས་རྒྱལ་པོའི་ཐེ་ཚོམ་ཡང་ཆོད། ཁྱད་པར་ཇོ་བོའི་མཚན་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚུགས་པའི་དད་པ་ཤུགས་དྲག་སྐྱེས་ནས་རྒྱ་བརྩོན་སེང་
འཁོར་བརྒྱད་དང་བཅས་གསེར་མང་དུ་བསྐུར་ནས་ཇོ་བོ་སྤྱན་འདྲེན་པ་ལ་བཏང་བས་སྤྱན་མ་འདྲོངས།
དེ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་རང་པཎྜི་ཏ་སྤྱན་འདྲེན་པའི་ཆ་རྐྱེན་གསེར་འཚོལ་དུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

46

བྱོན་པས། གར་ལོག་གི་རྒྱལ་པོས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆོས་རྒྱལ་དུ་ཤེས་
ནས་ཆོས་མི་གཏོང་ན་སྲོག་མི་གཏོང་བར་བྱས་ཏེ་སྐུ་ལུས་དར་གྱིས་གཅུན་ནས་

བསྡམས། བཙོན་དུ་བཟུང་བ་ན། ལྷ་བཙུན་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་ཁུ་བོ་བཙོན་ནས་འདོན་ཐབས་སུ་ཕེབས་པ་དང་གར་ལོག་གི་རྒྱལ་པོས་ཁྱེད་རང་པཎྜི་ཏ་གདན་

འདྲེན་པའི་འཕྲོ་བཤོལ་ལ་ཁྱེད་རང་ངའི་འོག་ཏུ་ཞུགས། ཡང་ན་གསེར་རྒྱལ་པོ་
དང་མཉམ་པ་ཁྱེར་ལ་ཤོག །རྒྱལ་པོ་བཏང་གི་ཟེར་བ་ལ། གསེར་གཏོད་པ་འདམ་ནས་གསེར་སྲང་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཁྱེར་ཏེ་རྒྱལ་པོ་བསླུས་པས་ཀྱང་ཁོ་མ་ཉན། ལུས་དང་མཉམ་པ་ཙམ་ཁྱེར་ནས་བསླུས་པས་ཀྱང་མགོ་བོ་ཚང་བ་དགོས་ཟེར་ནས་ཁོ་མ་ཉན། དེ་ནས་ཐབས་གཞན་མ་བྱུང་བར་རྒྱལ་པོ་གང་དུ་བཅུག་པའི་བཙོན་གྱི་སྒོ་དྲུང་དུ་བྱོན། ཁུ་བོ་ལ་བོས་ཏེ། བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ། སྔོན་གྱི་ལས་ཐོག་ཏུ་བབ་པ་
ཡིན་པས། ངས་ཁོ་ལ་དམག་བརྒྱབ་ནས་བཟློག་ན་ནི་སྐྱེ་བོ་ཚན་པོ་ཆེ་ཕུང་ལ་
བཏང་ནས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་སྣང༌། པཎྜི་ཏ་གདན་མི་འདྲེན་པར་ཁྱེད་
རང་ངེད་ཀྱི་འོག་ཏུ་ཞུགས་ཟེར་བ་ལ་ནི། ཆོས་བློས་བཏང་ནས་སྡིག་རྒྱལ་གྱི་འོག་
ཏུ་ཞུགས་པ་ལས། ཁྱེད་ཆོས་ལྡན་དུ་གཤེགས་པ་དྲག་སྙམ་དུ་བསམ། དེ་ནས་གསེར་ཁྱེད་རང་ཙམ་པ་ཞིག་དགོས་ཟེར་བ་ལ་གསེར་བཙལ་བས། ཁྱེད་ཀྱི་སྐུ་
ལུས་དང་མཉམ་པའི་ཚོད་ཙམ་ཞིག་རྙེད། དེ་ལ་ཡང་ཁོ་མ་ཉན་པས་ད་ངས་དབུ་
ཙམ་ཞིག་རྙེད་པ་དང་བླུར་འོང་གིས། དེ་བར་དུ་སྔོན་གྱི་ལས་ལ་སེམས་པ་དང༌།
དཀོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང༌། སྙིང་པོ་ཆེ་བྲང་འོག་ཏུ་བཅུག་པའི་བསོད་ནམས་མཛད་དགོས་པ་ཡིན། ཞེས་ཞུས་པ་དང༌། ཁུ་བོ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

47

བཞད་ཅིག་མཛད་ནས། ཁྱོད་ལའང་གཅེས་ཕྲུག་སྣུམ་ཟན་མའི་བག་ཅིག་ཡོད།
དཀའ་སྤྱད་དང་སྙིང་རུས་མི་ནུས་སྙམ་པ་ཡིན་ཏེ། ང་ཤི་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕ་མེས་ཀྱི་
སྲོལ་སྐྱོང་བར་སྣང༌། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་གོ་བ་ཆེ། ང་ལ་དེས་ཆོག །ངའི་བསམ་པ་ལ་བོད་འདིར་ཆོས་ཁྲིམས་སྐྱོན་མེད་ཅིག་མ་ཚུགས་པར་ང་ཤི་ན་མི་རུང་བ་འདུག་སྙམ་པ་

ཡིན་ཏེ། ད་ན་སོ་ཡང་རྒས། འདིར་ད་ལན་མ་ཤི་ཡང་ཚེ་ལོ་བཅུ་ལས་མེད། དེ་
ཙམ་གྱི་ཕྱིར་གསེར་མང་པོ་བཏང་ཡང་དཀོན་མཆོག་ཐུགས་ཁྲེལ། སྔར་ཚེ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱིར་གཅིག་ཀྱང་ཤི་བ་མེད། ད་ལན་ཆོས་ཀྱི་ཕྱིར་
ཤི་ན་ལེགས་པ་ཡིན་པས་རྒྱལ་པོ་འདི་ལ་གསེར་སེ་བ་ར་ཏི་གཅིག་ཀྱང་མ་སྟེར།
གསེར་ང་རང་ཙམ་རྙེད་པ་ཤིན་ཏུ་རྔམས་ཆེ་ན། ད་མགོ་བོ་ཙམ་པ་ག་ན་རྙེད། གསེར་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་དུ་ཁྱེར་ལ་ད་དུང་ཇོ་བོ་པཎྜི་ཏ་དེ་གདན་ཅི་འདྲོངས་
གྱིས། པཎྜི་ཏ་དེའི་སྙན་དུ་ཡང༌། ང་ན་རེ། ངས་ཁྱེད་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་

ཕྱིར་ལུས་སྲོག་གར་ལོག་གི་རྒྱལ་པོ་ལ་བྱིན་ཡོད་པས་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་ལ་ཐུགས་རྗེས་འཛིན་པ་དང༌། ངའི་བསམ་པའི་གཙོ་བོ་ཁྱེད་བོད་དུ་བྱོན་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་མཛད་
པ་དང༌། སྐྱེ་བ་འདིའི་འོག་རོལ་ཏུ་ཁྱེད་དང་ངེས་པར་མཇལ་བར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་

ཏུ་གསོལ་ཞེས་ངའི་འཕྲིན་འདི་སྐྱེལ་མཛོད་ཅིག །དེ་ལྟར་ལགས་པས་ང་བློས་
ཐོངས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་སོམས་ཤིག་གསུངས། དེ་ལྟར་ཁུ་བོ་དེ་ལུས་
ཀྱི་སྟོབས་ཤོར། གསུང་གི་གདངས་ཆག །ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཐག་པར་གྱུར་ནའང༌། ད་

དུང་བོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང༌། ཇོ་བོ་འབའ་ཞིག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

48

ཐུགས་ལ་སེམས་པའི་སྙིང་སྟོབས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཏེ་འབྲལ་མི་ཕོད་བཞིན་དུ་ཕྱིར་
བྱོན།
དེ་ནས་ལྷ་བཙུན་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་སྙིང་རུས་བསྐྱེད་དེ་ཁུ་བོའི་ཐུགས་

དགོངས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་དང༌། བོད་འདིར་ཡང་ཨཱ་ཙརྱ་དམར་པོ་དང༌། པཎྜི་ཏར་གྲགས་པ་ཤམ་ཐབས་སྔོན་པོ་ཅན་དང༌། ཨར་ཚོ་བནྡེ་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་
ཀྱིས་གསང་སྔགས་ལ་བསྙད་པའི་རྩིང་ཆོས་མང་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཐབས་ཀྱིས་

བསྣུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཇོ་བོ་སྤྱན་འདྲེན་པའི་བང་མི་སུ་འོས་དཀོན་མཆོག་ལ་གསོལ་
བཏབ་དང་མོ་རྩིས་ཅི་མཛད་ཀྱང་ནག་ཚོ་ལོ་ཙྪ་བ་ལ་བབས། དེ་དུས་ལོ་ཙྪ་བ་གུང་
ཐང་གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་ན་སྟན་ལ་བློ་ཕབ་སྟེ་བཞུགས་མུས་ནས་རྒྱལ་པོས་མངའ་
རིས་སུ་འབོད་པར་མཛད། རྒྱ་གར་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱིས་དོགས་ནས།
རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཙུན་རང་གི་བཞུགས་གདན་གྱི་གུང་ལ་ལོ་ཙྪ་བ་བཞག་ནས་བསྙེན་
བཀུར། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཆེ་བསྟོད་མཛད་ནས། ཕ་མེས་རྒྱལ་བློན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་དབུ་བརྙེས། སྲོལ་གཏོད། དར་ཞིང་

རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡིན་པ་ལ། དུས་དེང་སང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉམས་སྨད།
བདུད་རིགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཁ་རྒྱལ། མཁས་པ་ཐམས་ཅད་གཤེགས་ནས་ཤེས་
པ་སྐྱོ་བར་བྱུང་བས། ངེད་ཁུ་དབོན་གཉིས་ཀྱིས་མི་དང་གསེར་མང་པོ་རྒྱ་གར་དུ་
བཏང་ཡང༌། མི་ཤི་ནོར་གྲོན་ཆེ་བ་ལས་ཇོ་བོ་གདན་མ་འདྲོངས། དེ་ལ་ཡང་བློས་
མ་བཟོད་པར་ལྷ་ཆེན་པོ་དེས་གསེར་འཚོལ་དུ་བྱོན་པས་རྒྱལ་པོ་ངན་པས་བཙོན་དུ་བཟུང་སྐུ་སྲོག་ཀྱང་བློས་བཏང༌། དེ་ལྟར་ངེད་བོད་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་སེམས་ཅན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

49

མ་རིག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་ཀྱང་དེ་འདྲ་ན། ཁྱེད་འགྲོ་བའི་སྐྱབས་གནས་
ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཅི་ཙུག་སོང་ཞེས་འུ་ཐུག་གིས་ཞུས་ཤིག །ད་འདི་ན་གསེར་སྲང་
བདུན་བརྒྱ་ཡོད་དེ། འདི་ཕར་ཁྱེར་ལ་བླ་མའི་ཕྱག་ཏུ་ཕུལ། ངེད་བོད་པྲེ་ཏ་པུ་རིའི་

གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་ན། གསེར་ལུག་ཤིག་ཙམ་པ་རེ་ལའང་དཀའ་ལས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་
ཡིན་པ་ལ། ད་འདིས་བོད་ཀྱི་མི་ནོར་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་འདུག་
ལགས་ཀྱི། ད་རེས་འདི་ལ་མགོན་པོ་བོད་དུ་མ་བྱོན་ན་ཁྱེད་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་

རྗེ་ཡང་དེ་ལྟར་ཟད་པས། ངེད་ཀྱང་བྱ་བ་ཅི་བདེར་སྤྱད་པར་བགྱིའོ། །ཞེས་ཁྱེད་
འདུལ་བ་འཛིན་པས་ལོ་རྒྱུས་འདི་རྣམས་ཇོ་བོ་ལ་དངོས་སུ་ཞུས་པའི་མཇུག་ཐ་མ་

ལ་འབྱོན་པར་མ་བཞེད་ནའང་སྙན་དུ་ཐེབས་པ་ཞིག་ངེས་པར་མཛོད་གསུངས་ནས། སྤྱན་ཆབ་ཀྱིས་པང་ཁེབས་དང་ལྕོག་ཙེ་བང་ཙམ་དུ་བཤུམས་པ་ན། ནག་ཚོ་ལོ་ཙྪ་
བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་རང་ཡང་སྔར་ས་མཐའ་མང་པོ་བགྲོད་མ་མྱོང་བ་དང་བཅས་ཕེབས་སྙམ་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་ཡིན་མིན་གྱི་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་ཞུ་མ་ནུས། འཇིག་

རྟེན་གྱི་ཁ་ངག་ལ་ཡང༌། ངུ་བའི་ཁ་ལ་བལྟས་ན་ངུ་བྲོ་ཟེར་བ་ལྟར། ལྷ་བཙུན་པའི་
གསུང་དེ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་བདེན་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་འོད་དེ་མ་མཇལ་ཡང་རྣམ་པ་དྲན་པ་དང༌། ཁོང་ཁུ་དབོན་གྱི་མི་ནོར་མང་པོ་ཟད་པ་དེ་རྒྱུས་ཡོད་པ་དང༌། བོད་ཀྱི་དོན་
དུ་ཁུ་དབོན་གཉིས་སྡུག་ཆེས་པ་དང༌། རང་རེ་སྐྱིད་ཆེས་པ་དང༌། ལྷ་བཙུན་མི་ཆེན་
གཅིག་གིས་བཤུམས་ཤིང་གསུང་བྱོན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་འདར། གདོང་མཆི་
མས་གང་སྟེ་ལྷ་བཙུན་པའི་ཞལ་ལ་ཡང་བལྟ་མ་ནུས་པར་ལུས་སྲོག་གི་དཀའ་

ཚེགས་དང༌། ཚེ་འདིའི་བདེ་སྐྱིད་གང་ལའང་མ་ཆགས་པར། ལན་དུ་འོ་ལགས་ཀྱི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

50

བྱས་ནས། དཔོན་གཡོག་བདུན་གྱིས་གསེར་སྲང་བདུན་བརྒྱ་ཁུར་ཏེ་རྒྱ་གར་གྱི་ལམ་ལ་ཞུགས། ལྷ་བཙུན་པས་ཀྱང་ཐག་རིང་པོར་སྐྱེལ་ཐུང་མཛད་དེ་དགེ་སློང་ཁྱོད་
ཀྱི་ངའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱས་ད་རེས་དཀའ་བ་ཆེ་ནའང་ཕར་བྱོན་ལ་འབད་བརྩོན་
ཆེན་པོས་ལུས་དང་སྲོག་ལ་བསྡོས། འཁོར་ནས་བྱས་ཤེས་དྲིན་དུ་གཟོ་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་ནས། རྒྱང་ཙམ་སླེབ་པ་ན་སླར་ཡང་སྐད་བཏང་ནས། ཇོ་བོ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་གཤེགས་པར་ཞུ་གསུངས།
དེ་ནས་ནག་ཚོ་ལོ་ཙྪ་བ་འཁོར་བཅས་རྣམས་བལ་པོ་རྫོང་ལ་ཕེབས་ཙ་ན་
མི་རེང་གཅིག་དང་ཕྲད་པས། ཁྱོད་ཡུལ་ས་ཐག་རིང་པོར་དོན་ཆེན་པོར་འགྲོ་བར་
སྣང་བས། འདི་སྐད་ཟེར་ཞིང་སོང་དང་དོན་འགྲུབ་ནས་འོང་གི །དཀོན་མཆོག་
གསུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་དམ་པའི་ཆོས་འཕེལ་བར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་ཟེར་ཞིང་སོང་དང༌། ལམ་དུ་ཉེ་ཞོ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི་ཟེར་བ་ལ། ཁྱོད་སུ་ལགས་བྱས་པས།
རིམ་གྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཟེར། དེ་ལྟར་ནག་ཚོ་དཔོན་གཡོག་རྣམས་ལ་ལམ་བར་
གྱི་འཇིགས་པ་མང་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་འབྲོམ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་རྣམ་པ་མང་པོས་
བསལ་ཏེ་རིམ་གྱིས་བྲི་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་སྒོ་སྤེའི་འོག་ཏུ་བྱོན།
དེར་རྒྱ་བརྩོན་སེང་གིས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཀྱིས་སྒོ་སྤེའི་རྫོག་ཁུང་གཅིག་ན་

མར་བོད་ཀྱི་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་གང་ནས་བྱོན་ཟེར། ངེད་མངའ་རིས་སྟོད་ནས་
འོངས་པ་ཡིན་བྱས་པས། དེ་ན་སྒོ་སྲུང་བྱིས་པ་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཁྱོད་རང་ཚོའི་
འབྲང་ཆས་ཀུན་བཅོལ་ལ་སྐྱིབས་ཤིག་ཏུ་འབོལ་ལེ་གཟིམ་ལ་བཞུགས་སྐྱ་རེངས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

51

གཉིས་པའི་མཇུག་ཙམ་ལ་སྒོ་འབྱེད་པ་ཡོང་གསུངས། དེ་ན་སྒོ་སྲུང་བྱིས་པ་དེ་ལ་
གསེར་རྣམས་བཅོལ་བས། དེས་གསེར་རྣམས་ཕུག་ཅིག་ཏུ་བཞག་ནས། བློ་གཏད་
ཐུབ་པ་གྲོགས་ཀྱི་མཆོག་བྱ་བ་ཡིན། ཁྱེད་རང་རྣམས་བློ་ཕེབས་པར་གཟིམ་ཟེར་བ་
ལ༑ ཆུང་ཆུང་འདིའི་ཁ་ནས་འདི་འདྲ་ཡོང་བ་གང་ཟག་ཐ་མལ་པ་རང་མིན་ནམ་སྙམ་

ནས་སེམས་བག་ཕེབས་པ་བྱུང༌། ནངས་པར་སྒོ་ཕྱེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱིས་པ་གཞོན་ནུ་ཞྭ་སྤྱི་རིང་དང་འབྲོག་སྣམ་གྱི་གོས་ཉིས་བརྩེགས་གྱོན་པ། ཕོར་ཆུང་ཁྱེར་བ་ཅིག་བྱུང་

ནས། ཁྱེད་བོད་རྣམས་གང་ནས་བྱོན། ལམ་དུ་འཇིགས་པའི་སྐྱོན་མི་སྣང་ངམ་ཟེར་
ནས་བོད་ཀྱི་འབྲོག་པའི་སྐད་དུ་ལྷང་ལྷང་བྱུང་བས་སྐྱོ་བ་སངས་པ་སྙམ་བྱེད་པ་བྱུང༌།
ངེད་མངའ་རིས་སྟོད་ནས་འོངས། ལམ་འཇམ་པར་བྱུང༌། ཁྱོད་ག་ཙུག་ཡིན། གར་

འགྲོ་བྱས་པས། དེས་ང་ཡང་བོད་པ་ཡིན། བོད་དུ་འགྲོ །འོ་ཅག་བོད་འདི་ཁ་མང་ལ་
གཏིང་ལྷོད། གཏམ་མཚང་ཅན་སྦེད་མི་ཤེས། བྱ་བ་གལ་ཅན་གསང་ནས་སྒྲུབ་
དགོས་པ་ཡིན། རྒྱ་བརྩོན་སེང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཁང་ན་བཞུགས་ཡོད་པས་དེར་རྩད་བཅད་ན་ཡོང་ཟེར་ནས་ཡུད་ཀྱིས་སོང༌། དེ་ནས་སྲང་ནང་རིང་པོ་ཞིག་ཏུ་ཞུགས་

ནས་ཕེབས་པས། དྲང་སྲོང་རྒད་པོ་ཆུ་ཤིང་གི་འཁར་བ་ཐོགས་པ་ཞིག་དང་ཕྲད་དེ།
ཁྱེད་གང་ནས་བྱོན། ག་ལ་ཅི་བྱེད་དུ་འགྲོ་སོགས་འདྲི་བ་ལ། ངེད་བོད་མངའ་རིས་

སྟོད་ནས་ཇོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤ་སྤྱན་འདྲེན་དུ་འོངས། རྒྱ་བརྩོན་སེང་གི་ཁང་པ་གང་ན་ཡོད་བྱས་པས། ཁོ་འཁར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གཅུ་བ་ཞིག་བྱས་ཏེ། ད་ནང་གི་བྱིས་པ་
དེ་བདེན། བོད་ཀྱི་མི་ལ་ཨོལ་མདུད་མེད་པ་སྲང་ནང་གི་འཁྱམས་པོ་ཚུན་ཆད་ལའང་
སྙིང་གཏམ་འཆད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་འགྲུབ་ཏུ་རེ་བ་ཨང༌། ད་རེས་ངའི་རྩར་བྱས་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

52

དྲག །ད་ཇོ་བོ་མིན་པ་གཞན་གྱི་རྩར་མ་འདོན། སྒོ་ངས་བསྟན་ཟེར་ནས་ཁོའི་རྗེས་ལ་
བྱོན་པས། ཁོ་ག་ལེར་སོང་བའི་རྗེས་ལ་ནག་ཚོས་མགྱོགས་པོས་མ་སླེབས། ཁོ་བོད་
ཀྱི་སྤྱི་ཁང་གི་སྒོ་ཕུག་ན་སྒུགས་ནས་བསྡད་དེ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པ་ལ་ག་ལེར་བྱེད་
དགོས་པ་ཡིན། རིངས་ན་སོས་གདལ་དགོས་པ་ཡིན། འདོད་ཐག་མ་ཉེ་བར་རི་བོར་
བགས་ཀྱིས་འཛེགས། ཁང་པ་འདི་ཡིན་ཟེར། དེ་ནས་ནང་དུ་བྱོན། ལོ་ཙྪ་བ་རྒྱ་
བརྩོན་སེང་ལ་གསེར་གྱི་ཕྱག་རྟེན་ཕུལ་ཏེ་མཇལ་བས། ཁོང་གིས་ཁྱེད་རྣམས་
ཕྱོགས་གང་ནས་བྱོན་གསུངས་པ་ལ་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ཞིབ་པར་ཞུས་པས། ཁྱོད་ངའི་

སློབ་མར་སྣང་སྟེ་ངོ་མི་ཤེས་པར་འདུག །ད་ཨ་ཏི་ཤ་གདན་འདྲེན་པ་སྐད་ཡེ་མ་ཟེར་བར་སློབ་གཉེར་ལ་འོངས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ཀུན་ལ་སྨྲོས། འདི་ན་གནས་བརྟན་རཏྣ་ཨ་
ཀར་བྱ་བ་ཡོད། དེ་འདི་ན་དབང་ཆེ་ཞིང་ཨ་ཏི་ཤའི་ཡང་བདག་པོ་ཡིན། དེས་ཚོར་དུ་
ཡེ་མི་བཏུབ་པས། ད་ལྟ་ཁོ་རང་ལ་གསེར་སྲང་ཕྱེད་ཕུལ་ལ། ངེད་བོད་ནས་འོངས་པ་
ཡིན། པཎྜི་ཏ་སྤྱན་མ་འདྲོངས། ད་ཁྱོད་ཀྱིས་པཎྜི་ཏ་དང་ཁྱད་མེད་པའི་སློབ་གཉེར་
ཞིག་བདག་ལ་ཐུགས་ལ་འདོགས་པར་ཞུ་ཟེར་བའི་ཞུ་བ་ཕུལ། དེ་ནས་ཀྱང་རིངས་
རིངས་བློ་མ་ཕེབས་པ་ཡེ་མ་བྱེད་པར་སོས་དལ་གྱིས། དེ་ནས་འོ་ཅག་ཐབས་མཁས་པོས་ཇོ་བོ་འདིར་ཕེབས་པའི་དུས་སུ་ཞུ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་གསུང༌། དེ་ནས་ནག་
ཚོ་དང་རྒྱ་བརྩོན་སེང་གཉིས་ཀྱིས་གནས་བརྟན་རཏྣ་ཨ་ཀ་རའི་དྲུང་དུ་གསེར་སྲང་
ཕྱེད་ཕུལ་ཏེ་ནག་ཚོས་རྒྱས་བསླབ་པ་ལྟར་གྱི་ཞུ་བ་བྱས་པས། གནས་བརྟན་གྱིས་

དེ་ཤིན་ཏུ་ལེགས། ངེད་འདིར་མི་ལ་རྩེག་པ་མིན་ཏེ། པཎྜི་ཏ་གཞན་གྱིས་སེམས་ཅན་
མི་ཐུལ། འདི་ན་ཨ་ཏི་ཤ་མེད་ན་རྒྱ་གར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

53

ཡིན་པ་ལ། འདི་བཏང་ན་སེམས་ཅན་སྤྱིའི་བསོད་ནམས་ཉམས་འགྲོ་བ་ཡིན་མོད།
ཅེས་སོགས་གསུང་སྙན་པོ་མང་པོ་བྱོན། རེ་ཞིག་ཇོ་བོའི་ཞལ་མཇལ་བ་ཤིན་ཏུ་
དཀའ་བ་བྱུང༌།

དེ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་པས་ཇོ་བོ་བོད་དུ་འབྱོན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
སྒོ་དུ་མ་ནས་བསྒྲིགས་ཏེ། ཉིན་གཅིག་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་དང་རྒྱལ་པོ་གཞན་གྱིས་

མ་ཚོར་བར་དབེན་པ་ཞིག་གི་དུས་རྒྱ་བརྩོན་སེང་གིས་ནག་ཚོ་ལོ་ཙྪ་བ་ལ་ཤོག་
གསུངས་ནས་ཇོ་བོའི་གཟིམ་ཁང་དུ་ཁྲིད། མཎྜལ་ཁྲུ་གང་པ་ཅིག་ཡོད་པའི་སྟེང་དུ་
གསེར་ལིང་བ་དེ་བཞག །སིལ་མ་རྣམས་ཚོམ་བུར་བཀོད་ནས་ཇོ་བོ་ལ་ཕུལ་ཏེ། ལོ་ཙྪ་བ་རྒྱ་བརྩོན་འགྲུས་སེང་གེས་གཏམ་གཏང་བ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ལུགས། ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་ཆོས་ཇི་ལྟར་

དར་ལུགས། གླང་དར་མས་བསྟན་པ་བསྣུབས་ལུགས། བླ་ཆེན་པོའི་དྲིན་ལས་དགེ་འདུན་ཇི་ལྟར་འཕེལ་ལུགས། ལྷ་བླ་མ་ཁུ་དབོན་གྱིས་ཇོ་བོ་སྤྱན་འདྲེན་པའི་

ཕྱིར་དཀའ་སྤྱད་བྱས་ལུགས། ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་ཞུ་འཕྲིན་བསྐུར་ལུགས། ད་ལྟ་བོད་ན་ཆོས་ལོག་ཇི་ལྟར་དར་ལུགས་ཞིབ་རྒྱས་དང་བཅས་པ་ཞུས་ནས། ད་ཡང་

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་འདི་མགོན་པོ་ཁྱེད་སྤྱན་འདྲེན་དུ་བཏང་ནས་གདའ་བས། ན་ནིང་སྐད་མི་གསུང་བར་བོད་ལ་ཐུགས་
རྗེས་གཟིགས་པར་ཞུ་ཞུས་པས། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པར་འདུག །ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་འཕྲུལ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་བླ་ཆེན་པོ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

54

རྣམ་འཕྲུལ་ཡིན། དེ་མིན་ན་བསྟན་པའི་མེ་རོ་བསླང་བར་མི་ནུས། ལྷ་བླ་མ་དེ་ཀུན་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པར་འདུག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཀའ་བཅག་ཏུ་

ཡང་མི་རུང་བ་ཡིན། རྒྱལ་པོ་དེ་ལ་ངོ་ཡང་གནོང་བར་ཡོད། ཁོང་གི་མི་ནོར་མང་
པོ་ཆུད་ཟོས་ལ་སོང༌། ཁྱེད་བོད་རྣམས་སྙིང་རྗེ་བར་ཡང་འདུག་སྟེ། ང་ཡང་ན་སོ་རྒས། ལྡེ་མིག་མང་པོའང་འཛིན། བྱ་བ་མང་པོའི་འཕྲོ་ཡང་ཡོད་པས་བོད་དུ་ཐོན་རེ་
མི་འོང་ངམ། འོན་ཀྱང་ངས་བརྟག་པ་ཞིག་བྱ་ཡི། རེ་ཞིག་ཁྱེད་རང་གི་གསེར་
ཚགས་གྱིས་གསུངས་ནས་ཕྱིར་ལ་གཏོད་པར་མཛད། དེ་ནས་ཇོ་བོ་རྗེས་བོད་
ཁམས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བས་བོད་དུ་བྱོན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

བསྟན་པ་ལ་ཕན་མི་ཕན་དང༌། རང་གི་སྐུ་ཚེའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་བརྟག་

པ་མཛད་པས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་སོགས་ཀྱིས་བོད་དུ་བྱོན་ན་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་ཐོགས་པ་འོང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཨུ་པ་སི་ཀ་
གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཕན་ཐོགས་ཏེ་འོང༌། ཚེ་ནི་བོད་དུ་བྱོན་ན་ཐུང་བར་འདུག་གསུངས། ཇི་ཙམ་གྱིས་ཐུང་ཞུས་པས། བོད་དུ་མ་བྱོན་ན་དགུ་བཅུ་གོ་གཉིས་ཐུབ།

བྱོན་ན་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་ལས་མི་ཐུབ་གསུངས། དོན་ལ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པས་ཐུང་དུ་

སོང་བ་ཡིན་སྐད། དེའི་ཚེ་ཇོ་བོའི་ཐུགས་དགོངས་ལ་བོད་ལ་ཕན་ཐོགས་ན་ཚེ་ཐུང་ནའང་ཐུང༌། ཚེ་ལ་མི་ལྟ་སྙམ་པའི་ཐུགས་སྟོབས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་སོ། །
དེ་ནས་ཇོ་བོ་རྗེ་རྒྱ་གར་གྱི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་རྣམས་དང་སྦྱིན་བདག་རྣམས་
ཀྱིས་བོད་དུ་བྱོན་ན་རྒྱ་གར་བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞེས་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐུན་པར་བཀག་ནས་བོད་དུ་འབྱོན་མི་འཇུག་པ་ལ། ཇོ་བོ་རྗེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

55

ཐབས་མཁས་ཀྱིས་བོད་དུ་འབྱོན་པའི་འཕྲོས་མེད་པར་རྡོ་རྗེ་གདན་སོགས་གནས་
ཆེན་རྣམས་སུ་མཆོད་པ་རྒྱ་གང་ཆེ་བ་རེ་བགྱིད་པ་ཡིན་གསུངས་ནས་གནས་

རྣམས་སུ་ཕར་ཕེབས་ཚུར་ཕེབས་མཛད། ཇོ་བོ་འཇམ་དཔལ་རྡོ་རྗེ་སོགས་སྐུ་རྟེན་བྱིན་རླབས་ཅན་མང་པོ་དང༌། གསུང་རྟེན་གླེགས་བམ་མང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་འབྲོམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཚོང་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་གིས་

སུས་ཀྱང་མ་ཚོར་བར་གདན་དྲངས། དེ་ནས་ཇོ་བོས་བལ་ཡུལ་དང་བོད་དུ་ཡང་གནས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་མང་དུ་ཡོད་འདུག་པར་མཇལ་བ་དང་སྦྲགས་ཡུད་ཙམ་ཞིག་ཕེབས་ཆོག་པར་གནས་བརྟན་ལ་གསོལ་བས། གནས་བརྟན་གྱིས་ཇོ་བོ་ཡང་
བོད་ལ་ཕེབས་པར་དགྱེས། བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གདན་འདྲེན་ཨུ་ཚུགས་ཆེ་
བས་ད་བོད་དུ་ཧྲིབ་ཙམ་ཞིག་ཕེབས་ཆོག །འོན་ཀྱང་ལོ་གསུམ་གྱི་གོང་ལ་རྒྱ་གར་དུ་ཚུར་གདན་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་ནག་ཚོ་ལོ་ཙྪ་བ་ལ་མནའ་བསྒགས། དེ་ནས་ཇོ་བོ་དཔོན་སློབ་རྣམས་རྒྱ་གར་ནས་བལ་པོ་རྫོང་དུ་ཕེབས་པ་ན། ལྷ་བཙུན་པས་རྟ་པ་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་ཕེབས་བསུ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་

མཇལ་བ་ཙམ་གྱིས་དད་པ་གློ་བུར་དུ་སྐྱེ་ཞིང་རྒྱུད་དུལ་ཏེ་འགྲོ་ཚུལ། ལོ་ཆེན་རིན་

བཟང་དང་མཇལ་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་པར་བཀའ་སྩལ།

དེ་ནས་ལྷ་བླ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་ཇོ་བོ་རྗེ་ལ་གསོལ་བ་འདི་ལྟར་བཏབ་སྟེ།
བྱང་ཕྱོགས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་སྔོན་དུས་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ་
གྱིས་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཙུག་ལུགས། དེ་
ནས་གླང་དར་མས་བསྟན་པ་བསྣུབས་ལུགས། དེ་ནས་རང་གི་ཡབ་མེས་མངའ་རིས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

56

ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་སྲོག་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་བོད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
པ་བཙུགས་ཀྱང༌། ད་ལྟ་འགའ་ཞིག་སྔགས་ལ་བརྟེན་ནས་འདུལ་བ་ཅ་འབྱིད། ཁ་
ཅིག་འདུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔགས་ཅ་འབྱིད་དེ། མདོ་སྔགས་གཉིས་ཚ་གྲང་ལྟར་འགལ་བར་བཟུང༌། རང་རང་གང་དགར་སྤྱོད་ཅིང༌། ཁྱད་པར་ཨཱ་ཙརྱ་ཤམ་ཐབས་
དམར་པོ་ཅན་དང༌། སྔོན་པོ་ཅན་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྔགས་རྒན་རལ་པ་ཅན་རྣམས་

ལ་སྦྱོར་བ་དང་སྒྲོལ་བ་བྱ་བའི་ཆོས་བསྟན་ནས། བསྟན་པ་ཉམས་ཤིན་ཏུ་དམའ་བ་

ཆལ་ཆོལ་འདི་བཞིན་དུ་སོང་ཚུལ་སོགས་སྤྱན་མཆི་མ་འཁྲུགས་བཞིན་དུ་ཞིབ་ཏུ་

ཞུས་ནས། ད་ཇོ་བོ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་དམུ་རྒོད་ཅན་འདི་

རྣམས་ལ་ཆོས་ཟབ་ཟབ་མོ་དང༌། མཚར་མཚར་པོ་མི་འཚལ་གྱི། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་

ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱང་བར་ཞུ། ལྷག་པར་མགོན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་
པའི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཧྲིལ་
གྱིས་དྲིལ་ལ་ལམ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་ཉམས་སུ་བླང་བདེ་བ་བོད་སྤྱི་ལ་ཕན་པའི་ཆོས་

ཤིག་ཐུགས་རྗེས་འཛིན་པར་ཞུ་ཞུས།
ཡང་འཇུག་སྡོམ་གྱི་རྟེན་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་དགོས་སམ་མི་དགོས།
ཐབས་ཤེས་ཡ་བྲལ་གྱིས་སངས་རྒྱའམ་མི་རྒྱ། དབང་མ་ཐོབ་པ་ལ་རྒྱུད་བཤད་
ཆོག་གམ་མི་ཆོག །ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དངོས་དབང་དུ་བསྐུར་ཆོག་གམ་མི་ཆོག །རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་མ་ཐོབ་པར་གསང་སྔགས་
ཀྱི་ལས་ཀྱི་བྱ་བ་རྣམས་བྱས་ཆོག་གམ་མི་ཆོག །ཅེས་སོགས་ཀྱི་དྲི་བ་བཅས་ཞུས་པས། ཞུ་བ་དེ་ལ་ཇོ་བོ་རྗེ་ཤིན་ཏུ་དགྱེས་ནས། དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་དག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

57

དང་དེ་ཡི་ཆོས། །དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་བྱས་ཏེ། །སློབ་མ་བཟང་པོ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་བསྐུལ་གྱུར་པས། །བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་རབ་ཏུ་
གསལ་བར་བྱ། །ཞེས་སོགས་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་
དོན་ཤོག་བུ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་ཧྲིལ་གྱིས་དྲིལ་བ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་མཛད།
བྱང་ཆུབ་འོད་ལ་སློབ་མ་བཟང་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འབུལ་བ་མང་པོ་ཕུལ་བ་དེ་ལ་གསུངས་པ་མིན། ཆོས་ཞུ་ལུགས་དེས་མཉེས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན། དེ་
དུས་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་དབང་ཞིག་གནང་རོགས། རྗེས་གནང་ཞིག་གནང་རོགས་
ཞེས་ཞུས་ན་ཇོ་བོ་མི་མཉེས་པ་ཡིན་ཞེས་བདག་གི་༸བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས།
དེ་ལྟར་དྲིས་ལན་དང་སྦྲགས་ནས་ལམ་སྒྲོན་མཛད་པ་ན། དེ་འཕྲལ་བོད་ཀྱི་ཆོས་ལོག་རྣམས་དང༌། རྩིང་ཆོས་རྣམས་རང་ཡལ་དུ་སོང་བ་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཇོ་བོས་མངའ་རིས་སྟོད་དུ་བསྟན་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ནས་ལོ་
གསུམ་རྫོགས་པར་ཉེ་བ་ན། ལོ་ཙྪ་བ་ལ་གནས་བརྟན་གྱི་དམ་ཚིག་ལ་བཀར་བའི་
མནའ་ཡོད་པས་ལོ་ཙྪ་བས་ད་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོན་དགོས་ཞེས་བསྐུལ། ཇོ་བོས་ཀྱང་འབྱོན་པ་ལྟར་བྱས་ཏེ་པུ་ཧྲེང་དུ་ཕེབས། ཇོ་བོ་ལ་སྔར་ནས་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མས་བོད་དུ་དགེ་བསྙེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་པ་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འོང་
ཞེས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་ཤིང༌། དེ་སྐབས་ཀྱང་དགེ་བསྙེན་མྱུར་དུ་འོང་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས་པས་ཇོ་བོ་རྗེས་ཉིན་ལྟར་བྱ་ར་མཛད་ཅིང༌། ངའི་ཨུ་པ་སི་ཀ་མ་

བྱུང་ཏཱ་རེ་རྫུན་ནི་ཅང་གསུང་ངམ་ཞེས་གསུངས་པར་མཛད། ཉིན་གཅིག་སྦྱིན་
བདག་ཅིག་གིས་ཇོ་བོ་གདན་དྲངས་པའི་ཤུལ་དུ་འབྲོམ་རིན་པོ་ཆེ་ཕེབས། ཇོ་བོའི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

58

གཟིམ་ཁང་དུ་ཕེབས་པ་ན། ཇོ་བོ་སྦྱིན་བདག་ཞིག་གིས་གདན་དྲངས་སོང་བས་ད་
ལྟ་ཕེབས་ཡོང་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། འབྲོམ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་དང་མཇལ་བ་སྐད་ཅིག་མ་སྔ་ཕྱི་ལའང་སྔ་མ་འདམ་པས་སྒུག་མི་

ཐུབ། གར་བཞུགས་ཀྱི་སར་འགྲོ་ཞེས་ཕེབས་པས་སྲང་བར་ཞིག་ཏུ་མཇལ།
འབྲོམ་རིན་པོ་ཆེས་བརྐྱངས་ཕྱག་མཛད་དེ་ཇོ་བོའི་སྐུ་མདུན་དུ་ཕེབས་པ་ན་ཇོ་བོ་རྗེས་འབྲོམ་གྱི་དབུ་ཐོག་ཏུ་ཕྱག་བཞག་ནས་སཾསྐྲི་ཏའི་སྐད་དུ་ཤིས་བརྗོད་མང་དུ་
མཛད། དེ་ཉིན་སྦྱིན་བདག་དེ་ལའང་ཨུ་པ་སི་ཀའི་སྐལ་བ་དགོས་ཞེས་བསྣམས་
ནས་ཡོད་པ་དེ་གནང༌། ཇོ་བོ་རྗེ་ནི་སྐུ་ཚེ་ཧྲིལ་པོར་ཤ་མི་བཞེས་པས་དེ་ཉིན་གྱི་

སྟོན་སྐལ་དེ་ལ་ཟན་དང་མར་སྦྲགས་ནས་ཡོད་པ་འབྲོམ་གྱིས་ཟན་དེ་བཞེས། མར་
དེ་མ་བཞེས་པར་མར་མེ་ཀོང་བུ་མཚན་ཐུབ་ཅིག་བཟོས་ནས་ཇོ་བོའི་དབུ་སྔས་སུ་

ཕུལ། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྐུ་ཚེ་ཧྲིལ་པོར་ཇོ་བོའི་དབུ་སྔས་སུ་མར་མེ་མཚན་ཐུབ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ཕུལ་བ་ཡིན་གསུངས། ཇོ་བོས་ནུབ་མོ་དེ་རང་ལ་འབྲོམ་རིན་པོ་
ཆེ་ལ་དབང་བསྐུར་ཏེ་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོར་བཟུང༌། དེ་ནས་པུ་ཧྲེང་ནས་རིམ་གྱིས་

ཕེབས་ཏེ་མང་ཡུལ་སྐྱིད་གྲོང་དུ་ཕེབས། དེ་ནས་བལ་ཡུལ་བརྒྱུད་དེ་རྒྱ་གར་དུ་གདན་འདྲེན་རྩིས་བྱས་ཀྱང་ལམ་དུ་དམག་ཟིངས་ཆེན་པོ་ལངས་པས་ལམ་
འགགས་ནས་ཕེབས་མ་ཐུབ། དེའི་ཚེ་འབྲོམ་གྱིས་བོད་དུ་མར་གདན་འདྲེན་ཐབས་
གཙོ་བོར་མཛད། ནག་ཚོས་ནི་རྒྱ་གར་དུ་གདན་འདྲེན་ཐབས་གཙོ་བོར་མཛད།
ལམ་གྱི་དམག་འཁྲུགས་ཀྱིས་གདན་འདྲེན་མ་ཐུབ་པས་ལོ་ཙྪ་བ་ཅི་དྲག་ལ་ཐུག་སྟེ་
ཡིད་བློང་བློང་པོར་གྱུར་པ་ན་ཇོ་བོས་ལོ་ཙྪ་བ་ལ་དེ་ཙམ་སེམས་ལས་མི་དགོས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

59

སྒྲུབ་མ་ནུས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་གསུངས་པས། ལོ་ཙྪ་བ་ཤིན་ཏུ་དགའ་ནས་འོ་ན་བོད་དུ་མར་འབྱོན་པར་ཞུ་ཞེས་ཞུས་པས། དེ་ནས་ཇོ་བོ་བོད་དུ་མར་འབྱོན་པ་ཐུགས་ཐག་བཅད། དེ་དུས་ལམ་དུ་འཁྲུགས་པ་བྱུང་སྟེ་ཇོ་བོ་ཕེབས་མ་ཐུབ་པ་ནི་བོད་སྤྱིའི་བསོད་ནམས་ཡིན་པ་རེད།
དེ་ལྟར་ཇོ་བོ་ཕེབས་མ་ཐུབ་པས་རྒྱ་གར་དུ་བང་ཆེན་བརྫངས་ནས།
གནས་བརྟན་གྱི་བཀའ་བཞིན་ཇོ་བོ་བལ་པོ་བར་གདན་དྲངས་ཀྱང་ལམ་དུ་དམག་
འཁྲུག་གིས་གདན་འདྲེན་མ་ཐུབ་པར་རེ་ཞིག་ཕྱིར་ལོག་ཕེབས་དགོས་བྱུང༌། སླར་
དུས་ཟིངས་འཇག་མཚམས་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཆོག་པ་དང༌། ཇོ་བོ་བོད་དུ་ཕེབས་ནས་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་འདི་འདྲ་བ་མཛད།
འགྲོ་དོན་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་རབ་ཏུ་བོད་དུ་བཞུགས་ཆོག་པ་འདྲ་མི་ཡོང་

ངམ་ཞེས་ཞུ་ཡིག་དང༌། ལམ་སྒྲོན་ཇོ་བོའི་ཕྱག་བྲིས་ངོ་མ་ཞིག་དང༌། གསེར་མང་
པོ་བཅས་རྒྱ་གར་དུ་བརྫངས། དེའི་ཚེ་རྒྱ་གར་དུ་རང་རེ་བོད་དང་མི་འདྲ་བར་ལོ་
གཅིག་གི་ནང་དུ་བསྟན་བཅོས་གསར་པ་གང་བྱུང་བ་རྣམས་པཎྜི་ཏ་རྣམས་ཚོགས་ནས་གྲལ་གཤམ་ནས་ཤོག་བུ་རེ་རེ་བཞིན་གྲལ་ལ་བཏང་ནས་ཚང་མས་རེ་རེ་
བཞིན་གཟིགས་ནས་ཚིག་དོན་ལ་སྐྱོན་མེད་པ་རྣམས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞུས་ཏེ་རྩོམ་པ་པོ་
ལ་བྱ་དགའ་གནང༌། བསྟན་བཅོས་དེ་ཁྱབ་གདལ་དུ་བྱེད་ཆོག་པའི་དྲིལ་བསྒྲག །ཚིག་སྦྱོར་ལེགས་ཀྱང་དོན་ལ་སྐྱོན་ཡོད་རིགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཁྱིའི་

མཇུག་མར་བཏགས་ཏེ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྲང་བར་ཁྲིད་དེ་རྩོམ་པ་པོ་དང་བཅས་པ་
དམའ་ཕབ། རྒྱལ་པོ་ལ་ཞུས་ནས་ཕྱིན་ཆད་བསྟན་བཅོས་དེ་བསྒྲག་མི་ཆོག་པའི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

60

དྲིལ་བསྒྲག་བྱེད་སྲོལ་ཡོད་པས་ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལ་དེ་འདྲའི་བརྟག་དཔྱད་མི་

དགོས་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་ལུགས་སྲོལ་བཞིན་པཎྜི་ཏའི་གྲལ་དུ་བཏང་བས། ལམ་སྒྲོན་
ཤོག་བུ་གསུམ་པོ་དེའི་ནང་དུ་བཀའ་མདོ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཚང་བ་
མེད་པར་བསྡུས་ནས་བསྟན་ཅིང་། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་
གདམས་ངག་ཏུ་ཤར་བས་པཎྜི་ཏ་རྣམས་ལ་ཐུགས་ངེས་ཆེན་པོ་འཁྲུངས་པས། ཐམས་ཅད་ཧ་ལས་ནས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་ཇོ་བོ་བོད་དུ་ཕེབས་པས་བོད་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པ་མ་ཟད། ངེད་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ལའང་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་བྱུང༌། ཇོ་བོ་རྒྱ་གར་དུ་བཞུགས་ན་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ཤེས་རབ་དང་བརྩོན་པ་ཆེ་བས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལྟ་བུ་མི་གསུང༌། བོད་གླེན་ཞིང་བརྩོན་འགྲུས་ཆུང་བ་ལ་དགོངས་ནས་
ཚིག་ཉུང་ལ་དོན་ཆེ་བའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལྟ་བུ་མཛད། ཅེས་ཇོ་བོ་བོད་དུ་བཞུགས་པ་ལ་བསྔགས་བརྗོད་མང་དུ་གསུངས་པས། གནས་བརྟན་རཏྣ་ཨ་ཀ་རས། ད་འོ་ན་པཎྜི་ཏ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྔགས་བརྗོད་དེ་ལྟར་མཛད། ཇོ་བོ་ཡང་
བོད་དུ་བཞུགས་པ་ལ་དགྱེས། འགྲོ་དོན་ཡང་ཆེ་བ་དེ་འདྲ་ཡོད་ན་ད་ཇོ་བོ་བོད་དུ་བཞུགས་ཆོག་པ་གྱིས། སྐུ་ཚབ་ཏུ་ལམ་སྒྲོན་འདི་ལ་རང་འགྲེལ་ཞིག་མཛད་ནས་
བསྐུར་ཤོག་ཅེས་པའི་ཡི་གེ་ཚུར་འབྱོར་བ་ན། ནག་ཚོ་ཤིན་ཏུ་དགའ་ནས་གནས་
བརྟན་གྱིས་ཁུར་རི་ཙམ་ཞིག་བསྐུར་བ་ཉི་མ་དེ་རིང་ནས་སངས་སོང་ཞེས་
གསུངས་པ་རེད། དེང་སང་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་
གྲགས་པ་འདི་ཇོ་བོའི་གསུང་ལ་ལྷད་ཞུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད་གསུངས།
དེ་ལྟར་ཇོ་བོ་དབུས་སུ་འབྱོན་པར་ཉེ་བ་ན། འབྲོམ་རིན་པོ་ཆེས་སྔོན་ནས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

61

དབུས་ཀྱི་མི་ཆེན་རྣམས་ལ། ངེད་ཀྱི་ཇོ་བོ་དབུས་སུ་གདན་ཅི་འདྲོང་བྱེད། ཡི་གེ་
བྱུང་ན་ཁྱེད་རྣམས་འཕྲལ་དུ་ཕེབས་བསུ་ལ་འོང་དགོས་ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་ལྟར་ཀ་བ་ཤཱཀྱ་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པའི་དབུས་སྟོན་རྣམས་འཕྲལ་དུ་ཇོ་བོའི་ཕེབས་
བསུ་ལ་ཤོག་ཅེས་པའི་ཕྱག་བྲིས་གནང་བས། ཀ་བས་དབུ་མཛད་པའི་བོད་སྟོན་རྣམས་ཕེབས་བསུ་ལ་ཆས་པ་ན། ཁུ་སྟོན་གྱིས་ངའི་མིང་མི་འདུག་གསུངས་པར།

སོགས་ཁོངས་ན་འདུག་ཞུས་པས། སོགས་ཁོངས་སུ་འཇོག་འོས་པའི་མི་དེ་ང་
མིན་ཞེས་སྔོན་ལ་བྱོན་པས་ཐམས་ཅད་འུར་ལང་བ་ལྟར་ཕེབས་བསུར་བྱོན། དེའི་ཚེ་བོད་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་བླ་ཆེན་གྱི་ཆ་བྱད་ཐང་ཞྭ་དང༌། རྟ་ཕྱིང་སོགས་
གྱོན་ནས་ཕེབས་པ་ཇོ་བོས་རྒྱང་ནས་གཟིགས་མ་ཐག །བོད་ཀྱི་འདྲེ་མང་པོ་སླེབས་
བྱུང་ཞེས་དབུ་གཏུམས་ནས་བཞུགས་པར། དེ་ནས་བླ་ཆེན་རྣམས་རྟ་ལས་བབས་ཏེ་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་བཞེས་ནས་ཕེབས་པས་ཇོ་བོས་ཀྱང་མཉེས་ནས་ཕྱག་ལན་མཛད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དབུས་སུ་ཕེབས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེན་
པོ་བསྐོར། བསྟན་འགྲོའི་དོན་རླབས་པོ་ཆེ་མཛད། དེ་ཡང་མངའ་རིས་སྟོད་དུ་ལོ་
གསུམ། སྙེ་ཐང་དུ་ལོ་དགུ །དབུས་གཙང་གཞན་དུ་ལོ་ལྔ་བཅས་ཁྱོན་ལོ་བཅུ་བདུན་གྱི་བར་དུ་བོད་དུ་བཞུགས་པ་རེད། བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་སོགས་སུ་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལས་མ་བཞུགས་པར་གསུངས་པ་སོགས་ཡོད་ཀྱང༌། རང་ལུགས་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བཞེད་པ་འདི་རང་ཡིན་ཏེ། ནག་ཚོས་རྒྱ་གར་དུ་ལོ་
གཉིས། བོད་དུ་ལོ་བཅུ་བདུན་བསྟེན་པས། ལོ་ནི་བཅུ་དགུ་བསྟེན་ཅིང་འགྲོགས་ན་
ཡང༌། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

62

དེ་ལྟར་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་བོད་དུ་འབད་པ་ཆེན་པོས་གདན་དྲངས་པའི་དགོས་
དོན་གྱི་སྙིང་པོ་ཇོ་བོས་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་
འདི་ཉིད་ཡིན། དེ་ཡང་ཇོ་བོ་བོད་དུ་ཕེབས་ཁར་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་དང༌། ཇོ་བོའི་བླ་
མ་པཎྜི་ཏ་ཧ་ལ་ནག་པོ་ཞེས་པས་ཇོ་བོ་བོད་དུ་ཕེབས་ན་ཕ་ལས་བུ་རྫིག །བུ་ལས་

ཚ་བོ་རྫིག །ཚ་བོ་ལས་ཡང་ཚ་རྫིག །ཡང་ཚ་ལས་སུམ་ཚ་རྫིག་པ་ཡོང༌། དེ་ནས་འཆལ་ཏེ་འགྲོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པའི་ཕ་ནི་ཇོ་བོ་རང་ཉིད། བུ་ནི་འབྲོམ་སྟོན་དང་
ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས། ཚ་བོ་ནི་སྐུ་མཆེད་གསུམ་དང༌། ཡང་ཚ་ནི་གླང་ཤར་གཉིས་སོགས། སུམ་ཚ་ནི་སངས་རྒྱས་དབོན་སྟོན་དང༌། སངས་རྒྱས་སྒོམ་པ་སོགས་ཀྱི་དུས་ཡིན། རྫིག་པའི་དོན་ནི་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་དུས་སུ་

བསྟན་པ་ཁྱབ་གདལ་ཇེ་ཆེར་སོང་བའི་དོན་ཡིན། དེ་ནས་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདིས་

གོ་མི་ཆོད་པར་སྔགས་རེ་དང་རྗེས་གནང་རེ་སྣོན་པ་བརྒྱབ་པས་ཅུང་ཟད་འཆལ་ཏེ་སོང་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་བསྟན་པའི་སྲོལ་ནུབ་པ་རྣམས་གསར་དུ་
བཙུགས། སྲོལ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་རྣམས་འཕེལ་བར་མཛད། ལོག་པར་རྟོག་པའི་དྲི་
མས་སྦགས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བསལ་ཏེ་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བར་མཛད།
དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ཉིད་ཇོ་བོས་འབྲོམ་ལ་གནང་སྟེ།
འབྲོམ་གྱིས་ཁོང་གཞན་ལ་སྔགས་ཀྱི་གདམས་པ་གནང་ནས། ངོས་ལ་ལམ་རིམ་

འདི་གནང་བ་གང་ཡིན་ཞུས་པས། ངས་ཁྱོད་མིན་པ་གཞན་ལ་གཏད་ས་མ་རྙེད་
ཅེས་གསུངས་ནས་འབྲོམ་ལ་ལྐོག་ཆོས་སུ་གནང༌། འབྲོམ་ནས་ཚོགས་བཤད་དུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

63

མཛད་ཅིང༌། དེ་ཡང་བརྒྱུད་པ་གསུམ་དུ་བྱུང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་གཞུང་ཆེན་
མོའི་སྟེང་ནས་འཆད་པ་པོ་ཏོ་བ་ནས་ཤ་ར་བ་ལ་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་གདམས་གཞུང་

པ་དང༌། དེ་ལས་ཅུང་བསྡུས་པའི་ལམ་རིམ་བསྟན་རིམ་དང་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་

དགོན་པ་བ་ནས་སྣེའུ་ཟུར་པར་བརྒྱུད་པ་བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་པ་དང༌། རྟེན་
འབྲེལ་སྙིང་པོའི་ཁྲིད་སོགས་བླ་མའི་མན་ངག་དང་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་སྤྱན་སྔ་བ་
ནས་བྱ་ཡུལ་བ་ལ་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་གདམས་མན་ངག་པ་དང་བརྒྱུད་པ་གསུམ་
བྱུང༌། དེ་ཡང་མིང་དངོས་སུ་མ་བཏགས་ཀྱང་དེང་སང་མེད་པ་མིན་ཏེ། གཞུང་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་སློབ་གཉེར་གྱིས་དེ་རྣམས་ལམ་རིམ་དུ་དྲིལ་ཏེ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་
ནི་བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་བ་དང༌། དེ་ཙམ་མ་ནུས་ཀྱང་བློ་གྲོས་དང་བརྩོན་པ་ཆེ་
བས་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་ལྟ་བུར་ཐོས་བསམ་བྱས་ཏེ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི་བཀའ་
གདམས་ལམ་རིམ་པ་དང༌། དེ་ཡང་མི་ནུས་པས་བདེ་ལམ་དང་མྱུར་ལམ་ལྟ་བུའི་
མན་ངག་ཉུང་བསྡུས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ལམ་གྱི་རྐང་གྲངས་ཚང་བར་བྱས་ཏེ་ཉམས་སུ་
ལེན་པ་ནི་བཀའ་གདམས་མན་ངག་པ་ཡིན་ཞེས་ཁྲི་ཆེན་ངག་དབང་ནོར་བུའི་
གསུང་རྒྱུན་ཡིན་ཚུལ་བདག་གི་སྐྱབས་མཆོག་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་ཞེས་
གསུངས།

དེ་ལྟར་བཀའ་གདམས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་གསུམ་པོ་ཡང་སྔར་ཞུས་པ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནས་ཆུ་བོ་གཅིག་འདྲེས་སུ་གྱུར། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོས་ལམ་རིམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་མཛད་ཚུལ་སྔར་ཞུས་པ་ལྟར་ལ། དེ་ཡང་རྗེ་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དུས་རྟག་ཏུ་བླ་མ་དང་སློབ་མའི་ཚུལ་དུ་མཇལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

64

ནས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་སྩལ་ཚུལ་རྣམ་ཐར་ལས་འབྱུང་
བ་ལྟར་ཡིན། དེས་ན་ལམ་རིམ་འདི་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་
ལས་གསན་པ་ཡིན་བྱས་ཀྱང་ཆོག་མོད། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཆོས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་སྟོན་
པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་ཐུག་པའི་རིང་བརྒྱུད་ལ་གཙོ་བོར་མཛད་པ་མ་གཏོགས་
དག་སྣང་དང༌། ཉེ་བརྒྱུད་བྱུང་བྱུང་སོགས་གཏན་ནས་མི་གསུང་བ་དེ་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་ཆེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ལྷག་མཐོང་ཡན་མཛད་ནས་རྗེ་བཙུན་ལ་ཞུས་པས། ངེད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ལམ་གཙོ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་མ་འདུས་པ་འདུག་གམ་ཞེས་རྗེ་
བཙུན་ནས་ཀུ་རེ་གསུང་ཚུལ་མཛད་པར། རྗེ་བཙུན་གྱིས་གསུངས་པའི་ལམ་གཙོ་
གསུམ་སྲོག་ཏུ་བྱས། ལམ་སྒྲོན་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་གཞུང་དུ་བྱས། དེའི་སྟེང་དུ་
བཀའ་གདམས་ཀྱི་མན་ངག་གཞན་དུ་མས་ཁ་བསྐངས་ནས་བསྒྲིགས་པ་ཡིན་ཚུལ་
ཞུས། ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ནི་མཛད་ཀྱང་འགྲོ་དོན་ཆེར་མི་ཡོང་དགོངས་ནས་མ་མཛད་པ་ན། ལྷག་མཐོང་གི་སྐོར་ཡང་རྩོམས་ཤིག་དང་འགྲོ་དོན་འབྲིང་ཞིག་ཡོང་
ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་ཐར་མང་དུ་
མཆིས་པ་སོགས་མཚམས་འདིར་རྗེའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པར་ཞུ་དགོས་ཀྱང༌། ད་ལམ་ཞུ་ཁོམ་མ་བྱུང་བས་རྣམ་ཐར་གྱི་ཕྱག་དཔེར་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་པར་མཛོད།
དེ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་འདི་ནི་ཇོ་བོའི་བསྟན་པ་

ཐམས་ཅད་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ཡོད་པའི་ཐོག་ཏུ། སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཐུང་གཅིག་ལ་

མི་སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་སྒྲུབ་པའི་མན་ངག་ཟབ་ཁྱད་བླ་ན་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན།
རྗེའི་གསུང་གི་ལམ་རིམ་རྣམས་ལ་ཡང་བཀའ་གདམས་གོང་མའི་ལམ་རིམ་ལ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

65

མེད་པའི་ཟབ་ཁྱད་མང་དུ་མཆིས་པ་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན་ཤེས། དེ་ལྟར་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་ལམ་རིམ་བརྒྱུད་ཚུལ་མང་དུ་མཆིས་ཀྱང༌། ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བརྒྱུད་པའི་

གཙོ་བོ་ཁྲིད་ཆེན་བརྒྱད་དུ་གསུང་ཚུལ་ཁ་སང་ཞུས་པ་ལྟར་ཡིན། དེ་ཡང་གསེར་ཞུན་མ་དང༌། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གཉིས་མདོ་རྐྱང་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

གསུངས། བདེ་ལམ་དང༌། མྱུར་ལམ་གཉིས་སྔགས་དང་འབྲེལ་བར་གསུངས།
དེ་ཡང་ཞལ་ལུང་གི་ཁྲིད་རྒྱུན་བསྡུས་པ་ལྷོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱུད་ཚུལ་ནི།

༸གོང་ས་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་མཆོག་ནས་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་རྒྱས་པ་ལ་མཚལ་རྟགས་ཕབ་སྟེ་ལམ་རིམ་བསྡུས་པ་ཞིག་བཏོན་ནས། སྐྱབས་ཡུལ། ཚོགས་ཞིང༌།

ཁྲུས་ཁང་སོགས་ཞལ་ལུང་དབུས་བརྒྱུད་དང་མི་འདྲ་བའི་མན་ངག་དང་བཅས་ཨེ་
པ་བླ་མ་བྱམས་པ་རིན་ཆེན་ལ་གནང༌། དེས་གཟིམ་ཤག་མཁན་ཆེན་བློ་བཟང་
མཁས་བཙུན་ལ་གནང༌། འདི་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་རྩལ་ཆེ་བས་མཚལ་རྟགས་ཕབ་
ལུགས་ལ་རྒྱས་བསྡུས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཐུགས་ལ་ཤར་བས་ཐུགས་དོགས་མ་ཆོད་པར་ཆོས་འདིའི་བདག་པོ་༸ལྔ་པ་ཆེན་པོ་རང་ལ་ཞུ་དགོངས་ནས་སྐུ་མདུན་རང་དུ་
དངོས་མཇལ་གྱིས་ཇ་སྦྱོར་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་ཆ་ཚང་གསན་པའི་རྣམ་ཐར་རྨད་དུ་
བྱུང༌། འདིས་རྩེ་ཚོགས་པའི་མཁན་པོ་མཛད། སྐུ་ཚེའི་སྨད་ལ་དབེན་གནས་ལམ་
རིམ་ཆོས་སྡིངས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞོལ་བས་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གཤེགས། དེས་ཡེར་པའི་གྲུབ་ཆེན་ཕུན་ཚོགས་རྒྱ་མཚོ་ལ་གནང༌། དེ་ཡང་མྱོང་ཁྲིད་ཟླ་བ་གསུམ་ལ་རྫོགས་པར་མཛད། ཞི་ལྷག་གི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་
ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་ནས་ཡེར་པར་སློབ་མ་མང་པོ་མྱོང་ཁྲིད་ཀྱིས་བསྐྱངས།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

66

བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པ་ཐོབ་སྟེ་ལྷོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་ཕལ་ཆེ་བ་དེ་
ལྟར་ཡིན་གསུངས། དེས་ཨེ་བླ་མ་མཁའ་སྤྱོད་བསྟན་དར་ལ་གནང༌། དེས་མཁན་ཆེན་དགེ་འདུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་གནང༌། འདིས་ལྷོ་བརྒྱུད་ཞལ་ལུང་རྒྱས་པར་
རྟགས་ཕབ་རྒྱུ་མ་དག་རྒྱུན་འབྱམས་བྱུང་དོགས་ལེ་ཚན་ལོགས་སུ་ཡོད་པ་འདི་བཀོད་པར་མཛད། འདི་སྔར་བྲིས་མ་ལས་མེད་ཀྱང་སྐྱབས་རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་པར་དུ་བསྐྲུན་གནང་མཛད། མཁན་ཆེན་དགེ་འདུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེ་
ངག་དབང་མཐུ་སྟོབས་ལ་གནང༌། དེས་དྭགས་གྲྭ་མཁན་ཆེན་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོ་ལ་གནང་། དེས་དྭགས་གྲྭར་སློབ་གཉེར་སྐབས་གཞོན་ཁྲལ་གྱིས་ཤིང་གཤག་དུས་
དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྙེད་པར་གསུངས། དེས་སེ་མཐོ་བླ་མ་སྐལ་ལྡན་ལ་གནང༌། འདི་ལ་

དངུལ་དར་སྣམ་བུ་སོགས་འབུལ་མཁན་གང་བྱུང་འཛིན་ཆགས་ཀྱང་མི་མཛད།
གཏོང་བར་ཡང་མི་མཛད་པར་ཉེ་འགྲམ་གྱི་བྲག་གསེབ་ཅིག་ཏུ་བསྐྱུར་བར་མཛད།
རྗེས་སུ་མི་རབས་ཁ་ཤས་སོང་ན་ཡང་དེར་བཙལ་ན་སྣམ་རུལ་དང་ཊཾ་ཀ་སོགས་
རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པའི་རྣམ་ཐར་ཡ་མཚན། མཆོད་སྦྱིན་མི་མཛད་པ་ཡང་རྗེས་སུ་རློམ་
སེམས་སྐྱེ་བའི་ཉེས་དམིགས་ལ་དགོངས་པ་རེད། དེས་རྗེ་བློ་བཟང་ཆོས་འཕེལ་ལ་
གནང༌། དེས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐུབ་བསྟན་རབ་རྒྱས་ལ་གནང༌། འདིས་

ཐུགས་དམ་སྐབས་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ལ་གདངས་བཏང་ནས་གསུངས་
རྗེས་འཇམ་ཆག་གེར་བཞུགས། གཞན་གྱིས་མནལ་ཁུག་པ་འདྲ་སྙམ་ནས་བལྟས་

པས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སྒོམ་ལ་བཞུགས་པར་མཐོང༌། དེས་དགེ་སློང་བྱང་ཆུབ་ཐོགས་
མེད་ཅེས་པར་གནང༌། འདི་དགེ་བཤེས་དང་བླ་མ་སོགས་གང་ཡང་མིན་པར་བམ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

67

ཆོས་ཀྱི་གྲྭ་རྐྱང་རང་ག་བ་ཞིག་ཡིན། འབྲང་རི་རི་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་ནས་ཉིན་རེ་
བཞིན་ནེའུ་གསེང་ཆུང་ངུ་ཞིག་ཡོད་པར་གསུང་གཏོར་གནང་རྗེས་ལམ་རིམ་ལ་

ཐུགས་དམ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཛད། བྱམས་སྙིང་རྗེ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པས་
བཤུམས་པ་ཁོ་ན་མཛད་པ་ལུག་རྫི་བྱིས་པས་མཐོང་ནས་རྒན་པོ་གཅིག་པུར་ངུ་བ་

ཡ་མཚན་སྣང་གིས་ཉིན་ལྟར་ཕག་ཏུ་ལྟད་མོ་བལྟ་བར་འོངས། དེ་དུས་ཞལ་ལུང་ལྷོ་
བརྒྱུད་ཀྱི་ཁྲིད་རྒྱུན་དགེ་སློང་འདི་གཅིག་པུ་ལ་མ་གཏོགས་མི་བཞུགས་པས་ཆད་

པར་ཉེ་བ་ན། དྭགས་གྲྭ་མཁན་ཟུར་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་ཞེས་བདག་གི་སྐྱབས་མཆོག་
བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་བཞེས་ས་དེས། ལྷོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཁྲིད་རྒྱུན་
གཞན་དུ་ཞིབ་ཏུ་བཙལ་ཀྱང་ཁྲིད་རྒྱུན་ཐོབ་པ་དགེ་སློང་འདི་ལས་མེད་པས། དགེ་
སློང་གིས་ཉམས་ཁྲིད་མ་བཏུབ་ཀྱང་ཁྲིད་རྒྱུན་ཙམ་མ་ཞུས་ན་ཆད་པར་དོགས་ནས་
ཉིན་གཅིག་དགེ་སློང་དང་མཇལ་འཛོམས་སྐབས། ད་ཆ་ཞལ་ལུང་ལྷོ་བརྒྱུད་ཀྱི་

ཁྲིད་རྒྱུན་བཞུགས་པ་ཉིད་ལས་མེད་པས། འདིའི་རྒྱུན་ཆད་ན་ཤིན་ཏུ་ཕངས་པས་
ཉིད་ནས་རྒྱུན་ཙམ་ཞིག་ངོས་ལ་གནང་ན། སླར་ངོས་ནས་ལུང་རིགས་ཀྱིས་བརྒྱན་

ཏེ་རྒྱས་པར་ཕར་ཕུལ་ཆོག་ཞུས་པར། དགེ་སློང་གིས་བདག་ལྟ་བུས་ག་ལ་འབུལ་

ནུས་ཞེས་གནང་མི་ནུས་ནུས་ཀྱི་ཁུལ་མཛད་ཀྱང་རྗེས་སུ་གནང་བའི་སྐབས་མན་
ངག་ཟབ་ལ་འདྲིལ་བ་མྱོང་ཐོག་འབའ་ཞིག་ནས་གནང་བས། རྗེ་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་ཧ་
ལས་པའི་ཚུལ་མཛད་དེ། ངས་ཁོང་ལ་ཕར་འབུལ་རྒྱུ་ཡིན་ཞུས་པ་ངོ་ཚ་བར་འདུག །ཁོང་བཀའ་གདམས་མན་ངག་པའི་དགེ་བཤེས་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་བསྔགས་བརྗོད་མཛད། རྗེ་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་ཡང་ཞི་ལྷག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་རྙེད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

68

ཅིང༌། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པ་བརྙེས་པ་ཞིག་རེད། འདི་དྭགས་སྨད་བང་

རིམ་ཆོས་སྡེར་གཏན་བཞུགས་མཛད་ཅིང༌། རྗེ་བསྐལ་བཟང་བསྟན་འཛིན་འདིའི་

སྐུ་མཆེད་ཆུང་བ་ཡིན་པས་དྭགས་སྟོད་ལྷ་སྡིངས་རི་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་པར། རྗེ་བློ་
བཟང་སྦྱིན་པ་ལྷ་སྡིངས་རི་ཁྲོད་དུ་ཕེབས་དགོས་ཡང་ཡང་ཞུས་ཀྱང་ཕེབས་མ་ཐུབ་
པར་རྗེས་སུ་མཉམ་གཞག་གི་ངང་ནས་གཟིགས་པས་རི་ཁྲོད་ཀྱི་ཕྱི་ནང་ཀུན་
གསལ་བར་གཟིགས། ཐེངས་གཅིག་བསྐལ་བཟང་བསྟན་འཛིན་སྐུ་མདུན་དུ་
ཕེབས་པར་ངས་ཁྱོད་ཀྱི་རི་ཁྲོད་ལ་བལྟས་པས་ཚང་མ་མཐོང་བྱུང་ཞེས་ཁང་པའི་
གཡས་གཡོན་ཤིང་ཤུག་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ཡོད་ལུགས་ཞིབ་ཏུ་གསུངས། ཁྱོད་ཀྱི་ཀ་

ཕིབས་ནང་དུ་དཀར་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགུལ་ཙམ་འགུལ་ཙམ་བྱེད་པ་ཞིག་འདུག་པ་

དེ་ཅི་ཡིན་གསུངས། དེ་ནི་རས་ཡོལ་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པས་འགུལ་ཙམ་བྱེད་པ་
མཉམ་གཞག་གི་ངང་ནས་གཟིགས་པར་འདུག །དེས་གཅུང་བསྐལ་བཟང་བསྟན་
འཛིན་ལ་གནང༌། དེ་ཡང་མདོ་སྔགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་
གཤེགས། བཀའ་ཆོས་གནང་སྐབས་སྤྱན་གཡས་གཡོན་ནས་འོད་ཟེར་དཀར་པོ་རེ་སྤྲོས་ཏེ་སློབ་མའི་ཚོགས་ལ་གཡས་སྐོར་གཡོན་སྐོར་དུ་བྱས་ཏེ་གྲོལ་རན་པ་ན་
སླར་ཐིམ་པ་སོགས་ཡང་ཡང་མཇལ་བ་བྱུང༌། བཀའ་ཆོས་གནང་བ་དང་གླིང་སྐོར་
དུ་ཕེབས་པ་སོགས་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བས་མཇལ་མི་རྣམས་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར། བླ་མཆོད་ཚོགས་ཞིང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཞལ་གཟིགས། གཤེགས་དུས་དབུ་ཐོད་ལ་
ཡང་རྗེ་བླ་མ་མཆོད་པའི་རང་བྱོན་བྱུང་བ་ད་ལྟ་ཡང་ལྷ་སྡིངས་རི་ཁྲོད་དུ་བཞུགས།
དེས་གྲུབ་དབང་སྐལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་ལ་གནང༌། འདི་ཡང་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

69

སྒོ་ནས་གྲུབ་པ་བརྙེས་པ་ཞིག་ཡིན། དེའི་མདུན་ནས་བདག་གི་༸སྐྱབས་མགོན་བླ་
མ་རིན་པོ་ཆེས་གསན། དེ་དག་ནི་ཞལ་ལུང་ལྷོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱུད་ཚུལ་མདོར་
བསྡུས་ཙམ་ཞུས་པ་ཡིན། རྒྱས་པར་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་ལས་
མཁྱེན་པར་མཛད་དགོས།
ཞལ་ལུང་དབུས་བརྒྱུད་ནི། ཀུན་གཟིགས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་ཁྲི་ཆེན་སྦྱིན་པ་
རྒྱ་མཚོ་ལ་སྩལ། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་དེ་ཁྲི་ཆེན་བློ་བཟང་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱི་དྲུང་

ནས་རྗེ་བློ་བཟང་སྦྱིན་པས་གསན།
མྱུར་ལམ་དམར་ཁྲིད་ནི། ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ནས་
བཀའ་རྩོམ་གྲུབ་ནས་ཁྲིད་རྒྱུན་ཞུ་མཁན་མ་བྱུང་བར་སྐུ་བགྲེས་ནས་སྤྱན་གྱིས་མི་

གཟིགས་པར་ལུང་ཤོག་ལྡེབ་རེ་གཉིས་གལ་ཆེ་གནང་དགོས་ཀྱང་ཡི་གེ་ཤིན་ཏུ་

ཆེན་པོ་ཆེད་བྲིས་ཀྱིས་འབུལ་དགོས་པ་ལ། གྲུབ་མཆོག་བློ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་བྱ་
བྲལ་རི་ཁྲོད་འགྲིམ་ནས་བཞུགས་སྐབས་མྱུར་ལམ་གཟིགས་ནས་འདིའི་ཁྲིད་རྒྱུན་
ཞུ་མ་ཐུབ་ན་རྗེས་འཇུག་ཁས་ཞན་དགོངས་ནས་བདོག་ཁྲེས་ཁྱེར་ནས་བཀྲས་ལྷུན་དུ་ཕེབས། མགྲོན་གཉེར་བརྒྱུད་ནས་ལྷ་རབ་གསུང་འབུམ་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་མྱུར་
ལམ་འདིའི་ཁྲིད་ཅིག་གནང་དགོས་ཞུས་པར། ཁོང་པ་གྲྭ་རྐྱང་ཡིན་པ་དང༌། ཞུ་རྒྱུ་
ཆེ་བ་དང༌། སྤྱན་མི་གསལ་བ་བཅས་མགྲོན་གཉེར་ཧ་ལས་ཏེ་བསྒྱུར་བཤད་མང་
པོ་བཏང༌། སླར་ལོག་ནས་ཕེབས། ཡང་ཐུགས་ཀྱིས་མ་བཟོད་པར་སྔར་བཞིན་ཞུ་
བ་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བྱས་ཀྱང་མགྲོན་གཉེར་གྱིས་བདག་བཟུང་མ་བྱས་པར་

འུ་ཐུག་སྟེ། ངས་ཁྱེད་རང་ལ་ཆོས་གནང་བར་ཞུ་བ་མ་གསོལ་གྱི་སྙན་གསན་འདི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

70

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྙན་དུ་འཁྱོལ་བ་ཞིག་མཛོད་དང་བྱས་པས། ཁོང་ཁྲོས་
བཞིན་དུ་སྐུ་མདུན་དུ་ཞུས་པར་དགྱེས་བཞིན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་སྤྱན་གྱིས་མི་

གཟིགས་པའི་ཚུལ་སོགས་མེད་པར་རྫོགས་པར་གནང་བ་རེད་ཅེས་བདག་གི་བླ་
མ་རིན་པོ་ཆེས་ཡང་ཡང་གསུངས། འོན་ཀྱང་རང་རེའི་བརྒྱུད་པར་བློ་བཟང་རྣམ་
རྒྱལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་མ་བཞུགས། རང་རེའི་བརྒྱུད་པ་རྗེ་ངག་དབང་བྱམས་པ་
ནས་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་ཚུལ་སྦྱོར་ཆོས་སྐལ་བཟང་མགྲིན་རྒྱན་དུ་གསལ་བ་ལྟར་
ཡིན།

དེ་དག་ནི་མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་རགས་བསྡུས་ཙམ་ཞུས་པ་ཡིན་ཞིང༌། བླ་

སློབ་ཚང་མ་བྲེལ་བ་མེད་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་ན་བླ་མ་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་གི་བླ་བརྒྱུད་རྣམ་ཐར་པོད་གཉིས་བཞུགས་པ་ལྟར་འཆད་དགོས་ཞེས་
བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ད་ལམ་འཆད་མ་
ཐུབ་ཀྱང་ཕྱག་དཔེ་བླུས་ནས་རྒྱུན་དུ་བཀླག་སྟེ་རྣམ་ཐར་རེ་རེའི་མཇུག་ཏུའང་

དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཁྱེད་སྐུ་ཅི་འདྲ་དང་སོགས་སྨོན་ལམ་འདེབས་ཤིང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་

བསྒོམ་དགོས་ཞེས་གསུངས།༈ ཉིན་གསུམ་པར། ཇི་སྐད་དུ། མགོན་པོ་ཞི་བ་ལྷས། དལ་འབྱོར་འདི་ནི་

ཤིན་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ། །སྐྱེས་བུའི་དོན་སྒྲུབ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ལ། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་

ཕན་པ་མ་བསྒྲུབ་ན། །ཕྱིས་འདི་ཡང་དག་འབྱོར་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པར་ལྟར། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་དལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་རྟེན་འདི་ལྟ་བུ་རྙེད་པའི་སྐབས་
འདིར་ཚེ་འདིའི་བདེ་སྐྱིད་ཙམ་ལ་ཆགས་ནས་དགྲ་འདུལ་གཉེན་སྐྱོང་སོགས་དུད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

71

འགྲོས་ཀྱང་ནུས་པ་དེ་འདྲ་ལ་མགོ་མི་འཁོར་བར་དུད་འགྲོ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ལ་ཕན་ངེས་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་མ་བྱས་ན། ཕྱིས་ནས་འདི་ལྟ་
བུའི་ལུས་རྟེན་ཐོབ་དཀའ་བས། ད་རེས་ལན་གཅིག་རྙེད་པའི་སྐབས་འདིར་ནན་ཏན་

དུ་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་ཆོས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་
ལ་རག་ལས་པས། དེས་ན་བདག་གིས་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་པ་

ཟབ་མོ་ཉན་ནས་ལེགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་སྙམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཀུན་

སློང་ལེགས་པར་གསལ་བཏབ་ནས་གསན་པར་ཞུ། དེ་ཡང་གང་གསན་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ནི། སྐལ་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པའི་ཐེག་པ་མཆོག་གི་
ཆོས་ལུགས་ཞེས་སོགས་སྔར་ཉིན་ལྟར་གསུངས། དེ་ལ་ས་བཅད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
ན༑ བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་ལ་བཞི་སོགས་དངོས་གཞིའི་ས་བཅད་སྔར་
བཞིན་གསུངས་ནས། ས་བཅད་དང་པོ་ནི་ཁ་སང་ཕན་ལ་ཞུས་པ་བཞིན་སྟོན་པ་
སངས་རྒྱས་ནས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་བྱུང་ཚུལ། ཕྱིས་ནས་ལམ་རིམ་དང་བསྟན་

རིམ་སོགས་མང་དུ་བྱུང་ཡང་རྩ་བ་ལམ་སྒྲོན་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་
བསྐྱར་བཤད་མདོར་བསྡུས་གསུངས་ནས། རྒྱས་པར་ནི་ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་

རྣམ་ཐར་ལྟར་ཡིན། དེས་ཁ་སང་གི་བཤད་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱར་བཤད་མདོར་བསྡུས་
སོང་ནས།

དེ་རིང་ས་བཅད་གཉིས་པ་གདམས་ངག་ལ་གུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

72

འདི་ཞུ་བ་ལ། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ཆེ་བ་བཞི་དང༌། ཁྱད་ཆོས་
གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གཞུང་གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་ཏེ། དེ་ཡང་ཆེ་བ་བཞི་ནི།

བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ། གསུང་རབ་མ་ལུས་གདམས་
ངག་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེ་བ། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པའི་ཆེ་བ། ཉེས་
སྤྱོད་ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་བ་སྟེ་བཞི་རྣམས་ཡིན།

དེ་ལ་དང་པོ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ་དང་ལྡན་ཏེ།

བསྟན་པ་ནི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་
འགྲེལ་པ་ལས། བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷ་དང་མི་བདུད་རྩིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་
འདོད་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་དང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དག་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་སྟེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་
གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང༌། དེ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ནི་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཉམས་ལེན་དུ་གོ་བ་སྟེ། འགལ་བ་མེད་
པ་ནི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་བས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དང༌། འདུལ་བ་དང༌། སྔགས་སོགས་ལ་སྒྲས་ཟིན་ལ་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་དོན་དུ་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་
བའི་གཙོ་བོ་དང༌དེ་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས། མི་འགལ་བ་དཔེར་ན་
ཚ་བའི་ནད་དྲག་པོས་ཐེབས་པ་ཞིག་ལ་སྨན་པས་དང་པོ་ཤ་དང༌། ཆང་སོགས་སྤང་དགོས། མ་སྤངས་ན་སྲོག་ལ་བསྡོ་ཞེས་བསྟན། རྗེས་སུ་ཚ་བ་རི་ཐང་མཚམས་སུ་སླེབས་ནས། རླུང་ཤས་ཆེ་བར་བྱུང་དུས་ཤ་ཆང་སོགས་བསྟེན་དགོས་པར་སྨྲ་བས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

73

ན༑ སྨྲ་ཡུལ་ནད་པ་གཅིག་ལ་སྨྲ་བ་པོ་སྨན་པ་གཅིག་གིས་ཤ་ཆང་ཟ་མི་ཟ་སྨན་པའི་

སྐད་ཆ་སྔ་རྟིང་གཉིས་པོ་དེ་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་མོད་ཀྱང༌། དོན་དུ་ནད་པ་གཅིག་གསོ་
བ་ལ་གཉིས་ཀ་དགོས་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དང༌། མདོ་སྔགས་
སོགས་གདུལ་བྱ་སོ་སོའི་ཆེད་ལས་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཉམས་ལེན་དུ་ཚང་མ་མི་དགོས་སྙམ་པ་ཡོང་ནའང༌། དེ་ལྟར་མིན་པར་གསུང་བ་པོ་གཅིག་གིས་

གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཉམས་ལེན་དུ་གསུངས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་སྐབས་ལ་ཐོག་མར་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ནས་བཤད་པའི་མི་རྟག་སྡུག་
བསྔལ་སོགས་བསྒོམ་པ་དང༌། དེ་ལས་ཅུང་ཟད་དྲག་ཏུ་སོང་ནས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། ཕྱིན་དྲུག་སོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ནས་བཤད་པ་
རྣམས་དང༌། སྔགས་ཀྱི་སྣོད་དུ་གྱུར་ནས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ནས་བཤད་པའི་རིམ་གཉིས་

སྤྱོད་པ་དང་བཅས་པ་སོགས་རིམ་བཞིན་རང་ཉིད་ལྟ་བུ་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་
བའི་ཉམས་ལེན་དུ་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ལམ་
གྱི་གཙོ་བོ་དང་ཡན་ལག་ཅི་རིགས་པར་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཉམས་ལེན་
དུ་མི་མཁོ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད། དེར་མ་ཟད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་
དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་
གསུམ་ལ་རང་རང་གི་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་སྟོན་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་རང་གིས་

མ་ཤེས་པར་གཞན་ལ་བསྟན་པར་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཐབས་བྱུང་དེ་རྒྱུ་ལྐོག་གྱུར་པ། །དེ་འཆད་པ་ནི་དཀའ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།
དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

74

ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ངེས་པར་དགོས་པ་མདོ་
ལས་ཀྱང༌། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་

གང་ཡིན་པ་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ལམ་གང་ཡིན་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་དང༌། རྒྱན་ལས་ཀྱང༌། འགྲོ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་རྣམས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་

འཇིག་རྟེན་དོན་སྒྲུབ་མཛད་པ་གང༌། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང༌། གཞན་ཡང་ཐོབ་
བྱ་སངས་རྒྱས་ནི་སྐྱོན་ཀུན་ཟད་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་ཡིན་པས། དེ་སྒྲུབ་པའི་ལམ་

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡང་སྐྱོན་གྱི་རིགས་མཐའ་དག་འགོག་ཅིང་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་

མཐའ་དག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས་ལ། སྐྱོན་སྣ་རེ་སེལ་བ་དང་ཡོན་ཏན་སྣ་རེ་
བསྐྱེད་པར་མི་བྱེད་པའི་གསུང་རབ་གང་ཡང་མེད་པས་དེ་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་ངེས་པར་འདུ་བ་དེ་ལྟར་རེད།དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བྱས་ན་རྗོད་བྱེད་ལུང་གི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་
དུ་རྟོགས་ཚུལ་དང༌། བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་
རྟོགས་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། སྔོན་དུ་ཞུས་པ་ལྟར་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་
བཞི་སོགས་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་
བའི་ཉམས་ལེན་དུ་གཞི་མཐུན་པ་ལས་འགལ་རྐྱེན་དུ་འགྲོ་བ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་
མེད་པར་གོ་བ་དེ་ལུང་གི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་ཚུལ་ཡིན། དེ་
དག་གི་བརྗོད་བྱ་མངོན་མཐོ་ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་

ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང༌། བདེན་བཞིའི་འཇུག་ལྡོག་དང་བསླབ་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

75

གསུམ་སོགས་ངེས་ལེགས་ཐར་པ་ཐོབ་བྱེད་རྣམས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ཕྱིན་དྲུག་སོགས་ངེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་བྱེད་རྣམས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་བསྡུས་ནས་བརྗོད་བྱ་དེ་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་
བའི་ཉམས་ལེན་དུ་གཞི་མཐུན་པ་ལས་འགལ་རྐྱེན་དུ་འགྲོ་བ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་
མེད་པར་གོ་བ་དེ་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་ཚུལ་
ཡིན། དེ་ཡང་འབྲོམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་གྲུ་བཞི་ལམ་གྱིས་

ཁྱེར་ཤེས་པ་ང་ཡི་བླ་མ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རེད། དེ་འདིའི་རྩ་ཚིག་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ།
འདི་ལ་གྲུ་བཞི་སྐྱེས་བུ་གསུམ་དང༌། སྔགས་བཅས་བཞི་ལ་གསུང་བ་དང༌། ཤོ་རྡེའུ་
ཇི་ལྟར་འཕངས་ཀྱང་གྲུ་བཞི་ལམ་ལམ་འབྱུང་བ་ལྟར་དམིགས་སྐོར་རེ་རེའི་ནང་དུ་

ཡང་ལམ་ཆ་ཚང་བ་རེ་བསྡུས་པའི་དོན་ཡིན་ཚུལ་སོགས་མང་དུ་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་དུ་ཡོད་མོད། བདག་གི་༸སྐྱབས་མགོན་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས། གདན་ཁ་
གང་མ་གྲུ་བཞི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལིང་གིས་ཁྱེར་བ་ལྟར་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་
བཅས་པའི་བརྗོད་བྱ་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཉམས་ལེན་དུ་བསྡུས་ནས་ལིང་

གིས་ཁྱེར་བ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་གནད་ཆེ་བ་ཡིན།

གཉིས་པ་གསུང་རབ་མ་ལུས་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེ་བ་ནི།

བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་དང་མ་མཇལ་ན་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་
གདམས་ངག་ཏུ་མི་འཆར་ཏེ། དེ་ཡང་གདམས་ངག་གི་མཆོག་ནི་རྒྱལ་བའི་གསུང་

རབ་དང༌། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

76

གདམས་ངག་སྟོན་པའི་བླ་མ་ཞིག་ལ་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལས་
ལྷག་པ་མེད་ཅིང༌། གདམས་ངག་ཀྱང་དེའི་གསུང་རབ་རྣམས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་

ཏེ༑ རྒྱུད་བླ་མ་ལས། གང་ཕྱིར་རྒྱལ་ལས་ཆེས་མཁས་འགའ་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་

ཡོད་མིན་ཏེ། །མ་ལུས་དེ་ཉིད་མཆོག་ནི་ཚུལ་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་མཁྱེན་གཞན་
མིན་པ། །དེ་ཕྱིར་དྲང་སྲོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཞག་མདོ་སྡེ་གང་ཡིན་དེ་མི་དཀྲུག །ཐུབ་

ཚུལ་བཤིག་ཕྱིར་དེ་ཡང་དམ་ཆོས་ལ་ནི་གནོད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་
པ་རེད། དེས་ན་དེང་སང་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་ལ་
རིམ་གྲོ་བྱེད་པའི་དུས་མཁོ་བ་ཙམ་ལས་དེ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་འདུ་ཤེས་ཙམ་
ཡང་མི་འཁོར་བ་དང༌། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་
ལའང་ཐོས་པ་དང༌། རྩོད་པའི་ཚེ་མཁོ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས། སློབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་
པ་ཚོས་ཀྱང་ད་གཟོད་ཉམས་ལེན་བྱེད་རན་པ་ན་རང་གིས་མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོར་ཐོས་

བསམ་གྱིས་གང་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་ཉམས་ལེན་དུ་དྲིལ་མི་ཤེས་པར་གང་ཡང་མི་ཤེས་པའི་སྒོམ་ཆེན་དུ་འབོད་པ་སོགས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཕྱིན་ནས་ལྷའི་སྒྲུབ་ཐབས་དང་
སེམས་ངོ་སོགས་བསླབ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཁུལ་བྱེད་པ་དེ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོས། མང་དུ་ཐོས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པ་ནི༑ །གསུང་རབ་གདམས་པར་ཤར་བ་མེད་པས་ནོངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གསུང་རབ་གདམས་ངག་ཏུ་མ་ཤར་བའི་སྐྱོན་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་རེད། རང་རེ་གྲྭ་སའི་དགེ་བཤེས་ཤིག་གིས་ཁམས་སུ་ཕ་ཡུལ་

དུ་ཕྱིན་ནས་རྙིང་མའི་བླ་མ་ཞིག་གི་དྲུང་ནས་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་གདམས་ངག་

ཞུས་ནས་མན་ངག་ཆུང་ཆུང་འདྲ་བསྒོམས་པས། ཡུལ་དེའི་མི་རྣམས་ནས་དགེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

77

ལུགས་པ་ལ་བཤད་ཆོས་ཙམ་ལས་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་ཆོས་མེད་ཐག་ཆོད་ཡིན་

པ་རེད་ཅེས་ཚང་མ་ཡིད་ལོག་པ་བྱུང་འདུག་པ་དེ་ནི་བསྟན་པའི་རྐང་འདྲེན་པོ་བྱུང་
འདུག་སྙམ་ཁོ་བོ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཡིད་མུག་པ་བྱུང༌། གང་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་

ཕབ་པ་དེ་ཉིད་ཉམས་ལེན་དུ་འཁྱེར་དགོས། གང་ཉམས་སུ་ལེན་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཐོས་
བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་དགོས། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཞན་ཞིག་གཏན་ལ་ཕབ།

ཉམས་ལེན་གཞན་ཞིག་བྱས་ན༑ རྟ་རྒྱུག་བྱེད་པའི་ཚེ་དཀྱུས་ས་གཞན་དུ་བསྟན་
ནས། རྒྱུག་ས་གཞན་དུ་བྱེད་པ་དང་འདྲ་བར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་ཤིང༌། དེ་
ནི་རྟ་རྒྱུག་བྱེད་པའི་ཚེ་སང་ཉིན་རྟ་རྒྱུག་ས་འདི་ན་ཡིན་ཞེས་ས་ཤུར་བསྟན་ནས།
སང་ཉིན་ངོ་མ་རྒྱུག་དུས་དེ་མིན་པ་ཞིག་ཏུ་རྒྱུག་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པ་རེད། དེ་ལྟར་གསུང་རབ་རྣམས་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་མི་ཐུབ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་

རིམ་པ་ལ་གོ་བ་མ་ཆགས་པའི་སྐྱོན་ཡིན། འདི་ལ་གོ་བ་ཆགས་ན་རྒྱལ་བའི་གསུང་

རབ་སོགས་གཞུང་ཆེན་མོ་ཐམས་ཅད་ལམ་རིམ་དུ་འདུས་ནས་ཉམས་ལེན་དུ་ཧྲིལ་
གྱིས་ཁྱེར་ཤེས་པ་ཞིག་འོང༌།
སྔར་ཁྲི་ཆེན་ངག་དབང་མཆོག་ལྡན་གྱིས་གྲྭ་སར་སློབ་གཉེར་གྲུབ་ནས་རྗེ་
འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དྲུང་དུ་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་བཤད་པ་སོགས་
གདམས་པ་མང་དུ་གསན་ནས་བཀའ་མདོ་རྒྱུད་མ་ལུས་པའི་དགོངས་པ་སྟན་ཐོག་
གཅིག་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ངོ་འཕྲོད་པས་སྔར་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་ལ་སློབ་གཉེར་རྒྱབ་པ་མཐའ་དག་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ལ་སློབ་གཉེར་བརྒྱབ་པ་ཡིན་

འདུག་སྙམ་དུ་གོ་བ་ཞིག་བྱུང་གསུངས་ཏེ། དེ་གསུང་རབ་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

78

བའི་རྟགས་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་མཆོག་བློ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བརྒྱད་སྟོང་
པའི་ལུང་ཞིག་གནང་བ་ན་སྐབས་སྐབས་སུ་ཨ་རྫི་ལོ་ན་རྒས་པས་མ་གཏོགས་
ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་རང་འདི་ན་འདུག་ཅེས་དབུ་ཞབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་
ཡང་གསུངས་པ་རེད། ལམ་རིམ་ལ་གོ་བ་ཆགས་ན་ཆོས་གྲྭར་རྩོད་པ་ཁྱབ་འགོ་གཅིག་ཙམ་བྱས་ནའང་ཐམས་ཅད་ལམ་རིམ་དུ་འདུས་ཏེ་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་འོང༌། དཔེར་ན་སེམས་བསྐྱེད་རྩོད་པའི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་
གི་སྐབས་དང་སྦྱར། རྟེན་འབྲེལ་རྩོད་པ་དེ་འབྲིང་གི་སྐབས་དང་སྦྱར། བསམ་
གཟུགས་རྩོད་པ་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་དང་སྦྱར་ཆོག་ཆོག་འོང༌། ཆོས་འདོན་ཙམ་ལ་
འགྲོ་བའི་ཚེ་གསུང་རབ་གང་ཞལ་ཕྱེ་ནའང་ཉམས་ལེན་དུ་འདྲིལ་ཐུབ་པ་ཞིག་འོང༌། ཐ་ན་ཙྪ་ཁང་ནང་གི་ཤོག་འཁྱར་གཅིག་རྙེད་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱང་རང་གི་ཉམས་ལེན་
གྱི་དམིགས་སྐོར་དུ་བསྣོན་ཆོག་ཆོག་འོང༌། ཁོ་བོས་སྔར་ཆུང་ངུའི་སྐབས་དགོན་
པའི་གླིང་སྐོར་གྱི་ཙྪ་ཁང་ནང་གི་ཤོག་འཁྱར་ཞིག་ལ་བལྟས་པས་རྒྱལ་མཆོག་
བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་མགུར། སྟག་ཆུང་གི་བུང་བ་གཞོན་ནུ་
དེས། །མདངས་ལྡན་གྱི་མེ་ཏོག་གཅིག་ནས་གཅིག །ཡུད་ཙམ་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་
མཐོང༌། །དཔེ་འདི་དང་མཚུངས་པའི་དོན་གྱི་གླུ། །སྙིགས་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་
ཞིག །སེམས་མ་དག་རང་གི་སྣང་ཚུལ་གྱིས། །སྐད་ཅིག་ལ་དགྲ་གཉེན་འགྱུར་བ་
མཐོང༌། །བློ་བརྟན་པའི་གྲོགས་པོ་ངས་མ་རྙེད། །ཅེས་འདུག་པ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་
ངེས་པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་ལ་སྦྱར་ཆོག་ཆོག་རེད།
དེ་ལྟར་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཡི་གེ་ན་གཅིག་ཀྱང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

79

འདོར་དུ་མེད་པར་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་ཐུབ་པ་ལ་བཀའ་གདམས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དཀའ་བཅུ་རིན་ཆེན་འཕེལ་ལ་བཀའ་གདམས་ཞེས་པའི་
དོན་གང་ཡིན་བཀའ་འདྲི་གནང་བར། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལས་ཡི་གེ་ན་གཅིག་ཀྱང་

འདོར་དུ་མེད་པར་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཞུས་པས། རྗེ་རིན་པོ་
ཆེ་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས་བཀའ་ཆོས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་ཡང༌། དེ་རིང་དཀའ་བཅུས་བློ་
སྐྱེད་ཆེན་པོ་བྱིན་བྱུང༌། འདི་ལྟར་ཟེར་ཞེས་གསུངས་ནས་བསྔགས་བརྗོད་མཛད།
དེ་ལྟར་བྱུང་ན་ཙྪ་ཁང་ནང་གི་ཤོག་འཁྱར་གཅིག་ཚུན་ཆད་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐམས་
ཅད་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་མན་ངག་ཏུ་ཧྲིལ་གྱིས་འདྲིལ། དེ་ཡང་རང་
གཅིག་པུ་འཚང་རྒྱ་བའི་མན་ངག་ཏུ་ཧྲིལ་གྱིས་འདྲིལ། དེ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་རང་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གོ་ནས་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་གུས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ཡོང༌། རྣལ་འབྱོར་པ་བྱང་ཆུབ་རིན་ཆེན་གྱིས།
གདམས་ངག་ལ་ནང་བྱན་ཆུད་པ་ནི། བེའུ་བུམ་ལག་མཐིལ་ཙམ་ཞིག་ལ་ངེས་པ་
རྙེད་པ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་གོ་བ་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན། གསུངས་པ་ཡང་འདི་ལྟར་གོ་དགོས། ཚིག་དེ་འདིའི་རྩ་བ་ལྟ་བུའང་ཡིན།

དེ་ཡང་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བའི་གནད་ཇི་འདྲ་
ཞིག་དགོས། ལམ་རིམ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གམ་སྙམ་ན། དེ་ནི་གསུང་རབ་

དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་དོན་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་ཞི་ལྷག་གི་

བར་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བསྡུས། དེ་ས་བཅད་རྒྱས་བསྡུས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་རྐང་

གྲངས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་བློ་ཡུལ་དུ་ངེས་པར་བྱས་ནས་དཔྱད་སྒོམ་དགོས་པ་ལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

80

དཔྱད་སྒོམ། འཇོག་སྒོམ་དགོས་པ་ལ་འཇོག་སྒོམ་གྱིས་ཉམས་ལེན་དུ་འཁྱེར་ཤེས་
པ་ཞིག་བྱུང་ན་གསུང་རབ་གང་མཇལ་ཡང་རང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་དམིགས་སྐོར་
དེ་དང་དེའི་ཐད་སོ་སོར་སྦྱར་ཆོག་ཆོག་ཡོང་བ་གསུང་རབ་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་
བའི་ཚད་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་གོ་བདེ་ཕྱིར་བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བཞིན་

དཔེར་བཤད་ན། མི་ཞིག་ལ་འབྲས་དང་། གྲོ་དང༌། སྲན་མ་སོགས་གང་ཡང་མེད་ན།
འབྲས་ལྟ་བུ་སྦར་བ་གང་རྙེད་ཀྱང་གང་ཡང་བྱེད་རིན་མེད་པས་འདོར་བ་ལས་འོས་
མེད། དེ་བཞིན་དུ་ལམ་གྱི་རྐང་གྲངས་མ་ཚང་ན་གསུང་རབ་མཇལ་ཡང་གང་གི་ཐད་

དུ་སྦྱར་དགོས་མི་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་ལེན་མི་ཤེས། འབྲས་དང༌། གྲོ་དང༌། སྲན་མ་སོགས་དེ་དག་སོ་སོ་ནས་བྲེ་གང་རེ་ཙམ་ཡོད་ན་དེ་ལ་འབྲས་སྦར་བ་གང་རྙེད་ནའང་
རང་གི་དེའི་སྟེང་དུ་བསྣོན་ཆོག །དེ་བཞིན་དུ་དམིགས་སྐོར་གྱི་རྐང་གྲངས་ཚང་ན་
གསུང་རབ་ནས་གང་མཇལ་དེའི་ཐད་དུ་སྦྱར་ཆོག་ཆོག་ཡོང་བ་ལྟར་ཡིན། རྐང་

གྲངས་ཚང་ན་རྒྱས་བསྡུས་གང་གིས་ཀྱང་ལམ་བགྲོད་ནུས་པར་སྡེ་དཔོན་དང༌། གྲྭ་
རྐྱང་གི་ཤག་ཆས་ཀྱི་དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་རྒྱས་པར་གསུངས། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། གསུང་རབ་མ་ལུས་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བའི་ཁྱད་

པར་ཡང་དེ་ཡིན། སྔ་མ་དེ་ཡིན་ན་ཕྱི་མ་དེ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང༌། ཕྱི་མ་དེ་ཡིན་ན་

སྔ་མ་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་བོ། །

གསུམ་པ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པའི་ཆེ་བ་ནི།

རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་རྣམས་སྔར་ཞུས་པ་བཞིན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

81

གདམས་ངག་གི་མཆོག་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱར་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་
མཐར་ཐུག་བཞུགས་ཀྱང་བླ་མའི་མན་ངག་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་མ་

བརྟེན་པར་གཞུང་ཆེན་པོ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་
རྙེད་པར་མི་ནུས་ལ། གལ་ཏེ་རྙེད་དུ་ཆུག་ཀྱང་དུས་ཡུན་རིང་པོ་དང་དཀའ་ཚེགས་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལ་ལྟོས་དགོས། ལམ་རིམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་ཆེན་པོ་དེ་དག་
ལས་གསུངས་པའི་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་དཀའ་ཚེགས་མེད་པར་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་
པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། བདག་གི་

སྐྱབས་མཆོག་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་ལམ་
གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་ལ་བྱེད་དགོས་གསུངས། དེ་ངེས་པར་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསལ་བར་
གསུངས་ཏེ། ལམ་གཙོ་ལས། སྣང་བ་རྟེན་འབྲེལ་བསླུ་བ་མེད་པ་དང༌། །སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་གཉིས། །ཇི་སྲིད་སོ་སོར་སྣང་བ་དེ་སྲིད་དུ། །ད་དུང་ཐུབ་པའི་
དགོངས་པ་རྟོགས་པ་མེད། །ཅེས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་མ་རྟོགས་ན་རྒྱལ་བའི་

དགོངས་པ་མི་རྟོགས་པར་དངོས་སུ་གསུངས་པས། ཤུགས་ལ་དེ་རྟོགས་ན་རྒྱལ་
བའི་དགོངས་པ་རྙེད་པར་གསུངས་པ་དང༌། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོའི་
དོན། །ཞེས་ངེས་འབྱུང་དང༌། རྒྱལ་སྲས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྔགས་པའི་

ལམ། །ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། སྐལ་ལྡན་ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་དེ༑ །ཞེས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བར་གསུངས་པས། ངེས་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཀྱང་ཞར་ལ་
འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ལམ་རིམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

82

བརྗོད་བྱ་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་གནད་རྣམས་བདེ་བླག་ཏུ་
རྙེད་ཅིང༌། རྙེད་པ་ལྟར་དཀའ་ཚེགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་རྒྱལ་བའི་

དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་དཔེར་ན་གཞུང་ཆེན་པོ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་
བུ༑ ལམ་གཙོ་གསུམ་སོགས་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ནི་དེའི་ནང་གི་ནོར་བུ་ལྟ་བུ།
བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ནི་གྲུ་གཟིངས་ལྟ་བུ། དེ་སྟོན་པའི་བླ་མ་ནི་དེད་དཔོན་ལྟ་བུ་
རེད། རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་ནོར་བུ་ཡོད་ཀྱང་གྲུ་གཟིངས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཞུགས་ན་ནོར་
བུ་མི་ལོན་པའི་ཁར་སྲོག་ཤོར་བ་ལས་འོས་མེད། དེ་བཞིན་དུ་ལམ་རིམ་ལ་མ་བརྟེན་
པར་གཞུང་ཆེན་པོར་ཞུགས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་རྙེད་དཀའ་ཞིང༌། དེད་དཔོན་
མཁས་པ་ལྟ་བུའི་བླ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་གྱི་གྲུ་གཟིངས་སུ་ཞུགས་

ན་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་ནས་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་
ནོར་བུ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པ་འོང་གསུངས།

བཞི་པ་ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་བ་ནི།

དེ་ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་དངོས་བསྟན་ལ་ཆོས་སྤོང་གི་ལས་

སྒྲིབ་འགོགས་པ་ལ་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་ཆེ་བ་དང་པོ་གསུམ་ག་ལ་ངེས་པ་མ་རྙེད་ན་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་ཐེག་པ་མཐོ་དམན་དང༌། བཤད་ཆོས་དང་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་
སོགས་གུས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་དུ་མ་ཞིག་འབྱེད་པས་ཆོས་སྤོང་གི་ལས་ཚབས་

པོ་ཆེ་ཞིག་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ཆོས་སྤོང་གི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ནི་
ཤིན་ཏུ་ལྕི་སྟེ། རྣམ་པར་འཐག་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

83

དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ནི་ཕྲའོ། །འཇམ་དཔལ། གང་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་བཀའ་ལ་ལ་ནི་བཟང་བར་འདུ་ཤེས། ལ་ལ་ནི་ངན་པར་

འདུ་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་སྤོང་བའོ། །གང་ཆོས་སྤོང་བ་དེས་ཆོས་སྤངས་པས་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན། དགེ་འདུན་ལ་ངན་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་

ནོ༑ །འདི་ནི་རིགས་པའོ་འདི་ནི་མི་རིགས་པའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ཆོས་སྤོང་བའོ། །འདི་ནི་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའོ་འདི་ནི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་
ཆེད་དུ་གསུངས་པའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ཆོས་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་རང་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ཆོས་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ན་ཆོས་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས། ཆོས་སྤང་ན་དེའི་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས།
གང་གིས་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་ནི། །མཆོད་རྟེན་ཐམས་ཅད་འཇིག་བྱེད་པས། །གང་
གིས་མདོ་སྡེ་སྤོང་བྱེད་པའི། །སྡིག་པ་དེ་ནི་ཆེས་ཁྱད་འཕགས། །གང་གིས་གངྒཱའི་བྱེ་
སྙེད་ཀྱི། །དགྲ་བཅོམ་བསད་པར་གྱུར་པ་བས། །གང་གིས་མདོ་སྡེ་སྤོང་བྱེད་
པའི། །སྡིག་པ་དེ་ནི་ཆེས་ཁྱད་འཕགས། །ཞེས་གསུངས། ཆེ་བ་དང་པོ་གསུམ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ན་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལས་འདོར་རྒྱུ་ན་གཅིག་ཀྱང་མེད་པར་ཉམས་སུ་
བླང་བྱར་གུས་པ་མཚུངས་པར་སྐྱེ་བས་བཟང་ངན་དུ་དབྱེ་བའི་ཆོས་སྤོང་གི་སྒོ་ཆེ་
ཤོས་འདི་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན། གཞན་ཡང་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཚུལ་
བཞིན་བསམ་ན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་པའི་ལས་སྒྲིབ་རྣམས་ངང་གིས་

སྤོང་ཞིང༌། དལ་འབྱོར་དང༌། མི་རྟག་པའི་སྐོར་ལྟ་བུ་ངེས་ན་ཚེ་འདིར་ཞེན་པའི་ཉེས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

84

སྤྱོད་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བ་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་སྐོར་བསྐྱང་ན་རང་
གཅེས་འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་སྤྱོད་དང༌། བདག་མེད་ཀྱི་དམིགས་སྐོར་ལ་སྦྱང་ན་
བདག་འཛིན་གྱི་བར་དམིགས་སྐོར་རེ་རེ་བཞིན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ན་དེ་དང་དེའི་མི་

མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་ཆེ་བ་དེ་
དག་སྐྱེ་རིམ་དཔེའི་སྒོ་ནས་བཤད་ན། དཔེར་ན་ལྷ་བྲིས་པ་ཞིག་གིས་ཐང་ག་བྲི་བ་ལ་
དེ་ལ་དགོས་ངེས་ཀྱི་རས་གཞི་དང༌། ཚོན་དང༌། པིར་ལ་སོགས་པ་ཚང་ཚང་རུག་
རུག་བྱེད་དགོས། དེ་འདྲའི་ལག་ཆ་དང་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཐང་ག་དེ་འབྲི་བའི་ཆ་

རྐྱེན་དུ་གྱུར་པ་ཤ་སྟག་མ་གཏོགས་འགལ་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པ་དེ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་དཔེ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཤེས་
ནས་ལག་ཆ་དང་ཡོ་བྱད་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐང་ག་འདྲི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་དེ་གསུང་རབ་གདམས་ངག་ཏུ་ཤར་བའི་དཔེ་ཡིན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐང་ག་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་དེ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པའི་དཔེ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ཆེ་བ་བཞི་པོ་དེ་ལ་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་ཆེ་བ་བཞི་དང༌། བརྗོད་བྱ་
དོན་གྱི་ཆེ་བ་བཞིའི་ཐ་སྙད་ཐོབ་ཅིང༌། རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་ཆེ་བ་བཞི་པོ་བསྟན་
བཅོས་ཁོ་རང་ལ་ལྡན་མོད། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཆེ་བ་བཞི་གང་ཟག་རང་ཉིད་ལ་ལྡན་

པ་གལ་ཆེ་གསུངས། དེས་ཆེ་བ་བཞི་སོང་ནས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ནི་ཆེ་
བ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལྡན་པར་མ་ཟད། ཁྱད་ཆོས་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་ཡང་ལྡན་ཏེ། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ནི། མདོ་སྔགས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་བསྡུས་
ནས་བསྟན་པས་བརྗོད་བྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པ། སེམས་འདུལ་བའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

85

བྱས་ནས་བསྟན་པས་ལག་ཏུ་བླང་བདེ་བ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་
མཁས་པའི་བླ་མ་གཉིས་ཀྱི་གདམས་པས་བརྒྱན་པས་ལུགས་གཞན་ལས་ཁྱད་
པར་འཕགས་པ་གསུམ་ཡིན།

དེའི་དང་པོ་ནི། གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་ཚིག་བསྡུ་མི་
ནུས་ཀྱང་དོན་གྱི་གནད་མཐའ་དག་མ་ཚང་བ་མེད་པར་འདིར་བསྡུས་ནས་བསྟན་
པ་ཡིན་ཏེ། གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་དོན་མཐའ་དག་སྐྱེས་བུ་
གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བསྡུས། དེ་འདིར་ལམ་རིམ་ཉུང་ངུ་ཞིག་གི་ནང་དུ་
བསྡུས་ནས་བསྟན་པས་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་འདིར་བསྡུས་ནས་
བསྟན་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བླ་མ་དབུ་མ་པར་ཕུལ་བའི་

ཆབ་ཤོག་ཏུ། དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གདམས་པ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་
པའི་མན་ངག་འདི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་མན་ངག་མཐའ་
དག་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་ནས་སྟོན་པར་སྣང་བས། འཆད་ཤེས་པ་དང་
ཉན་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་ཅིང་ཉམས་སུ་བླངས་ན་མན་ངག་ཆུང་ཆུང་དུ་མ་
ཟད། གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་གུང་འགྲིག་ནས་འོང་བར་སྣང་བས་ཁྲིད་ཀྱི་རྣམ་

གྲངས་མང་པོ་སྟོན་པར་མ་བྱས། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དུ་སྐྱབས་འགྲོ་སོགས་སྔོན་འགྲོའི་ཁྲིད་ཆེན་བཞི་དང༌། དངོས་གཞི་སོགས་ཁྲིད་ཀྱི་
རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སོ་སོ་ནས་ཡོད་ཀྱང་རང་རེ་བཀའ་གདམས་གསར་རྙིང་གི་

ལུགས་འདིར་ཁྲིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་མི་དགོས་པར་ཐམས་ཅད་ལམ་རིམ་གྱི་

ནང་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན། ལམ་སྒྲོན་ཤོག་བུ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་གསུང་རབ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

86

ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཧྲིལ་གྱིས་དྲིལ་ནས་བསྟན་ཅིང༌། འདི་ཉིད་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་

གཞུང་དུ་བྱས་པས་ལམ་རིམ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བསྡུས་ནས་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་
པོ་བསྡུ་བསྡུ་བ། །ཚུལ་འདི་ཐུན་རེ་སྟོན་དང་ཉན་པས་ཀྱང༌། །དམ་ཆོས་འཆད་དང་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་ཚོགས། །རླབས་ཆེན་སྡུད་པར་ངེས་པས་དེ་དོན་བསམ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་ཐོས་བསམ་འཆད་ཉན་བྱས་ན་
གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་དོན་མཐའ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་སློབ་
གཉེར་བྱེད་པར་འགྲོ་ཞིང༌། ཤར་སྒོམ་ཚར་གཅིག་བྱས་ཀྱང་གསུང་རབ་དགོངས་
འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་པར་འགྲོའོ། །དེ་ཡང་བཀའ་གདམས་
པའི་དགེ་བཤེས་སྟོད་ལུང་པ་ཆེན་པོས། ངས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་བཤད་
པའི་དུས་ན་འཛམ་བུ་གླིང་འདི་ན་ཡོད་པའི་པོ་ཏི་དང་གླེགས་བམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོག་
པ་ལ། བན་རྒན་སེ་བོ་འདིས་ང་ཚོའི་སྙིང་ཐམས་ཅད་བཏོན་གྱི་འདུག་སྙམ་ནས་

འདར་སྒུར་རེ་ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་རེད། དོན་ལའང་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བྱང་
ཆུབ་ལམ་རིམ་འདིའི་བཤད་ཉན་ལེགས་པར་སོང་ན་འཛམ་བུ་གླིང་གི་པོ་ཏི་ཐམས་

ཅད་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཐམས་ཅད་བཤད་ཚར་བ་ཡིན།

དེས་ན་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ནི་ཚུར་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་
འདུས་ཤིང༌། ཕར་གསུང་རབ་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་ལྡེ་མིག་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་
འགག་སྡོམ་འདི་ལས་ཆེ་བ་མེད། དེའི་ཕྱིར་ཡང་ཁོང་གིས་ལམ་རིམ་གསུངས་པ་ན།

ངས་ཆོས་ཀྱི་གཡག་པོ་ཆེ་བཤའ་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་ལ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

87

དགོངས་ནས་གསུངས། བློ་དམན་པ་ཚོས་ལམ་རིམ་གྱི་གཞུང་རྒྱས་པར་མི་ཤེས་
ཀྱང་དམིགས་སྐོར་གྱི་རྐང་གྲངས་ཚང་ན་དམར་ཁྲིད་ལྟ་བུ་ཉུང་ངུ་ཞིག་ལ་བརྟེན་
ནས་ཀྱང་ལམ་བགྲོད་ནུས་ཤིང༌། དམིགས་སྐོར་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་མ་ཚང་ན་
བགྲོད་མི་ནུས་པ་ནི། དཔེར་ན་ཚ་བའི་སྨན་ག་པུར་ཉེར་ལྔའི་སྨན་རེ་རེ་ནས་ཁུར་
པོ་ལོངས་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཀུན་ཟ་མི་དགོས་པར་སྨན་སྣ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ཚང་མ་འཛོམས་
ན་སྨན་ཐུན་ཆུང་ངུ་ཞིག་གིས་ཚ་བའི་ནད་སེལ་བ་དང༌། སྨན་སྣ་གཅིག་མ་འཛོམས་
ན་གཞན་རྣམས་མང་པོ་ཟོས་ཀྱང་ནད་སེལ་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གདམས་
ངག་གི་རྒྱལ་པོ་འདི་ལྟ་བུ་དང་མཇལ་བའི་སྐལ་བཟང་རྙེད་པའི་དུས་འདིར་ཆིག་དྲིལ་
བྱེད་དགོས།
ཁྱད་ཆོས་གཉིས་པ་ནི། རང་རེ་རྣམས་འཁོར་བ་འདིར་སྡུག་བསྔལ་སྣ་
ཚོགས་ཤིག་མྱོང་བ་དང༌། ཡར་ཐར་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་སོགས་ཀུན་གྱི་བྱེད་པོ་
སེམས་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་འདུལ་བ་ལ་ལམ་རིམ་འདི་ལས་ལྷག་པ་མེད་ཅིང་།

སེམས་འདུལ་ཐབས་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་གསུངས་པས་ཉམས་ལེན་དུ་ཁྱེར་བདེ་བས་ལག་ཏུ་བླང་བདེ་བ་ཡིན།

ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པ་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པའི་བླ་མ་རིག་པའི་

ཁུ་བྱུག་དང༌། ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པའི་བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་གཉིས་ཀྱི་

མན་ངག་གིས་བརྒྱན་ནས་བསྟན་པས་ལུགས་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་
ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། འཛམ་གླིང་མཁས་པ་ཡོངས་ཀྱི་གཙུག་གི་རྒྱན། །སྙན་པའི་བ་དན་འགྲོ་ན་ལྷང་ངེ་བ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་གཉིས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

88

ལས་རིམ་བཞིན་དུ། །ལེགས་བརྒྱུད་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ནི། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལའང་མེད་ཅིང༌། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ལའང་
མེད་དེ། དེ་གཉིས་ལ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཆ་ཚང་འདུས་པ་ཡང་མེད་ལ།
སེམས་འདུལ་བའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའང་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཆེ་བ་བཞི་དང་

ཁྱད་ཆོས་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་

རིམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་སྐལ་བཟང་འདི་ལྟ་
བུའི་སྐབས་གདམས་ངག་ལྟར་སྣང་རེ་དང༌། ཕྱོགས་རེ་བ་ཙམ་རེས་ཚིམ་ནས་མི་སྡོད་པར་ལམ་འདིར་བརྩོན་པ་ཆེན་པོས་འཇུག་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་འདུག་གོ །
དེས་ས་བཅད་གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་སོང་ནས།

ས་བཅད་གསུམ་པ་ཆེ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་ཉན་བཤད་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི།

དེ་ཡང་ས་བཅད་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། དྭགས་པོ་སྒོམ་ཆེན་ངག་དབང་གྲགས་པས། བཤད་ཉན་ལམ་དུ་གཏོང་བའི་གནད་འདི་ནི། །སྔོན་འགྲོའི་གདམས་པ་

མཆོག་ཡིན་གཅེས་པར་ཟུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འོག་གི་འཆད་ཉན་མཐའ་

དག་རྒྱུད་ཐོག་ཏུ་འགེལ་བའི་ལམ་དུ་འགྲོ་མི་འགྲོ་འདི་ལ་རག་ལས་ཤིང་དེ་ཡང་
ཚེས་གཅིག་ནས་འཕྱུགས་ན་བཅོ་ལྔའི་བར་འཕྱུག་པ་བཞིན། འདི་ནས་འཕྱུགས་ན་

འཆད་ཉན་བསམ་སྒོམ་ཚང་མ་གནད་དུ་འགྲོ་བར་དཀའ་བ་ཡིན། དེས་ན་འདི་ལ་

གསུམ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

89

ཆོས་ཉན་པའི་ཚུལ།
བཤད་པའི་ཚུལ། མཇུག་ཏུ་ཐུན་མོང་དུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཆོས་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ། ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་རིམ་གྲོ་བསྐྱེད་
པ༑ ཉན་ཚུལ་དངོས་སོ། །དེའི་དང་པོ་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཐོས་པ་བྱེད་འདོད་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་ལ་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། ཕན་ཡོན་ལེགས་པར་བསམ་ན་ཐོས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་ཤུགས་སྐྱེ་བས་ཕན་ཡོན་བསམ་
དགོས། དེ་ཡང་ཐོས་པའི་ཚོམས་ལས། ཐོས་པས་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཐོས་པས་སྡིག་ལས་ལྡོག་པར་བྱེད། །ཐོས་པས་དོན་མ་ཡིན་པ་སྤོང༌། །ཐོས་
པས་མྱ་ངན་འདས་པ་འཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བླང་དོར་
གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་དང༌། འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དོན་ཤེས་ནས་ལྷག་པ་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པས་སྡིག་པ་ལས་ལྡོག་པར་བྱེད། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དོན་
ཤེས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པས་རྣམ་གཡེང་སོགས་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་
སྤོང༌། མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དོན་ཤེས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པས་ཉོན་མོངས་པ་
སྤངས་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན། གཞན་ཡང་སྐྱེས་རབས་
ལས། ཐོས་པ་གཏི་མུག་མུན་སེལ་སྒྲོན་མེ་ཡིན། །རྐུན་པོ་ལ་སོགས་མི་འཁྱེར་ནོར་
གྱི་མཆོག །ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་དགྲ་འཇོམས་མཚོན་ཆ་ཡིན། །ཐབས་ཚུལ་མན་ངག་
སྟོན་པས་གྲོགས་ཀྱི་མཆོག །ཕོངས་པར་གྱུར་ཀྱང་མི་འགྱུར་མཛའ་བོ་ཡིན། །གནོད་
པ་མེད་པ་མྱ་ངན་ནད་ཀྱི་སྨན། །ཉེས་པ་ཆེན་པོའི་དཔུང་འཇོམས་དཔུང་གི་མཆོག །གྲགས་དང་དཔལ་དང་གཏེར་གྱི་མཆོག་ཀྱང་ཡིན། །ཡ་རབས་རྣམས་དང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

90

ཕྲད་ན་སྐྱེས་ཀྱི་མཆོག །ཚོགས་ཀྱི་ནང་ན་མཁས་པ་མགུ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོས་པ་ནི་གཏི་མུག་གི་མུན་པ་སེལ་བའི་སྒྲོན་མེ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་

ཏེ༑ བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས། ཡི་གེ་ཀ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཙམ་ཤེས་པས་ཀྱང་ཀ་མི་

ཤེས་པའི་མུན་པ་སངས་ནས་དེ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྣང་བ་གཅིག་སྐྱེས་པ་ཡིན།

དེ་བཞིན་ཀ་མད་སུམ་ཅུ་ཤེས་དུས་མུན་པ་སུམ་ཅུ་སངས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྣང་བ་

སུམ་ཅུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱིན་ཡོད། རང་རེས་ཐོས་པ་མ་བྱས་ན་གཞན་
ཕར་བཞག་ཀ་བོང་བུའི་མགོ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་ངོ་མི་ཤེས་པར་མགོ་རིལ་རིལ་བྱས་

ནས་ལུས་རྒྱུ་དེ་རེད། རང་གི་སྤུན་ཁྱིམ་ན་ཡོད་པ་གང་ཡང་མི་ཤེས་པ་དེ་ལ་སོམས་
དང་ཤེས་ཡོང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཐོས་པ་ཇི་ཙམ་བྱས་པ་ཙམ་གྱི་མ་རིག་པའི་མུན་པ་ཇེ་
སངས་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྣང་བ་རྒྱ་ཇེ་ཆེར་འགྲོ། དེ་ཡང་ཚོམས་ལས། ཇི་ལྟར་
ཁྱིམ་ནི་ལེགས་གཡོགས་པ། །མུན་པས་ཁེབས་པའི་ནང་ཞུགས་ན། །གཟུགས་

རྣམས་ཡོད་པར་གྱུར་ཀྱང་ནི། །མིག་ལྡན་བཞིན་དུ་མི་མཐོང་བ། །དེ་བཞིན་འདི་ན་

རིགས་སྐྱེས་པའི། །མི་ནི་བློ་གྲོས་ལྡན་གྱུར་ཀྱང༌། །སྡིག་པ་དང་ནི་དགེ་བའི་
ཆོས། །མ་ཐོས་བར་དུ་ཤེས་མི་འགྱུར། །མིག་ལྡན་མར་མེ་ཡོད་པ་ཡིས། །གཟུགས་

རྣམས་མཐོང་བ་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་དགེ་དང་སྡིག་པའི་ཆོས། །ཐོས་པས་རྣམ་པར་
ཤེས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཁང་པ་མུན་ནག་ཅིག་གི་ནང་དུ་ཉེར་
མཁོའི་ཅ་ལག་མང་པོ་ཡོད་པར་མིག་བགྲད་ནས་བལྟས་ཀྱང་ཅི་ཡང་མི་མཐོང་བ་
བཞིན། ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་ཡང་ཐོས་པའི་སྒྲོན་མེ་མེད་ན་བླང་དོར་གྱི་གནད་
གང་ཡང་མི་ཤེས་ལ། མུན་པ་དེའི་ནང་དུ་མར་མེ་སྦར་ན་རང་གི་མིག་ཡོད་པ་དེས་ཅ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

91

ལག་གང་ཡོད་གསལ་ཏིང་ངེ་མཐོང་བ་ལྟར་ཐོས་པའི་སྒྲོན་མེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་མིག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཡིན། བྱང་ས་ལས།

འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་ཤེས་རབ་ཇེ་ཆེར་སྐྱེད་པས་མིག་གི་འདུ་ཤེས་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་
མིག་བྱིན་པ་དེས་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་རྣམས་མཐོང་བར་འགྱུར་བས་སྣང་བའི་འདུ་

ཤེས་དང་། འཇིག་རྟེན་ན་འབྱུང་བ་དཀོན་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་འདུ་ཤེས་དང༌། མཐར་
བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་འབྲས་བུ་སྟེར་བས་ཕན་ཡོན་ཆེ་བའི་འདུ་ཤེས་དང༌། ད་ལྟ་ནས་
ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་འདུ་

ཤེས་དང་ལྔས་མཉན་དགོས་ཚུལ་དང་ཕན་ཡོན་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས།
ཐོས་པ་ནི་རྐུན་པོ་ལ་སོགས་པས་ཁྱེར་མི་ནུས་པས་ནོར་གྱི་མཆོག་ཀྱང་
ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ནོར་རྣམས་ལ་ནི་རྐུན་མས་ཁྱེར་བ་དང༌། དགྲས་འཕྲོག་པ་
སོགས་ཡོད་ཀྱང་ཐོས་པ་སོགས་འཕགས་པའི་ནོར་བདུན་དང༌། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནི་རྐུ་ལ་ཤོར་བ་སོགས་མི་སྲིད། ཀུ་རེའི་ཚུལ་དུ་ཕ་
ཡུལ་ལྟ་བུར་འགྲོ་ན་ཡང་ནོར་གཞན་ཁྱོག་མི་ཁྱོག་གི་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཡང་འདི་དག་

ལ་དེ་འདྲ་མི་དགོས། ཤི་ནའང་ཁྱེར་རྒྱུ་ཡོད་པ་འདི་རྣམས་རེད། དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་
གྲྭ་རྐྱང་རྣམས་ནས་མདོང་མོ་རག་ཤན་མ་དང༌། ཟངས་ལྡིག་སོགས་ལ་དྭང་འདོད་
མི་བྱེད་པར་འཕགས་པའི་ནོར་བདུན་འདི་དག་ལ་དྭང་འདོད་བྱེད་པ་གལ་ཆེ་
གསུངས། རྨོངས་པའི་དགྲ་བོ་འཇོམས་པའི་མཚོན་ཆ་དང་ཡང་འདྲ་ཞིང་། ཐོས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ཐམས་ཅད་རྩད་ནས་འབྱིན་རྒྱུ་ཡོད། རང་ལ་
བསླབ་བྱ་མ་ནོར་བ་བྱེད་མཁན་གྱི་གྲོགས་ཀྱི་མཆོག་ཀྱང་ཐོས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱ་བ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

92

ཞིག་ལ་འཇུག་རན་པ་ན་བྱ་རུང་མི་རུང་དང༌། རུང་བ་བྱེད་ལུགས། མི་རུང་བ་

འགོག་ལུགས། ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་སོགས་སྔར་ཐོས་པ་བྱས་པ་དེས་རང་ལ་བསླབ་འོང༌། ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་བཙོན་ཁང་དུ་བཞུགས་དུས་བློ་སྟོབས་ཆེ་བ་དེ་འདྲ་ཡོང་བ་ཡང་ཐོས་པའི་གྲོགས་ཀྱི་གྲོས་བཏབ་པ་ཡིན་ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་
རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་ཞེས་གསུངས། ཕོངས་ཀྱང་འགྱུར་བ་མེད་པའི་མཛའ་བཤེས་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་འདིའི་མཛའ་བཤེས་རྣམས་ནི་རང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་
པའི་ཚེ་མཐུན་མདོག་བྱེད་ལ། རང་ཉམ་ཐག་པའི་སྐབས་ངོ་ཡང་མི་ཤེས་མདོག་
བྱེད་ཀྱང་། ཐོས་པས་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་དང་། ན་བ་དང༌། འཆི་བ་

སོགས་ཉམ་ཐག་པའི་སྐབས་ལྷག་པར་ཕན་འདོགས་པའི་མཛའ་བཤེས་ཀྱི་མཆོག་
ཡིན།

སྔར་ཚེ་གླིང་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་བྱ་བྲལ་འཁོས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པས་

ཕེབས་སྐབས་ལམ་ཞིག་ཏུ། ཞང་པོ་ཞིག་ཚོང་ལ་འགྲོ་བ་དང་ཕྲད་པར་ཕར་གསུང་མོལ་མཛད་ཀྱང་ངོ་མི་ཤེས་པའི་ཚུལ་བཤད། རྗེས་སུ་རྒྱལ་བའི་ཡོངས་འཛིན་
མཛད་སྐུ་བསོད་རྒྱས་དུས་སྐུ་མདུན་དུ་འོངས་ནས་ཞང་པོ་ཡིན་སྐད་ཞུས་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་སྔོན་མི་ཞིག་དང་པོ་དབུལ་པོའི་སྐབས་ཉེ་འབྲེལ་ཡིན་ཟེར་མཁན་
སོགས་མེད་པ་ལ། ཁོས་ཚོང་བྱས་ནས་དངུལ་ཕྲན་བུ་བསོགས་པ་ན། འགའ་ཞིག་
གིས་ཨ་ཞང་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་ཉེ་འབྲེལ་མང་དུ་བྱུང་བས། དེ་རྣམས་གུང་ཚིགས་
ལ་བོས། དངུལ་རྣམས་གྲལ་འགོར་བཞག་སྟེ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚོལ་བཞིན་དུ། ཨ་ཞང་

མེད་པའི་ཨ་ཞང་བྱུང༌། །རྡོག་རྡོག་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་སོགས་བརྗོད་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

93

ལྟར་འཇིག་རྟེན་འདིའི་མཛའ་བཤེས་ལ་བློ་གཏད་མི་ཐུབ་པ་དེ་ལྟ་བུ་རེད། རང་རེས་

མཛའ་བཤེས་ཤིག་འཚོལ་ན་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་བཅོལ་བ་ལེགས། སྐེད་ཚང་ལམ་རིམ་དུ་ཇ་སུད་ཁྱོད་ལ་སོགས་གསུངས་ཀྱང༌། བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་

ཆེས་གོང་ལྟར་གསུང་གིན་ཡོད་པས་བླ་མའི་གསུང་ལ་བཅོས་སླད་མེད་པར་ཞུས་པ་
ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཐོས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཀྱི་སྨན་དང༌། མི་དགེ་བའི་དཔུང་
འཇོམས་པའི་དཔུང་གྲོགས། སྙན་གྲགས་དང༌། དཔལ་དང༌། གཏེར་གྱི་མཆོག་ཀྱང་
འདི་ཡིན། དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ལེགས་སྐྱེས་དང༌། ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་མཁས་པ་

མགུ་བར་བསྐྱེད་པའི་མཆོག་ཀྱང་འདི་ཡིན། གཞན་ཡང་སྐྱེས་རབས་ལས། གང་
ཞིག་ཐོས་པས་ཡིད་ནི་དད་གྱུར་ནས། །ལེགས་པར་དགའ་ལ་བརྟན་པ་ཉིད་དུ་

འགྱུར། །ཤེས་རབ་སྐྱེ་ཞིང་གཏི་མུག་མེད་པར་འགྱུར། །རང་གི་ཤས་ཀྱང་དེ་ནི་ཉོ་
བའི་རིགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་ལྟ་བུ་ཐོས་པས། དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་
ལ་ཡིད་དད་པས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་སོགས་ལ་བརྩོན་ཅིང༌། ལས་ངེས་པ་

སོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་བླང་དོར་བྱེད་པ་ལ་དགའ་ཞིང༌། བདེན་བཞིའི་སྐྱོན་ཡོན་
རིག་ནས་མངོན་འདོད་བསྒྲུབ་པ་ལ་བརྟན་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཕན་ཡོན་མཐའ་ཡས་པས། ཐོས་པ་འདི་ནི་རང་གི་ཤ་ནས་བཅད་དེ་ཉོ་དགོས་ནའང་ཉོ་བར་རིགས་

སོ༑ །ཞེས་གསུངས་ན་ཤ་ནས་བཅད་མི་དགོས་པར་ལྷོད་བདེར་ཐོས་པ་བྱེད་ཆོག་
པའི་སྐབས་འདིར་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། ཚིགས་བཅད་འདི་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བས་

ཚིག་རྐང་རེ་ལ་གསེར་སྲང་སྟོང་ཕྲག་རེ་ཕུལ་ནས་ཞུས་པ་དེ་རེད།
དེ་ཡང་ཐོས་པ་གང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཙམ་གྱིས་བསམ་པའི་རྣམ་གྲངས་མང༌།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

94

བསམ་པའི་རྣམ་གྲངས་ཇི་ཙམ་མང་བ་ཙམ་གྱིས་སྒོམ་པའི་ཉམས་མྱོང་སྐྱེ་མྱུར་
བས། ཤེས་རབ་ཆེ་བ་དང༌། ལོ་ན་གཞོན་པ་དག་གིས་གྲྭ་ས་ཆེན་པོར་བཞུགས་ནས་གཞུང་པོ་ཏི་ལྔ་ལ་སློབ་གཉེར་བྱེད་དགོས། སློབ་གཉེར་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་
པ་གཉིས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངོ་ཤེས་ལུགས་ཙམ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡོད། དགེ་རྒན་དཔེ་ཆ་མི་བལྟ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་དགེ་ཕྲུག་རང་དང་ཆ་
བསྒྲིགས་མི་དགོས་པར་སློབ་གཉེར་བྱེད་བཅུག་ན་རང་ལ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་དེའི་ཚོད་
ཀྱི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བ་འོང༌། ཡང་ལོ་རྒན་པ་དང༌དབང་པོ་རྟུལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་གཞུང་

ཆེན་མོ་ལ་སློབ་གཉེར་བྱ་དགོས་བྱས་ཀྱང་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་པའི་ངང་ནས་འཆི་

བ་ལ་ཐུག་པས། དེ་འདྲའི་རིགས་ཀྱིས་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེ་བར་མ་ནུས་ན་ཡང་བྱང་ཆུབ་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་ནས་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་གོ་བ་ཆགས་པ་བྱེད། པཎ་ཆེན་ཆོས་རྒྱན་གྱི་མཚན་ལམ་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས། རང་དང་གཞན་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར། །ཐོས་པས་ངོམས་པར་མི་བྱ་སྟེ། །ས་གསུམ་བརྙེས་པའི་སེམས་

དཔའ་ཡང༌། །ཐོས་པས་ངོམས་པ་མེད་ལ་ལྟོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་པ་
ཡིན། བློ་ཇི་ལྟར་དམན་ཀྱང་ལམ་རིམ་དམར་ཁྲིད་ལྟ་བུ་ལ་ཐོས་པ་བྱེད་མི་ཤེས་པ་
དང༌། བྱེད་ལོང་མེད་པ་ག་ལ་ཡོང༌། ངེད་ཚོ་དཔེ་ཆ་བ་མིན་ཞེས་ཆོས་ཀྱི་སྐལ་བ་

བཅད་ནས་སྡོད་ག་ལ་དགོས། རྟ་གླང༌། ལུག་སོགས་ལ་རང་རང་གི་སྟོབས་དང་བསྟུན་པའི་ཁལ་འགེལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྟར་ཐོས་པ་ཡང་རང་གི་བློ་དང་བསྟུན་ནས་
བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱས་བསྡུས་ཇི་ལྟར་ཡང་འགོ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་
ཚུལ་ནས་མཇུག་མི་སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་བར་གྱི་དམིགས་སྐོར་གྱི་རྐང་གྲངས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

95

ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས། དེ་མ་ཚང་ན་དམིགས་སྐོར་འགའ་ཞིག་ཤིན་ཏུ་

རྒྱས་པ་ཤེས་ཀྱང༌། དམིགས་སྐོར་མ་ཚང་བའི་རྐང་གྲངས་སྟོངས་ན་དཔེར་ན་
ཤག་ཆས་ལྟ་བུར། གདན་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་གོས་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་ལྟ་བུ།
གོས་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་གདན་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར། ཆ་ཚང་ན་ཐོས་
པ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ཇི་ལྟར་ཡང་ལམ་བགྲོད་ནུས་པ་ནི། དཔེར་ན་སྡེ་དཔོན་ཆེ་ཁག་གི་
ཤག་ཆས་དང༌། གྲྭ་རྐྱང་གི་ཤག་ཆས་ལྟར་རང་ལ་ཐབས་མི་ཆག་པ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་རིམ་གྲོ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པ་ནི། སའི་སྙིང་
པོའི་མདོ་ལས། གཅིག་ཏུ་དད་ཅིང་གུས་པས་ཆོས་མཉན་གྱི། །དེ་ལ་འཕྱ་ཞིང་སྐུར་
བར་མི་བྱ་འོ། །ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་མཆོད་པ་བྱ་བ་ནི། །སངས་རྒྱས་འདྲ་བར་དེ་ལ་འདུ་
ཤེས་བསྐྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་གུས་པ་དང་རིམ་གྲོ་ཇི་

ལྟར་བསྐྱེད་པ་དང་འདྲ་བར་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་བཀུར་སྟི་དང་གུས་པ་བྱེད་དགོས། བྱང་ས་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་གནས་ལྔ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་ཉན་
དགོས་པར་གསུངས་པས། དེ་ལ་ཁེངས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི། ༡དུས་སུ་ཉན་པ་དང༌།

༢བཀུར་སྟི་བྱེད་པ་དང༌། ༣སྲི་ཞུ་བྱེད་པ་དང༌། ༤མི་ཁྲོ་བ་དང༌། ༥རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་
དང༌། ༦ཀླན་ཀ་མི་ཚོལ་བ་དང་དྲུག་གིས་ཉན་པར་གསུངས། དེའི་དང་པོ་དུས་སུ་
ཉན་པ་ནི། བླ་མ་ཐུགས་བདེ་ཞིང་ཐུགས་བྲེལ་མེད་པ་སོགས་དང་བསྟུན་ནས་ཞུ་
དགོས་པ་ལས་རང་ལ་སྐབས་གང་འགྲིགས་ཀྱིས་ཧམ་པ་དང་རང་ཤེད་བྱེད་མི་ཉན།

སྔོན་དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བ་དབུས་སྟོད་ཀ་ཁང་དགོན་དུ་གསུང་རབ་མང་པོ་བསྒྲིགས་པས་དབུ་རྙོགས་ནས་བཞུགས་པའི་སྐབས་མི་ཞིག་གིས་ཆོས་ཞུས་པས། དགེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

96

བཤེས་པ་ཐུགས་རྒྱལ་བཞེངས་ཚུལ་གྱིས་ཡར་བཞེངས་ནས་དེད་པས་བྲོས་འགྲོ་དགོས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་དུས་ལ་མཁས་པ་དགོས། བཀུར་སྟི་བྱེད་པ་ནི་ཕྱག་དང༌།

ལྡང་བ་སོགས་དང༌། སྲི་ཞུ་ནི་ཕྱག་དང་ཞབས་བསིལ་བ་སོགས་དང༌། མི་ཁྲོ་བ་ནི་བླ་

མའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ལ་མི་ཁྲོ་བ། རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་ནི་བླ་མའི་བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པ། ཀླན་
ཀ་མི་ཚོལ་བ་ནི་ཡུས་མི་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་ཁྱད་
གསོད་མི་བྱེད་པས་ཁྱད་གསོད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དང་བྲལ་བ་ཡིན། གནས་ལྔར་ཡིད་

ལ་མི་བྱེད་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་དང༌། རིགས་དམའ་བ་དང༌། ཆ་བྱད་ངན་པ་

དང༌། ཚིག་འབྲུ་ངན་པ་སྟེ་ཚིག་གསུང་ལུགས་ངན་པ་དང༌། ཚིག་མི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་

སྟེ་ལྔ་ལ་སྐྱོན་དུ་བལྟས་ཏེ་འདོར་བར་མི་བྱེད་པ་དགོས།
གསུམ་པ་ཉན་ཚུལ་དངོས་ལ་གཉིས། འགལ་རྐྱེན་སྣོད་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ་སྤོང་
བ་དང༌། མཐུན་རྐྱེན་འདུ་ཤེས་དྲུག་བསྟེན་པའོ། །དང་པོ་སྣོད་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ་ནི།

སྣོད་ཁ་སྦུབ་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན། སྣོད་དྲི་མ་ཅན་ལྟ་བུའི་སྐྱོན། སྣོད་ཞབས་རྡོལ་བ་ལྟ་བུའི་

སྐྱོན་གསུམ་ཡིན། དང་པོ་ནི། སྣོད་ཁ་སྦུབ་ན་བཅུད་བཟང་པོ་ཇི་ཙམ་བླུགས་ཀྱང་
དེའི་ནང་དུ་མི་འགྲོ་བ་ལྟར་ལུས་ཆོས་གྲལ་དུ་བསྡད་ཀྱང་རྣ་བ་ལེགས་པར་མི་གཏོད་
པར་སེམས་ཡེངས་ནས་བསྡད་ན་གང་གསུངས་པ་ཡང་མི་ཤེས་པར་ཆོས་གྲལ་དུ་
མ་བསྡད་པ་དང་འདྲ་བ་ཡོང༌། དེས་ན་རི་དྭགས་སྒྲ་ལ་ཆགས་པ་བཞིན་དུ་བསམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉན་དགོས། བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་ནི་བསམ་པ་ཕྱེད་ཀྱིས་

ཆོས་ཉན། ཕྱེད་གཞན་དུ་ཡེངས་པ་ལྟ་བུ་མི་བྱ་བར་ཐམས་ཅད་ཧྲིལ་གྱིས་སྒྲིམ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན། རི་དྭགས་སྒྲ་ལ་ཆགས་ནས་ཉན་སྐབས་ཟུར་ནས་རྔོན་པས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

97

མདའ་འཕངས་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་ལྟར་དགོས་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། སྣོད་ཁ་སྦུབ་པ་མ་
ཡིན་ཀྱང་དེའི་ནང་དུ་མི་གཙང་བ་དང་དུག་སོགས་ཡོད་ན་བཅུད་བཟང་པོ་བླུགས་
ཀྱང་ལོངས་སྤྱོད་མི་རུང་བ་ལྟར་རྣ་བ་ལེགས་པར་གཏད་ཀྱང་ཀུན་སློང་འགའ་ཞིག་
གིས་ཐོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱེད་སྙམ་པ་དང༌། འགའ་ཞིག་གིས་གཞན་ལ་བཤད་སྙམ་པ་
སོགས་ཀྱིས་ཉན་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་རྣམས་ཕར་བཞག་ནས་རང་ཉིད་གཅིག་པུ་ཞི་བདེ་
དོན་གཉེར་གྱི་ཀུན་སློང་ལྟ་བུས་ཉན་ཀྱང་འདིར་སྣོད་དྲི་མ་ཅན་གྱི་སྐྱོན་དུ་གསུངས་
པས། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་མཐའ་བཅོས་མ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་

བསླང་སྟེ་ཉན་དགོས། གསུམ་པ་ནི། སྣོད་ཁ་སྦུབ་པ་དང་དྲི་མ་ཅན་སོགས་མ་ཡིན་
ཀྱང་མཐིལ་རྡོལ་ན་བཅུད་ཇི་ཙམ་བླུགས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྡོད་པ་ལྟར། རྣ་བ་
ལེགས་པར་གཏད་ཅིང༌། ཀུན་སློང་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་དྲན་པས་མ་བཟུང་

བར་དེ་མ་ཐག་བརྗེད་དུ་བཅུག་པ་ཡིན། རང་རེས་མི་བརྗེད་པར་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་

དཀའ་ཡང་ས་བཅད་དང་དཔེ་ཆ་ལྟ་བུ་ཞིག་རྩ་བ་བྱས་ནས་འདིའི་ཐད་དུ་འདི་འདྲ་

གསུངས་སྙམ་དུ་ཡང་ཡང་ཡིད་བཤར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། ལྷག་པར་ཆོས་ཐུན་
གྲོལ་ནས་ཆོས་གྲོགས་ཕན་ཚུན་གྲོས་བསྡུར་གྱིས་ཚིག་བཤར་བྱེད་པ་གནད་ཆེ། དེ་
ལྟར་སྣོད་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ་སྤོང་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ལས་ཀྱང་ལེགས་
པར་རབ་ཏུ་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་ཟུངས་ཤིག་ཅེས་ནན་ཏན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ལེགས་པར་ཉན་པ་ནི་སྣོད་དྲི་མ་ཅན་གྱི་སྐྱོན་སྤོང་བ་དང༌། རབ་ཏུ་ཉན་པས་ནི་སྣོད་
ཁ་སྦུབ་པའི་སྐྱོན་སྤོང་བ་དང༌། ཡིད་ལ་ཟུངས་ཤིག་ཅེས་པས་སྣོད་ཞབས་རྡོལ་བ་ལྟ་
བུའི་སྐྱོན་སྤངས་ཏེ་ཉན་དགོས་གསུངས།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

98

གཉིས་པ་མཐུན་རྐྱེན་འདུ་ཤེས་དྲུག་བསྟེན་པ་ནི། རང་ལ་ནད་པ་ལྟ་བུའི་

འདུ་ཤེས། དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སྨན་པ་མཁས་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས། ནན་ཏན་ཉམས་སུ་བླང་བ་ལ་ནད་འཚོ་བའི་འདུ་ཤེས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་འདུ་ཤེས། ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རིང་དུ་
གནས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་དྲུག་གོ །དེའི་དང་པོ་རང་ལ་ནད་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་
འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། འདི་ཡོད་ན་འདུ་ཤེས་གཞན་རྣམས་ཤུགས་ཀྱིས་ཡོང༌།
དེ་ཡང་རང་ནད་པ་མིན་པ་ལ་ནད་པ་ཡིན་པར་སྒོམ་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྲོ་སྟེ་རང་
ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཚབས་ཆེན་གྱིས་བཏབ་པའི་ནད་པ་ཡིན། ཀ་མ་བས། དོན་ལ་
མིན་ན་དེ་ལྟར་བསྒོམ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྲོ་སྟེ་དུག་གསུམ་གྱི་གཅོང་ནད་ཆེན་
པོས་ཐེབས་ནས་ནད་ཚབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལ་འོ་སྐོལ་གྱིས་ན་བར་ཡེ་མ་ཤེས་
གསུངས། འོ་ན་ནད་པ་ཡིན་ན་རང་གིས་ན་བར་ཤེས་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་ཤེས་
པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ཚ་བའི་ནད་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བའི་ཚེ་འཁྲུལ་ནས་རང་ནད་པ་ཡིན་

སྙམ་པ་མེད་པར་གླུ་ལེན་པ་སོགས་བྱེད་པ་ལྟར་འོ་སྐོལ་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཧ་

ཅང་ཚབས་ཆེ་ཞིང་ཡུན་རིང་བས་ན་བར་མ་ཤེས་པ་ཡིན། འོ་ན་ནད་ཅིག་ཡོད་ན་
གཟེར་དང་ཟུག་རྔུ་ལྟ་བུ་དགོས་པ་ལ་དེ་མི་འདུག་པ་སྙམ་ན་ཡོད་དེ་དུག་གསུམ་གྱི་གཟེར་ཟུག་དྲག་པོ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡོང་བ་དེ་ཡིན། དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན།

དཔེར་ན་ཁྲོམ་ལྟ་བུར་ཕྱིན་ནས་དངོས་ཆས་ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་ནས་ཉོ་ཡང་མ་ནུས་ཤིང་ཤག་ཏུ་སླེབས་པའི་ཚེ་དེ་བྱུང་ན་སྙམ་དུ་ཡིད་མི་བདེ་ཀམ་ཀམ་ཡོང་བ་
དེ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཟེར་བརྒྱབ་པ་ཡིན། ཚིག་ངན་ཐོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

99

མཐོང་ཐོས་དྲན་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཡིད་མི་བདེ་ཀམ་ཀམ་སྡོད་མི་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་
འབྱུང་བ་དེ་ཞེ་སྡང་གི་གཟེར་བརྒྱབ་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་ང་རྒྱལ་དང་ཕྲག་དོག་
སོགས་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱོད་དང་གཟེར་ནད་དྲག་པོ་བཟོད་དཀའ་བ་ཡང་ཡང་འོང་བ་
དེ་ཡིན། དེས་ན་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ནད། ཞེ་སྡང་གི་ནད། ཕྲག་དོག་གི་ནད་སོགས་
ནད་སྣ་མང་པོས་བཏབ་པ་ཡིན། ཐ་མལ་གྱི་ནད་སྣ་གཅིག་ཙམ་ལའང་འཇིགས་

པར་བྱེད་དགོས་ན། ཉོན་མོངས་པའི་ནད་སྣ་མང་པོ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཏབ་པ་ལ་ཅི་སྟེ་
འཇིགས་པར་བྱེད་མི་དགོས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཐ་མལ་ནད་ཀྱིས་བཏབ་པ་
ཡང༌། །སྨན་པའི་ངག་བཞིན་བྱ་དགོས་ན། །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་ཉེས་བརྒྱ་
ཡི༑ །ནད་ཀྱི་རྟགས་བཏབ་སྨོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་རང་རེ་ནད་ཀྱིས་

མནར་ཏེ་ཟླ་བ་རེ་གཉིས་ལྟ་བུ་ཡུན་རིང་ཙམ་སོང་ན་ཡང་ཤིན་ཏུ་འཇིགས་དགོས་ན།
ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཀྱིས་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ད་ལྟའི་བར་མནར་ཞིང་ད་

དུང་ཡང་འཁོར་བ་ལས་མ་ཐར་བར་དྲག་དཀའ་བས་དེས་ན་དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བས། སོས་དུས་མེད་པའི་ནད་པ། སླེབ་དུས་མེད་པའི་མགྲོན་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ངོ་མ་
རང་ཡིན། གཉིས་པ་དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ནི། ནད་པ་ནད་
ཀྱིས་མནར་བ་ཤེས་ན་སྨན་ཞིག་ཚོལ་དགོས་པ་ལྟར་དེ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་

དེ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྨན་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དེ་ཚོལ་དགོས་གསུངས།
གསུམ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སྨན་པ་མཁས་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ནི། དེ་ཡང་ནད་པས་སྨན་པ་མེད་པར་སྨན་ཟོས་ན་ཚ་གྲང་དང་སྔ་རྗེས་སོགས་ནོར་ནས་མི་ཕན་པའི་སྟེང་དུ་སྲོག་ལ་རྒོལ་བས་ན་སྨན་པ་མཁས་པ་ཞིག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

100

ངེས་པར་དུ་བསྟེན་དགོས་པ་ལྟར། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་མ་བསྟེན་པར་དཔེ་
ཆ་གཅིག་པུའི་སྟེང་ནས་ཆོས་བྱས་ཆོག་སྙམ་ནས་ཁ་ཏོན་དང་བསྒོམ་སོགས་བྱས་
ན་རྟོགས་པའི་ཉམས་མྱོང་གང་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་ཤེས་རྒྱུད་རེངས་སུ་རེངས་སུ་འགྲོ་
བས་དེས་ན་ཆོས་ཤིག་བྱེད་སྙམ་ན་སྨན་པ་མཁས་པ་དང་འདྲ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་ནན་ཏན་དུ་བསྟེན་དགོས། ནད་པས་སྨན་པ་རྙེད་ན་དགའ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེ། ཅི་

ཟེར་ཉན། གུས་པས་བསྙེན་བཀུར་བ་ལྟར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྙེད་ནས་ཀྱང་དེ་
བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་ཏེ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ལས། དེ་ལྟ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཚོལ་བ་ཡི། །བསམ་པ་དྲག་ལྡན་མཁས་པས་ང་རྒྱལ་ངེས་བཅོམ་སྟེ། །ནད་
པའི་ཚོགས་ཀྱིས་གསོ་ཕྱིར་སྨན་པ་བསྟེན་པ་ལྟར། །གཡེལ་བ་མེད་པར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་ནན་ཏན་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལ་ནད་འཚོ་བའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ནི།
ནད་པའི་ནད་ལ་ཕན་བྱེད་སྨན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང༌། ནད་པས་སྨན་པ་ལས་སྨན་བཟང་ལ་

མང་བ་བླངས་ནས་མ་ཟོས་པར་སྔས་འགོར་བཞག །སྨན་པས་གྱིས་ཟེར་བ་རྣམས་
མི་བྱེད། མ་བྱེད་ཟེར་བ་ཐམས་ཅད་བྱས་ན་ནད་ལ་གཏན་ནས་མ་ཕན་པ་ནི་སྨན་པས་
མ་ལན། སྨན་གྱིས་མ་ལན་པར་ནད་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ་ལྟར། སྨན་པ་མཁས་
པ་དང་འདྲ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལས་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཞི་བར་བྱེད་པའི་

སྨན་དང་འདྲ་བའི་གདམས་ངག་མང་དུ་ཐོས་ཀྱང་ཉམས་སུ་མི་ལེན་ན། གདམས་པ་
ཟབ་ལ་རྒྱས་པ་ཇི་ཙམ་ཐོབ་ཀྱང་རྒྱུད་ཐོག་མི་ཕན་པ་ནི་བླ་མས་མ་ལན། ཆོས་ཀྱིས་

མ་ལན་པར་སློབ་མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཉེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

101

ཡང་དང་ཡང་དུ་དེ་ཡིས་བཙལ་བ་ཡིས། །སྨན་པ་མཁས་ཤིང་རིག་པ་དེ་རྙེད་
དེ༑ །དེས་ཀྱང་སྙིང་རྗེ་ཉེ་བར་བཞག་ནས་ནི། །སྨན་འདི་གཏང་བར་གྱིས་ཞེས་བྱིན་པ་
དང༌། །སྨན་མང་བཟང་ཞིང་ཕངས་པ་དེ་བླངས་ནས། །ན་བ་འཚོ་བར་འགྱུར་བའི་སྨན་

མི་འཐུང༌། །སྨན་པས་མ་ལན་སྨན་གྱིས་མ་ཉེས་ཏེ། །ནད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཉེས་པ་
ཡིན། །དེ་བཞིན་བསྟན་པ་འདི་ལ་རབ་བྱུང་སྟེ། །སྟོབས་དང་བསམ་གཏན་དབང་པོ་
ཀུན་རིག་ནས། །སྒོམ་པ་ལ་ནི་མངོན་པར་བརྩོན་མི་བྱེད། །རིགས་པར་མི་བརྩོན་ག་
ལ་མྱ་ངན་འདའ། །ཞེས་དང༌། ངས་ནི་རབ་ཏུ་བཟང་པོའི་ཆོས་བཤད་ཀྱང༌། །ཁྱོད་
ཀྱིས་ཐོས་ནས་ཡང་དག་མ་སྤྱད་ན། །ནད་པ་སྨན་གྱི་རྐྱལ་པ་ཐོགས་པ་དག །བདག་
གི་ནད་ནི་གསོ་བར་མི་ནུས་བཞིན། །ཞེས་དང༌། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང༌། ལུས་ཀྱིས་

འདི་དག་སྤྱད་པར་བྱ། །ཚིག་ཙམ་བརྗོད་པས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ། །སྨན་དཔྱད་བཀླགས་
པ་ཙམ་གྱིས་ནི། །ནད་པ་དག་ལ་ཕན་འགྱུར་རམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་
ན་ནད་གསོ་བ་ལ་སྨན་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་ལེགས་པར་ཟ་དགོས་ཤིང༌།

དེ་ཡང་སྨན་པའི་ངག་བཞིན་བྱེད་དགོས་པ་ལྟར། ཉོན་མོངས་པའི་ནད་ཞི་བ་ལ་

གདམས་ངག་གི་དོན་རྒྱུད་ཐོག་ཏུ་སྦྱར་ནས་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པ་ཡིན། ལམ་

རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང༌། ཐོས་ནས་ཤེས་པར་བྱས་པའི་དགོས་པ་ཡང་བྱེད་པ་ཡིན་

པས་ཐོས་པའི་དོན་ལ་ནུས་པ་དང་བསྟུན་པའི་ལག་ལེན་རེ་གནད་དུ་ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས། ཉམས་ལེན་མེད་པའི་ཐོས་རྒྱ་དང༌། ཐོབ་རྒྱ་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་བསགས་
པའི་ཚིག་ཙམ་ལྷུར་ལེན་པ་ནི། ལྷག་བསམ་བསྐུལ་བའི་མདོ་ལས། བུ་རམ་ཤིང་ཤུན་

སྙིང་པོ་ཅི་ཡང་མེད། །དགའ་བར་བྱ་བའི་རོ་ནི་ནང་ན་འདུག །ཤུན་པ་ཟོས་པས་མིས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

102

ནི་བུ་རམ་རོ། །ཞིམ་པོ་རྙེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཤུན་པ་དེ་བཞིན་སྨྲ་བ་

སྟེ༑ །རོ་ལྟ་བུ་ནི་འདི་ལ་དོན་སེམས་ཡིན། །ཞེས་བུ་རམ་དོན་དུ་གཉེར་བས་བུར་ཤིང་

གི་ཤུན་པ་ཙམ་གྱི་རོ་ལ་ཆགས་ནས་ཟ་བ་དང་འདྲ་བ་དང༌། གར་ལ་ལྟ་བའི་ཁྲོད་ན་
འདུག་པ་ཞིག །དཔའ་བོ་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་བཞིན། །བདག་ཉིད་ནན་ཏན་

ཉམས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། །སྨྲ་ལ་དགའ་བའི་ཉེས་པ་འདི་དག་གོ །ཞེས་ཟློས་གར་
མཁན་གཞན་གྱི་ལད་མོ་བྱེད་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པས་ཐོས་པ་ཙམ་ལྷུར་མི་
ལེན་པར་ཉམས་ལེན་ལ་འབད་དགོས། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཆོས་དྲེད་དུ་ཁྱེར་བའི་རྒྱུ་ཡང་
འདི་ལས་ཐུ་བ་མེད་དེ། ཐོས་གྲངས་མང་ལ་སྒོམ་གྲངས་ཉུང་བ་ཆོས་དྲེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དང་པོ་ཐོས་པའི་ཚེ་ན་སེམས་ལ་ཅུང་ཟད་ཕན་པ་ལྟར་སྣང་ཡང༌། དེའི་མཇུག་བསྐྱང་སྟེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། བསྒོམ་པར་མ་
བྱས་ན། དེའི་རྗེས་སུ་ཐོས་པའི་སྐབས་སྔར་ལས་ཞན་ཙམ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་དེ་
ལས་ཞན་ཙམ་གྱིས་མཐར་གདམས་ཟབ་ཅི་ཙམ་ཐོས་ཀྱང་རྒྱུས་ཡོད་སྙམ་པ་ལྟ་བུར་
སོང་ནས་རྒྱུད་ལ་ཅིར་ཡང་མི་ཕན་པ་ཞིག་ཡོང་། དེའི་ཚེ་ན་ཆོས་དྲེད་དུ་ཁྱེར་བ་
ཡིན། དེ་ཁྱེར་ན། སློབ་དཔོན་མཆོག་སྲེད་ཀྱིས་ཚིགས་བཅད་བརྒྱ་པར། རབ་ཏུ་བྱུང་
ནས་སླར་ལོག་དང༌། །བུད་མེད་ཁྱོ་གསུམ་མཐོང་བ་དང༌། །ཅེ་སྤྱང་རྙི་ལས་ཤོར་བ་
སྟེ༑ །འདི་གསུམ་གཡོན་ཅན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། བཀའ་གདམས་གོང་མའི་གསུང་ལས། སྡིག་ཅན་ཆོས་ཀྱིས་ཐུལ་ཀྱང༌། །ཆོས་དྲེད་ཆོས་ཀྱིས་མི་

ཐུལ། །གྱོང་པོ་སྣུམ་གྱིས་ཐུལ་ཀྱང༌། །མར་སྐོགས་སྣུམ་གྱིས་མི་ཐུལ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པ་ཡིན། ཆོས་གཞན་གྱིས་ཆོས་དྲེད་ཤོར་བ་ལ་བྱང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

103

ཆུབ་ལམ་རིམ་འདི་བསྟན་ན་འདུལ་ནུས་ཀྱང༌། ལམ་རིམ་ལ་བློ་དྲེད་ན་གང་གིས་

ཀྱང་འདུལ་ཐབས་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་གནད་འདི་ལ་གཟབ་དགོས། དེས་ན་གང་
ཉམས་སུ་ལེན་བྱར་ཐོས་པ་ལེགས་པར་བྱེད། གང་ཐོས་པའི་དོན་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་ཏེ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཡ་མ་བྲལ་བ་དགོས་པ་ནི། འབྲོམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་ཀྱང༌།
ང་ཐོས་དུས་ཚེ་ན་བསམ་སྒོམ་བདོ། །ང་བསམ་དུས་ཚེ་ན་ཐོས་སྒོམ་བདོ། །ང་སྒོམ་དུས་ཚེ་ན་ཐོས་བསམ་བདོ། །གཞི་གཅིག་ཏུ་མ་ལུས་བསྡོམས་བྱས་ནས། །ཆོས་
ལམ་དུ་ཁྱེར་ནས་འགྲོ་ཤེས་པ། །ང་བཀའ་གདམས་ཕྱོགས་ཆར་མ་ལྷུང་བས། །དོན་
རྒྱ་འབག་མིག་བཞིན་འཕྲུལ་ཤེས་པའི། །ལེགས་ཀུན་ཏུ་རྟོགས་དེ་བཀའ་གདམས་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་མཛེ་ཅན་རྐང་པ་ལག་པ་ཆད་པ་ལ་སྨན་ཐུན་རེ་གཉིས་བསྟེན་པས་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་བར་སྨན་ཡུན་རིང་ལ་སྟོབས་ཆེ་བ་
མང་དུ་ཟ་དགོས་པ་ལྟར། རང་ཅག་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་གཞི་

ཚབས་ཅན་གྱིས་ཐེབས་པ་ལ། གདམས་ངག་གི་དོན་ལན་རེ་གཉིས་ཉམས་སུ་
བླངས་པས་མི་ཆོག་པར་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་བཞིན་ནན་ཏན་དུ་འབད་དགོས་ཏེ། སློབ་
དཔོན་ཙནྡྲ་གོ་མིས། དེར་ཡང་རྒྱུན་དུ་སེམས་ནི་རྣམ་རྨོངས་ལ། །ཡུན་རིང་དུས་སུ་
ནད་གཞི་སྟེན་བྱེད་ཅིང༌། །མཛེ་ཅན་རྐང་པ་ལག་པ་ཆད་པ་ལ། །ཐང་འགའ་སྨན་
བསྟེན་པ་ཡིས་ཅི་བགྱིར་མཆི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འཕྲལ་འཕྲལ་ལག་ལེན་
ལ་འདེབས་པ་དགེ་བཤེས་སྤྱན་སྔ་བ་ལྟ་བུ་དགོས་ཏེ། ཁོང་གིས་འདུལ་བ་གཟིགས་

པས་ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞིའི་སྐབས་སུ་རབ་བྱུང་གིས་ཀོ་ལྤགས་འཆང་མི་ཆོག་པར་
གསུངས་པ་གཟིགས་པ་ཙམ་གྱིས་བཞུགས་གདན་འོག་ཏུ་ཀོམ་གདན་ཞིག་ཡོད་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

104

དེ་མ་ཐག་ཕྱིར་འཕང་བར་མཛད། ཡང་མར་གཟིགས་པས་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་ཀོ་ལྤགས་འཆང་ཆོག་པའི་དམིགས་བསལ་གནང་བ་གཟིགས་པས་སྔར་གྱི་ཀོམ་
གདན་ཡར་བླངས་ནས་བཞུགས་གདན་དུ་བཏིང་བ་ལྟ་བུ་དགོས་ཞེས་གསུངས།
ལྔ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ནི།

ཆོས་འདི་དང་པོར་གསུང་བ་པོ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་
པ་རང་གིས་མངོན་དུ་བྱས། གཞན་ལ་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པས། བླང་དོར་
གྱི་གནད་སྟོན་པ་ལ་འཁྲུལ་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་མངའ་བའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་
ཡིན། དེས་བསྟན་པའི་ཆོས་འདི་ལ་འཁྲུལ་པ་ག་ལ་ཡོད་སྙམ་དུ་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་དགོས། གསུང་ཚུལ་གཅིག་ལ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
འདུ་ཤེས་ཞེས་སྦྱར་ཏེ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་སྟེ་རང་གི་བླ་མ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ་དགོས།
དྲུག་པ་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རིང་དུ་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ནི། ཆོས་
འདི་ལྟ་བུ་ཉན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་ཡུན་རིང་དུ་
གནས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་དུ་བསམ་པ་ཡིན། གང་ལྟར་ཡང་འདུ་ཤེས་ལྔ་པ་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། དྲུག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་

དྲིན་གཟོ་བསྒོམ་པ་ཡིན། ལྷག་པར་ཆོས་ཉན་པའི་ཚེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ནི། རང་གི་

རྒྱུད་ཐོག་ཏུ་འགེལ་བཞིན་ཉན་དགོས། དེ་མིན་རང་གི་རྒྱུད་ལོགས་ཤིག་ཏུ་

བཞག །ཆོས་ཉན་པ་དེ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཞག་ན། གདམས་ངག་ཟབ་ལ་རྣོ་བ་ཅི་

ཙམ་ཐོས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ལ་གང་ཡང་མི་ཕན་པས། དཔེར་ན་བྱད་བཞིན་ལ་ནག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

105

ནོག་ཡོད་མེད་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་བལྟས་ཏེ། འདུག་ན་བསལ་དགོས་པ་ལྟར། ཆོས་
ཀྱི་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་རང་གི་ཤེས་རྒྱུད་དང་སྤྱོད་པ་ལ་སྐྱོན་ཆགས་མ་ཆགས་ཞུས་
དག་བཏང་ནས་ཉན་ཅིང༌། སྐྱོན་ཆགས་པ་ཞིག་མཐོང་ན་བདག་གི་རྒྱུད་འདི་ལྟ་བུ་
ཞིག་ཏུ་སོང་ངོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་གདུང་བ་བསྐྱེད་དེ་སྐྱོན་དེ་རྣམས་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་

འབད་ཅི་ཐུབ་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་སྐྱེས་རབས་ལས། བདག་གི་སྤྱོད་པ་ངན་
པའི་གཟུགས། །ཆོས་ཀྱི་མེ་ལོང་གསལ་མཐོང་ན། །ཡིད་ལ་གདུང་བ་རབ་སྐྱེས་
ཏེ༑ །བདག་ནི་ཆོས་ལ་ཕྱོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་སུ་དཱ་སའི་བུ་རྒྱལ་བུ་རྐང་ཁྲས་

རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བ་ལ་ཞུས་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན།

དེ་ནི་སྔོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱལ་བུ་ཟླ་

བ་ཞེས་པར་འཁྲུངས་པའི་ཚེ། སུ་དཱ་སའི་བུ་ཞེས་བྱ་བ་མི་གསོན་པོ་བསད་ནས་ཟ་
བ་ཞིག་ཡོད་དེ། ལན་ཅིག་རྒྱལ་བུ་སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་ཕེབས་པ་ན། བྲམ་ཟེ་ལེགས་
པར་སྨྲ་བ་ཞིག་འོངས་ཏེ་དེ་ལ་རྒྱལ་བུས་ཆོས་ཉན་པའི་ཚེ། གློ་བུར་དུ་ཅ་ཅོ་ཆེན་པོ་
བྱུང་བ་ཅི་ཡིན་བལྟར་བཅུག་པས་སུ་དཱ་སའི་བུ་འོངས་པ་ཤེས་ནས། ཆབ་སྒོ་བ་
རྣམས་ཀྱིས་སུ་དཱ་སའི་བུ་རྐང་ཁྲ་མི་ཟན་དེ་འདིར་འཇིགས་བཞིན་དུ་མཆིས་ཏེ། རྟ་
དང་གླང་པོ་ཆེ་དང་ཤིང་རྟ་དང་དམག་མི་མང་པོའི་དཔུང་ཡང་བྱེར་བར་འགྱུར་ཞིང་
མཆིས་ན། དེ་ལས་ཅི་ལེགས་པར་མཛད་ཅིང་བཀའ་བགྲོས་མཛད་པའི་དུས་ལ་

བབས་སོ་ཞུས་པ་ན་དེ་དགྱེས་བཞིན་དུ་བཙུན་མོ་སོགས་ཀྱིས་བཀག་ཀྱང་མ་

གསན་པར་ཅ་ཅོ་ཆེན་པོ་གང་ན་ཡོད་པ་དེར་བྱོན་པས། ཁོ་ཁྲོས་ཏེ་རལ་གྲི་དང་ཕུབ་འཕྱར་ཞིང་རྒྱལ་པོའི་དཔུང་གི་རྗེས་སུ་བསྙེགས་པ་གཟིགས་ནས་འཇིགས་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

106

དང་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་བུ་ཟླ་བ་ང་ཡིན་ཏེ་ང་འདིར་ཡོད་པས་ཚུར་ཤོག་ཅིག་

གསུངས་པ་ན། ཁོ་ཡང་ཚུར་ལོག་སྟེ། ང་ལ་ཡང་ཁྱོད་ཉིད་དགོས་སོ་ཟེར་ནས་
བརྒྱུགས་ཏེ་འོངས་ནས་རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བ་ཕྲག་པ་ལ་བསྐྱོན་ཏེ་བྲོས་ནས། ཁོ་རང་གི་
གནས་མིའི་ཀེང་རུས་མང་པོས་གང་བ། ས་གཞི་དམར་བ། ཅེ་སྤྱང་ལ་སོགས་པའི་
གཅན་གཟན་གདུག་པ་ཅན་དང་བྱ་རྒོད་དང་ཁྭ་ཏ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་མི་སྙན་པ། རོ་
བསྲེགས་པའི་དུད་པས་མདོག་ནག་པོར་གྱུར་པ་སོགས་འཇིགས་སུ་རུང་བ་དེའི་
ནང་དུ་རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བ་བཞག་སྟེ། དེའི་བྱད་གཟུགས་བཟང་པོ་ལ་ཆགས་ནས་མིག་

བགྲད་དེ་བལྟ་ཞིང་ངལ་བསོ་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཚེ་རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བས་སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་བྲམ་ཟེ་ལེགས་པར་སྨྲ་བ་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་འབུལ་རྒྱུ་མ་བྱུང་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་སྤྱན་ཆབ་ཤོར་བར། དེ་ནས་སུ་དཱ་སའི་བུས་ཁྱོད་ཅུང་ཞིག་སྡོད་ཅིག་

ཁྱོད་རྒྱལ་བུ་ཟླ་བ་ཞེས་བློ་བརྟན་པའི་ཚད་དུ་གྲགས་པ་ལ། ངས་བཟུང་བའི་ཚེ་ན་
མཆི་མ་འཆོར་བ་ཡ་རེ་མཚན། ཉམས་ཉེས་བྱུང་ན་བློ་བརྟན་པོ་དོན་མེད་འགྱུར། མྱ་ངན་བྱུང་ན་ཐོས་པས་མི་ཕན། བརྡེག་ན་གཡོ་བར་མི་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད་
ཟེར་བ་དེ་བདེན་པར་སྣང༌། དེ་བས་ན་ཁྱོད་དྲང་པོར་སྨྲོས་ཤིག །ངས་བསད་

དོགས་པའམ་གཉེན་བཤེས་དང་བཙུན་མོ་དང་བུ་དང་ཕ་མ་དང་བྲལ་དོགས་ནས་ཁྱོད་མཆི་མ་བྱུང་ངམ་གང་ཡིན་དྲང་པོར་སྨྲོས་ཤིག་ཟེར་བ་ལ། རྒྱལ་སྲས་དེས་
དེའི་ལན་དུ། ངས་བྲམ་ཟེ་ཞིག་ལ་ཆོས་ཞུས་པར་ཡོན་འབུལ་རྒྱུ་མ་བྱུང་བས་ང་ཐོངས་དང་ཡོན་ཕུལ་ནས་སླར་ངེས་པར་སླེབས་འོངས་ཞེས་གསུངས་པ་ན། ཁྱོད་
ཀྱིས་ཇི་ཙམ་སྨྲས་ཀྱང་མི་བདེན་ཏེ་འཆི་བདག་གི་ཁ་ནས་ལན་ཅིག་ཐར་བར་སླར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

107

བསམ་བཞིན་དུ་འཆི་བདག་གི་དྲུང་དུ་སུ་ཞིག་འོངས་ཞེས་སོགས་ཟེར་བ་ལ། ངའི་
ཚིག་གིས་སླར་འོང་ངོ་ཞེས་ཁས་མ་བླངས་སམ་ང་ནི་བུ་ཟླ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་
བདེན་པ་སྲོག་དང་འདྲ་བར་མི་འདོར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ན། ཁོ་ཡིད་མ་ཆེས་
བཞིན་དུ་ཉམས་སད་པའི་ཕྱིར་འོ་ན་སོངས་ཤིག་ཁྱོད་བདེན་པ་ཁས་འཆེས་པར་
བལྟའོ། །སོང་ལ་བྲམ་ཟེ་དེ་ལ་ཅི་འདོད་པ་བྱོས་ལ་སླར་མྱུར་དུ་ཤོག་ཅིག །ང་ཡང་

ཁྱོད་སྲེག་པའི་མེ་སྟ་གོན་བྱེད་ཅིང་སྡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནས་རང་གི་ཁྱིམ་དུ་
བྱོན་ཏེ་བྲམ་ཟེ་དེ་ལ་ཚིགས་བཅད་བཞིའི་ཡོན་དུ་གསེར་སྲང་བཞི་སྟོང་བྱིན། དེ་
ནས་ཡབ་ཀྱིས་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བཀག་ཀྱང་མ་གསན་པར་སུ་དཱ་སའི་བུའི་

སར་ཕེབས་པ་ན། ཁོས་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་མཐོང་སྟེ་ཡ་མཚན་པར་གྱུར། དེ་ནས་ད་ཟོ་ཞིག་གསུངས་པ་ན། ཟ་བའི་དུས་ང་རང་གིས་ཤེས། ད་ལྟ་མེ་ལ་དུད་པ་མང་དུ་
འདུག་པས་དུད་པ་ཅན་གྱི་མེ་ལ་ཤ་བསྲེག་ན་ཤ་ཡང་དུད་དྲི་དང་བཅས་ཤིང་མི་

ཞིམ་པར་འགྱུར་བས་རེ་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱིས་བྲམ་ཟེ་དེ་ལས་གལ་ཆེ་མདོག་གིས་ཉན་

པ་དེ་ང་ལ་སྟོན་ཅིག་ཅེས་ཟེར་བ་ན། བྲམ་ཟེའི་ལེགས་བཤད་དེ་ཆོས་དང་ཆོས་མ་
ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། སྲིན་པོ་ལས་ཀྱང་སྤྱོད་ཚུལ་ངན་པ་ཁྱོད་ལ་ཐོས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་གསུངས་པས་ཁོས་དེ་མ་བཟོད་
ནས་སླར་ཡང༌། ཁྱོད་ཅུང་ཞིག་སྡོད་ཅིག །ཁྱོད་རང་རྒྱལ་པོ་རྣམས་མཚོན་ཆ་
ཐོགས་ཏེ་རི་དྭགས་གསོད་པ་དེ་ཆོས་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཟེར། རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བས་ལན་དུ། རི་དྭགས་གསོད་པའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་དང་འགལ་བ་ཡིན་མོད།
མི་ཤ་ཟ་བ་དེ་བས་ཀྱང་སྨད་དེ་མི་རི་དྭགས་ལས་རིགས་མཐོ་བས་དེ་རང་བཞིན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

108

གྱིས་ཤི་བའི་ཤ་ཡང་ཟར་མི་རུང་ན། ཟས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་གསོད་པ་ག་ལ་རུང་ཞེས་
གསུངས། དེ་ནས་སུ་དཱ་སའི་བུས། ཁྱོད་ངའི་དྲུང་དུ་འོངས་པ་འདི་ཁྱོད་གཞུང་
ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་སོ་ཟེར་བ་ལ། ངས་བདེན་པའི་ཚིག་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་
འདིར་འོངས་པས་ང་ཉིད་གཞུང་ལུགས་ལ་མཁས་ཞེས་གསུངས། དེ་ནས་ཁོས་མི་གཞན་རྣམས་ངའི་དབང་དུ་གྱུར་ན་སྐྲག །ཁྱོད་ནི་དཔའ་བརྟན་དལ་གྱིས་མ་བཏང་

བས། ཁྱོད་འཆི་བའི་འཇིགས་པ་མེད་པ་འདྲ་ཟེར་བ་ལ། རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བས། མི་

རྣམས་སྡིག་པ་བྱས་པར་འགྱོད་པར་འགྱུར། ངས་ནི་སྡིག་པའི་ལས་བྱས་པ་མི་དྲན་
པས་དེའི་ཕྱིར་འཇིགས་པ་མེད་དོ། །དེ་བས་ན་ད་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་དོ་ཟོ་ཞིག་ཅེས་
གསུངས་པས། ཁོ་དད་པ་སྐྱེས་ནས་མིག་མཆི་མས་གང༌། ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང༌།
སྡིག་པའི་རང་བཞིན་བརྗོད་ནས་གུས་པར་བལྟས་ཏེ། ཁྱེད་ལྟ་བུ་ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་
སྡིག་པ་བྱེད་པ་ནི་མི་བཟད་པའི་དུག་འཐུང་བ་ཡིན་པས། དེ་བས་ཁྱོད་ཀྱིས་བྲམ་

ཟེས་ལེགས་པར་སྨྲས་པ་དེ་བདག་ལ་བསྟན་དུ་གསོལ་ཞེས་སོགས་དང༌། བདག་གི་སྤྱོད་པ་ངན་པའི་གཟུགས། །ཞེས་སོགས་གོང་གི་ཚིགས་བཅད་འདི་ཡང་སྨྲས་པ་ན།

རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བས་ཁོ་སྣོད་དུ་གྱུར་པར་གཟིགས་ནས། རབ་ཏུ་དམའ་བའི་སྟན་ལ་
འདུག །དུལ་བའི་དཔལ་ནི་རྣམ་པར་བསྐྱེད། །དགའ་དང་ལྡན་པའི་མིག་གིས་

བལྟ། །ཚིག་གི་བདུད་རྩི་འཐུང་བ་བཞིན། །གུས་པ་བསྐྱེད་ཅིང་རྩེ་གཅིག་

བཏུད། །རབ་ཏུ་དང་ལ་དྲི་མེད་ཡིད། །ནད་པས་སྨན་པའི་ཚིག་མཉན་བཞིན། །རིམ་

གྲོ་བསྐྱེད་དེ་ཆོས་ཉོན་ཅིག །ཅེས་གསུངས། དེ་ནས་སུ་དཱ་སའི་བུས་རྡོ་ལེབ་མཐོན་
པོ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཁོ་རང་གི་སྟོད་གཡོགས་བཏིང༌། དེ་ལ་རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བ་བཞུགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

109

སུ་བཅུག །ཁོ་རང་དེའི་མདུན་དུ་བསྡད་ནས་ཞལ་རས་ལ་བལྟས་ཏེ་འཕགས་པ་ད་
གསུངས་ཤིག་ཟེར་རོ། །རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བས། དམ་པ་དག་དང་ལན་གཅིག་ཙམ། །ཇི་
ལྟར་འདོད་པ་འཕྲད་ཀྱང་རུང༌། །འདྲིས་པར་བྱ་བ་མི་དགོས་པར། །རབ་ཏུ་བརྟན་པ་
ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཆོས་གསུངས་པས་ཁོའི་རྒྱུད་དུལ་ནས་བཀའ་དྲིན་བསབ་ཕྱིར་ཟ་བའི་དོན་དུ་རྒྱལ་པོའི་བུ་དགུ་བཅུ་གོ་དགུ་བཙོན་དུ་བཅུག་ཡོད་པ་
རྣམས་ཕུལ་ནས་ཕྱིན་ཆད་བདེན་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན་པ། སེམས་ཅན་གསོད་པ་སྤོང་བ། མི་ཤ་ཟ་བ་རྣམས་སྤོང་བའི་དམ་བཅའ་ཕུལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན།

དེས་ན་ཆོས་ཉན་པའི་ཚེ་རང་གི་ཤེས་རྒྱུད་དང་ར་སྤྲོད་བྱེད་བཞིན་དུ་ཉན་
ན་སུ་དཱ་སའི་བུ་ལྟར་ཤེས་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་རྩུབ་པ་ཡང་རྒྱུད་དུལ་བར་འགྱུར་ཞིང༌།

ཆོས་དང་སེམས་གཉིས་ལོགས་སུ་བྱས་ནས་ཉན་ན་བླ་མ་ཇི་ཙམ་བཟང་ཡང༌།
གདམས་ངག་ཇི་ཙམ་རྣོ་ཡང་རྒྱུད་ལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་ཕན། འགའ་ཞིག་གིས་

ཆོས་ཉན་པའི་ཚེ་རང་གི་སྔར་མ་ཤེས་པ་དང༌། མ་ཐོས་པ་ཇི་འདྲ་གསུངས་སྙམ་

ནས་ཉན་པ་དེ་འདྲས་ཤེས་རྒྱུད་ལ་མི་ཕན། འགའ་ཞིག་གིས་གདམས་ངག་གི་ཟབ་

གནད་རྣམས་ལ་ནན་ཏན་དུ་མི་བྱེད་པར་གཏམ་རྒྱུད་སྙན་པོ་སོགས་ལ་ཡིད་གཏོད་
པར་བྱེད་པ་དཔེར་ན་སྔོན་རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་ལམ་རིམ་གསུངས་

པའི་སྐབས་མི་ཞིག་གིས་དེ་རིང་བློ་སྐྱེད་ཆེན་པོ་བྱུང་འཕན་ཡུལ་རྨ་ཡི་ཕྱ་མཁར་

ཟེར་བ་ལྷུན་གྲུབ་རྫོང་རེད་གསུངས་བྱུང་ཟེར་བ་ལྟ་བུར་མ་སོང་བ་དགོས། འགའ་
ཞིག་བླ་མས་གང་གསུངས་གཞུང་དང་མཐུན་མི་མཐུན་བརྟགས་ནས་བླ་མ་ལ་ཞུས་

དག་བྱེད་པ་ལྟར་ཉན། བླ་མ་ཚེ་གླིང་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེས་དེང་སང་གི་སློབ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

110

མ་རྣམས་བླ་མ་ལ་ཞུས་དག་བྱེད་མཁན་དང་འདྲ་ཞེས་གསུངས། དེ་འདྲའི་རིགས་ཀྱི་

རྒྱུད་ལ་གཏན་ནས་མི་ཕན་པས་རང་གི་རྒྱུད་ཐོག་ཏུ་འགེལ་བཞིན་ཉན་པ་གལ་ཆེ།
དེས་ན་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་འདི་བླ་མས་འཆད་པའི་ཚེ་ནའང་ཚིག་སྐྱོན་གཅོད་པ་
གཙོ་བོར་མི་བྱེད་པར་སློབ་མའི་རྒྱུད་འདུལ་ཐབས་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བཤད། ཉན་མཁན་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉན་ལུགས་གོང་གི་དེ་འདྲ་མི་བྱེད་པར་གང་
གསུངས་ཐམས་ཅད་རང་གི་རྒྱུད་ཐོག་ཏུ་བཀལ། རང་རྒྱུད་འདུལ་བ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་ཉན་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རྟོགས་པའི་སྣེ་དང་པོ་ཆོས་གྲལ་འདིར་སྐྱེ་བ་
ཡིན། བླ་མས་ཀྱང་ཆོས་ཁྲིའི་སྟེང་ནས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཤག་ཏུ་གདན་དྲངས་ཇ་ཕུལ་ནས་ཞུས་ཀྱང་མི་ཡོང༌། སློབ་མས་ཀྱང་ཆོས་གྲལ་དུ་ཡིད་འཁུལ་བ་ལྟ་བུ་

ལྐོག་ཏུ་བློ་སྦྱོང་བ་ལ་ཡང་མི་འབྱུང་བ་ཡིན། སྔོན་དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བས་ཆོས་གང་
གསུང་དང་ཐ་ན་བྱ་སྒྲུང་གསུངས་པ་ཚུན་ཀྱང་སེམས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་པ་ཞིག་ཡོད་
ཅིང༌། དེའི་ཚེ་དགེ་བཤེས་ཆོས་ཀྱི་འོད་ཟེར་ཞེས་པ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པས་གདམས་ངག་ཟབ་ལ་རྒྱས་པ་ཇི་ཙམ་གསུངས་ཀྱང་སེམས་ལ་མི་ཕན་པར་

ཚུལ་དེ་འགའ་ཞིག་གིས་པོ་ཏོ་བ་ལ་ཞུས་པར། པོ་ཏོ་བས་ཁོང་གིས་ལེགས་པར་
བཤད་པ་འབའ་ཞིག་གསུངས་པ་ཡིན་ཀྱང་ངོས་གཉིས་ཀྱིས་འཆད་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་

པར་ཡིན་གསུངས། དེ་ཇི་འདྲ་ཡིན་ཞུས་པར། ཁོང་གིས་ཤེས་བྱ་གཏན་ལ་འབེབ་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས། ངེད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདེལ་རྩེ་ནང་དུ་བསྟན་ནས་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་གསུངས། རྗེས་སུ་གསུང་དེ་དགེ་བཤེས་
ཆོས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་གསན་ནས་པོ་ཏོ་བའི་དྲུང་དུ་ཆོས་གསན་པར་ཕེབས་པར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

111

ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་པ་བྱུང་སྟེ་སྔར་མ་ཤེས་པ་ཞིག་ཤེས་རྒྱུ་མ་བྱུང་ཡང༌།
སྔར་མ་གོ་བ་ཞིག་གོ་རྒྱུ་བྱུང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགོས་པ་རེད། དེས་ན་དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་བླ་མ་བྱ་བ་བཤད་པ་ན་འབྱམས་ཀླས་
པར་གོ་བ་སྐྱེད་ལ་ལག་ཏུ་ལེན་པ་ན་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ལ་གང་ཕན་དང་ཐད་ཀར་

དོན་དུ་གང་འགྱུར་སྟོན་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་

དགོས། དེ་ཡང་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ཞེས་པ་ལ་གསུངས་ལུགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང་
བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་རྒྱུན་ལ་ཆོས་མང་དུ་བཤད་ཀྱང་ཆོས་བསྟན་
པའི་མཇུག་གི་འགག་སྡོམ་སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་གང་ཕན་ཞིག་དགོས་པ་ལ་བྱེད་
གསུངས། ས་བཅད་འདི་འཆད་ཉན་ལམ་དུ་གཏོང་བའི་མན་ངག་སྟེ་སྔར་ཞུས་པ་
ལྟར་འདི་ནས་འཕྱུགས་ན་ཚེས་གཅིག་ནས་འཕྱུགས་ན་བཅོ་ལྔའི་བར་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟར་ཆོས་ཟབ་ལ་རྒྱས་པ་ཇི་ཙམ་ཐོས་ཀྱང་ལྷ་བདུད་དུ་བབས་པ་ལྟར་གྱུར་ནས་ཆོས་དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་པའི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བ་ཆེས་མང་བར་སྣང་བས་འདི་ལ་ནན་

ཏན་བྱེད་པ་གལ་ཆེ་གསུངས།

གཉིས་པ་ཆོས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ་བཞི།

ཆོས་བཤད་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ། སྟོན་པ་དང་ཆོས་ལ་རིམ་གྲོ་བསྐྱེད་པ།
བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟ་བུས་བཤད་པ། ཡུལ་གང་ལ་བཤད་པ་དང་མི་བཤད་
པའི་ཁྱད་པར་རོ། །དེའི་དང་པོ་ཆོས་བཤད་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ་ནི། ཆོས་འཆད་པ་པོས་ཀྱང་མཛོད་ལས། ཆོས་སྦྱིན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས། །མདོ་སོགས་ཡང་དག་ཇི་བཞིན་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆོས་སྦྱིན་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

112

བ་གལ་ཆེ། དེ་ནི་འབུལ་བ་སོགས་ཨེ་ཡོང་སྙམ་པ་རྙེད་པ་ལ་རེ་བ་དང༌། སློབ་མ་མང་པོས་བཀུར་སྟི་སོགས་ཨེ་ཡོང་སྙམ་པ་དང༌། མཁས་གྲགས་དང་སྙན་གྲགས་སོཌ་ཨེ་ཡོང་སྙམ་པས་འཆད་ན་ཕན་ཡོན་ལས་ཉེས་དམིགས་ཆེ་ཞིང་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཉམས་ནས་འགྲོ་བ་ཡིན། ཐ་ན་རྣམ་སྨིན་ཙམ་ལ་ཡང་མི་བལྟ་བར་སྙིང་རྗེ་
ཆེན་པོས་སློབ་མ་ལ་ཨེ་ཕན་རེ་བས་འཆད་པ་ཞིག་དགོས། ཆུ་བཟང་རྗེ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོས། ཆོས་བཤད་དབང་བསྐུར་བྱེད་དུས་རྣམ་དཔྱོད་འདྲ་ཞིག་འདུག་སྟེ། །འབུལ་
བ་ཨ་ཉན་བྱེད་དུས་བསམ་པ་གཏིང་ནས་སྐྱོ་འདུག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུར་མ་
སོང་བ་དགོས། དེ་ལྟར་ཟང་ཟིང་ལ་མི་བལྟ་བར་ཆོས་འཆད་པ་ནི་ཕན་ཡོན་ཆེ་སྟེ།
ལྷག་བསམ་བསྐུལ་བའི་མདོ་ལས། བྱམས་པ། ཉི་ཤུ་པོ་འདི་ནི་ཟང་ཟིང་མེད་པའི་
ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་མི་འདོད་པར་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་གང་
ཡིན་པ་དེའི་ཕན་ཡོན་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། དྲན་པ་དང་ལྡན་པར་
འགྱུར་བ་དང༌། བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང༌། བློ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང༌། བརྟན་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང༌། འཇིག་

རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། འདོད་ཆགས་
ཆུང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། ཞེ་སྡང་ཆུང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། གཏི་མུག་ཆུང་བར་འགྱུར་
བ་དང༌། བདུད་ཀྱིས་དེ་ལ་གླགས་མི་རྙེད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་བཅོམ་
ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། མི་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དེ་ལ་སྲུང་
བར་འགྱུར་བ་དང༌། ལྷ་རྣམས་དེ་ལ་གཟི་བྱིན་སྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། མི་མཛའ་བ་
རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལ་གླགས་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང༌། དེའི་མཛའ་བཤེས་རྣམས་མི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

113

ཕྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཚིག་བཙུན་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དེས་མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཡིད་བདེ་བ་མང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། མཁས་པས་བསྔགས་པར་
འགྱུར་བ་དང༌། དེའི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དེ་ཡང་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བ་འོས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕན་ཡོན་ཉི་ཤུ་འབྱུང༌། དེའི་དང་པོ་དྲན་པ་དང་ལྡན་པ་
ནི༑ ཆོས་མི་བརྗེད་པ་དང༌། བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་ནི་དོན་དམ་སྒོམ་བྱུང་གིས་ངེས་པ་

དང༌། བློ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བསམ་བྱུང་གིས་ངེས་པ་དང༌། བརྟན་པ་དང་ལྡན་པ་
ནི་མི་འཕྲོག་པ་དང༌། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་
པའི་ཤེས་རབ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྐབས་
ཀྱི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཚུལ་དང༌། ཉི་ཤུ་པོ་འདི་ལ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དྲུག །བྲལ་
འབྲས་བཞི། བདག་འབྲས་དགུ། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་གཅིག་བཅས་ཡོད་ཚུལ་
སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས། ཕན་ཡོན་གཞན་ཡང་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པའི་

མདོ་ལས། ཁྱིམ་པས་ཟང་ཟིང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱིན་པ་བས། རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ཆོས་
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་ཙམ་བྱིན་པ་བསོད་ནམས་ལྷག་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཕན་ཡོན་དེ་རྣམས་དྲན་ནས་དེ་རྣམས་བདག་གི་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་དོ་སྙམ་ནས་འཆད་དགོས། ཕན་ཡོན་འདི་རྣམས་ཆོས་ཁྲིའི་སྟེང་ནས་ཆོས་བཤད་པ་ཁོ་ན་ཙམ་
མིན་པར་དགེ་རྒན་ལྟ་བུས་དགེ་ཕྲུག་ལ་དཔེ་ཆ་ཚུལ་བཞིན་ཁྲིད་པ་ཚུན་ལ་ཡང་འབྱུང༌། ཆོས་འདོན་ལྟ་བུའི་ཚེ་ཡང་མཐའ་སྐོར་དུ་ལྷ་ཀླུ་དང༌། མི་མ་ཡིན་སོགས་མང་
དུ་འདུས་པ་ལ་འཆད་པར་མོས་པས་བཏོན་ན་ཕན་ཡོན་དེ་ལྟར་འབྱུང༌། དཔེ་ཆ་འཛིན་སྐྱོར་བྱེད་པའི་ཚེ་ཡང་དེ་དང་འདྲ། གཞན་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ཚུན་ཆད་དུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

114

ཡང་བླང་དོར་གྱི་གནད་བསྟན་ན་ཕན་ཡོན་ཁྱད་པར་ཅན་འབྱུང༌། འོན་ཀྱང་བླ་མར་འགྲོ་མི་འགྲོའི་ཁྱད་པར་ནི་ཡོད་གསུངས།
གཉིས་པ་སྟོན་པ་དང་ཆོས་ལ་རིམ་གྲོ་བསྐྱེད་པ་ནི། དྭགས་པོ་ངག་དབང་
གྲགས་པས། རྒྱལ་ཡུམ་གསུང་ཚེ་སྟོན་པས་ཉིད་གདན་བཤམས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་གསུངས་པའི་ཚེ་ན་ཉིད་ཀྱི་

ཕྱག་མཚན་བཟང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་གསེར་གྱི་ཡལ་འདབ་བརྐྱང་བ་ལྟ་བུས་

ཆོས་འཆད་པའི་གདན་བཤམས་པར་མཛད་པ་སོགས་ཆོས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

ཀྱང་བཀུར་བའི་ཞིང་ཡིན་པས་གུས་པ་ཆེན་པོས་འཆད་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་བཀའ་

བསྡུ་དང་པོའི་ཚེ་ཡང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྔ་བརྒྱའི་སྣམ་སྦྱར་བརྩེགས་པའི་སྟེང་དུ་ཀུན་
དགའ་བོ་སོགས་བཞུགས་ནས་གསུངས་པས་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་དེ་ལྟ་བུ་མཛད་པ་རེད། གཞན་དུ་ཆོས་གོས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ན་བཟའ་ཡིན་པས་གཟན་གྱིས་

འཕྱི་བརྡར་གཏོང་བ་དང༌། གདན་དུ་བཏིང་བ་སོགས་བྱེད་མཁན་མང་ཡང་ཤིན་ཏུ་
ནས་མི་རུང༌། ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཆེད་ནི་དེ་ལྟར་དགོས། སྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
བཀའ་དྲིན་དྲན་ནས་ཀྱང་གུས་པ་བསྐྱེད་དགོས།
གསུམ་པ་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟ་བུས་བཤད་པ་ལ། བསམ་པ་ནི།

དྭགས་པོ་ངག་དབང་གྲགས་པས། དཔེ་མཁྱུད་བདག་ཉིད་སྒྲོག་དང་འཆད་པས་
ངལ། །གཞན་སྐྱོན་གླེང་དང་ཕྱི་བཤོལ་ཕྲག་དོག་སྤང༌། །འཁོར་ལ་བྱམས་བསྒོམ་འདུ་ཤེས་ལྔས་ཟིན་པས། །ཚུལ་བཞིན་བསྟན་དགེ་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་བསམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གདམས་ངག་གི་གནད་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་སེར་སྣ་བྱས་ཏེ་མི་སྟོན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

115

པའི་དཔེ་མཁྱུད་དང༌། ཆོས་འཆད་པའི་ཞོར་ལ་ངས་ཀྱང་སྔར་འདི་དང་འདི་བྱས་

ཞེས་བདག་ཉིད་སྒྲོག་པ་དང༌། འཆད་པས་ངལ་བ་དང༌། ཆགས་སྡང་གིས་ཀུན་

ནས་བསླང་སྟེ་གཞན་གྱི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དང༌། འཆད་མི་འདོད་པར་ཕྱི་བཤོལ་གྱིས་

ལེ་ལོ་བྱེད་པ་དང༌། གཞན་མཐོ་བར་དོགས་པའི་ཕྲག་དོག་སོགས་སྤངས་ཏེ་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ལ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཤུགས་དྲག་པོས་འདུ་ཤེས་ལྔ་བཞག་སྟེ་བཤད་དགོས། འདུ་ཤེས་ལྔ་ནི་རང་ལ་སྨན་པ། ཆོས་ལ་སྨན། ཉན་པ་པོ་ལ་ནད་པ་སོགས་
སྔར་གྱི་འདུ་ཤེས་དྲུག་ནས་ནན་ཏན་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལ་ནད་འཚོ་བའི་འདུ་

ཤེས་མ་གཏོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་ཅིང་ཚུལ་བཞིན་བསྟན་པའི་དགེ་བ་དེ་
དག་བདག་གི་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་དོ་སྙམ་དུ་བསམ། འདུ་ཤེས་གཅིག་པུ་དེ་ནི་སློབ་
མ་རྣམས་ཀྱིས་ནན་ཏན་དུ་བྱ་དགོས་པ་ཡིན།

སྦྱོར་བ་ཇི་ལྟ་བུས་བཤད་པ་ནི། ཁྲུས་སོགས་གཙང་སྦྲ་དང་ལྡན་པས་གོས་
གསར་པ་གྱོན། ཁྲི་སྟན་མཐོན་པོ་ལ་འདུག །བཞིན་གྱི་མདངས་གསལ། དོན་ངེས་
པའི་ཕྱིར་དུ་དཔེ་དང༌། ལུང་དང༌། གཏན་ཚིགས་དང་ལྡན་པར་འཆད་དགོས་པ་
ཡིན། དེ་ཡང་བདག་ལྟ་བུ་ཁྲི་མཐོན་པོ་འདི་འདྲའི་སྟེང་དུ་འདུག །མཆོག་སྤྲུལ་རྣམ་
པ་འོག་ཏུ་དམའ་བར་བཞུགས་པ་རང་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཚེར་ཞིང་དགའ་རྒྱུ་མི་འདུག་

ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བར་བསམས་ནས་སྡོད་ཁུལ་བྱས། དེང་སང་དབུས་གཙང་དུ་ཕྱག་བཞེས་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པོ་ཡིན། དེ་མིན་བླ་ཆེན་འགའ་ཞིག་

ནས་ཆོས་རྒྱུན་བླང་བ་ཡིན་ཞེས་བླ་མ་ཁྲི་དམའ་བར་བཞག་ནས་ཆོས་ཕུལ་བའི་ལོ་
རྒྱུས་ཡ་མཚན་ཅན་ཡང་གསུངས། བཞིན་གྱི་མདངས་གསལ་ཞེས་པའང་སློབ་མ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

116

ལ་འཛུམ་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་དགོས། འོན་ཀྱང་ཀློང་རྡོལ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་བེ་
དབྱུག་ཕྱག་ཏུ་བསྣམས་ནས་བཀའ་བཀྱོན་མཛད་ཚུལ་ཀྱང་ཡོད། ས་བཅད་འཁྲུགས་ནས་འཆད་པ་སོགས་ཟིང་ཟིང་པོ་བྱ་རོག་གི་ཚང་བཅའ་བ་ལྟ་བུ་དང༌།
དཀའ་གནད་རྣམས་བཞག་སྟེ་ལས་སླ་བ་རྣམས་སྟོན་པ་མི་རྒན་གྱིས་ཟས་ཟ་བ་ལྟ་

བུ་དང༌། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལེགས་པར་མི་ཤེས་པར་འོལ་ཚོད་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལོང་བ་
འཁར་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་མི་རུང༌། དེ་ཡང་བདག་གི་སྐྱབས་མཆོག་བླ་མ་
རིན་པོ་ཆེས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ་ཆོས་འཆད་པ་པོ་ཤག་ནས་ཚུར་ཡོང་དུས་ཀུན་སློང་ལེགས་པར་བཅོས། རང་གི་ཆོས་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་ཆོས་གང་འཆད་པ་དེའི་རྩ་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་རྣམས་མཐོ་བརྩེགས་སུ་བཞུགས་པར་བསམས་ལ་ཁྲི་ཕྱག་ལན་གསུམ་འཚལ། དེ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ལ་གཅིག་ཐིམ་གྱིས་རང་གི་རྩ་བའི་བླ་མར་

ཐིམ། རང་ཆོས་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་འཛེགས་པ་ན་བླ་མ་རང་ལ་བསྟིམ། ཁྲི་ལ་འདུག་ཁར་སྐར་མ་རབ་རིབ་མར་མེ་དང༌། །ཞེས་སོགས་མི་རྟག་པའི་ཚིག་བཏོན་ཅིང་སེ་གོལ་
གཏོག་སྟེ་འདི་ལྟ་བུ་མི་རྟག་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་སྙམ་དུ་ཁེངས་སེམས་ཟིལ་གྱིས་

གནོན་དགོས། དེ་མིན་ཁྲི་མཐོན་པོའི་སྟེང་དུ་འདུག་སྐབས་ད་རེས་རང་ཨ་ཕོ་ང་
ཡིན་སྙམ་དུ་ང་རྒྱལ་སྐྱེ་ཡོང་གསུངས། དེ་ནས་བདུད་ཚར་གཅོད་པའི་སྔགས་

འདོན་པར་གསུངས་ཀྱང་ཕྱག་བཞེས་སུ་དེའི་དོད་དུ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ཟློག་པ་བཅས་མཛད། དེ་ནས་སྦྱོར་བའི་ཆོས་དྲུག་རྟ་འདུར་དབྱངས་དང་བཅས་ཏེ་རྒྱས་
པར་གསུངས་པ་འདི་རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་པ་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོའི་ཕྱག་བཞེས་ཡིན། དེ་
ཡང་རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་པ་ཆེན་པོས་ལམ་རིམ་གསུངས་སྐབས་སྦྱོར་ཆོས་གདངས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

117

དབྱངས་རིང་པོར་གསུངས་པས་ཡུན་རིང་འགོར་བར། འགའ་ཞིག་གིས་གསུང་

བཤད་ཀྱི་ཡུན་ལ་གནོད་པས་སྦྱོར་ཆོས་འདི་ལས་བསྡུས་ཙམ་མཛད་ན་ཞུས་པར། ཁྱེད་ཅག་ཅི་ཟེར་དངོས་གཞིའི་བཤད་པ་གནད་དུ་འགྲོ་མི་འགྲོ་འདི་ལ་རག་ལས་པ་

ཡིན་གསུངས་ནས་བསྡུ་བར་མ་གནང༌། སྔར་ཞུས་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་

པའི་རྟོགས་པའི་སྣེ་དང་པོ་ཆོས་གྲལ་འདི་ནས་ཨེ་སྐྱེ་རེ་བ་བྱེད་དགོས་པ་ལ། དེ་
ལྟར་སྐྱེ་བ་ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱོང་དང༌། གསོལ་འདེབས་སོགས་ལ་རག་ལུས་
པའི་ཆེད་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་པས་སྦྱོར་ཆོས་ཀྱི་སྐབས་ཁ་ཡེངས་མིག་ཡེངས་ཡུན་

བསྒུག་མི་བཟོད་པ་སོགས་མི་བྱེད་པར་ཆོས་ཐུན་འདིའི་རིང་གི་དམིགས་སྐོར་གྱི་

ཉམས་མྱོང་ཆོས་གྲལ་འདི་རང་ལ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་བསགས་སྦྱང་དང་གསོལ་

འདེབས་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་པ་གལ་ཆེ། དེ་ནས་མཎྜལ་གྲུབ་ནས་ཕྱག་དཔེ་དབུ་ལ་གཏུགས་ནས་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་དང༌། རྒྱུད་ལ་ཕན་པའི་ཐུགས་སྨོན་མཛད་པ་

འདི་ཡང་རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་དཔེའམ་དབུ་ཞྭ་ཞལ་རས་ལ་བཀབ་སྟེ་ཐུགས་སྨོན་མཛད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་ཡིན། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཚོགས་
མའི་སྐབས་བླ་མས་བདག་གིས་ཆོས་སྦྱིན་ཞེས་པ་དང༌། སློབ་མས་བདག་གིས་

ཆོས་ཉན་བགྱིས་པ་ཞེས་ཁ་བསྒྱུར་དགོས་པ་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ཡིན། དེ་ནས་
ལམ་རིམ་གང་གནང་གི་བརྩི་བཞག་རབ་ཏུ་ཉིན་ཐམས་ཅད་དང༌། དེ་མིན་ཉིན་

གཅིག་གཉིས་གསུམ་སོགས་གང་ནུས་གཏོང་ཞིང་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་ཞིག་གིས་

ཡར་སྐྱོར། བརྩི་བཞག་གནང་བ་སྟབས་མ་འགྲིགས་ཀྱང༌། ཕྱག་བཞེས་འདི་ལྟར་

ཡིན་ཞེས་ངེས་པར་གསུང་དགོས། དེ་ནས་ཆོས་འཆད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་བཅས། ལྷ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

118

དང་ལྷ་མིན་སོགས་གསུངས་པའི་ཚེ་བརྒྱ་བྱིན་སོགས་ལྷ་ཀླུ་མི་མ་ཡིན་ཆོས་ཉན་
པར་འདུ་བའི་མོས་པ་བྱེད། ལྷ་རྣམས་ས་ལ་འདུག་མི་བཟོད་པས་བར་སྣང་ལ་
བསྡད་ནས་ཉན་ཆོག་པའི་བླ་མས་གནང་བ་སྦྱིན་པའི་མོས་པ་ཡང་བྱེད་དགོས་པར་
གསུངས་པས་འདི་རྣམས་བསྟན་པའི་ཐུགས་ཁུར་ཐེག་པའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་

ཐུགས་ལ་འཇོག་པར་མཛོད།
བཞི་པ་ཡུལ་གང་ལ་བཤད་པ་དང་མི་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱིར་འདུལ་

བ་ལས། མ་གསོལ་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གསོལ་བ་མ་བཏབ་པར་འཆད་དུ་མི་རུང་ཞིང་གསོལ་བ་བཏབ་ནའང་དེ་མ་ཐག་མི་བྱེད་པར་བདག་གིས་

ལེགས་པར་མི་ཤེས་པས་འཆད་མི་ནུས་ཞེས་པ་དང༌། ཁྱེད་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་

ཆེན་པོའི་མདུན་དུ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བཤད་ནུས་ཞེས་ཁེངས་སྐྱུང་བ་དང༌། གཞན་
གྱི་མོས་པ་བརྟགས་ནས་གཟོད་སྣོད་དུ་རུང་བར་ངེས་ན་འཆད་པར་བྱ་དགོས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། རབ་རྒྱས་བདག་གིས་མ་བསླབས་

ཞེས། །ཐོག་མར་ཚིག་དེ་བརྗོད་པར་བྱ། །ཁྱོད་ནི་ཤེས་ཤིང་མཁས་ཡིན་ན༑ །བདག་
ཉིད་ཆེན་པོའི་མདུན་དུ་ནི། །བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བཤད་ནུས་ཞེས། །ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་
སྐད་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། འོན་ཀྱང་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་

མ་གསོལ་བར་འཆད་དགོས་པའང་ཡོད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་སྣོད་ནི་ཤེས་
གྱུར་ན། །གསོལ་མ་བཏབ་ཀྱང་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདུག་པ་ལ་འགྲེང་སྟེ་མི་བཤད་པ་དང༌། ཉལ་བ་ལ་འདུག་སྟེ་མི་

བཤད་པ་དང༌། སྟན་མཐོན་པོ་ལ་དམའ་བ་ནས་མི་བཤད་པ་སོགས་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

119

འདུལ་བ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་མཛད་དགོས་གསུངས།

གོང་གི་ས་བཅད་གསུམ་པ་མཇུག་ཏུ་ཐུན་མོང་དུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི།

གཏང་རག་གི་མཎྜལ་གྱི་མཇུག་ཏུ་ཆོས་ཉན་བཤད་བྱས་པའི་དགེ་རྩ་རྣམས་
རིང་འབད་མ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་དང༌། རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱུར་
བསྔོ་བར་མཛད་ཅིང༌། གྲོལ་བའི་ཚེ་སྡེབས་འུར་མི་བྱེད་པར་བླ་མ་དང་ཆོས་ལ་

འཕྲེང་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་རིམ་གྱིས་གྲོལ་བ་ཕྱག་ལེན་ཡིན་གསུངས་སོ།།

༈ ཉིན་བཞི་པར། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས། གང་ཚེ་རང་དབང་འཇུག་
ཅིང་མཐུན་གནས་པ། །གལ་ཏེ་འདིར་བདག་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན། །གཡང་སར་

ལྷུང་བས་གཞན་དབང་འཇུག་འགྱུར་བ། །དེ་ལས་ཕྱི་ནས་གང་གིས་སློང་བར་

འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་ཅག་རྣམས་མི་ཁོམ་པའི་གནས་ལས་ཐར་ཏེ་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ཐོབ་ནས་ཆོས་བྱེད་པའི་རང་དབང་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར་

གཏན་གྱི་མདུན་མ་ཞིག་མ་བསྒྲུབས་ན་ཕྱིས་ནས་ངན་སོང་གི་གཡང་སར་ལྷུང༌།

སྡུག་བསྔལ་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར། ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་ཙམ་ཡང་ཐོས་པའི་སྐལ་བ་མེད་
པའི་གནས་སུ་ལྷུང་ན། ངན་སོང་དེ་ལས་སློང་བའི་ཐབས་ཙམ་ཡང་སུས་བྱེད། དེ་

བས་རང་དབང་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཅི་ནས་ཀྱང་གཏན་གྱི་མདུན་མ་ཞིག་བསྒྲུབ་
པར་བྱ། དེ་ཡང་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་པས། བདག་གིས་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་ཕྱིར་

དུ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་ཉན་ཏེ་ཉམས་སུ་ལེན་སྙམ་པའི་ཀུན་སློང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

120

གསལ་བཏབ་སྟེ་གསན་པར་ཞུ། གང་གསན་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ནི། སྐལ་ལྡན་གྱི་

སྐྱེས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པའི་ཐེག་པ་མཆོག་གི་ཆོས་ལུགས་ཞེས་
སོགས་ནས་ས་བཅད་བཀྲམ་པའི་བར་སྔར་ལྟར་ལ། ཁ་སང་གི་བཤད་པ་རྣམས་ལ་
བསྐྱར་བཤད་མདོར་བསྡུས་གསུངས་ནས། དེ་རིང་གི་བཤད་པ་ལ།

བཞི་པ་གདམས་པ་དངོས་ཀྱིས་སློབ་མ་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་ལ་གཉིས།

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ་དང༌།
བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་རིམ་པའོ། །དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོའི་གསུང་གི་ས་བཅད་འདྲེན་ཚུལ་ཙམ་ལ་ཡང་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་སྟོན་ཏེ། ལམ་གྱི་རྩ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དཔེར་ན་ཤིང་གི་ལོ་འབྲས་སོགས་
ཐམས་ཅད་རྩ་བ་ལ་རག་ལས་པ་ལྟར། དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་ནས་མི་སློབ་པའི་ཟུང་
འཇུག་གི་བར་གྱི་རྟོགས་པའི་ཉམས་མྱོང་ཐམས་ཅད་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཁོ་
ན་ལ་རག་ལུས་པར་བསྟན། བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བ་ཞེས་པའི་ནས་ནི་འབྱུང་
ཁུངས་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པས་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་པ་ལས་དལ་འབྱོར་ནས་
ཟུང་འཇུག་གི་བར་འབྱུང་བར་བསྟན་ཅིང༌། དེས་ན་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནི་
ཐོག་མར་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། ས་བཅད་དང་པོ་གསུམ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང༌།
འདི་མན་གྱི་ས་བཅད་རྣམས་དམར་ཁྲིད་ལྟར་ཡིན་པས་ཆེན་མོའི་ས་བཅད་དང་མི་

འདྲ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

121

དེས་ན་དང་པོ་ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཐུན་
གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང༌། ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། །ས་བཅད་
ཐུན་དང་ཐུན་མཚམས་སུ་ཕྱེ་བ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་སྟེ། མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོའི་བྱ་བ་
ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་རེའི་ནང་དུ་འདུས་ཤིང༌། ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་པོ་དེ་ཐུན་དང་
ཐུན་མཚམས་གཉིས་སུ་འདུ་བས་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ཐུན་དང་ཐུན་མཚམས་གཉིས་

སུ་བསྡུས་ནས་ཐུན་དང་ཐུན་མཚམས་གཉིས་པོ་དོན་ལྡན་དུ་བྱས་ན་ཉིན་ཞག་

ཕྲུགས་རེ་དོན་ལྡན་དུ་འགྲོ། དེ་འདྲས་ཟླ་བ་དང་ལོ་སོགས་མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་དོན་ལྡན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་གནད་ཆེ། དེ་ལྟར་དང་པོ་ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལའང༌།
སྦྱོར་བའི་ཆོས། དངོས་གཞི་ཇི་ལྟར་བསྐྱང་བ་དང༌། མཇུག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་རིམ་པ་

དང་གསུམ། དེ་ཡང་སྦྱོར་བ་ལ་གལ་ཆུང་དུ་བྱེད་མི་ཉན་ཏེ། དཔེར་ན་ཇ་ཞིམ་པོ་
ཞིག་བཟོ་བ་ལ་ཐོག་མར་ཉོ་དུས་ནས་ནན་ཏན་བྱེད་དགོས་པ་བཞིན་དངོས་གཞིའི་

ཉམས་མྱོང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་དགོས།

དེས་ན་དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཆོས་འདི་ལ་དྲུག །

སྦྱོར་བའི་ཆོས་དང་པོ་གནས་ཁང་བྱི་དོར་བྱས་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་
དགྲམ་པ། གཉིས་པ་མཆོད་པ་གཡོ་མེད་ཅིང་བཀོད་པ་མཛེས་པར་བཤམ་པ།
གསུམ་པ་སྟན་བདེ་བ་ལ་ལུས་རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བདུན་ལྡན་དུ་འཁོད་དེ་དགེ་སེམས་
ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ངང་ནས་སྐྱབས་སེམས་སོགས་བྱ་བ། བཞི་པ་ཚོགས་ཞིང་གསལ་

འདེབས་པ། ལྔ་པ་བསགས་སྦྱང་གི་གནད་བསྡུས་པ་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཎྜལ་དང་
བཅས་པ་འབུལ་བ། དྲུག་པ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་མན་ངག་བཞིན་རྒྱུད་དང་འདྲེས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

122

ངེས་སུ་བྱ་བའོ། །

དང་པོ་གནས་ཁང་བྱི་དོར་བྱ་བ་འདི་བླ་མ་གསེར་གླིང་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ལ།
འདིའི་ཁུངས་ནི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་ཕྱོགས་གཙང་མར་
སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན། བྱི་དོར་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ནི། དཔེར་ན་བླ་མའམ་དཔོན་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་རང་གི་ཁྱིམ་དུ་གདན་དྲངས་
པ་ན་ཐོག་མར་གད་བདར་སོགས་ལེགས་པར་བྱེད་དགོས་པ་ལྟར། རང་གི་གནས་

ཁང་དེར་ཡང་བླ་མ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་གདན་འདྲེན་པ་ལ་གུས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
དུ་ཡིན། ཀུན་སློང་རང་སྐྱིད་འདོད་དང་མཛེས་ཆོས་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱས་ན་པོ་ཏ་
ལ་དང༌། སེ་འབྲས་ཀྱི་གད་པ་ལྟར་ཕན་ཡོན་གང་ཡང་མི་འབྱུང༌། དེ་ལྟར་མིན་པར་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཕྱིར་ལམ་གྱི་རིམ་
པའི་ཁྲིད་དམིགས་སྐྱོང་བའི་སྔོན་འགྲོ་ཚོགས་ཞིང་ལ་སྲི་ཞུ་དང་བཀུར་སྟིའི་བསམ་

པ་དང་ལྡན་པར་བྱས་ན་ཕན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་འབྱུང༌། མདོ་ལས་ཕན་ཡོན་ལྔ་གསུངས་ཏེ། རང་གི་སེམས་དང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། གཞན་གྱི་སེམས་དང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། ལྷ་རྣམས་དགའ་བར་འགྱུར་བ་དང༌། མཛེས་པའི་ལས་གསོག་པ་
དང༌། ལུས་ཞིག་ནས་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ་དང་ལྔ་ཡིན། དེ་ཡང་བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་
ཆེས། དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་མི་ཡུལ་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འོངས་ནས་ཆོས་
ཚུལ་བཞིན་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་རང་གི་གནས་གཙང་མ་
མ་བྱས་པར་བསྡད་ན་ལྷ་རྣམས་མི་གཙང་བ་ལ་འཛེམས་པས་འཁོར་མི་ནུས་ཤིང་

སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་མི་ནུས། དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་དགའ་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་བླ་མ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

123

དང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་མཉེས་པ་ལ་བྱ་གསུངས། མཛེས་པའི་ལས་གསོག་པ་ཡང་ལུས་མཛེས་པ་ཙམ་མ་ཟད་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་ལའང་བྱ་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་ན་ལུས་མི་མཛེས་ཀྱང་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་ཤིན་

ཏུ་མཛེས་པ་ཡིན། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་ཚའི་

གོས། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་གྱི་དུ་ཀཱུ་ལ་ཡིས་མིན། །མགྲིན་རྒྱན་ལེགས་བཤད་ཡིན་
གྱི་དོ་ཤལ་མིན། །གཙུག་རྒྱན་བླ་མ་ཡིན་གྱི་ནོར་བུས་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་
འདྲ། ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ་ཡང་གཙོ་བོ་དག་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་བྱ་དགོས་གསུངས།
འཕགས་པ་ལམ་ཆུང་ཞེས་པ་ཡང་གནས་ཁང་བྱི་དོར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་རེད། དེའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས་ཙམ་ཞུ་ན། མཉན་ཡོད་དུ་བྲམ་ཟེ་ཞིག་གི་བུ་བྱུང་ཚད་ཤི་བ་ན་དེའི་ཉེ་སྐོར་དུ་རྒན་མོ་ཞིག་

ཡོད་པ་དེས་ད་བུ་བྱུང་ན་ཁོ་མོ་སྦྲོན་ཅིག་བྱས་པ་ལྟར་ཡང་ཁྱེའུ་ཞིག་བྱུང་བར་རྒན་

མོ་བོས་པ་དང༌། དེས་ཁྱེའུ་དེ་ཁྲུས་བྱས་རས་དཀར་གྱི་དཀྲིས། ཁ་མར་གྱི་བཀང་

སྟེ་བུ་མོ་ཞིག་གི་ལག་ཏུ་བྱིན་ནས། འདི་ལམ་པོ་ཆེའི་བཞི་མདོར་ཟུངས་ལ་དགེ་
སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེ་བྱུང་བ་ལ་གུས་པ་བྱས་ཏེ་ཁྱེའུ་འདི་འཕགས་པ་དག་གི་ཞབས་ལ་

ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གྱིས་ཤིག་ཉི་མ་ནུབ་པ་ན་གསོན་ན་ཁྱེར་ཤོག །ཤི་ན་དོར་
ཅིག་བྱས་པར། བུ་མོ་དེ་གྲིམས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ལམ་པོ་ཆེའི་བཞི་མདོར་བསྡད་
པར། དང་པོ་མུ་སྟེགས་པ་དག་བྱུང་བ་དེ་དག་ལ་རྒན་མོའི་ངག་བཞིན་བྱས་པར།

དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་དུ་འཚོ་བར་གྱུར་ཅིག །ཚེ་རིང་དུ་སྐྱོང་བར་གྱུར་ཅིག །ཕ་
མ་གཉིས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བསམ་པ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ནས་དགེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

124

སློང་དག་བྱུང་བས་སྔར་བཞིན་བརྗོད་དོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་གྱི་ལམ་དུ་

ཁྱེར་བ་དང་བཅོམ་ལྡན་འདས་བསོད་སྙོམས་སུ་གཤེགས་པ་མཇལ་བས་ཀྱང་གཞན་སྔར་ལྟར་ལ། ཕ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བསམས་པ་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་བརྗོད་པར་མཛད་དོ། །ཉི་མ་ནུབ་པ་དང་གསོན་པར་
མཐོང་ནས་ཁྱིམ་དུ་ཁྱེར་འོངས་པ་དང༌། འདི་ལམ་པོ་ཆེར་བཟུང་བས་ལམ་ཆེན་པ་ཞེས་མིང་བཏགས་སོ། །དེ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ་བྲམ་ཟེའི་རིག་བྱེད་ཡན་ལག་དང་
བཅས་པ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་བརྒྱ་ཙམ་ལ་གསང་ཚིག་སློབ་བོ༑ །ཡང་ཁྱེའུ་ཞིག་བྱུང་བར་རྒན་མོ་དེ་བོས་ནས་སྔར་བཞིན་བྱས་པར། བུ་མོ་དེ་ལེ་
ལོ་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱེའུ་དེ་ལམ་ཕྲན་ཞིག་ཏུ་བཟུང་ནས་བསྡད་པར། དེར་དགེ་སྦྱོང་
དང་བྲམ་ཟེ་སོགས་གང་ཡང་མ་འོངས་པ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་ཉིན་མཚན་དུས་
དྲུག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་གཟིགས་པ་འཇུག་པས་དེར་སུ་ཡང་འགྲོ་བ་མེད་པར་གཟིགས་

ནས་ལམ་དེར་ཆེད་དུ་ཕེབས་པ་ན་བུ་མོ་དེས་སྨོན་ལམ་ཞུས་པ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་

གསུངས། དེས་ཀྱང་གསོན་པར་མཐོང་ནས་ནང་དུ་ཁྱེར་འོངས་པ་ན་མིང་ལམ་ཕྲན་

པ་ཞེས་བཏགས་སོ། །དེ་ཆེན་པོར་གྱུར་ནས་ཡི་གེ་བསླབས་པས། ཐོག་མར་སིདྡྷཾ་ཞེས་སོགས་སློབ་དགོས་པ་ལ་སིད་བརྗོད་ན་དྷཾ་བརྗེད། དྷཾ་བརྗོད་ན་སིད་བརྗེད་པས།
སློབ་དཔོན་དེས་བྲམ་ཟེ་ལ། ཁོ་བོ་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་མང་པོ་ལ་ཀློག་ཏུ་གཞུག་དགོས་པས་འདི་ལ་སློབ་མི་ནུས་སོ་ཟེར་རོ། །ཡང་རིག་བྱེད་ཀློག་མཁན་ལ་གཏད་དེ་རིག་

བྱེད་སློབ་ཏུ་བཅུག་པས། ཐོག་མར་ༀ་བྷུ་ཞེས་སོགས་སློབ་དགོས་པ་ལ། ༀ་བཟུང་བས་བྷུ་བརྗེད། བྷུ་བཟུང་བས་ༀ་བརྗེད་པས། སློབ་དཔོན་དེ་སྐྱོ་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་ལམ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

125

ཆེན་པ་ལ་ཅུང་ཟད་བསྟན་པས་ཤེས་ལ། ཁོ་བོས་གཞན་ལ་ཡང་སློབ་དགོས་པས་
འདི་ལ་སློབ་མི་ནུས་སོ་ཞེས་སྨྲས་སོ། །དེ་བུལ་བ། མཆོག་ཏུ་བུལ་བ། ཆུང་བ།
མཆོག་ཏུ་ཆུང་བ་ཡིན་པས་དེའི་མིང་ལམ་ཆུང་པ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ། །ནམ་ཞིག་དེ་
གཉིས་ཀྱི་ཕ་མ་ཤི་ནས། ལམ་ཆེན་པ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པར་ཞུགས་ཏེ། སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་མཁས་ཤིང་དགྲ་བཅོམ་པར་གྱུར་ཏོ། །ལམ་ཆུང་པ་ཡང་ཁྱིམ་གྱི་འབྱོར་པ་
ཟད་དེ་ཕུ་བོའི་གན་དུ་སོང་བར། དེས་དེ་ལ་ཆོས་སྐལ་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་ན་ཡོད་པ་དང༌། དེ་ཡང་རང་ལ་རག་ལས་པར་མཐོང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས།
ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱིས་སྡིག་པ་མི་བྱ་ཞིང༌། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལས་ཡོངས་འཛིན་འདོད་
བྲལ་བ། །དྲན་དང་ལྡན་ཞིང་ཤེས་བཞིན་ཅན་གྱིས་ནི། །གནོད་ལྡན་སྡུག་བསྔལ་གང་
ཡིན་བསྙེན་མི་བྱ། །ཞེས་བསླབ་པ་ཟླ་བ་གསུམ་དུ་ཡང་མ་ལོབ་ཅིང༌། དེར་གནས་
པའི་བ་ལང་རྫི་དང་ཕྱུགས་རྫིས་ཐོས་ནས་ལོབས་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སློབ་པར་བྱེད་
དོ༑ །དུས་གཞན་ཞིག་ན་འཕགས་པ་ལམ་ཆེན་པས་འདི་བསྟོད་སྨད་གང་གིས་འདུལ་

སྙམ་དུ་བསམ་ན་སྨད་པས་འདུལ་བ་མཐོང་ནས་དེས་དེའི་གཉའ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་
རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་གྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་བསྐྲད་ནས་ཁྱོད་ནི་བུལ་བ་མཆོག་ཏུ་བུལ་བ་ཡིན་ན་

རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ཅི་བྱ། འདི་ཉིད་ན་འདུག་ཅིག་བྱས་པར། ད་ནི་བདག་དགེ་སྦྱོང་ཡང་
མ་ཡིན། བྲམ་ཟེའང་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ངུས་པ་དང༌། དེ་ནས་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་བསྐུལ་ཏེ་དེར་བྱོན་ནས། ལམ་པ་ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་ངུ༌། བདག་མཁན་པོས་སྨད་དོ་
ཞུས་པར། དེའི་ཚེ་སྟོན་པས། བྱིས་པས་བསྟོད་པ་གང་ཡིན་དང༌། །མཁས་པས་སྨད་
པ་གང་ཡིན་པ། །འདི་ནི་མཁས་སྨོད་མཆོག་ཡིན་གྱི། །བྱིས་པས་བསྟོད་པ་དེ་ལྟར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

126

མིན། །བུ་ཁྱོད་ཀྱི་མཁན་པོས་ནི་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་དཀའ་བ་དུ་མས་
ཕར་ཕྱིན་དྲུག་རྫོགས་ཏེ་གསུང་རབ་འདི་བསྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་གྱི། ངས་ནི་དེ་ལྟར་དུ་
བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལས་ཀློག་ནུས་སམ་གསུངས་པ་ལ།
བཙུན་པ་བདག་ནི་བུལ་བ་ཤིན་ཏུ་བུལ་བ། ཆུང་བ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་ལགས་ན་ཇི་ལྟར་

ཀློག་ཅེས་ཞུས་པས། སྟོན་པས་གསུངས་པ། གང་གིས་བྱིས་པ་བྱིས་ཉིད་རིག །དེ་
ལ་དེས་ན་དེ་མཁས་ཡིན། །བྱིས་པ་མཁས་པར་རློམ་བྱེད་པ། །དེ་འདིར་ཤིན་ཏུ་
བྱིས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ནས། ལམ་པ་ལ་རྡུལ་སྤང་ངོ་། །དྲི་མ་སྤང་ངོ༌། །ཞེས་
བྱ་བའི་ཚིག་གཉིས་སྩལ་བ་དེ་ཡང་མ་ཟིན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདིའི་

ལས་སྦྱང་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ཏེ། ལམ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱི་

མཆིལ་ལྷམ་དག་དབྱི་ནུས་སམ། བཙུན་པ་དེ་ནུས་སོ་ཞུས་པར། འོ་ན་སོང་ལ་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱི་མཆིལ་ལྷམ་དང༌། ལྷམ་སྒྲོ་གུ་ཅན་དག་ཕྱིས་ཤིག །དགེ་སློང་རྣམས་
ནས་ཀྱང་འདིའི་ལས་སྦྱང་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བྱེད་དུ་ཆུགས་ལ། ཚིག་གཉིས་ཀྱི་ཁ་

ཏོན་དག་ཀྱང་རྗེས་སུ་སློབས་ཤིག་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་ལྟར་བྱས་པས། ནམ་ཞིག་ན་

ཁ་ཏོན་གཉིས་པོ་ལོབས་པ་ན། སྟོན་པས་ད་མཆིལ་ལྷམ་འཕྱི་མི་དགོས་པས་ཁ་ཏོན་
གཉིས་པོ་འདོན་ཅིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕྱག་བདར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ཕྱག་བདར་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ན་ཁོས་ཀྱང་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་ནས་གད་བདར་བྱས་པར།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཡས་ཕྱོགས་གད་བདར་ཚར་རེས་
གཡོན་ཕྱོགས་རྡུལ་གྱིས་ཁེངས། གཡོན་ཚར་རེས་གཡས་རྡུལ་གྱིས་ཁེངས་པ་
སོགས་བྱུང་ཡང་འབད་པས་ལམ་པའི་ལས་སྒྲིབ་བྱང་ནས་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

127

སྟོན་པས་རྡུལ་སྤང་ངོ༌། །དྲི་མ་སྤང་ངོ་ཞེས་པ་དེ་ནང་གི་རྡུལ་ལ་དགོངས་སམ། ཕྱིའི་

རྡུལ་ལ་དགོངས་སྙམ་པ་ན། སྔོན་མ་ཐོས་པའི་ཚིགས་བཅད་གསུམ་པོ་འདི་བློ་ལ་
སྣང་སྟེ། རྡུལ་འདིར་འདོད་ཆགས་དེ་ནི་ས་རྡུལ་མིན། །རྡུལ་ནི་འདོད་ཆགས་མིང་སྟེ་
རྡུལ་གྱི་མིན། །མཁས་པ་དག་གིས་རྡུལ་དེ་རྣམ་སྤངས་པ། །དེ་དག་བདེ་གཤེགས་
བསྟན་ལ་བག་ཡོད་འགྱུར། །རྡུལ་འདིར་ཞེ་སྡང་སོགས་དང༌། རྡུལ་འདིར་གཏི་མུག་

སོགས་རིགས་འགྲེའོ། །དེས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་འབད་དེ་བསྒོམས་པས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་བོ། །ཚིགས་བཅད་འདི་མདོ་རང་དུ་འདི་ལྟར་སྣང་ཡང༌། སྦྱོར་ཆོས་ཁྲིད་ཡིག་
དང་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་དུ། རྡུལ་ནི་ས་རྡུལ་མ་ཡིན་འདོད་ཆགས་
རྡུལ། །ཞེས་སྣང་བ་ལག་ལེན་སྐབས་གོ་བདེའི་ཆེད་འགྱུར་བཅོས་མཛད་པར་སྣང་བ་ལྟར་བྱས་ན་ལེགས་སོ། །
དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལམ་པའི་ཡོན་ཏན་བསྒྲགས་པར་བཞེད་
ནས། ཀུན་དགའ་བོ་སོང་ལ་ལམ་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་དགེ་སློང་མ་ལ་ཆོས་སྟོན་ཅིག་

ཅེས་དང༌། དགེ་སློང་མ་རྣམས་ལ་ཡང༌། ཁྱོད་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལམ་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་ལྟར་བྱས་པས། ལམ་པས་ནི་བདག་གི་ཡོན་ཏན་
བསྒྲགས་པར་ཤེས་ནས་བཀའ་བཞིན་འཚལ་ལོ་ཞེས་ཁས་བླངས་སོ། །དགེ་སློང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བུད་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་བརྙས་པ་ལ་ལྟོས། དེས་ཟླ་བ་གསུམ་དུ་
ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཀྱང་མ་ལོབ་ན་བདག་ཅག་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་

སྟོན་པར་འགྱུར། ཞེས་ཧ་ལས་པ་ལྟར་གྱུར་ཏེ་ཕྱིན་ཆད་ཐོས་པ་ཉུང་ངུ་དག་འདིར་

འོངས་མི་ནུས་པའི་ཐབས་ཤིག་བྱའོ་ཟེར་ནས་དགེ་སློང་མ་བཅུ་གཉིས་སྡེས་ལ་ལས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

128

ཆོས་སྟོན་པའི་ཁྲི་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བ་འཛེག་སྐས་ཙམ་ཡང་མེད་པ་བཤམས། ལ་ལས་
མཉན་ཡོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་བོ་ཕལ་མོ་ཆེ་ལ། སང་ངེད་ཀྱི་སྟོན་པ་ཉན་ཐོས་
ཆེན་པོ་ཁྱད་འཕགས་ཤིག་འོངས་པ་དེ་ལས་ཆོས་ཐོས་ནས་བདེན་པ་མ་མཐོང་བ་ནི་ཡུན་རིང་འཁོར་བར་འཁྱམ་དགོས་པས་ཆོས་ཉན་པར་ཡོང་དགོས་སོ། །ཞེས་དྲིལ་བསྒྲགས་པས་སྲོག་ཆགས་འབུམ་ཕྲག་དུ་མ་ཁ་ཅིག་ནི་ལྟད་མོ་དང༌། ཁ་ཅིག་དགེ་
བའི་རྩ་བས་བསྐུལ་ནས་འདུས་སོ། །དེ་ནས་སང་ལམ་པས་བསོད་སྙོམས་བྱས། ནང་དུ་ཡང་དག་འཇོག་ལས་ལངས་ཏེ་ཕྱི་བཞིན་འབྲང་བའི་དགེ་སློང་དང་ལྷན་ཅིག་

དགེ་སློང་མའི་དབྱར་ཁང་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཁྲིའི་ལོགས་སུ་སོང་བས་ཁྲི་ཤིན་ཏུ་

མཐོ་བར་མཐོང་ནས་འདི་དད་པས་སམ་མཐོ་འཚམ་པས་ཡིན་སྙམ་ཅུང་ཟད་མཉམ་

པར་བཞག་པ་ན་མཐོ་འཚམ་པར་ཤེས་ནས་ཕྱག་གླང་པོ་ཆེའི་སྣ་ལྟ་བུ་བརྐྱང་སྟེ་ཁྲི་
དེ་མནན་ནས་ལ་ལས་མཐོང༌། ལ་ལས་མ་མཐོང་བར་ཁྲི་ལ་འདུག་སྟེ། སེམས་མཉམ་
པར་བཞག་བཞིན་དུ་སྟན་ལས་མི་སྣང་བར་ནམ་མཁར་འཕགས་ཏེ་ཕྱོགས་བཞིར་རྫུ་
འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་བཞི་བཞི་བསྟན་པ་ཕྱིར་བསྡུས་ཏེ་སེངྒེའི་ཁྲིར་འདུག་སྟེ།
སྲིང་མོ་དག །ཁོ་བོས་ཟླ་བ་གསུམ་དུ་ཚིགས་བཅད་གཅིག་བཟུང་བ་དེའི་དོན་ཉིན་

མཚན་བདུན་གྱི་བར་དུ་འཆད་པར་སྤྲོའོ། །དེ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། ལུས་ངག་

ཡིད་ཀྱིས་སྡིག་པ་མི་བྱ་ཞིང༌། །ཞེས་པས་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤོང་བ་བསྟན་ཏོ། །འཇིག་

རྟེན་ཀུན་ལས་ཞེས་པས་ཕུང་པོ་ལྔ་དང༌། ཡོངས་འཛིན་ཞེས་པས་ནི་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ་གྱི་ཡོངས་འཛིན་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་
ཕྱེད་ཙམ་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པས་སྲོག་ཆགས་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་གིས་བདེན་པ་མཐོང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

129

ནས་ཁ་ཅིག་གིས་འབྲས་བུ་བཞི་པོ་ཅི་རིགས་མངོན་དུ་བྱས། ཁ་ཅིག་གིས་ནི་ཉན་

ཐོས་དང༌། རང་སངས་རྒྱས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། སོ་སོའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད། ཕལ་ཆེར་ནི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དད་པར་བྱས་སོ། །དེ་ནས་ལམ་པ་རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་དུ་འོངས་པ་དང་། སྟོན་པས། ལམ་པ་འདི་ངའི་ཉན་ཐོས་སེམས་སྒྱུར་བ་ལ་
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་རེད།
དེས་ན་སྒོམ་དོན་གལ་ཆེ་བ་ལས་གད་བདར་སོགས་གལ་མི་ཆེ་སྙམ་པ་བྱེད་མི་ཉན། ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་ཀྱང་རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་གྱི་ཀུན་

དགའ་ར་བར་ཕྱག་བདར་བྱེད་པར་ཉིན་རེ་བཞིན་འོངས་པ་ལ། ཉིན་གཅིག་ཁྱིམ་
བདག་མ་ཁོམ་ཞིང་ཕྱག་བདར་བྱེད་མཁན་གཞན་མེད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱག་གསེར་གྱི་ཡལ་འདབ་ལྟ་བུས་ཕྱག་བདར་མཛད་པ་མདོ་ན་གསུངས་ཡོད། བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས། ཀུན་གཟིགས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྐུ་ན་རིམ་གྱིས་

སྦྱོར་ཆོས་ཉམས་བཞེས་མཛད་པས་བྱི་དོར་གྱི་ཕྱག་མའི་ཕོན་པོ་རྩེ་མོ་ཟད་ནས་
བོང་བུའི་མཇུག་མ་ལྟར་སོང་བ་ཡུ་བར་བཟང་གོས་སེར་པོས་དཀྲིས་པ་མང་པོ་ནང་རྟེན་དུ་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་པར་གསུངས།

དེས་ན་རང་རེ་ལས་དང་པོ་པས་ནན་ཏན་བྱེད་དགོས། གད་སྙིགས་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར་རབ་ཐུན་རེ། ཐ་མ་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་བྱི་དོར་བྱ། ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་

ཚུལ་ཡང་ཀུན་སློང་གོང་ལྟར་གསལ་བཏབ་ནས་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་
ཉལ་ཉིལ་རྣམས་འཕྱག་པའི་མོས་པ་དང༌། རྫོགས་སྨིན་སྦྱང་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྦྱོང་བའི་རྒྱུར་དམིགས་ཏེ་ལམ་ཆུང་གི་རྣམ་ཐར་ལས་འབྱུང་བ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

130

ལྟར་ངག་ནས་རྡུལ་སྤང་ངོ༌། །དྲི་མ་སྤང་ངོ༌། །ཞེས་པའམ་ཡང་ན། རྡུལ་ནི་ས་རྡུལ་མ་
ཡིན་འདོད་ཆགས་རྡུལ། །རྡུལ་ནི་འདོད་ཆགས་མིང་སྟེ་རྡུལ་གྱི་མིན། །མཁས་པ་
དག་གིས་རྡུལ་དེ་རྣམ་སྤངས་པ། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་ལ་བག་ཡོད་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་ལ་སྦྱར་ཏེ་འདོན་བཞིན་དུ་གད་བདར་བྱེད། དེ་ཡང་
འདོད་ཆགས་རྡུལ་སོགས་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ལ་གཙོ་བོར་བྱེད་སྐབས། རྡུལ་ནི་ས་རྡུལ་མ་ཡིན་མ་དད་རྡུལ། །ཞེས་སོགས་ནས་མཚན་འཛིན་རྡུལ་གྱི་བར་

ངག་ནས་སྐྱོར་ཚུལ་དང༌། ཡིད་ཀྱིས་དམིགས་ཚུལ་རང་གང་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད་
པའི་སྐབས་དང་བསྟུན་པར་ཁ་བསྒྱུར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། ན་བ་དང་རྒས་པ་སོགས་
ཀྱིས་ཕྱག་བདར་རང་གིས་བྱེད་མ་ཐུབ་ཚེ་དགེ་ཕྲུག་སོགས་ཀྱིས་བྱེད་སྐབས་རང་
གིས་ཚིག་སྐྱོར་ཞིང་ཡིད་ཀྱིས་དམིགས་པ་བྱ། དེ་ལྟར་ཀུན་སློང་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་
པར་གྱིས་ཕྱགས་མ་རེ་རེ་བརྒྱབ་པ་ལའང་ཕན་ཡོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ། སྒོ་དྲུང་དུ་ཐོ་བཞི་བརྩིགས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྡེ་བཞིར་མོས་པའམ། ཐོ་གཅིག་ལ་དེ་ལྟར་
མོས་པ་དང༌། ཡང་ན་ཐོ་གཅིག་ལ་རྣམ་ཐོས་སྲས་སུ་མོས་པ་བྱས་ན་བར་ཆད་མི་འབྱུང་བ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་སོགས་ཀྱི་གནད་ཆེ་གསུངས། གྲྭ་ས་ཆེན་པོ་སོགས་སུ་ཐོ་བརྩིག་པ་མི་བདེ་བས་ཁང་པའི་ཕྱིའི་ལོགས་བཞི་རྒྱལ་ཆེན་སྡེ་བཞིར་

བསམ་ཆོག་པ་རྗེ་བྱམས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་རྒྱུན་དུ་ཡོད།

དེ་ནས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་བཀྲམ་པ་ནི།
བླ་མ་ཡི་དམ་སོགས་ཚོགས་ཞིང་གི་གྲལ་བཀོད་ལྟར་བྱ་དགོས། འོན་ཀྱང་
ཆེ་ཆུང་བཞུགས་སྟབས་མ་འགྲིགས་ན་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཅི་བདེར་བྱ། འགའ་ཞིག་གིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

131

ཆོས་སྐྱོང་རྒྱལ་བཙན་སོགས་ཁ་ཚ་བར་བསམས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུའི་གྲལ་

གོང་དུ་འཇོག་པ་མང་དུ་མཐོང༌། དེ་ནི་སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་རྟགས་བསྟན་པ་རེད། འགའ་ཞིག་གིས་གསེར་སྐུ། དངུལ་སྐུ། ལི་མ་སོགས་གྲལ་གོང་དུ་
བྱེད། འཇིམ་སྐུ་རྣམས་གྲལ་མཇུག་ཏུ་འཇོག་པ་ནི་སྐུ་བརྙན་ལ་ནོར་གྱི་འདུ་ཤེས་
ལས་མེད་པའི་རྟགས་རེད། ཐང་ཀ་ཡང་ཁ་གསར་རྙིང་གི་གོ་རིམ་བྱས་ནས་བཀྲམ་

མི་རུང༌། ལ་ལས་ཐང་ཀས་ཡོལ་བའི་གོ་བཅད་ནས་སྒོར་མོར་བཀྲམ་པ། དེ་འདྲའི་

འདུ་ཤེས་ག་ལ་རུང༌། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྣང་བརྙན་ལ་རྐང་པ་གཏད་དེ་
ཉལ་བ་ལ་བག་ཚབ་ཅི་ཡང་མེད་པ་འདི་ཡང་སྐྱབས་འགྲོ་མེད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་
བསྟན་པ་རེད། འགའ་ཞིག་གིས་ཐང་ཀ་དང་སྐུ་སོགས་རྙིང་ཧྲུལ་རྣམས་ཤག་ཏུ་ཉར་
བ་གད་སྙིགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཙྪ་ཁང་དུ་བསྐྱེལ་བ་དེ་རང་གི་བསོད་ནམས་ཕྱིར་
བསྐྱེལ་བར་གསུངས། དེས་ན་སྐུ་རྟེན་སོགས་ལ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དེ་དང་དེ་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཇོག་དགོས། སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་སོགས་མང་པོ་མེད་ན། སྐུ་རྟེན་དུ་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་ཕྱིར་སྟོན་པའི་སྐུ་དང༌། བླ་མ་རྗེས་སུ་དྲན་ཕྱིར་རྗེ་
རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་རེ་ངེས་པར་དུ་དགོས། གསུང་རྟེན་ཡང་མདོ་སྡུད་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་
ལམ་རིམ་ལྟ་བུ་དང༌། ཐུགས་རྟེན་མ་མཐའ་སཱཙྪ་ཚུན་འཇོག །རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་སོགས་ཡོད་ནའང་ཐུགས་རྟེན་དུ་འཇོག་དགོས། འགའ་ཞིག་གིས་རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་ལ་ཕྱག་
མཚན་གྱི་འདུ་ཤེས་མ་གཏོགས་མི་འཇོག་པར་སྣང་སྟེ། འདི་ནི་ཐུགས་ཀྱི་མཚན་མ་
ཡིན་པས་མནངས་ཆུང་བྱས་ན་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྕི། གྲལ་བཀོད་འགྲེམ་པ་ཉིན་དང་པོ་

ལས་ཉིན་ལྟར་བྱ་མི་དགོས་ཀྱང༌། ས་བཅད་འདིའི་མཚམས་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

132

བཞག་ནས་མཇལ་བར་བྱེད་དགོས། རང་གི་ཤག་གི་སྐུ་བརྙན་རྒྱུས་ཡོད་ཡིན་པས་

བལྟ་རྒྱུ་གང་ཡོད་སྙམ་པ་བྱ་མི་རུང༌། ཉིན་ལྟར་མཇལ་ན་མཇལ་ཐེངས་རེ་ལའང་
བག་ཆགས་ཁྱད་པར་ཅན་འཇོག་སྐུ་དངོས་ལས་སྐུ་གཟུགས་མཇལ་བ་ཕན་ཡོན་
བཅུ་དྲུག་འགྱུར་གྱིས་ལྷག་པར་གསུངས། མདོ་པདྨ་དཀར་པོ་ལས་ཀྱང༌། བདེ་
གཤེགས་སྐུ་གཟུགས་རྩིག་ངོས་བྲིས་པ་ལ། །འཁྲུགས་བཞིན་པ་ཡི་སེམས་ཀྱིས་

བལྟས་ན་ཡང༌། །དེ་དག་རིམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་མཐོང༌། །ཞེས་གསུངས། མདོ་
ངོ་མར་མཆོད་ན་ཡང༌། ཞེས་སྣང་ཡང་གསུང་རྒྱུན་དུ་འདི་ལྟར་འབྱུང༌། དེ་ལྟར་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཁྲོ་བཞིན་བལྟས་ནའང་ཕན་ཡོན་དེ་ལྟར་གསུངས་ན་ད་ལྟ་རང་
རེས་དད་པས་མཇལ་ན་ཕན་ཡོན་དེ་ལྟ་བུ་ལོས་འབྱུང༌། འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོག་ཟུང་དུ་གྱུར་ནས་སྐུ་དངོས་དང་འབྲལ་བ་མེད་པ་བྱུང་བ་
ཡང༌། སྔོན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་རི་མོ་བྲིས་པ་ལ་ངོ་མཚར་ཉམས་ཀྱིས་

བལྟས་པའི་འབྲས་བུར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་སྔོན་བང་མི་ཞིག་
གི་སྐྱེ་བ་བཞེས་པར། ནུབ་གཅིག་ལྷ་ཁང་སྟོང་པ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྡད། མར་མེ་
ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱས་ནས་ལྷམ་ལ་རྡོག་པ་བརྒྱག་བཞིན་དུ་ངལ་བསོ་བའི་སྐབས་

གྱང་ལོགས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་ལྡེབས་རིས་མཐོང་བས་འདི་
ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུ་ངོ་མཚར་ཅན་ཡོད་པ་དངོས་སུ་མཇལ་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་

སྨོན་པ་ཡང་ཡང་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་གསུངས། སྐུ་རྟེན་རྣམས་རང་རེས་
འདམ་དང༌། ཟངས་སོགས་སུ་མཐོང་བ་འདི་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་ན་
མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུར་མཇལ་ཞིང༌། ས་དང་པོ་ཐོབ་ན་ལོངས་སྐུར་དངོས་སུ་མཇལ་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

133

ཡིན། དེས་ན་སྐུ་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཇོག་པ་གལ་ཆེ་གསུངས།

གཉིས་པ་མཆོད་པ་གཡོ་མེད་ཅིང་བཀོད་པ་མཛེས་པར་བཤམ་པ་ནི།

དེ་ཡང་གཡོ་མེད་ཅིང་ཞེས་པའི་གཡོ་ལ་རྒྱུའི་གཡོ་དང་ཀུན་སློང་གི་གཡོ་
གཉིས། རྒྱུའི་གཡོ་ནི་མཆོད་པའི་རྒྱུ་དེ་བསྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱོན་ཞུགས་པ་སྟེ།
རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་ལོག་འཚོ་ལྔའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབས་པ་དང༌། ཁྱིམ་པས་ཀྱང་
དམར་ཁེ་དང༌། བྲེ་ལོག་སྲང་ལོག་འཛུག་པ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་བྱ་བ་ངན་པས་བསྒྲུབས་
པའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། དེ་ལྟ་བུའི་མཆོད་པ་ཕུལ་བ་ལས་མ་ཕུལ་བ་ལེགས། མཆོད་
པའི་སྐད་དོད་པཱུ་ཛ་ཞེས་པ་མཉེས་པ་ལ་འཇུག་པས་དགོས་པ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དགྱེས་པ་ལ་བྱ་དགོས། དེ་ལྟ་བུ་ཕུལ་ན་དགྱེས་པར་ག་ལ་འགྱུར། འོན་ཀྱང་དེ་འདྲའི་

རྒྱུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་ཡོད་ན་རང་གཞན་གྱི་སྡིག་པ་འདག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཕུལ་བ་ལེགས།
དེ་ཡང་ལོག་འཚོ་ལྔ་ནི། ཁ་གསག །གཞོགས་སློང༌། རྙེད་པས་རྙེད་པ་ཚོལ་བ། ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ། ཚུལ་འཆོས་ལྔས་སྒྲུབ་པ་སྟེ། ཁ་གསག་ནི། སྦྱིན་བདག་
སོགས་ཀྱིས་ཕྲན་བུ་སྦྱིན་དུ་རེ་བས་ཁ་ཐེར་ཐེར་བྱས་པས་དེས་ནོར་སོགས་བྱིན་ན་
ལོག་འཚོ་ཡིན། ཡང་དེ་འདྲའི་ཀུན་སློང་མེད་པར་རང་བཞིན་དྲང་པོས་ཁ་མཁས་
བྱས་ནས་བྱིན་ཀྱང་ལོག་འཚོར་མི་འགྱུར། གཞོགས་སློང་ནི། རྙེད་བཀུར་འདོད་
ནས་སྦྱིན་བདག་སོགས་ལ་ང་ལ་དེང་སྐབས་ཇ་མར་ཡོད་དེ་འབྲུ་ཅུང་དཀོན་པར་འདུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། སྔར་ལོ་ཁྱེད་ཀྱིས་བྱིན་པའི་རྩམ་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་ཕན་པོ་བྱུང་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འབྲུ་དང་རྩམ་པ་ཤུགས་ཀྱིས་སློང་བ་ལ་ཟེར། ཡང་རྙེད་འདོད་ཀྱི་
ཀུན་སློང་མེད་པར་རང་བཞིན་དྲང་པོར་དེ་འདྲ་བརྗོད་ན་གཞོགས་སློང་དུ་མི་འགྱུར།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

134

རྙེད་པས་རྙེད་པ་ཚོལ་བ་ནི། ཕར་ཆུང་ངུ་ཞིག་སྦྱིན་ནས་ཚུར་དེ་ལས་ལྷག་ཞིག་

ཡོང་ཐབས་བྱེད་པ་ཡིན། སྦྱིན་བདག་ལྟ་བུར་ཁ་བཏགས་དང༌། ཇ་ལྟིར་སོགས་
ཁྱེར་ནས་སྣེ་ལེན་བྱས་ཏེ་བློ་ཕུག་ཏུ་གཏོང་སྒོ་ལག་རྟགས་སོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། དེང་སང་རང་རེས་དེ་འདྲ་བྱས་ནས་ལྕགས་ཀྱུ་ཨམ་ཞིག་བཏང་བ་ཡིན་ཟེར་ནས་ལོག་འཚོ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡོད། ཡང་དེ་འདྲའི་

ཀུན་སློང་མེད་པར་རང་བཞིན་དྲང་པོས་སྦྱིན་བདག་ལ་སྣེ་ལེན་བཟང་པོ་བྱས་ཀྱང་
ལོག་འཚོར་མི་འགྱུར། ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་ནི། མི་འདོད་བཞིན་དུ་ནན་གྱིས་སློང་བ་

དང༌། གཞན་ལ་འབུལ་རྒྱུ་རང་ལ་བསྒྱུར་བ་དང༌། སྦྱིན་བདག་ཆེ་གེ་མོས་ངོས་ལ་ཇ་མར་བྱིན་པ་ཤིན་ཏུ་ཕན་པོ་བྱུང་ཞེས་ཤུགས་ཀྱིས་སློང་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། ཡང་
རྙེད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་མེད་པར་རང་བཞིན་དྲང་པོས་དེ་འདྲ་བརྗོད་པ་ནི་ཐོབ་
འཇལ་དུ་མི་འགྱུར། ཚུལ་འཆོས་ནི། ཤག་ཏུ་གང་བྱུང་བྱས་ནས་སྦྱིན་བདག་
སོགས་ཀྱི་མདུན་དུ་བཅས་མཚམས་བཙུན་མདོག་དུལ་མདོག་བྱས་ནས་ཕྲན་བུ་སྦྱིན་ཨེ་ཡོང་གི་རེ་བ་བྱས་པ་ལ་ཟེར། ཡང་དེ་འདྲའི་ཀུན་སློང་མེད་པར་ཁྱིམ་པ་
སུན་འབྱིན་བྱས་ན་མི་རུང་སྙམ་པས་ཤག་ཏུ་སྡོད་དུས་ལས་བཙུན་མདོག་ཁ་བ་
བྱས་ཀྱང་ཚུལ་འཆོས་སུ་མི་འགྲོ་ཞེས་བདག་གི་སྐྱབས་མཆོག་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་
གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་རང་རེ་རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་

མཚམས་ཁ་རལ་སྣ་རལ་དུ་བཏང་ནས་ཚོང་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུ་བསྒྲུབ་ནས་མཆོད་པ་ཕུལ་ཀྱང་ཕན་ཡོན་ལས་ཉེས་དམིགས་ལྕི་བ་འབྱུང༌། ཀུན་སློང་གི་གཡོ་ནི། མཆོད་
པ་འབུལ་དུས་གཏམ་འདོད་དང༌། མཛེས་ཆོས་ལྟ་བུའི་ཀུན་སློང་ངན་པས་བསླད་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

135

ལ་ཟེར་ཏེ། འགྲོ་མགོན་རིན་པོ་ཆེས། ཐ་ན་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་རེ། །བྱས་ཀྱང་མི་
ཡིས་མཐོང་དུ་རེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་རེས་མཆོད་པ་རེ་ཕུལ་ཡང་ཁེ་འདོད་གྲགས་འདོད་སོགས་ཆོས་བརྒྱད་ཁོ་ནར་ཤོར། ཅུང་ཟད་དྲག་པ་ཚོས་ཀྱང་ཚེ་རིང་

བ། ནད་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལས་མི་འབྱུང༌། དགེ་འདུན་ལ་བསྙེན་བཀུར་ལྟ་
བུ་ཞིག་བྱེད་ནའང་བསོད་ནམས་ལ་མི་རེ་བར་བཏང་སོང་ཟེར་བའི་སྙན་གྲགས་ལ་

གཙོ་བོར་རེ། དེ་རིང་འགྲུལ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཤག་ཏུ་འོང་རྒྱུ་ཡིན་ཚེ་གད་བདར་དང་
མཆོད་པ་ནམ་རྒྱུན་ལས་ལྷག་ཙམ་བྱེད། མཆོད་མེ་ཞིག་ཀྱང་ཕུལ། སྤོས་ཀྱི་དྲི་མ་

མངར་སེང་ངེ་བྱས་ནས་སྒུག་སྡོད་པ་འདི་ཀུན་སློང་གང་གི་ཆེད་ཡིན་ཞིབ་ཏུ་སོམས་
དང༌། དེ་འདྲའི་མཆོད་པས་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་གང་ཆེ་ཆ་རྟོགས་དཀའ།
དགེ་བཤེས་འབན་གྱིས་ཉིན་གཅིག་ཡོན་བདག་ཞིག་མཇལ་དུ་ཡོང་ཟེར་
བས། དཀོན་མཆོག་གི་མཆོད་པ་ཅི་བཟང་བཤམས། སྟན་ལ་བཞུགས་ནས་ཀུན་སློང་ལ་བརྟགས་པས། ཡོན་བདག་གི་ངོར་མཛེས་ཆོས་སུ་སོང་བར་གཟིགས་

ནས། ཧར་ཏེ་བཞེངས། ཐལ་བ་སྦར་གང་གཏོར་ནས། དགེ་སློང་རང་ཟོག་མ་བྱེད་པར་བཞུགས་ཤིག་གསུངས་ནས་ཐལ་བ་ཕུང་ངེར་བཅོས་ནས་བཞག །དེ་ལ་སྟོད་
དིང་རི་གླང་འཁོར་དུ་ཕ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསན་པས། བོད་ཀྱི་མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་འབན་གུང་རྒྱལ་གྱི་མཆོད་པ་དེ་བཟང་བ་བྱུང༌། དེ་ཅི་ཡིན་

ཞེ་ན། ཁོང་གིས་འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་ཁ་ལ་ཐལ་བ་འདེབས་ཐུབ་པ་བྱུང་
གསུངས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་མཉེས་མཛད་དེ། དེ་ཡང་མཆོད་པ་ཕུལ་བ་དེ་ལ་བསྔགས་བརྗོད་མཛད་པ་མིན། ཐལ་བ་བཏབ་པ་དེ་ལ་བསྔགས་བརྗོད་གནང་བ་རེད། དེས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

136

ན་ཀུན་སློང་ཚེ་འདིའི་ཆོས་བརྒྱད་ལྟ་ཞོག །རང་ཉིད་གཅིག་པུ་མངོན་མཐོ་ངེས་
ལེགས་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུའང་མི་བྱ་བར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་གང་ཐུབ་བྱ་

བ་གནད་ཆེ། བཀོད་པས་མཛེས་པར་བཤམས་ཞེས་པའང་འགའ་ཞིག་གི་མཛེས་
ཆོས་མི་དགོས་ཞེས་དབྱིབས་དང་བསྒྲིག་ལུགས་སོགས་གང་བྱུང་བྱུང་དུ་བྱེད་པར་སྣང་ཡང་མཆོད་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་བྱ་བར་བཟོ་དབྱིབས་དང་བསྒྲིག་ལུགས་སོགས་གང་མཛེས་བྱ་དགོས། མཆོད་པ་བཀོད་པས་མཛེས་པར་བཤམས་ན་རང་

ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་སྐབས་ཀྱི་མཚན་དཔེའི་རྒྱུར་འགྱུར་བར་གསུངས། འབུལ་
སྐབས་ཀྱང་རང་གིས་ལག་བསྟར་ནས་འབུལ་དགོས་ཀྱི། དགེ་ཕྲུག་དང༌། གཡོག་
པོ་སོགས་ལ་འབུལ་དུ་བཅུག་ན་བསོད་ནམས་རང་ལ་མི་ཐོབ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་སྐུ་ན་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བའི་སྐབས་ཀྱང་སྒྱིད་པ་འདར་ཕྲི་ལི་ལི་ཡོན་ཆབ་འབུལ་བར་མཛད་
པས། གཞན་གྱིས་ཇོ་བོ་འོ་བརྒྱལ་བར་འདུག་པས་བདག་ཅག་གིས་འབུལ་ཞེས་
ཞུས་པ་ན། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། འོ་ན་ངས་ཟས་ཟ་བའི་ཚེ་ནའང་ཇོ་བོ་འོ་བརྒྱལ་བར་འདུག་ཅེས་ངོས་ཀྱི་ཟས་སྐལ་ཁྱོད་ཚོས་ཟའམ་ཞེས་གསུངས་པ་རེད། རྒྱ་གར་ན་
སྔོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་ཆེན་པོ་མཛད་པའི་ཚེ་ནའང་བློན་པོ་
སོགས་ལ་སྦྱིན་དུ་མི་བཅུག་པར་སྦྱིན་པའི་ཁང་པ་བརྩེགས། དེའི་ནང་དུ་རྒྱལ་པོ་
བཞུགས་ནས། སྦྱིན་བྱའི་ནོར་རྣམས་སྤུངས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་རང་གིས་ཕྱག་བསྟར་ནས་

གནང་བ་རེད། དེས་ན་སྦྱིན་པ་ལག་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་རང་གིས་ལག་བསྟར་
ནས་འབུལ་བ་གནད་ཆེ། མཆོད་པའི་རྫས་ཀྱང་རང་ལ་འབྱོར་པ་ཡོད་ན་ཐུད་ཀྱི་སྔོ་ས་དང༌། ལོ་མའི་སེར་ས་ནས་མ་སོང་བར་ཟས་ཀྱི་ཕུད་གང་བཟང་བཟང་ནས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

137

འབུལ་དགོས། རང་རེས་མར་དང་རྩམ་པ་ལེགས་པ་དེ་རང་གིས་ཟོས། མཆོད་རྩམ་དང་མཆོད་མར་ཡིན་ཞེས་ངན་པ་ཞིག་ཆེད་མངགས་བསྒྲུབས་པ་འདི་རང་གི་

བསོད་ནམས་ལ་ཕྱགས་མ་བརྒྱབ་པ་ཨེ་ཡིན་སྙམ། འོན་ཀྱང་མར་མེའི་འོད་ཕུལ་
བ་ཡིན་གྱི་མར་ཁུ་ཕུལ་བ་མིན་པས་ཅུང་ཟད་ཁ་ཚ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་ཆོག་པར་
གསུངས། བྱ་བྲལ་དབུལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་ནོར་མེད་པས་མཆོད་པ་འབུལ་བྱེད་ཀྱི་ནོར་མེད་ཅེས་བག་འཁུམས་ནས་སྡོད་མི་དགོས་ཏེ། རང་གི་དད་པས་

ལྕོགས་ན་མཆོད་པའི་རྫས་ལག་མ་འཐོག་པ་ཡོད། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། བོད་ཀྱི་ཆུ་འདི་

ཐམས་ཅད་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་ཡིན་པས་བོད་ན་མཆོད་པ་ཡོན་ཆབ་གཅིག་པུས་

ཆོག་པར་འདུག །མེ་ཏོག་ཤང་ཤང་འདི་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་ན་ངེད་ཀྱིས་གསེར་སྤྲད་ནས་ཉོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཆོད་པ་གཞན་མ་རྙེད་ཀྱང་ཡོན་ཆབ་གཅིག་པུ་

ཕུལ་ཀྱང་བསོད་ནམས་རླབས་པོ་ཆེ་གསོག།
དེ་ཡང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལའང་ཕན་ཡོན་མི་འདྲ་བ་རེ་འབྱུང་བ་
བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བཤད་ལྟར་ཞུ་ན། ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི་མཆིམས་

མཛོད་ལས། བསིལ་དང་ཞིམ་དང་ཡང་བ་དང༌། །འཇམ་དང་དྭངས་དང་དྲི་ང་མེད། །འཐུངས་ན་མགྲིན་དང་ལྟོ་བ་ལ། །མི་གནོད་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་ཆུ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཆུ་བསིལ་བ་ཕུལ་བས་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་དང༌། ཆུ་ཞིམ་པ་

ཕུལ་བས་ཟས་ཀྱི་རོ་མཆོག་རྙེད་པ་དང༌། ཆུ་ཡང་བ་ཕུལ་བས་ལུས་སེམས་ལས་
སུ་རུང་བ་དང༌། ཆུ་འཇམ་པ་ཕུལ་བས་ཤེས་རྒྱུད་འཇམ་པ་དང༌། ཆུ་དྭངས་པ་ཕུལ་
བས་རིག་པ་དྭངས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཆུ་དྲི་མི་ང་བ་ཕུལ་བས་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

138

དང༌། ཆུ་ལྟོ་ལ་མི་གནོད་པ་ཕུལ་བས་ལུས་ལ་ནད་མི་འབྱུང་བ་དང༌། ཆུ་མགྲིན་པ་
ལ་མི་གནོད་པ་ཕུལ་བས་ངག་སྙན་པ་བཅས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་བརྒྱད་འབྱུང་བར་གསུངས། རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་པ་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་དེ་ཉིད་ཐོག་མར་སེ་ར་རྩེར་རྗེའི་

སྒྲུབ་ཁང་དུ་ཕེབས་འཕྲལ་སྐབས་སྐུ་ཆས་དང་ཡོ་བྱད་བཀྲེན་པས། ཡོན་ཆབ་
འབུལ་བའི་ཏིང་ཙམ་ཡང་མེད་པར། ཡོན་ཆབ་འབུལ་སྐབས་ཁོང་རང་གི་བཞེས་
སྤྱད་ཆུས་ཡག་པོ་བཀྲུས་ནས་དེ་ལ་ཡོན་ཆབ་འབུལ་བ་གནང༌། གསོལ་ཆས་བཞེས་སྐབས་དཀོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གཡར་པོ་ཞུས་ཏེ་ལོངས་སྤྱད། ཡང་བཀྲུས་ནས་ཡོན་ཆབ་འབུལ་བ་སོགས་གནང་བ་ཡིན་འདུག །གཞན་ཡང་དབྱར་
གྱི་སྐབས་མེ་ཏོག་ལྗོན་ཤིང་ལེགས་པ་དང༌། འབྲས་བུ་དང༌། ཆུ་དྭངས་ཤིང་བསིལ་

བ་སོགས་མཆོད་པའི་དངོས་པོ་གང་ན་འདུག་པ་བློས་བླངས་ཏེ་ཕུལ་ཆོག །དེ་ཡང་མཆོད་པའི་སྤྲིན་གཟུངས་བཏོན་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཤིང་ཕུལ་ནས་མཐར་

དགེ་བ་བསྔོ་བ་སོགས་བྱ་བ་ཁྲི་དྭགས་པོ་ཚེ་འཕེལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ཞེས་བདག་
གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས། དེས་ན་རང་གི་དད་པས་ལག་འཐོག་པ་ཡིན་གྱི་

མཆོད་པའི་རྫས་ཀྱིས་ལག་འཐོག་པ་མེད། དེ་ལྟར་བྱས་ན་འགའ་ཞིག་གིས་མཆོད་
པ་ནི་ཆུ་དང༌། མེ་ཏོག་སོགས་ཕུལ་བས་ཆོག་གོ་སྙམ་ནས་དམར་དམར་ཏིག་ཏིག་

རྣམས་གསོག་འཇོག་བྱེད་གང་ཐུབ་བྱས་པས་ཆོག་མོད་སྙམ་ན། དེ་ནི་ཕྱི་མ་ཡི་

དྭགས་སོགས་སུ་སྐྱེ་བས་རང་ལ་ཡོད་ན་གང་བཟང་བཟང་ནས་འབུལ། ཡང་བྱ་བཏང་གྲྭ་རྐྱང་སོགས་ཀྱིས་བདག་ལ་ཟང་ཟིང་གི་མཆོད་པ་འབུལ་རྒྱུ་མེད་རུང༌།
རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་གཙོ་བོར་གསུངས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཕུལ་བས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

139

ཆོག་མོད་སྙམ་དུ་ཟང་ཟིང་གི་མཆོད་པ་ཕྲ་མོ་ཡང་མ་ཕུལ་བར་བསྡད་ན་ཚེ་རབས་
ནས་ཚེ་རབས་སུ་འབུལ་རྒྱུ་མེད་པ་དེ་ག་རང་ལས་མི་ཡོང་ཞིང༌། ཞལ་ཟས་མཛུབ་མོ་ཙམ་དང༌། སྤོས་རྐང་ཕྱེད་རེ་ཙམ་ལས་མ་བྱུང་ནའང་མནངས་ཆུང་མི་བྱེད་པར་ཕུལ་ན་བསོད་ནམས་ཇེ་འཕེལ་གྱིས་རྗེས་སུ་མཆོད་པ་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ཆེ་འབུལ་རྒྱུ་
ཡོང་བ་དགེ་བཤེས་ཕུ་ཆུང་བའི་རྣམ་ཐར་ལྟར་རེད། དེ་ཡང་དགེ་བཤེས་ཕུ་ཆུང་
བའི་ཞལ་ནས། ངས་དང་པོ་སྤང་སྤོས་སྣ་ཚ་ཏིང་ངེ་བ་ཕུལ། དེ་ནས་རེང་བུ་བཞི་སྦྱོར་མངར་སིང་ངེ་བ་དབུལ་རྒྱུ་བྱུང༌། ད་ལྟ་ཨ་ཀ་རུ་དང་དུ་རུ་ཀ་ལ་སོགས་པ་
བསུང་ཆིང་ངེ་འབུལ་གསུངས། ཁོང་གིས་རེས་གཅིག་ལ་གསེར་སྲང་ཉི་ཤུ་རྩ་
གཉིས་ཀྱིས་སྤོས་སྦྱར་ནས་ཕུལ་བ་རེད། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཁོ་བོ་རྟོགས་པ་
དང་ལྡན་པས་སྒོམ་དོན་ལས། ཕྱིའི་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བྱང་ཆུབ་མི་རེ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་
ཆོས་རྒྱུས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་སྟེ། ས་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་

ལུས་འབུམ་ཕྲག་དུ་མ། ལག་པ་བརྒྱ་སྟོང་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་བསྐལ་པར་མཛད་པའི་ཚུལ་ལ་བསམས་ནས་རང་ལུས་གཅིག་ལས་

མེད་པ་འདིས་གང་ནུས་ཧུར་ཐག་བྱེད་དགོས། མཆོད་པ་འབུལ་ལུགས་ནི། ཡོན་
ཆབ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་ཏིང་རྣམས་ལེགས་པར་ཕྱིས། བར་ཐག་རིང་ན་བླ་མ་དང་
འབྲལ་བ་དང༌། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཐུག་ན་དབང་པོ་རྟུལ་བ་དང༌། སྒྲ་འབྱིན་ན་
སྨྱོ་བ་སོགས་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་མིན་ཅིང་ཡོ་ཀྱོག་མེད་པར་བསྒྲིག་དགོས། དེ་
ཡང་སྣོད་སྟོང་པ་ཡུན་དུ་བསྒྲིགས་ན་བསོད་ནམས་ཉམས་པས་ཏིང་རྣམས་

བརྩེགས་པའི་སྟེང་མར་ཆུ་ཅུང་ཟད་བླུགས་ཏེ་འབྲུ་གསུམ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབ།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

140

ཆུ་དེ་འོག་མ་འོག་མར་བགོ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་མིན་པར་རིམ་བཞིན་བཀྲམ། དེ་ནས་
འབུལ་བའི་ཚེ་ལག་པ་ཡ་གཅིག་གིས་འབུལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་མ་གུས་པ་མི་བྱ་

བར་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་གསོལ་ཇ་ཞུ་བ་ལྟར་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་ནས་འདྲ་མ་ཞེས་ཐོག་མཐའ་ཕྲ་ཞིང་དཀྱིལ་སྦོམ་པ་བྱས་ནས་འབུལ། ཕྱིར་ལུད་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་
འཆལ་ཞིང༌། མ་ཁེངས་ན་ལོངས་སྤྱོད་ཉམས་པས་ནས་འབྲུ་རེའི་ཚོད་ཙམ་སྟོང་པར་འཇོག །མར་མེ་ནི་སྣང་གསལ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང༌། ཚེ་རིང་བའི་

རྟེན་འབྲེལ་དུ་རྒྱུན་གང་རིང་གནས་པ་ཞིག་བྱ་དགོས་གསུངས། མེ་ཏོག་སོགས་
མཆོད་པ་གཞན་ཡང་འབུལ་ལུགས་དེས་རིགས་འགྲེ། མཆོད་པ་རེ་རེར་ཕན་ཡོན་
བཅུ་བཅུ་ཡོད་པ་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས།

སྦྱོར་བའི་ཆོས་གསུམ་པ་སྟན་བདེ་བ་ལ་ལུས་འདུག་ལུགས་བརྒྱད་དམ་སྤྱོད་ལམ་
གང་བདེར་འཁོད་དེ་དགེ་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ངང་ནས་སྐྱབས་འགྲོ་སེམས་
བསྐྱེད་རྒྱུད་དང་འདྲེས་ངེས་སུ་བྱ་བ་ལ།
སྟན་ནི་རྒྱབ་མཐོ་ཞིང་མདུན་དམའ་བ་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སྔགས་ཀྱི་ཟབ་

གནད་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད་ཅིང་ཐུན་རིང་པོར་བསྡད་ཀྱང་འཕོངས་མི་ན་བ་

སོགས་ཀྱི་གནད་ཀྱང་ཡོད། སྟན་གྱི་འོག་ས་དཀར་གྱི་གཡུང་དྲུང་ཆོས་སྐོར་དུ་བྲིས།
གཡུང་དྲུང་ནི་རྡོ་རྗེ་རྒྱ་གྲམ་གྱི་དོད་ཡིན་པས་སྟོན་པ་རྡོ་རྗེའི་གདན་དུ་མངོན་པར་
སངས་རྒྱས་པའི་རྣམ་ཐར་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། རང་གི་སྒྲུབ་པ་བརྟན་པའི་དགོས་པ་
ཡོད། རྒྱ་གྲམ་དངོས་ནི་ལྷའི་མཚན་མ་ཡིན་པས་འགོམ་མི་རུང༌། དེ་ནས་རྩྭ་དཱུར་བ་
དང༌། ཀུ་ཤ་མ་འཁྲུགས་པར་རྩེ་མོ་མདུན་དུ་བསྟན་ནས་བཏིང༌། དེ་ཡང་སྟོན་པས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

141

རྩྭའི་སྟེང་དུ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པའི་རྣམ་ཐར་དང༌། དུར་བས་ཚེ་ནི་སྤེལ་བར་
བྱེད་པ་སྟེ། །ཞེས་དུར་བ་སྟན་དུ་བྱས་ན་ཚེ་འཕེལ་བ་དང༌། ཀུ་ཤ་འདི་ནི་གཙང་ཞིང་

དགེ །ཞེས་གྲིབ་དང་མི་གཙང་བ་སེལ་བའི་རྫས་ཏེ། རྒྱ་གར་དུ་ཨཱ་ཙརྱ་རྣམས་ལ་གྲིབ་བྱུང་ན་ཀུ་ཤའི་ཚལ་དུ་ཞག་རེ་ཉལ་དུ་འགྲོ་བ་ལྟར་གྲིབ་དང་མི་གཙང་བ་སེལ་
བའི་ཆེད་དུ་འདིང༌།

ལུས་འདུག་ལུགས་བརྒྱད་དམ་ཞེས་པའི་འདུག་ལུགས་བརྒྱད་ནི། རྣམ་སྣང་

ཆོས་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ་དབུགས་བགྲང་བ་བསྣན་པས་བརྒྱད་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱལ་བ་

དབེན་ས་པས། རྐང་པ་ལག་པ་རྐེད་པ་གསུམ། །སོ་མཆུ་ལྕེ་རྣམས་བསྡོམས་པས་
བཞི། །མགོ་མིག་ཕྲག་པ་དབུགས་དང་བཞི། །རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཆོས་བརྒྱད་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྐང་པ་གཉིས་རྡོ་རྗེའི་སྐྱིལ་ཀྲུང༌། འདི་ལ་སྔགས་ཀྱི་

རྫོགས་རིམ་བསྒོམ་པའི་སྐབས་ལྟ་བུ་མ་གཏོགས་སེམས་སྐྱིལ་དང༌། ཕྱེད་སྐྱིལ་ལྟ་
བུས་ཆོག །ལག་པ་གཉིས་མཉམ་གཞག་གི་ཕྱག་རྒྱ་གཡས་པ་སྟེང་དང་གཡོན་པ་
འོག་ཏུ་བྱས། མཐེ་བོང་གཉིས་རྩེ་སྦྱར་ནས་ལྟེ་བའི་ཐད་དུ་བཅར། སྐེད་པ་དྲང་པོར་
བསྲང་བ་སྒལ་ཚིག་རྣམས་དོང་ཙེ་བརྩེགས་པ་ལྟར་ཐད་ཀར་འོང་བ་བྱ། ལུས་དྲང་ན་རྩ་འདྲོང་ཞིང༌། དེ་ལ་རྒྱུ་བའི་རླུང་འདྲོང༌། དེས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་གསུངས།
སོ་མཆུ་ཆེད་དུ་བཙུམ་པ་དང་གདངས་པ་མིན་པར་རང་བབས་སུ་བཞག །ལྕེ་རྩེ་ཡ་
རྐན་ལ་སྦྱར་ན་ཁ་མི་སྐོམ་པ་དང༌། མཉམ་གཞག་འཐུག་པོའི་སྐབས་ཁ་ཆུ་མི་འཛག་
པ་སོགས་ཀྱི་གནད་ཡོད། མགོ་བོ་མགྲིན་པའི་ཨོལ་མདུད་ནོན་ཙམ་ཅུང་ཟད་དགུག །མིག་སྣ་རྩེ་ལ་ཕབ་ཅེས་པ་སྣ་གཤོག་ཕན་ཚུན་མཐོང་ཙམ་གྱི་ཚོད་དུ་བྱ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

142

དགོས། དེ་ལ་བྱིང་རྒོད་གཅོད་སླ་བའི་གནད་ཡོད། འགའ་ཞིག་གིས་དམིགས་པ་
ནམ་བྱས་ལ་མིག་བཙུམ་ནས་སྡོད་པ་དེ་ལྟར་མི་རུང་ཞིང༌། གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལ་

དབང་པོ་རབ་ཆོས་སྐུའི་ལྟ་སྟངས་མིག་ནམ་མཁའ་ལ་བལྟ་བ་སོགས་གསུངས་པ་
ཡོད་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་མི་བྱ། ཕྲག་པ་གཉིས་མཐོ་དམའ་མེད་པར་ཐད་ཀར་
འཇོག་པ་སྟེ་རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བདུན་ཡིན། འདི་དག་ལ་རྫོགས་རིམ་གྱི་ཟབ་གནད་

ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་བཤད་དུ་མི་རུང༌། ལུས་གནད་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་
ནི༑ ལྷོ་བྲག་མར་པས། བོད་ཀྱི་སྒོམ་ཐམས་ཅད་བསྡོམས་ཀྱང་ང་མར་པ་ལོ་ཙཱའི་འདུག་ལུགས་གཅིག་པུ་ལ་མི་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རེད། རྣམ་སྣང་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་དེ་གཟུགས་ཕུང་རྣམ་པར་དག་པའི་དག་ཆ་ལྷར་ཤར་བ་ཡིན་པས་དེའི་ཆ་ནས་གསུངས་པ་ཡིན།

ཆོས་བརྒྱད་པ་དབུགས་བགྲང་བ་ནི། གཙོ་སེམས་མི་དགེ་བ་དང་མཚུངས་
ལྡན་དུ་སོང་འདུག་ན་དགེ་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་གསལ་ཐེབས་དཀའ་བ་དཔེར་ན། ཁོང་ཁྲོ་དྲག་པོ་ལངས་བཞིན་པའི་སྐབས་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་སེམས་
བསྐྱེད་གསལ་འདེབས་ཁུལ་བྱས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་གསལ་འདེབས་མི་ནུས་

པ་ལྟར་རེད། དེས་ན་སེམས་མི་དགེ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་འདུག་ན་རེ་ཞིག་

དགེ་སེམས་གསལ་འདེབས་མི་བྱ་བར་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་སུ་འགྱུར་བར་
བྱས་ཏེ། དེ་ནས་དགེ་སེམས་སུ་བསྒྱུར་བདེ་བ་དཔེར་ན་སྣམ་བུ་དཀར་པོ་ཡིན་

ཀྱང་དྲི་མས་ནག་པོར་བྱས་པ་ལ་ཚོས་ལེན་དཀའ་ཞིང༌། དེ་ཆུ་ལ་ལེགས་པར་བཀྲུས་པས་སྣམ་བུ་དཀར་པོ་དྲི་མ་མེད་པ་ཚོས་དམར་སེར་སོགས་གང་བསྒྱུར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

143

ཀྱང་སླ་བ་ལྟར་ཡིན། དེ་ཡང་སེམས་ལུང་མ་བསྟན་ཞེས་པ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་
གང་དུ་ཡང་མ་སོང་བ་སྣམ་བུ་དཀར་པོ་དྲི་མ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། དེས་ན་དབུགས་བགྲངས་ནས་སེམས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་བསྒྱུར་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན།

བློ་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ནས་ཀུན་སློང་ལ་བརྟགས་པས་འདོད་ཆགས་དང༌། ཞེ་སྡང་སོགས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་འདུག་ན། དབུགས་སྣ་བུག་ནས་སྒྲ་ཅན་དང༌། ཤུགས་ཅན་དང༌། རྒོད་བག་ཅན་སོགས་མ་ཡིན་པར་དལ་བུས་ཕྱིར་གཏོང་ཞིང་ཕར་སོང་ངོ་སྙམ་
པ་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་ནང་དུ་རྔུབས་ཤིང་ཚུར་འོངས་སོ་སྙམ་པ་བྱེད། དེས་ལན་
གཅིག་སོང་སྙམ་པ་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་ནས་བདུན། དགུ། བཅུ་གཅིག །བཅོ་
ལྔ༑ ཉེར་གཅིག་སོགས་བགྲང་ཕྲེང་ལ་མི་བགྲང་བར་འགྲོ་འོང་སོགས་སེམས་མ་
ཡེངས་པར་བགྲངས་པས། སོ་སྐྱེའི་བློ་གཅིག་གིས་འཛིན་སྟངས་གཉིས་ལ་འཇུག་

མི་ནུས་པས་ཆགས་སོགས་ཞི་ནས་སེམས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འགྱུར་འོང༌། དབུགས་གཏོང་བའི་ཚེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་འོད་ནག་པོའི་རྣམ་པ་དང༌། རྔུབས་
པའི་ཚེ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་འོད་དཀར་པོའི་རྣམ་པར་ནང་དུ་ཞུགས་
པའི་མོས་པ་བྱ་བར་གསུངས་པ་ནི་བོགས་འདོན་ཙམ་ལས་ངེས་པར་དགོས་པ་མིན།

དེ་ལྟར་ལུང་མ་བསྟན་དུ་གྱུར་ནས་དགེ་སེམས་གསལ་འདེབས་སླ་བ་བདག་གི་བླ་མ་
རིན་པོ་ཆེས་དཔེ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དགུན་དུས་གནམ་གྲང་སྒང་ཞིག་ལ་རང་གི་

གདན་གཅིག་ལས་མེད་པའི་སྟེང་དུ་མི་ཞིག་བསྡད་འདུག་ན། ལོངས་ཞེས་བཙན་
ཐབས་སུ་ཇི་ཙམ་སློང་ཡང་མི་ལང་ན། ལོངས་ཞེས་མི་བརྗོད་པར་ཕར་ཙམ་ན་ལྟད་
མོ་ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ནས་རང་བལྟ་བར་འགྲོ་ཁུལ་བྱས་ན་ཁོ་ཡང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

144

ལངས་ནས་འོང་བས། དེ་མ་ཐག་སྟན་གྱི་སྟེང་དུ་རང་བསྡད་ན་སྡོད་ནུས་པ་བཞིན་

སེམས་ལ་ཆགས་སོགས་མི་དགེ་བ་དང་བཅས་པའི་སྐབས་ཨུ་ཚུགས་བྱས་ཀྱང་འགོག་དཀའ་ཞིང༌། དེ་བས་དབུགས་འགྲོ་འོང་ལ་སེམས་གཏད་ན་དེ་ལ་མགོ་འཁོར་ནས་ཉོན་མོངས་ཁོ་ཞི་ནས་དགེ་སེམས་གསལ་འདེབས་བདེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སེམས་མི་དགེ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མ་སོང་བར་དགེ་སེམས་གསལ་འདེབས་སླ་ན་དབུགས་བགྲངས་པ་ངེས་པར་མི་དགོས་པས་ཆོས་བདུན་ནམ་བརྒྱད་ཅེས་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ཡིན།

དེ་ནས་དབུགས་བགྲང་དགོས་མིན་ཇི་ལྟར་ཡང་ཐུན་གྱི་འགོར་དགེ་
སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་གསལ་འདེབས་དགོས་པ་ཡིན་པས། དེ་ཡང་དགེ་སྦྱོར་ཇི་

འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱང་ཐོག་མར་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་སྒོམ་ཆེན་རྣམས་ལ་སྒོམ་གྱི་གནད་ལས་བརྩམས་པའི་དྲི་བ་ལྷག་
བསམ་རབ་དཀར་དུ། སྒོམ་གྱི་འགོ་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དང་འདྲ་བ་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲི་
བ་མཛད་པར། རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་དྲིས་ལན་བློ་བཟང་བཞད་པའི་སྒྲ་
དབྱངས་ལས། སྒོམ་རྣམས་ཀུན་གྱི་དང་པོའི་འགོ །རྒྱ་གར་སྐད་མཚུངས་རང་རྒྱུད་
ལ༑ །ལེགས་པར་བརྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། །ཟླ་མེད་བླ་མ་མཆོག་ཁྱེད་བཞེད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་སྒོམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་ཀུན་སློང་བཅོས་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་

ཆེ་སྟེ། མདོ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། །འདུན་པའི་རྩ་ལ་རབ་ཏུ་
གནས། །ཞེས་དང༌། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང༌། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་

གསུམ། །དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་མི་དགེ་བ། །མ་ཆགས་མི་སྡང་གཏི་མུག་མེད། །དེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

145

བསྐྱེད་ལས་ནི་དགེ་བའོ། །ཞེས་དང༌། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། རྩ་བ་དུག་ཡིན་ན་ཡལ་ག་

དང་ལོ་མའང་དུག །རྩ་བ་སྨན་ཡིན་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མའང་སྨན་དུ་ཡོང་བ་བཞིན་དུ།

རྩ་བ་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་ལ་ཅི་བྱས་མི་དགེ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ཀུན་སློང་ཉོན་མོངས་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་སྟེ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་
བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུ་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཆེན་པོ་འབྱིན་ཅིང༌། དགེ་སེམས་
བཟང་པོས་ཀུན་ནས་བསླང་ན་སྲོག་གཅོད་སོགས་མི་དགེ་བ་བྱས་ཀྱང་ཚོགས་རླབས་པོ་ཆེ་རྫོགས་པ་ཡོད་དེ། སྔོན་སྟོན་པས་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་

དེད་དཔོན་སྙིང་སྟོབས་ཆེན་པོར་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚེ་ཚོང་པ་ལྔ་བརྒྱ་དང་མཉམ་དུ་རྒྱ་མཚོར་ཞུགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལོན་ནས་ཚུར་ཕེབས་པའི་ཚེ་མི་ནག་མདུང་ཐུང་

ཅན་ཞེས་པའི་གཡོན་ཅན་ཞིག་གིས་ཚོང་པ་ལྔ་བརྒྱ་གསོད་པར་བརྩམ་པ་ན། དེད་
དཔོན་གྱིས་གནས་སྐབས་ཚོང་པ་ལྔ་བརྒྱའི་སྲོག་བསྐྱབ་པ་དང༌། ཕུགས་མི་ནག་

མདུང་ཐུང་ཅན་ངན་སོང་ལས་སྐྱོབ་པའི་ཕྱིར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བསྒྲལ་བར་མཛད་
པས་བསྐལ་ཆེན་བཞི་ཁྲིའི་ཚོགས་འདུམ་པར་གསུངས། དེ་ཡང་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ཁོ་རང་གི་འབྲས་བུར་ཚོགས་རྫོགས་པ་མི་སྲིད་ཀྱང༌། ཀུན་སློང་སྙིང་རྗེ་སྟོབས་
ཆེན་དེའི་འབྲས་བུས་ཚོགས་རླབས་ཆེན་རྫོགས་པ་རེད། དགེ་མི་དགེ་དང་རྣམ་སྨིན་
ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཚང་མ་ཀུན་སློང་གིས་བྱེད་དེ། སྔོན་རྒྱ་
གར་དུ་སྤྲང་པོ་རྒྱལ་རིགས་དང༌། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་གཉིས་ཡོད་པས། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་
དུས་མ་ཤེས་པར་ཕྱིན་པས་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་ཞལ་ཟས་མ་གསོལ་གོང་ཕུད་
མི་སྦྱིན་པས་ཅི་ཡང་མ་བྱིན། རྒྱལ་རིགས་ཀྱིས་དུས་ལ་མཁས་པས་ཞལ་ཟས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

146

གསོལ་ཟིན་ནས་ལྷག་མ་འཕོ་རན་པའི་དུས་སུ་སློང་བས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཐོབ་པ་དང༌།
དེས་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་རྙེད་དམ་བྱས་པས། དེ་ཁྲོས་ནས་ཁོ་བོ་
ལ་དབང་ཡོད་ན་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོ་དྲུང་ནས་བཅད་དེ་ས་ལ་
འདོར་བ་ཞིག་འདོད་ཟེར། རྒྱལ་རིགས་དེས་ལྷག་མ་མང་དུ་རྙེད་པས་དད་པ་ཐོབ་པ་དེས་སྨྲས་པ། ཁོ་བོ་ལ་འབྱོར་པ་ཡོད་ན་ཉིན་རེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་ལ་ཞལ་ཟས་རོ་བརྒྱ་དང་ལྡན་པ་བསྟབ་པ་ཞིག་འདོད་ཟེར། དེ་གཉིས་

གཅིག་ལ་གཅིག་སྨྲ་ཞིང་མཉན་ཡོད་ནས་བྱུང་སྟེ་ཤིང་དྲུང་ཞིག་ཏུ་ཉལ་བ་དང༌། ཤིང་

རྟ་འཁྱམས་པ་ཞིག་གི་འཁོར་ལོས་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་དེའི་མགོ་བཅད་དོ། །དེའི་ཚེ་
མཉན་ཡོད་ན་ཚོང་དཔོན་ཞིག་བུ་མེད་པར་ཤི་བ་དང༌། ཁྱིམ་པ་ཐམས་ཅད་འདུས་
ནས་སུ་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་དེ་དཔོན་དུ་བཞག་གོ་ཞེས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་པར་
བརྩམས་པ་ལས་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་ཁྱེའུ་དེ་ཤིང་གི་གྲིབ་མ་ལ་ཉལ་བ་ན་ཤིང་གཞན་
རྣམས་ཀྱི་གྲིབ་མ་ཡོལ་ཀྱང་ཤིང་དེའི་གྲིབ་མ་མ་ཡོལ་བར་མཐོང་ནས་དེ་ཚོང་དཔོན་
གྱི་རྒྱལ་པོར་དབང་བསྐུར། དེས་ཁོ་རང་གིས་སྨྲས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པར་བསྙེན་བཀུར། ཆོས་ཉན་པས་བདེན་པ་མཐོང་སྟེ། དེའི་ཚུལ་མདོ་ལས་ཀྱང༌། ཆོས་རྣམས་སྔོན་དུ་ཡིད་འགྲོ་སྟེ། །ཡིད་མགྱོགས་ཡིད་ནི་གཙོ་བོ་
ཡིན། །ཇི་ལྟར་ཡིད་རབ་གདུག་པ་ཡིས། །སྨྲས་སམ་ཡང་ན་བྱས་ཀྱང་རུང༌། །དེ་
ཡིས་དེ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཐོབ། །འཁོར་ལོས་མགོ་བོ་བཅད་པ་བཞིན། །ཇི་ལྟར་ཡིད་
རབ་དང་བ་ཡིས། །སྨྲས་སམ་ཡང་ན་བྱས་ཀྱང་རུང༌། །དེ་ཡིས་དེ་ནི་བདེ་བ་
ཐོབ། །གྲིབ་མ་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཀུན་སློང་བཟང་ངན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

147

གྱི་འབྲས་བུ་མཐོང་ཆོས་སུ་དེ་འདྲ་བྱུང་བ་རེད།
དེས་ན་དགེ་སྦྱོར་གྱི་འགོའི་ཀུན་སློང་ཙམ་མིན་པར་དུས་རྒྱུན་དུའང་ཀུན་
སློང་བཟང་པོ་བྱེད་པ་གལ་ཆེ། དེང་དུས་རང་རེའི་ལུས་བདེའམ་ཞེས་ཁམས་འདྲི་བྱེད་པའི་ཚོད་དུ་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། སེམས་བཟང་པོ་བྱུང་ངམ་ཞེས་གསུངས་ཀྱིན་

ཡོད་པ་རེད། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང༌། དཀར་ནག་ལས་རྣམས་བསམ་པ་
བཟང་ངན་ལགས། །བསམ་པ་བཟང་ན་ས་དང་ལམ་ཡང་བཟང༌། །བསམ་པ་དམན་ན་

ས་དང་ལམ་ཡང་དམན། །ཐམས་ཅད་བསམ་པ་དག་ལ་རག་ལས་པས། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ཀུན་སློང་གི་ཁྱད་པར་གྱིས་དགེ་འབྲས་ཐོབ་ཚུལ་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་
གི་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་བཞིས་སྒྲོལ་མ་ཚར་གཅིག་མཉམ་དུ་བཏོན་ན༑ གཅིག་གིས་ཀུན་སློང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང༌། གཅིག་གིས་ངེས་འབྱུང་དང༌།
གཅིག་གིས་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་ཙམ་དང༌། གཅིག་གིས་ཚེ་འདིར་ཚེ་རིང་

བ་དང་ནད་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་སྨོན་ཅིང་བཏོན་ན་ཚིག་འདོན་པ་མང་ཉུང་འདྲ་
ཡང༌། འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་སྟེ། དང་པོ་དེ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་

པས་རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱུ་དང༌། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པར་འགྱུར་ཞིང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་སུ་སོང༌། གཞན་གསུམ་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར། འོན་ཀྱང་གཉིས་པ་དེ་ངེས་འབྱུང་
གིས་ཟིན་པས་ཐར་པའི་རྒྱུ་དང་འཁོར་བའི་གཉེན་པོ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ཆོས་སུ་
སོང༌། གཞན་གཉིས་པོ་དེ་ཐར་པའི་རྒྱུ་ཙམ་དུ་ཡང་མ་སོང་ཞིང་ཀུན་འབྱུང་རང་ག་

བར་སོང༌། གསུམ་པ་དེ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱུར་མ་སོང་ཡང་ངན་
འགྲོ་ལས་ལྡོག་པའི་ཐབས་དང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཆོས་སུ་སོང༌། བཞི་པ་དེ་ནི་ཚེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

148

འདི་པ་ཙམ་དུ་སོང་བས་ཆོས་སུ་ཡང་མ་སོང༌། འབྲས་བུ་ཡང་ཚེ་འདིར་རེ་བ་དེ་ཙམ་ལས་འབྱུང་དཀའ་སྟེ། དེ་ཡང་ཇོ་བོ་ལ། ཚེ་འདིའི་བདེ་སྐྱིད་དང་རྙེད་བཀུར་
འདོད་ནས་ལས་བྱས་པ་རྣམས་ལ་འབྲས་བུ་ཅི་མཆིས་ཞུས་པས། འབྲས་བུ་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་མཆི་གསུངས། ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་ཅི་མཆིས་ཞུས་པས། དམྱལ་བ་མཆི། ཡི་དྭགས་

མཆི། དུད་འགྲོ་མཆི་གསུངས་པ་ལྟར་རེད། དེས་ན་རང་རེ་གྲྭ་ས་བ་ཚོས་ཀྱང་
ཚོགས་དང་ཆོས་རྭ་འགྲིམས་པའི་ཚེ་ཀུན་སློང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་ན་

གོམ་པ་གང་འདོར་བ་ཚུན་ཆད་ཀྱང་གསེར་སྲང་འབུམ་གྱིས་མི་དོ་བའི་རྒྱལ་སྲས་
ཀྱི་སྤྱོད་པར་འགྲོ། འགྱེད་དང་ཇ་ཐུག་སོགས་དང༌། ལས་སྣེའི་ངོ་སྲུང་ཙམ་ལ་
བསམས་ནས་ཕྱིན་ན་གོང་དུ་ཇོ་བོས་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་འགྲོ། སྒོམ་མཁན་གྱི་སྒོམ་
གནད་དུ་འགྲོ་མི་འགྲོ་ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་ཏེ། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས་ཀྱང༌། ཁོ་བོའི་
སྒོམ་པ་རིན་ཆེན་བླ་མ་བསྒོམ་སྐད། བསྒོམ་ཙ་ན་བསྒོམས་པས་དར་ཡུག་དང་ཇ་
སིག་སོགས་མང་པོ་ཡོང་སེམས་ན་ཇི་ཙམ་བསྒོམས་པ་སྡིག་པ་ཡིན། བསྒོམ་ཙ་ན་
སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚོ་མཐར་དབྱུང༌། བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་ས་བོན་གདབ་སེམས་ན་སེམས་པ་ཙམ་ཞིག་བྱས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱང་ནམ་མཁར་མི་ཤོང་གསུངས། དེས་ན་
ཐོས་བསམ་བསྒོམ་བསྒྲུབ་བསྙེན་བཀུར་མཆོད་སྦྱིན་སོགས་དགེ་བ་ཆེ་ཆུང་གང་ལ་ཡང་ཀུན་སློང་མ་བཅོས་ན་འདིས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན།
འདིར་ཡང་ཐོག་མར་ཀུན་སློང་ནན་ཏན་དུ་བཅོས་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཡིན་པས་དགེ་སེམས་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་དགེ་སེམས་
ཁྱད་པར་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་དགོས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མིན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

149

རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཡོད་ན་འདི་ལྟར་མི་དགོས་ཀྱང༌། བཅོས་མ་གསལ་འདེབས་བྱ་
དགོས་ཚེ། མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཞེས་ལམ་སང་བརྗོད་ཀྱང་ཡིད་
འགྱུར་མི་ཐོན་པས། ག་རེ་བདག་གིས་དལ་འབྱོར་ནས་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་
ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཁར་སེང་ཞུས་པ་ལྟར་དལ་
འབྱོར་དོན་ཆེ་རྙེད་དཀའ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བར་རིམ་བཞིན་གསལ་འདེབས་
བྱས་ན་ཡིད་འགྱུར་ཐོན་པ་ཡོང༌། སྔོན་གྱི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་སློང་བཅོས་
ཚུལ་རྒྱས་བསྡུས་སྣ་ཚོགས་གསུངས་པ། འགའ་ཞིག་གིས་བློ་ལ་བཟུང་ནས་ཡིད་
འགྱུར་ཅི་ཡང་མ་ཐོན་པར་འདོན་པ་ཁོ་ནས་ཆོག་པར་བྱེད་ཀྱང་། ཀུན་སློང་སེམས་ལ་འཆོས་དགོས་ཀྱི་ཁ་ལ་འཆོས་པ་མིན་པས། ངག་ནས་བརྗོད་པ་ལྟར་གྱི་སེམས་

དང་འདྲེས་པའི་ཡིད་འགྱུར་གང་ཐོན་བྱེད་དགོས།
དེ་ལྟར་ཀུན་སློང་དགེ་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ངང་ནས་སྐྱབས་འགྲོ་
སེམས་བསྐྱེད་བྱ་བ་སྟེ། ད་ལན་ལམ་རིམ་གསུམ་སྦྲགས་པ་ཡིན་པས་སྦྱོར་ཆོས་
ལ་ཡང༌། སྐྱབས་ཡུལ་ཚོགས་ཞིང་སོགས་མི་འདྲ་བར་སོ་སོར་ཡོད་པས་མ་
འཁྲུགས་པ་བྱ་དགོས། ད་ལྟ་ཚོགས་སུ་ཕྱག་ལེན་ལྟར་ལྷོ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་ཆོས་
འཇུག་པ་བདེ་ཕྱིར་འདོན་པ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུན་གྱི་ཞལ་འདོན་མྱུར་ལམ་གྱི་སྦྱོར་ཆོས་
སྟེང་ནས་མཛད་དགོས།
སྐྱབས་འགྲོ་བྱ་བ་ལ་ཐོག་མར་སྐྱབས་ཡུལ་གསལ་འདེབས་དགོས་པས་མྱུར་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྐྱབས་ཡུལ་ནི། མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་ཧ་ཅང་མཐོ་ན་རྒོད་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

150

དང༌། ཧ་ཅང་དམའ་ན་བྱིང་བ་སྐྱེ་བས། རན་པའི་མཚམས་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་ཐད་དུ་

སེང་གེ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཏེག་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་གསལ་

གདབ། དེའི་སྟེང་དུ་དབུས་དང༌། ཕྱོགས་བཞིར་ཁྲི་ཆུང་ལྔ་ཡོད་པའི་དབུས་མ་ཅུང་

ཟད་མཐོ་བའི་ཁར་ངོ་བོ་རང་ལ་ཆོས་འདི་སྟོན་པའི་དྲིན་ཅན་རྩ་བའི་བླ་མ་ཡིན་པ་ལ་

རྣམ་པ་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་འདོན་ཆ་ལྟར་བསྐྱེད། དེ་ཡང་ལམ་འབྲས་ཀྱི་

རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་བླ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་དགོས་པས་ངོ་བོ་བླ་མར་བྱ་དགོས། རྣམ་པ་ཐུབ་དབང་དུ་བྱེད་པ་ནི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་ཁུངས་སྟོན་
པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། ཕྱག་གཡས་ས་གནོན་གྱིས་ལྷའི་བུའི་བདུད་བཅོམ་པ་དང༌། ལྷུང་
བཟེད་ནང་གི་བདུད་རྩི་དེ་ཡང་ན་བ་མེད་པ་སྨན་གྱི་བདུད་རྩིས་ཕུང་པོའི་བདུད།

འཆི་བ་མེད་པའི་ཚེའི་བདུད་རྩིས་འཆི་བདག་གི་བདུད་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩིས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་འཇོམས་པ་མཚོན། དེ་ཡང་སྟོན་པ་རང་
གི་ངོས་སྐལ་གྱི་བདུད་བཞི་བཅོམ་ཟིན་པ་དང༌། རང་ཅག་གི་བདུད་བཞི་མྱུར་དུ་

འཇོམས་པར་འགྱུར་བའི་དོན་དུ་བསམ་དགོས། སྟོན་པའི་ཐུགས་ཀར་ཡེ་ཤེས་
སེམས་དཔའ་རྡོ་རྗེ་འཆང་དང༌། དེའི་ཐུགས་ཀར་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཧཱུཾ་
ཡིག་སྔོན་པོ་སྟེ་འདིར་སྔགས་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་སེམས་དཔའ་སུམ་བརྩེགས་
གསལ་གདབ་དགོས།
འོ་ན་ལམ་རིམ་སྟོན་པའི་བླ་མ་མང་པོ་ཡོད་ན་གང་གསལ་འདེབས་སྙམ་ན་
རང་རྒྱུད་ལ་ཕན་ཆེ་བའི་བླ་མ་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་དགོས། གཡས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ། ཁྲི་ཆུང་གི་མཐའ་སྐོར་དུ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

151

བསྐོར་བ། གཡོན་གྱི་ཁྲི་ཆུང་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དང༌། གོང་བཞིན་

ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་བ། རྒྱབ་ཀྱི་ཁྲི་ཆུང་ལ་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་
འཆང་ལ། གོང་བཞིན་ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མས་བསྐོར་བ། མདུན་
གྱི་ཁྲི་ཆུང་ལ་རང་གི་རྩ་བའི་བླ་མ་དེ་ཉིད་ཞལ་འཇལ་དུས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ། སྤྱན་
ཞར་བ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་ཡོད་ན་སྐྱོན་དེ་གསལ་མི་གདབ། ཕྱག་གཡས་ཆོས་འཆད་
དང༌། གཡོན་མཉམ་གཞག་གི་སྟེང་དུ་འཆི་མེད་བདུད་རྩིས་གང་བའི་ཚེ་ཡི་བུམ་པ་

བསྣམས་པ། དེ་གཉིས་ནི་ཟབ་མོ་སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་ཆོས་
སྟོན་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པའི་བརྡ་དང༌། ཡང་ཆོས་འཆད་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་

ཐོས་པ་ལ་བསྐུལ་བ་དང༌། མཉམ་གཞག་གིས་ཐོས་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་བསྐུལ་བར་མཛད་པ་དང༌། ཡང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། སྐལ་ལྡན་ཐར་ལམ་སྒྲུབ་ལ་གཙོ་བོའི་གེགས། །སེམས་འཇོམས་རྨོངས་པ་ལུས་འཇོམས་གཤིན་རྗེ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་བར་ཆད་ཀྱི་གཙོ་བོ་སེམས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་

རྨོངས་པ་དང༌། ལུས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་འཆི་བདག་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་

གཉེན་པོར་ཆོས་འཆད་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པས་རྨོངས་པ་འཇོམས་པ་དང༌། ཚེ་བུམ་གྱི་
འཆི་མེད་བདུད་རྩིས་འཆི་བདག་འཇོམས་པར་མཚོན། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་རྒྱས་
དབང་དྲག་གི་ལས་ཚོགས་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པའི་ཟབ་གནད་ཀྱང་མང་དུ་ཡོད།
དེའི་མཐར་ཀློག་སློབ་པའི་དགེ་རྒན་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཆོས་འབྲེལ་དངོས་ཐོབ་ཀྱི་བླ་
མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་བ། རང་རེ་ཁྱོད་ལ་བླ་མ་དུ་ཡོད་དྲིས་ན་ཕྲེང་བ་བཟུང་ནས་
གཞི་ནས་གྲངས་བགྲང་དགོས་པ་ཡོད། དངུལ་ཁུག་ནང་དུ་དངུལ་ཇི་འདྲ་ཡོད་བྱས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

152

ན་བློ་ཐོག་ནས་བཤད་ཆོག་ཆོག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ལ་དོ་ནན་མི་བྱེད་པའི་

རྟགས་ཡིན། བཞུགས་གདན་བླ་མ་ཞལ་བཞུགས་པ་རྣམས་ལ་འབོལ་གདན་དང༌། མ་བཞུགས་པ་རྣམས་ལ་པད་ཟླ་བྱ་དགོས། དེ་ལྟར་བླ་མ་ཁག་ལྔ་པོ་དེ་ལ་བླ་མ་སྡེ་ལྔ་ཟེར།
དེའི་མཐར་སྔར་གྱི་ཁྲི་ཆེན་པོ་དེའི་སྟེང་ཡི་དམ་ནས་སྲུང་མའི་བར་གྱི་

ཚོགས་ཞིང་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་སྟེ། དེ་ཡང་བླ་མ་སྡེ་ལྔའི་མཐར་ཡི་དམ་འགོད་
ལུགས་བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་རྒྱུན་ཚེ་གླིང་ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཕྱག་

བཞེས་ནང་སྐོར་དུ་བླ་མེད། དེའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད། དེའི་ཕྱིར་སྤྱོད་རྒྱུད། དེའི་ཕྱིར་བྱ་རྒྱུད་བཅས་ཕྲེང་བཞི་མཛད། ཆུ་བཟང་རྗེ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོའི་ཕྱག་བཞེས་
རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ཕྱོགས་བཞིར་བགོས་ནས་མདུན་དུ་བླ་མེད། གཡས་སུ་རྣལ་འབྱོར་
རྒྱུད་སོགས་སྐོར་གཅིག་མཛད། ཆུ་བཟང་པར་མའི་ཚོགས་ཞིང་དུ་བླ་མེད་ལས་མི་
གསལ་བ་ཡང་དེའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། གང་ལྟར་ཡི་དམ་གྱི་མཐར་སངས་རྒྱས་

མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་རྣམ་པ་ཅན། དེ་ཡང་བསྐལ་བཟང་གི་སངས་རྒྱས་སྟོང་དང་།
བདེ་གཤེགས་བརྒྱད། ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་སོ་ལྔ་སོགས་གཙོ་བོར་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ལ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་བསྐལ་བཟང་འདིའི་སངས་

རྒྱས་རྣམས་རང་ལ་འབྲེལ་ཆེ་བ་དང༌། བདེ་གཤེགས་བདུན་གྱི་སྨོན་ལམ་ཤཱཀྱའི་

བསྟན་པའི་མཐའ་འདིར་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་དང༌། ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་སངས་

རྒྱས་སོ་ལྔ་སྡིག་ལྟུང་སྦྱོང་བ་ལ་སྟོབས་ཆེ་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། དེའི་མཐར་ཉེ་
སྲས་བརྒྱད་སོགས་བྱང་སེམས་རྣམས་ལྷའི་བུའི་རྣམ་པ། དེའི་མཐར་རང་རྒྱལ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

153

བཅུ་གཉིས་སོགས་རང་རྒྱལ། དེའི་མཐར་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་

སོགས་ཉན་ཐོས་རྣམས་དགེ་སློང་གི་རྣམ་པ་ཅན་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གནས་པ།
ཕྱག་ན་ལྷུང་བཟེད། འཁར་གསིལ། པུ་ཏི་སོགས་བསྣམས་པ། མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་

རང་རྒྱལ་རྣམས་དབུ་ལ་གཙུག་ཏོར་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་སོགས་མཚན་དཔེ་རྗེས་མཐུན་པ་དང་ལྡན་པ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐར་ཁནྜ་ཀ་པཱ་ལ་དང༌། རབ་གཏུམ་མ་

སོགས་དཔའ་བོ་དང་དཔའ་མོ་རྣམས་བདེ་མཆོག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱིས་

བསྐོར་བ། དེའི་མཐར་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ཆོས་བདག་གིས་གཙོར་བྱས་པའི་འཇིག་

རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སྐྱོང་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་བ། དེའི་ཕྱོགས་གཞིར་རྒྱལ་

ཆེན་བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་ཁྲི་སྟེང་དུ་འགོད་པ་དང༌། ཁྲི་སྟེང་དུ་མི་འགོད་པར་འོག་ཏུ་
སྤྲིན་འབུར་པོ་རེའི་སྟེང་དུ་འགོད་པ་གསུང་རྒྱུན་གཉིས་ཡོད་པ་སྔ་མ་ནི་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། རྒྱལ་བཙན་
སོགས་འཇིག་རྟེན་དྲེགས་པའི་ཚུལ་བཟུང་བ་རྣམས་འགོད་དུ་མི་རུང༌། སྔར་ཚེ་
ཆོག་གླིང་བླ་མ་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེར་ཚོགས་ཞིང་ཞིག་གཟིགས་སུ་ཕུལ་བར།
སྲུང་མའི་ནང་བཙན་ཞིག་བྲིས་ཡོད་པ་ལ་ཕྱག་མཛུབ་གཏད་ནས་འདིའི་ཚབ་ནོར་
བུ་ཞིག་བྲིས་ན་ཨང༌། ཞེས་གསུངས་པ་རེད། སྐྱབས་ཡུལ་རྣམས་རང་རང་གི་

མདུན་ན་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པ་ལ་རྣམ་པ་ལུང་གི་ཆོས་པུ་
ཏིའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་གདོང་དར་ཁྲ་ཆེམ་མེ་མདུན་རང་ལ་བསྟན་པ་གསལ་འདེབས།
སྐྱབས་ཡུལ་ལ་ཀུན་འདུས་ནོར་བུའི་ལུགས་དང་མཐོ་བརྩེགས་སོགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

154

མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་རང་ལུགས་འདི་ལྟར་མཛད་པ་སྐྱབས་ཡུལ་དཀོན་མཆོག་
གསུམ་ག་ཚང་བའི་དོན་དུ་ཡིན། དེ་དག་ཀྱང་སྐུ་ཐང་ལྟར་ལེབ་བཅར་མ་ཡིན་པ།

ལྡེར་སྐུ་ལྟར་གདོས་བཅས་མ་ཡིན་པ་དྭངས་གསལ་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་

འཇའ་ལུས། སྐུ་མངོན་སུམ་པ་ཤིན་ཏུ་འོད་འབར་བ། འདུལ་བ་ལུང་ལས། མེ་ལུས་
ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདུག་པ་ལྟ་བུ། མེ་ལྕེ་མར་གྱིས་གཏམས་པ་ལྟ་བུ། མར་མེ་གསེར་
གྱི་སྣོད་དུ་བཞག་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་དཔེ་གསུམ་གྱིས་བསྔགས་པའི་སྐུ། ཕན་ཚུན་ཆོས་
ཀྱི་དྲི་བ་དྲིས་ལན་མཛད་བཞིན་པ། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་སྒོ་རྩར་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་

བསྒྲུབས་ཟིན་ནས་ཚུར་འོངས་པ་དང༌། སྒྲུབ་དགོས་ཕར་འགྲོ་བ་མང་པོ་རུ་འཛིངས་ཡོད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཐུབ་དབང་ནས་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་

བར་སྤྲུལ་པའི་རོལ་གར་སྣ་ཚོགས་ཕར་སྤྲོ་བ་དང༌། ཚུར་བསྡུ་བ་སོགས་མཛད་
བཞིན་པ། སྐུའི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གིས་གཏམས་པ་སོགས་
རང་གི་བློས་གང་ལྕོགས་བསམ་དགོས། དེ་ལྟར་ཚོགས་ཞིང་རྣམས་ཀྱང་རང་ལ་
ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགྱེས་བཞིན་བཞུགས་པར་བསམ། འདི་ལ་རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་པ་དགེ་
ལེགས་རྒྱ་མཚོས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། སྤྱིར་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱིས་བྱ་དགོས་
གསུངས་པ་རང་གིས་མི་བྱེད། མི་བྱ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་བྱས་པས་རང་ལ་

དགྱེས་པའི་སྐབས་མེད་ཀྱང༌། ད་ལམ་དགྱེས་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་མ་
ཞིག་ལ་བུ་གཤིས་ངན་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཤ་སྟག་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡོད་ན། དེས་
སྐབས་ཤིག་བྱ་བ་ལེགས་པ་ལན་གཅིག་བྱས་ན་མ་དེ་གཞན་ལས་དགའ་བ་ལྟར། རང་རེས་ཀྱང་རྒྱུན་དུ་བྱ་བ་མ་རུངས་པ་ཤ་སྟག་བྱེད་པ་ལ་ད་ལན་ལམ་རིམ་སྒོམ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

155

ཁུལ་ལན་གཅིག་བྱེད་པ་འདི་ལ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་གཞན་ལས་ཐུགས་དགྱེས་
པར་འགྱུར་གསུངས།

འདོན་ཆར། དེས་ན་བདག་དང་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐོག་མ་མེད་པ་
ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་སྤྱིར་འཁོར་བ་དང༌། ཞེས་པ་ནས་སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱུ་གསལ་
གདབ་པ་སྟེ། སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་པར་དག་མི་དག་འདི་ལ་རག་ལས། དེ་འདྲའི་རྒྱུ་ནི་

འཇིགས་པ་དང་དད་པ་གཉིས་ཏེ། སྔ་མ་ནི་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྡུག་
བསྔལ་དྲན་ནས་འཇིགས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་དཀོན་
མཆོག་ལ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་གཉིས་ཡིན། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་

སྐྱབས་འགྲོ་ལ། དེའི་སྟེང་གཞན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་སྟེ་རྒྱུ་
གསུམ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེ་དག་རྒྱས་པར་འོག་གི་སྐྱབས་འགྲོ་དངོས་གཞིའི་སྐབས་

སུ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །རང་གི་མཐའ་སྐོར་དུ་ཕ་མས་མཚོན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ངོ་བོ་འགྲོ་བ་རང་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བཞིན་པ་ལ་རྣམ་པ་སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་
མིའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྨུག་ཤིག་གེ་འཁོད་པ་གསལ་གདབ། སྐྱབས་འགྲོ་འདོན་པའི་ཚེ་རང་གིས་བྱང་འདྲེན་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་སྐྱབས་འགྲོ་
བྱེད་པར་བསམ་དགོས། དེའང་ཚོགས་འདོན་ལྟ་བུར་སྐྱབས་འགྲོ་བཞི་སྐོར་སྦྲེལ་
ནས་གསུངས་ཀྱང༌། ལམ་རིམ་ཁྲིད་དམིགས་སྐྱོང་སྐབས་དམིགས་པ་འཆར་བདེ་
ཁྱད་རེ་རེ་ནས་གྲངས་གསོག །
དེ་ཡང་བླ་མ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་པའི་ཚེ་བླ་མ་སྡེ་ལྔ་ལ་དམིགས་

ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཞིང་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱང་བྱེད། དེ་ཡང་ཕྲེང་སྐོར་གཅིག་ལྟ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

156

བུ་འདོན་ན་ལྔ་བཅུ་ཙམ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྦྱོང་བའི་དམིགས་པ་དང༌། ལྔ་བཅུ་

ཙམ་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པའི་དམིགས་པ་བྱེད་དགོས། དེའི་དང་པོ་ནི།
བདུད་རྩི་དཀར་པོ་ཤས་ཆེ་བའི་སྣ་ལྔ་འོད་ཟེར་དང་བཅས་པ་བབས་ནས་རང་
གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་སེམས་ལ་ཞུགས་པས་ཐོག་མེད་ནས་བསགས་པའི་
སྡིག་སྒྲིབ་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་བླ་མའི་སྐུ་ལ་བསྡོས་པ། གསུང་བཅག་པ། ཐུགས་
དཀྲུགས་པ། མ་དད་བརྙས་སྨོད་བགྱིས་པ་ལ་སོགས་པ་མདོར་ན་བླ་མ་ལ་བརྟེན་
པའི་སྡིག་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་དུད་ཁུ་དང་སོལ་ཁུའི་རྣམ་པར་ཕྱིར་ཐོན་པས་སངས་ཏེ་
དག་པའི་མོས་པ་བྱེད། དེ་ནས་གཉིས་པ་མཐུན་ཕྱོགས་རྒྱས་པ་ནི། ངོ་བོ་བླ་མའི་

སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྣམ་པ་བདུད་རྩི་སེར་པོ་ཤས་ཆེ་བའི་སྣ་ལྔ་

འོད་ཟེར་དང་བཅས་པ་བབས་ནས་རང་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་དང་བསོད་ནམས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་བླ་མའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་
ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཐོབ་པར་བསམ།
དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སྔགས་
ལུགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་ཡི་དམ་དང༌། མདོ་ལུགས་ཀྱི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་རྣམ་
པ་ཅན་རྣམས་ལས་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱང་བྱེད། སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་
པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱི་ཁྲག་འབྱིན་པ། སྐུ་ལ་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་དཔྱས་གདགས་པ། གཏའ་མར་འཇོག་པ། ཟོང་གི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཉོ་ཚོང་བྱས་པ། ཐུགས་རྟེན་ངན་སེམས་ཀྱིས་བཤིགས་པ་སོགས་ཡིན། དེའི་དང་པོ་ནི་ལྷས་བྱིན་གྱིས་རྡོ་སྒྱོགས་འཕངས་ཏེ་སྐུ་ལས་ཁྲག་ཕྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་རང་རེར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

157

མི་འབྱུང་ཡང་གཞན་རྣམས་འབྱུང་སྟེ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་དཔྱས་བཏགས་པ་ནི་སྐུ་
འདྲའི་བཟོ་དབྱིབས་ལ་སྐྱོན་བཏགས་པ་སྟེ། སྔར་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོས་ཇོ་བོ་ལ་
འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་ཞིག་གཟིགས་སུ་ཕུལ་ནས་འདི་ལེགས་ཉེས་ཇི་འདྲ། ལེགས་
ན་རོང་པ་མགར་དགེ་བས་བྱིན་པའི་གསེར་ཞོ་བཞི་སྦྱིན་ནས་ལེན་པ་ལགས་ཞུས་
པས། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་ལ་མི་ལེགས་པ་མེད།
ལྷ་བཟོ་ནི་འབྲིང་གསུངས་པ་ལྟར་ལྷ་བཟོ་ལེགས་ཉེས་བརྗོད་པ་ལས་སྐུ་ལ་སྐྱོན་འདོགས་མི་རུང༌། གཏའ་མར་འཇོག་པ་དང༌། ཉོ་ཚོང་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་མཐོང་ཆོས་ལྟར་རེད། དེ་འདྲར་ཤིན་ཏུ་འཛེམ་དགོས། རྒྱས་པའི་སྐབས་སྟོབས་བཅུ། མི་

འཇིགས་པ་བཞི། མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་བདུད་རྩིའི་རྣམ་པར་བབས་པའི་

མོས་པ་བྱེད་པ་ལས་གཞན་རྣམས་སྔར་དང་འདྲ།
ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་རྣམ་
པ་པུ་ཏི་རྣམས་ལས་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱང་བྱེད་ཅིང༌། ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་པ་
ནི༑ དམ་པའི་ཆོས་སྤངས་པ། གསུང་རབ་ཟོང་དུ་བྱས་པ། གསུང་རབ་ལ་མ་གུས་པ།
གསུང་རབ་ཀྱི་བླུས་ཟོས་པ་སོགས་ཡིན། འདི་དག་ནི་རང་རེ་ལ་ཤིན་ཏུ་འབྱུང་ཉེ་
ཞིང་ཉེས་པའང་ཤིན་ཏུ་ལྕི། དང་པོ་ཆོས་སྤོང་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་
ཐེག་དམན་ལ་སྨོད་པ་དང༌། ཐེག་དམན་རྒྱུ་མཚན་ཏུ་བྱས་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་སྨོད་པ། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་དང་སྔགས། རྒྱུད་སྡེ་བཞི། ས་དགེ་ཀར་རྙིང་སོགས་རང་རང་གི་
གྲུབ་མཐའ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་སྨོད་པ་མཐའ་དག་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་

དཔེ་ཆ་དང་ཡི་གེ་ལ་འགོམ་ཡུག་སོགས་གང་བྱུང་བྱེད་པ་མཐའ་དག་ཆོས་སྤོང་གི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

158

ལས་ཡིན། འགའ་ཞིག་གིས་ཡི་གེ་གདན་འོག་ཏུ་འཇུག་པ་སོགས་ལས་ངན་ཆེད་དུ་
གསོག་པ་ཡོད། ཆོས་སྤོང་གི་ལས་ནི་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་
སོགས་སུ་གསུངས་པ་སྔོན་དུ་རྒྱས་པར་ཞུས་པ་ལྟར་ཡིན། གསུང་རབ་ཟོང་དུ་བྱས་
པ་ནི། ནོར་གྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་ནས་ཉོ་ཚོང་བྱེད་པ་དང༌། མ་གུས་པ་ནི། ས་སྒྲེ་བོར་
བཞག་པ་སྟེ་ས་རྗེན་ལ་བཞག་པ། སོ་དྲེག་བྱུགས་པ། མཆིལ་མ་བསྐུས་ཏེ་ལྡེབ་
བསྒྱུར་བྱེད་པ། ཆོས་ཀྱི་གསེབ་དང་པུ་ཏིའི་སྟེང་དུ་དངོས་པོ་འཇོག་པ་སོགས་ཀྱང་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྕི། ཇོ་བོ་མངའ་རིས་སུ་བྱོན་པ་ན་སྔགས་པ་ཞིག་ཁོང་ལ་ཆོས་མི་
ཉན་པ་ལ་ཡིག་མཁན་ཞིག་སོ་དྲེག་གིས་ཆོས་ལ་བསྐུས་པ་གཟིགས་པས་ཇོ་བོས་མ་
བཟོད་ནས་ཨ་ཙ་མ་མི་རུང་མི་རུང་གསུངས་པས་སྔགས་པ་དེ་དད་ནས་ཆོས་ཉན་
པར་གསུངས། རང་རེ་རྒྱུན་པར་དཔེ་ཆ་དང་མཉམ་འགྲོགས་བྱེད་པ་རྣམས་ཉེས་པ་
འདི་དག་གིས་ཐུམ་ནས་ཡོང་ཉེན་ཆེ་བས་གཟབ་དགོས། བླུས་ཟོས་པ་ནི་གསུང་
རབ་ཚོང་བའི་རིན་ལོངས་སྤྱད་པ་སྟེ། འདི་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བ་ནི། སྔར་དབོན་སྟོན་
སྐྱེར་སྒང་པ་ཞེས་པ་ཤངས་པ་རིན་ཆེན་རྣམ་བདུན་གྱི་ལྔ་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་

གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་དེས་སྦྱིན་བདག་ཁྱིམ་པ་ཞིག་གུད་ནས་འབུམ་ཞིག་ཡོད་པ་
བཙོངས། དེའི་སྡིག་བཤགས་སུ་སྐྱེར་སྒང་པ་སོགས་བཞི་གྲྭ་ཞིག་གདན་དྲངས། དེ་

ཉིན་ཁོང་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་ཆས་འབུམ་གྱི་རིན་ཐོག་ནས་ཕུལ་བས། དེ་ནུབ་སྐྱེར་
སྒང་པ་ལ་སྙུན་གཞི་ཤིན་ཏུ་དྲག་པོ་བྱུང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངང་ནས་གཟིགས་པས་

ཨ་དཀར་པོ་ཞིག་སྐུ་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་ཕར་ཐལ་ཚུར་ཐལ་དུ་རྒྱུག་པས་གཟེར་དྲག་པོ་
ལངས་པ་གཟིགས། ཡི་དམ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྤྱན་རས་གཟིགས་བྱོན་ནས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

159

ཁྱོད་རྣམས་ཀྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་བླུས་ཟོས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་ནས་མ་ལེགས། ཁྱོད་སྡིག་

སྒྲིབ་སྲབ་པས་ཚེ་འདི་ལ་སྨིན་པ་ཡིན། ཁོང་གཞན་རྣམས་འགྲོ་ས་དམྱལ་བ་མིན་པ་

མེད། ད་ཁྱོད་ཀྱིས་སྡིག་བཤགས་སུ་གསེར་བྲིས་ཀྱི་འབུམ་ཞིག་བཞེངས། བྲུལ་
གཏོར་གསུངས་ནས་འདི་མང་དུ་གཏོང་དགོས་གསུངས། སྐྱེར་སྒང་པས་དེ་བཞིན་

དུ་མཛད་པས་སྙུན་ལས་གྲོལ་བ་རེད། རྒྱས་པའི་དམིགས་པའི་སྐབས་ཆོས་འགོག་
ལམ་ལ་སོགས་པ་བདུད་རྩིའི་རྣམ་པར་བབས་པའི་མོས་པ་བྱེད་དགོས།
དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་པའི་ཚེ་མདོ་ལུགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་
ཉན་རང་བྱང་སེམས་གསུམ་དང༌། སྔགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྐྱོང་རྣམས་ལས་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱང་བྱེད། དགེ་འདུན་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་སྒྲིབ་ནི།

དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པ། དཀོར་འཕྲོག་པ། སྐུར་བ་བཏབ་པ། སྲུང་མ་རྣམས་
ཀྱི་དུས་གཏོར་ཆག་པ་སོགས་ཡིན། དགེ་འདུན་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་སྒྲིབ་འདི་དག་
ནི་སྟོབས་བཞིས་བཤགས་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་ཅུང་ཟད་མ་མྱོང་བར་མི་འདག་པར་ཆོས་
སྨྲ་བ་མེ་ཏོག་ཟླ་མཛེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཡིན་པས། ཆོས་དང་སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་
པའི་སྡིག་པ་ལས་ཀྱང་ཐུ་ཚབས་ཆེ་བ་ཡོད། ཡུལ་དུ་དགེ་འདུན་མང་ཞིང་རང་རེ་དགེ་འདུན་དང་མཉམ་འགྲོགས་བྱ་དགོས་པས་འབྱུང་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བས་གཟབ་དགོས། དེ་ཡང་དགེ་འདུན་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ནི་སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་དུས་

ལས་དེང་སྐབས་མི་འབྱུང་ཡང༌། དེ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་དགེ་འདུན་སྡེ་དཀྲུགས་བྱེད་པ་
ཤིན་ཏུ་མང༌། འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ནི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་པས་སེར་སྐྱ་གང་རུང་རེ་རེས་ཆོག་ལ། སོ་སྐྱེ་ཡིན་ན་དགེ་འདུན་རྣམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

160

དག་བཞི་སྡེ་གཅིག་ལ་དགེ་འདུན་དུ་འཇོག །དེས་ན་སོ་སྐྱེ་ཡིན་ཀྱང་དགེ་འདུན་
བཞི་བཞིར་ཚན་པ་གཉིས་སུ་བཅད་ནས་ཐུགས་མི་མཐུན་པ་སྟེ་དབྱེ་བའི་ཕྲ་མ་

བྱས་ན་སྡེ་དཀྲུགས་སུ་འགྱུར། སྡེ་དཀྲུགས་བྱས་ན་རང་ཉིད་ལྟ་ཅི་དེའི་ཕྱོགས་ཕན་
ཚུན་དུ་གཏོགས་ཚད་ངན་སོང་དུ་ལག་སྦྲེལ་ནས་འགྲོ། སྔར་བཀའ་གདམས་པའི་

དགེ་བཤེས་གསལ་ཤེས་ཟེར་བ་ཞིག་སྡེ་འཁྲུགས་བྱས་ནས་ཤི་བས་དགེ་བཤེས་
སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། ངའི་གསལ་ཤེས་ལོ་གསུམ་གྱི་གོང་དུ་ཤི་ན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་
པ་ཞིག་ཤི་བ་ཡིན་པ་ལ། ལོ་གསུམ་གྱིས་ཤི་བ་འཕྱིས་གསུངས། ཁོའི་རྟོད་ཕུར་
དགོན་པ་དེས་བྱས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་གསལ་ཤེས་ད་ལྟ་ཡང་དམྱལ་བ་ན་ཡོད་
པར་ལམ་རིམ་འཆད་པའི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་རྩིས་སྤྲོད་ལྟ་བུ་མཛད། ས་
ཕྱོགས་དེ་ཡང་སྡིག་པའི་མེས་ཚིག་ནས་གཞན་ཞིག་དེར་སྒྲུབ་པ་ལོ་བཅུ་གཉིས་

བྱས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས། རང་ཅག་གཞན་དང་ལར་རྒྱ་ཨང་ཞིག་

ཡིན་ཟེར་ནས་ང་ཚོ་དང་ཁྱོད་ཚོ་ཞེས་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་རིས་སུ་བཅད་ནས་ཆགས་

སྡང་བྱེད་པ་འདི་སྡེ་དཀྲུགས་ཀྱི་རྩ་བ་འཛུག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ། དགེ་འདུན་ཐུགས་
མ་མཐུན་ན་ཀློག་པ་ཐོས་བསམ་དང༌། སྤོང་བ་བསམ་གཏན་མི་འཕེལ་བས་བསྟན་པ་
ཉམས་པའི་སྐྱོན་ཆེ་ཤོས་ཡིན། དེས་ན་མདོ་ལས། དགེ་འདུན་མཐུན་པ་བདེ་བ་
སྟེ༑ །མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་ཐུབ་བདེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགེ་འདུན་རྣམས་
ཐུགས་མཐུན་པ་གཙོ་བོར་མཛད་དགོས་གསུངས།
དགེ་འདུན་གྱི་དཀོར་འཕྲོག་པ་ནི། གཏོང་སྒོ་བཅག་པ་དང༌། དགེ་འདུན་ལ་
འབབ་ངེས་ཀྱི་ཁྲལ་མི་འབུལ་བ་དང༌། སྤྱི་རྫས་དགེ་འདུན་གྱིས་མ་གནང་བར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

161

ལོངས་སྤྱད་པ་སོགས་ཡིན། འདི་དག་སྤྱི་གཉེར་སོགས་ལ་འབྱུང་ཉེ་ཞིང༌། སྦྱིན་
བདག་གི་སྣེ་ཤན་གྲྭ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་སྦྱིན་བདག་ལ་ཤ་ཚ་ཡིན་ཁུལ་གྱིས་

འདི་ཙམ་མི་དགོས་ཞེས་འཕྲི་བ་ཡོད་དེ། མར་གྲི་གཞོགས་གཅིག་ཙམ་འཕྲིས་ཀྱང་ཞལ་དུ་འདུ་བའི་སྒོ་འཕྲོག་པ་རེད། ཞལ་དུ་འདུ་བའི་སྒོ་འཕྲོག་པ་ནི་དམྱལ་བ་

མནར་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང༌། གཞན་དག་ནི་ཉི་ཚེ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར། དེ་ནི་འཕགས་པ་

དགེ་འདུན་འཚོའི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། འཕགས་པ་དགེ་འདུན་འཚོ་
ཀླུ་ཡུལ་ནས་ཚུར་ཕེབས་པས་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་ན་ཐག་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་
དམྱལ་བ་དང༌། ཕྲུ་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ། ཕྱགས་མ་
ལྟ་བུ་དང༌། གཏུན་ལྟ་བུ་དང༌། ཀ་བ་ལྟ་བུ་དང༌། རྩིག་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ཆུ་རྒྱུས་སྦྲེལ་
བ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་སོགས་དབྱིབས་དེ་དང་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཉམ་ཐག་པའི་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པའི་ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བ་དག་གཟིགས་ནས། དེ་དག་ལས་གང་གི་
རྣམ་སྨིན་ཡིན་ཞེས་སངས་རྒྱས་ལ་དྲི་བ་ཞུས་པར། ཐག་པ་དང༌། ཕྱགས་མ་ལྟ་
བུའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ནི་སྔོན་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་གི་བསྟན་པའི་དུས་དགེ་
འདུན་གྱི་སྤྱི་རྫས་ཐག་པ་དང༌། ཕྱགས་མ་གང་ཟག་གིས་མ་གནང་བཞིན་དུ་ལོངས་
སྤྱད་པའི་རྣམ་སྨིན་དང༌། ཕྲུ་བ་ལྟ་བུ་ནི། འབངས་ཤིག་སྨན་བསྐོལ་བ་ན་དགེ་སློང་
རྣམས་ཀྱིས་མི་སྙན་པར་སྨྲས་པས་དེ་ཁྲོས་ནས་ཕྲུ་བ་བཅག་པའི་འབྲས་བུ་དང༌།
གཏུན་ལྟ་བུ་ནི། དགེ་ཚུལ་དམ་བཞག་པར་བསྐོས་པ་ལ་དགེ་སློང་ཞིག་གིས་འབྲུ་
མར་གྱི་ཚིག་མ་རྡུངས་ཤིག་བྱས་པ་ལ། དེ་བྲེལ་བས་ཅུང་ཟད་ནས་འབུལ་ལོ་སྨྲས་པས། དགེ་སློང་ཁྲོས་ནས། ཁོ་བོས་གཏུན་ལ་རེག་ཏུ་རུང་ན་ཁྱོད་ཉིད་གཏུན་དུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

162

བཅུག་ནས་བརྡུང་ནུས་ན་འབྲུ་མར་གྱི་ཚིག་མ་ལྟ་ཅི་ཞེས་ངན་སྨྲས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
དང༌། ཀ་བ་དང་རྩིག་པ་ལྟ་བུ་ནི། དགེ་འདུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་མཆིལ་སྣབས་
ཀྱིས་མ་རུངས་པར་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་དང༌། ཆུ་རྒྱུས་ཀྱིས་སྦྲེལ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་སྐེད་
པ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ནི། ཞལ་ཏ་བ་ཞིག་གིས་དགེ་འདུན་གྱི་གཏོང་སྒོ་དབྱར་དུས་ཀྱི་

ཐོག་ནས་སྟོན་དུས་ཀྱི་གཏོང་སྒོར་འཕྲི་བ་ལྟ་བུ་གཏོང་སྒོ་ཉག་ཕྲ་བར་བྱས་པའི་

རྣམ་སྨིན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར། དེས་ན་དགེ་འདུན་གྱི་ཚོགས་ཤིང་ལྟ་བུ་ནས་མ་

གནང་བར་ཡོག་ཤིང་ཙམ་ལོངས་སྤྱད་ཀྱང་ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བར་ངེས་པར་དུ་སྐྱེ།
དགེ་འདུན་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ནི། དངོས་དང་ལྐོག་ཅི་རིགས་པར་མིང་ངན་ནས་

བརྗོད་པ་སོགས་ཚིག་རྩུབ་མོས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན། བྲམ་ཟེ་ཤེད་བུ་སེར་སྐྱ་
ཞེས་བྱ་བས་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་གི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་ཚིག་རྩུབ་ཀྱིས་སྐུར་བ་
བཏབ་པས། ཆུ་སྲིན་ཉའི་རིགས་ཅན་དུ་སྐྱེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་རེད།
དེ་མདོར་བསྡུས་ཞུ་ན། སྔོན་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཆུ་ཀླུང་ཡིད་འོང་ལྡན་ལ་ཉ་
པ་ལྔ་བརྒྱས་ཉ་རྒྱ་བཅུག་ནས་ཉ་དང་རུས་སྦལ་སོགས་འཛིན་པར། ལན་ཅིག་ཉ་

རྒྱར་ཆུ་སྲིན་ཉའི་རིགས་བོངས་ཚོད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆུད་དེ་རྒྱུན་ཕྱོགས་སུ་སོང་བ་ན་
ཉ་པ་ལྔ་བརྒྱས་བཟུང་མ་ཐུབ་པར་ཕྱུགས་རྫི་དང༌། རྩྭ་ཤིང་འཐུ་བ་དང༌། ལམ་དུ་

འཁོད་པ་སོགས་མི་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མ་རོགས་སུ་སྦྲན་ནས་འཐེན་ཏེ་སྐམ་ལ་ཕྱུང་བ་ན།
དེ་ལ་མགོ་བཅོ་བརྒྱད་དང༌། མིག་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་པ་མཐོང་བས། དེར་སྲོག་
ཆགས་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མ་དང༌། མུ་སྟེགས་སྟོན་པ་དྲུག་སོགས་ལྟད་མོ་ལ་འདུས་སོ༑ །སངས་རྒྱས་ནི་གཟིགས་པ་དུས་ལས་མི་ཡོལ་བས་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ལུང་བསྟན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

163

ཕྱིར་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་མང་པོས་བསྐོར་ནས་གཤེགས་པ་ན། མ་དད་པ་དག་
ནི༑ དགེ་སྦྱོང་གོའུ་ཏ་མ་ལྟད་མོ་དང་བྲལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་ན་འདིར་འོངས་སོ་ཟེར་རོ༑ །དད་པ་དག་ནི། སངས་རྒྱས་ལྟད་མོ་དང་བྲལ་ཡང་འདི་ལས་བརྩམས་ཏེ་སྐྱེ་བོའི་
ཚོགས་ལ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་སྟོན་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་ཟེར། དེ་ནས་
སྟོན་པ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་གདན་བཤམས་པ་ལ་བཞུགས་ནས། ཆུ་སྲིན་ཉའི་
རིགས་ཅན་གྱིས་སྔོན་གྱི་སྐྱེ་བ་དྲན་ཅིང་སྨྲ་ཤེས་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་དེ་ལ་
ཁྱོད་ཤེད་བུ་སེར་སྐྱ་ཡིན་ནམ་གསུངས་པ། དེས་བདག་སེར་སྐྱ་ལགས་སོ། །ཁྱོད་
ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་ཉེས་པར་སྤྱད་པའི་རྣམ་སྨིན་མྱོང་ངམ། མྱོང་ངོ༌། །ཁྱོད་ཀྱི་མི་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་སུ་ཡིན། བདག་གི་མ་ལགས་སོ། །དེ་གར་སྐྱེས། དམྱལ་བར་
སྐྱེས་སོ། །ཁྱོད་གང་དུ་སྐྱེས། དུད་འགྲོར་སྐྱེས་སོ། །འདི་ནས་ཤི་ནས་གང་དུ་སྐྱེ།
དམྱལ་བར་སྐྱེའོ། །ཞེས་ཟེར་ནས་ངུས་སོ། །དེ་ནས་འཁོར་དེ་དག་མཆོག་ཏུ་ངོ་མཚར་སྐྱེས་ནས་སྔོན་གྱི་སྐྱེ་བ་དྲན་ཅིང་མིའི་སྐད་དུ་སྨྲ་བ་འདི་སུ་ཡིན་ཀུན་དགའ་

བོ་བསྐུལ་ནས་ཞུར་བཅུག་པས། སྟོན་པས་འདི་ནི་སྔོན་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་གི་
དུས། རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀྲིས་རྒྱལ་སྲིད་བྱེད་པ་ན། ཡུལ་གཞན་ནས་བྲམ་ཟེ་རྒོལ་བ་དག་བྱུང་བ་ན། བྲམ་ཟེ་སེར་སྐྱ་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བས་གཞན་གྱི་སྨྲ་བ་ཚར་བཅད་པས། རྒྱལ་
པོས་རི་བྲགས་ཤིག་དེ་ལ་རྒོལ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་དུ་བྱིན་ནོ། །དེ་ལ་བུ་རལ་པ་སེར་
སྐྱ་ཡོད་པ་ཞིག་བཙས་པས་མིང་ཤེད་བུ་སེར་སྐྱ་ཞེས་བཏགས་སོ། །དེས་ཡི་གེ་སོགས་ལ་སྦྱངས་པས་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ་གཞན་གྱི་སྨྲ་བ་ཚར་གཅོད་ནུས་པར་གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཕ་ཤི་བས་མས་རྒོལ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་གཞན་གྱིས་འཕྲོག་ཏུ་དོགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

164

ནས་བུ་ལ་སྨྲས་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཚར་གཅོད་ནུས་སམ། འོད་སྲུང་གི་
དགེ་སྦྱོང་རྣམས་མ་གཏོགས་ནུས་སོ། །དེ་དག་ཀྱང་ཚར་ཆོད་ཅིག །དེ་མ་ལ་གུས་པས་སོང་བ་དང༌། དགེ་སློང་ཞིག་དང་ཕྲད་ནས་དེས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གི་དོན་
དྲིས་པ་ན། ལན་གྱི་སྤོབས་པ་དང་བྲལ་ནས་དད་དེ་ཁྱིམ་དུ་སོང་བ་དང༌། མས་སྨྲས་
པ༑ དགེ་སྦྱོང་དེ་རྣམས་ཚར་བཅད་དམ་ཡུམ་གཟུ་བོ་ཡོད་ན་བདག་དེང་ཉིད་དུ་ཚར་བཅད་དོ། །བུ་དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལྷོགས་ཤིག །ཁྱིམ་པ་ལ་མི་སྟོན་
ནོ༑ །རབ་ཏུ་བྱུང་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ནས་ཕྱིར་བོབས་ཤིག་ཅེས་མས་ནན་གྱིས་

བསྐུལ་བས་དེ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཡང་མས་དགེ་སྦྱོང་དག་ཚར་བཅད་དམ། ཡུམ་བདག་ནི་ལུང་ཙམ་དང་ལྡན་ལ། དེ་དག་ནི་ལུང་དང་རྟོགས་པ་ལྡན་པས་ཚར་གཅོད་མི་ནུས་སོ། །བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཇི་ཙམ་པ་
བསྟན་ནས་རྒོལ་བ་ན་ཚིག་གིས་མཚོན་ཐོབ་ཅིག །དེ་དག་ནི་ཉེས་པས་འཇིགས་
ནས་ཅང་མི་སྨྲ་བར་འདུག་པས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཚར་བཅད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྨྲས་པས། སེར་སྐྱས་དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པས་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་

རྒོལ་བ་ན། དེ་མི་བཟོད་པ་ཆེར་སྐྱེས་ཏེ་གླང་པོ་ཆེའི་མགོ་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་སམ་
ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཅི་ཤེས་ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རྟའི་མགོ་ཅན་དང༌། རྔ་མོ་དང༌། བོང་
བུ་དང༌། བ་ལང༌། སྤྲེའུ་དང༌། སེང་གེ་དང༌། སྟག་གི་མགོ་ཅན་སོགས་བཅོ་བརྒྱད་སྨྲས་པས་དེའི་ཉེས་པས་འདིར་ཆུ་སྲིན་ཉའི་རིགས་མགོ་བཅོ་བརྒྱད་པར་སྐྱེས་
སོ༑ །ཞེས་ལུང་བསྟན་པའི་ལོ་རྒྱུས་གསུངས།
སོ་སྐྱེའི་དགེ་འདུན་ལའང་བརྙས་པ་མི་རུང་སྟེ། དཔེར་ན་གྲྭ་པ་འབར་གོག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

165

འདི་ཚོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བརྗོད་ན་སོ་སྐྱེ་དགེ་འདུན་བཞི་གྲྭ་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་
དང་ཁྱད་མེད་པ་གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར་ཡིན་ན་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་ལ་དེ་ལྟར་ལབ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད། ད་ལྟ་རང་དང་ཁ་མཉམ་ལག་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་དགེ་
འདུན་འདི་རྣམས་ལ་མནངས་ཆུང་བྱས་ནས། ངག་ནས་དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་
མཆིའོ། །ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་རྒྱབ་འགལ་དུ་འགྱུར། བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་གྲྭ་པ་
རྣམས་གཡས་གྲལ་གཡོན་གྲལ་དུ་བཞུགས་པའི་ཚེ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་

ལ་སྐྱབས་ཡུལ་དུ་འཛིན་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟར་མིན་པར་ཡར་བལྟས་ནས་གྲལ་གྱི་

དབུའི་བླ་རྒན་འདི་ནི་ཆེ་གེ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་སེར་སྣ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་
ཡིན། དེའི་འོག་མ་འདི་དེ་ལས་ཀྱང་གདུག་པ་ཁོང་ཁྲོ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཆེ་གེ་མོ་བྱ་བ་
ཡིན་སོགས་དགེ་འདུན་ཚང་མར་འདི་དེ་དང་དེ་ཡིན་སྙམ་དུ་རྒྱུད་ཚོད་ལོན་མདོག་
བྱས་ནས་འདིའི་ནང་ན་ཨ་ཕོ་ང་རང་ལས་དྲག་པ་མི་འདུག་སྙམ་པ་བྱས་ན་དགེ་
འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ་ཞེས་པ་ཕྱོགས་བཅུའི་དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིན་གྱི་

ཕྱོགས་རེ་བ་ལ་མིན་ཀྱང་། འདི་ལྟར་ན་འདི་དང་འདི་མ་གཏོགས་པའི་དགེ་འདུན་
ཞེས་སྐྱབས་འགྲོའི་ཚིག་གསར་རྩོམ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྗེ་དཀོན་
མཆོག་ཡན་ལག་གིས། གྲོགས་བཟང་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་མཐོང་བའི་ཚེ། །ལམ་
གྲོགས་བཟང་པོའི་སྐྱེལ་མ་དྲན་པ་བྱུང༌། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་དགེ་
འདུན་གང་མཇལ་ཡང་འཇིགས་སར་སྐྱེལ་མ་འཕྲད་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་རྙེད་པའི་འདུ་

ཤེས་བྱེད་དགོས་གསུངས།
མཐུན་ཕྱོགས་རྒྱས་པའི་སྐབས། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

166

སེམས་སྤྱོད་པ་ཕྱིན་དྲུག་དང་བཅས་པ་དང༌། ཉན་རང་གི་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་
གཉིས། ལྷག་པའི་བསླབ་པ་གསུམ། དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས།
སྲུང་མ་རྣམས་ཀྱི་ལས་བཞིའི་འཕྲིན་ལས་སོགས་བདུད་རྩིའི་རྣམ་པར་བབས་པར་

མོས། སྐྱབས་འགྲོ་གྲངས་གསོག་རྒྱས་པར་བྱེད་སྐབས་མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། དོན་བསྡུའི་ཚུལ་དུ་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱང་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དང་པོ་བླ་མ་སྡེ་ལྔ་ཆར་ལས་མཉམ་དུ་བྱེད་པ་མདོར་བསྟན་དང༌། དེ་ནས་སྡེ་ལྔ་སོ་སོར་
དམིགས་ཏེ་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱང་སོ་སོར་བྱེད་པ་རྒྱས་བཤད་དང༌། ཡང་ཐུན་མོང་དུ་བྱེད་པ་དོན་བསྡུ་སྟེ་དེ་རེ་རེ་ལ་ཕྲེང་སྐོར་རེ་ལྟ་བུ་བྱེད་ན་ཕྲེང་སྐོར་བདུན་དུ་འགྱུར། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེའི་རིགས་འགྲེ་ཞིང་སངས་རྒྱས་ལ་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་

དང༌། མདོ་ལུགས་བཅས་ལྔ། ཆོས་ལ་ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་བ། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་བྱ་སྤྱོད་རྣལ་འབྱོར། གོང་མ་བླ་མེད་བཅས་ལྔ། དགེ་འདུན་ལ་བྱང་སེམས། ཉན་རང༌། དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ། ཆོས་སྲུང་བཅས་ལྔ་ལ་གོང་བཞིན་སྦྱོར།
དཔེར་མི་གསལ་ཡང་མཚམས་འདིར། བླ་མ་ཡི་དམ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་
སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་སོགས་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱང་དང་བཅས་གསུང་བའི་
ཕྱག་ལེན་ཡོད། བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱང་བྱེད་པ་སྔགས་ལུགས་དང༌། འོད་ཟེར་འབེབས་སྦྱང་བྱེད་པ་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་གསུངས། བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱང་
འོད་ཀྱི་སྦུ་གུའི་ནང་ནས་བྱེད་པ་དང༌། འོད་ཟེར་ལ་འཁྲིལ་ནས་འབེབས་པ། དྲག་
ཆར་ལྟར་འབེབས་པ་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཚོགས་མའི་སྐབས་སྐྱབས་འགྲོ་གོང་ལྟར་ལ། བདག་གིས་སྦྱིན་སོགས་སོགས་སེམས་བསྐྱེད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

167

དེ་བདག་གི་སྦྱིན་པ་སོགས་གཏོང་བ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་བསྲུང་བ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། བཟོད་པ་སོགས་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་རྩ་འདི་

དག་གི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། འདི་དག་གི་དམིགས་རྣམ་རྒྱས་པར་རྗེས་
སུ་འབྱུང་བས་འདིར་ཞུ་མ་དགོས། སྐྱབས་འགྲོ་ནི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་ཏུ་འཛུལ་
བ་ལྟ་བུ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ནི་རྒྱལ་པོ་ལ་དཔྱ་ཁྲལ་འབུལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན།

མཚམས་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་བྱེད་
དགོས་པས་དེའི་ཚུལ་ནི། བླ་མ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལས་རང་འདྲ་གཉིས་པ་ཆད་
ནས་རང་ལ་ཐིམ་པས་རང་ཉིད་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོར་སངས་རྒྱས། རང་ལས་
ཐུབ་དབང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྤྲོས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐིམ། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོར་སངས་རྒྱས། བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དོན་དེ་འགྲུབ་
སོང་སྙམ་པའི་དགའ་བ་བསྒོམ། དེ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་དེ་སྔགས་
ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་ཕན་ཡོན་འདྲ། གཞན་དུ་འཁོར་བ་དོང་སྤྲུགས་དང༌། རིགས་དྲུག་གནས་སྦྱོང་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་
ཡང་འདི་ལ་ཚང་བའི་ཟབ་གནད་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན།

དེ་ནས་ཚད་མེད་བཞི་བསྒོམ་པ་ལ། བདག་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་
ལྟར་བཀོད་པའི་མོས་པ་བྱས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་དངོས་སུ་དེ་ལྟར་གྱུར་མ་ཐུབ་པ་
འདི་གང་གིས་ལན་ན། རང་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང༌། གཞན་ཕྱོགས་ལ་སྡང་བ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

168

འདིས་ལན་པས། དེས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་བའི་

བཏང་སྙོམས་ལ་གནས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་སོགས་ཚད་མེད་ལ་འཇུག །ཚད་མེད་
བཞིའི་དམིགས་རྣམ་ནི་རྗེས་སུ་འབྱུང་ཞིང༌། ཆོ་གའི་ཚིག་ཟིན་ཚད་མེད་བཞི་རེ་རེ་
ལའང་ཚད་མེད་བཞི་ལྡན་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་ནི་སོ་སོའི་འདུན་

པ་ཚད་མེད། གྱུར་ཅིག་སྙམ་པ་སོ་སོའི་སྨོན་པ་ཚད་མེད། བདག་གིས་བྱའོ་སྙམ་པ་སོ་སོའི་ལྷག་བསམ་ཚད་མེད། དེ་ལྟར་བྱེད་ནུས་པར་བླ་མ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་

ཏུ་གསོལ་སྙམ་པ་ནི་སོ་སོའི་གསོལ་འདེབས་ཚད་མེད་ཡིན་ཞེས་གསུང་རྒྱུན་དུ་ཡོད། དེ་ནས་ཁྱད་པར་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ། འདི་དང་གོང་གི་ཚད་མེད་བཞི་སོགས་སེམས་གསར་དུ་བསྐྱེད་པ་མ་
ཡིན་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བའི་མན་ངག་ཡིན། དེ་
ཡང་བཏང་སྙོམས་ནི། ཕ་མ་འཐབས་པའི་བུ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཆགས་
སྡང་དང་བྲལ་བའི་བཏང་སྙོམས་ཆེན་པོ་ལ་འགོད་ཕྱིར་བདག་གིས་སངས་རྒྱས་

ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཚ་དམྱལ་བ་རྣམས་བསིལ་བའི་བདེ་བ་ལ་
འགོད་པ་ནས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་བྱང་གི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པའི་བར་གྱི་ཕྱིར་བདག་
གིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་དང༌། དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནས་ཤེས་
སྒྲིབ་ཕྲ་མོའི་བར་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བདག་གིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་
སྙམ་པ་སྟེ་སེམས་བསྐྱེད་ཇེ་རྒྱས་སུ་བཏང་བ་ཡིན། འདི་དག་རེ་རེའི་ནང་དུ་ཡང་

སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཆ་ཚང་ཚུད་ཡོད།
འོ་ན་འདིར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་ལ་བློ་མ་སྦྱངས་པའི་སྔོན་དུ་སེམས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

169

བསྐྱེད་སོགས་འབྱུང་བ་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། འདིར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་ལ་བློ་
སྦྱོང་བ་ཡང་རང་མཚན་པ་མིན་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟེན་དུ་སྦྱོང་
བ་ཡིན་པས། དང་པོ་ནས་སེམས་དེའི་རྩིས་ཟིན་དགོས་པ་དཔེར་ན་ལ་རྩེར་འགྲོ་
འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ལ་གཤམ་ནས་གོམ་པ་འདོར་བ་དང༌། བྲིས་སྐུ་བཞེང་དུས་ཐོག་མར་ཚངས་ཐིག་སོགས་བཏབ་སྟེ་ཆ་ཚང་ངེས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །མྱུར་བ་
གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་ལས་ཆེས་མྱུར་བ་ཚེ་གཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་བ་
དང༌། མྱུར་བ་གཉིས་པ་ནི་དེ་ལས་ཀྱང་ཆེས་མྱུར་བ་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཐུང་གཅིག་

ལ་འཚང་རྒྱ་བ་སྟེ། སྔ་མ་ནི་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་བླ་མེད་ཀྱི་མྱུར་
ཁྱད་ཡིན། ཡང་མྱུར་བ་དང་པོ་ནི་སྔགས་བླ་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་

ཐུང་གཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་བ་སྟེ། ས་དགེ་རྙིང་གསུམ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་སྤྱིའི་བླ་མེད་
ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང༌། མྱུར་བ་ཕྱི་མ་ནི། དེ་ལས་ཀྱང་མྱུར་བ་དགའ་ལྡན་སྙན་བརྒྱུད་ཀྱི་

མན་ངག་ལྟར་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལམ་གྱི་སྲོག་ཏུ་བྱས། ཡི་དམ་གསང་བདེ་
འཇིགས་གསུམ་ཡ་མ་བྲལ་བར་ཉམས་སུ་བླངས་ན་མི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་ལ་འཚང་
རྒྱ་བ་ལ་བྱེད། ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་ཁོ་ནས་ཕུང་བ་མ་གཏོགས། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་
པའི་བཀའ་སྲོལ་སྙན་བརྒྱུད་འདི་ལ་སྔོན་གྱི་རྗེ་བཙུན་མིད་ལ་དང༌། རྒྱལ་བ་རྒོད་
ཚང་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་སྤྱད་ནུས་ན་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་ལོ་གསུམ་ལས་མི་འགོར་ཞེས་
དྲུང་པ་རྟ་ཕུག་པའི་གསུང་རྒྱུན་དུ་ཡོད། དེའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང༌། དབེན་ས་ཡབ་སྲས་
སོགས་དགེ་ལྡན་བཀའ་བརྒྱུད་གོང་མ་རྣམས་དཀའ་སྤྱད་སྙིང་རུས་མི་དགོས་པར་
ཚེ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གཤེགས་པ་མང་དུ་བྱུང་བ་ལྟར་རེད། དེ་རྣམས་ནི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

170

མྱུར་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྐྱབས་སེམས་བྱ་ཚུལ་ཡིན་ལ། ༸ཞལ་ལུང་དབུས་བརྒྱུད་ཀྱི་
ལུགས་འདིར་ཚོགས་ཞིང་ལས་སྐྱབས་ཡུལ་ལོགས་སུ་གསལ་འདེབས་ལུགས་མ་
གསུངས་ཤིང༌། ལྷོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ལུགས་འདིར་ཚོགས་ཞིང་ལས་ལོགས་སུ་སྐྱབས་
ཡུལ་སྔ་མ་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་གསུངས་ཏེ་སྙན་བརྒྱུད་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་
ཞིག་ཡིན་པར་ངེས།
དེ་ཇི་ལྟར་གསལ་འདེབས་ཚུལ་ནི། རང་གི་མདུན་དུ་ས་ནས་ཡར་སྐྱེས་པ་
ལྟ་བུའི་འཇའ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་འོང་བའི་གསེབ་ཏུ་པདྨའི་མགོ་ལྕོག་མང་པོ་གསལ་
བཏབ་པའི་དབུས་ཀྱི་ཆེ་བའི་སྟེང་དུ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ། དེའི་གཡས་གཡོན་སྐུ་
དཔུང་གི་ཐད་དུ་པདྨའི་མགོ་ལྕོག་རེའི་སྟེང་དུ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས། དེ་གཉིས་སོ་
སོའི་སྐུ་རྒྱབ་ན་ཟབ་རྒྱས་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་རྣམས་གཅིག་རྒྱབ་ཏུ་གཅིག་ཨ་ལོང་
བསྐོར་བ་ལྟར་ཐུབ་དབང་ལ་བསྐོར་བའི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པའི་བརྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱི་

བླ་མ་རྗེས་མ་གཉིས་གྲལ་མཚེས་སུ་འགྲོ། དེ་དག་ཀྱང་རེ་རེ་བཞིན་པདྨའི་མགོ་
ལྕོག་གི་སྟེང་དུ་བཞུགས་པར་མོས་དགོས། ཐུབ་དབང་གི་མདུན་ཅུང་ཟད་དམའ་

བར་ཆོས་འབྲེལ་དངོས་ཐོབ་ཀྱི་བླ་མ། ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་བརྒྱུད་གསལ་འདེབས་མི་དགོས། སྟེང་གི་ནམ་མཁར་འཇའ་སྤྲིན་གྱི་གསེབ་དང༌། བླ་མ་རྣམས་
ཀྱི་གཡས་གཡོན་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམས། དེ་འོག་བྱང་སེམས། ཉན་རང༌། དེ་འོག་ཆོས་སྐྱོང་དང༌། ཆོས་འབྲེལ་དངོས་ཐོབ་ཀྱི་བླ་མའི་འོག་པདྨའི་མགོ་ལྕོག་སྣ་
ཚོགས་པདྨའི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་དབུས་མར་ཉི་གདན་གྱི་སྟེང་དུ་སྐྱེས་བུ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་བདག་མྱུར་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ། གཡས་མར་པད་ཟླའི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

171

སྟེང་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ཆོས་བདག་རྣམ་སྲས། གཡོན་མར་ཉི་གདན་གྱི་སྟེང་སྐྱེས་
བུ་ཆུང་ངུའི་ཆོས་བདག་ལས་གཤིན་བཅས། དེ་གསུམ་ལ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ཆོས་

བདག་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མྱུར་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་རྒྱལ་ཀུན་སྙིང་རྗེའི་རང་གཟུགས་སྤྱན་རས་གཟིགས་དངོས་ཡིན་པས་འདི་ཉིད་ཆོས་སྐྱོང་དུ་
བསྟེན་ན་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་བྱམས་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་མྱུར་བ་ལ་གནད་ཆེ། འབྲིང་
གི་སྐབས་བསླབ་པ་གསུམ་དང༌། ལྷག་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙོ་བོར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་ཤིང༌། རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་ཐོས་སྲས་ཀྱིས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལས་
འདུལ་བ་དང༌། བསླབ་པ་གསུམ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་སྲུང་བར་སྟོན་པའི་

སྤྱན་སྔར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་འདི་ཉིད་ཆོས་སྐྱོང་དུ་བསྟེན་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་

རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་གནད་ཆེ། ཆོས་རྒྱལ་གཤིན་རྗེ་ནི་སྐྱེ་འགྲོ་ཀུན་ལ་མི་རྟག་པ་སྟོན་
ཅིང་དགེ་སྡིག་གི་སྟང་འཛིན་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་སྟོན་པ་པོ་ཡིན་པས་འདི་

ཉིད་ཆོས་སྐྱོང་དུ་བསྟེན་ན་མི་རྟག་ལས་འབྲས་སོགས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་རྟོགས་པ་
རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་སླ་བའི་དགོས་པ་ཡོད། ཆོས་སྐྱོང་ལམ་གྱི་འགྲོས་དང་མཐུན་པ་
སྦྱར་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཅིང༌། ཤིན་ཏུ་མྱུར་བར་སངས་རྒྱ་བ་ལ་བླ་མ་ཡི་དམ་

སོགས་ཀྱང་ལམ་གྱི་འགྲོས་དང་མཐུན་པ་བྱ་ཚུལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་

ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་གསུངས་པའི་ཟབ་གསང་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་

བརྗོད་དུ་མི་རུང༌། གོང་གི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཆོས་སྐྱོང་རྣམས་དང༌། སྐྱེས་བུ་
གསུམ་གྱི་ཆོས་བདག་འདི་རྣམས་གོང་འོག་ཐད་ཀར་ཁེལ་བ་བྱ་དགོས། སྐྱབས་
འགྲོའི་དམིགས་རྣམ་སྔར་བསྟན་པ་དང༌། འོག་ནས་ཀྱང་འབྱུང་ཞིང༌། བླ་མ་དང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

172

དཀོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་པ་ནས། མཛད་དུ་གསོལ་ཞེས་པའི་བར་ནི་སྐྱབས་
གསོལ་ཞེས་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའི་མན་ངག་འདིར་སྦྱོར་བར་མཛད་པར་གསུངས་
སོ༑ །
༈ ཉིན་ལྔ་པར། དཔལ་ལྡན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གསུང་ལས། གང་ཞིག་

གསེར་སྣོད་རིན་ཆེན་སྤྲས་པ་ཡིས། །ངན་སྐྱུག་འཕྱག་པར་བགྱིད་པ་དེ་བས་
ཀྱང༌། །གང་ཞིག་མི་རུ་སྐྱེས་ནས་སྡིག་པའི་ལས། །བགྱིད་པ་དེ་ནི་ཆེས་རབ་བླུན་པ་
ལགས། །ཞེས་ལུང་དྲངས་ཏེ་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་གསུངས་ནས།

ཀུན་སློང་དང་ཀུན་སྤྱོད་ལེགས་པར་གསལ་བཏབ་ནས་གསན་པར་ཞུ། གསན་བྱའི་ཆོས་ནི། སྐལ་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པའི། ཞེས་སོགས་ས་
བཅད་འདྲེན་པའི་བར་སྔར་ལྟར་ལ།
བཞི་པ་གདམས་པ་དངོས་ཀྱིས་སློབ་མ་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་ལ་གཉིས་

ཡོད་པས། དང་པོ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཆོས་དྲུག་
ལས། མྱུར་ལམ་དམར་ཁྲིད་སྐབས་སྦྱོར་ཆོས་དྲུག་ཀ་སྔོན་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་ཞུ་ན། གསུམ་ཁ་སང་ཞུས་ཟིན་ཅིང༌།

སྦྱོར་བའི་ཆོས་བཞི་པ་ཚོགས་ཞིང་གསལ་གདབ་པ་ལ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། མཉན་ན་ཚིག་མི་ཟིན། བསམས་ན་དོན་མི་
གོ༑ །བསྒོམས་ན་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་བློའི་མཐུ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་དུས་སུ་ཞིང་གི་མཐུ་

ལ་བརྟེན་པ་མན་ངག་ཡིན་གསུངས་པ་ལྟར། རང་རེ་རྣམས་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་འཐུག་པོས་ནོན་པས་ཐོས་པ་བྱས་ཀྱང་ཚིག་མི་ཟིན། བསམས་ཀྱང་དོན་ཇི་བཞིན་མི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

173

གོ༑ །བསྒོམས་ཀྱང་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བར་འུ་ཐུག་པའི་སྐབས་འདིར་ཞིང་ཁྱད་

པར་ཅན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱང་བྱས་ན་མྱུར་དུ་གནད་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོས། རྟོགས་པ་མྱུར་དུ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་གང་ལ་འབད་དགོས་ཞུས་པར། བླ་མ་
ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང༌། ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱང་ལ་འབད་པ་དང༌། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དམིགས་རྣམ་སྐྱོང་བ་གསུམ་སྒྲིལ་ལ་འབད་
དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། ཚོགས་གསོག་སྒྲིབ་སྦྱང་གིས་རྒྱུད་སྨིན་པ་དང༌།
གསོལ་བ་བཏབ་པས་བྱིན་རླབས་ཞུགས་པ་མེད་པར་དམིགས་རྣམ་སྐྱོང་བ་ལ་
བརྩོན་ཁུལ་བྱས་ཀྱང་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་བུལ་ཞིང༌། རྒྱུད་སྨིན་ན་དཀའ་
ཚེགས་ལ་མི་ལྟོས་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་མྱུར་བ་སྐྱོན་སྨིན་པ་རྣག་སྨིན་ན་རྡོལ་སླ་བ་ལྟ་བུ་དང༌། ཡོན་ཏན་སྨིན་པ་ཤིང་ཐོག་སྨིན་ན་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ས་ལ་ལྟུང་ཞིང་ལོངས་

སྤྱོད་དུ་རུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་རང་ཅག་ལ་གདམས་པའི་

ཕྱིར་འོལ་དགའ་ཆོས་ལུང་དུ་ཕྱག་དང་མཎྜལ་སོགས་བསགས་སྦྱང་རླབས་པོ་ཆེ་མཛད་པ་ན་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ལྔ་ཞལ་གཟིགས་ཏེ། དེའི་ནང་གི་སངས་རྒྱས་
བསྐྱངས་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་རྒྱ་དཔེས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་གཟིགས་

སྣང་བྱུང་བར། དེ་ཉིན་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་གཟིགས་འདོད་བྱུང་བ་བཞིན་གཟིགས་

པས་རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཐད་དུ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བ་དྲི་མ་མེད་པ་
རྟོགས་པའི་ཚུལ་བསྟན། འགྲེལ་པ་འདི་སྔར་ནས་གཟིགས་གཟིགས་པ་ཡིན་ཀྱང་
འདི་རེས་ཐུགས་རྒྱུད་སྨིན་པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

174

དམ་པ་གོང་མའི་རྣམ་ཐར་མང་ཞིང༌། རང་རེའི་ཆོས་རྒྱུད་འདིའི་རྗེ་སྐལ་བཟང་བསྟན་
འཛིན་གྱིས་ཀྱང་ཉིན་གཅིག་དྭགས་པོ་བྷྲུམ་པར་གྲོང་ཆོག་ལ་ཕེབས་པར་རྗེ་སྐལ་
བཟང་མཁས་གྲུབ་ལ་དཔེ་ཀློག་རྒྱུ་ཞིག་ཁྱེར་ཤོག་གསུངས་པར། བཀའ་གདམས་
གཅེས་བཏུས་ཤིག་ཕུལ་བས། དེའི་ནང་གི་བློ་སྦྱོང་གྱེར་སྒོམ་རྡོ་རྗེའི་གླུ་དབྱངས་
གཟིགས་མ་ཐག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མིན་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས། ཕྱི་ཉིན་

སྦྱོར་ཆོས་གསོལ་འདེབས་སྐབས། འགྲོ་ཀུན་བརྩེ་བས་རྗེས་འཛིན་དགེ་བ་ཅན། །ཞེས་འདི་མཛད་པ་པོའི་མཚན་བརྗོད་པ་ནའང་དཔྲལ་ཀོག་ཚ་ལིང་ལིང་བྱས་

གསུངས། དེས་ན་རྒྱུད་སྨིན་པ་ན་རྐྱེན་ཕྲ་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པ་གློ་བུར་དུ་སྐྱེ་སླ་བ་དེ་ལྟ་བུ་རེད། དོལ་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང༌། ཞར་ལ་ཚོགས་གསོག་པ་དང་སྒྲིབ་པ་
སྦྱོང༌། ལྷ་དང་བླ་མ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་རུས་ཤིང་དང་བཅས་ནས་ནན་ཏན་
གྱིས་བསམས་ན་ལོ་བརྒྱར་ཡང་མི་སྐྱེ་སྙམ་པ་ཅིག་ཀྱང་འདུས་བྱས་སོ་ན་མི་སྡོད་
པས་ཅི་ཞིག་ལྟར་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན། ཞེས་དང༌། དམ་པ་གོང་མའི་མན་ངག་གི་གསུང་

རྒྱུན་དུའང༌། ཚོགས་གསོག་མེད་ན་རླན་མེད་ས་བོན་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བསགས་སྦྱང་དང་གསོལ་འདེབས་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། གྲྭ་ས་ཆེན་པོར་རྩོད་པ་ཁོ་ན་བྱེད་པ་མིན་པར་ཚོགས་དང༌། ཆོས་གྲྭ་སོགས་སུ་ཞལ་འདོན་མང་དུ་གསུངས་པ་ཡང་དེའི་གནད་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་ནན་ཏན་མཛད་དགོས། དེ་ལྟ་བུའི་བསགས་

སྦྱང་གསོལ་འདེབས་གང་ལ་བྱེད་ཡུལ་ཚོགས་ཞིང་ཉིད་ཡིན་པས་ཚོགས་ཞིང་

བསྒོམ་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས་འདིར་ས་བཅད་གཅིག་ལོགས་སུ་མཛད་པ་ཡིན།

ཚོགས་ཞིང་ཞེས་པ་ཡང་ཚོགས་གསོག་པའི་ཞིང་ཡིན་པས་ཚོགས་ཞིང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

175

ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ན་ཞིང་སྟོན་ཐོག་ལེགས་པོ་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་
ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་བསགས་སྦྱང་གསོལ་འདེབས་རླབས་པོ་ཆེའི་ཞིང་འདི་ལྟ་བུ་ནན་ཏན་དུ་གསལ་འདེབས་དགོས། འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཞིང་ལ་ཐོན་སྐྱེད་བྲེ་ཁལ་ཕུལ་ཁལ་ལས་ལྷག་མི་འབྱུང་ཡང༌། འདིར་ནི་ས་བོན་ཕྲ་
མོ་བསྐྲུན་པ་ལའང་འབྲས་བུ་རླབས་པོ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འབྱུང༌། འཇིག་རྟེན་
པའི་ཞིང་ལ་སོ་ནམ་དུས་རེ་ལས་མི་འབྱུང༌། འདིར་ནི་བདེ་ལེགས་ཀྱི་ས་བོན་དུས་
བཞི་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་བཏབ་ཆོག་པ་འདི་ལྟ་བུའི་ཞིང་ས་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ས་

བོན་བསྐྲུན་རྒྱུ་མ་བྱུང་བར་ལུས་ན་ཤིན་ཏུ་ཕངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོས། འདི་ཕྱིའི་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་ཞིང་ས་དམ་པ་དུས་བཞི་ཐམས་

ཅད་དུ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་བདེ་ལེགས་ཀྱི་ས་བོན་བཏབ་པས་ཆོག་པ་འདི་ལ་ཡང་

དད་པའི་གཤོལ་གྱིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་རྨེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་མདོ་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་མ་བྱུང་ན་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། ཞིང་གི་

མཆོག་ལ་ཐ་མལ་པའི་ཞིང་གི་མཐོང་ཙམ་ཡང་མེད་པ་འདི་འོ་སྐོལ་སྟངས་བཟང་བར་
མི་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རེད།
འོ་ན་ཚོགས་ཞིང་གསལ་འདེབས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་དེ་གསལ་འདེབས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱ་དགོས་སྙམ་ན། སྦྱོར་ཆོས་སོ་སོ་ལ་ཚོགས་ཞིང་
མི་འདྲ་བ་རེ་གསུངས་པས་ཐོག་མར་མྱུར་ལམ་ལྟར་ཞུ་ན། ཚོགས་ཞིང་མ་བསྐྱེད་
གོང་སྔར་གྱི་སྐྱབས་ཡུལ་བསྡུ་ལུགས་ཡིག་ཆར་གསལ་ཁ་མ་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་

ཡིན་སྙམ་ན། བསྡུ་ལུགས་མན་ངག་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པས་འདམ་ང་བདེ་བས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

176

གསལ་ཁ་མ་གསུངས་པ་ཡིན། དེ་གསུམ་ནི། སྐྱབས་ཡུལ་རྣམས་འོད་སེར་པོར་
གྱུར་ཏེ་རང་གི་སྨིན་མཚམས་སུ་བསྟིམ་པ་གཅིག །མི་དམིགས་པའི་རྒྱས་འདེབས་
པ་གཅིག །ཡང་འདིར་སྐྱབས་ཡུལ་རྣམས་ནམ་མཁར་བཏེག་ནས་འོག་གི་ཚོགས་
ཞིང་གསལ་བཏབ་ཟིན་ནས་ཡེ་ཤེས་པ་བཅུག་པའི་སྐབས་བསྟིམ་པ་གཅིག་སྟེ་
གསུམ་མན་ངག་ཞལ་ལ་ལྟོས་ཕྱིར་གབ་པ་ཡིན།

ཚོགས་ཞིང་གསལ་འདེབས་པ་ལ། དང་པོར་ས་གཞི་བྱིན་རླབས་ནི།
ཐམས་ཅད་དུ་ནི་སོགས་ཀྱིས་རང་གི་ཤག་གུ་དོག་པོ་དེ་འདྲར་མི་བསམ་པར་ས་

གཞི་ཤིན་ཏུ་ཡངས་པ་ཐང་ཡངས་པོའི་དཀྱིལ་ལྟ་བུ་ཁོད་སྙོམས་པ། གསེར་གྱི་ས་

གཞི་ལ་བཻཌཱུརྱས་མིག་མང་རིས་སུ་བྲིས་པའམ་བཻཌཱུརྱའི་ས་གཞི་ལ་གསེར་གྱིས་
མིག་མང་རིས་སུ་བྲིས་པ། མནན་ན་ནེམས་ཤིང༌། བཏེག་ན་སྤར་བྱེད་པ། རེག་ན་བདེ་བ་སྐྱེད་པ། བར་བར་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་ལྗོན་ཤིང་ལ་སྤྲུལ་པའི་བྱ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་

ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས་སྒྲོག་པ། ཁྲུས་ཀྱི་རྫིང་བུར་གསེར་གྱི་བྱེ་མ་གདལ་བ། མཐའ་
སྐོར་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་རི་བོས་བསྐོར་བ་སོགས་དག་ཞིང་གི་བཀོད་པ་མདོ་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར་གསལ་འདེབས། གསེག་མ་ནི་གྲམ་གསེག་དང༌། རྡོ་ཧྲོབ། གྱོ་མོ་
ནི་རྫ་སྣོད་ཆག་དུམ་སྟེ། རྒྱ་གར་དུ་སྣོད་སྤྱད་རྙིང་པ་ཕྱིར་དོར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་གྱོ་དུམ་
མང་པོས་གང་བ། ངམ་གྲོག་ནི་གད་གཡང་སྟེ་སྣོད་སྐྱོན་དེ་ལྟ་བུས་མ་གོས་པའོ།།
དེ་ནས་མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་དགོས་པས་དངོས་སུ་བཤམས་པ་ཡོན་
ཆབ་བདུན་ཚར་དང༌། སྤོས་རྐང་རེ་ལྟ་བུ་ལས་མེད་ཀྱང༌། སྒོམ་དོན་ལ་བར་སྣང་
ནམ་མཁའ་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་མཆོད་པའི་སྤྲིན་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་གང་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

177

འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་མཆོད་སྤྲིན་ལྟར་བསམ་ན་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་ཚོགས་གསོག །དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་ཕལ་པོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པ། མཆོད་ཡོན་ཕལ་ཆེར་མཆོད་ཡོན་བླ་བྲེ་དང༌། །ཞེས་སོགས་ལྟར་མཆོད་ཡོན་གྱི་གདུགས་དང༌། བླ་བྲེ་དང༌། རྒྱལ་
མཚན་སོགས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་མེ་ཏོག །བདུག་སྤོས། མར་མེ། དྲི་ཆབ། ཞལ་ཟས་སོགས་ལ་སྦྱར་དགོས་ཚུལ་གསུངས། ཞལ་ཟས་ལྟ་བུ་བྱ་མི་བདེ་བའི་རིགས་ལ་

འོད་ཟེར་གྱི་དྲ་བའི་གསེབ་ནས་ཐོན་པ་བྱ་དགོས། མཆོད་པའི་སྤྲིན་གཟུངས་འདིས་

མཆོད་པ་བྱིན་རླབས་དང༌། འབུལ་སྔགས་གཉིས་ཀའི་གོ་ཆོད་ཅིང༌། འདི་བརྗོད་
པས་དངོས་སུ་མཆོད་པ་ཉུང་ཟད་ལས་མེད་ཀྱང་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་
མཆོད་པའི་ཆར་ཆེན་པོ་འབབ་པར་གསུངས། བདེན་སྟོབས་བརྗོད་དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་
དུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྐབས་རང་གི་བློ་ཡུལ་དུ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་དེ་
བཞིན་དུ་འགྱུར།

ཚོགས་ཞིང་དངོས་གཞི་གསལ་འདེབས་ཚུལ་ལ། མྱུར་ལམ་ལས། དམར་ཁྲིད་འདི་གའི་ལུགས་ཀྱི་ཚོགས་ཞིང་གསལ་འདེབས་ཚུལ་དང༌། བླ་མ་མཆོད་པའི་
ལུགས་ཀྱི་ཚོགས་ཞིང་གསལ་འདེབས་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས། འདིར་བླ་

མཆོད་ཚོགས་ཞིང་ལྟར་བྱ་བར་གསུངས་པ་འདི་གནད་ཆེ་སྟེ། རྒྱལ་བ་དབེན་ས་པ་དང་གྲུབ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་རྣམས་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་སེམས་དཔའ་སུམ་
བརྩེགས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཚེ་གཅིག་ལ་ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་བརྙེས་པའི་

དགའ་ལྡན་སྤྲུལ་པའི་གླེགས་བམ་ལས་ཕྱུང་བའི་མན་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན། དེ་
ཡང་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཅེས་སོགས་ནི། རང་སེམས་བདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

178

པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ལྷ་ལམ་སྟེ་ནམ་མཁའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ནས་དེའི་
ངོས་སུ་ཚོགས་ཞིང་རྣམས་བསྐྱེད་པ་སྟེ། དགོས་པ་ནི་དེ་ཐམས་ཅད་བདེ་སྟོང་གི་

རྣམ་རོལ་དུ་བལྟ་བའི་ཆེད་ཡིན། འདི་ལ། ཨེ་ཝཾ་གྱི་དོན་དང་སྦྱར་ནས་བདེ་སྟོང་ལ་
ངེས་པ་དྲངས་ཏེ་གཟུང་རྣམ་ལྷར་འཆར་ཚུལ་གྱི་ཟབ་བཤད་མང་དུ་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་
འདིར་ཉན་པ་པོ་དབང་མ་ཐོབ་པ་མང་ཞིང་སྔགས་ཀྱི་བཤད་པའི་སྐབས་མིན་པས་

རེ་ཞིག་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་བྱས་ནས། གང་ལྟར་ཡང་རང་གི་མདུན་གྱི་ནམ་

མཁར་ཀུན་བཟང་མཆོད་སྤྲིན་འཁྲིགས་པའི་ངོགས་སུ་གསལ་འདེབས་དགོས་པ་
ཡིན། དེ་ཡང་རིན་པོ་ཆེའི་ས་གཞིའི་དབུས་སུ་འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་ནས་
དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང༌། རྩ་བ་གསེར། སྡོང་པོ་དངུལ། ཡལ་ག་བཻཌཱུརྱ། ལོ་མ་ཤེལ།
འདབ་མ་སྤུག །མེ་ཏོག་མུ་ཏིག་དམར་པོ། འབྲས་བུ་རྡོའི་སྙིང་པོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་
བདུན་ལས་གྲུབ་པ། རྩ་བ་སོགས་ཚང་མ་བདུན་ཚན་བདུན་ཚན་དུ་ཡོད་པ། ཡིད་
བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་དཔག་པ་དང་བསམ་པ་ཙམ་གྱིས་

འབྱུང་བ། ཡལ་ག་སོགས་བསྐྱོད་པའི་སྒྲ་ལས་མི་རྟག །བདག་མེད་སོགས་ཆོས་
ཀྱི་སྡོམ་བཞིའི་སྒྲ་འབྱིན་པ། དབུས་སུ་ཤིང་དེའི་མེ་ཏོག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་གི་སྟེང་
དུ་སེང་གེ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཏེག་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི། དེ་ཡང་སེང་གེ་ནི་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཀུར་སྟི་སོགས་ཀྱི་ཆེད་སེང་གེའི་ཚུལ་དུ་བྱས་ནས་བཏེག་པ་དང༌། སེང་གེས་རི་དྭགས་ཀྱི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་

གནོན་པ་ལྟར། བདུད་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ཆེན་པོ་དག་དང༌། མུ་སྟེགས་པའི་

ཚོགས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་མཚོན། གྲངས་བརྒྱད་དུ་བྱས་ན་དབང་ཕྱུག་བརྒྱད་དང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

179

བཞིར་བྱས་ན་མི་འཇིགས་པ་བཞི་མཚོན་པ་ཡིན། དེའི་སྟེང་དུ་པདྨའི་གདན་རིམ་

པ་བཅུ་གཅིག་སྟེ་རྒྱ་ཇེ་ཆུང་དང༌། དཔངས་ཇེ་མཐོར་སོང་བ་བང་རིམ་ལྟར་ཡོད་པ། པད་འདབ་དང་པོ་འདབ་མ་བཞི་པ། དེའི་དབུས་པདྨའི་ཟེའུ་འབྲུའི་སྟེང་རྒྱུ་ནོར་བུ་
མེ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པའི་ཉི་མའི་གདན། དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱུ་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་
པའི་ཟླ་བའི་གདན། དེ་གཉིས་དབྱིབས་རྔ་ཡུ་བ་མེད་པ་བརྩེགས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་
པདྨ་ནི་འདམ་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་འདམ་གྱི་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པ་ལྟར་འཁོར་བའི་སྐྱོན་
གྱིས་མ་གོས་པའི་ངེས་འབྱུང་མཚོན་བྱེད་དང༌། ཉི་མ་ནི་མ་སྨིན་པ་སྨིན་པར་བྱེད་
པ་ལྟར་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དེ་མཚོན། ཟླ་བ་
ནི་ཚ་གདུང་སེལ་ཤིང་འོད་དཀར་བ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ཞེ་སྡང་
གི་ཚ་གདུང་སེལ་ཞིང་ངོ་བོ་དཀར་བ་དེ་མཚོན། དེ་རྣམས་གདན་དུ་བྱེད་པ་ནི་དེ་
ལྟ་བུའི་ལམ་གཙོ་གསུམ་ལ་དབང་སྒྱུར་བར་མཛད་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡིན། དེས་ན་
པདྨས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་དང༌། ཉི་ཟླས་ཆེན་པོའི་ལམ་ཡང་མཚོན། དེའི་སྟེང་དུ་གཙོ་བོ་གསལ་འདེབས་དགོས་ཤིང༌།

དེ་ཡང་བླ་མ་མཆོད་པའི་ཚོགས་ཞིང་གི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་བྱས་ན། འགའ་
ཞིག་གིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ཟེར། འགའ་ཞིག་གིས་རང་གི་རྩ་བའི་བླ་མ་ཡིན་ཟེར།
འགའ་ཞིག་གིས་རྗེ་བླ་མ་མཆོད་པ་བྱ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་སྣ་ཚོགས་སྨྲ་ཡང༌།
འདི་ནི་བླ་མ་བློ་བཟང་ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་བླ་མ་ཞེས་པ་
རང་གི་བླ་མ་དང༌། བློ་བཟང་ཞེས་པ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་དང༌། ཐུབ་དབང་ཞེས་པ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང༌། རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞེས་པ་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་བཞི་སྟེ། དེ་བཞི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

180

ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་པ་དེ་འདིར་ཚོགས་ཞིང་གི་གཙོ་བོར་གསལ་འདེབས་པ་
ཡིན། དེ་འདྲ་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་བཞི་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་བསམ་དགོས་པ་ཡིན་ནམ་

ཞེ་ན། དེ་འདྲ་གཏན་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཐ་དད་པ་བཞི་རང་གིས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་
ག་ལ་ནུས། དེས་ན་དང་པོ་ནས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཡིན་པ་ལ་རང་གིས་རྒྱུད་ཐ་དད་
དུ་བཟུང་བ་དེ་འདིར་ལུང་དང་རིགས་པས་རང་གི་བློ་ངོར་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པའི་

ངེས་ཤེས་འདྲེན་པ་ཡིན། དེ་བཞི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། རང་ཅག་གིས་རྡོ་རྗེ་འཆང་
ཞེས་པ་སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ་རྡོར་དྲིལ་བཟུང་བ་ལོངས་སྐུའི་ཆ་བྱད་ཅན་གཅིག་དང༌།

ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཞེས་དབུ་རེག་ཞབས་རྗེན་སྤྲུལ་སྐུའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་དེ་
གཉིས་ཕན་ཚུན་གཏན་ནས་མ་འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་བསམ་ཡང༌། དེ་འདྲ་མིན་པར་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འདུལ་བ་དང་མདོ་སྡེ་གསུངས་པ་ན་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་རྣམ་
པར་བསྟན། སྔགས་ཀྱི་རྒྱུད་གསུངས་པ་ན་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་རྣམ་པར་བསྟན། དེ་
བཞིན་དུ་གསང་འདུས་ཀྱི་རྒྱུད་གསུངས་པ་ན་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་
གི་སྐུའི་རྣམ་པར་བསྟན། བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་གསུངས་པ་ན་ཧེ་རུ་ཀ་ཞལ་བཞི་
ཕྱག་བཅུ་གཉིས་པའི་རྣམ་པར་བསྟན་པ་སོགས་མདོ་རྒྱུད་རང་རང་དང་མཐུན་པའི་
སྐུའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་བསྟན་ཀྱང་དོན་དུ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་རང་ཡིན་

པས་རྡོ་རྗེ་འཆང་དང་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཞེས་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་མེད་པ་
དེ་ལྟར་ཡིན།
ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་རང་ཉིད་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྫོགས་ནས་མྱ་ངན་ལས་
འདས་ཟིན་ནས་ཀྱང་འཕགས་ཡུལ་དུ་པཎ་གྲུབ་མང་པོའི་སྐུར་བསྟན་ནས་ཆོས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

181

གསུངས། བོད་དུ་བསྟན་པ་སྔ་དར་ལ་མཁན་སློབ་སོགས་ཀྱི་སྐུར་བསྟན་ནས་ཆོས་གསུངས། ཕྱི་དར་ལ་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་དང༌། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་གྲུབ་
དུ་མའི་སྐུར་བསྟན་ནས་ཆོས་གསུངས་པ་ཡིན་པས་རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་གྲགས་པ་

ཉིད་ཀྱང་ངོ་བོ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་རང་ཡིན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་འོངས་པ་སྙིགས་མ་ལྔ་
བདོ་བའི་དུས་ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་རང་ཉིད་བླ་མའི་རྣམ་པར་བསྟན་ནས་འབྱོན་
པར་གསུངས་པས། དེང་དུས་རང་གི་དོན་མཛད་པའི་ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་

སྤྲུལ་པ་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། བླ་མ་ལས་ལོགས་སུ་མི་རྙེད། ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་
པའི་རྒྱུད་ལས། འགྲོ་བ་འདི་ཀུན་སངས་རྒྱས་ལྔ་བདག་ཉིད། །གར་མཁན་དག་དང་

རི་མོ་བཟང་ལྟར་སྣང༌། །གང་དུ་བདེ་ཆེན་ཞེས་བྱ་གཅིག་པུ་ཉིད། །གཅིག་པུ་ཉམས་
ནི་དུ་མའི་གར་མཛད་དོ། །ཞེས་པ་འདི་ལུས་དབེན་ལ་སྦྱར་ཚུལ་དང༌། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ལ་སྦྱར་ཚུལ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། འདིར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ལ་སྦྱར་ཏེ་ཞུ་ན། དཔེར་ན་འཆམས་དཔོན་གཅིག་ཞྭ་ནག་གི་ཆས་གྱོན་
ནས་ཕྱིར་ཐོན་པ་ན་ཞྭ་ནག་བྱུང་ཟེར་ཡང་འཆམས་དཔོན་ཁོ་རང་ཡིན། ཡར་ལོག་ནས་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་འབག་ཆས་ལྟ་བུ་སྤྲད་ནས་ཕྱིར་ཐོན་པ་ན་ཆོས་རྒྱལ་རེད་ཟེར་
ཡང་དོན་དུ་འཆམས་དཔོན་ཁོ་རང་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཆས་མི་འདྲ་བ་རེ་གྱོན་པ་ན་
མིང་མི་འདྲ་བ་རེ་འདོགས་ཀྱང་དོན་དུ་འཆམས་དཔོན་གཅིག་པུ་ཁོ་རང་ཡིན་པ་

ལྟར། རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གཅིག་ཉིད་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང༌། རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་གྲགས་
པ་དང༌། རང་གི་བླ་མའི་རྣམ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས་ངོ་
བོ་གཅིག་རང་ཡིན། དེ་འདྲའི་ངེས་པ་རྙེད་ནས་དེ་ཉིད་ཚོགས་ཞིང་གི་གཙོ་བོར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

182

གསལ་བཏབ་པ་དེ་ལ་བླ་མ་བློ་བཟང་ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞེས་མཚན་ཆགས་པ་
ཡིན། དེར་མ་ཟད། སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །ཅེས་བླ་མ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀུན་
གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་གཟུགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ངེས་པ་རྙེད་
དགོས་པས་ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་
འགྱུར་ཞིང༌། འདི་ལ་གོ་བ་ལེགས་པར་མ་ཆགས་ན་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཟབ་ཟབ་ཇི་

འདྲ་བསྒོམས་ཀྱང་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་ན་
བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གདམས་པའང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་
གོ་དགོས་ཀྱི། དམིགས་པ་ཐུན་རེ་ཙམ་ལ་སྦྱངས་པས་ནི་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་ལ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
བཀའ་དྲིན་གསུམ་ནི། མདོ་ལུགས་ལ་བསླབ་པ་ལུང་ཁྲིད་གསུམ་སྩལ་བ་
དང་། སྔགས་ལུགས་ལ་དབང་བསྐུར། རྒྱུད་བཤད། མན་ངག་གནང་བ་སྟེ། དེ་
གསུམ་བླ་མ་གཅིག་ལས་ཐོབ་པ་ལ་བཀའ་དྲིན་གསུམ་ལྡན་ཟེར། སྐུའི་རྣམ་པ་ཕྱི་
རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དགེ་སློང་ངུར་སྨྲིག་འཛིན་པའི་རྣམ་པ། ངུར་སྨྲིག་ནི་བྱ་
ངུར་པའི་ཁ་དོག་ལྟ་བུའི་ན་བཟའ་འཆང་བ་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་ཕྱག་གཡས་ཆོས་འཆད་དང་གཡོན་མཉམ་གཞག་ལ་ལྷུང་བཟེད་བདུད་རྩིས་གང་བ་བསྣམས་པའི་

མཐེབ་མཛུབ་ཀྱིས་ཨུཏྤལའི་ཡུ་བ་འཛིན་པའི་འདབ་མ་སྙན་གྱི་ཐད་དུ་ཁ་བྱེ་བའི་

གཡས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རལ་གྲི་རྩེ་མོ་མེ་ཅུང་ཟད་འབར་བ་དང༌། གཡོན་གྱི་སྟེང་དུ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་གླེགས་བམ་རང་སྒྲ་སྒྲོག་པ། དམིགས་བསལ་རང་གང་ལ་

ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་འཇུག་པའི་གསུང་རབ་དེའི་གླེགས་བམ་དུ་མོས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

183

གུར་ཀུམ་གྱི་མདངས་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་གསོལ་བ། དེ་ཡང་
གུར་ཀུམ་ལ་ཚོས་སེར་པོ་དང༌། དམར་སེར་དང༌། དམར་པོ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་མདངས་ཅན་གྱིས་རིམ་བཞིན་སྣམ་སྦྱར། བླ་གོས། མཐང་གོས་བཅས་གསོལ་བ།
པཎ་ཞྭ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་རྩེ་མོ་རྣོ་ཞིང་མཐོ་བ་དབུ་ལ་གསོལ་བ། འདི་དག་གི་

མཚོན་དོན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ད་ལམ་ཞུ་མ་ཁོམ་པས་དགའ་ལྷ་དང༌། བླ་མཆོད་ཀྱི་ཁྲིད་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན། དེའི་ཐུགས་ཀར་ཐུབ་པའི་དབང་པོ། དེའི་ཐུགས་

ཀར་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང༌། དེའི་ཐུགས་ཀར་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཧཱུཾ་ཡིག་

སྔོན་པོ་བཅས་གསལ་གདབ།
དེ་དག་ཀྱང་རང་རེའི་སྣོད་སྤྱད་ལྟར་གཅིག་ནང་དུ་གཅིག་བཅུག་པ་ལྟ་བུ་

མ་ཡིན་པར། བླ་མ་ཕྱི་ལྟར་དགེ་སློང་གི་རྣམ་པ་ཅན་འདི་ལྟར་སྣང་ཡང་ནང་ལྟར་ན་
རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཐུགས་ཀར་ཐུབ་དབང་བཀོད་ཅིང༌།

གསང་བ་ལྟར་ན་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཉིད་ཡིན་ཞེས་སྟོན་ཕྱིར་དེའི་ཐུགས་ཀར་རྡོ་རྗེ་
འཆང་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །བླ་མ་སེམས་དཔའ་སུམ་བརྩེགས་ཞེས་པ་འདི་གསུམ་

ཡིན་འགྲོ་བསམ་ཤས་ཁ་ཡང༌། དང་པོ་གཉིས་དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ་དང༌། རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དང༌། ཐུགས་ཀའི་ཧཱུཾ་ཡིག་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་
སེམས་དཔའ་བྱ་དགོས། སེམས་དཔའ་སུམ་བརྩེགས་བསྒོམས་པ་འདི་ལ་སྔགས་
ཀྱི་ཟབ་གནད་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ཞུ་མི་སྤོབས། དེ་ལྟ་བུའི་བླ་མ་ཞབས་རྡོ་
རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་གིས་བཞུགས་པའི་ཕུང་སོགས་བདེ་བཤེགས་ལྔ་སོགས་སུ་བསྒོམས་
པ་འདི་གསང་བ་འདུས་པའི་ལུས་དཀྱིལ་རྩ་རྒྱུད་དུ་མདོ་ཙམ་གསུངས་པ༑ བཤད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

184

རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བར་རྒྱས་པར་བཀྲལ་བའི་མན་ངག་ཡིན།

དེ་བསྐྱེད་ཚུལ་རྒྱས་པར་ན་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པ་གསང་འདུས་ལུས་
དཀྱིལ་ལྟར་དང༌། དེ་ཙམ་བློས་མ་ལྕོགས་ན་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པ་
ལྟར་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་སུ་གསལ་འདེབས། དེ་ཡང་སྤྱི་གཙུག་ནས་སྐྲ་
མཚམས་བར་བླ་མའི་གཟུགས་ཕུང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་སྣང༌། དེ་ནས་མགྲིན་པའི་བར་

འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ངོ་བོ་འོད་དཔག་མེད་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔ་བདེ་གཤེགས་ལྔ་གོང་མ་གོང་མའི་པད་གདན་ལ་འོག་མ་འོག་མའི་གཙུག་ཏོར་རེག་ཙམ་གྱིས་སྐུ་
ལུས་ཀྱི་དབུས་གཞུང་ཤིང་གི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེད། ཁམས་བཞི་ཡུམ་བཞི་དེ་དག་དང་
ཞལ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚུལ། མིག་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་སྟེང༌། རྩ་རྒྱུས་ཚིགས་རྣམས་
བཅས་བསྣན་པའི་བརྒྱད་ས་སྙིང་སོགས་སེམས་དཔའ་བརྒྱད། རྩ་རྒྱུས་ཀྱི་ངོ་བོ་

བྱམས་པ་སྤྱི་གཙུག་དང༌། ཀུན་བཟང་ཚིགས་ཆེན་བརྒྱད་ལ་འགོད། གཟུགས་སོགས་ལྔ་རྡོ་རྗེ་མ་ལྔར་བསྐྱེད་པ་ཚིག་ཟིན་ལ་མི་གསལ་ཡང་གསང་འདུས་ལུས་
དཀྱིལ་ལྟར་རང་རང་གི་ཡབ་སེམས་དཔའ་སོ་སོ་དང་ཕན་ཚུན་འཁྱུད་པའི་ཚུལ་དུ་
བསྐྱེད། བ་སྤུ་དགྲ་བཅོམ་ཞེས་པ་ནི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་མིན་པར་ཐེག་ཆེན་དགྲ་
བཅོམ་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེར་ཡང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་རེ། ལ་ལར་བདུད་བཏུལ་བ་དང༌། ལ་ལར་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ་སོགས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་རོལ་པ་མཐའ་ཡས་པར་བསམ་པ་
ཞིང་ཁམས་ཐམས་ཅད་སྐུ་ལ་སྣང་བའི་དོན་ཡིན། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཅིག་
ཏུ་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འདི་དང་འདི་ཞེས་བྱ་བར་དེ་བཞིན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

185

གཤེགས་པ་འདི་དང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་གསུངས་པ་དེ་འདྲ་སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་དགོས། ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་ཞེས་པ་མང་ཚིག་སྨོས་པ་ལས་གྲངས་
ངེས་ཅན་དུ་མཛད་པ་མིན། ལག་པ་གཡས་ལ་དེའི་ངོ་བོ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་སོགས་
ཡན་ལག་བཅུར་ཁྲོ་བོ་བཅུ་བསྐྱེད། ཐུགས་ཀར་ལྷ་ལྔ་ཡོད་པ་འགོད་ལུགས་ནི་ཆེ་
བ་མི་བསྐྱོད་པ། དེའི་ཐུགས་ཀར་ཐུབ་དབང༌། དེའི་ཐུགས་ཀར་རྡོ་རྗེ་འཆང༌། མི་

བསྐྱོད་པའི་མདུན་དུ་ཞལ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མཱ་མ་ཀཱི༌མི་བསྐྱོད་པའི་སྐུ་རྒྱབ་ཞལ་
གཏད་ནས་འཇམ་དཔལ་བཅས་འགོད། སྐུ་ལས་སྤྲོས་པའི་འོད་ཟེར་གྱི་སྣེར་
ཕྱོགས་སྐྱོང་སོགས་སྤྲུལ་པ་སྣ་ཚོགས་སྤྲོ་ཞིང༌། གནོད་སྦྱིན་དང༌། གསང་བ་པ་
སོགས་ལྷ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཞབས་འོག་ཏུ་གདན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པར་བསམ། འདི་
དག་དམིགས་པ་གསལ་ཐེབས་མིན་ཇི་ལྟར་ཡང་ངེས་ངོར་བླ་མའི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་
མཆེད་སོགས་བདེ་གཤེགས་རིགས་ལྔ་ཡབ་ཡུམ་ཞི་ཁྲོ་སོགས་དངོས་ཡིན་སྙམ་

པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པ་གནད་ཆེ། དེ་རྣམས་གཙོ་བོ་གསལ་འདེབས་ཚུལ་ཡིན།

འཁོར་གསལ་འདེབས་ཚུལ་ལ་གཙོ་བོའི་ཐུགས་ཀ་ནས་འོད་ཟེར་གཡས་
ཕྱོགས་སུ་སྤྲོས་པ་རྩེ་མོ་རྒྱ་ཇེ་ཆེར་སོང་བའི་སྟེང་དུ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད། གཡོན་དུ་དེ་བཞིན་དུ་ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད། མདུན་དུ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་འབྲེལ་དངོས་ཐོབ་ཀྱི་བླ་མ༑ རྒྱབ་ཏུ་ཅུང་ཟད་མཐོ་བར་ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་བརྒྱུད་བཅས་འགོད། འདིའི་

ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་བརྒྱུད་འགོད་ལུགས་ལ་མན་ངག་གི་ཟབ་གནད་མང་དུ་

ཡོད། དེ་ཡང་ཡོངས་གྲགས་རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཏཻ་ལོ། ནཱ་རོ། ཌོཾ་བྷི་པ། ཇོ་བོ་སོགས་དང༌། རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་པས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ཉིད་ལ། བླ་མ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

186

བྱིན་རླབས་ཀྱི་རྒྱུན་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པས། དེ་ལས་ལོགས་སུ་མི་དགོས་པར་བཞེད། མཁར་རྡོ་བློ་བཟང་སྒོམ་ཆུང་གིས་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་གྱི་བརྒྱུད་
པ་ལ་བཞེད། རྗེ་ངག་དབང་བྱམས་པ་དང་བླ་མ་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་

ཀྱིས་བཀའ་གདམས་ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་བརྒྱུད་པ་དང༌། དགའ་ལྡན་སྙན་བརྒྱུད་
ཀྱི་བརྒྱུད་པ་གཉིས་གཙོ་བོར་བཞེད། དེ་དག་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་འགོད་ཚུལ་གྱི་མན་
ངག་ཟབ་གནད་བདག་གི་བླ་མའི་ཞལ་ཤེས་སྙན་བརྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་

དཔེ་མཁྱུད་མེད་པར་ཞུ་ན། དེ་ཡང་དབུས་སུ་རྡོ་རྗེ་འཆང་མ་གཏོགས་པ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ནས་རང་གི་བླ་མ་ལ་ཐུག་གི་བར་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐོ་
བརྩེགས་དང༌། དེའི་གཡས་སུ་ཕ་རྒྱུད་གསང་འདུས་དང༌། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བླ་
བརྒྱུད་གཉིས་སོ་སོ་ནས་མཐོ་བརྩེགས། གཡོན་དུ་མ་རྒྱུད་བདེ་མཆོག་གི་བླ་
བརྒྱུད་དང༌། ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་བླ་བརྒྱུད་སོ་སོ་ནས་མཐོ་བརྩེགས་རེ་བཅས་
མཐོ་བརྩེགས་ལྔར་གསལ་འདེབས་པ་ཡིན། འདི་དང་ཕྱོགས་འདྲ་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་
མཚོའི་གསུང་ཟིན་དུའང་ཡོད། ད་དུང་མན་ངག་གཞན་ཡང་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་
བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་དང༌། དཀའ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྡོ་རྗེའི་གསུང་བླ་མཆོད།
ཚེ་གླིང་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བླ་མཆོད་ཁྲིད་དང༌། བླ་བརྒྱུད་རྣམ་ཐར།
སྔར་ཞུས་པའི་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་འཚོའི་གསུང་ཟིན་སོགས་ན་ཡོད་པས་དེ་དག་
གཟིགས་དགོས། བཀའ་གདམས་གསར་རྙིང་གི་བླ་མ་འགོད་ལུགས་ལའང་མན་
ངག་གི་ཁྱད་པར་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད། དེ་ལྟར་བླ་མ་རྣམས་གསལ་བཏབ།
དེ་ནས་པད་རིམ་དང་པོའི་འདབ་མ་བཞིར་མདུན་དུ་གསང་བ་འདུས་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

187

འཕགས་ལུགས་མི་བསྐྱོད་པ་ལྷ་སོ་གཉིས། གཡས་སུ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་
གསུམ། གཡོན་དུ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པ་ལཱུ་ཨི་པ་ལྷ་རེ་གཉིས། རྒྱབ་ཏུ་ཀྱཻ་རྡོར་ཐོད་པ་
ཅན་ལྷ་དགུ་འགོད་པའམ། ཡང་ན་མན་ངག་ལྟར་གཡས་སུ་ཕ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གསང་བ་འདུས་པ། གཡོན་ན་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག །མདུན་དུ་ཕ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཀའི་གནད་ཚང་བ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་རྣམས་གསལ་
འདེབས་པའི་ལུགས་ཀྱང་ཡོད། གང་ལྟར་ཡང་བློས་ལྕོགས་ན་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་

དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་རྫོགས། དེ་ཙམ་མ་ནུས་ཀྱང་བརྟེན་པ་ལྷ་གཙོ་འཁོར་ཡོངས་རྫོགས། དེ་ཡང་མ་ནུས་ན་གཙོ་རྐྱང་གསལ་བཏབ་ཀྱང་ཆོག །དེ་ནས་པད་རིམ་

གཉིས་པར་དུས་འཁོར་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་བླ་མེད་ཀྱི་ཡི་དམ། གསུམ་པར་རྣལ་

འབྱོར་རྒྱུད། བཞི་པར་སྤྱོད་རྒྱུད། ལྔ་པར་བྱ་རྒྱུད་བཅས་ཀྱི་ལྷ་ཚོགས་དང༌། དྲུག་
པར་སངས་རྒྱས་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་རྣམ་པ་ཅན། བདུན་པར་བྱང་སེམས། བརྒྱད་
པར་རང་རྒྱལ། དགུ་པར་ཉན་ཐོས། བཅུ་པར་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ། བཅུ་གཅིག་

པར་ཆོས་སྲུང་རྣམས་གསལ་འདེབས། ཚོགས་ཞིང་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་
གསུམ་དུ་སྤྱི་བོར་སྐུ་རྡོ་རྗེ་རྣམ་སྣང་གི་ངོ་བོ་ཨོཾ་དཀར་པོ་སོགས་རྡོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་

རང་བཞིན་གྱི་ཡི་གེ་འབྲུ་གསུམ་འགོད། འདོན་ཆར་མི་གསལ་ཡང༌། ལྟེ་བར་རིན་
འབྱུང་གི་ངོ་བོ་སྭཱ་སེར་པོ་དང༌། གསང་གནས་སུ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཧཱ་ལྗང་གུ་ཡང་འགོད་པར་གསུངས། རྡོ་རྗེ་གསུམ་ནི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པས་

ཚོགས་ཞིང་གི་ཉན་རང་སོགས་ཀྱང་རྣམ་པ་དེར་བསྟན་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་ངོ་བོ་
སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་དང༌། དེ་ཡང་བླ་མ་ཁོ་ནའི་རྣམ་སྤྲུལ་དུ་ཤེས་དགོས། ཐམས་ཅད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

188

སེམས་དཔའ་སུམ་བརྩེགས་སུ་བྱ་བའི་མན་ངག་ཀྱང་ཡོད།
དེ་ལྟར་ཚོགས་ཞིང་རྣམས་སྣང་ངོར་གསལ་ལེགས་པར་ཐེབས་པ་དང༌། མོས་ངོར་དེ་དང་དེ་དངོས་ཡིན་སྙམ་པ་དང༌། དད་ངོར་ཡོན་གནས་ཕུལ་དུ་བྱུང་
བའི་འདུ་ཤེས་གསུམ་བསྐྱེད་དགོས་གསུངས། དེ་ལྟར་གསལ་འདེབས་ཟིན་ནས་

ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་འདྲེན་པ་ཡིན་ཅིང༌། དེའང་སྤྱན་འདྲེན་ངེས་པར་དགོས་པ་མིན་ཏེ།
རང་གིས་མོས་པ་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་མདུན་ན་བཞུགས་ཏེ། མདོ་ལས། གང་གིས་

མོས་པ་གཙོར་བྱས་ན། །དེ་ཡི་མདུན་ན་ཐུབ་པ་བཞུགས། །ཞེས་གསུངས། རང་རེས་རྩོད་པ་བྱེད་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་མེད་
ཅེས་སྨྲ་བ་དེ་འདིར་ཕན་ཐོགས་དགོས་པ་ཡིན། སྔགས་ཀྱི་གནད་དང་སྦྱར་ནའང་

འཆར་བདེ་བ་ཟུང་འཇུག་པ་རྣམས་སྐུ་ཐུགས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སོང་བས་མཁྱེན་པས་གར་ཁྱབ་ཏུ་སྐུས་ཁྱབ་དགོས་པ་ནི། མཁྱེན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ཀྱང༌། །ཤེས་
བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་ཁྱབ་ཅན། །ཞེས་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཇི་སྙེད་ཁྱབ་གྱུར་པ། །སྐུ་
ཡིས་ཀྱང་ནི་དེ་སྙེད་ཁྱབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་གི་མདུན་གྱི་གཞིར་ཡང་

སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁྱེན་པས་ཁྱབ་པས་སྐུས་ཀྱང་ཁྱབ་པ་ཡིན། དེས་ན་
རང་གི་ལས་སྒྲིབ་ཀྱིས་མ་མཐོང་བ་མ་གཏོགས་ཚོགས་ཞིང་གི་ལྷ་མོས་པས་གསལ་
བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་མདུན་ན་བཞུགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བྱམས་པ་དང༌། ཙནྡྲ་གོ་
མིས་སྤྱན་རས་གཟིགས་སྒྲུབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་རེད་གསུངས། དེ་ལྟར་ཐུབ་པ་ལ་
འབྱོན་བཞུགས་ཀྱི་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བ་ནམ་མཁའི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་ཆུ་སྣོད་
དུ་འཆར་བ་ལྟར་ཡིན་པས་ཚོགས་ཞིང་བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་མདུན་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། རང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

189

ཅག་གིས་མི་མཐོང་བ། དཔེར་ན་ཆུ་མིག་དང་སྐུ་མཁར་ལ་ཀླུ་བཙན་སོགས་གནས་
ཀྱང་མི་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །དངོས་སུ་ཡོད་པའི་འདུ་ཤེས་ཡོད་མེད་ཀྱིས་བྱིན་
རླབས་དང༌། བསོད་ནམས་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན། དེས་ན་སྐྱབས་ཡུལ་
མདུན་དུ་བཞུགས་བཞིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་མེད་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར་རམ། མོས་པ་བརྟན་པའི་ཕྱིར་སྤྱན་འདྲེན་པ་ཡིན། ངག་ཏུ་མ་ལུས་སེམས་ཅན་སོགས་
བརྗོད་དེ་ཚོགས་ཞིང་རྣམས་མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མངའ་བའི་སྒོ་
ནས། མ་ག་དྷ་བཟང་མོའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟར་རེ་རེས་ཀྱང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་བཀོད་པ་མཐའ་
ཡས་པས་བྱོན་བྱུང་སྙམ་པ་བྱེད། དེའི་ཚེ་ཚོགས་ཞིང་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་
ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་རེ་རེའི་ཐུགས་ཀ་ནས་ཚོགས་
ཞིང་ཆ་ཚང་རེ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་ཚོགས་ཞིང་ཆ་ཚང་གཅིག་ཏུ་གྱུར། སླར་ཡང་དེ་ལས་མང་པོ་སྤྲོས་ནས་ཚོགས་ཞིང་གི་ལྷ་རེ་རེར་ཆ་ཚང་རེ་ཐིམ་པས་རེ་རེ་ཡང་སྐྱབས་
གནས་ཀུན་འདུས་ཀྱི་ངོ་བོར་མོས། འདི་ལྟར་བྱེད་པ་རང་རེར་ཚོགས་ཞིང་ལ་བཟང་

ངན་གྱི་རྣམ་རྟོག་མི་འབྱུང་བ་དང་མ་འོངས་པ་ན་ལམ་དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
ཞིག་ཡོད། དགུག་གཞུག་བཅིང་མཉེས་བྱེད་པ་སྔགས་ལུགས་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཟིན་པ་ན་ཁྲུས་གསོལ་བ་ནི། ཚོགས་ཞིང་ལ་སྡིག་སྒྲིབ་དང་ནག་ནོག་
སོགས་དག་བྱ་མེད་ཀྱང་ཇི་སྐད་དུ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་དྲི་མ་མི་མངའ་ཡང༌། །སྲི་ཞུ་
བཀུར་སྟི་རིམ་གྲོའི་ཚུལ་ཙམ་དུ། །ཞེས་སོགས་ལྟར་རང་གི་ལས་སྒྲིབ་སོགས་སྦྱོང་
ཕྱིར་བྱེད། ཁྲུས་ཁང་བསྐྱེད་ལུགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང༌། འདིར་བླ་མེད་དང་འབྲེལ་
བས་གྲུ་བཞི་སྒོ་བཞི་རྟ་བབས་དང་བཅས་པ། ཐོག་གཞན་མེད་པ། ནང་དུ་རིན་པོ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

190

ཆེའི་ཀ་བ་བཞིའི་སྟེང་དུ་རྒྱ་ཕིབས་དང་དེའི་འོག་ཏུ་མུ་ཏིག་གི་བླ་བྲེས་བརྒྱན་པ།
དཀྱིལ་དུ་ཁྲུས་ཀྱི་རྫིང་བུ་ཤེལ་གྱི་ས་གཞི་ལ་གསེར་གྱི་བྱེ་མ་བརྡལ་བ་དབུས་ཅུང་མཐོ་ཞིང་མཐའ་དམའ་བ་རུས་སྦལ་གྱི་རྒྱབ་འདྲ་བ་ལ་བླ་མེད་སྤྱི་འགྲོ་ལྟར་ཤིང་སྟན་
ནམ་སེང་ཁྲི་ཚོགས་ཞིང་གི་གྲངས་མཉམ་བཀོད། ཕྱོགས་གསུམ་ན་འབའ་སྟེགས་
གསུམ་རེ་རེར་ཡང་ཐེམ་སྐས་བཞི་རེ་ཡོད་པ། མཐའ་སྐོར་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟེགས་བུ།
ན་བཟའ་འགེལ་གཞི་རིན་པོ་ཆེའི་གདང༌། ན་བཟའ་གསར་པ་འབུལ་རྒྱུ་དང༌། བུམ་
པ་སོགས་བསྐྱེད། ཁྲུས་ཆས་ཡོད་ན་ཁྲུས་གཞོང་དུ་ཁྲུས་རྫིང་མཚོན་བྱེད་བུམ་ཆུ་ཅུང་ཟད་བླུགས། མེ་ལོང་ལ་བུམ་ཆུས་འཕྲེད་དུ་རི་མོ་གཉིས་དང༌། གྱེན་དུ་རི་མོ་

གཉིས་ཏེ་རེའུ་མིག་དགུ་འབྱུང་བ་བྲིས་པའི་དབུས་དང་ཕྱོགས་བཞིར་བུམ་ཆུས་

ཐིག་ལེ་རེ་བྱ། དེ་ཡང་རེའུ་མིག་དགུ་ཁྲུས་ཁང་དང༌། ཐིག་ལེ་ལྔས་རྒྱལ་བ་རིགས་

ལྔ་མཚོན། བྲེས་པ་དེར། ཞེས་པའི་ཚིག་མཚམས་ནས་ཚོགས་ཞིང་རྣམས་འུར་དིར་
གྱིས་འཕུར་བའམ། སྐས་གདངས་བཙུགས་པ་ནས་གཤེགས་པའི་མོས་པ་གང་
རིགས་བྱེད། དེ་དག་བྱོན་ཟིན་ནས་རེ་རེའི་སྐུ་མདུན་དུ་འདི་སྔགས་དང་འབྲེལ་བས་
ཁྲུས་དང༌། བྱུག་པ་དང༌། ན་བཟའ་འབུལ་མཁན་གྱི་མཆོད་ལྷ་གསུམ་གསུམ་སྤྲོས།
ཁྲུས་ཀྱི་ཚེ་རྫིང་བུ་ནས་བཅུས་ཏེ་ཕུལ་བས་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འཁྲུངས་
པའི་མོས་པ་བྱེད།
ཁྲུས་ཟིན་ནས་ཕྱི་བའི་ཚེ། རབ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྲུས་དར་གྱི་སྔགས་

འགོད་ལུགས་ལྟར་བྱས་ཏེ་དཔྲལ་མགྲིན་ཐུགས་ཀ་དཔུང་མགོ་གཉིས་བཅས་

གནས་ལྔ་ལ་རེག་པས་རླན་ཐམས་ཅད་སྐུའི་གནས་ལྔར་འདུས་ཏེ་དེ་དག་ཕྱི་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

191

ཡིན་གྱི། རང་རེས་ཁྲུས་བྱེད་པ་ལྟར་མགོ་མཇུག་ཐམས་ཅད་དུ་ཕྱི་བ་དེ་འདྲ་མི་

དགོས།
བྱུག་པའི་ཚེ་མདོག་གསེར་ལྟ་བུ་དང༌། དྲི་ཤིན་ཏུ་བཟང་པོ། རྒྱུ་ནི་མར་
མིན་པའི་བྱུག་པ་འབུལ། དེ་ཟིན་ནས་ཞི་ཁྲོ་རབ་འབྱམས་སོ་སོའི་ཆ་ལུགས་ཀྱི་ན་

བཟའ་གསར་པ་རེ་ཕུལ་བའི་མོས་པ་བྱེད། འབྲོམ་ལ་ནི་གཡི་ལྤགས་ཀྱི་སློག་པ་ཕྱི་
རས་སྔོན་པོ་ཅན་ལ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ནས་སྟོན་པའི་

མཚོན་བྱེད་དུ་སྐ་རགས་སྐུ་སྐེད་ལ་ལན་དྲུག་འཁོར་བ་ཞིག་འབུལ་བའི་མོས་པ་

བྱས་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དེ་རྗེས་སོ་སོའི་རྒྱན་དང་ཕྱག་མཚན་ཡང་
འབུལ། བདག་དང་འགྲོ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚེ་སླར་ཡང་ད་གིན་འབྱོན་པའི་གནས་

སོ་སོར་ཡར་གཤེགས་ཏེ་སྔར་བཞིན་བཞུགས་པའི་མོས་པ་བྱེད། ན་བཟའ་རྙིང་པ་

རྣམས་འོད་སེར་པོའི་རྣམ་པར་རང་གི་སྨིན་མཚམས་སུ་བསྟིམ་པའམ། རིགས་

དྲུག་སོ་སོའི་གཙོ་བོ་རེ་རེ་འོང་སྟེ་རྟེན་སྐལ་དུ་ཁྱེར་བར་བསམས་ནའང་ཆོག །ཁྲུས་ཆུ་རྣམས་ཁྲུས་རྫིང་ལ་ཡུར་རྐ་དྲུག་ཡོད་པ་ནས་རིགས་དྲུག་སོ་སོའི་གནས་སུ་སོང་སྟེ། གཞན་རྣམས་ལ་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བྱེད་དུ་གྱུར་སོང་སྙམ་པ་བྱེད། མི་རྣམས་འདོད་པ་ཆེ་བས་མཁོ་རྒུའི་ཡོ་བྱད་དུ་གྱུར་པར་མོས་ཤིང༌།

ཁྲུས་ཁང་སོགས་མི་དམིགས་པར་བསམ།

སྦྱོར་ཆོས་ལྔ་པ་ནི། དགེ་བཤེས་དོལ་པས། ཞར་ལ་ཚོགས་གསོག་པ་དང་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང༌།
ལྷ་དང་བླ་མ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་རུས་ཤིང་དང་བཅས་ཏེ་ནན་ཏན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

192

གྱིས་བསམས་ན་ལོ་བརྒྱར་མི་སྐྱེ་སྙམ་པ་ཞིག་ཀྱང་འདུས་བྱས་སོ་ན་མི་སྡོད་པས་
ཅི་ཞིག་ལྟར་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར་བསགས་སྦྱང་གལ་ཆེ་ཞིང༌། དེའི་གནད་
བསྡུས་པ་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཎྜལ་དང་བཅས་པ་འདི་ཐོག་མཐའ་ཀུན་ཏུ་གལ་ཆེ།
ཁ་ཅིག་གིས་འདི་དགེ་སྦྱོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་མི་ནུས་པས་བྱ་རྒྱུའམ། དགེ་སྦྱོར་གྱི་སྔོན་
འགྲོ་ལྟ་བུ་ལས་དངོས་གཞི་ལ་མི་མཁོ་སྙམ་དུ་མནངས་ཆུང་བྱེད་པ་འོང་སྲིད་ཀྱང༌།
དེ་འདྲ་མིན། ཡན་ལག་བདུན་པོ་འདིའི་སྒོ་ནས་ཚོགས་ཀྱི་ཞིང་མཆོག་བླ་མ་རྒྱལ་བ་
སྲས་དང་བཅས་པ་ལ་ཚོགས་གསོག་པ་དང་སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་ཚུལ་འདི་ལས་ལྷག་པ་

མདོ་དང་རྒྱུད་སྡེ་གང་ནའང་མེད། སྔགས་ཀྱི་སྐབས་སུའང་ཡན་ལག་བདུན་པ་འདི་

གལ་ཆེ་སྟེ། རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ཀ་ནས་བདུན་རྣམ་དག་བྱ་བར་གསུངས་ཤིང༌། བླ་མེད་ཀྱི་
བསྐྱེད་རིམ་རྣམས་སུ་ཡང་ཚོགས་ཞིང་ལ་ཕྱག་མཆོད་སོགས་ཡན་ལག་བདུན་གྱི་
སྒོ་ནས་ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱང་བྱ་དགོས་པར་གསུངས། འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་འོལ་དགར་བསགས་སྦྱང་མཛད་པས་ཉམས་རྟོགས་ཁྱད་པར་ཅན་འཁྲུངས་པ་ལྟར་རྒྱུད་སྨིན་ན་རྟོགས་པ་མྱུར་དུ་སྐྱེ་བ་སོགས་དང༌། ས་ཆེན་པོ་ལ་
གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་བསགས་སྦྱང་ལ་གཙོ་བོར་འབད་པ་
ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེས་སྐུ་ལུས་བརྒྱར་སྤྲུལ་ནས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱ་ལ་ཕྱིན་ཏེ་མཆོད་པ་འབུལ་ཞིང༌། དེ་བཞིན་ས་གཉིས་པ་སོགས་
ནས་སངས་མ་རྒྱས་བར་དུ་ལུས་རིམ་བཞིན་མང་པོར་སྤྲུལ་ཏེ་མཆོད་པ་ཇེ་རྒྱས་ཇེ་
མང་ལ་བཏང་བར་མཛད་ན། རང་རེས་སྨོས་སུ་མེད་ཚུལ་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས། དེས་ན་ཆོས་སྤྱོད་ཡན་ལག་བདུན་པ་འདི་ནི་མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀར་བསགས་སྦྱང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

193

གི་འགག་སྡོམས་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན། སྐྱོན་སྨིན་པ་རྣག་བརྟོལ་རུང་དང༌།
ཡོན་ཏན་སྨིན་པ་ཤིང་ཏོག་ལོངས་སྤྱོད་རུང་ལྟར་ཡིན། དམ་པ་གོང་མའི་མན་ངག་

ལས། ཚོགས་གསོག་མེད་ན་རླན་མེད་ས་བོན་འདྲ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡན་ལག་བདུན་
པའི་སྒོ་ནས་བསགས་སྦྱང་ལ་ངེས་པར་འབད་ནས་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་སྐྱོང་
དགོས་ཀྱི། ལམ་ལྟར་སྣང་རེ་ཉམས་ལེན་བྱེད་པས་མི་འོང་གསུངས། ཡན་ལག་
བདུན་ཞེས་པ་དཔེར་ན། འཕྲུལ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་དང་ལྡན་པའི་ཤིང་རྟ་དེ་ཡན་
ལག་གཅིག་མ་ཚང་བ་ན་མི་འགྲོ་བ་བཞིན། འདིར་ཡང་ཡན་ལག་གཅིག་མ་ཚང་ན་
བསགས་སྦྱང་གནད་དུ་མི་འགྲོ་བ་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཡན་ལག་བདུན་ལས། དང་པོ་ཕྱག་ལ་ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་ཕྱག་

གསུམ་ཡོད་པ། ཇི་སྙེད་སུ་དག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་བསྟན། ཁྲིད་ཡིག་
རྣམས་ནས་གསུངས་པའི་ལུས་རེ་རེ་ལ་མགོ་དཔག་མེད་སོགས་འཆར་མ་བདེ་ན། ཐོག་མེད་ནས་བླངས་པའི་ལུས་དཔག་མེད་ཡོད་པ་རྣམས་མིའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བློས་
བླངས་པས་ཆོག །རྡུལ་གཅིག་སྟེང་ན་རྡུལ་སྙེད་སངས་རྒྱས་རྣམས། །ཞེས་པ་རྡུལ་
ཕྲ་མོ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སངས་རྒྱས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་བཞུགས་ནུས་པའི་དོན་ཏེ།
དཔེར་ན། ནས་རྡོག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མི་བརྒྱ་ཐམ་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དུས་
གཅིག་ཏུ་བལྟས་ན་མི་བརྒྱའི་མིག་ཤེས་བརྒྱ། ནས་རྡོག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འཇུག་
ནུས་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འཇུག་
ནུས། རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཡེ་ཤེས་ཇི་ཙམ་ཞུགས་པ་དེ་ཙམ་གྱི་གཟུགས་སྐུ་
ཡང་འཇུག་པ་ཟུང་འཇུག་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་རླུང་སེམས་འཇུག་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

194

གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། ཚོགས་ཞིང་ལ་གུས་པས་མཛུབ་མོ་བསྒྲེང་བ་ཚུན་
ཡང་ལུས་ཀྱི་ཕྱག་ཡིན། དེ་ལ་རྣམ་གྲངས་འགའ་ཤས་ཡོད་པ་ལས། བསྐུམ་ཕྱག་ནི།

ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་རེག་པ་དང༌། བརྐྱང་ཕྱག་ནི་ལུས་ཐམས་ཅད་ས་ལ་ཕབ་པ་ལ་

ཟེར། བརྐྱང་ཕྱག་གི་ཁུངས་སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། གཞོན་ནུ་ནོར་བཟང་གིས་

ཤིང་སྡོང་པོ་ས་ལ་འགྱེལ་བ་བཞིན་དུ་ལུས་ཐམས་ཅད་ས་ལ་ཕབ་སྟེ་ཕྱག་འཚལ་བ་
ལ་ལྟོས། ཞེས་པ་དེ་ཡིན། ཕྱག་འཚལ་བའི་ཕན་ཡོན་ཡང༌། ལས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་མདོ་
ལས། གཟུགས་བཟང་ཞིང་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ལྟ་བུར་འགྱུར་བ་སོགས་ཕན་ཡོན་
བཅུ་གསུངས་པ་དང༌། གཞན་ཡང་མདོ་སྡེ་ལས། ལུས་ཀྱིས་ཇི་ཙམ་ནོན་པའི་སའི་

རྡུལ་གྲངས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བ་སྟོང་འགྱུར་རེའི་བསོད་ནམས་འཐོབ་པར་
གསུངས། བརྐྱང་ཕྱག་འདི་རྒྱུད་ནས་ཀྱང་བཤད་ཅིང༌། པཎ་ཆེན་ནཱ་རོ་པས་ཀྱང་
ཕྱག་བཞེས་སུ་མཛད། ཕན་ཡོན་ལ་ཡིད་ཆེས་ན་གཟུགས་དང་རྐང་ལག་ཀྱང་འདི་

ལས་རིང་ཙམ་ཡོད་ན་སྙམ་པ་འབྱུང་ཞེས་ཕུར་ལྕོག་ངག་དབང་བྱམས་པས་གསུངས་ཚུལ། ཐལ་མོ་བཅར་ལེབ་ནི་མུ་སྟེགས་པའི་ལུགས་ཡིན་པས་རང་རེས་དེ་
མི་བྱ་བར་ཐལ་མོ་ཁོང་སྟོང་མཐེ་བོང་ནང་དུ་བཅུག་པའི་ནོར་བུའི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་
བྱེད། དེ་སྤྱི་བོར་བཞག་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཙུག་ཏོར་དང༌། སྨིན་མཚམས་སུ་བཞག་པས་མཛོད་སྤུ། མགྲིན་པར་བཞག་པས་གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ། སྙིང་གར་བཞག་པས་ཐུགས་འགྲུབ་པའི་ནུས་པ་འཇོག་ཅིང༌། འདིས་བསགས་སྦྱང་
གཉིས་ཀ་འབྱུང་བས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྡིག་སྒྲིབ་འདག །ལུས་ས་ལ་ཕབ་པ་
དང་ལྡང་བའི་སྐབས་མཛུབ་མོ་བསྐུམ་ན་དུད་འགྲོ་རྨིག་ཟླུམ་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

195

གསུངས་པས་སོར་མོ་རྣམས་གཤིབ་སྟེ་ས་ལ་བཀྲམ་པ་ལས་ཁུ་ཚུར་མི་བྱ། དེས་
ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་འགྲུབ། ལག་པ་དང་དཔྲལ་བ་ས་ལ་
གཏུག །ཡར་ལྡང་བའི་སྐབས་འཁོར་བ་ལས་མྱུར་དུ་ལྡང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནད་

ཡོད་པས་ཡར་མྱུར་དུ་ལྡང་བ་ཝ་འཁྱུག་པ་ལྟར་དགོས། ཡར་མྱུར་དུ་མ་ལྡང་བར་ཉལ་བ་ལྟར་བྱས་ན། ལྟོ་འཕྱེ་སོགས་བྲང་འགྲོའི་རིགས་སུ་སྐྱེ་བས་ངལ་བསོ་དང་
སྦྲགས་ནས་མགོ་གཏུགས་ཏེ་འདུག་པ་མི་བྱ། ཕྱག་སྔ་ཕྱིའི་བར་དུ་ལུས་ལེགས་པར་
མ་བསྲངས་པར་སྒུར་ཙམ་སྒུར་ཙམ་བྱས་ན་དུད་འགྲོ་ལྟ་བུ་སྒུར་པོར་སྐྱེ་བས་ལུས་ལེགས་པར་བསྲང༌། ཚོགས་གསོག་པའི་ཕྱིར་ཕྱག་རེ་རེ་ནས་ཚུལ་མཐུན་འཚལ་བ་ལས། གྲངས་གང་མང་ཆེད་དུ་མགྱོགས་ཆོས་མི་བྱེད། རྗེའི་བཀའ་སྲོལ་ལ་སྔོན་འགྲོ་
འབུམ་སོགས་གྲངས་ལ་གཙོ་བོར་མི་མཛད་པས་གྲངས་མང་པོ་མ་བྱུང་ཡང་སྤུས་ལེགས་པ་ཞིག་བྱ། འགའ་ཞིག་སྔོན་འགྲོ་བཏང་བ་ཡིན་ཟེར་ནས། ཕྱག་འབུམ་བཏང་
བའི་ཚེ་ལས་སླ་ཆོས་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་དེ་འདྲ་མི་རུང༌། སངས་མ་རྒྱས་ཀྱི་བར་ཚོགས་
བསགས་སྒྲིབ་སྦྱང་དགོས་པས་རང་རེ་ལས་དང་པོ་པས་མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོར་བསགས་སྦྱང་ལ་འབད་དགོས། སྒོམ་དང་བསགས་སྦྱང་རྣམས་ལས་བསགས་སྦྱང་གཙོ་ཆེ། སྔོན་འགྲོ་བཏང་ཟིན་ཞེས་ཟེར་ནས་བློ་བདེ་འབོལ་གྱིས་སོས་དལ་དུ་བསྡད་པས་
གར་ཡང་མི་སླེབ། ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱང་བྱུང་ན་འབུམ་མི་ལོང་བའི་ངལ་བ་

དང་སེམས་ཁྲལ་བྱ་མི་དགོས་པ་སྔར་མཚམས་པ་བཞི་ལས་གཅིག་གིས་གྲངས་མ་

ལོངས་པ་ན། གཞན་གསུམ་གྱི་དེ་ལ་གྲངས་ཇི་ཙམ་སོང་དྲིས་པས། ཁོང་གིས་ཁྱེད་
ཅག་གྲངས་གཙོ་བོར་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་དམ་ཟེར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཡིན། དེ་ཡང་རབ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

196

ན་འཚལ་ཚུལ་བཟང་ལ་གྲངས་མང་བ་ཞིག་དགོས། གྲངས་བརྩི་བ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་

གི་དགེ་བ་འོང་ཆེད་ཡིན། སྤྱིར་ན་ཕྱག་ཅེས་པ་ཞར་དང་ཞོར་ལ་བྱེད་དུ་ཡོད་དེ།
ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཚེ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་སོགས་མཐོང་ན། གུས་ཚུལ་གྱིས་ཐལ་མོ་
སྦྱར་བ་ཚུན་ཆད་ཕྱག་བྱས་པར་འགྲོ། ཉམས་ལེན་བྱེད་ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་ན། ལུས་
ཀྱིས་གཡོ་འགུལ་བྱས་སོ་ཅོག་ཆོས་སུ་འགྲོ་བ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་གསུངས།
གཉིས་པ་མཆོད་པའི་ཡན་ལག་ནི། མེ་ཏོག་དམ་པ་ཞེས་སོགས་ཏེ། དཔེར་
ན༑ ངེད་ཚོའི་ལོ་ཏོག་བཟང་པོ་སྐྱེ་བའི་ཞིང་དེ་ལ་ས་བོན་མ་བཏབ་པར་ལོ་གཅིག་

ལུས་ན་ཤིན་ཏུ་ཕངས་པར་བརྩི་ཡང་དེ་ལ་དེ་ཙམ་ཕངས་རྒྱུ་མེད། ཚོགས་ཀྱི་ཞིང་

ལ་བསོད་ནམས་བསགས་རྒྱུ་མ་བྱུང་ན་སྔ་མ་དེ་བས་བརྒྱ་འགྱུར་སྟོང་འགྱུར་གྱིས་
ཕངས་པ་ཡིན། དམའ་མཐར་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཟིན་ན་

དགེ་རྩ་གང་བསགས་ཐམས་ཅད་ཆོས་སུ་མི་འགྲོ་ཡང༌། དེ་ལྟར་འགྲོ་བ་གཅིག་

ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ལ་ཕྱག་མཆོད་སོགས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་བསགས་ན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་བསམ་པའི་ཀུན་སློང་ཙམ་མེད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པའི་རྒྱུར་
ངེས་པར་འགྲོ། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ལ་མཆོད་པ་ཕུལ་བ་སོགས་ལ་བསམ་
པ་ཀུན་སློང་ངན་པས་ཟིན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།
འདི་ལ་ཞིང་གི་མཐུས་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ཡིན། དཔེར་ན་ཞིང་

བཟང་པོར་ས་བོན་བཏབ་ཚུལ་མ་ལེགས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བཞིན་

ནོ༑ །སྤོས་ཞིམ་པོའི་ལྡེ་གུ་ནི་སྤོས་ལ་སོགས་པ་དྲི་ཞིམ་པོ་རྣམས་བཀོལ་བའི་ཁུ་བ་

རྣམས་བྱུགས་པའོ། །མེ་ཏོག་དམ་པ་སོགས་བླ་ན་ཡོད་པའི་མཆོད་པ་སྟེ། བཀོད་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

197

ཁྱད་པར་འཕགས་པ་སོགས་མཆོད་པ་སྔ་མ་ཀུན་ལ་སྦྱོར་དགོས། བདུག་སྤོས་སྣ་གཅིག་པ་ནི་ཙནྡན་གྱི་དྲི་ལྟ་བུའོ། །ཕྱེ་མ་ནི་ཙནྡན་ལ་སོགས་པའི་དྲི་བཟང་གི་ཕྱེ་མ་
དང༌། ཕུར་མ་ནི་བདུག་སྤོས་ཀྱི་ཕྱེ་མ་སྤུངས་པའོ། །ལུགས་གཅིག་ལ། ཕྱེ་མ་ནི་དྲི་
བཟང་གི་ཕྱེ་མ་དང༌། ཕུར་མ་ནི་རས་ཀྱི་ཁུག་མ་ལྟ་བུར་དྲི་བཟང་པོ་འཐུལ་བའི་ཕྱེ་མ་
བླུགས་པ་བླ་རེར་བཏགས་ཏེ་རླུང་གིས་བསྐྱོད་ཚེ་བསུང་ཞིམ་པོ་འཐུལ་བའོ། །བཟང་
སྤྱོད་ལས་གསུངས་པའི་མཆོད་པ་རྣམ་པ་བདུན་ནི། མེ་ཏོག་དམ་པ་སོགས་བདུན་
ནོ༑ །
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་སྨོན་ལམ་
གྱིས་བཟང་དགུར་སྤྲུལ་པ་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་སྟེ། འདི་རང་ཅག་གིས་

འབུལ་མི་ནུས་མོད། འོན་ཀྱང་རང་རེས་འབུལ་རྒྱུ་ཞིག་མཆིས་ཏེ། བློ་གྲོས་རྒྱ་
མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས། སྙིང་རྗེ་པད་དཀར་ལས་གསུངས་པའི་ཐོས་

དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞོལ་བ་དང་གསུམ། བླ་མའི་མན་ངག་གིས་ཁ་བསྐངས་པ་དགེ་
རྩ་མཆོད་རྫས་སུ་བསྒྱུར་ནས་ཕུལ་བ་སྟེ། བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་བཞི་གསུངས་

པ་ལས། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་འཛིན་པ་ནས། ཐ་ན་གཟུངས་ཚིག་གཅིག་འཛིན་པ་
ཚུན་ཆད་དམ་ཆོས་འཛིན་པའམ་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་ཡིན། ཐོས་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞོལ་བ་ནི། གང་ཐོས་ཤིང་བཟུང་བའི་དོན་ལག་ལེན་དུ་འགེལ་བ་སྤྱན་སྔ་བས་
འདུལ་བའི་དཔེ་གཟིགས་པས་ཀོ་ལྤགས་དོར་བའི་དཔེ་ལྟར་དགོས། ཉམས་ལེན་
གྱི་འགོ་འཛུགས་གཟའ་ཚེས་བཟང་པོ་སོགས་བསྒྲིག་འདོད་ན་མ་ཤི་བར་དུ་མི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

198

འགྲིག་གསུངས། ཐ་ན་བྱི་དོར་བྱེད་ལུགས་ཤེས་ནས་ལག་ལེན་བྱེད་པ་ཚུན་སྒྲུབ་
པའི་མཆོད་པ་ཡིན་པས། གཞུང་ཆེན་མོར་སློབ་གཉེར་གནང་བ་ཚོས་ཀྱང་ཐོས་དོན་ལག་ཏུ་བླངས་ཏེ་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་གཞོལ་བ་མ་གཏོགས། བུ་སྟོན་རིན་པོ་
ཆེས། རང་ཉིད་རྒྱལ་འདོད་གཞན་དག་དམའ་དབབ་འདོད། །གཡོ་སྒྱུའི་སྤྱོད་པ་ཚིག་
རྩུབ་ངན་སེམས་ཅན། །ངག་འཁྱལ་སྣ་ཚོགས་སྨྲ་ཞིང་གཞན་རྒྱུད་བསྲེག །དེ་འདྲའི་

རྩོད་པ་དེ་ཡང་དམྱལ་བའི་རྒྱུ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མ་སོང་བ་དགོས།
དགེ་རྩ་མཆོད་རྫས་སུ་བསྒྱུར་བ་ནི། རྣམ་དག་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆུ་གཏེར་ཆེན་པོའི་
དབུས། །ཞེས་སོགས་དང༌། ཐོས་པ་རྒྱ་མཚོའི་མཆོད་ཡོན་ཀུན་ནས་འཁྱིལ། །ཞེས་སོགས་ལྟར་ཐོས་སོགས་ཀྱི་དགེ་བ་མཆོད་རྫས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་སྟེ། བླ་
མཆོད་སྐབས། དངོས་བཤམས་ཡིད་སྤྲུལ་ཡིད་བཞིན་རྒྱ་མཚོའི་ངོགས། །སོགས་
ཀྱང་དགེ་རྩ་རྣམས་དགའ་ཚལ་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་དེ་འབུལ་བ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་

མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ནས་དེ་ཉིད་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ལ་

མཉེས་ཕྱིར་འབུལ་བ་སྟེ། དེ་བཞི་ཀ་ཡང་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་ཡིན་པས་འདི་

འབུལ་དུ་ཡོད། འདི་ལས་ལྷག་པའི་མཆོད་པ་ཞིག་མེད་པས་རང་ཅག་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་
རྣམས་ཀྱིས་མེད་བཞིན་ལོག་འཚོ་མི་སྒྲུབ་པར། ཡོད་བཞིན་པ་འདི་ཁོ་ན་ལ་བརྩོན་
ཏེ་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་གཙོ་བོར་འབུལ་དགོས། གཞན་ཡང་གྲོ་ལུང་པའི་བསྟན་རིམ་

ལས། སྐུ་དང་མཆོད་རྟེན་མངོན་སུམ་མངོན་སུམ་མིན། །བྱས་དང་བྱེད་འཇུག་རྙེད་
བཀུར་རྒྱ་ཆེན་དང༌། །ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་བཅུ། །ཞེས་པ་རྣམས་
ཀྱང་འབུལ་དགོས་གསུངས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

199

འདི་མཚམས་མཎྜལ་འབུལ་བ་འདི་བདེ་མྱུར་དང༌། འཇམ་དཔལ་ཞལ་
ལུང་མི་འདྲ་ཞིང༌། བདེ་མྱུར་ལ་སྔོན་དུ་མཆོད་པ་ཕུལ་ནས་དེ་རྗེས་མཎྜལ་འབུལ།
ཞལ་ལུང་སྐབས་བླ་མ་སོགས་ལ་འབུལ་བ་འབུལ་བའི་ཕྱག་ལེན་བཞིན་སྔོན་ལ་
མཎྜལ་ཕུལ་ནས་རྗེས་སུ་མཆོད་པ་འབུལ་བ་ཡིན་གསུངས། མཎྜལ་ཞེས་པ་བོད་
སྐད་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ། དེ་ཡང་དཀྱིལ་སྙིང་པོ་དང༌། འཁོར་ལེན་པ་ལ་
འཇུག་པས་སྙིང་པོ་ལེན་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། གོ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། མཎྜལ་གྱི་དབྱིབས་
ལ་ལས་མཐུན་གྲུ་བཞི་སོགས་བྱེད་དུ་རུང༌། ཁ་ཤས་ཀྱིས་ནང་གི་མཉམ་གཞག་
ལས་ཕྱིའི་མཆོད་པ་གཙོ་མི་ཆེ་ཟེར་ཡང༌། སྔགས་ཀྱི་སྐབས་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། དཀྱིལ་

འཁོར་མེ་ཏོག་བཅས་ཐལ་མོས། །སྟོན་པ་བླ་མ་བསྙེན་བཀུར་ཞིང༌། །ཞེས་དང༌། རྣལ་
འབྱོར་དབང་ཕྱུག་དཔལ་ལྡན་དགོན་པ་བ་ཉིན་གཅིག་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་འབྱམས་ནས་
མཎྜལ་འབུལ་རྒྱུ་ལུས་ཏེ་རྡུལ་ཕུང་ངེར་ཡོད་པའི་སྐབས་འབྲོམ་རིན་པོ་ཆེ་ཕེབས་ཏེ།
ཁྱོད་མཎྜལ་མི་འབུལ་བ་ཅི་ཡིན་གསུང༌། ནང་དུ་ཨན་ཅིག་བསམས་པས་གཡེངས་
འཚལ་ཞུས་པས། འབྲོམ་གྱི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ཅི་ཟེར། ཁྱོད་ལས་ཨ་ཏི་ཤ་སྒོམ་བཟང་
སྟེ་མཎྜལ་ཉིན་རེར་དུས་གསུམ་དུ་འབུལ་བར་མཛད་ཅེས་བཀའ་བཀྱོན། རྣལ་འབྱོར་པས་དེ་ནས་བཟུང་མཎྜལ་འབུལ་བ་ལ་ལྷག་པར་དུ་བརྩོན་པས་རྟོགས་པ་འཁྲུངས་ཚུལ། མཎྜལ་གྱི་རྒྱུ་ནི་འབྱོར་ན་གསེར་དངུལ་ཟངས་སོགས་དང༌། མ་བྱུང་ན་རྡོ་
གཡམ་གྱོ་མོ་ཤིང་གིས་ཀྱང་རུང༌། འོལ་དགའ་ལ་ཡོད་པའི་རྗེའི་མཎྜལ་ཡང་རྡོ་ཡིན།

ཚོམ་བུའང་རབ་རིན་པོ་ཆེ་དང༌། འབྲུ་སྨན། དེ་མིན་རྡེའུ་དང༌། བྱེ་མ་སོགས་ཀྱིས་

རུང་ཡང༌། འབྱོར་ན་གང་བཟང་བ་ཕུལ་བས་ཚོགས་རྫོགས་ཚབས་ཆེ། ཆེ་ཆུང་ནི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

200

གང་ཆེ་ཆེ་ཞིག་སྟེ། མ་མཐའ་རང་གི་ཁ་ཕོར་ལས་མ་ཆུང་བ་དགོས། མཎྜལ་ལ་མ་
མཐའ་ལོ་རེ་དང༌། ཟླ་བ་རེ་རེ་ནས་ངེས་པར་བ་བྱུང་དང༌། དྲི་བཟང་གི་ཆུ་མཛུབ་མོའི་རྩེས་ཐིགས་པ་གཅིག་བླངས་ཏེ་མཐེ་བོང་དབུས་སུ་བཞག་སྟེ་མཛུབ་མོས་མཐའ་
ནས་བསྐོར། ཡང་མཐེ་བོང་གིས་བླངས་ཏེ་མཛུབ་མོ་མཎྜལ་གྱི་དབུས་སུ་བཞག་སྟེ་
མཐེ་བོང་གིས་མཐའ་ནས་བསྐོར་དགོས། འབུལ་ཚུལ་ལག་གཡོན་པས་འབྲུ་བཅས་མཎྜལ་བཟུང་སྟེ། གཡས་པའི་ལག་ངར་གྱིས་ཕྱིར་ལན་མང་དུ་ཕྱི་སྐབས་སྡིག་སྒྲིབ་
ཕྱི་བའི་མོས་པ་དང༌། ཚུར་ལན་གསུམ་ཕྱི་བའི་ཚེ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་
ཐོབ་པའི་མོས་པ་བྱེད།
ཚོམ་བུ་འགོད་ཚུལ་ཕྱག་ལེན་ལྟར་ལ། ཤར་འབུལ་ཡུལ་ལ་བསྟན་པ་དང༌།
རང་གི་མདུན་དུ་ཤར་བྱེད་པ་གཉིས་ཡོད་པས་མཆོད་པའི་མཎྜལ་སྐབས་ཤར་

ཚོགས་ཞིང་ངོས་དང༌། གསོལ་འདེབས་མཎྜལ་སྐབས་ཤར་རང་ངོས་ལ་བྱེད་པ་བྱིན་རླབས་ཚུར་ཞུ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱི་མ་དེ་བཟང༌། རི་རབ། གླིང༌། གླིང་

ཕྲན། རིན་པོ་ཆེའི་རི་སོགས་དང༌། སྣ་བདུན། གཏེར་བུམ། སྒེག་སོགས་བརྒྱད། ཉི་
ཟླ༑ གདུགས་རྒྱལ་མཚན་བཅས་ཀྱི་མཎྜལ་སོ་བདུན་མ་འདི་འགྲོ་མགོན་ཆོས་
འཕགས་ཀྱི་ཕྱག་སྲོལ་བཞིན་དང༌། རྗེའི་རང་ལུགས་ནི་ཉེར་གསུམ་མ་ཡིན།

མཎྜལ་ཚོམ་བུ་ཉེར་གསུམ་དང་ཉེར་ལྔའི་ཁྱད་པར་དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་ས་གཞི་

དང༌། ཕྱིའི་ལྕགས་རིའི་ཚོམ་བུ་གཉིས་གྲངས་སུ་བགྲང་མིན་གྱི་ཁྱད་ཡིན། མཎྜལ་
སྐབས་གླིང་བཞི་རི་རབ་དང་བཅས་པ་མཛོད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་བྱེད་དགོས་པས་དེ་
དག་གི་ཆགས་ཚུལ་ཡང་རྒྱས་པར་མཛོད་ལྟར་དང༌། མ་མཐའ་རགས་རིམ་ཤེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

201

དགོས་ཞེས་མདོར་བསྡུས་སྩལ། མཚོ་དང་རི་རེ་རེས་རི་རབ་ལ་ལྕགས་རི་བསྐོར་
བ་བཞིན་ལ། དབུས་སུ་རིན་ཆེན་སྣ་བཞི་ལས་གྲུབ་པའི་རི་རབ། ཤར་གླིང་དཀར།

དེ་བཞིན་དུ་ལྷོ་སྔོ། ནུབ་དམར། བྱང་སེར། གླིང་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་རི་བོ་

སོགས་མང་པོ་ཕྱུར་བུར་སྤུངས་པར་བསམ། རིན་པོ་ཆེའི་རི་བོ་སོགས་བཞི་པོ་ནི་
གླིང་སོ་སོའི་ཁྱད་ནོར་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་གླིང་གི་ཚོམ་བུའི་སྟེང་དུ་འགོད། འདོད་
འཇོའི་བ་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་རང་བཞིན་ཅན། གཅིན་དང་ལྕི་བ་ཐམས་ཅད་གསེར་དུ་
འབབ་པ་ཞིག་ཡིན། མ་རྨོས་པའི་ལོ་ཏོག་ནི། ནངས་བརྔས་ན་ནུབ་སྐྱེ། ནུབ་བརྔས་
ན་ནངས་པར་སྐྱེ་ལ་ཤུན་པ་སོགས་མེད་པའི་འབྲས་ཞིག་གོ །ཚོམ་བུ་ཉེར་ལྔ་མར་
གླིང་ཕུལ་བས་དེ་དག་དོན་གྱིས་འབུལ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ཚོམ་བུ་ལོགས་སུ་མ་མཛད་པ་ཡིན། རིན་ཆེན་བདུན་ནི། འཛམ་བུ་ཆུ་བོའི་གསེར་ལས་ལེགས་བྱས་
ཤིང༌། །སོགས་ལྟར་ཏེ། དེ་དག་གླིང་བཞིའི་རི་རབ་ལ་ཉེ་བའི་བར་སྣང་ལ་ཕྱོགས་
མཚམས་སུ་འགོད། སྒེག་སོགས་བརྒྱད་ནི་རི་རབ་ཀྱི་བང་རིམ་ལ་ཡོད་ཅིང་སྔར་
གྱི་དེ་དག་གི་ནང་དུ་སྟེང་ལ་འགོད། ཉེར་ལྔ་མར་རི་རབ་ཕུལ་བས་དེ་དག་ལོགས་
སུ་མི་དགོས་པར་མཛད། ཉི་ཟླ་ནི་གཡས་གཡོན་དང༌། རིན་པོ་ཆེའི་གདུགས་རྒྱབ་

དང༌། རྒྱལ་མཚན་རང་མདུན་རྟེན་འབྲེལ་གནད་ཀྱིས་འགོད། ཡང་ན་ཉི་མ་ནུབ། ཟླ་

བ་ཤར། གདུགས་བྱང༌། རྒྱལ་མཚན་ལྷོར་འགོད་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལའང་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད། ལྷ་མིའི་གཅེས་ནོར་ཡོད་དགུ་ཐམས་ཅད་རི་རབ་ཀྱི་དབུས་སུ་སྤུངས་ནས་

འབུལ། ཚེ་གླིང་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེས་བཀྲས་ལྷུན་ནས་ཇའི་ལྦུ་བ་ཆུང་ངུར་
མིའི་གདོང་ཡོངས་རྫོགས་ཆུད་པ་གཟིགས་པའི་དཔེ་ལྟར་རམ། ཤེལ་སྒོའི་ནང་དུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

202

གདོང་ཆུད་པ་དང༌། ཁབ་མིག་ནས་རི་མཐོང་བ་བཞིན་མཎྜལ་ཆེ་རུ་མ་སོང་བའི་
ནང་དུ་གླིང་བཞི་ལྷ་གནས་དང་བཅས་པ་ཆུང་དུ་མ་སོང་བར་གསལ་གདབ། སྟོང་གསུམ། རབ་འབྱམས། རྒྱ་མཚོ། རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུད་གསུམ་གོ་རིམ་བཞིན་སྟོང་འགྱུར་
དུ་བསྒྲེས་ནས་བརྩི་དགོས།
ས་གཞི་སྤོས་ཀྱིས་སོགས་རྟག་ཏུ་ངུས་ཆོས་འཕགས་ལ་ཕུལ་བའི་སྐབས་
ཀྱི་ཚིག་ཡིན་སྙམ་པ་བརྟག །འདིའི་སྐབས་སངས་རྒྱས་ཞིང་ལ་དམིགས་ཏེ་ཞེས་པ་
དང༌། སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་དམིགས་ཏེ་ཞེས་འདོན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་སངས་

རྒྱས་ཞིང་ལ་ཞེས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཚོགས་ཀྱི་ཞིང་ལ་ཞེས་ཡུལ་ལ་བསྒྱུར་དུ་
རུང་ཡང༌། རི་རབ་གླིང་བཞི་དང་བཅས་པ་མ་དག་པའི་ཞིང་རྣམས་འབུལ་དུ་མི་

རུང་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པས། སྐད་ཅིག་དང་པོ་མ་དག་པའི་ཞིང་གླིང་བཞི་རི་རབ་དང་
བཅས་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་དག་ཞིང་དུ་བསྒྱུར་ནས་ཕུལ་བ་སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་
དམིགས་ཏེ་ཕུལ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་མོས་ཏེ་ཕུལ་ན་ཕན་ཡོན་དེ་
བཞིན་འཐོབ། དྭགས་པོའི་མཎྜལ་ཚིགས་བཅད་མར་འབུལ་གྲོགས་ཚངས་དབང་
སྡོམ་ལྡན་ཞེས་རང་སྡོམ་ལྡན་ཡིན་ན་རོགས་ལ་ཚངས་པ་དང༌། སྡོམ་ལྡན་མིན་ན་

རོགས་ལ་དགེ་སློང་དང་ཚངས་པ་དགོས་པར་གསུངས་ཀྱང༌། རི་རབ་གླིང་བཞི་

དང་བཅས་པ་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། དེས་ན་རང་
གི་ལས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ལས་གྲུབ་པའི་བདག་འབྲས་རི་རབ་གླིང་བཞི་ཆ་

ཚང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཕུལ་བ་ཡིན་པས་འབུལ་གྲོགས་ཚངས་དབང་མི་དགོས་སོ། །
དམིགས་པ་འཆར་ཐུབ་ན་གླིང་བཞི་སོགས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང༌། མ་ཐུབ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

203

ན་ཆ་ཚང་གཅིག་དབུལ་ཀྱང་རུང༌། མཎྜལ་འདི་ལེགས་པར་ཕུལ་ན། གླིང་བཞི་རི་

རབ་སོགས་དེ་དང་དེ་ཕུལ་བའི་ཕན་ཡོན་འཐོབ་སྟེ། དཔེར་ན་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་སྐུ་སྐྱེ་སྔ་མ་ཞིག་ལ་བྱིས་པའི་སྐབས་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ཀྱི་ལྷུང་བཟེད་
དུ་ཐལ་བ་གསེར་དུ་མོས་ནས་ཕུལ་བའི་ཚེ་གསེར་ཕུལ་བའི་ཕན་ཡོན་ཐོབ་ཅིང༌།

རྗེས་སུ་ནུབ་གཅིག་ལ་མཆོད་རྟེན་བྱེ་བ་གཅིག་བཞེངས་རྒྱུ་བྱུང་བའི་རབས་ལྟར་

ཡིན། དེའི་ཕྱིར་མཎྜལ་འདི་ནི་ཚོགས་རྫོགས་པ། ཚེགས་ཆུང་བ། གཡོ་མེད་པ་
སོགས་བསོད་ནམས་གསོག་པ་ཞིག་ལ་འདི་ལས་ལྷག་པ་མེད་པས། ཟངས་སྒོར་
མོ་འདི་ལ་དེ་འདྲ་བའི་གནད་ཆེན་པོ་ཡོད། མཇུག་ཏུ་མཎྜལ་ཚོམ་བུ་ཕར་ཚུར་
གཤེགས་པ་བྱིན་རླབས་ཚུར་ཞུ་བ་དང༌བར་ཆད་ཕར་བསལ་བ་སྐབས་བསྟུན་སོ་སོར་སྦྱར། དེ་ཡང་གྲངས་ལ་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་པར་དམིགས་པ་ལ་གཙོ་བོར་བྱེད།
གལ་ཏེ་གྲངས་གསོག་བྱེད་འདོད་ན་མཆོད་པའི་སྐབས་འདིར་བསག་ཆོག །དེ་
ཡང་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཚོགས་མ་དང་ས་གཞི་སྤོས་བྱུགས་སྦྲགས་ཏེ་རི་རབ་དང་
གླིང་བཞི། ཉི་ཟླ་གཉིས་བཅས་བདུན་འབུལ་དགོས། དགེ་སློང་མ་དཔལ་མོས་
མཎྜལ་ཕུལ་ནས་འཕགས་པའི་ཞལ་གཟིགས་པ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་འོལ་དགའ་ཆོས་
ལུང་དུ་མཎྜལ་ཕུལ་བ་སོགས་ལ་ཐུགས་བརྩོན་ཆེར་མཛད་དེ་ལྟ་བ་འཁྲུངས་པ་
ཡིན་པས་འདི་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྩོན་པར་བྱེད་གསུངས།
༈ ཉིན་དྲུག་པར། སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་གོ་མིས། ཇི་ལྟར་གླང་བུ་ཁྲོན་ཟབ་ཁ་ནས་
འཁྲུངས་པ་ཡི། །རྩྭ་ལོ་ཁམ་འགའ་ལ་ནི་ཡིད་ནི་ཆགས་གྱུར་ནས། །རྙེད་པ་གྲུབ་པ་མེད་པར་གཡང་དུ་ལྷུང་བ་ལྟར། །འཚོ་བའི་འཇིག་རྟེན་བདེ་ལྡན་འདོད་པའང་དེ་དང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

204

འདྲ། །གསུངས་པ་ལྟར་གླང་པོ་ཆེ་ཞིག་གཡང་ས་འཇིགས་སུ་རུང་བའི་ཁར་རྩྭ་སྐྱེས་
པ་ལ་ཆགས་ནས་དེར་སོང་བ་ན་གཡང་དུ་ལྷུང་བ་ལྟར། རང་རེ་རྣམས་ཀྱང་ཚེ་འདིའི་

བདེ་སྐྱིད་ཙམ་ལ་ཆགས་ནས་མི་དགེ་བའི་ལས་སྣ་ཚོགས་ལ་སྤྱད་དེ། ནམ་ཞིག་ངན་

སོང་གི་གཡང་ས་ཆེན་པོར་ལྷུང་ན་ཕྱིས་ནས་ཐར་དཀའ་བས་ན་གཏན་གྱི་འདུན་མ་
ཞིག་སྒྲུབ་དགོས། དེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་
པའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པ་ལས་གཞན་མེད་པས། དེས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་

ཁྲིད་ཞུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་སྙམ་པའི་ཀུན་སློང་དགོས་ཚུལ། དེ་ཡང་ས་བཅད་
སྔོན་དུ་ཇི་ལྟར་སོང་བ་རྣམས་གསུངས་ནས། ཐུན་ལ་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། སྦྱོར་བའི་ཆོས་དྲུག་གི་ལྔ་པ་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཎྜལ་དང་བཅས་པ་འབུལ་
བའི་ཡན་ལག་གཞན་གཉིས་བཤད་ཟིན་ནས།
གསུམ་པ་སྡིག་པ་བཤགས་པའི་ཡན་ལག་ནི། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
རྟོགས་པ་སྔར་མ་སྐྱེས་པ་གསར་དུ་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། སྐྱེས་ཟིན་ཉམས་པ་ནི་སྡིག་སྒྲིབ་
འདིས་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད་ཚེ་འདི་ཕྱིའི་མི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་སྡིག་པས་
བྱས་པ་ཡིན། དེ་དག་མི་འདོད་ན་སྡིག་པ་བཤགས་དགོས། བཤགས་པ་བྱས་ན་ནི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་དང༌། མྱོང་ངེས་ཀྱི་སྡིག་ཆེན་པོའང་འདག་ཐུབ། བྱེ་སྨྲའི་

ལུགས་ལ་མི་འདག་པར་གསུངས་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་འདག་ཐུབ་པ་འདི་ཐལ་འགྱུར་བའི་

བཞེད་པ་ཡིན། བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང༌། གང་ཞིག་སྔོན་ཆད་བག་མེད་གྱུར་པ་
ལ༑ །ཕྱིས་ནས་བག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་དེ་ཡང༌། །ཟླ་བ་སྤྲིན་བྲལ་ལྟ་བུར་རྣམ་མཛེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

205

ཏེ༑ །དགའ་བོ་སོར་ཕྲེང་མཐོང་ལྡན་བདེ་བྱེད་བཞིན། །ཞེས་གསུངས། མཁས་པའི་
སྡིག་པ་ལྕི་ཡང་ཡང༌། །བླུན་པོའི་སྡིག་པ་ཡང་ཡང་ལྕི། །ཞེས་པའང་བཤགས་པ་བྱ་
ཚུལ་མཁས་མི་མཁས་ལ་བྱེད། བྲམ་ཟེ་བདེ་བྱེད་ཀྱིས་རང་གི་མ་བསད་པ་དང༌།

སོར་ཕྲེང་ཅན་གྱིས་མི་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་གོ་དགུ་བསད་པ་དང༌། མ་སྐྱེས་དགྲས་
ཕ་བསད་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བྱས་ནས་ཕྱིས་བདེན་པ་མཐོང་བའང་
བཤགས་པ་ཤུགས་དྲག་བྱས་པ་ལས་བྱུང༌། དེས་ན་བཤགས་པ་སྟོབས་ཆེན་གྱིས་

སྡིག་པ་རྩ་བ་ནས་འདག །འབྲིང་གིས་ཡང་དུ་འགྲོ། ཐ་མས་འཕེལ་ཁ་འཆད་པ་ཡིན།

བཤགས་པ་མ་བྱས་ན་ཉིན་བཞིན་སྡིག་པ་ལྡབ་འགྱུར་དུ་འགྲོ་བས་སྡིག་པ་ཆུང་

ངུའང་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ། དཔེར་ན་ཤིག་གཅིག་བསད་པའི་སྡིག་པ་ཡང་མ་

བཤགས་ན་ཉིན་བཅོ་ལྔ་ལ་སྲོག་གཅོད་ཆིག་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་
བཞིར་འགྱུར་འགྲོ་བས། མི་བསད་པའི་སྡིག་ཙམ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན། རང་ཅག་སྡིག་པ་

བཤགས་འདོད་མེད་ཅིང༌། སྡིག་ལ་འཇིགས་པ་མི་སྐྱེ་བ་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་
སྐྱེས་པས་ལན། དེ་སྐྱེས་ན་སྡིག་པ་ཕྲ་མོ་ལའང་འཛེམ་པ། དཔེར་ན། ཇོ་བོས་ཕེབས་ལམ་དུ་ཉེས་བྱས་ཕྲའུ་ཞིག་བྱུང་བར་ཡང་འགྲུལ་པའི་སྣ་བསྐྱིལ་ནས་བཤགས་པ་
ཤུགས་དྲག་མཛད་འདུག་པ་དེ་ལྟར་འོང་བ་ཡིན།

རང་རེ་ཕལ་ཆེ་བས་སྡིག་བཤགས་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་བསམ་པ་ཆེར་མེད་མོད།
དེ་ནི་སྡིག་པ་བྱས་ཚུལ་ལ་མ་བསམས་པས་ལན་ཏེ། ཞིབ་ཏུ་བསམ་ན་ད་ནངས་
ནམ་ལངས་ནས་བཟུང་ཡིད་དང་ངག་སོགས་ཀྱིས་གནོད་སེམས་དང༌། ངག་འཁྱལ་
ཚིག་རྩུབ་སོགས་ཇི་ཙམ་བྱས་འདུག །

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

206

རང་ཅག་རབ་བྱུང་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་ཕམ་པ་ཡར་བཅད། ལྷག་མ་མན་ཞུ་དག་
ཅིག་བྱས་ན་ཉེས་ལྟུང་ཆར་འབབ་པ་བཞིན་བྱུང་ཡོད། དེར་མ་ཟད་འདི་ཙམ་ལ་
གནད་འགག་ཅི་ཡོད་ཅེས་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་མ་བགོས་པ་ལྟ་བུར་གསང་
སྔགས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་ཚང་འགྲོ་བ་ཡང་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་ཡང་
ཆར་བཞིན་འབབ། སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉེས་བྱས། བྱང་སེམས་
ཀྱི་རྩ་ལྟུང༌། གསང་སྔགས་ཀྱི་སྦོམ་པོ། གསང་སྔགས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་རྣམས་སྔ་མ་སྔ་མ་
ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འབུམ་འགྱུར་གྱིས་ལྕི། ད་ནངས་ནམ་ལངས་ནས་ད་ལྟའི་བར་

བསྔོ་བགྲང་ཞིག་བྱས་ན་རང་ཅག་གིས་ངན་སོང་གི་རྒྱུ་ཆ་ཚང་མང་པོ་བསྒྲུབས་
ཟིན་ཡོད་པས་ཉིན་རེར་ཡང་མི་དགེ་བཅུ་དང༌། སྡོམ་གསུམ་བཅས་འགལ་གྱི་ཉེས་
པ་སོགས་མང་པོ་འབྱུང་ཞིང༌། དེ་དག་ཆེན་པོས་དམྱལ་བ། འབྲིང་གིས་ཡི་དྭགས།

ཆུང་ངུས་དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བར་གསུངས། ཆེན་པོ་ཞེས་པ་དེ་ཡང་མི་བསད་རྟ་བསྒྱེལ་
ཞིག་མི་དགོས་ཀྱི། བསམ་པ་ཁོང་ཁྲོ་ཤིན་ཏུ་དྲག་པོས། དགེ་ཕྲུག་ལ་ཁྱི་རྒན་ཞེས་ལབ་པ་ཚུན་མི་དགེ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྐུར་བ་གདབ་པ་
སོགས་ཞིང་གི་སྒོ་ནས་ཆེར་སོང་བ་ཡིན་པས། དེ་རིང་གཅིག་པུར་ཡང་ངན་སོང་
གསུམ་གའི་རྒྱུ་ཆ་ཚང་རེ་བསགས་ཟིན་ཡོད་པ་རེད།
འོ་ན་དེ་འདྲ་ཡིན་ན་ད་ཇི་ལྟར་བྱ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་སྐྲག་ནས་བསྡད་པ་
གཅིག་པུས་མི་ཕན་པར་ཚེ་འདིར་མ་ཤི་ཚུན་ཕྱག་དང་ཡིག་བརྒྱ་འབུམ་སོགས་
ཀྱིས་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ཀྱི་སྡིག་པ་འདག་པའི་རྟགས་མ་བྱུང་བར་བཤགས་སྡོམ་
ལ་འབད། རྟགས་ཀྱང་སྐུལ་བྱེད་ཀྱི་གཟུངས་ལས་བཤད་པ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

207

སོགས་ལས་ཤེས་དགོས། དེ་ནས་དགོང་མོ་ཉལ་ཁར་རྡོར་སེམས་སྒོམ་བཟླས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་རེ་བཟླ་བ་དང༌། ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
བརྐྱང་ཕྱག་སོགས་ལ་འབད་དེ་སྡིག་ལྟུང་ནངས་བྱུང་བ་ནུབ་བཤགས། ནུབ་བྱུང་བ་ནངས་བཤགས་ཏེ། ལྟུང་བ་དང་ཞག་ཏུ་མི་འགྲོགས་པ་ཞིག་བྱ། ཉམས་ལེན་
གཞན་མང་པོ་མ་བྱུང་ཡང༌། འདི་གཅིག་པུར་འབད་ནའང་དེས་འཚེངས། དེས་ན་
ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་མའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་སྡིག་པ་འདི་བཤགས་
ཐུབ་ན་སྡུག་བསྔལ་སེལ་ཞིང་ཉམས་རྟོགས་ངང་གིས་འབྱུང༌། ཚེ་འདིར་ན་ཚ་བྱུང་
བ་སོགས་ཀྱི་ཚེ། ན་ཚ་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མི་དགེ་བ་བསགས་ཟིན་པ་ཡིན་པས། རིམ་

གྲོ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་བཙན་ཐབས་སུ་ཕན་པ་བྱར་མེད་ཅིང༌། རིམ་གྲོ་བྱས་པའི་

འབྲས་བུ་ཕྱིས་ནས་ལོགས་སུ་སྨིན་པ་འོང༌། དེས་ན་དེས་མི་ཕན་པ་སོགས་ལ་ལོག་ལྟ་ཡང་མི་བྱེད། དཔེར་ན་ཞིང་ལ་སྲན་མའི་འབྲས་བུ་གྲུབ་ཟིན་ནས། དེ་
བཟློག་ཐབས་སུ་ནས་གཏོར་བ་དང་འདྲ། དེའི་བར་འབྲས་བུ་གྲུབ་ཟིན་པ་ན་ཅི་བྱར་

མེད་པས་དེ་མ་མྱོང་གོང་ནས་ས་བོན་བཅོམ་པ་ལྟར་སྡིག་པ་བཤགས་པར་བྱ། བཤགས་པ་བྱས་ན་སྡིག་ཆུང་བ་རྣམས་རྩ་བ་ནས་འདག །ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱང་བསྲབ་
ཏུ་འགྲོ། ངན་སོང་མྱོང་ངེས་རྣམས་ཚེ་འདིའི་ན་ཚ་དྲག་པོས་གོ་ཆོད་པ་སོགས་
འབྱུང༌། སྤྱིར་སྡིག་པ་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང༌། བཤགས་ནས་དག་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་
སྡིག་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་བཤགས་པས་མི་འདག་པའི་སྡིག་པ་མེད། སྡིག་པ་

དག་ཆེ་ཆུང་ནི་བཤགས་པའི་བསམ་སྦྱོར་དྲག་ཞན་གྱིས་ཡིན་པས། འགྱོད་སྡོམ་
སོགས་ཤུགས་དྲག་པོ་བྱ་དགོས། འདི་ནི་ཆོས་བྱེད་པ་འགའ་རེ་ཚེ་འདིར་མི་འདོད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

208

པ་དུ་མས་མནར་བ་ཡོད་མོད། དེ་དག་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ངན་པ་

རྣམས་ཚེ་འདིར་སྨིན་པ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་ལེགས། ལོངས་སྤྱོད་ཤོར་གོད་མང་པོ་
བྱུང་བའང༌། ཡི་དྭགས་སུ་མྱོང་འགྱུར་རྣམས་འདིར་སྨིན་པ་ཡིན། སྡིག་པ་བྱེད་པ་
ཁ་ཅིག་ཚེ་རིང་བ་སོགས་རེ་ཞིག་ལམ་འགྲོ་ཆེ་བ་ལྟར་སྣང་བ་ནི། ཚེ་སྔོན་མའི་

དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ལྷག་མར་ལུས་པ་རྣམས་ཚེ་འདིར་སྔ་བསྣུར་དུ་སྨིན་ནས་སླད་
སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་གིས་མནར་བའི་གནས་སུ་ལྟུང་བ་ཡིན། འབྲོམ་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་ཡང་སྐུ་ཚེའི་སྨད་དུ་མཛེ་ནད་བྱུང་ཚུལ་བསྟན་པས། དེས་ན་ལོག་ལྟ་མི་བྱེད་པར་ན་ཚ་སོགས་ལའང་དགའ་བ་བསྒོམ། དགེ་བ་ཁོང་ཁྲོས་བཅོམ་པ་དང༌། སྡིག་པ་བཤགས་པས་འདག་པ་གཉིས་གྱོང་དང་ཁེ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་བཤགས་པ་ལ་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི་ཚང་དགོས། རྟེན་གྱི་སྟོབས་
བཤགས་ཡུལ་ལ་ངོས་འཛིན་པ་ཡོད་ཀྱང༌། རང་ལུགས་ས་ལ་འགྱེལ་བ་ས་གཞི་

ལ་བརྟེན་ནས་ལྡང་དགོས་པ་ལྟར། གང་ལ་བརྟེན་ནས་བསགས་པའི་སྡིག་སྒྲིབ་དེ།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱོང་བའི་རྟེན་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། སྡིག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་
ཅན་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པས་དེ་ལ་སྐྱབས་སེམས་བྱེད་པ་རྟེན་གྱི་སྟོབས་
ཡིན། འདི་གཉིས་གོང་དུ་བཤད་ཟིན། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས་ནི་འགྱོད་
སེམས་ཏེ། འདི་ཡོད་ན་སྡོམ་སེམས་ཀྱང་འབྱུང༌། དེ་སྟོབས་ཆེན་འོང་བ་ལ་ལས་འབྲས་ཤེས་དགོས། དཔེར་ན་མི་གསུམ་གྱིས་དུག་དང་འདྲེས་པའི་ཟས་མཉམ་དུ་

ཟོས་ཏེ་གཅིག་ཤི། གཅིག་ན་བར་གྱུར་ན། གཅིག་མ་ན་བ་དེ་ཤིན་ཏུ་ནས་འགྱོད་
ཅིང༌། དུག་དེ་ཕྱིར་འདོན་ཐབས་གང་དྲག་ཅི་དྲག་བྱེད། ཕྱིན་ཆད་མི་ཟ་བར་ཐག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

209

ཆོད་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་རྣམས་སྔོན་ཆད་དུག་དང་འདྲ་བའི་སྡིག་པ་མཉམ་དུ་
བསགས་ནས། ཁ་ཅིག་ཤི་ནས་ངན་འགྲོར་སྐྱེས་ཟིན། ཁ་ཅིག་ན་བ་དང་འདྲ་བར་
དུག་གསུམ་གྱི་གཅོང་ནད་ཚབས་པོ་ཆེས་རྒྱུན་དུ་མནར་ཏེ་ངན་སོང་དུ་ལྷུང་ལ་
ཁད་དུ་ཡོད་ན། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱང་ལས་དེ་བྱས་ཟིན་པ་ལ་ཁྱད་མེད་པས། དེ་ལ་འགྱོད་པ་དང༌། སྡོམ་སེམས་བྱེད། ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པའི་སྟོབས་སྡོམ་སེམས་
འདི་ལེགས་པར་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པར་བྱ་དགོས་ཀྱི། བཤགས་པའི་ཕན་ཡོན་ཐོས་
ནས་ཇི་མི་སྙམ་པར་མི་འཇོག །སྡོམ་སེམས་བྱེད་ལུགས་ཀྱང་ཚིག་རྩུབ་སོགས་ཧ་
ཅང་འོང་ཉེ་བ་རྣམས་སླན་ཆད་གཏན་ནས་མི་བྱེད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཙམ་བརྗོད་པས་རྫུན་དུ་འགྲོར་ཉེ་ཞིང༌། སྡོམ་སེམས་ཤིག་མེད་ན་སྟོབས་བཞི་མི་ཚང་བས། རྩ་བ་
ནས་སྤོང་ནུས་པ་དག་རྩ་བ་ནས་དང༌། ལོ་དང༌། ཟླ་བ་དང༌། དེ་རིང་གི་ཉི་མ་འདི་ལ་
མི་བྱེད་སྙམ་པ་སོགས་ཉིན་རེ་ཞིང་ཡང་བློས་གང་ཐག་ཆོད་པ་དེ་གང་ཐུབ་སྤང་ན།

ཉིན་གཅིག་བཞིན་སྤོང་ཐུབ་པའི་གནད་ཡོད། དེ་ལྟར་སྦྱངས་པས་རྒྱུན་གཅོད་ནུས་
པ་བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་མན་ངག་ཐབས་མཁས་ཀྱི་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་ཡིན་
གསུངས།

གཉེན་པོ་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོབས་ལ་གཙོ་བོར་དྲུག་གསུངས་པས་སྔར་བྱས་
པ་ལ་འགྱོད་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་འདག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་མཚན་དང༌། གཟུངས་སྔགས་དང༌། མདོ་དང༌། སྟོང་ཉིད་དང༌། མཆོད་
པ་དང༌། སྐུ་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་གང་འགྲུབ་ཅིག་བྱ། དེ་ཙམ་མ་ཟད་མཐོལ་
ལོ༑ །བཤགས་སོ། །ཞེས་པའི་ཚིག་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་སྡིག་པ་འདག་པའི་ཕྱིར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

210

དུ་མ་ཎི་བགྲང་བ་ཚུན་དགེ་བ་ཅི་བྱས་ཀྱང་གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་སུ་འགྲོ་
བས་རང་ཅག་གྲྭ་རྐྱང་ལྟ་བུས་ཆོས་གྲྭ་ལ་འགྲོ་བའི་ཚེ། ཚ་གྲང་དཀའ་སྤྱད་བྱས་པ་
ཀུན་ཀྱང་སྡིག་པ་འདག་པའི་ཆེད་དུ་བསམ་ན་དེའི་རྒྱུར་འགྲོ། དེ་ཡང་སྟོབས་བཞི་

ཚང་བར་བྱེད་དགོས། གོང་གི་དྲུག་པོའི་ནང་ནས་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་གྲས་འཇུག་
པ་བདེ་ཞིང༌། དམ་པ་གོང་མའི་ཕྱག་སྲོལ་བཞིན་ལྟུང་བཤགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་

འཚལ་བ་རང་བྱེད། ལྟུང་བཤགས་འདིའི་ཚིག་ཟིན་ལ་སྟོབས་བཞི་ཀ་ཚང་ཡོད། རྗེ་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕྲིན་ལས་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཡང་ཕུང་པོ་གསུམ་པའི་མདོའི་སྒོ་ནས་བསགས་སྦྱང་མཛད་པ་སོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་རེད། དེའི་ཕྱིར་ལྟུང་བཤགས་དང་ཕྱག་སྦྲགས་ཏེ་བཤགས་པ་བྱེད་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་སྲོལ་
ཡིན། ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་འདིའི་སྒོ་ནས་སྒྲིབ་སྦྱང་མཛད། དེ་བཞིན་ཕྱིས་ཀྱི་

མཁས་གྲུབ་ཀུན་ཀྱང་འདི་ག་མཛད། གྲུབ་མཆོག་བློ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་འདི་

རང་བཟང་བར་གསུངས།

དེས་ན་བུ་ལོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་སྐྱེད་བཀག་བྱེད་པ་བཞིན་སྡིག་སྦྱང་བློ་
བདེ་བ་ཞིག་འདིའི་སྒོ་ནས་བྱེད། ཕྱག་གསོག་མཁན་དག་གིས་ཀྱང་ཕྱག་འཚལ་
བའི་ཡན་ལག་སྐབས་བསམ་བློ་ལེགས་པར་བཏང་སྟེ། ལུས་ཀྱིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་
ཙམ་བྱས་ནས། ཕྱག་གྲངས་གསོག་ངོ་མ་བཤགས་པའི་སྐབས་དང་སྦྲགས་ན་

བཟང༌། དེའི་ཚུལ་ནི། དང་པོ་འགྱུར་སྔགས་དང་སྦྲགས་ནས་ལན་གསུམ་འཚལ། དེ་རྗེས་ལྟུང་བ་བཤགས་པ་དང་སྦྲགས་ནས་བྱ། ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་
ཚོགས་ཞིང་དུ་ཡོད་མོད། འདིར་ནན་ཏན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བླ་མའི་ཐུགས་ཀ་ནས་འོད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

211

ཟེར་སོ་བཞི་སྤྲོས། སྟེང་འོག་ཏུ་བཅུ་བཅུ། གཡས་གཡོན་དུ་བདུན་བདུན་ཏེ་གླང་
ཆེན་གྱིས་བཏེག་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་མུ་ཏིག་གིས་བརྒྱན་པ་སོ་བཞི་རེ་བསྒོམ།
གླང་ཆེན་དུད་འགྲོ་གཞན་ལས་སྟོབས་ཆེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེས་བཞུགས་ཁྲི་འདེགས་པ་སྐབས་འདིར་སྡིག་པ་འདག་པ་ལ་སྟོབས་ཆེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནད་

ཡོད། ལྷ་སོ་ལྔའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་ནི་མི་འདྲ་བ་མང་མོད། འོན་ཀྱང་འཆར་
བདེ་བར་བྱེད་ན་བདུན་ཚན་རེ་རེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྔའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་ཅན་དུ་བྱེད་དེ། དང་པོ་མི་བསྐྱོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་བདུན། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རྣམ་
སྣང༌། རིན་འབྱུང༌། འོད་དཔག་མེད། དོན་གྲུབ་རྣམ་ཅན་བདུན་རེ་བྱ། དང་པོ་བདུན་
ལས་ཤཱཀ་ཐུབ་ནི་བླ་མའི་ཐུགས་ཀའི་དེས་ཆོག །ཀླུ་དབང་རྒྱལ་པོ་མགྲིན་པ་ཡན་
དཀར་ལ་གཞན་སྔོན་པོ། ཀླུ་འདུལ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་ཕྱག་གཉིས་ཁུ་ཚུར་སྦྱར་བའི་
དཀྱིལ་མཛུབ་གཉིས་གྱེན་དུ་སྒྲེང་བ་སྟེ་འདི་གཉིས་དམིགས་བསལ་ཡིན། དེ་དག་
ཚོགས་ཞིང་ལས་མདུན་དུ་ཚུར་ཐོན་ཙམ་བྱ། ལྟུང་བ་བཤགས་པ་འདོན་ལུགས་ལ་ཞལ་ཤེས་གསུམ་ལས། ལུགས་གཅིག་ལ་དབུ་ནས་མཇུག་རྫོགས་པར་ཚར་རེ་
བཏོན་ནས་གསོག་པ་དང༌། ཡང་ན་སྟོན་པ་ནས་རི་དབང་རྒྱལ་པོའི་བར་ལ་ཚར་རེ་
བརྩིས་ཏེ་མཚན་རྣམས་འབའ་ཞིག་ལྡབ་བསྐྱོར་དུ་འདོན། ཡང་ན་ལྟུང་བཤགས་
ཉེར་ལྔ་ཙམ་ཐུན་གཅིག་ལ་འདོན་པ་ལྟ་བུར་ཆ་བཞག་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རེ་རེ་བཞིན་མཚན་ཉེར་ལྔ་རེ་འདོན། ཕྱི་མ་འདི་དམིགས་པ་གསལ་བདེ་བ་དང༌། སོ་
སོའི་ཕན་ཡོན་འཆར་བདེ་བ་མན་ངག་ཡིན། འདོན་ལུགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཇུག་ཏུ་

མཚན་རྣམས་ཟིན་ནས་དེ་དག་ལ་སོགས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་མཇུག་བསྡུ་བ་ཚར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

212

གཅིག་གིས་ཆོག །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དག་གི་མཚན་རེ་རེར་ཡང་བརྗོད་པའི་

ཕན་ཡོན་མང་པོ་ཡོད་པས། དེ་དག་ཊཱིཀྐ་སོགས་སུ་བལྟས་ནས་ངེས་པར་བྱེད། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་སོ་ལྔའི་མཚན་གྱི་སྟེང་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་མཆེད་བདུན་
གྱི་མཚན་བསྣན་ན། བསྟན་པ་འདིའི་དུས་སྙིགས་མར་སྨོན་ལམ་རྣམས་འགྲུབ་པར་
གསུངས། རང་ཅག་ཕན་ཡོན་དང་བྱིན་རླབས་མྱུར་བ་དོན་དུ་གཉེར་བས་བདེ་གཤེགས་མཆེད་བདུན་གྱི་མཚན་ཡང་དེར་བཅུག་སྟེ་ཕྱག་བྱ། ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་མང་བ་མདོ་ལས་དངོས་སུ་མི་འབྱུང་ཡང༌། བསྟོད་པ་
མེད་པར་མཚན་རྗེན་པར་འདོན་པ་མི་རུང་བས་རྗེའི་ཕྱག་སྲོལ་ལྟར་ཚང་མའི་
དབུར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་པའི་ཆེ་བསྟོད་འདི་སྦྱར་དགོས། དེའི་རྗེས་སྤྱི་

བཤགས་ལྟ་བུ་བཏོན་ནས། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་ཞེས་སོགས་གཞུང་ལྟར་འཇུག་
ཅིང༌། དེ་ཡང་རྒྱུ་དུག་གསུམ་དང༌། སྒོ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ། ངོ་བོ་མི་དགེ་བ། སོ་
སོར་བཤགས་ཞེས་པ་སྡོམ་གསུམ་སོ་སོའི་ལུགས་ལྟར་བཤགས་པའི་དོན་ཡིན།
རྒྱུན་དུ་སྡིག་པ་བྱས་པ་རྣམས་དེ་སྐབས་ཡིད་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་བཤགས་པ་ནན་ཏན་
བྱེད།
བཞི་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཡན་ལག་ནི། ཡི་རང་འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཉམས་ལེན་ཡིན་པས་རང་རེའི་བློ་ལ་ཅུང་ཟད་འབབ་དཀའ་ཡང༌། འདི་

ལེགས་པོ་བྱུང་ན་ཚོགས་གསོག་པ་ཞིག་ལ་འདི་ལས་ལྷག་མེད། སྔར་དབུལ་པོ་
དེས་པས་ཡི་རང་བྱས་པས་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་དང་བཅས་པ་ལ་བསྙེན་བཀུར་དངོས་བྱས་པ་བས་ལྷག་པའི་ཕན་ཡོན་ཐོབ་ཚུལ་དང༌། རྗེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

213

ཙོང་ཁ་པས། འབད་པ་ཆུང་ངུས་རླབས་ཆེན་ཚོགས་སྡུད་ལ། །དགེ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་

རང་མཆོག་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལུས་ངག་གི་བསྒུལ་བསྐྱོད་མི་

དགོས་པར་དལ་བར་སྡོད་བཞིན་དུ་ཚོགས་དཔག་མེད་སྡུད་པ་ཞིག་ཡིན། སྔོན་
རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ལ་ཞུས་ཏེ་རྒྱལ་སྲིད་སྐྱོང་བཞིན་ཆོས་བྱེད་
ཆོག་པའི་ཆོས་ལ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ། བསྔོ་བ་
སྟེ་གསུམ་གནང་བ་ལྟར་ཕྲག་དོག་དང་འགྲན་སེམས་མེད་པའི་ཡི་རང་བྱེད་དགོས།
རང་ལ་མི་དགའ་བ་ཞིག་གིས་དགེ་བ་བྱས་ན། རང་ཚོས་ཁོས་བྱེད་ཁུལ་བྱས་པ་
རེད། གང་ཡང་ཕན་འདོགས་མེད་ཅེས་ཕྲག་དོག་བྱེད་མོད། དེ་ལྟར་མི་བྱ་བར་རང་

ཚོ་གྲྭ་རྐྱང་ལྟ་བུས་རང་གི་ཤག་འགྲམ་དུ་གནས་པ་དེས་བརྒྱ་མཆོད་ཅིག་ཕུལ་

སོང་ནའང་དེ་ལ་ཡི་རང་ལེགས་པ་ཞིག་བྱས་ན། རང་ལས་ཁོང་ཡུལ་རྟེན་དམའ་ན་བལྡབ་འགྱུར་དང༌། མཉམ་ན་དེ་མཚུངས། ཡུལ་དེ་རྟེན་མཐོ་ཡང་ཕྱེད་ཙམ་ཕུལ་
བའི་ཕན་ཡོན་ངེས་པར་འཐོབ་པས། དེ་ལས་ཁེ་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་བྱེད། དེས་ན་སངས་
རྒྱས་བྱང་སེམས་སོགས་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་ལ་ཡི་རང་བྱས་ན་རྒྱུད་ཚོད་མཐོ་དམའི་དབང་གིས་དེའི་ཕན་ཡོན་བཅུ་ཆ་ཙམ་འཐོབ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་རྩ་
ལྟ་ཞོག །རང་རེས་མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོར་དགེ་སྦྱོར་ལ་འབད་ཀྱང་བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་
བའི་ཉིན་གཅིག་གི་དགེ་རྩའི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་ཞིང༌། ཡི་རང་བགྱིས་ན་

དེའི་ཕྱེད་ཆ་ཙམ་འཐོབ་པས་འདི་ནི་སེམས་ཀྱི་ཁྱེར་ལུགས་གཅིག་གིས་ཚོགས་
རླབས་པོ་ཆེ་སྡུད་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། དབུས་ཕྱོགས་
འདིར་རྒྱལ་བསྟན་དར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱག་མཆོད། སྐོར་བ། བསྙེན་བཀུར།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

214

སྒོམ་སྒྲུབ། སློབ་གཉེར་སོགས་བྱེད་པ་མང་བས་དེ་དག་ལ་ཡི་རང་བྱས་ན་དགེ་རྩ་རླབས་ཆེན་འཐོབ་པ་འོང༌། བླ་མའི་ཕྱག་བཞེས་ལ་འདིའི་མཚམས་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱིས་དང་པོ་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་སོགས་དང༌། རྒྱ་བོད་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་དང༌། ཤག་མཚེས་པས་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་ཚུན་གྱི་དགེ་བ་བྱས་ཚད་ལ་རིམ་

བཞིན་ཡི་རང་བྱེད།
གཞན་ཡང་འདི་ལ་བསྒོམ་ལུགས་གཉིས་ཏེ། རང་གི་དགེ་བ་དང༌། གཞན་
གྱི་དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་བསྒོམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚེ་སྔ་མའི་དགེ་བ་ལ་རྗེས་
དཔག་ཚད་མས་གཞལ་བའི་སྒོ་ནས་ཡི་རང་བ་དང༌། ཚེ་འདིའི་དགེ་བ་ལ་མངོན་
སུམ་ཚད་མས་གཞལ་ཏེ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བསྒོམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚེ་འདིར་རྟེན་
བཟང་པོ་ཐོབ་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་འབྱོར་བ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས།
བདག་གི་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་རྟེན་དེར་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ། སྦྱིན་པ་བཏང་བ། བཟོད་པ་
བསྒོམ་པ་སོགས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་འདུག་སྙམ་དུ་ཡང་ཡང་བསམ། སྤྱིར་ན་ཚེ་སྔ་མ་དེས་དོན་སྒྲུབ་ལུགས་མ་ནོར་བས་ད་རེས་དལ་འབྱོར་ཕུན་ཚོགས་འདི་འདྲ་བྱུང་བ་

རེད། ད་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་དགེ་སློང་ལགས་རང་གིས་ཤེས་ཏེ། དམ་
པ་སྔ་མ་འགའི་ཞལ་ནས། ཚེ་སྔོན་སྐྱེ་བ་རིན་པོ་ཆེས། །ད་ལྟའི་མི་ལུས་རིན་ཆེན་
སྩལ། །ད་ལྟའི་དགེ་སློང་རིན་པོ་ཆེས། །ཕྱི་མ་གཡང་དུ་མ་བསྐྱུར་ཨང༌། །ཞེས་
གསུངས། དེས་ན་ད་ལྟ་རང་གི་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་བརྟག་ན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་གར་སྐྱེ་ཤེས་
ནུས་ཀྱི། མངོན་ཤེས་ཡོད་པ་སོགས་ལ་མོ་བརྟག་ཞུ་མི་དགོས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། རང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བའི་ཁ་ཏོན་གང་བྱས་པ་དང༌།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

215

སྦྱིན་གཏོང་དང་བསྙེན་བཀུར་གང་བྱས་པ་དང༌། ཐོས་བསམ་གང་བྱས་པ་དང༌། ཚོགས་ཆོས་རར་དཀའ་སྤྱད་ཇི་ལྟར་བྱས་པ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ཇི་ལྟར་བསྲུང་བ་

སོགས་དྲན་ཏེ་རློམ་སེམས་མེད་པར་དགའ་བ་བསྒོམ། རློམ་སེམས་བྱས་ན་དགེ་རྩ་ཆུང་དུ་འགྲོ། རྩིས་བཤར་བྱེད་ན་དེ་དག་ལ་བྱེད་དགོས། རང་རེས་དངུལ་
སོགས་ལ་རྩིས་རྒྱག་མང་པོ་བྱེད་མོད་དེ། དེས་ཡར་སྐྱེལ་ན་ཇི་ལྟར་ལྷག་ཀྱང་ཚེ་
འདིའི་བདེ་སྐྱིད་ཕྲན་བུ་ཙམ་ལས་འོང་ས་མེད། དགེ་བས་ཡར་སྐྱེལ་ན་ལྷ་མིའི་རྟེན་
བཟང་ནས་བཟུང་སྟེ་འཚང་རྒྱ་བའི་བར་དུ་འགྲོ། སྡིག་པས་དཔག་ཚད་མང་པོའི་
འོག་རྡོ་རྗེའི་དམྱལ་བ་སོགས་སུ་སྐྱེལ་བའི་ཕྱིར་རྩིས་རྒྱག་དེ་དག་ལ་གྱིས། སྔོན་
དགེ་བཤེས་འབན་གྱིས་དགེ་སྡིག་རྩིས་རྒྱག་བྱས་པའི་རབས་གསུངས། རྩིས་རྒྱག་
ད་ལྟ་ནས་རང་གིས་བྱེད་ན་བཟང་ཞིང༌། ཕྱི་མར་གཤིན་རྗེའི་དྲུང་དུ་རྩིས་རྒྱག་ཆེན་
མོ་ཚུགས་སྐབས་ཅི་བྱར་མེད་པ་འོང༌།
གཉིས་པ་གཞན་གྱི་དགེ་བར་ཡི་རང་བ་ལ། དགྲའི་དགེ་བ། གཉེན་གྱི་དགེ་
བ༑ བར་མའི་དགེ་བ། གང་ཟག་ལྔའི་དགེ་བར་ཡི་རང་བ་དང༌། སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྣམ་

ཐར་བཀླགས་ནས་དེ་དག་གི་མཛད་པ་ལ་ཡི་རང་བྱེད། འདིས་བསོད་ནམས་གསར་
དུ་བསྐྱེད་ལ། རང་གི་དགེ་བར་ཡི་རང་བས་ནི། གོང་འཕེལ་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན། རྗེ་གུང་
ཐང་པས། ཉལ་བཞིན་དགེ་ཆེན་ཞིག་བྱེད་ན། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་རང་སྒོམས་
ཤིག །གསུངས་པ་བཞིན། རང་རེ་བོད་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་སྡོད་པ་འདིས་འགྲོ་ཞོར་
འདུག་ཞོར་དང་ཉལ་ཏེ་ཉན་ནས་ཡི་རང་བྱས་པས་ཆོག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡི་

རང་གི་རྒྱུ་ལ་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་དགོས། དཔེར་ན། མི་ཚང་དེའི་མི་ཐམས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

216

ཅད་ཀྱི་ལྟོ་གོས་ཕ་གཅིག་པུ་དེས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ལ། དེའི་བུ་ཆེ་བས་རང་གི་ལྟོ་གོས་རང་གིས་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཕ་དེས་བུ་དེ་ལ་གཞན་ལས་ལྷག་པའི་དགའ་

བ་བྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་པས། ཡི་རང་བྱ་ལུགས་སྤྱི་དང་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ།

ལྔ་པ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བའི་ཡན་ལག་ནི། སྟོན་པ་སངས་
རྒྱས་ནས་ཐོག་མར་ཞག་བདུན་ཕྲག་བདུན་བར་ཆོས་འཁོར་མ་བསྐོར་བ་ན། སྐྱེ་བོ་
འདི་དག་ཚངས་ལ་དད་པ་སྟེ། །དེ་ཡིས་གསོལ་བ་བཏབ་ལ་འཁོར་ལོ་བསྐོར། །ཞེས་པ་ལྟར། ལྷ་ཚངས་པས་བསྐུལ་ནས་ཐོག་མར་འཁོར་ལྔ་སྡེ་ལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་

འཁོར་གསུངས། དེ་ཡང་ལྔ་སྡེ་ལ་བདེན་བཞི་ལན་གསུམ་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་སུ་

བཟླས་ཏེ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བས་དང་པོར་ཀུན་ཤེས་ཀོའུ་ཌི་ནྱས་མཐོང་ལམ་ཐོབ། གཞན་བཞིས་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གདུལ་བྱའི་
རྒྱུད་ལ་བསྐོར་བའམ་ཐོབ་པ་ཡིན། དེ་ཐོབ་པ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་ལ་ལྟོས། ལུང་གི་

ཆོས་འཁོར་དེ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པས་དེས་ན་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བའི་ཡན་ལག་འདི་བྱུང༌། འདིའི་སྐབས། མཛོད་ལས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་སོགས་ལས་བརྩམས་པའི་འཕྲོས་བཤད་མཛད། ཆོས་
འཁོར་བསྐོར་བར་བསྐུལ་ཚེ། མཎྜལ་ཡོད་ན་ཚོམ་བུ་དགུ་བཀོད་ནས་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩིབས་སྟོང་དང་ལྡན་པ་ཕུལ་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་མོས་པ་དང༌། དེ་
ཡང་རང་ཉིད་ཚངས་པ་ཆེན་པོར་མོས། དེ་ལས་རང་འདྲ་གྲངས་མེད་པར་སྤྲོས་ཏེ་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་སམ། དེ་ཡང་མ་ལྕོགས་ན་ཚོགས་ཞིང་གི་གྲངས་དང༌།
དེ་ཡང་མ་ལྕོགས་ན་གཅིག་གིས་འཁོར་ལོ་ཕུལ་བའི་མོས་པ་བྱ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

217

དྲུག་པ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཡན་ལག་ནི།

མདོ་ལས། སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ཡོངས་མི་འདའ། །ཞེས་སོགས་ལྟར། སྤྱིར་སངས་

རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང༌། ཆོས་ནུབ་པ་མེད་ཀྱང༌། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་མྱ་
ངན་ལས་འདའ་བར་སྟོན་པ་ལ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་འདེབས་
དགོས། དེ་མ་བཏབ་ན་སྐྱོན་ཆེ་སྟེ། སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ནི་མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང༌། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་
གོམས་མང་དུ་མཛད། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་སྐུ་བརྙེས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཞུགས་པར་

བཞེད་ན་བསྐལ་པའམ་བསྐལ་པ་བས་ལྷག་པའང་བཞུགས་ཞེས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་གསུངས་ཀྱང་ཀུན་དགའ་བོ་བདུད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་དོན་མ་གོ་ནས་
གསོལ་བ་མ་བཏབ་པས་སྟོན་པ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་གསོལ་འདེབས་དུས་ལས་མི་ཡོལ་བ་གལ་ཆེ། འདིའི་སྐབས་

མཎྜལ་ལ་ཚོམ་བུ་ལྔ་བཀོད་དེ་རྡོ་རྗེའི་ཁྲིར་མོས། དེ་ཡང་ཚོགས་ཞིང་གི་གྲངས་
སམ། མ་ནུས་ན་ཁྲི་གཅིག་ཕུལ་བ་ཚོགས་ཞིང་གི་ཁྲིར་ཐིམ་པའི་མོས་པ་བྱ། ཆོས་
འཁོར་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ་དང་འདི་གཉིས་ལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་མོས་པ་
རེའང་བྱེད།
བདུན་པ་བསྔོ་བའི་ཡན་ལག་ནི། རྗེས་སུ་བསྔོ་བ་བྱེད་པ་འདི་གལ་ཆེ་སྟེ།
འདི་དང་ཀུན་སློང་བཅོས་པ་གཉིས་ལ་བཀའ་གདམས་བློ་སྦྱོང་ལས། ཐོག་མཐའ་
གཉིས་ལ་བྱ་བ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས། བསྔོ་སྨོན་གཉིས་སྔ་མས་ཕྱི་མར་ཁྱབ།
བསྔོ་བ་ལ་བསྔོ་བྱའི་རྫས་ཡོད་ནས་བསྔོ་བ་དགོས། དེ་ཡང་བསྔོ་བའི་ས་བཅད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

218

དྲུག་ལས། གང་བསྔོ་བ་ནི་དགེ་རྩ། གང་གི་ཆེད་དུ་བསྔོ་བ་ནི་དགེ་རྩ་མི་ཟད་པའི་

ཆེད་དང༌། གང་དུ་བསྔོ་བ་ནི་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་དང༌། གང་གི་དོན་དུ་བསྔོ་བ་ནི་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསྔོ་བ་ནི་རྒྱན་ལས། ཐབས་དང་མི་

དམིགས་པ་དག་གིས། །ཞེས་པ་ལྟར་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་སོགས་ཐབས་
ཤེས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་བློས་བསྔོ་བྱའི་རྫས་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་སྟེ་བསྔོ་བ། བསྔོ་བའི་

ངོ་བོ་ནི་དགེ་རྩ་མི་ཟད་པའི་འདུན་པས་ཟིན་པའི་དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱུར་སྒྱུར་
བའི་སེམས་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་ཡིན། དེས་ན་སྨོན་ལམ་འདི་སྟོབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ནི།

དཔེར་ན་སྟོན་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐུ་ལས། ད་ལྟ་རང་ཅག་ཆོས་ཀྱིས་མི་ཕོངས་པ་

འདི་ལྟར་ཡིན། ཤཱ་རིའི་བུ་ཤེས་རབ་ཅན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡང་བསྔོ་སྨོན་སོགས་
ཀྱི་མཐུས་ཡིན། དགེ་བ་རྟ་དང༌། སྨོན་ལམ་སྲབ་དང་འདྲ་ཚུལ་དང༌། དེར་མ་ཟད་
དཔེར་ན་རྒྱུ་གསེར་དངུལ་ལྟ་བུ་ལྷ་སྐུར་བཞེངས་སམ། སྣོད་དུ་འཆོས་བཟོ་བོའི་བྱེད་ལས་ལ་རག་ལས་པ་ལྟར། དགེ་བར་ཡང་འབྲས་བུ་མཆོག་དམན་གང་དུ་བསྒྱུར་བསྔོ་སྨོན་ལ་རག་ལས་ཏེ། བྲམ་ཟེ་ལས་དྲུག་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་དགེ་རྩ་སྟོབས་ཆེ་བ་ལྡན་པའི་མི་ཞིག་འཆི་ཁར་གླང་པོ་ཆེ་ལེགས་པ་ཞིག་མཐོང་ནས་དེ་ལ་སྲེད་དེ་
བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བཞོན་པ་གླང་ཆེན་ས་ལ་རབ་བརྟན་དུ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཁོ་བོས་
ཀྱང་སྔར་བྱིས་པ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་ནས། བསྟན་པ་རིན་ཆེན་མཆོག་གིས་མ་ཁྱབ་

པའམ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་ཤ་སྟག་བཏབ་པས་ད་ལྟ་རྟག་པར་འཆད་ཉན་ཟིན་

པ་མེད་པའི་བྲེལ་བ་ཅན་འདི་བྱུང༌། དེའི་ཚེ་དབེན་པའི་རི་སུལ་དུ་སྒྲུབ་པ་རྩེ་གཅིག་

བྱེད་རྒྱུའི་སྨོན་ལམ་མ་བཏབ་པ་ཕངས། སྨོན་ལམ་ཡང༌། ཚེ་འདིའི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ཆེད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

219

དུ་མི་བསྔོ། བསྔོ་བ་མ་བྱས་ན་ཁོང་ཁྲོས་འཇོམས་འགྲོ་བ་ཡིན། སྤྱོད་འཇུག་ལས།
བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི། །སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་ལ་
སོགས། །ལེགས་སྤྱད་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཀྱང༌། །ཁོང་ཁྲོ་གཅིག་གིས་འཇོམས་པར་
བྱེད། །ཅེས་བསྐལ་པ་སྟོང་གི་དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་དང༌། འཇུག་པ་ལས། གང་ཕྱིར་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ལ་ཁྲོས་པ་ཡིས། །སྦྱིན་དང་ཁྲིམས་བྱུང་དགེ་བ་བསྐལ་པ་བརྒྱར། །བསགས་པ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇོམས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །མི་བཟོད་ལས་གཞན་
སྡིག་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་འཇོམས་པར་གསུངས་པ་ཁོང་ཁྲོ་བྱེད་མཁན་དང༌། བྱ་ཡུལ་གཉིས་རྟོགས་པ་མཐོ་དམན་གྱི་ཁྱད་
པར་གྱིས་བསྐལ་པ་བརྒྱ་དང་སྟོང་གི་དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་མ་
ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ལ་ཁྲོས་ན་བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་དང༌། བྱང་སེམས་སྟོབས་ཆེ་བས་ཆུང་བ་ལ་ཁྲོས་ན་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་འཇོམས་
པར་གསུངས་པ་ཡིན།

ཁོང་ཁྲོས་དགེ་རྩ་མི་འཇོམས་པའི་ཐབས་ནི། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་
མདོར། ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནང་ཆུ་ཐིགས་ལྷུང༌། །རྒྱ་མཚོ་མ་ཟད་བར་དུ་དེ་མི་འཛད། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་བསྔོའི་དགེ་བ་ཡང༌། །བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་བར་དུ་དེ་
མི་འཛད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན། རང་གི་དགེ་རྩ་ཆུ་ཐིགས་ལྟ་བུ་དེ་རྒྱལ་
བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་དགེ་རྩ་རྒྱ་མཚོ་དང་འདྲ་བར་བསྔོ་བས་བསྲེ་བར་བྱས་ན་བྱང་
ཆུབ་མ་ཐོབ་བར་དུ་མི་འཛད་པར་བང་ཆེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྩམ་པ་བསྲེས་པའི་དཔེ་
བཅས་གསུངས། མདོ་ལུང་འདི་དེང་སང་གི་མདོ་ཡོངས་གྲགས་ན་མེད་ཀྱང༌།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

220

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་མདོ་ཤིན་ཏུ་མང་བས་མདོ་ཞིག་ཏུ་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་
ཞུས་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས་གསུངས། ཇི་ལྟར་བསྔོ་ན་མདོ་ལས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཏེ་ཞེས་པ་དང༌། རྒྱན་ལས། ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་ཁྱད་པར་ཅན། །ནས། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདེན་ཞེན་
བཀག་པས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་བྱེད་པའོ། །དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བ་སྤྱིར་ཡོངས་

གྲགས་ལྟར་དགེ་བ་འདི་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པ་

དེ་ཡང་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་རང་རེའི་དགེ་རྩ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པའི་དགེ་རྩ་ཟད་མི་

ཤེས་པ་དེའི་ནང་དུ་བསྲེས་པ་ལྟ་བུའམ། གཞན་དོན་མཛད་པའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་ཕུལ་ཏེ།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་ཀུན་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པའི་རྒྱུར་སྨོན་པ་དེ་གནད་ཆེ། མདོ་སྡེ་
རྒྱན་ལས། བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྔོ་བ་ནི། །སེམས་པ་འདུན་དང་བཅས་པ་འོ། །ཞེས་
བསྔོ་བ་ནི་གོང་སྨོས་ལྟར་དགེ་རྩ་མི་ཟད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ཞིག་

ལ་བྱེད། བསྔོ་བའི་དཔང་པོ་ནི། ར་མདར་སྦྲན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་བླ་མ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་
བསྔོ་བའི་དཔང་པོར་གསོལ་བ་ཡིན། གསང་འདུས་ཀྱི་ཉེར་བསྡུ་མ་བྱས་གོང་སྨོན་
ལམ་འདོན་པ་ཡང་དཔང་པོར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། དེས་ན་རང་ཅག་གི་དགེ་བ་ཆུང་
ངུ་ཡང་རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱུར་བསྔོ་ན་དེ་མ་ཐོབ་བར་མི་འཛད།
དགེ་བ་བསྔོ་ཚུལ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

བསྟན་པ་རྒྱས་པ་དང༌། ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་རྗེས་
སུ་བཟུང་བ་དང༌། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་འཐོབ་པའི་རྒྱུར་བསྔོ་བ་བཅས་བསྔོ་བ་ཆེན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

221

པོ་དེ་གསུམ་གང་རུང་ཞིག་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང༌། རྒྱལ་སྲས་སྨོན་ལམ་གངྒཱའི་ཀླུང་
རྣམས་ནི། །སོགས་ལྟར་དམ་ཆོས་འཛིན་པ་ནི་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་རྒྱུར་སོང་བ་ཡིན་
ཞིང༌། དམ་ཆོས་ནི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་གཉིས་ལ་བྱེད་པས་དེ་རྒྱས་པའི་རྒྱུར་
བསྔོ་བ་དང༌། ཡང་ན། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མཆོད་ཅིང་བཤགས་པ་དང༌། །སོགས་ལྟར་འབྲས་བུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་བསྔོ་བ་དང༌། ཡང་ན་རྒྱུ་དམ་ཆོས་འཛིན་
པ་དང་འབྲས་བུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀ་བཤེས་གཉེན་དམ་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལ་རག་ལས་པས། སྟོན་པ་བླ་ན་མེད་པའི་བསྟན་པ་དང༌། །སོགས་ལྟར་བླ་མས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུར་བསྔོས་ཀྱང་ཆོག་པས་དེ་གསུམ་གང་རུང་དུ་བསྔོ་བར་
བྱེད། དགེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅེས་པ་ཁེངས་སྐྱུངས་པ་སྟེ་ང་རྒྱལ་མེད་པ། བདག་གིས་ཅི་

བསགས་པ་ཞེས་པ་བྱས་བསགས་ཚང་བའི་ལས་དང༌། ཐམས་ཅད་བདག་གིས་

སོགས་དགེ་བ་དེ་རྫོགས་བྱང་འཐོབ་པའི་རྒྱུར་བསྔོས་པ་ཡིན། རྒྱུར་བསྔོ་བ་དང་
འབྲས་བུར་བསྔོ་བ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། རྒྱུ་ནས་སློང་བ་དང༌། འབྲས་བུ་རྩམ་པ་སློང་བ་ལ་ཁྱད་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། འོན་ཀྱང་རང་ཅག་གིས་བསྔོ་བ་སོགས་ཇི་ལྟར་བྱེད་པ་
མི་ཤེས་པས། འཇམ་དཔལ་དཔའ་བོས་སོགས་བཏོན་ཏེ་བསྔོས་ན། དུས་གསུམ་གྱི་

སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སྨོན་ལམ་གྱི་མཆོག་གང་ལ་གསུངས་ཤིང༌། ཇི་ལྟར་སྨོན་
པ་མཛད་པ་དང༌། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དང༌། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱིས་བསྔོ་བ་

ཇི་ལྟར་གནང་བའི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་འབུམ་ཕྲག་གྲངས་མེད་བཅུར་
གསུངས་པ་རྣམས་ཤླཽ༌ཀ་གཉིས་པོ་འདིར་འདུས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་གྲོགས་མི་

དམིགས་པའི་ལྟ་བས་ཟིན་པ་དགོས།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

222

དེ་ལྟར་ཡན་ལག་བདུན་པ་འདི་དུག་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་ཚུལ་ཕྱག་
འཚལ་བ་ང་རྒྱལ་གྱི། མཆོད་པ་སེར་སྣའི། སྡིག་བཤགས་ནི་དུག་གསུམ་གའི། ཡི་

རང་ཕྲག་དོག་གི །ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ་ཆོས་སྤོང་གི།མྱ་ངན་ལས་མི་

འདའ་བར་གསོལ་བ་ནི་བླ་མ་ལ་བརྙས་སྨོད་ཤོར་བ་སོགས་ཀྱི། བསྔོ་བ་ནི་ཁོང་
ཁྲོའི་གཉེན་པོར་འགྲོ། གཞན་ཡང་ཡན་ལག་བདུན་པ་འདི་བསགས་སྦྱང་སྤེལ་
གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། ཡན་ལག་ཕྱེད་ལྔ་ཚོགས་བསགས་དང༌། བཤགས་པ་སྦྱང་བ། ཡི་
རང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་བསྔོ་བས་དགེ་རྩ་གོང་དུ་སྤེལ་བའོ། །ཡིག་ཆར་མི་

གསལ་ཡང༌། སྐྱབས་མཆོག་དྭགས་པོ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་རྒྱུན་ལ། ཡན་
ལག་བདུན་ལ་ལག་རྗེས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ། ཕྱག་འཚལ་བས་གཙུག་ཏོར་འགྲུབ་
པའི་ལག་རྗེས་འཇོག་པ་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་དང༌། མཆོད་པས་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ནམ་མཁའ་མཛོད་ལ་མངའ་བརྙེས་པ་དང༌། བཤགས་པས་སྒྲིབ་གཉིས་ཟད་པར་
སྤང་བ་དང༌། ཡི་རང་གིས་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་སྐུ་འགྲུབ་པ་དང༌། ཆོས་
འཁོར་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བས་གསུང་ཚངས་པའི་དབྱངས་དང༌། མྱ་ངན་ལས་མི་

འདའ་བར་གསོལ་བ་འདེབས་པས་སྐུ་ཚེའི་རིག་འཛིན་ནམ། རྡོ་རྗེའི་སྐུ་བརྙེས་པ་
དང༌། བསྔོ་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྤྱི་ཐོབ་པའི་ལག་རྗེས་འཇོག །གསོལ་
འདེབས་ཀྱི་མཎྜལ་འདི་ཡར་སྦྱར་བ་དང༌། མར་བཅད་པའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་
ཀྱང༌། ཡར་སྦྱར་བ་ཕྱག་བཞེས་ཀྱི་རྒྱུན་ཡིན། འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་མདུན་དུ་

དོན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཞུ་ན། འབུལ་བ་གཏོས་ཆེ་བ་ཞིག་སྔོན་དུ་ཕུལ་ནས་ཞུ་དགོས་
པ་ལྟར། རང་རེ་རྣམས་ཚོགས་ཞིང་ལ་དོན་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་གསུམ་ཞུ་དགོས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

223

པས་དེའི་དོན་དུ་མཎྜལ་འབུལ་བ་ཡིན། དོན་ཆེན་པོ་གསུམ་ནི། ཚེ་རིང་བ་དང་ནད་

མེད་པ་ལྟ་བུའི་རང་དོན་ཞིག་ལ་མི་ཟེར་གྱི། བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གུས་པ་སོགས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་སྣ་འགག་པ་དོན་གཅིག །ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བློ་མཐའ་དག་སྐྱེ་
བ་དོན་གཅིག །ཕྱི་ནང་གི་བར་ཆད་ཞི་བ་དོན་གཅིག་སྟེ་གསུམ་ཡིན། སྔགས་དང་

སྦྱར་ན། བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་
གཉིས་སྣང་ཕྲ་མོའི་བར་གྱི་ཞེས་སྦྱར། སྦྱོར་ཆོས་འདིར་བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གུས་
པ་སོགས་ཞེས་གསུངས་ཀྱི། འདིའི་བར་ཞེས་མ་གསུངས་པ་སྔགས་ཀྱི་དེའང་
འཇུག་ཆོག་པ་ལ་དགོངས། འདི་འདྲའི་དོན་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པའི་ཆོས་མཐུན་གྱི་
དོན་མེད་གསུངས། བར་ཆད་ནི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིའི་བར་ཆད་རྒྱལ་པོ་ཆོས་བཞིན་
དུ་མི་བྱེད་པ་དང་དམག་འཁྲུགས་སོགས། ནང་གི་བར་ཆད་ན་ཚ་སོགས་དང༌། གསང་བའི་བར་ཆད་བློ་ཆོས་ལ་བཀོལ་དུ་མི་བཏུབ་ཅིང་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ལ་བྱེད།
རེ་རེ་ལའང་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་གསོལ། ཞེས་སྦྱར་བ་ཕྱག་བཞེས་ཡིན།

སྦྱོར་ཆོས་དྲུག་པ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་མན་ངག་བཞིན་རྒྱུད་དང་འདྲེས་ངེས་སུ་བྱ་
བ་ནི།

དེ་ལ་སྔར་ཞུས་པ་བཞིན་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
བླ་མ་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ཏེ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ཉིད་དེ། རང་ཅག་གི་རྒྱུད་
ལ་ཉམས་རྟོགས་སྐྱེ་བ་ནི་བྱིན་རླབས་ཞུགས་པ་ལ་རག་ལས། རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་
ཀྱི་བྱིན་རླབས་རང་རྒྱུད་ལ་ཞུགས་པ་གསོལ་འདེབས་ལ་རག་ལས་པས་སོ༑ །གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ཚིག་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་མང་མོད། འདྲེན་པ་མཉམ་མེད་སོགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

224

འདི་བྱིན་རླབས་ཀྱི་ཚན་ཁ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་འདི་མི་འདོན་པར་འཇོག་པ་ཕངས་པ་ལྟ་
བུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་དང༌། ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དབུའི་

སྟོན་པའི་གསོལ་འདེབས་ལ་རིམ་བཞིན་འདྲེན་པ་མཉམ་མེད་དང་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་ཅེས་
སོ་སོར་སྦྱར་བ་དེ་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དང་མཐུན་པར་བརྩེ་བ་དང༌། མཁྱེན་པ་ཕུན་
ཚོགས་ལ་སྦྱར་ཞིང༌། སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་ཀྱི་དོན་ཐུབ་པས་རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པ་ལ་
བསྔགས་པ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་གསུངས། དེ་ནས་དོན་ཆེན་པོ་དཔོན་ལ་ཞུ་བར་ངོ་ཆེན་ཞུ་བ་པོ་དགོས་པ་བཞིན་དུ་མདུན་གྱི་རྩ་བའི་བླ་མ་ཞལ་མཇལ་དུས་ཀྱི་རྣམ་པ་
ཅན་ལས་རང་འདྲ་གཉིས་པ་ཞིག་འཐོན་ཏེ། རང་གི་སྤྱི་བོར་བཞུགས་ནས་གསོལ་
འདེབས་མཉམ་དུ་མཛད་དེ། རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ལ་དབུ་འདྲེན་གྱི་ཚུལ་དུ་མཛད་
པའི་མོས་པས། དཔལ་ལྡན་རྩ་བའི་བླ་མ་ཞེས་སོགས་བྱ། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
དངོས་གྲུབ་སྩལ་དུ་གསོལ། །ལན་དང་པོའི་སྐབས་བླ་མ་རང་འདྲ་ཞིག་རང་གི་སྤྱི་

བོར་བྱོན། གཉིས་པའི་སྐབས་དེ་ལས་བདུད་རྩི་འབེབས་སྦྱང་དང་རང་འདྲ་བསྟིམ།
འཇམ་ཞལ་སྦྱོར་ཆོས་སུ་ཚིག་རྐང་བཞི་པ་ལན་གཉིས་འདོན་པ་ཕྱག་བཞེས་མི་
མཛད་ཀྱང༌། བདེ་མྱུར་སྦྱོར་ཆོས་སྐབས་རྐང་པ་ཐ་མ་ལན་གཉིས་འདོན་པའི་དང་

པོར། རྩ་བླའི་སྐབས་ཟབ་རྒྱས་གཉིས་དང༌། གཞན་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མའི་

སྐབས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་དང༌། ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་

རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྦྱང་བའི་མོས་པ་དང༌། གཉིས་པའི་སྐབས་བླ་མ་དེ་
རྣམས་ལས་རང་འདྲ་རེ་རང་ལ་བསྟིམ་པས་ཟབ་རྒྱས་གང་ཡིན་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་

མོས་པ་བྱ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

225

བརྒྱུད་པ་ཡང་སྤྱིར་བཏང་བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་པའི་བརྒྱུད་པ། རྣལ་

འབྱོར་དབང་ཕྱུག་དཔལ་ལྡན་དགོན་པ་བ། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་

མའི་མཇུག་ཏུ་སྦྱར་བས། དེ་དག་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཡིན་ནམ་སྙམ་པ་འབྱུང་ཡང་

དེ་ལྟར་མིན་ལ། གྲྭ་གོར་མཁན་ཆེན་གྱི་གསོལ་འདེབས། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ཆོས་ལ་མངའ་བརྙེས་པས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ། གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཚུལ་
ཁྲིམས་འབར། །ཞེས་འབྱུང་བས་དེ་གཉིས་འདྲེས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད། དེ་ནི་དེ་ལྟར་
མིན་ཏེ། འདོན་ལུགས་མན་ངག་བཞིན་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་ཇོ་བོའི་བར་སླེབས་
ཟིན་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཆུ་བོ་འདྲེས་རྗེས་ཀྱི་བཀའ་གདམས་པ་མི་འཇུག་པར། ལྟ་
བརྒྱུད་ཀྱི་ཇོ་འབྲོམ་ཡབ་སྲས་ལ་ཐུག་གི་བར་འདོན། དེ་ནས་བགྲེས་གཞོན་གྱི་
དབང་གིས་དགོན་པ་བ་དང་པོར་བྱས་པས་བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་པ་ནམ་

མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བར་དང༌། དེ་མཚམས་གཞུང་པ་བ་པོ་ཏོ་བ་ནས་ཆོས་སྐྱབས་བཟང་པོའི་བར། དེ་ནས་མན་ངག་པ་སྤྱན་སྔ་ཚུལ་ཁྲིམས་འབར་ནས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་བར་འདོན། དེ་མཚམས་བརྒྱུད་པའི་ཆུ་བོ་གསུམ་གཅིག་འདྲེས་
སུ་གྱུར་པ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་གསོལ་འདེབས་གཅིག་ལས་མི་འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་བྱིན་
རླབས་ཀྱི་ཁྱད་དམིགས་བརྩེ་མ་འདོན། དེས་ན་ཚོགས་ཞིང་དུ་ཡང་བྱམས་འཇམ་

དབྱངས་ལ་ལྟ་སྤྱོད་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་ཇོ་འབྲོམ་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱིས་བསྐོར་བ་
དང༌། དགོན་པ་བ་ལ་སྣེའུ་ཟུར་པ་སོགས་བདུན་གྱིས་བསྐོར་བའི་ལམ་རིམ་པའི་བླ་
མ་ལྟ་སྤྱོད་གཉིས་ཀའི་མདུན་དུ་འཛིན་གྲྭ་འཚོགས་པ་བཞིན་གསལ་བཏབ། ལམ་

རིམ་པའི་གཡས་གཡོན་གང་རུང་དུ་གཞུང་པ་བའི་བླ་མ་པོ་ཏོ་བ་ལ་གཞན་དགུས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

226

བསྐོར་བ། ལམ་རིམ་པའི་གཡས་གཡོན་གང་རུང་དུ་སྤྱན་སྔ་བར་བདུན་གྱིས་

བསྐོར་བ་གསལ་འདེབས། དེ་འདྲ་བའི་བརྒྱུད་པ་གསུམ་གའི་མདུན་དུ་རྗེ་བླ་མ་
དང༌། དེའི་གཡས་གཡོན་དུ་བཀའ་གདམས་གསར་མའི་བླ་མ་རྣམས་གྲལ་དུ་བསྒྲིགས།
དེས་ན་གསོལ་འདེབས་འདིར་ཚིག་ཉུང་ཡང་ཚིག་བཞི་རེའི་ནང་བླ་མ་སོ་
སོའི་རྣམ་ཐར་གྱི་འགག་སྡོམ་ལྟ་བུ་ཚང་ཡོད་པས་ཤེས་ན་དེ་དག་དྲན་ཏེ་ཡི་རང་

དང༌། སློབ་འདོད་བསྐྱེད་ཅིང༌། གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ཚིག་ཐ་མ་ལན་གཉིས་བརྗོད་
པའི་ཕྱི་མ་ལ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་ཐར་བཞིན་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་བྱུང་སྙམ་པ་
བྱེད།
མཇུག་ཏུ་དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ། །སོགས་ཤླཽ་ཀ་གཅིག་

སྦྱར་བ་ཕྱག་ལེན་ཡིན། དེ་དག་ཟིན་ནས་ལམ་རིམ་ལ་བཤར་སྒོམ་ལོགས་སུ་མི་
བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ། ཡོན་ཏན་གཞི་གྱུར་མ་བཏོན་ནས་བཤར་སྒོམ་བྱེད། བཤར་སྒོམ་ལོགས་སུ་བྱེད་པས་ནི་འདོན་མི་དགོས་པར་ཚོགས་ཞིང་བསྡུ་བས་ཆོག །དེ་
ནི་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་ཐུགས་ཀ་ནས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་གཞན་རྣམས་གསལ་
བར་བྱས་ཏེ་མེ་ལོང་ལ་ཧས་བཏབ་པ་བཞིན་འོག་གི་རྒྱལ་ཆེན་སོགས་རིམ་བཞིན་

འོག་མ་འོག་མ་གོང་མ་གོང་མ་ལ་པད་འདབ་བཞིའི་སྟེང་དུ་བཞུགས་པའི་ཡི་དམ་
གྱི་བར་དང༌། དེ་བཞི་ཡང་ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་ཐུགས་ཀར་བསྡུ། དེ་ནས་ལྟ་
བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་འཇམ་དབྱངས་ལ་དང༌། སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་བྱམས་པ་ལ། བྱིན་
རླབས་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལ། ཆོས་འབྲེལ་དངོས་ཐོབ་ཀྱི་བླ་མ་རྩ་བའི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

227

བླ་མ་ཞལ་མཇལ་དུས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་བསྡུ་ཞིང་དེ་ལྔ་ལ་དམིགས་ཏེ། སངས་
རྒྱས་བྱང་སེམས་དངོས་སུ་མཇལ་བའི་སྐལ་བ་ཅན་དེ་ངའོ་སྙམ་དུ་གསལ་སྣང་བཏོན། དེ་ནས་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་གཉིས་འོད་དུ་ཞུ་ནས་གཙོ་བོར་བསྟིམ། རྡོ་རྗེ་འཆང་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་ཚུལ་དུ་ཐིམ། དབུས་ཀྱི་རྩ་བའི་བླ་མ་ཞལ་མཇལ་
དུས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་འོད་ཞུ་བྱས་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནད་ལ་གནོད་པས། རྩ་བའི་

བླ་མ་ཞལ་བཞུགས་མ་བཞུགས་གང་ལྟར་ཡང་འོད་ཞུ་མི་བྱེད་པར་མར་རྡོག་ལ་ནས་འབྲུ་བཅུག་པ་ལྟར་གཙོ་བོའི་ཐུགས་ཀའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལ་བསྟིམ། སེང་ཁྲི་དང་
དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་བཅས་གཙོ་བོའི་པད་གདན་ལ་ཐིམ། གཙོ་བོ་ཡང་འོད་དུ་ཞུ་
སྟེ་རང་གི་སྤྱི་བོའི་བླ་མ་ལ་ཐིམ། གཙོ་བོའི་པད་གདན་ཡང་སྤྱི་བོའི་བླ་མའི་པད་
གདན་ལ་ཐིམ། སྤྱི་བོའི་བླ་མ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་པར་གསལ་བ་ལ་སྐྱབས་

གནས་ཀུན་འདུས་སུ་བལྟས་ནས་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཎྜལ་དང་བཅས་པ་མདོར་བསྡུས་ཕུལ་རྗེས། གཞི་གཅིག་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་འདེབས་པའི་ཕུར་པ་བཞིན། བླ་
མ་གཅིག་པུ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཕུར་ཚུགས་གསོལ་འདེབས་བྱ་ཡི། འདི་

ལས་འདི་ཨེ་དྲག་སྙམ་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་ཡུལ་བརྗེ་བར་མི་བྱ། འདེབས་
ཡུལ་མང་དྲགས་ན་དོན་མི་འགྲུབ། དེ་ཡང་མཆོག་གསུམ་དང་སྐྱབས་གནས་ཀུན་འདུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསོལ་བ་འདེབས། སྐུ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་
འདི་དགའ་ལྡན་སྤྲུལ་པའི་གླེགས་བམ་ལས་བྱུང་བའི་ཚིག་ཡིན་པས་བྱིན་རླབས་
ཀྱི་ཚན་ཁ་ཆེ། གསོལ་འདེབས་དེ་ཡང་ཚིག་རྐང་རྣམས་མཉམ་པར་བྱ་ཡི། སྒྲིབ་བྲལ་ཆོས་སྐུའི་བདག་ཉིད་བླ་མ་ལྷག་པའི་ལྷ། །ཟེར་བ་ལྟ་བུ་རིང་ཐུང་སྣ་ཚོགས་མི་བྱ།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

228

འདིའི་ཚེ་བློ་སྦྱོང་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེ་ལྟ་བུར་སློབ་སྐབས་སྙིང་རྗེའི་ལྷ་མཆོག་
འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཡིན་པས། སྐུ་བཞིའི་བདག་ཉིད་བླ་མ་ལྷག་པའི་

ལྷ༑ །བླ་མ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་བསྒྱུར། ལྟ་བའི་སྐབས་
འཇམ་དབྱངས་ལ་བསྒྱུར་བ་རིགས་འགྲེ། འདི་ཡན་སྦྱོར་བ་ཡིན་པས་འགོ་བཤེས་
གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་ཞི་ལྷག་བར་འདྲ། བླ་མ་དེ་ཉིད་མི་བསྡུ་བར་སྤྱི་བོར་བཞུགས་
བཞིན་པའི་ངང་ནས་དམིགས་སྐོར་རྣམས་སྦྱང༌། མི་འཆར་ན་སླར་མཎྜལ་འབུལ་ཞིང་

གསོལ་བ་འདེབས། འདིའི་བར་ལ་དངོས་གཞི་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་པས། ལམ་

རིམ་ཆེ་ཆུང་བདེ་མྱུར་སོགས་བློ་དང་བསྟུན་ནས། དེ་ཐོག་ནས་བློ་སྦྱང༌། དེ་ཡང་སྐབས་སོ་སོའི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གསོལ་འདེབས་བྱས་པས་སྐུ་ལས་བདུད་རྩི་སྣ་
ལྔའི་རྒྱུན་བབས་ནས། དེ་དང་དེའི་སྐབས་ཀྱི་གེགས་བྱེད་སྦྱངས། དེ་དང་དེའི་ལམ་

རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པར་བསམ། དེ་ལྟར། ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་པ་ཡན་གྱི་སྦྱོར་བ་རྣམས་འོག་གི་དམིགས་སྐོར་ཀུན་ལ་འདྲ། དེ་
ནས་བདག་དང་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བར་སྐྱེས་ནས་ཡུན་རིང་ལ་

ཤུགས་དྲག་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་མྱོང་བ་འདི་ཞེས་སོགས་བདེ་ལམ་
ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་དང༌། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་འཁོར་བར་སྐྱེས་ནས་ཡུན་
རིང་ལ་ཞེས་པ་དོར་ནས་གསོལ་འདེབས་བྱ། དེ་ནས་དངོས་གཞི་བསྒོམ་དགོས་པ་
ཡིན་ལ། སྒོམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པ་ཞིག་ལ་སྦྱར་ཏེ་འདྲིས་ཐབས་བྱེད་པའི་

ཆེད་དུ་ཡིན་པས་དེ་ཡང་བཤེས་གཉེན་ལ་མ་དད་པའི་སེམས་དེ་དད་པའི་སེམས་ལ་སྦྱར་ཏེ་དེ་ལ་འདྲིས་ཐབས་བྱེད་པས་སེམས་དེ་རང་གི་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

229

བསྒོམ་པ་སྟེ། རང་སེམས་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་སོང་བ་དེ་ལྡོག་ནས་དམིགས་
པ་ལ་སྦྱར་བའི་ཆེད་ཡིན།

དེ་ལའང་དཔྱད་འཇོག་གི་སྒོམ་གཉིས་ཡོད། དཔྱད་སྒོམ་ནི་ལུང་རིགས་

དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་སོགས་མང་པོ་བསམས་ནས་བསྒོམ་པ་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་གོ་སླ་བར་བརྗོད་ན། རང་རེ་ཚོས་རྒྱུན་དུ་དཔྱད་སྒོམ་ཤ་སྟག་བྱས་ཀྱང༌། བྱེད་ས་ནོར་
ཞིང་དུག་གསུམ་ལ་དཔྱད་སྒོམ་བྱས་པ་ཡིན། དཔེར་ན་ཁོང་ཁྲོ་ལ་མཚོན་ན། དང་
པོར་དགྲ་བོ་དེ་མི་དྲན་པ་ན་ཁོང་ཁྲོ་མི་སྐྱེ་ལ། དེ་དྲན་ནས་དེས་ནི་ན་ནིང་ཚིག་འདི་
ལྟ་བུ་ཞིག་སྨྲས། ལས་འདི་འདྲ་བྱས། དེ་ནས་ཡང་འདི་འདྲ་བའི་བརྙས་བཅོས་
བྱས། ཐ་ན་མི་འདིས་མིག་གིས་ཀྱང་འདི་བཞིན་བལྟས་པ་སྟེ་ཞེས་སོགས་ཡང་
ཡང་དྲན་པ་ན། གདོང་དམར་ཕྱུར་ཕྱུར་བ་དང༌། མཆན་ཁུང་ནས་རྔུལ་ཡང་དོན་ཞིང༌། དེའི་ཚེ་དགྲ་དེ་མིག་སྔར་ཡོད་ན། མགོ་བོ་ལ་ད་ལྟ་རང་ཁུ་ཚུར་བརྡེག་པ་ཐེ་
མི་ཚོམ་པ་ལྟ་བུའི་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་བ་དེ། དེ་ལ་དཔྱད་སྒོམ་བྱས་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་

འདོད་ཆགས་སོགས་ལའང་འདྲ་ཞིང༌། རང་རེས་རྟགས་གསལ་ལ་བསམ་མནོ་
བཏང་བ་ནའང༌། གཞན་ཚར་གཅོད་པའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་ལྷུར་བླངས་པས་མ་
བྱུང་བ་མ་གཏོགས་རང་གི་སེམས་སྟེང་ལ་བློ་ཁ་ནང་དུ་བསྐོར་ཏེ་དཔྱད་ན། འདི་ནས་བཤད་པའི་དཔྱད་སྒོམ་རང་ཡིན། རང་རེ་ནི་སྒོམ་ཆེན་དང་སྒོམ་ཆེན་མི་འདྲ་
ཞིང་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ལ་དཔྱད་སྒོམ་འབའ་ཞིག་བྱས་པས་འགྲུབ་ཐག་ཀྱང་

གཞན་ལས་ཉེ། ཞིང་ཁམས་ཀྱང་རི་ཀླུང་ཐམས་ཅད་པདྨ་རཱ་ག་ལྟར་དམར་བའི་

གནས་ངན་ཞིག་ཏུ་སླེབ་ཉེན་ཡོད་གསུངས། དེས་ན་རང་རེས་དོན་མ་ཡིན་པའི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

230

ཕྱོགས་ལ་དཔྱད་སྒོམ་བྱས་པའི་ཚབ། ག་རེ་དལ་འབྱོར་ནི་ཅི། རྙེད་དཀའ་ཚུལ་ནི་ཅི།
ཇི་ལྟར་དོན་ཆེ། ཞེས་སོགས་དཔྱད་དགོས། དེ་ཡང་ས་བཅད་སོ་སོར་ངེས་པར་བྱས་ནས། དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་རྙེད་དཀའ་བསྒོམ་པའི་སྐབས་དེ་ཁོ་ནར་བྱེད་དགོས་
ཀྱི༑ ཚྭ་སྣོད་ཀྱི་ནང་དུ་བུལ་བསྲེ་བ་ལྟར་ཆོས་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་སྙམ་ནས་མགོ་
མཇུག་གང་ཟིན་ཟིན་ནས་དམིགས་པ་བསྐྱང་ན་ངན་ལང་དུ་སོང་ནས་གེགས་ཆེན་
པོ་བྱས་ཏེ་སེམས་བྱིང་རྒོད་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོམ་སྐྱོན་ཡིན་པས་དེས་མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོར་
དགེ་སྦྱོར་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྲོ། དེ་སོང་ན་རང་གིས་འདི་བསྒོམས་སོ་སྙམ་པའི་ཆ་

འཇོག་ས་མི་རྙེད་པས། དེ་ལྟར་མིན་པར་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། དེར་
གཏོགས་པའི་ལུང་དང་རིགས་པ་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས། ཐ་ན་དེ་རིང་གྲོང་པའི་

ནང་གི་མི་ཤི་བ་ཚུན་བསྣན་ཏེ་བསྒོམ་ཆོག །དེ་ཡང་བླ་མས་གསུངས་པ་རྣམས་རྩ་བར་བྱས་ཏེ། ཙྪ་ཁང་ནང་གི་ཤོག་བུ་གཅིག་རྙེད་ཀྱང་དེའི་དོན་ཚུན་དེ་སྟེང་དུ་
བསྣན་ནས་བསྒོམ། སྒོ་མང་པོ་ནས་བསམས་པས་སྐྱེ་སླ་བ། སྔར་སྒོ་མང་པོ་ནས་བསམས་པས་ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བ་བཞིན་ཡིན། དེས་ན་ཞི་གནས་ལ་ཐུག་པའི་བར་གྱི་

སྒོམ་རྣམས་དཔྱད་སྒོམ་དང༌། ཞི་གནས་གྲུབ་ནས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་སེམས་
འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་འཇོག་སྒོམ་ཡིན། ཁ་ཅིག་གིས་འཇོག་སྒོམ་ཀུ་སཱ་ལིའི་སྒོམ་དང༌།
དཔྱད་སྒོམ་མཁས་པའི་སྒོམ་དུ་བཤད་པ་དང༌། ཡང་དཔྱད་སྒོམ་གྱིས་འཇོག་སྒོམ་
ལ་གནོད་པར་བཤད་པ་སོགས་ནི་མི་འཐད་གསུངས།

༈ ཉིན་བདུན་པར། ཇི་སྐད་དུ། རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས། མི་ཡི་གྲུ་ལ་

བརྟེན་ནས་ནི། །སྡུག་བསྔལ་ཆུ་བོ་ཆེ་ལས་སྒྲོལ། །གྲུ་འདི་ཕྱིས་ནས་རྙེད་དཀའ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

231

བས། །རྨོངས་པ་དུས་སུ་གཉིད་མ་ལོག །ཅེས་པའི་ལུང་འདྲེན་མཛད་ནས་འཁོར་
བའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱེད་པའི་གྲུ་དང་འདྲ་བའི་མིའི་ལུས་རྟེན་རྣམ་
པར་དག་པ་འདི་རྙེད་ནས་མ་ཤི་ཚུན་ཆད་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་མ་ཡིན་པར། ཚེ་
རབས་གཏན་གྱི་འདུན་མ་ཞིག་མ་བསྒྲུབས་ན། ཕྱི་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་
ཆེན་པོ་ལས་སྒྲོལ་བའི་གྲུ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འདི་རྙེད་པར་དཀའ་བས་ད་རེས་གཏན་གྱི་
འདུན་མ་ཞིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དགོས། དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་ཤེས་དགོས་པས།
དེས་ན་བདག་གིས་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱ། དེའི་ཆེད་དུ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཟབ་

ཁྲིད་ཉན་ནས་ལེགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་སྙམ་པའི་ཀུན་སློང་བཅོས་ཚུལ་དང༌། དེ་
ལ་ས་བཅད་འདི་ལྟར་ཡོད་པ་ལས། ཞེས་སོགས་སྔར་ས་བཅད་སོང་ཟིན་པ་རྣམས་
གསུངས་ནས།

བཞི་པ་གདམས་པ་དངོས་ཀྱིས་སློབ་མ་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་ལ།

ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ་དང༌། བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་
སྦྱང་བའི་རིམ་པ་གཉིས་ལས། འདིར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་འཆད་པ་ཡིན་

ལ༑ དེ་ཡང་སྦྱོར་ཆོས་ལ་བཤད་པ་བཞི་བཤད་མ་ཐུབ་ཀྱང༌། དངོས་གཞིའི་ཁྲིད་
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་བཟུང་བསྐྱར་བཤད་དང་བཅས་ཁྲིད་ཐེངས་བཞི་འབུལ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་ཕྱག་བཞེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་དགོས། དེ་ཡང་འཇིག་

རྟེན་ན་ཤིང་བཟོ་ལྷ་བཟོ་སོགས་མིག་གིས་བལྟས་ཏེ་བྱས་ཆོག་པའི་ལས་ལའང༌།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

232

དང་པོར་སློབ་མཁན་ལ་བརྟེན་དགོས་ན། ཚེ་རབས་གཏན་གྱི་འདུན་མ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ། བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་
དགོས་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། ཁ་ཅིག་གིས་བླ་མ་མེད་ཀྱང་དཔེ་ཆ་ལ་བལྟས་ན་ཤེས་སྙམ་ཡང་དེས་མི་ཆོག་པར་བླ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བསྟེན་དགོས་ཏེ།
དཔེར་ན་འདི་ནས་རྒྱ་གར་ལྟ་བུར་འགྲོ་བའི་ཚེ་ས་མཁན་ཞིག་ངེས་པར་བཙལ་
དགོས་ལ། དེ་ཡང་གང་བྱུང་གིས་མི་ཆོག་པར། སྔར་འགྲོ་མྱོང་བ་སོགས་རྒྱུས་
ཡོད་ཅིག་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་བཞིན་དུ། ལམ་སྟོན་མཁན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པའི་ལམ་དེར་འཁྲིད་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས། གཞན་སྡིག་གྲོགས་སོགས་གང་བྱུང་ལ་བརྟེན་ན། ལམ་ཇི་ལྟ་བར་མི་བཀྲི་ཞིང༌།

ལོག་པར་གོལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས། ཐོག་མར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་འདི་གལ་

ཆེ༑ རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་གནད་ཆེ།
དེ་ལ་ཐོག་མར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལ་བཞི།

བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན།
མ་བསྟེན་པ་དང་བསྟེན་ཚུལ་ལོག་པའི་ཉེས་དམིགས། བསམ་པས་བསྟེན་
ཚུལ། སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་ལོ། །དེ་ཡང་སྔོན་དུ་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་དང༌། མ་
བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་དགོས་ཤིང༌། དེ་བསམ་ན་དེ་བསྟེན་པ་ལ་སྤྲོ་
ཤུགས་ཆེ་བ་འབྱུང༌། དང་པོ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་ལའང་མྱུར་ལམ་
ལས་གསུངས་པ་བླ་མའི་གསུང་རྒྱུན་ལྟར་བཀོད་པ་ས་བཅད་བརྒྱད་ཡོད། དེའི་དང་

པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་ཉེ་བ་ལའང་བླ་མས་གདམས་པ་བསྟན་པ་རང་གིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

233

ཉམས་སུ་བླངས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་ཉེ་བ་དང༌། བླ་མ་མཆོད་ཅིང་

བསྙེན་བཀུར་བས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་ཉེ་བ་ཞེས་ས་བཅད་གཉིས་སུ་

ཕྱེ་ནས་འཁྲིད་པ་བདག་གི་སྐྱབས་མགོན་དྭགས་པོ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་རྒྱུན་
ཡིན། དེ་ལ་དང་པོ་ནི། སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་ཉེ་བ་ཡང་བཤེས་གཉེན་
བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་ཡིན་ཏེ། ལམ་གཞན་ལ་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་དུ་མར་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ས་ལམ་རྣམས། འགའ་ཞིག་གིས་ཚེ་གཅིག་ལ་བགྲོད་ཐུབ་པའང་བཤེས་
གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་བྱས་པ་ལས་བྱུང༌། སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་མྱུར་ཁྱད་ཀྱང་
བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལམ་གྱི་སྲོག་ཏུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་རྗེ་མིད་ལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་ལྟར་ཡིན། གང་གི་དྲིན་གྱིས་བདེ་ཆེན་གནས། །སོགས་དང༌། གང་གི་ཐུགས་

རྗེས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་དབྱིངས། །ཞེས་སོགས་འདྲེན་པར་མཛད་ནས། བླ་མ་གང་གི་

བཀའ་དྲིན་དང་ཐུགས་རྗེ་ལས། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་དབྱིངས་ཆོས་སྐུའི་གོ་འཕང་ཡང་
བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་བྱས་ན་སྐད་ཅིག་སྟེ་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཐུང་གཅིག་ལ་

སྟེར་བར་མཛད་པ་ཡིན། འདིའི་སྐད་ཅིག་མ་འདི་མར་དམྱལ་བ་དང༌། ཡར་ལྷའི་ཚེ་

ཚད་ལ་ལྟོས་ན་མིའི་ཚེ་འདི་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡིན་པ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དགའ་
ལྡན་དུ་བྱོན་པའི་རབས་བཅས་གསུངས། དེར་མ་ཟད་རང་རེའི་འཁོར་བའི་སྔ་ཕྱིའི་

མཐའ་ལ་ལྟོས་ནའང་ཚེ་ཐུང་འདི་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡིན། བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་

མ་བྱུང་ན། སྔགས་བླ་མེད་སོགས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཀྱང་ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྐྱེ། དེ་བསྟེན་ཚུལ་ལེགས་ན་ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་བསྐལ་པ་མང་
པོར་བསྒྲུབ་དགོས་པ་དེ་ཡང་མྱུར་དུ་འཐོབ་ནུས་པར་ལམ་རིམ་བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

234

ལས། གྲངས་མེད་བསྐལ་པ་རྒྱ་མཚོར་བརྩོན་པ་བརྒྱས། །བསྒྲུབས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་རྙེད་
དཀའ་ཟུང་འཇུག་ཆེ། །བླ་མའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ན་སྙིགས་དུས་ཀྱི། །ཚེ་ཐུང་གཅིག་ལ་

བདེ་བླག་འགྲུབ་པར་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་དང༌། མདོ་ལུགས་ལ་ཡང་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བྱུང་ན་ལམ་ཤིན་ཏུ་མྱུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྟག་ཏུ་ངུའི་རྣམ་ཐར་གསུངས་ནས། རང་རེས་སངས་རྒྱས་ལྟ་བུ་མཇལ་ན། བླ་མ་
ལས་ལྷག་པའི་སངས་རྒྱས་མཇལ་སྙམ་ནས་དེས་ཆོག་པར་བྱེད་ཚོད་ཡོད་ཀྱང༌།
རྟག་ཏུ་ངུས་སངས་རྒྱས་དཔག་མེད་མཇལ་ཡང་དེས་མ་ཚིམ་པར་བླ་མ་ཚོལ་བ་གནད་ཆེ་སྟེ། རང་དང་ཚེ་རབས་ལས་ཀྱིས་འབྲེལ་བའི་བླ་མ་དང་མ་མཇལ་ན།
གཞན་སུས་ཀྱང་རང་ལ་དོན་ཆེ་བ་ཞིག་མི་འབྱུང་བས་ཡིན། དེའི་ཚེ་མཆོད་པ་
འབུལ་བའི་རྒྱུ་ཙམ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག་བྱིན་ན་དེས་ཆོག་ཀྱང༌། རང་
གི་ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ་སྟོབས་ཆེ་བས་ཆོས་འཕགས་ལ་བཀུར་སྟིའི་ཆེད་དུ་རྟག་ཏུ་
ངུ་རང་གི་སྐུ་ལུས་ཀྱི་ཤ་བཅད་ཅིང༌། ཁྲག་གཏར་བ་སོགས་མཛད། དང་པོར་སངས་
རྒྱས་མང་པོའི་ཞལ་གཟིགས་སྐབས་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པ་ཐེག་ཆེན་
ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་བ་ཡིན་པ་ལ། ཆོས་འཕགས་མཇལ་ཏེ་ཆོས་བསྟན་པ་ན། ས་བརྒྱད་པ་ནོན་ཅིང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དེ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་
འགྲན་ཟླ་མེད་པར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་ལམ་མྱུར་དུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་མ་
དག་ས་བདུན་གྱི་གནས་སྐབས་ན་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་དགོས་
པར་བཤད་པས་སོ། །
དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་བགྲོད་པ་མྱུར་མི་མྱུར་ནི། བླ་མ་བསྟེན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

235

ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་བྱུང་མ་བྱུང་ལ་རག་ལས་ཤིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ན་ནི་གདམས་ངག་

སྣ་རེ་བསྟན་ཅིང་ཉམས་སུ་བླངས་ན་ཡང༌། དེའི་ཚོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ལ་ཉེ། དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་ཙམ་དུ་འཁྲིད་ནུས་པ་ཞིག་བསྟེན་པ་
བས་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་སྟོན་ནུས་པ་ཞིག་བསྟེན་ན་ཕྱི་མ་ཆེས་མྱུར་ཏེ། ལམ་
ཡོངས་རྫོགས་སྟོན་ནུས་པའི་བླ་མ་ཞིག་དང༌། སློབ་མ་དཀའ་སྤྱད་ནུས་པའི་སྣོད་
ལྡན་ཞིག་མཉམ་དུ་ཕྲད་ན། སངས་རྒྱས་ལག་པས་བཟོས་པ་ལྟར་དཀའ་ཚེགས་མེད་པར་འབྱུང་བར་གསུངས། ཕ་དམ་པས་ཀྱང༌། བླ་མས་བསྐྱལ་ན་གང་འདོད་གནས་སུ་སླེབས། །རྐང་གླར་མོས་གུས་ཕུལ་ཅིག་དིང་རི་བ། །ཞེས་གསུངས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས།

རི་དབང་རྩེ་ནས་གང་ཞིག་ལྷུང་གྱུར་ན། །ལྟུང་བར་མི་བྱ་སྙམ་ཡང་ལྟུང་བར་
འགྱུར། །བླ་མའི་དྲིན་གྱིས་ཕན་པའི་ལུང་ཐོབ་ན། །གྲོལ་བར་མི་འགྱུར་སྙམ་ཡང་

གྲོལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རི་བོ་མཐོན་པོའི་རྩེ་ནས་མར་ལྷུང་བ་ན།
སླར་ལོག་སྙམ་ཡང་ལྡོག་པར་མི་ནུས་པ་བཞིན། བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ཇི་བཞིན་བྱུང་

ནས་དེས་དྲངས་པ་ན་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་སྙམ་ཡང་གྲོལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་མ་བརྟེན་ན་ས་ལམ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་བགྲོད་པར་མི་ནུས་གསུངས།
གཉིས་པ་བླ་མ་ལ་མཆོད་ཅིང་བསྙེན་བཀུར་བས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ལ་ཉེ་བ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པ་ལ་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་

བསག་དགོས་ལ། དེ་འདྲ་བའི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བདེ་བླག་ཏུ་འདུམ་པ་ནི། བླ་མ་ལ་

མཆོད་པ་ཉིད་ལས་ལྷག་པ་མེད། གང་ཕྱིར་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་དང༌། །བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསོད་ནམས་པས། །སློབ་དཔོན་བ་སྤུའི་ཁུང་གཅིག་མཆོག །དེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

236

ཕྱིར་སློབ་དཔོན་མཆོད་བྱེད་པ། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གཟིགས། །ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱུད་དང་བསྟན་བཅོས་མང་པོར་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་

སྲས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོད་པ་ཕུལ་བ་ལས། བླ་མའི་སྐུའི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་
གཅིག་མཆོད་པ་ཕན་ཡོན་ལྷག་པར་གསུངས་ཤིང༌། རྗེ་ས་པཎ་གྱིས་ཀྱང༌། བསྐལ་

པ་སྟོང་དུ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ། །མགོ་དང་རྐང་ལག་བདོག་པ་གཏོང་བའི་
ཚོགས། །བླ་མའི་ལམ་འདིས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་སྡུད། །རིམ་གྲོ་བྱོས་ལ་དགའ་བ་
སྒོམས་ཤིག་ཨང༌། །ཞེས་བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྲག་ཏུ་མགོ་དང་རྐང་ལག་སོགས་གཏོང་
བའི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོའང་བླ་མ་ལ་མཉེས་པ་སྒྲུབ་པའི་ཚེགས་ཆུང་ངུ་གཅིག་གིས་

འདུམ་པར་གསུངས། ཚོགས་ཇི་ཙམ་རྫོགས་པ་མྱུར་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་ཉེ། དེ་ཡང་དུད་འགྲོ་དང༌། མི་དང༌། ཉན་ཐོས་དང༌། རང་རྒྱལ་དང༌།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང༌། བླ་མ་རྣམས་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མཆོད་པའི་ཡུལ་སྟོབས་ཆེ། སྔོན་དགེ་བཤེས་སྟོད་ལུང་པས།
སྟོད་ལུང་གི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་མཆོད་སྟོན་དྲངས་པ་ལས། ལོ་པའི་ཁྱི་ལ་ཟན་བྱིན་པ་བསོད་ནམས་ཆེ་ཞེས་ཕོར་པའི་ནང་གི་མར་ཁུ་ཚུན་ཆད་བསགས་ཏེ། ལོ་
པའི་ཁྱི་ལ་བསྐུར་སྐད། དེ་ཡང་རྒྱུད་ལས། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀུན་མཆོད་
པས། །བླ་མའི་བ་སྤུ་གཅིག་མཆོད་ལྷག །ཅེས་པ་ལྟར་བླ་མའི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་མཆོད་
པ་སྟེ། དེ་ནི་བླ་མའི་ཆིབས་རྟ་དང༌། སྒོ་ཁྱི་དང༌། འཁོར་གཡོག་སོགས་ལ་བྱེད་ཀྱི། སྤུ་
རང་ག་བ་ལ་མི་ཟེར་གསུངས།
གཉིས་པ་རྒྱལ་བ་རྣམས་དགྱེས་པར་འགྱུར་བ་ལའང་བསམ་ལུགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

237

གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་ཆོས་སྟོན་
པར་བཞེད་ཀྱང༌། ལོངས་སྐུ་ལྟ་ཞོག །སོ་སྐྱེ་ལས་དག་ཡན་ཆོད་ལ་སྣང་དུ་རུང་
བའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དངོས་སུ་མཇལ་བའི་སྐལ་བ་ཙམ་ཡང་མེད་པས། སྐུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་རང་ཅག་གི་སྐལ་བར་མ་གྱུར་ཅིང༌། དེས་ན་
རང་གི་སྐལ་བ་དང་འཚམས་པའི་སྐུ་ཞིག་བསྟན་ནས་ཆོས་སྟོན་དགོས། དེའི་ཕྱིར།
དེང་སང་འདུས་སྡེ་རྣམས་ཀྱིས་འཐུས་མི་བཏང་བ་བཞིན་དུ། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་
རྣམས་ཀྱིས་རང་རེའི་ཆེད་དུ་བླ་མར་སྤྲུལ་ལ། དེ་ལ་བསྟེན་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་བྱས་
ན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཁྱེན་ཅིང་དགྱེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། དགྱེས་
ཚུལ་ཡང་བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་ལས། བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་བྱས་
ཚེ༑ །འདི་ནི་མྱུར་དུ་སྲིད་ལས་གྲོལ་འགྱུར་ཞེས། །བུ་ལ་ཕན་པ་སྒྲུབ་པ་མས་མཐོང་
བཞིན། །རྒྱལ་བ་མ་ལུས་ཐུགས་ཡིད་གཏིང་ནས་དགྱེས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མས་བུ་གཅིག་པ་ལ་བརྩེ་བ་ལྟར། རང་ཅག་རྣམས་འཁོར་བ་
དང་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཁོ་ན་མཛད་པ་དེའི་ཕྱིར་ལེགས་
ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ཇི་བཞིན་བྱུང་བ་ན། དེ་མཁྱེན་ནས་
བཞེད་དོན་འགྲུབ་པས་མཉེས་པ་ཡིན།
གཉིས་པ་ནི་བླ་མ་ཚུལ་བཞིན་མ་བསྟེན་པར། སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པ་ཇི་
ལྟར་ཕུལ་ཡང་མི་དགྱེས་ལ། དེ་བསྟེན་ཚུལ་ཇི་བཞིན་བྱུང་ན་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་
ལས། འདི་ཡི་དོན་ལྡན་འགའ་ཞིག་ལ། །ང་ནི་དེ་ཡི་ལུས་གནས་ཏེ། །སྒྲུབ་པོ་གཞན་
ལ་མཆོད་པ་ལེན། །དེ་ཡིས་དེ་མཉེས་རང་གི་རྒྱུད། །ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་དག་བྱེད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

238

དོ༑ །ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱལ་བ་རྣམས་སྤྱན་མ་དྲངས་ཀྱང་བླ་མའི་སྐུ་ལ་བཞུགས་ནས།
རང་གི་མཆོད་པ་དགྱེས་བཞིན་བཞེས་པར་འགྱུར། དེས་ན་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ལ་མཆོད་པ་ཕུལ་ཀྱང་ཕུལ་བའི་ཕན་ཡོན་ལས་དགྱེས་བཞིན་བཞེས་པའི་ཕན་ཡོན་མི་
འབྱུང་ལ། བླ་མ་ལ་ཕུལ་བས་ནི། ཕུལ་བ་དང་བཞེས་པའི་ཕན་ཡོན་གཉིས་ཀ་འབྱུང༌།
གསུམ་པ་བདུད་དང་སྡིག་གྲོགས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པ་ནི། མདོ་ལས་
གསུངས་པ་བཞིན་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པས་ནི་བསོད་ནམས་ཆེན་
པོ་འཕེལ་ལ། དེ་འཕེལ་བས་ནི། བདུད་དང་སྡིག་གྲོགས་ཀྱིས་ཚུགས་པར་མི་འགྱུར་

ཏེ༑ རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་ཡིས་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱང་

འགྲུབ། །བདུད་བཅོམ་ནས་ནི་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་རེག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། གཞན་ཡང༌། བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་དག་ལ། །ལྷ་འམ་བདུད་ཀྱི་རིགས་དག་གིས། །བར་
ཆད་བྱ་བར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་གསུངས།
བཞི་པ་ཉོན་མོངས་ཉེས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འགགས་པ་ནི།

བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་པས་སྤང་བླང་རྣམས་ཚུལ་བཞིན་ཤེས་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་ལ། དེར་མ་ཟད། ད་ལྟར་བཤེས་གཉེན་གྱི་མདུན་དུ་སྡོད་པ་དང༌། དགེ་རྒན་གྱི་རྩར་སྡོད་
པ་རྣམས་ཉེས་སྤྱོད་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འགགས་པ་བཞིན་ཡིན་ཏེ། སྡོང་པོ་བཀོད་པ་
ལས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
དང༌། བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་ལས། དེ་ལ་རྟག་ཏུ་གུས་པས་བསྟེན་བྱས་ན། །ཉོན་མོངས་
ཉེས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་རང་ཤུགས་ཀྱིས། །འགག་ཅིང༌། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

239

ལྔ་པ་ས་ལམ་ཉམས་རྟོགས་ཐམས་ཅད་གོང་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བ་ནི། སྔར་
ཇོ་བོའི་མདུན་དུ་ཕྱག་ཕྱིར་བརྩོན་པའི་འབྲོམ་དང༌། ཨ་མེས་བྱང་ཆུབ་རིན་ཆེན་
གཉིས་ཀྱིས། རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ་སྒོམ་འབའ་ཞིག་ལ་གཞོལ་བ་དང་རྟོགས་པ་བསྡུར་བས་སྔ་མ་གཉིས་ཉམས་རྟོགས་ལྷག་པ་བྱུང་བ་བཞིན་ས་ལམ་གྱི་སྐྱེད་ཀྱང་
འདི་ཆེ། ཇོ་བོས་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་ནས། འབྲོམ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་བླ་མ་སེ་
བཙུན་ལ་ཞབས་ཏོག་བྱས་པ་ཁོ་ན་ལམ་དུ་སོང་བར་གསུངས། འདི་དག་འགའ་
ཞིག་གིས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་པོ་དང༌། དབང་བསྐུར་བའི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ལྟ་
བུ་ཆོས་ཁྲིའི་སྟེང་ནས་ཆོས་བཤད་པའི་བླ་མ་ཁོ་ན་ལ་བསམ་པ་འོང་སྟེ། དེ་འདྲ་མ་
ཡིན་པར། རང་གི་ཤག་ཏུ་རང་དང་ཁ་མཉམ་ལག་མཉམ་མཉམ་གཤིབ་བྱེད་པའི་

དཔེ་ཆ་སློབ་མཁན་གྱི་དགེ་རྒན་དེ་ལ་ཡང་བསྟེན་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་དགོས།
འབྲོམ་གྱིས་ཇོ་བོ་བསྙུན་སྐབས་ཤིག་ཏུ་ཆབ་ཆེན་ལ་མི་གཙང་བར་མ་བལྟས་པར་ལག་པས་བཅུས་ཏེ་ཕྱིར་བསྐྱལ་བས་དེའི་མཐུས་བྱ་རྒོད་ཀྱིས་ཉིན་ལམ་བཅོ་
བརྒྱད་བགྲོད་པའི་ས་ཆའི་སྲོག་ཆགས་གྲོག་སྦུར་ཚུན་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཕྲ་མོ་
ཤེས་པའི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཝལ་གྱིས་འཁྲུངས་ཤིང༌། ད་ལྟའི་

སྐབས་སུའང་བཀའ་གདམས་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྤྱི་མེས་ཆེན་པོ་ཞེས་མཚན་སྙན་
ཕྱོགས་བཅུར་གྲགས་པ་དང༌། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་འཕགས་བོད་གཉིས་ཀར་མཛད་འཕྲིན་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཡང་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ཇི་བཞིན་མཛད་པ་ཁོ་ནའི་
མཐུ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་སོགས་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་མི་རྒྱས་ཀྱང་
འདི་ལ་རག་ལས། བྱ་ཡུལ་བ་གཞོན་ནུ་འོད་ཀྱིས་སྤྱན་སྔ་བ་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

240

ཞབས་ཞུ་ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབས་པས་ཉིན་གཅིག་གད་སྙིགས་འཕོ་སར་བྱོན་སྐབས་
སྐས་གདང་གསུམ་པའི་ཁར་སླེབས་པ་ན་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འཁྲུངས་ཚུལ།
ས་པཎ་གྱིས་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ལ། དང་པོར་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་རྩོམ་
པར་ཞུས་པ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་ཁུ་བོའི་འདུ་ཤེས་ལས་བླ་མའི་འདུ་ཤེས་མི་སྐྱེ་
ཞེས་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་མ་མཛད་ལ། ཕྱིས་གྲགས་རྒྱན་བསྙུན་སྐབས་ཤིག་ཏུ་ས་
པཎ་གྱིས་བསྙུན་གཡོག་ལེགས་པར་བྱས་པས་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གནང་ཞིང༌། དེ་
ཕྱིན་ཆད་ཁུ་བོའི་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སངས་རྒྱས་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སྐྱེས་པས་
རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་པཎྜི་ཏར་གྱུར། ཁྲི་ཆེན་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་ཀྱང་
རང་གི་ཡོངས་འཛིན་བསྙུང་བ་ན། དེ་ལ་ཐུགས་ངལ་གྱིས་རང་ཡང་འདས་གྲབས་

བྱས། བསྙུན་གཡོག་ལེགས་པར་བྱས་པས་དེའི་མཐུས་ལྟ་བ་རྟོགས། ཕུར་ལྕོག་
ངག་དབང་བྱམས་པས་ཉིན་གཅིག་རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་པའི་རྩར་ལྕི་བ་སྒྱེད་མོ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བ་ཞིག་བསྐྱལ་ཏེ་དཀའ་སྤྱད་ཆེར་མཛད་པའི་སྐབས་རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་པས་བྱིན་གྱིས་

བརླབས་པའི་ནང་མཆོད་རྙིང་པ་ཀ་ལི་གང་སྩལ་བ་བཞེས་པས། དེས་ཐུགས་རྒྱུད་
བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ། དེ་ནས་བཟུང་ངེས་འབྱུང་སྐྱོ་ཤས་མནན་པས་མི་བཟོད་པ་སྐྱེས། དེའི་ཕྱིར་ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཡང་འདི་ལ་བརྟེན་ན་འཕེལ་ཆེ་སྟེ། ལམ་རིམ་

བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་ལས། ས་ལམ་ཉམས་རྟོགས་མོད་ལ་སྐྱེ་ཞིང་འཕེལ། །ཞེས་
གསུངས།

དྲུག་པ་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མི་ཕོངས་པ་

ནི༑ པོ་ཏོ་བས་བེའུ་བུམ་སྔོན་པོ་ལས། དེ་བས་ཆོས་འབྲེལ་མ་བརྟགས་མང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

241

མིན། །བརྟགས་ནས་བཟུང་ལ་བླ་མར་གུས་བྱ། །མ་འོངས་བླ་མས་མི་ཕོངས་ཆོས་
ཉིད། །ལས་རྣམས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཡིན་ཕྱིར། །
ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཇི་བཞིན་བྱས་ན། དེའི་
བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུས་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
གྱིས་མི་ཕོངས་པ་འབྱུང༌། ད་ལྟ་སོ་སྐྱེའི་བཤེས་གཉེན་རང་ག་བ་ཞིག་ལ་སངས་

རྒྱས་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་ནས་བསྟེན་ཚུལ་ཇི་བཞིན་བྱས་ན། ཕྱི་མར་བྱམས་
འཇམ་དབྱངས་ལྟ་བུའི་བླ་མ་དང་མཇལ་ཞིང་ཆོས་ཐོས་པ་འོང༌། དེ་ལྟར་ཡང་བདུད་
རྩིའི་སྙིང་པོ་ལས། ཚེ་འདིར་བླ་མ་ཚུལ་བཞིན་མཉེས་བྱས་པའི། །རྒྱུ་མཐུན་འབྲས་
བུས་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཆོག་དང་མཇལ་འགྱུར་
ཞིང༌། །ཚང་ལ་མ་ནོར་དམ་ཆོས་ཐོས་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །
བདུན་པ་ངན་སོང་དུ་མི་ལྟུང་བ་ནི། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་

བྱས་ན། དེས་བཀའ་བཀྱོན་པ་ཚུན་གྱིས་ངན་སོང་དུ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཟད་ནས།

དེར་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན། དགེ་བཤེས་ལྷ་བཟོ་བས་དགེ་བཤེས་སྟོད་ལུང་པ་ནམ་མཇལ་
རེས་ཀྱིས། ལྷ་བཟོ་བ་ལ་བཀའ་བཀྱོན་འབའ་ཞིག་མཛད་པས། རང་གི་སློབ་མ་
ཉག་མོ་བས་སྐུར་པ་བཏབ་པ་ན། དེ་སྐད་མ་ཟེར། ང་ལ་དེ་ལྟར་མཛད་རེས་ཀྱིས་ཧེ་རུ་ཀས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་འདྲ་བ་རེ་འོང་བ་ཡིན། ཞེས་དང༌། འགྲོ་མགོན་གཙང་
པ་རྒྱ་རས་ཀྱིས། བརྡུང་གཏག་བྱུང་ན་དབང་བསྐུར་ཡིན། །བྱིན་རླབས་འཇུག་ན་དེ་
ལ་འཇུག །བཀའ་བཀྱོན་དྲག་པོ་དྲག་སྔགས་ཡིན། །བར་ཆད་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིས་

སེལ། །གསུངས་པ་བཞིན་ངན་སོང་གི་ལས་ཟད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་དང༌། སའི་སྙིང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

242

པོའི་མདོ་ལས། དེས་ཟིན་པ་ནི་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ངན་འགྲོར་འཁྱམ་
པར་འགྱུར་བའི་ལས་རྣམས་ཚེ་འདིར་རིམས་ལ་སོགས་པའམ་མུ་གེ་ལ་སོགས་པ་
ལུས་དང་སེམས་ལ་གནོད་པ་འབྱུང་བས་བྱང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཐ་ན་བརྒྱད་བཀག་
གམ་རྨི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བྱང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་པ་སྦྱིན་པའམ་བསླབ་པ་བསྲུང་བ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་སྔ་དྲོ་གཅིག་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་ལྟར་བསམ།
བརྒྱད་པ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་
འགྲུབ་པ་ནི། སྡོམས་ལྟ་བུ་སྟེ། མདོར་ན་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པ་འདི་

འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་
ཞིང༌། ཐ་ན་ངན་སོང་དུ་མི་ལྟུང་བའི་ལེགས་ཚོགས་ནས་བཟུངས། ཡ་ཀིའི་སངས་

རྒྱས་ཐོབ་པའི་ལེགས་ཚོགས་ཀྱི་བར་ཐམས་ཅད་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབད་མེད་དུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བླ་མས། ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་དྲིན་ཅན་
རྗེ༑ །ཞེས་སོགས་དང༌། བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་ལས། མདོར་ན་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་
པས་གནས་སྐབས་སུ། །མི་ཁོམ་ལས་ཐར་ལྷ་མིའི་རྟེན་བཟང་རྙེད། །མཐར་ཐུག་
འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ཟད་དེ། །ངེས་ལེགས་གོ་འཕང་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་བླ་མ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཉིས་བསྟེན་ཀྱང་
གཅིག་གིས་ཀྱང་ཐུགས་ལ་མ་བཏགས་པ་མེད་གསུངས་པ་ལྟར། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ལེགས་པར་མཛད་པས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ན་མཛད་འཕྲིན་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་བྱུང་བ་སོགས་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

243

དེ་ནས་གཉིས་པ་མ་བསྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི།

གོང་གི་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་བརྒྱད་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ལ་མི་ཉེ་བ་སོགས་སོ། །བསྟེན་ཚུལ་ལོག་པའི་ཉེས་དམིགས་ལ་བརྒྱད་ཡོད།
བླ་མ་དང་པོར་བསྟེན་ནས་མཇུག་ཏུ་བསྟེན་ཚུལ་ལོག་ན་ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་ཆེ་བས་དང་པོར་བསྟེན་རུང་ངམ་མི་རུང་སོགས་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་ཆོས་ཞུ་བ་དགོས།
ཉེས་དམིགས་དང་པོ་བླ་མ་ལ་བརྙས་སྨོད་ཤོར་ན་རྒྱལ་བ་ཀུན་ལ་བརྙས་པ་ནི། བླ་མ་
ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་གཟུགས་རང་འདུལ་ཆེད་དུ་བྱོན་པ་འཐུས་མི་ལྟ་
བུ་ཡིན་པས་དེ་ལ་བརྙས་སྨོད་ཤོར་ན་ནི། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་བརྙས་སྨོད་
བྱས་པ་སྟེ། རེ་ཞིག་སངས་རྒྱས་གཅིག་ལའང་ཡུལ་མཉན་པར་བལྟ་དགོས་ན།
སངས་རྒྱས་ཀུན་ལ་སྨོད་པར་བྱེད་པས་ཇི་ལྟར་འགྱུར། དེ་འདྲའི་བླ་མ་ནི་འཆད་པ་

པོས་འཆད་འདོད་དང༌། ཉན་པ་པོས་ཉན་འདོད་ཀྱིས་ཚིག་གཅིག་ཙམ་ཡན་ཆད་ཉན་ཡུལ་ཞིག་ལ་ཟེར་བས། ངེད་ཚོས་བླ་མ་གང་སྙན་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་བསྟེན་ཚུལ་
གཟབ་གཟབ་བྱེད། གཞན་ཀ་ཁ་སློབ་མཁན་སོགས་ལ་སྣང་ཆུང་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལྟར་མི་རུང་སྟེ། རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་པའང་ཀ་ཁ་སློབ་མཁན་གྱི་བཙུན་ལོག་ལ་དག་སྣང་མ་སྐྱེས་ཀྱི་

བར་དུ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མ་སྐྱེས་པ་དང་འདྲ། བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོར་ཡང༌། དགེ་
བའི་བཤེས་རྣམས་རྒྱལ་ཀུན་འཕྲིན་ལས་དེ། །རང་གི་བླ་མར་ཤར་བ་ཉིད་ཡིན་

ཕྱིར། །དེ་ལ་མ་གུས་རྒྱལ་ཀུན་མ་གུས་པར། །གསུངས་ཕྱིར་དེ་ལས་རྣམ་སྨིན་ལྕི་བ་གང༌། །སོགས་དང༌། དགྲ་ནག་གི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པར། ཚིགས་བཅད་གཅིག་

ཙམ་མཉན་པ་ལ༑ །གང་གིས་བླ་མར་མི་འཛིན་པ། །ཁྱི་ཡི་སྐྱེ་གནས་བརྒྱར་སྐྱེས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

244

ནས། །རྨེ་ཤ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། དེ་འདྲའི་

མགོན་ལ་བསམས་བྱས་ནས། །སློབ་མར་གྱུར་ནས་བརྙས་ན་ནི། །སངས་རྒྱས་

ཐམས་ཅད་བརྙས་པས་ན༑ །དེས་ནི་རྟག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་འཐོབ། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ཉེས་དམིགས་གཉིས་པ་བླ་མ་ལ་ཁྲོ་སེམས་སྐྱེས་ན་དེའི་སྐད་ཅིག་མའི་

གྲངས་དང་མཉམ་པའི་དགེ་རྩ་བཅོམ་ནས་བསྐལ་པར་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ་ནི། བླ་མ་

ལ་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེས་ན། ཁོང་ཁྲོ་ཇི་ཙམ་སྐྱེས་པའི་ཡུན་གྱི་ཐུང་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའི་

གྲངས་དང་མཉམ་པར་དགེ་རྩ་བཅོམ་ནས། དེའི་གྲངས་ཀྱི་མནར་མེད་དུ་གནས་
དགོས་པར་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ལས། བླ་མ་ལ་ཁྲོས་སྐད་ཅིག་གྲངས། །བསྐལ་པར་
བསགས་པའི་དགེ་བཅོམ་ནས། །དེ་སྙེད་བསྐལ་པར་དམྱལ་སོགས་ཀྱི། །སྡུག་
བསྔལ་ཚོར་བ་དྲག་པོ་མྱོང༌། །ཞེས་གསུངས། དཔེར་ན་སེ་གོལ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་

ཁྲོས་ན། བསྐལ་ཆེན་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྔར་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་བཅོམ་ཞིང༌། དེའི་ཚོད་
ཀྱི་མནར་མེད་དུ་གནས་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པས་མ་གུས་བརྙས་སྨོད་ཁོང་ཁྲོ་
སོགས་བྱས་པ་དང་། མ་མཉེས་པ་བྱུང་བ་རྣམས་བླ་མ་དེ་ཞལ་བཞུགས་ཡོད་ན་དེའི་དྲུང་དང༌། མེད་ན་ན་བཟའ་ཚུན་གྱི་དྲུང་དུ་བཤགས་པ་བྱེད་དགོས།
གསུམ་པ་སྔགས་ལ་བརྟེན་ཀྱང་མཆོག་མི་འགྲུབ་པ་ནི། འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་
ལས། སེམས་ཅན་མཚམས་མེད་ལ་སོགས་པའི། །སྡིག་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཡང༌། །རྡོ་
རྗེ་ཐེག་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ། །ཐེག་པ་མཆོག་ནི་འདི་ལ་འགྲུབ། །སྙིང་ནས་སློབ་དཔོན་སྨོད་
པས་ནི། །སྒྲུབ་ཀྱང་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་མཚམས་མེད་ལྔ་བྱས་པ་སོགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

245

ཇི་འདྲའི་སྡིག་པ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང༌། གསང་བ་འདུས་པའི་ལམ་འདི་ལྟ་

བུ་ལ་བརྟེན་ན་མྱུར་དུ་མཆོག་འགྲུབ་ལ། སྙིང་ནས་སློབ་དཔོན་སྨོད་པས་ནི་ཇི་ཙམ་

བསྒྲུབས་ཀྱང་མཆོག་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་ཡིན།
བཞི་པ་རྒྱུད་དོན་བརྩོན་པས་བསྒྲུབས་ཀྱང་དམྱལ་བ་སོགས་སྒྲུབ་པ་དང་
འདྲ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་ལ་དམ་ཚིག་ཉམས་པ་དེས་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབས་ཀྱང་
དམྱལ་བ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་པར་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད་ལས། གང་གིས་སློབ་
དཔོན་ཡང་དག་སྨད། །དེས་ནི་རྒྱུད་ཀུན་སྒྲུབ་པའི་མཆོག །གཉིད་དང་འདུ་འཛི་རྣམ་
སྤངས་ཏེ། །བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་ལེགས་བསྒྲུབས་ཀྱང༌། །དམྱལ་སོགས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
ལྔ་པ་ཡོན་ཏན་སྔར་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་གསར་དུ་མི་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེས་ཟིན་
ཉམས་པ་ནི། བླ་མ་ལ་བརྙས་སྨོད་ཤོར་ན། ཚེ་དེར་རྟོགས་པ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་

གེགས་བྱེད་ཅིང༌། སྔར་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ། སློབ་དཔོན་ནག་པོ་
སྤྱོད་པས་བླ་མ་ཛ་ལན་དྷ་ར་པའི་བཀའ་ཅུང་ཟད་བཅགས་པས་སྐུ་ཚེ་དེ་ལ་མཆོག་
མ་འགྲུབ། རས་ཆུང་པས་ཀྱང༌། མིད་ལའི་བཀའ་ལན་གསུམ་བཅགས་པས་སྐུ་ཚེ་
དེ་ལ་མཆོག་མ་འགྲུབ་པར་སྐྱེ་བ་གསུམ་ལེན་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང༌། སྔོན་སློབ་དཔོན་རིགས་ངན་ཞིག་ལ་སློབ་མ་རིགས་བཟང་ཞིག་ཡོད་ཅིང༌། སློབ་མ་དེས་
ནམ་མཁར་འཕུར་ནུས་པས། ཉིན་གཅིག་བླ་མའི་ཐད་ཀྱི་ནམ་མཁར་འཕུར་ཏེ། ཁོ་
རང་གི་བླ་མ་ལའང་འདི་འདྲ་མེད་བསམས་པས་དེ་མ་ཐག་ནུས་པ་ཉམས་ཏེ་སར་
ལྷུང་བ་དང༌། པཎ་ཆེན་ནཱ་རོ་པས་བླ་མའི་བཀའ་བརྗེད་ནས་མུ་སྟེགས་པ་དང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

246

བརྩོད་པས་སྐུ་ཚེ་དེར་མཆོག་མ་འགྲུབ་པར་བར་དོར་འཚང་རྒྱ་དགོས་བྱུང་བ་
དང༌། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་ཚེ་དེ་ལ་མཆོག་འགྲུབ་པར་ལུང་བསྟན་པའི་ལི་

ཡུལ་གྱི་དགེ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་ལ་ལོག་ལྟ་སྐྱེས། ཐེ་ཚོམ་
ཟོས་པས། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་རྒྱུའི་ཚབ་ཏུ་རང་ཡུལ་ལ་སླེབ་པ་དང་གསེར་རྐྱལ་པ་གང་གི་དངོས་གྲུབ་ལས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། བླ་མ་ལ་ལོག་ལྟ་
ཤོར་ན་ཉམས་རྟོགས་སྐྱེ་བ་འགྱངས་ཤིང༌། དངོས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འོང་རྒྱུ་དེ་ཆུང་ངུར་འགྱུར་འགྲོ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་སྡིག་གྲོགས་ལ་བརྟེན་ན་ཡང་ཉམས་རྟོགས་འགྲིབ་
པར་བྱེད་པས་དེ་ལ་འཛེམ་དགོས། དེང་སང་གི་མི་ཕལ་ཆེར་ཚེ་འདི་པར་ཞེན་པ་
ཤ་སྟག་ཡིན་པས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཚེ་འདིའི་གྲོས་འདེབས་པར་བྱེད་ཅིང༌། རང་
གིས་ཀྱང་དེས་ཤ་ཚ་བྱེད་པ་དང༌། ཕན་འདོགས་བྱེད་པ་ལྟ་བུར་མཐོང་ཡང་དེ་འདྲ་
བའི་མི་དེ་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་ཡིན། སྡིག་གྲོགས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་གོས་སུ་རེ་བ་གྱོན།
མགོ་ལ་རྭ་ཟིང་ངེ་བ་ཞིག་མི་འོང༌། ཤ་ཚ་མདོག་གིས་མི་དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་ཞིང༌།

དགེ་བ་ལས་ཉམས་སུ་འཇུག་མཁན་དེ་ལ་ཟེར། དེ་འདྲ་གང་གིའང་ཁ་ལ་མི་ཉན་
པར་སྡིག་གྲོགས་དེ་གླང་ཆེན་སྨྱོན་པ་དང༌། སྟག་གཟིག་ལྟ་བུར་འཇིགས་སྐྲག་གི་

ཡུལ་དུ་བལྟས་ནས་སྤོང་དགོས། ད་ལྟ་འགའ་ཞིག་གིས་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་བྱེད་
པ་དག་ལ། འདི་ཙམ་བློས་མ་གཏོངས་ཤིག །བློས་བཏང་ཆེ་དྲགས་ན་མི་འོང་ཞེས་
སོགས་སྙན་སྙན་ལྟར་སྨྲ་བ་ཡོད་མོད། དོན་དུ་སྡིག་གྲོགས་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་
དངོས་སུ་ཚིག་རྩུབ་པོས་མི་བཟློག་ཅིང༌། རང་གིས་ལག་ལེན་ལ་དེ་བཞིན་མི་བྱེད་
པ་དགོས་གསུངས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

247

དྲུག་པ་ཚེ་འདིར་ནད་སོགས་མི་འདོད་པས་གཙེས་པ་ནི། བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་

ལས། སློབ་དཔོན་ལ་ནི་སྨོད་པ་དེ། །ཡམས་དང་འཚེ་བའི་ནད་རྣམས་དང༌། །གདོན་
དང་རིམས་དང་དུག་རྣམས་ཀྱིས། །རྨོངས་ཆེན་དེ་ནི་འཆི་བར་འགྱུར། །རྒྱལ་པོ་མེ་
དང་སྦྲུལ་གདུག་དང༌། །ཆུ་དང་མཁའ་འགྲོ་རྐུན་པོ་དང༌། །གདོན་དང་ལོག་འདྲེན་
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང༌། །བསད་ནས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་འགྲོ། །ནམ་ཡང་སློབ་དཔོན་
དག་གི་ནི། །ཀུན་ཏུ་སེམས་དཀྲུགས་མི་བྱ་སྟེ། །གལ་ཏེ་རྨོངས་པས་བྱས་གྱུར་
ན༑ །དམྱལ་བར་ངེས་པར་འཚེད་པར་འགྱུར། །མནར་མེད་ལ་སོགས་འཇིགས་རུང་

བའི། །དམྱལ་བ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ། །སློབ་དཔོན་ལ་ནི་སྨོད་པ་རྣམས། །དེར་ནི་
གནས་པར་ཡང་དག་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་སློབ་དཔོན་ལ་བརྙས་སྨོད་
ཤོར་ན། ཚེ་འདིར་ཡང་མི་འདོད་སྣ་དགུ་འབྱུང་སྟེ། སྔོན་འཕགས་ཡུལ་ན་སློབ་དཔོན་
སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་པའི་ཚེ། ཁོང་རང་གི་བླ་མ་གྲུབ་ཆེན་ཕག་ཚང་པ་དེར་བྱོན་པ་མ་མཐོང་བའི་ཚུལ་དུ་བརྫུས་ནས། རྗེས་སུ་བླ་མར་ངས་མ་མཐོང་ཞེས་རྫུན་ཞུས་པས་མིག་འབྲས་དངོས་སུ་ཕྱིར་དོན་ནས་སར་ལྷུང་བའི་ལོ་
རྒྱུས་དང༌། དྭགས་པོ་འཇམ་དཔལ་ལྷུན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་ཉེ་གནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལགས་ཞེས་པ་དད་གུས་མེད་པ་ཞིག་རྗེས་སུ་རྒོད་དཀར་ལར་རྐུན་མས་མགོ་བོ་
བརྫོག་རྡོས་བཅོམ་ནས་ཤི་བ་དང་། སྣེའུ་ཟུར་པའི་སློབ་མ་དམ་ཚིག་ཉམས་པ་ཞིག་

ཤི་ཁར་འཇིགས་སྣང་བྱུང་ཚུལ་སོགས་སྩལ།
བདུན་པ་ཕྱི་མར་ངན་སོང་མུ་མཐའ་མེད་པར་འཁྱམས་པ་ནི། ཉེས་
དམིགས་ཆེ་ཤོས་ཏེ། བླ་མ་ལ་བརྙས་སྨོད་བྱེད་པ་དེ་ནི། ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

248

བའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། གཞན་དམྱལ་བའི་རབས་མང་པོ་མདོ་
ལས་གསུངས་ཀྱང༌། བླ་མ་ལ་བརྙས་སྨོད་བྱེད་པ་དེ་དམྱལ་བ་འདིར་སྐྱེ་ཞེས་མ་
བསྟན་ལ། རྒྱུད་དེར་ལག་ན་རྡོ་རྗེས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་དག་སློབ་དཔོན་ལ་
བརྙས་པར་བགྱིད་པ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། ཞེས་དེའི་རྣམ་

སྨིན་གསུང་བར་བསྐུལ་བ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ལག་ན་རྡོ་རྗེ།
ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྐྲག་པར་འགྱུར་གྱིས་དེ་སྐད་མ་སྨྲ་ཞིག །གསང་བ་

པའི་བདག་པོ་འོན་ཀྱང་ཅུང་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱའི། དཔའ་བོ་བསྒྲིམས་ཏེ་དེ་ཉོན་
ཅིག །མཚམས་མེད་ལ་སོགས་མི་བཟད་པ། །དམྱལ་བ་གང་དག་ངས་བཤད་པ། །དེ་
རྣམས་ཀྱི་ནི་གནས་སུ་བརྗོད། །དེ་ནི་བསྐལ་པ་མཐའ་ཡས་སོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །ནམ་ཡང་སློབ་དཔོན་བརྙས་མི་བྱ། །ཞེས་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་
སྐྲག་པར་འགྱུར་ཞིང་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱང་བརྒྱལ་བར་
དགོངས་ནས། ཞིབ་ཏུ་གསུངས་མ་ཕོད་པའི་ཚུལ་གྱིས། མནར་མེད་དུ་ལོ་གྲངས་མང་པོར་གནས་དགོས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན། དེས་ན་བླ་མ་ལ་བརྙས་སྨོད་ནམ་ཡང་
མི་རུང་བར་གསུངས་ལ། བླ་མར་བརྙས་སྨོད་བྱེད་པ་ལྟ་ཞོག །བརྙས་སྨོད་བྱེད་པའི་
མི་ཡང་མཐོང་དུ་མི་རུང་ཞིང༌། གྲུབ་ཆེན་གླིང་རས་པས་ཆོས་གསུང་སྐབས། ཆག་
ལོའི་སློབ་མ་དམ་ཉམས་ཤིག་དེར་སླེབ་པས། དེ་མ་ཐག་ཞལ་འགྲིགས་ནས་ཆོས་གསུངས་མ་ཐུབ་པར་གཤེགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཡིན་གསུངས།

བརྒྱད་པ་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཕོངས་པ་
ནི༑ སྔར་གྱི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་བཤད་པ་དེ་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ། དེ་མ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

249

མཇལ་བས་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་ཙམ་ཡང་མི་གོ་བའི་མི་ཁོམ་པའི་གནས་ཁོ་ནར་སྐྱེ་
ཞིང༌། མདོར་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས། དེ་ནས་འདི་ཕྱིའི་ལེགས་ཚོགས་ཇི་སྙེད་པའི། །ཞེས་
སོགས་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་ལེགས་ཚོགས་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་བཤེས་
གཉེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པའི་འབྲས་བུ་དང༌། མི་མཐུན་པའི་རྒུད་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་

མཆིས་པ་ཐམས་ཅད་བཤེས་གཉེན་མ་བསྟེན་པ་དང་བསྟེན་ཚུལ་ལོག་པ་གང་རུང་
གི་འབྲས་བུ་ཡིན། བླ་མ་ལ་བསྟེན་ཚུལ་ལོག་ན། ཚེ་འདིར་མ་ཟད། སྐྱེ་བ་གཞན་
དུའང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་མི་མཇལ་ཏེ། བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་ལས། གལ་ཏེ་
བརྒྱ་ལ་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ཐོབ་ཀྱང༌། །མ་གུས་པ་ཡི་རྒྱུ་མཐུན་འབྲས་བུ་དེས། །མི་
ཁོམ་གནས་སུ་སྐྱེས་ནས་དམ་ཆོས་དང༌། །དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་ཐོས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་འདི་ནི་བསམ་བཞིན་དུ་

བྱེད་པ་ལྟ་ཅི། མ་བརྟགས་མ་བསམས་པར་རང་གར་བྱས་པའི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
ཕྲ་མོས་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་ངན་སྣ་ཚོགས་འོང་བ་མིད་ལས་མར་པར་ཟངས་སྟོང་
པ་ཕུལ་བས་རྟེན་འབྲེལ་འཕྱུགས་པ་དང༌། ཐོག་མར་མར་པས་གནང་བའི་ཆང་ལྷག་
མེད་གསོལ་བས་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིགས་པ་སོགས་དང༌། མར་པས་ཡི་དམ་ལ་ཕྱག་

འཚལ་བས་རྟེན་འབྲེལ་འཕྱུགས་པ་སོགས་དང༌། འབྲོམ་གྱིས་སེ་བཙུན་དང༌། ཇོ་བོ་
བསྟེན་པ་དང༌། ཇོ་བོས་གསེར་གླིང་པ། མིད་ལས་མར་པ་བསྟེན་པ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་
ཁྱུང་པོ་ལྷས་པའི་དབང་ཁང་གི་ལོགས་ལ་གསེར་ལེབ་བྱུགས་མཛད་པ་སོགས་
ཀྱིས་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་ཚུལ་སོགས་གསུངས་ནས་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་འདི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིགས་ལེགས་ཉེས་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་དེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

250

ལྟར་བྱུང་བ་ཡོད། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་ཐོག་མར་རྗེ་དང་མ་མཇལ་གོང་རྩོད་པའི་

བསམ་པས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་བྱོན་སྐབས་ཀྱི་རབས་གསུངས་ནས། དེ་ལྟར་
ཀུན་སློང་ངན་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་པོ་འགྲིགས་པ་དང༌། ཀུན་སློང་བཟང་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་འཕྱུག་པ་སྣ་ཚོགས་འོང་བས་གཟབ་དགོས་གསུངས། རང་ཅག་བླ་མའི་

མཚན་བརྗོད་པ་ན། སྐུ་ཞབས་སུ་ཞིག་མ་དང་སྐུ་ཞབས་ཅི་ཞིག་པ་ཞེས་ཟེར་མོད། དེ་
ལྟར་མི་བྱ་བར་ཞལ་སྔ་ནས་ཞེས་སོགས་ཞེ་ས་དང་བཅས་མཚན་བརྗོད་དགོས། ཇོ་བོས་གསེར་གླིང་པའི་མཚན་བརྗོད་པ་ན་ཕྱག་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཞིང་ཆེ་བརྗོད་མཛད།
གཞན་གྱིས་གསེར་གླིང་པའི་མཚན་དངོས་བསྒྲགས་པ་བྱུང་ན་ཧར་གྱིས་བཞེངས་
པར་མཛད། ཁོ་བོས་ཀྱང་བདག་ཉིད་སྒྲོགས་པ་མིན་ཡང༌། བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་
ཐོལ་བྱུང་དུ་སྒྲོགས་པ་མཐོང་བ་ན་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འོང་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཞལ་
བཞུགས་པའི་ཚེ་མཚན་བརྗོད་པར་དཀའ་བ་ཞེས་མི་བྱ་གསུངས། དེ་ནས་སླར་ཡང་
གོང་གི་ས་བཅད་རྣམས་ལ་བསྐྱར་བཤད་འབྲིང་བསྡུས་གཉིས་མཛད་དོ། །
༈ ཉིན་བརྒྱད་པར། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། གང་དག་སྲིད་པའི་བདེ་ལ་མ་
ཆགས་ཤིང༌། །དལ་འབྱོར་དོན་ཡོད་བྱ་ཕྱིར་བརྩོན་པ་ཡིས། །རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་
ལམ་ལ་ཡིད་རྟོན་པའི། །སྐལ་ལྡན་དེ་དག་དང་བའི་ཡིད་ཀྱིས་ཉོན། །ཞེས་པའི་ལུང་

འདྲེན་དང་བཅས། རྐང་པ་དང་པོ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང༌། གཉིས་

པ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་དང༌། རྐང་པ་གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་ལ་སྦྱར་བ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྔོན་འགྲོ་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་སོང་རྗེས། སྔོན་དུ་ཇི་ལྟར་སོང་བའི་ས་བཅད་རྣམས་འདྲེན་ཅིང་དངོས་གཞི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

251

ཚུལ་གྱི་ས་བཅད་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་ལ་བསྐྱར་བཤད་གནང་སྟེ། དེ་ལ་ས་
བཅད་འདིར་དམིགས་པ་སྐྱོང་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པས་བཤེས་གཉེན་བརྟག་
པའི་ཚུལ་གྱི་སྐོར་བདེ་མྱུར་གྱི་ས་བཅད་ལ་མི་གསལ་ཡང༌། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་
ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་འདིའི་བར་ན་འཆད་དགོས། དེ་ཡང་འོ་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་ལ་ཕན་ཡོན་དང༌། མ་བསྟེན་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་དེ་ལྟར་ཡོད་
ན༑ ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་ཞེ་ན། བཤེས་གཉེན་དེ་ཡང་གང་བྱུང་གིས་མི་

ཆོག་པར་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་འཁྲིད་ནུས་པ་ཞིག་བསྟེན་དགོས་ཀྱི། དཔེར་ན།
ཐུགས་ཤིན་ཏུ་བཟང་བ་ཙམ་ལྟ་བུ་ཡོན་ཏན་ཕྱོགས་རེ་བ་ཞིག་གིས་ལམ་ཡོངས་

རྫོགས་ལ་འཁྲིད་མི་ནུས། སློབ་མ་དད་པ་དང་ཤེས་བརྩོན་ལྡན་ཡང༌། བླ་མ་དེ་མདོ་
སྔགས་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ནང་བྱན་ཆུད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ཚེ། དེས་དེ་སྐྱབས་འགྲོའི་

ཁྲིད་དང༌། ལྷའི་སྒྲུབ་ཐབས་དང༌། རྩ་རླུང་བསྒོམ་པ་སོགས་ཉམས་ལེན་ཕྱོགས་རེ་བ་
སྣ་གཅིག་ཙམ་ལ་མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོར་སྦྱོར་བས། དལ་བ་ཐོབ་པ་ལ་དོན་ཆེན་པོ་འགྲུབ་
པར་མི་འགྱུར་བས་བཤེས་གཉེན་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་བསྟེན་དགོས། མཚན་
ཉིད་ཀྱང༌། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པ་པོ་དང༌། བྱང་སེམས་དང༌། གསང་སྔགས་
ཀྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པ་པོའི་མཚན་ཉིད་སོགས་སོ་སོར་མང་ཡང༌། འདིར་ལམ་གྱི་

རིམ་པ་ཡོངས་རྫོགས་སྟོན་ནུས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་ལ།
མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་མི་ལྡན་ཡང་མ་བསྟེན་གོང་ནས་བརྟག །བླ་མའི་མཚན་ཉིད་
བརྟག་པ་འདི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པར་འདོད་པས་བྱ་བར་མ་ཟད། འདུལ་མདོ་
སྔགས་གསུམ་གྱི་བཤེས་གཉེན་བྱེད་པར་འདོད་པས་ཀྱང་འདུལ་མདོ་སྔགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

252

གསུམ་གྱི་བླ་མའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རང་ལ་ཚང་མ་ཚང་བརྟག་སྟེ་མ་ཚང་ན་ཚང་བར་
བྱ་དགོས་ཀྱི། ཚེ་བུམ་དང༌། བྱབས་ཁྲུས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཚང་བ་ཙམ་དང༌། ཆོ་ག་བློ་ཐོག་ནས་གཏོང་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་བླ་མའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་མིན།

དེ་ཡང་བླ་མའི་མཚན་ཉིད་ལ། འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་མཁན་སློབ་ཀྱི་

མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད། གསང་
སྔགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་ཡོད་པ་ལས། ད་ལམ་འདིར་

ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་བའི་བླ་མའི་མཚན་ཉིད་གཙོ་བོར་སྨོས་ན། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་བ་ཉེར་ཞི་བ། །ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་བརྩོན་བཅས་ལུང་
གིས་ཕྱུག །དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་སྨྲ་མཁས་ལྡན། །བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་སྐྱོ་བ་
སྤངས་ལ་བརྟེན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་ཚང་བ་སྟེ། དེའི་ནང་གི་དུལ་བ་
ནི༑ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་རྒྱུད་བཏུལ་བ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་རྣམ་གཡེང་ཞི་བ།

ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང༌། སྤོས་ཀྱི་གསེབ་ཏུ་ཤིང་

གཞན་བཅུག་ན་དེ་ལ་སྤོས་དྲི་འགོ་བ་ལྟར། བླ་མའི་ཡོན་ཏན་དང་སྐྱོན་རྣམས་རང་
ལ་འགོ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས། རང་ལས་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་ཞིག་དང༌། དེ་ཉིད་

རྟོགས་པ་ནི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལྟ་བ་རྙེད་པ་སྟེ། འདི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་

བ་དང༌། གོང་གི་ཤེས་རབ་ནི་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྙེད་པའི་ཤེས་རབ་ལ་
ཡང་བྱེད་པས་མི་ཟློས་སོ། །གཞན་སླ། འདི་ཐམས་ཅད་མ་ཚང་ནའང༌། བསླབ་
གསུམ་གྱིས་རྒྱུད་དུལ་བ་དང༌། སྙིང་བརྩེ་བ་དང༌། དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྔ་ངེས་པར་
ལྡན་དགོས། པོ་ཏོ་བས། ངེད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཡེར་པའི་ཞང་བཙུན་ཀུན་ལ་མང་དུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

253

ཐོས་པ་ཡང་མེད་སྐྱོ་བ་བཟོད་པ་ཡང་མེད་པས་གླ་བོ་དྲིན་དུ་གཅགས་པ་རེ་བྱེད་པ་ཡང་མེད་དེ་སྔ་མ་ལྔ་ཡོད་པས་དྲུང་ན་སུ་ཡོད་པ་ལ་ཕན། གཉན་སྟོན་ལ་སྨྲ་མཁས་པ་ཡེ་མེད་ཡོན་བཤད་རེ་བྱེད་པ་ཡང་འདི་ཀུན་གྱིས་ད་རེས་མི་གོ་སྙམ་པ་ལས་མི་
ཤེས་ཏེ་ལྔ་པོ་ཡོད་པས་སུ་ཉེ་བ་ལ་ཕན་གསུང་ངོ༌། །གླ་བོ་དྲིན་དུ་གཅགས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། འདིས་འགྲིགས་འདུག་སྙམ་པའམ། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་སྐད་ཆ་
ལེགས་སོ་སྟེར་བ་ལ་བྱེད།
དུས་མཐར་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་དཀོན་ན། སྐྱོན་ཡོན་གཉིས་ལས་ཡོན་ཏན་གཙོ་
ཆེ་བ་ཞིག་དང༌། ཚེ་འདི་ལས་ཕྱི་མ་གཙོ་ཆེ་བ་དང༌། བདག་གཞན་གཉིས་ལས་

གཞན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་གནད་ཡིན། དེ་ལྟ་མིན་པར་མི་

དགེ་བའི་བཤེས་དང་འཕྲད་ན་སོར་མོའི་ཕྲེང་བ་ཅན་ལ་ལོག་པའི་བཤེས་གཉེན་
གྱིས་ལམ་ལོག་པར་བསྟན་ནས་སྡིག་ཚབས་པོ་ཆེ་བསགས་དགོས་བྱུང་བ་ལྟར་འགྱུར་བས། དང་པོ་ནས་ལེགས་པར་བརྟགས་ཏེ་འོས་པར་མཐོང་བ་ན་བླ་མར་བརྟེན་པར་བྱའོ། །སློབ་མ་ཡང༌། རང་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་གཞན་ཕྱོགས་ལ་སྡང་
བའི་ཕྱོགས་ཞེན་མེད་ཅིང་གཟུ་བོར་གནས་པ་དང༌། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་ཤེས་
རབ་དང༌། དོན་གཉེར་ཆེན་པོ་ཅན། བླ་མར་གུས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། ཡིད་ལེགས་པར་གཏད་དེ་ཉན་པ་དང་ལྔ་ཚང་ན། ཆོས་མཐར་ཕྱིན་པ་འོང༌། དེ་ལྟ་བུའི་སློབ་མས་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཅེ་ན།

གསུམ་པ་བསམ་པས་བསྟེན་ཚུལ་ལ་གཉིས།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

254

རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་དང༌།

བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་ནས་གུས་པ་བསྐྱེད་པའོ། །འདི་གཉིས་ལུང་རིགས་
ཀྱིས་མཐའ་བསྐོར་རི་བསྐོར་བྱས་ཏེ་བསྒོམ་ན་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ཚུལ་
བཞིན་བྱེད་སྙམ་པའི་སྤྲོ་ཤུགས་ཆེན་པོ་འོང༌། དེ་མིན་ཆོས་ཞུ་སྙམ་པ་ལས་མི་ཡོང་
བས། དེས་ན་དང་པོ་རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་ལ་གསུམ་ཡོད། འདིའི་དད་པ་ནི་སངས་

རྒྱས་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་དད་པ་སྟེ། འདི་དང་མར་ཤེས་གཉིས་དམིགས་

སྐོར་གཞན་ལས་སྐྱེ་དཀའ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ལ། དཀའ་ཡང་འབད་དེ་མ་བརྩོན་ན་འདི་

མན་ཆད་ཀྱི་ལམ་གཞན་རྣམས་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེའོ། །དེ་ལ་སྤྱིར་དད་པ་ནི། དཀར་ཆོས་
ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་གཞིའམ་རྩ་བ་ཡིན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་སྒྲོན་མེའི་མདོ་ལས།
དད་པ་སྔོན་འགྲོ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་སྟེ། །ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བསྲུང་ཞིང་འཕེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་སོགས་དང༌། སྔོན་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ལ་མི་ཞིག་གིས། ཨ་ཏི་ཤ་གདམས་
ངག་ཞུ་ཞེས་ལན་གཉིས་ཞུས་ཀྱང་ཅང་མ་གསུངས་པ་ན། ཁོས་སྐད་ཆེན་པོས་བོས་
པའི་ཚེ། ཧེ་ཧེ། ཁོ་བོ་ལ་རྣ་བ་ཏ་བཟང་པོ་བཟང་པོ་བདོག་སྟེ། མན་ངག་བྱ་བ་དད་པ་
ཡིན། དད་པ་དད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། རྒྱལ་བ་དབེན་ས་པ་ཆེན་པོས། མདོར་ན་ཉམས་རྟོགས་ཆེ་ཆུང་གང་སྐྱེས་ཀྱང༌། །དད་པ་ཆེ་ཆུང་བསྒོམ་པའི་མཐུ་ཡིན་

པས། །དངོས་གྲུབ་འབྱུང་གནས་དྲིན་ཅན་བླ་མ་ལ། །ཡོན་ཏན་བསམ་ཞིང་སྐྱོན་ནས་
མི་བལྟ་བའི། །གདམས་པ་འདི་ཉིད་མཐིལ་དུ་འཛིན་པ་དང༌། །དམ་བཅའ་འདི་འདྲ་

གེགས་མེད་མཐར་ཕྱིན་ཤོག །ཅེས་པ་ལྟར་རང་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་སོགས་བླ་
མར་དད་པ་ཡོད་མེད་དང༌། དད་པ་ཆེ་ཆུང་ལ་རག་ལས། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

255

འགྲུབ་པ་ལ་ནི་བླ་མ་ལ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་བལྟ་བའི་དད་པ་དང༌། གདམས་ངག་

ཀྱང་མ་ནོར་བ་ངེས་པར་དགོས། གདམས་ངག་ནོར་ཀྱང་དད་པས་ཡིད་ཆེས་ན་ཐུན་
མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཕྲན་བུ་འགྲུབ་ནུས་ཏེ། རྒྱ་གར་ན་མི་ཞིག་གིས་བླ་མར་གདམས་
ངག་ཞུས་པ་ལ། བླ་མས་མ་རི་ལེ་ཛ་ཞེས། དོན་དུ་མར་སོང་གསུང་བ་ཡིན་པ་ལ།

ཁོས་དེ་མ་གོ་བར་གདམས་ངག་ཏུ་བཟུང་ནས་ཚིག་དེ་བགྲངས་པས་རང་གཞན་གྱི་

ནད་སོས་པ་སོགས་བྱུང༌། ཡང་གཅིག་གིས། ཨོཾ་བ་ལེ་བུ་ལེ་བུནྡེ་སྭཱཧཱ་ཞེས་ལྷ་མོ་
ཙུནྡཱི་སྔགས་ཀྱི་ཙ་དང༌། བ་ནོར་ནས་བགྲངས་ཏེ་མུ་གེའི་སྐབས་རྡོ་བཙོས་ནས་ཟོས་
པའི་རབས་བཞིན་ཡིན། དད་པ་མེད་ན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གང་ཡང་མི་འོང༌།
དད་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་འདིའི་སྐབས་སྦྱང་རྒྱུའི་དད་པ་ནི། བཤེས་
གཉེན་ལ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་དང་བའི་དད་པ་ཡིན། དེ་བསྐྱེད་ཐབས་
སྐེད་ཚང་ཡབ་སྲས་ནས་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་ལྟར་དང་པོ་རྩ་བ་དད་པ་སྦྱང་བ་ལ་
བླ་མ་སངས་རྒྱས་སུ་བལྟ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་གསུམ་ལས། དང་པོ་བླ་མ་སངས་རྒྱས་སུ་བལྟ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སངས་རྒྱས་སུ་བལྟ་དགོས་ཏེ། རང་
ཉིད་ཁེ་འདོད་ལ་གྱོང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། རང་གིས་ཁེ་ཞིག་འདོད་ཕྱིན་ཆད། བླ་མ་
སངས་རྒྱས་ཡིན་ནམ་མིན་ཡང་རུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་སུ་བལྟས་ན་ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་
མའི་འདོད་དོན་ཀུན་འབད་མེད་དུ་འགྲུབ་པ་སོགས་ཁེ་ཆེ་སྟེ། དཔེར་ན། མ་རྒན་མོས་ཁྱི་སོ་ལ་དད་པ་བྱས་པས་རིང་བསྲེལ་བབས་པ་བཞིན་ཡིན། བེའུ་བུམ་སྔོན་
པོ་ལས། བླ་མ་བྱིན་རླབས་ཆེ་དང་ཆུང་བ། །དངོས་ལ་མ་ཡིན་རང་ལ་རག་

ལས། །ཞེས་པ་ལྟར་བླ་མ་བྱིན་རླབས་ཆེ་ཆུང་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང༌། རང་གི་ངོས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

256

ནས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་སོགས་ཇི་ཙམ་གྱི་ཚོད་དུ་མཐོང་བ་དེ་ཙམ་གྱི་བྱིན་རླབས་འབྱུང༌། དེས་ན་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་མི་འབྱུང་བླ་མར་མོས་གུས་ཆེ་ཆུང་
ལ་རག་ལས་པར་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་ཀྱང༌། བོད་ན་གྲུབ་ཐོབ་མི་འབྱུང་བ་བླ་མ་ལ་ཐ་

མལ་པའི་འདུ་ཤེས་ལས་མེད་པས་ལན་པར་གསུངས། སངས་རྒྱས་དངོས་ཡིན་

ཡང་དད་པ་མ་སྦྱངས་ན་ཡོན་ཏན་མི་མཐོང་ཞིང༌། གྱོང་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་
བསྐྱེད་དེ། སངས་རྒྱས་ལ་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་མོད། ལྷས་བྱིན་དང་ལེགས་སྐར་གྱིས་འོད་འདོམ་གང་བ་གཅིག་པུ་མ་གཏོགས་ཡོན་ཏན་གཞན་ཡོད་པ་མ་མཐོང་བས་གྱོང་བྱུང་བ་དང་འདྲ་བས་ན། དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བས། བླ་མ་དག་ལ་གུས་པ་མེད་ན། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ཡང་མི་ཕན། །དཔེར་ན་ལེགས་པའི་
སྐར་མ་བཞིན་ཏེ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན།
གཉིས་པ་བལྟ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ལྟར་བལྟ་དགོས་པ་ཙམ་དུ་མ་
ཟད། བལྟ་མི་ནུས་པ་མིན་ཏེ། འདི་ལ་བློས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་བཟུང་ན་མ་དད་པ་
བཟློག་ནུས་ཤིང༌། སྐྱོན་ཕྲན་བུ་མཐོང་ཡང་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་དད་པ་ལ་གེགས་
མི་བྱེད་པ་དང༌། སྐྱོན་མཐོང་བ་དད་པའི་གྲོགས་སུ་འཁྱེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་

བསམ། དེ་ཡང་ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་བའི་རྒྱུད་ལས། སློབ་དཔོན་གྱི་ནི་ཡོན་
ཏན་བཟུང༌། །སྐྱོན་ནི་ནམ་ཡང་བཟུང་མི་བྱ། །ཡོན་ཏན་བཟུང་ན་དངོས་གྲུབ་
འཐོབ། །སྐྱོན་རྣམས་བཟུང་ན་དངོས་མི་འགྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་རང་རེས་
བག་ཆགས་ངན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་བླ་མ་ལ་སྐྱོན་ཤས་ཆེར་བསམས་པས་མ་བྱུང་
བ་ལས། གནམ་གང་ལ་ཟླ་བ་ཤར་ཡོད་ཀྱང་ཉི་འོད་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་ཏེ་ཟླ་བ་མི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

257

མངོན་པ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་ཤས་ཆེར་བསམ་ན་སྐྱོན་མཐོང་བའི་བློ་རང་ཤུགས་
ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར་བ་ནི། དཔེར་ན་རང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོས་ནས་བསམས་
པས་རང་གིས་རང་ལ་སྐྱོན་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དང༌། སྐྱོན་ཅུང་ཟད་མཐོང་ཡང་
གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་མཁས་སུ་བསམས་ནས་དད་པའི་གྲོགས་སུ་བསྒྱུར་
ཆོག་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེར་མ་ཟད་བླ་མ་རྣམས་རང་རེ་ད་ལྟ་ལས་དང་པོ་པའི་སྐབས་

ཐ་མལ་བ་དང༌། ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་འཛིན་ཐོབ་སྐབས་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ། དེ་ནས་
ས་དང་པོ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ལོངས་སྐུ་སོགས་སུ་རིམ་བཞིན་མཇལ་ཞིང༌། ནམ་
ཞིག་སྣོད་བཅུད་རྣམས་ཀྱང་དག་པ་རབ་འབྱམས་སུ་ཤར་བ་ཡོད་པས་སོ། །གསུམ་པ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བལྟ་ཚུལ་ལ། འདིར་གཞན་གྱིས་མི་ཕྱེད་པའི་ངེས་

ཤེས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་ལུང་རིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས། དེ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་བླ་མ་
སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་བཞེད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་གིས། བཤེས་གཉེན་
རྣམས་སངས་རྒྱས་དངོས་ནི་མིན་མོད། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་སྐབས་གསར་དུ་
བཅོས་དགོས་ཀྱིན་ཡོད་སྙམ་པ་འོང་ཉེན་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་འདྲའི་སྐྱོན་རྟོག་རྣམས་ཞེ་
ཕུགས་སུ་མི་བཞག་པ་གནད་ཡིན། དེས་ན་འདི་ལྟར་བསམ་སྟེ། བླ་མ་སངས་རྒྱས་
ཡིན་ཡང་རང་གིས་ངོས་མ་ཆོད་པ་ཡིན། དེ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེང་སང་གི་
སྐབས་འདིར་རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་བླ་མའི་རྣམ་པར་བསྟན་ནས་བཞུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ༑ རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ལས། ཕྱི་མའི་དུས་སུ་གྱུར་པ་ན། །ང་ཉིད་སློབ་དཔོན་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུ། །ཞེས་དང༌། གཞན་ཡང༌། ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མར་གྱུར་པ་ན། །ང་ཉིད་སློབ་
དཔོན་གཟུགས་སུ་འཛིན། །ང་ཡིན་སྙམ་དུ་ཤེས་བྱོས་ལ། །དེ་ཚེ་དེ་ལ་གུས་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

258

བསྐྱེད། །ཅེས་དང༌། མ་འོངས་སྙིགས་མའི་དུས་སུ་ནི། །ང་ནི་བྱིས་པའི་གཟུགས་དང་
ནི༑ །སྣ་ཚོགས་ཐབས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་སྟོན། །ཞེས་དང༌། མདོ་ལས་ཀྱང༌། ཀྭ་ཡེ་མཐོང་བ་དོན་ཡོད་ཀྱེ། །ཕྱི་མའི་དུས་སུ་གྱུར་པ་ན། །ང་ནི་མཁན་པོའི་ལུས་ཀྱིས་

སྟོན། །ང་ནི་སློབ་དཔོན་གཟུགས་སུ་གནས། །ཞེས་སོགས་ལྟར་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ནས་
མ་འོངས་སྙིགས་མའི་དུས་སུ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ང་ཉིད་ཐ་མལ་བའི་སློབ་དཔོན་གྱི་
གཟུགས་སུ་འོང་བས། ང་དང་མ་མཇལ་ཞེས་ཡིད་མ་ཕམ་པར་ངོ་ཤེས་པར་གྱིས་

ཞེས་བརྩེ་བས་གདམས་པ་འདི་དག་ངེས་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ཅིང༌། དེའི་སྙིགས་
མའི་དུས་ཞེས་པ་དེང་སང་གི་དུས་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲའི་རྡོ་རྗེ་
འཆང་གི་སྤྲུལ་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་ཡང་རང་གི་བླ་མའི་གསེབ་ཏུ་ངེས་པར་ཡོད་དེ།
རང་རེ་ལས་ཉོན་གྱིས་ཉམ་ཐག་པ་འདི་འདྲ་བར་གྱུར་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་བརྩེ་བས་
གཟིགས་ཤིང་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་རེ་དེང་སང་བླང་དོར་གྱི་གནས་ཤེས་ནུས་
ཤིང་གདམས་དོན་སྒྲུབ་ནུས་པའི་རྟེན་སོགས་འབྱོར་བས་ངེས་པར་དོན་དུ་འགྱུར་བ་
གཞན་ལས་ལྷག་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ད་ལྟའི་བླ་མ་འདི་ཀུན་

ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མིན་པར་རེ་རེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་རེ་བཀོད་ནས་མིན་ལུགས་བསམ་ན།

རེ་རེ་བསལ་ཤུལ་དུ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་སྤྲུལ་པ་གཅིག་ཀྱང་མི་ལྷག་པ་ཞིག་རེད་འོང༌།
དེ་ལྟར་ན་སྔར་གྱི་ལུང་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་འབབ་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཞིག་

ཡོད་དགོས། དེས་ན་སངས་རྒྱས་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཤ་སྟག་བཀོད་ནས་མ་རྙེད་པ་
དེ་རང་གི་བློ་སྐྱོན་ཡིན་འདུག་པས་བླ་མ་འདི་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཤ་
སྟག་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ། དེ་ལྟར་གང་ཟག་ཡིད་ཆེས་སྐྱེ་སླ་བ་དག་ལ་ནི་ལུང་གིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

259

ཆོག་མོད། ད་དུང་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་ན་ངེས་པ་སྟེར་ཆེ་བས།
གཉིས་པ་བླ་མ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོར་
སྒྲུབ་པ་ནི། སྔར་ཚོགས་ཞིང་སྐབས་ཞུས་པ་བཞིན་ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་ན་གནས་

པའི་ཟླ་བ་གཅིག་ཉིད་ཆུ་སྣོད་དུ་མར་གཟུགས་བརྙན་ཐ་དད་པ་འཆར་བ་ལྟར་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་བདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཐམས་

ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་རོ་གཅིག་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཉིད་གདུལ་བྱའི་མདུན་དུ་ཉན་

ཐོས་ཀྱིས་འདུལ་བ་ལ་ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ་གྱིས་འདུལ་བ་ལ་རང་རྒྱལ། བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འདུལ་བ་ལ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པར་སྟོན་ཅིང༌། དེར་མ་ཟད།
ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། བརྒྱ་བྱིན་ཚངས་པའི་ཆ་བྱད་དང༌། །ལ་ལར་བདུད་ཀྱི་ཆ་བྱད་ཀྱིས། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་མཛད་དེ། །འཇིག་རྟེན་རྣམས་ཀྱིས་

རྟོགས་མི་ནུས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན་བདུད་དང་ཚངས་པས་འདུལ་བ་ལ་བདུད་དང་ཚངས་པ། ཐ་ན་བྱ་དང་རི་དྭགས་ཀྱིས་འདུལ་བ་ལ་བྱ་དང་རི་དྭགས་

སོགས་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པར་བསྟན་པ་ལས། རང་ཅག་ལ་སྐལ་བ་དང་འཚམས་པར་
ཐ་མལ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཚུལ་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ལས་གཞན་པའི་འདྲེན་ཐབས་
རང་ཅག་ལ་མཛད་རྒྱུ་མ་བྱུང་བ་ཁོ་ན་སྟེ། བླ་མ་ཐ་མལ་བའི་རྣམ་པ་ལས་ལྷག་པའི་

ལོངས་སྐུ་སོགས་ཀྱི་སྐུའི་རྣམ་པ་བསྟན་ཀྱང་རང་ཅག་གིས་མི་མཐོང་ཞིང་དོན་དུ་མི་
འགྱུར་ལ། དེ་ལས་གཞན་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དང༌། བྱང་སེམས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་

བསྟན་ཀྱང་མཐོང་བའི་ལས་སྐལ་མེད་ཅིང༌། ད་ལྟའི་འདི་ལས་དམན་པའི་བྱ་རི་

དྭགས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྟན་ན་ནི་དེ་ལས་ཀྱང་ཡིད་མི་ཆེས་པས་ཕན་མི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

260

ཐོགས། དེས་ན། བདེ་གཤེགས་སྐུ་གསུམ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་ནི། །

ཞེས་སོགས་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐུ་གསུམ་བླ་མའི་གསང་བ་
གསུམ་དུ་བསྡུས་པས། བླ་མ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་ལམ་འཕྲིན་
ལས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འཆམ་དཔོན་གཅིག་ཉིད་ཨ་ཙ་རའི་ཆས་སུ་ཞུགས་ནས་

དེའི་འཆམ་བྱེད་པ་དང༌། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཆས་སུ་ཞུགས་ནས་དེའི་འཆམ་བྱེད་པ་ན་
ཆས་བརྗེ་བ་ལས། དོན་དུ་འཆམ་དཔོན་གཅིག་པོ་དེ་རང་ཡིན་པ་བཞིན་དང༌།

མཚལ་ལྟ་བུ་གཅིག་གིས་བཀོད་པའི་བྱེ་བྲག་འདྲ་མི་འདྲ་མང་པོ་བྲིས་ཀྱང༌། དོན་དུ་མཚལ་གྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པ་ལྟར། རང་རེ་འདུལ་བའི་ཐབས་མཁས་སུ་རྡོ་
རྗེ་འཆང་གིས་སྤྲུལ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ།

གཞན་ཡང་མེ་ཤེལ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲ་བས་མེ་འཛིན་པ་ལྟར་རམ། ཟས་སྣ་ཚོགས་རྙེད་ནའང་ཁ་ནས་མ་སོང་བར་ལྟོར་མི་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

བྱིན་རླབས་དང་རྣམ་དཀར་གྱི་འཕྲིན་ལས་བླ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བས་སམ།
རྣམ་དཀར་གྱི་ལས་ཐམས་ཅད་བྱེད་དུ་འཇུག་པས་ན་བླ་མ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན། དེ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཡིན་དགོས་དོགས་
མེད་བསམ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་སྐབས་བྱིན་རླབས་དེ་བླ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་དགོས། དེ་དགོས་ན་
བླ་མ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་ལས་ཐ་མལ་བ་ཡིན་ཐབས་མེད། དེ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པའི་སྒོ་སེམས་ཅན་ལ་རེ་དགོས་པར་འགྱུར། དེ་དགོས་ན་སོ་སྐྱེ་ལ་རེ་ནས་ཀྱང་དོན་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་མི་དགོས་ཏེ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

261

སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་སྐབས་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ལའང་མི་རེ་ན་སོ་སྐྱེ་ལ་རེ་བ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེས་ན་སེམས་
ཅན་གྱི་མཐོང་སྐལ་ཙམ་དུ་ཐ་མལ་བར་སྤྲུལ་བ། གཟིངས་དང་ཟམ་པ་སོགས་སྤྲུལ་
ཀྱང་རང་ཅག་རྣམས་ལ་ནི་ཤིང་བཟོ་བས་བཟོས་པ་ལྟར་སྣང་བ་ལས་གཞན་མི་
མཐོང༌། ས་པཎ་གྱིས། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་རབ་ཚ་ཡང༌། །མེ་ཤེལ་མེད་པར་མེ་མི་
འབྱུང༌། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་བྱིན་རླབས་ཀྱང༌། །བླ་མ་མེད་པར་འཇུག་མི་
ནུས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཟླ་འོད་རིན་ཆེན་གྱིས་ཀྱང༌། བར་གྱི་

སྒྲིབ་བྱེད་དག་པ་ན། །ཁྲི་གདུགས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་དེ། །མེ་ཤེལ་དྭངས་མའི་རྟེན་
འབྲེལ་གྱིས། །བུད་ཤིང་སྟེང་དུ་ཕེབས་པ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ལྟར་མེ་ཤེལ་གྱི་དཔེ་
བཅས་དྲངས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་བྱར་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པ་བླ་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་པས། བླ་མ་སངས་རྒྱས་མིན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་ལ་རེ་མི་དགོས་པ་
ཕྱུག་པོ་དང་དབུལ་པོའི་དཔེ་ལྟར་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བླ་མར་ལྟོས་དགོས་པའི་
རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བླ་མ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལས་མི་འདའ་བར་བསམ་དགོས་ཚུལ་
སོགས་གསུངས།
ས་བཅད་གསུམ་པ་དེང་སང་གི་དུས་སུ་ཡང་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་
རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་དེང་སང་གི་དུས་

སུ་སྤྲུལ་པས་འགྲོ་དོན་ངེས་པར་མཛད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་གནས་སྐབས་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་མཁྱེན་ཅིང༌། མས་བུ་གཅིག་པ་ལ་བརྩེ་
བ་ལས་ཀྱང་ལྷག་པས་དུས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་འཕྲིན་ལས་ཅི་དྲག་མཛད་བཞིན་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

262

ཡིན་པ་དེང་སང་གི་དུས་སུའང་འདྲ་བས་རང་རེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་

མཛད། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་
རང་ཅག་གི་དོན་འབའ་ཞིག་གི་ཕྱིར་ཞུགས་ཤིང༌། ཚོགས་བསགས་པའང་རང་
ཅག་ལ་དོན་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་པའང་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་དུ་རྒྱས་པ་ཡིན་པས། ད་ལྟ་འབྲས་བུ་གྲུབ་ནས་རང་རེའི་དོན་མི་མཛད་
པ་ནི་གནས་མེད་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་རེའི་དོན་མི་མཛད་པར་
དོར་ན་དེ་བས་ཐབས་རྡུགས་པ་མེད་པས། ངེས་པར་རང་རེའི་དོན་མཛད། དེས་ན་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་ཅག་གི་དོན་མཛད་ངེས་ན། དོན་མཛད་ཚུལ་ཡང༌།
ཐུབ་རྣམས་སྡིག་པ་ཆུ་ཡིས་མི་འཁྲུ་ཞིང༌། །འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱག་གིས་མི་སེལ་

ལ༑ །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་སྤོ་མིན་ཏེ། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་བསྟན་པས་གྲོལ་
བར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་གཞན་མཛད་དུ་མེད་ལ། དེ་མཛད་པ་པོའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ནི་དོན་གྱི་མཆོག་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཐབས་

སྟོན་པ་པོའི་བླ་མ་ཉིད་ལས་གཞན་འགྲོ་ས་མེད་དོ། །དེས་ན། སྐེད་ཚང་འཇམ་
དབྱངས་སྨོན་ལམ་གྱིས། སྔོན་བྱོན་གྱི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་རྣམས། །ད་དུས་ཀྱི་
འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པ། །ཁས་ལེན་ཙམ་མིན་པར་བསམས་ཤེས་ན། །མཚན་ལྡན་
གྱི་བླ་མའི་ཐོག་ཏུ་འཛོམ། །ཞེས་དང༌། བདག་གི་བླ་མའི་ཞལ་ནས་ཀྱང༌། སེམས་ཅན་
རེ་རེའི་མགོ་ཐོག་ན་སངས་རྒྱས་ཆ་ཚང་བ་རེ་ཡོད་ཅེས་གསུངས།
བཞི་པ་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ངེས་པ་མེད་པ་ནི། འོ་ན་དེ་ལྟར་བླ་མ་ནི་སངས་

རྒྱས་དངོས་དང༌། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

263

ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་མོད། འོན་ཀྱང་བླ་མ་སངས་རྒྱས་སུ་མི་མཐོང་ཞིང༌། ཐ་

མལ་བར་མཐོང་བ་ནི། སྐྱོན་གྱི་རྣམ་པ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་
རྟགས་སུ་བཀོད་ན། རང་གིས་མཐོང་བ་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་ཅིང་ངེས་པ་མེད་དེ། འོ་
ཅག་གི་མཐོང་ཚོད་ནི་ལས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་པས། ལས་འདི་བསགས་
པ་དང་འདི་མ་བསགས་བྱ་བ་མེད་པས། ལས་ཀྱི་མཐོང་སྣང་ལ་ཡང་འདི་ཡོད་པ་
དང༌། འདི་མེད་པ་མེད་དེ། འཇུག་པར། ཆུ་འབབ་ཀླུང་ལ་ཡི་དྭགས་རྣག་བློ་
ཡང༌། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། རླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཆུ་ཕོར་བ་གང་ལ། ལས་
ཅན་གྱི་ལྷ་མི་ཡི་དྭགས་གསུམ་གྱིས་བལྟས་པའི་ཚེ། བདུད་རྩི་དང༌། ཆུ་དང༌། རྣག་
ཁྲག་ཏུ་སྣང་བ་དང༌། ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་དབྱར་ཟླ་བའང་ཚ་ཞིང༌། དགུན་ཉི་མའང་

གྲང་བ་དང༌། དུས་འཁོར་དང་མངོན་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་ལ་རི་རབ་

ཟླུམ་པོ་དང་གྲུ་བཞིར་སྣང་བ་སོགས་ཡོད་པ་ལྟར་དང༌། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཁྱི་མོ་སྨད་ཁོག་རུལ་ཞིང་འབུས་གཡེང་བར་
གཟིགས། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་བཤེས་གཉེན་ཁྱིམ་
བཙུན་ཞིང་རྨོ་ཞིང༌། འབུ་ཐུག་འཐུང་བ་ཞིག་ཏུ་གཟིགས། ཏཻ་ལོ་པའང་ལུང་པའི་མི་

ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཉ་པ་ཞིག་ལས་གྲུབ་ཆེན་དུ་དོགས་པ་ཙམ་ཡང་མ་བྱུང་ཞིང༌། ནཱ་རོ་
པས་ཀྱང་ཉ་གསོན་སྲེག་མཛད་པར་མཐོང༌། ནག་པོ་པས་ཀྱང་རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ་མཛེ་མོར་གཟིགས་འདུག་ན། རང་ཅག་གིས་བཤེས་གཉེན་མིར་མཐོང་སྟེ། རྟ་ཁྱི་བོང་བུར་
མི་སྣང་བ་དགའ་རབ་ཡིན་ཏེ། སྤྱན་སྔ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས། རང་རེའི་ལས་ངན་

སྒྲིབ་པའི་ཆེ་ཚོད་ལ། །བླ་མ་མི་རུ་མཐོང་བའང་དགའ་ཚད་ཡིན། །ཁྱི་དང་བོང་བུར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

264

མ་མཐོང་བསོད་ནམས་ཆེ། །མོས་གུས་སྙིང་ནས་བསྐྱེད་ཅིག་ཤཱཀྱའི་སྲས། །ཞེས་
གསུངས། དེར་མ་ཟད་སྣང་བ་ཙམ་ལ་ཆ་འཇོག་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་བས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད། སྔོན་དགེ་སློང་ཞིག་སྐོམ་པས་གདུངས་
ནས་ཆུ་འཚོལ་དུ་ཕྱིན་པས་ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྣང་བ་བྱུང་སྟེ་ཆུ་བོ་གངྒཱ་མ་མཐོང་ཞིང་

རྐང་གིས་བགྲོད་པ་བྱུང་ཚུལ་དང༌། ཤ་ཟ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་
རྣམས་ཀྱང་འདིར་མཁོ། དེ་ཡང་བླ་མ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་བསྐལ་དོན་
དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བླ་མ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་སྐལ་པ་

མེད་དེ། བླ་མ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་བཀོད་པ་ལྟར་ཡིན།
སངས་རྒྱས་སུ་མ་སྣང་ཡང་སངས་རྒྱས་མིན་མི་དགོས། སངས་རྒྱས་
དངོས་ལྟར་སྣང་ཡང་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། སྔོན་གཏད་རབས་
བཞི་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉེར་སྦས་ཀྱིས་ཆོས་གནང་སྐབས་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་གིས་གནོད་པ་བྱས་པས་ཉེར་སྦས་ཀྱིས་བདུད་བཏུལ་ནས་ང་ཡིས་སངས་

རྒྱས་མཇལ་མ་མྱོང་བའི་སྟབས་ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཇི་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་ཅིག་
གསུངས་པས་བདུད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་

ལྷག་ཆད་མེད་པར་སྤྲུལ་བས་ཉེར་སྦས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་མཐོང་ནས་ཕྱག་འཚལ་གྲབས་བྱས་པས་བདུད་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ་མྱུར་དུ་བཤིག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

དེས་ན་སྔོན་གྱི་གྲུབ་ཆེན་དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྒྲུབ་སོགས་ཀྱང་མཐོང་ཚུལ་ལ་དགེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

265

སློང་ཐ་མལ་བར་སྣང་ཡང༌། དོན་ལ་སངས་རྒྱས་དངོས་ཡིན་པ་ལྟར་དང༌། འོན་ཀྱང་སྐྱོན་རྟོག་གི་བློ་ངང་གིས་འཆར་ན། དེ་དེ་མ་ཐག་མི་དགག་པར། དཔེར་ན་
གོས་ཀྱི་དྲི་མ་འཁྲུད་པར་རྩོམ་པས་རེ་ཞིག་དྲི་མ་དེ་སློང་དགོས་པ་བཞིན་སྐྱོན་རྟོག་
གི་བློ་དེ་འཆར་དུ་བཅུག་ནས། ག་རེ། སྐྱོན་འདི་བླ་མ་ལ་ཡོད་ནས་སྣང་བའམ།
མེད་ནས་སྣང་བ་གང་ཡིན་མི་ཤེས་ཏེ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ལས་སྣང་གིས་འཁྲུལ་

པའང་ཅིའི་ཕྱིར་མིན་ཏེ། མཁྲིས་ནད་ཅན་ལ་དུང་སེར་པོར་སྣང་བ་དང༌། རླུང་ནད་
ཅན་གྱིས་གངས་རི་སྔོན་པོར་མཐོང་བ་དང༌། གྲུར་ཞུགས་པ་ལ་ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་བར་
སྣང་བ་དང༌། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་སྣང་བ་སོགས་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་
ཙམ་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྒྲིབ་ན། རང་རེ་ཕུགས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ལས་ཉོན་དཔག་ཏུ་མེད་པས་རིལ་གྱིས་འཐུམས་ནས་ཡོད་པ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཁྲུལ། ང་རང་གིས་

ཤེས་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཞིག་གནས་སྐོར་སོང་སྐབས་མཁྲིས་ནད་བསྙུན་པས་གནས་
ཚང་དེར་དངུལ་ག་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་གསེར་ག་གསུམ་དུ་སྣང་ཞིང༌། ཕྱིར་ནང་
མཁྲིས་ནད་སེལ་བས་དངུལ་གྱི་གའུ་གསུམ་དུ་གྱུར་པ་དང༌། རྒྱལ་བ་དབེན་ས་པ་རོང་བྱམས་ཆེན་ལ་ཕེབས་པས་ས་སྐྱའི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སྒྲའི་དཀའ་
གནད་ཅིག་མ་ཤེས་པར་རྩོད་པ་བྱེད་སྐབས་དབེན་ས་པས་སྒྲ་དོན་ཐམས་ཅད་བཀྲོལ་ནས་བརྒྱད་སྟོང་པ་སཾ་སྐྲ�་ཏའི་སྐད་དུ་གསུངས་ཀྱང་ཁོང་ཚོ་ཡིད་མ་ཆེས་ཏེ་
འདི་དགེ་ལུགས་པའི་མི་མ་རེད་འདྲེ་རེད་བྱས་པ་ལྟར་ཕྱིའི་དབྱིབས་ལ་མི་བལྟ་
བར་ནང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་བལྟ་དགོས།
ཆོས་སྐུ་ནི་སངས་རྒྱས་ནང་ཕན་ཚུན་ལས་བྱང་འཕགས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

266

མཇལ། ལོངས་སྐུ་མཇལ་བ་ལ་བྱང་འཕགས་དང༌། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པ་མཇལ་བ་ལའང་མ་མཐའ་སོ་སྐྱེ་ལས་དག་ཅིག་ངེས་པར་དགོས་པ་ལམ་
རིམ་བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་ལས། ལས་ངན་སྒྲིབ་གཡོགས་འདི་དང་མ་བྲལ་

རིང༌། །སངས་རྒྱས་མ་ལུས་མངོན་སུམ་མདུན་བྱོན་ཡང༌། །ད་ལྟའི་སྣང་བ་འདི་ཉིད་

མ་གཏོགས་པ། །མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སྐུ་མཆོག་མཐོང་སྐལ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང༌། སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཀྱང་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་མཚན་བཟང་སོགས་མ་མཇལ་ཞིང་སྐྱོན་གྱི་གོང་བུར་མཐོང༌། ལྷས་བྱིན་གྱིས་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་རྣམས་གཡོ་ཟོལ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང༌། རང་རེས་བླ་མ་
འདི་རང་རང་གི་ཚོད་ཙམ་དུ་མཐོང་བ་མཐོང་ཚུལ་བཟང་པོ་ཡིན་ཏེ། མགོ་ལོག་ཨ་
རིག་སྟོད་པའི་ཇག་དཔོན་ཞིག་ལྷ་ལྡན་གྱི་ཇོ་བོ་མཇལ་བར་སོང་བས་ཇོ་བོ་ལྟ་
ཞོག །མར་མེ་སོགས་ཀྱང་མ་མཇལ་བས་འོན་རྒྱལ་སྲས་གོང་མས་ལས་སྒྲིབ་སྦྱོངས་གསུངས་པས་ཁོས་ཁྲི་མཆོད་དང་ཕྱག་སྐོར་བྱས་ཀྱང་སླར་མར་མེ་ཙམ་ལས་ཇོ་བོ་མ་མཐོང་བ་དང༌། སྒོ་མང་བཀའ་འགྱུར་བླ་མ་བློ་བཟང་དོན་ལྡན་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་འགྱུར་ལྗགས་ལུང་སྩལ་སྐབས་དེའི་ནང་གི་ཞུ་མཁན་གྲྭ་པ་ཞིག་གིས་

ལྗགས་ལུང་མ་ཐོས་ཤིང་པོ་ཏི་མ་མཐོང་བར་ཤ་གཞོང་པ་གང་མདུན་དུ་བཞག་པ་མཐོང་ནས་ལུང་གསུངས་པ་དེ་ཤ་དེ་བླ་མས་ཞལ་དུ་གསོལ་ཞིང༌། དགོང་མོ་གྲོལ་ཁར་ཤ་དེ་བསྡུས་འགྲོ་བའི་སྣང་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལྟར། ལས་སྣང་གི་མཐོང་ཚུལ་
ཅི་ཡང་སྲིད་པས། ལས་སྒྲིབ་ཇི་ཙམ་བྱང་བ་དེ་ཙམ་གྱི་ཚོད་ཅིག་སྣང་འོང༌།
རང་གིས་སྣང་ཚུལ་ལ་ཆ་མི་འཇོག་སྟེ། བླ་མ་ཕར་ཞོག །གྲལ་རོགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

267

གྲོགས་མཆེད། སྒོ་རྩའི་ཁྱི་ཚུན་ལྷ་དང་བདུད་སོགས་གང་ཡིན་ཚོད་མི་ཐེངས། ཚོད་ཐེངས་པ་ནི་རང་གཅིག་པུ་སྟེ། དེ་ལས་གོམ་གང་ཕྱིར་སོང་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཡུལ་

ཡིན། རྒྱལ་བ་དབེན་ས་པ་ཟུང་འཇུག་འགྲུབ་ཁར་དབེན་ས་སྨྱོན་པ་ཞེས་མིང་ངན་

བཏགས་མཁན་ཡང་བྱུང༌། རྗེའི་མདུན་དུ་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་སློབ་བུར་
བརྫུས། སྐབས་ཤིག་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཟབ་གནད་བཀའ་དོག་པ་འགའ་སྣོད་མིན་

ལ་གསུང་བར་ཉེ་བ་ན། བཀག་པར་བྱས་ཤིང༌། རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོས་འགྱོད་པར་མཁས་གྲུབ་ཀྱིས་ཙབ་ཙུབ་མ་མང་གསུངས་པ་དང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

ཀྱང་ངའམ་ང་འདྲ་བས་གང་ཟག་གི་ཚོད་ཟུངས་ཞེས་གསུངས་ཚུལ། རྒྱ་གར་ན་
དགེ་ཚུལ་ཞིག་གིས། བ་ཙི་གི་ར་གླིང་གི་ཕོ་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་དཔའ་བོ་དང༌། མོ་
སྐྱེས་ཐམས་ཅད་དཔའ་མོ་ཡིན་པར་གོ་ནས་རྩད་གཅོད་དུ་ཕྱིན་པས། དངོས་སུ་མཐོང་སྐབས་མི་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་མ་མཐོང་བར་གཞན་ཟོག་པོ་ཞིག་ལ་དད་པ་བྱས། རྗེ་མིད་ལ་ལའང༌། ནཱ་རོ་བོན་ཆུང་གིས། མིད་ལ་རས་

པ་སྐད་པ་དེ། །མ་མཐོང་གོང་ནས་སྒྲ་ཆེ་བ། །རྒྱ་གར་གྲུབ་ཆེན་འདྲ་འོ་སྐད། །མཐོང་ནས་དྲུང་དུ་སླེབ་ཙ་ན། །མི་རྒན་གཅེར་ཉལ་བྱེད་པ་ཅིག །ཅེས་སོགས་ལྟར་རང་ག་
བར་མཐོང་སྟེ་འཕྱ་སྨོད་བྱས་ཚུལ། དེའི་ཕྱིར་ཁ་མཉམ་ལག་མཉམ་གྱི་གྲོགས་
མཆེད་དག་ཀྱང་ཅི་ཡིན་མི་ཤེས་པས། གང་ཡིན་ཡང་རུང་ཁེ་ཆེ་ཉེན་ཆུང་དག་སྣང་
སྦྱང༌། རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷ་ཡང་མཁས་པ་མང་པོས་འདུ་ཤེས་གསུམ་པ་ཅན་
ཞིག་ལས་ཡོན་ཏན་མ་མཐོང་བ་བཞིན་མཐོང་ཚུལ་ཙམ་ལ་ངེས་པ་མེད། ཡང་ན། སྐྱོན་དུ་མཐོང་བ་དེ་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པར། བལྟ་ལུགས་དང་མཐོང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

268

ལུགས་གཅིག་གིས་འགྲོ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཇི་བཞིན་གཟིགས་ནས་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་
བ་བསྟན་པ་རྣམས། རང་དོན་དུ་གཡོ་ཟོལ་བྱེད་པར་མཐོང་ཞིང༌། སྐྱོན་ཀུན་ཟད་
ལའང་མི་བདེན་ནོ་སྙམ་པའི་བསམ་ཚུལ་དང་བལྟ་ལུགས་ཀྱིས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་
དགེ་སློང་ལེགས་སྐར་ལའང་འཁྲུལ་པ་ཞུགས་ན། རང་རེར་ལྟ་ཅི་སྨོས།
གཞན་ཡང་དགེ་ཕྲུག་ཉལ་རྒྱུ་ལ་དགའ་ཆེ་བ་དེས། དགེ་རྒན་དགོང་མོ་ཕྱི་
མོའི་བར་དུ་མི་ཉལ་བར་ཁ་ཏོན་བྱེད་པར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྐྱོན་དུ་མཐོང་ཞིང༌།

དགེ་ཕྲུག་ཆང་འཐུང་བ་དག་གིས་དགེ་རྒན་གྱིས་ཀྱང་ཆང་གསོལ་ན། སྟབས་
ལེགས་སྙམ་ནས་ཡོན་ཏན་དུ་འཛིན་པ་བཞིན་རང་གིས་སྐྱོན་དུ་མཐོང་བ་འདི་སྐྱོན་
མིན་པར་མ་ཟད་ཡོན་ཏན་མིན་པའི་ངེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཡང་ན། སྐྱོན་དེ་བླ་མ་ལ་
མེད་བཞིན་དུ་རང་ཅག་གི་དོན་དུ་ཆེད་དུ་བཅོས་ནས་བསྟན་པ་མིན་པའི་ངེས་

པའང་མེད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དོན་དུ་འགྱུར་ན། ཞེ་སྡང་ཅན་དང༌། སེར་སྣ་ཅན་དང༌། ཞ་བ་དང༌། སྨྱོ་བ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་སོགས་སུ་སྟོན་པར་
ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་དང་མྱང་འདས་ཆེན་མོ་སོགས་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་
ཚུལ། སྤྱིར་མདོ་རྒྱུད་རྣམས་ལས་དྲང་ངེས་དང༌། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་སྣ་

ཚོགས་གསུངས་ཀྱང་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་རྡོ་རྗེ་འཆང་རང་ཉིད་མ་འོངས་པ་ན་
བླ་མའི་རྣམ་པར་བྱོན་གསུངས་པ་ནི། ངེས་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་བླང་བྱ་ཉིད་

ཡིན་ཏེ། རང་ཅག་ལ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་སྟོན་མཁན་བླ་མ་འདི་

ལས་གཞན་མི་འདུག་པ་འདིས་ཀྱང་ཤེས། དེས་ན། རང་རེས་རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་

སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་བླ་མ་ལ། སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོན་འདི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

269

དང་འདི་འདུག་སྙམ་པ་ནི། མ་ངེས་པ་དང་འགལ་རྟགས་སུ་སོང་བ་ཡིན་པས།

གོང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་དག་གིས་མཐའ་བསྐོར་རི་བསྐོར་བྱས་ཏེ། བླ་མ་སངས་རྒྱས་
སྔར་ནས་ཡིན་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་པར་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད། དེ་ལྟར་ལུང་རིགས་ཀྱིས་

བསྒྲུབས་པས་བླ་མ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ངེས་ཤེས་རྙེད་དེ། བླ་མ་དང་སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་འདྲེས་པ་ལྟ་བུའི་ཉམས་འཆར་ན་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་
རྟོགས་པ་སྐྱེས་པ་ཡིན། བླ་མ་དང་ཐུགས་ཡིད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ནི། རང་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་ན་རང་གི་སེམས་དང་བླ་མའི་ཐུགས་བདེ་
ཆེན་ཆོས་སྐུ་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས། དེའི་ཚེ་རང་བླ་མའི་ངོ་བོར་སངས་རྒྱས་
པ་དང༌། བླ་མའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ། བླ་མའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་དང་རང་གི་སྒོ་གསུམ་
དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས་པ་ལ་བྱེད། དེའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནད་ལ་ད་ལྟ་ནས་བླ་མའི་

ཐུགས་སེམས་དང་ཉེ་བ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་གསུངས།

གཉིས་པ་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་ཏེ་གུས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ།
སྐེད་ཚང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་ལྟར་ས་བཅད་བཞི་སྟེ། བླ་མ་སངས་
རྒྱས་ལས་ལྷག་པའི་བཀའ་དྲིན། ཆོས་གསུངས་པའི་བཀའ་དྲིན། ཤེས་རྒྱུད་བྱིན་
གྱིས་བརླབས་པའི་བཀའ་དྲིན། ཟང་ཟིང་གིས་འཁོར་དུ་བསྡུས་པའི་བཀའ་དྲིན་
ནོ༑ །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལས་ལྷག་པའི་

བཀའ་དྲིན་ནི། དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོས་ནས་སངས་རྒྱས་དང་མཉམ་མོད། བཀའ་དྲིན་ནི། སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལས་ལྷག་སྟེ། སྔོན་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བསྐལ་

པ་རྣམས་སུ་སངས་རྒྱས་མཐའ་ཡས་པས་གྲངས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་འདྲེན་པར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

270

མཛད་ཀྱང༌། རང་ཅག་ནི་དེ་དག་གིས་འདྲེན་པའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་ལ། སངས་རྒྱས་

གྲངས་མེད་བྱོན་པས་མ་ཐུལ་བའི། །སོགས་ལྟར་སྟོན་པའི་ཚོགས་བསགས་ཡུལ་
གཅིག་པུར་སངས་རྒྱས་བདུན་ཁྲི་ལྔ་སྟོང༌། བདུན་ཁྲི་དྲུག་སྟོང༌། བདུན་ཁྲི་བདུན་སྟོང་སོགས་དང༌། དེར་མ་ཟད་བསྐལ་པ་འདིར་ཡང༌། འཁོར་བ་འཇིག །གསེར་ཐུབ། འོད་སྲུང་སོགས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་མུ་མེད་པ་དྲངས་ཀྱང་རང་ཅག་འདུལ་བར་མ་ནུས། ད་ལྟ་བླ་མ་འདིས་སངས་རྒྱས་དངོས་བྱོན་ཀྱང་དེ་ལྷག་མཛད་དུ་མེད་པའི་ཚང་ལ་མ་
ནོར་བའི་ལམ་བསྟན་པས་ན། བླ་མ་དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོས་ནས་སངས་རྒྱས་དང་
མཉམ་ཡང་བཀའ་དྲིན་གྱི་ངོས་ནས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་སྟེ། དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བས་བླ་མ་ནི་མི་ཞིག་མུ་གེས་ཤི་ལ་ཁད་པར་ཟན་སྦྱིན་མཁན་ལྟ་
བུ་དང༌། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་དེ་སྐྱིད་རྒྱགས་པའི་དུས་སུ་ཤ་རྒྱ་རི་སྟེར་མཁན་
དང་འདྲ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི། དཔེར་ན་རང་རེ་དབུལ་བ་
ལས་ཐར་ཏེ་ཕྱུག་པོར་གྱུར་སྐབས་ཟས་ནོར་སྦྱིན་པ་བཞིན་རང་གིས་ལམ་ཡ་ཚད་
ཐོབ་སྐབས་སངས་རྒྱས་མང་པོས་ཞལ་བསྟན་དབུགས་དབྱུང་སོགས་མཛད་པ་ལས་ད་ལྟ་ཉམ་ཐག་པའི་དུས་སུ་མི་ཕན། བླ་མ་ནི་རང་རེ་དབུལ་པོའི་སྐབས་ཟས་

སྦྱིན་པ་བཞིན་ངན་སོང་གི་གཡང་ས་ཆེན་པོར་ལྷུང་བར་ཉེ་བའི་དུས་སུ་ཞལ་བསྟན་
ནས་འདྲེན་ཐབས་མཛད་པས་ད་རེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པའི་རེ་བ་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་བ་འདི་བླ་མའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། དེས་ན་མཁས་གྲུབ་རྗེས་ཀྱང༌། རྒྱལ་བ་
ཀུན་ལས་ལྷག་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཅན། །ཟླ་མེད་བླ་མ་མཆོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རང་ཅག་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་གཞན་སུ་དང་ཡང་མ་མཇལ་བར་ཆོས་ཀྱིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

271

ཕོངས་པའི་དུས་འདིར་བླ་མ་འདིས་ཆོས་དེ་འདྲ་གསུངས་པས་ཐུགས་རྗེ་ཆེས་ཆེ་བ་
ཡིན།
གཉིས་པ་སྒོས་སངས་རྒྱས་ཤཱཀ་ཐུབ་ལས་ཀྱང་བཀའ་དྲིན་ལྷག་སྟེ། སྔོན་
འཁོར་བསྒྱུར་རྩིབས་ཀྱི་མུ་ཁྱུད་ཀྱི་སྲས་སྟོང་པོ་རེ་རེས་གདུལ་ཞིང་རེ་གཟུང་ནས་
ཐུགས་བསྐྱེད་སྐབས་རྩོད་དུས་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་དུས་འདིའི་གདུལ་བྱ་འདུལ་དཀའ་
བར་གཟིགས་ནས་བཏང་སྙོམས་སུ་ལུས་པའི་ཚེ། སྟོན་པའི་སྐུ་སྐྱེ་བྲམ་ཟེ་རྒྱ་
མཚོའི་རྡུལ་གྱིས་རྩོད་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་འདུལ་བར་ཐུགས་བསྐྱེད་པས་
ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་གཞན་ལས་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་
ཐུབ་པ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་མོད། སྟོན་པ་དེས་ཀྱང་མ་ཐུལ་བའི་གདུལ་དཀའི་སྐྱེ་བོ་
བདག་དང་བདག་འདྲ་བར་བླ་མ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་སྒོས་སུ་བཀའ་དྲིན་ལྷག་པར་ཆེ་
ཚུལ་སོགས་དང༌། དེའི་རྗེས་རྒྱ་གར་ན་བསྟན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་དང༌། གྲུབ་

ཆེན་བརྒྱད་ཅུ། རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་སོགས་པཎ་གྲུབ་མང་པོ་དང༌། བོད་དུའང་བསྟན་པ་སྔ་དར་གྱི་སྐབས་སུ་མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ། རྗེ་འབངས་ཉེར་ལྔ་
སོགས་དང༌། ཕྱི་དར་གྱི་སྐབས་ས་སྐྱ་གོང་མ་རྣམ་ལྔ། མར་མི་སོགས་དང༌། ཇོ་བོ་ཡབ་སྲས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་སོགས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱོན་
ཀྱང༌། རང་ཉིད་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་འདྲེན་པའི་ཐབས་དམ་པ་
ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩི་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཅིང༌། མདོར་ན་སྤྱོད་འཇུག་ལས། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཕན་མཛད་པའི། །སངས་རྒྱས་གྲངས་མེད་འདས་གྱུར་ཀྱང༌། །བདག་ནི་

རང་གི་ཉེས་པས་དེའི། །གསོ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རང་རེ་སྐྱེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

272

སར་མ་སྐྱེས། སླེབས་སར་མ་སླེབས་པས་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་སྔོན་བྱོན་སུས་ཀྱང་འདྲེན་མ་ནུས་ཤིང་དོར་ནས། སྙིགས་མའི་ཡང་སྙིགས་སུ་བཞག་པ་ལ༑ ད་ལྟ་བླ་མ་འདིས་

བདག་འདྲེན་ཐབས་འདི་འདྲ་མཛད་པ་ཐུགས་རྗེ་རེ་ཆེ་སྙམ་དུ་བསམ་གསུངས།
གཉིས་པ་ཆོས་གསུངས་པའི་བཀའ་དྲིན་ནི། དེར་མ་ཟད། སྔོན་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་ཆོས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གི་ཕྱིར་སྲས་དང་སྲས་མོ་མཆིས་བྲང་
རང་ཉིད་དང་བཅས་པ་གནོད་སྦྱིན་གཏུམ་པོར་བཟར་བཅུག་པ་དང༌། སྟོན་པ་བྱི་
ལིང་ག་ལི་ཏར་འཁྲུངས་དུས་སྐུ་ལུས་ལ་ལྕགས་གཟེར་སྟོང་བཏབ་པ་དང༌། རྒྱལ་པོ་ག་ན་ཤ་པར་འཁྲུངས་ཚེ་མར་མེ་སྟོང་བཙུགས་པ་དང༌། མེ་དོང་དུ་མཆོང་བ་དང༌། རྒྱལ་པོ་ཁ་དོག་དམ་པས་པགས་པས་ཤོག་བུ་དང༌། རྩིབ་མས་སྙུག་གུ་བྱས་
ཏེ་ཆོས་ཉན་པ་སོགས་དང༌། ཇོ་བོ་ཆེན་པོའང་ལམ་རིམ་འདི་གསན་པའི་ཕྱིར་རླུང་
དང་ཆུ་སྲིན་སོགས་ཀྱི་འཇིགས་པ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་རྒྱ་མཚོར་ཟླ་བ་བཅུ་གསུམ་
གྱི་བར་དཀའ་བ་སྤྱད། མར་མི་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་བཙལ་བའི་ཕྱིར་དཀའ་བ་
མང་པོ་སྤྱད། རྒྱ་གར་དུ་ཡང་དེང་སང་ལྟར་བདེ་མོར་བགྲོད་ས་མེད་ཀྱང་སྔོན་གྱི་

ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྲོག་དང་བསྡོས་ནས་ཆོས་བཙལ་བར་བྱོན་ནས། བླ་མ་
རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་དུ་གསེར་གྱི་མཎྜལ་ཁོ་ན་ཕུལ་ཏེ་ཆོས་ཞུས། རྗེས་སུ་ལམ་
གྱི་དཀའ་སྤྱད་དྲན་པ་ན་སྐྱི་གཡའ་དགོས་པར་མཛད་འདུག་ན། རང་རེ་དཀའ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤྱད་མི་དགོས་པར། བླ་མ་འདིས་སངས་རྒྱས་དངོས་བྱོན་ཀྱང་འདི་

ལས་ལྷག་གསུང་དུ་མེད་པའི་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི་
བཀའ་དྲིན་ཇི་ལྟར་མི་ཆེ། ཇོ་བོ་རྗེས་ཁྱོད་ཚོས་དཀའ་བ་མ་སྤྱད་པར་ཆོས་ཟབ་མོ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

273

ཐོས་པ་བསོད་ནམས་རེ་ཆེ། ལེགས་པར་ནན་ཏན་དུ་གྱིས་ཤིག །ཅེས་གསུངས།གཞན་ཡང་དཔེར་ན་མི་ཞིག་གིས་སྨན་དང༌། ཟས་དང༌། དུག་གསུམ་ག་

ཟོས་ནས་འཆི་བར་ཉེ་བ་ལ། སྨན་པ་ཞིག་གིས། དུག་ཟོས་པ་དེ་སྐྱུགས་སུ་
བཅུག །ཟས་ཟོས་པ་དེ་སྨན་དུ་བསྒྱུར། སྨན་ཟོས་པ་དེ་འཆི་མེད་ཚེའི་བདུད་རྩིར་

བསྒྱུར་ན། དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བཞིན་རང་ཅག་གིས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བའི་ལས་མི་

དགེ་བ་དུག་ཟོས་པ་འདྲ་བ་མང་པོ་བྱས་པ་རྣམས། བླ་མས་བཤགས་སུ་བཅུག །ཚེ་
འདིའི་ཚེ་རིང་ནད་མེད་རྙེད་བཀུར་སྙན་གྲགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དགེ་བ་གསོག་པ་རྣམས་
ཀུན་སློང་བཟང་བ་དང༌། བསྔོ་སྨོན་རྣམ་དག་གིས་ཁ་བསྒྱུར་དུ་བཅུག་སྟེ་ཕྱི་མ་ལ་
ཕན་པའི་ཆོས་སུ་བསྒྱུར། ཕྱི་མ་མངོན་མཐོ་དང་ཐར་པ་ཐོབ་ཕྱིར་བསགས་པ་རྣམས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྒྱུར་བཅུག་པས་ན། དེ་ལས་དྲིན་ཆེ་བ་སུ་ཞིག་ཡོད་དེ༑
བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོར། ཚིགས་བཅད་གཅིག་བསྟན་ཡི་གེའི་གྲངས་སྙེད་ཀྱི༑ །བསྐལ་
པར་མཆོད་ཀྱང་བཀའ་དྲིན་མི་འཁོར་བར། །གསུངས་ན་ཡོངས་རྫོགས་ལམ་བཟང་ཉེར་བསྟན་པའི། །བཀའ་དྲིན་འདི་ནི་གང་གིས་གཞལ་བར་ནུས། །ཞེས་དང༌། ཇི་ལྟར་

མི་ཞིག་བཙོན་རར་སྡུག་བསྔལ་ཚེ། །གང་གིས་བཙོན་ཁང་དེ་ལས་བླུས་ནས་
ནི༑ །ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་ཚོགས་གནས་ལ་སྦྱར་བྱས་ན། །དེ་ཡང་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་བྱེད་དགོས་མོད། །དེས་ན་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཅག་ལ། །ངན་སོང་གསུམ་ལས་
ཐར་བའི་ཐབས་བསྟན་ཏེ། །རེ་ཞིག་ལྷ་དང་མི་ཡི་དཔལ་འབྱོར་ལ༑ །འདོད་དགུར་
སྤྱོད་པའི་བཀའ་དྲིན་སྦྱིན་པར་མཛད། །དེ་ནས་འཁོར་འདས་རྒུད་པ་ཀུན་ཞི་
བའི། །ཐབས་ཚུལ་བླ་ན་མེད་པ་ལེགས་བསྟན་ནས། །སྐུ་གསུམ་གོ་འཕང་དམ་པར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

274

འཁྲིད་མཛད་པའི། །བཀའ་དྲིན་འདི་ནི་ཅི་ཡི་ཕྱིར་མི་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ཤེས་རྒྱུད་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་བཀའ་དྲིན་ནི། རྟོགས་པ་རྒྱུད་
ལ་གང་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་བླ་མ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་རྒྱུད་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང༌། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལམ་གྱི་སྲོག་ཏུ་

བྱས་ན། ལམ་ལ་ས་ཆོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའང་བླ་མས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་གནད་
ཀྱིས་སོ། །ཏཻ་ལོ་པས་ནཱ་རོའི་ཞལ་རས་ལ་མཎྜལ་གྱི་འཇིམ་པ་བརྒྱབས་པས་དེ་མ་

ཐག་ཏིང་འཛིན་ལ་ཞག་བདུན་འབྱམས་པ་དང༌། རང་རེ་སྔར་ཆོས་མི་དྲན་པར་ད་

ལྟ་དྲན་པ་སོགས་ཀྱང་བླ་མས་ཤེས་རྒྱུད་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་རེད། འདི་ལོ་ཟླ་བ་

བཞི་པའི་ཚེས་ཉེར་བཞི་ལ་སྐྱབས་མགོན་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་

བརླབས་པའི་མཚན་མ་བཟང་པོ་ཞིག་བྱུང་བས་དེའི་བྱིན་རླབས་ལས་ད་ལམ་ལམ་
རིམ་སོགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་བཟང་པོ་ཡོང་བ་འདི་བྱུང༌། སྔར་སྐྱབས་མགོན་བླ་མ་
རིན་པོ་ཆེས་དྭགས་པོར་དགེ་བཤེས་ཉེར་ལྔ་ཙམ་དང་མཉམ་དུ་ཚོགས་འཁོར་གནང་སྐབས་ང་རང་ཡང་བཅར་བས་ང་རང་ལ་བླ་མཆོད་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་
མའི་དབུ་འཛུགས་པ་ནས་རྒྱུན་རིང་ཙམ་བར་མིག་ནས་མཆི་མ་འཁྲུགས་པ་སོགས་
ཡིད་འབྱུང་བསྲན་མི་བཟོད་པ་བྱུང་བའང་བླ་མས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་ཞེས་

གསུངས། འདི་ཕྱིའི་ལེགས་ཚོགས་དང་འདོད་དོན་ཐམས་ཅད་བླ་མ་ལ་གསོལ་བ་

བཏབ་ན་འགྲུབ་སྟེ། གྲུབ་ཆེན་ཏཻ་ལོ་པས། བོགས་འདོན་ཀུན་གྱི་མཆོག་གྱུར་པ། །བླ་
མ་ཡིན་ནོ་ནཱ་རོ་པ། །ཞེས་དང་། རྒྱལ་བ་རྒོད་ཚང་པས། བསྐྱེད་རིམ་བསྒོམ་པ་མང་

ལགས་ཏེ། །བླ་མ་བསྒོམ་པའི་གོང་ན་མེད། །བཟླས་བརྗོད་བྱེད་པ་མང་ལགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

275

ཏེ༑ །གསོལ་བ་འདེབས་པའི་གོང་ན་མེད། །རྒྱུན་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན། །འབྲལ་མེད་ཉམས་མྱོང་འོང་བར་ངེས། །ཞེས་གསུངས། སྔོན་རྭ་སྒྲེང་ནས་མི་ཞིག་གིས་

འབྲོམ་སྟོན་གྱི་སྐུར་མཆོད་མེ་ཕུལ་ཏེ་དོན་སྒྲུབ་ཚུལ་དང༌། ཇོ་བོ་ལ་ཌོམ་བྷི་པས་
བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དང༌། སྒྲུབ་ཁང་པས་བླ་མ་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་བྱིན་གྱིས་

བརླབས་ཚུལ་བཅས་གསུངས།
བཞི་པ་ཟང་ཟིང་གིས་འཁོར་དུ་བསྡུས་པའི་བཀའ་དྲིན་ནི། དེང་སང་གི་མི་

རྣམས་ནི་ཟང་ཟིང་ལ་བལྟ་བས་དང་པོར་ཟང་ཟིང་གིས་འཁོར་དུ་བསྡུས་ནས་ཆོས་
ལ་འཛུད་པ་ཡིན་པས། བདག་གི་སྐྱབས་མགོན་དྭགས་པོ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་རི་ཁྲོད་
དུ་བཞུགས་སྐབས་ཀོང་སྟོད་དྲི་མེད་སྟེང་ཁའི་གཡོག་པོ་ཞིག་གསུང་བརྟག་ཞུ་རུ་

བཏང་སྟེ་མར་ལྟང་གཅིག་འབུལ་རྒྱུ་བསྐུར་བས་བླ་མ་བཞུགས་ས་མཐོ་བའི་དབང་
གིས་ཁོ་ཐང་ཆད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བླ་མ་རི་དྭགས་འདྲ་བ་དེ་རི་མཐོ་མོ་འདི་
འདྲ་ལ་སྡོད་དགོས་པ་ཟེར་ནས་ཁ་བཏང་གིན་བླ་མའི་སྐུ་མདུན་དུ་སླེབས། བླ་མས་
ཇ་དང་ཟས་བཟང་པོ། ཚོགས་ཟན་བཅས་གནང་བས་ཁོ་རང་དད་པ་སྐྱེས་ཏེ་བླ་མ་ཡང་བྱིན་རླབས་ཆེ། ཚོགས་ནི་ཚོགས་ཞིམ་ཟེར་དགོས་པ་བྱུང་བ་དེ་ཟང་ཟིང་གིས་

འཁོར་དུ་བསྡུས་ནས་དད་པ་སྐྱེས་པ་ཡིན། གྲྭ་སར་དགེ་རྒན་གྱིས་དགེ་ཕྲུག་སྐྱོང་
བ་ལྟ་བུ་ཟང་ཟིང་གིས་བསྡུ་བའང་ཚད་མེད། ཇོ་བོས། ང་ལ་ཡོན་ཏན་གང་ཡོད་བླ་
མའི་ཡིན་གསུངས་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བླ་མའི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
བ་ལ་དགོངས་པ་རེད། རང་ཅག་གིས་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པ་ན། ད་ལྟའི་བདེ་
སྐྱིད་སྙན་གསུམ་ཨ་ཕོ་ང་རང་གིས་བྱས་བསམ་མོད། དེ་ལྟ་མིན་པར་དཔེར་ན།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

276

སྤུན་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། གཅིག་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་ནས་ཅིག་ཤོས་དེས་སྐྱབས་སུ་
འགྲོ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང༌། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་གཞན་དག་དང་ལྷན་ཅིག་གཙུག་ལག་
ཁང་དུ་འཚོགས་ཏེ། ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་བགོ་སྐལ་ལ་སྤྱོད། དོན་ཉུང་བ་བྱ་བ་ཉུང་
བ་ལ་གནས་པའང༌། སྟོན་པ་རང་བྱུང་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལྟར་མིན་པར།

མཁན་པོ་དང༌། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྡོམ་པ་སྟེར་བའི་དྲིན་ཡིན། ད་ལྟ་ཉིན་རེར་ཤོག་
བུ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་ཀློག་ཅིང༌། དེའི་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་ཡང༌། ཀ་ཁ་སློབ་མཁན་དེའི་དྲིན་དང༌། སྨིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་སོགས་མ་ཐོབ་ན་དཔེ་བལྟ་བའང་མི་རུང་བའི་སངས་

རྒྱས་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་དཀོན་པའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་སྒོར་ཞུགས་ཏེ། དམ་ཚིག་
མ་ཉམས་ན་སྐྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་ཚུན་ལ་སྐུ་བཞིའི་འབྲས་བུ་སྨིན་ངེས་པའི་ས་བོན་རྒྱུད་ལ་འཇོག་པ་ཡང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དྲིན་ཡིན། རང་གི་བླ་མ་འདི་དང་འདིས་

བཀའ་དྲིན་འདི་འདྲ་བ་རེ་སྩལ་སྙམ་དུ་ཕྲེང་བ་ལ་བཤར་ནས་དྲན་དགོས། དེར་མ་
ཟད་མི་ལུས་ཐོབ་པ་དང༌། རྟེན་འདིར་བདེ་སྐྱིད་དང༌། འབྱོར་པ་བྱུང་བ་སོགས་
ཐམས་ཅད་ཚེ་སྔོན་མར་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང༌། སྦྱིན་པ་བཏང་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ།

དེ་དག་ཀྱང་སྒྲུབ་ཏུ་བཅུག་པ་པོའི་སློབ་དཔོན་གྱི་དྲིན་ཡིན་པས། བདེ་སྐྱིད་ཡོད་དོ་ཅོག་བླ་མའི་དྲིན་ཡིན།

འོན་ཀྱང་དེ་དག་ནི་བླ་མ་གཅིག་གི་མིན་ཏེ། སྔ་ཕྱི་ཐ་དད་པ་མང་པོས་དྲིན་
ཕྱོགས་རེ་བ་ལས་མ་བྱས་སོ་སྙམ་ན། བླ་མ་དེ་དག་ཀུན་གྱི་སྤྲུལ་གཞི་སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་བདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་རོ་
གཅིག་ཡིན་པས་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གཅིག་ཉིད་སྐུའི་རྣམ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

277

རོལ་མི་འདྲ་བར་བསྟན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་བོད་འདིར། མི་སྤེལ་བ་པོ་དང༌། ཁྲིམས་
འཛུགས་པ་པོ་དང༌། ཆོས་བསྒྱུར་བ་དང༌། བསྟན་པ་སྤེལ་ཞིང་འཛིན་པའི་རྒྱལ་

བློན། ལོ་པཎ། ༸རྒྱལ་བ་རིམ་བྱོན་སོགས་ཐམས་ཅད་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་
པདྨོ་འབའ་ཞིག་གི་རྣམ་རོལ་ཡིན་པ་ལྟར། རང་གི་བླ་མ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་གཅིག་

ཡིན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང༌། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་

གདམས་པ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གོ་དགོས་ཀྱི། དམིགས་པ་ཐུན་རེ་ཙམ་ལ་
སྦྱངས་པས་ནི་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་གི་བླ་མ་ཉིད་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གཟུགས་དང༌། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བླ་མའི་

རྣམ་རོལ་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བླ་མ་མཆོད་པ་སོགས་ལ་འཇུག་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པར་ཚིག་ཙམ་འདོན་པས་ནི་གར་ཡང་མི་སླེབས། དེ་ལྟར་སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཐུགས་བདེ་སྟོང་ཆོས་སྐུའི་ངོ་བོར་རོ་གཅིག་པ་དང༌། དེ་ལས་བླ་མར་བཞེངས་པ་སོགས་ཤེས་ན། རིགས་བརྒྱ། རིགས་ལྔ། རིགས་གསུམ། རིགས་
གཅིག་ཐམས་ཅད་བླ་མའི་རྣམ་རོལ་དུ་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། འདི་མ་ཤེས་ན་
ཆོས་ཁྲིའི་སྟེང་ནས་འཆད་པ་པོའི་བླ་མ་སྙན་གྲགས་ཆེ་རིགས་ལ་གུས་པ་ཆེ་མདོག་བྱས་ཀྱང༌། ཉམ་ཆུང་གི་གྲྭ་སའི་དཔེ་ཆའི་དགེ་རྒན་ལྟ་བུ་ལ་མ་གུས་པར་
བྱེད་ཉེན་ཆེ། སྔར་གྱི་ཚུལ་དེ་ཤེས་ན། བླ་མ་གཅིག་ལ་དག་སྣང་སྦྱངས་པས་ཀུན་

ལ་འབྱོངས་ཤིང༌། མཉེས་པ་སྒྲུབ་པའང་དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང༌། མི་མཉེས་པར་བྱས་པ་
ལའང་གཅིག་ལ་མི་མཉེས་པར་བྱས་ན། ཀུན་ལ་མི་མཉེས་པར་བགྱིས་པའི་ཚུལ་
ཁོང་དུ་ཆུད་དེ་བླ་མ་ཐམས་ཅད་ལ་བཀའ་དྲིན་ཁྱད་མེད་དུ་འཛིན་ཞིང་བསྟེན་ཚུལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

278

ཕྱོགས་རིས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ལྟར་དྲིན་ཆེ་ཚུལ་བསམས་ནས་བཀའ་དྲིན་དྲན་པའི་ཚིག་ངག་ནས་
བརྗོད་པ་ཚུན་གྱིས་སྦྱང་དགོས་པར་གསུངས་པས་གཞོན་ནུ་ནོར་བཟང་གིས་

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་སྐབས་བཀའ་དྲིན་དྲན་པའི་ཚིགས་བཅད། འདི་ནི་བདག་གི་

དགེ་བཤེས་ཆོས་སྨྲ་བ། །ཆོས་ཀུན་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་སྟོན་བྱེད་དེ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་ལམ་ཡོངས་སྟོན་པ། །ཡིན་ཞེས་སེམས་གཅིག་བསམས་ནས་
འདིར་འོངས་སོ། །འདི་དག་བསྐྱེད་པས་བདག་གི་མ་ལྟ་བུ། །ཡོན་ཏན་འོ་མ་ལྡུད་
པས་མ་མ་འདྲ། །བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ཡིན། །དགེ་བཤེས་འདི་དག་

གནོད་པ་རྣམ་པར་བཟློག །རྒ་ཤི་ཐར་བྱེད་སྨན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །བདུད་རྩིའི་ཆར་

འབེབས་ལྷ་དབང་བརྒྱ་བྱིན་འདྲ། །ཟླ་ཉ་ལྟ་བུར་དཀར་པོའི་ཆོས་ཀྱིས་རྒྱས། །ཞི་

བའི་ཕྱོགས་སྟོན་ཉི་མ་གསལ་བ་འདྲ། །དགྲ་དང་གྲོགས་ལ་རི་བོ་འདྲ་བ་སྟེ། །རྒྱ་མཚོ་
བཞིན་དུ་མི་འཁྲུགས་སེམས་དང་ལྡན། །ཡོངས་སུ་སྐྱོང་དང་མཉན་པ་འདྲ་བ་ཞེས། །དེ་འདྲའི་སེམས་ཀྱིས་བདག་ནི་འདིར་འོངས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
བདག་གི་བློ་བསྐྱེད་པ། །སངས་རྒྱས་སྲས་པོ་བྱང་ཆུབ་སྐྱེད་བྱེད་པ། །འདི་དག་

བདག་བཤེས་སངས་རྒྱས་བསྔགས་པ་ཞེས། །དེ་ལྟར་དགེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་འདིར་

འོངས་སོ། །འཇིག་རྟེན་སྐྱོབ་པས་དཔའ་བོ་ལྟ་བུ་སྟེ། །དེད་དཔོན་མགོན་དང་སྐྱབས་
སུ་གྱུར་པ་ཡིན། །འདི་དག་བདག་ལ་བདེ་སྟོབ་མིག་ཡིན་ཞེས། །དེ་འདྲའི་སེམས་
ཀྱིས་དགེ་བཤེས་བསྙེན་བཀུར་བྱེད། །ཅེས་དང༌། ལམ་རིམ་བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་ལས་
གསུངས་པའི། མེ་དོང་འདྲ་བའི་ཁྱིམ་ལས་རབ་བྱུང་ནས། །དབེན་པར་དྲང་སྲོང་སྤྱོད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

279

པས་གནས་བཅས་ཏེ། །དམ་ཆོས་བདུད་རྩིའི་རོ་མཆོག་མྱོང་བ་ཡང༌། །རྗེ་བཙུན་བླ་
མ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ནོ། །བསྐལ་མང་སྟོང་དུ་བཙལ་ཡང་རྙེད་དཀའ་བ། །འཇམ་
མགོན་བླ་མའི་བསྟན་དང་མཇལ་བ་དང༌། །བསྟན་པའི་ཚུལ་དེར་ཡིད་ཆེས་རྙེད་པ་
ཡང༌། །ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་བདག་གི་བཤེས་
གཉེན་འདི་དག་ནི། །ངན་སོང་གནས་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱོབ་པ་འོ། །འཁོར་བའི་མཚོ་
ལས་སྒྲོལ་བའི་དེད་དཔོན་ནོ། །མཐོ་རིས་ཐར་པར་འཁྲིད་པའི་ས་མཁན་ནོ། །ཉོན་
མོངས་གཅོང་ནད་གསོ་བའི་སྨན་པ་འོ། །སྡུག་བསྔལ་མེ་ཆེན་ཞི་བྱེད་ཆུ་རྒྱུན་ནོ། །མ་
རིག་མུན་པ་སེལ་བའི་སྒྲོན་མེ་འོ། །ཐར་ལམ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཉི་མ་འོ། །འཁོར་
བའི་བཙོན་རར་བཅིངས་པའི་འགྲོལ་བྱེད་དོ། །དམ་ཆོས་གྲུ་ཆར་འབེབས་པའི་ཆར་

སྤྲིན་ནོ། །གནོད་སེལ་ཕན་པ་སྒྲུབ་པའི་གཉེན་བཤེས་སོ། །རྟག་ཏུ་བྱམས་པས་སྐྱོང་
བའི་ཕ་མ་འོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་བརྗོད་པ་ཡན་ལ་འཁྲིས་ནས་བླ་མའི་

བཀའ་དྲིན་དྲན་དགོས་གསུངས། སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་ལ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་དུ༑ འདི་སྐབས་སྦྱོར་ཆོས་བཞི་པ་མན་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་མ་འདྲེས་པར་བྱེད་
དགོས། འདི་སོགས་དམིགས་སྐོར་རེ་རེའི་དབུར་ཡང་གསོལ་འདེབས་དང༌། བདུད་
རྩི་འབེབས་སྦྱང༌། མཇུག་ཏུ་ཐག་བཅད་པ་རེ་བྱ་བར་གསུངས།
༈ ཉིན་དགུ་པར། ཇི་སྐད་དུ། མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས། ཚེ་འདི་
ཡུན་ཐུང་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མང༌། །ཚེ་ཡི་ཚད་ཀྱང་ཇི་ཙམ་མི་ཤེས་པས། །ངང་པས་
ཆུ་ལས་འོ་མ་ལེན་པ་ལྟར། །རང་གི་འདོད་པ་དང་དུ་བླང་བར་བྱ། །ཞེས་འདྲེན་པར་མཛད་དེ། ཀུན་སློང་འཆོས་པ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་སྩལ་ནས། སྔོན་དུ་ས་བཅད་གང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

280

སོང་བ་རྣམས་གསུངས་རྗེས། བཤེས་གཉེན་བསམ་པས་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་བསྐྱར་

བཤད་མདོར་བསྡུས་མཛད།

བཞི་པ་སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་ནི།

མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བཀུར་སྟི་རྙེད་པ་དག་དང་རིམ་གྲོ་དང༌། །སྒྲུབ་པའི་སྒོ་
ནས་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དགེ་ཕྲུག་གིས་དགེ་རྒན་བསྟེན་པ་ལྟ་བུ་ལ་གསུམ་ག་ཚང་དུ་ཡོད་པས་དགེ་རྒན་ལ་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པ་དེ་ག་
བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན། བླ་མ་དང་མཉམ་དུ་འགྲོགས་ནས་བསྟེན་པས་ནི་བླ་མའི་

རྣལ་འབྱོར་གྱི་དམིགས་པ་ཟུར་དུ་འཚོལ་མི་དགོས། བླ་མ་དངོས་སུ་མེད་ན།
ཚོགས་ཞིང་བསྐྱེད་ནས་ཁྲུས་གསོལ་ཕྱག་མཆོད་སོགས་བྱེད། དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོག་ནི། བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་ཉིད་

ཡིན་ཏེ། རྗེ་མིད་ལས། ནོར་ཟང་ཟིང་གི་འབུལ་བ་བདག་ལ་མེད། །ཕ་བླ་མའི་དྲིན་
ལན་སྒྲུབ་པས་འཇལ། །ཞེས་དང༌། སྙིང་རུས་སྡུག་བསྲན་གྱི་སྒྲུབ་པ་འདི། །ཕ་བླ་མ་

མཉེས་པའི་ཞབས་ཏོག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྦྱོར་ཆོས་བཞི་པའི་ཁོངས་སུ་བཤེས་གཉེན་སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་རྣམས་བསྡུས་ནས་འཆད་པ་ཡིན་པས་སྦྱོར་ཆོས་གསུམ་པ་ཟིན་ནས་

བཤེས་གཉེན་བསམ་པས་བསྟེན་ཚུལ་གསུངས་ཤིང༌། སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་
དབུར་བླ་མ་ཚོགས་ཀྱི་ཞིང་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་མཆོད་པ་སོགས་སྦྱོར་ཆོས་ཕྱི་མ་
གསུམ་འབྱུང་བ་ནི་བླ་མ་དང་མཉམ་དུ་མི་འགྲོགས་པ་སོགས་བླ་མ་མེད་པའི་སར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

281

ཟང་ཟིང་གིས་མཉེས་པ་སྒྲུབ་པའི་ལུགས་སོ། །
འདི་ལ་ས་གཞི་བྱིན་རླབས་སོགས་སྔར་བཞིན་བྱས་ལ་བདེན་སྟོབས་
བརྗོད། བཻ་ཌཱུརྱའི་ས་གཞིར་གསེར་གྱི་རྡོ་རྗེ་རྒྱ་གྲམ་བྲིས་པ་བལྟས་ན་འབུར་དོད་ལྟ་
བུ་ལ། རེག་ན་འབུར་ཀོང་སོགས་མེད་པ། དེའི་དབུས་སུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁང་བཟང་
གྲུ་བཞི་སྒོ་བཞི་རྟ་བབས་མེད་པ་སྨན་བླའི་ཕོ་བྲང་ལྟ་བུ། རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ། དེའི་དབུས་སུ་སེང་ཁྲི་ཆེན་པོ་སྟེང་དུ་བང་རིམ་བཞི་ཡོད་པ་མཆོད་རྟེན་བུམ་པ་མེད་པ་བཞིན་གྱི་བང་རིམ་དང་པོའི་སྟེང་གི་རྒྱབ་ངོས་སེང་ཁྲི་གསུམ་ཚོམ་སྟེང་དབུས་སུ་
རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། གཡས་གཡོན་དུ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས། སོ་སོའི་སྐུ་རྒྱབ་ཏུ་
ཕར་ལ་ལྟ་སྤྱོད་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ། མདུན་ངོས་སེང་ཁྲི་གསུམ་ལ་ཇོ་རྔོག་འབྲོམ་
གསུམ། བང་རིམ་གཉིས་པར་སེང་ཁྲི་གསུམ་ཚོམ་ལ་དབུས་སུ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་
དང༌། གཡས་སུ་རྗེ་ཤེར་སེང༌། གཡོན་དུ་དགེ་འདུན་གྲུབ། བང་རིམ་གསུམ་པར་

སེང་ཁྲི་གསུམ་ཚོམ་གྱི་སྟེང་དབུས་སུ་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་དང༌། གཡས་སུ་ཁྲི་སྦྱིན་པ་རྒྱ་མཚོ། གཡོན་དུ་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་བྱམས་པ་ཆོས་ལྡན། བང་རིམ་

བཞི་པར་སེང་ཁྲི་གསུམ་ཚོམ་སྟེང་དབུས་སུ་རྩ་བའི་བླ་མ། གཡས་གཡོན་དུ་
ཐུགས་སྲས་གཙོ་བོ་གསུངས་ཀྱང་མན་ངག་ལྟར་བླ་མའི་བླ་མ་དང་དེའི་བླ་མ་
གསལ་བཏབ། བླ་མ་གཞན་རྣམས་ལ་ཟ་འོག་གི་རྐྱོང་གདན། གཡས་གཡོན་སོགས་ཀྱི་བང་རིམ་སྟེང་སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་བླ་མ་ཐམས་ཅད་དང༌། རྒྱབ་ཀྱི་བང་
རིམ་སྟེང་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཉན་རང་ཆོས་སྲུང་སོགས་བཀོད་པ་ལུགས་
གཅིག་དང༌། ཡང་ལུགས་གཅིག་ལ་མདུན་དུ་བླ་མ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པའི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

282

གཡས་གཡོན་དུ་ལྟ་སྤྱོད་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་རྣམས་མཐར་ཆགས་སུ་བཀོད།
འདུལ་མངོན་མདོ་སྡེའི་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་གཞན་རྣམས་གཡས་གཡོན་དང་རྒྱབ་ཀྱི་
བང་རིམ་དུ་གསལ་བཏབ། ཡི་དམ་སོགས་གསལ་འདེབས་མི་དགོས། གལ་ཏེ་བསྒོམ་པར་འདོད་ན། དེ་རྣམས་དངོས་སུ་བཞུགས་ཀྱང་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་དུ་
ཡོད་པར་བསམ་ཆོག །རྒྱབ་ཀྱི་ཀུན་ཀྱང་སེང་ཁྲིས་མི་བསྒྲིབ་པའི་ཞལ་ཚུར་གཟིགས་སུ་བྱེད། ཁྲུས་ཁང་དཀྱིལ་དུ་ཁྲུས་རྫིང་མེད་ཅིང་ས་གཞི་དབུས་མཐོ་བ།
སྒོ་བཞི་ཀར་ཁྲུས་ཁང་རེ། ཚོགས་ཞིང་གི་གྲངས་མཉམ་ཁྲི་བཤམས་པ་སྟེ། ཡན་
ལག་བདུན་པ་སོགས་གཞན་འདྲ།
ལྷོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དེ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། རང་གི་མདུན་དུ་སེང་གེས་
བཏེག་པའི་ཁྲི་ཆེན་བང་རིམ་བདུན་པ་བཀའ་གདམས་མཆོད་ཁྲི་བཞིན་རིན་ཆེན་
བདུན་ལས་གྲུབ་པ་འདོན་ཆ་ལྟར་དང༌། སེང་གེ་ས་གཞི་ལ་གནས་པ། སེང་ཁྲིའི་མདུན་ནས་ཡར་ལ་སྒྲོམ་སྐས་གསུམ་བཙུགས་པ། བང་རིམ་སྟེང་མ་ལ་གཟིམ་

སྒྲོམ་གྱི་རྒྱབ་ཡོལ་ལྟ་བུའི་རྒྱབ་ཡོལ་དེའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཟུར་སྣེ་ལ་ལྕགས་མདའ་
ཁུག་ཅེས་པ་ལག་པ་འཆང་ས་ལྟ་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་པའི་རྩེར་ཏོག་ཡོད་པ། བང་
རིམ་རེ་རེར་ཡང་གསེར་གྱི་ཐེམ་སྐས་ཆུང་ངུ་རེ་ཡོད་པ་སྟེ། སྐས་འདི་ནི་གཡས་

གཡོན་དང༌། སྔར་གྱི་སྐས་གསུམ་སེང་ཁྲིའི་དཀྱིལ་དུ་བསྒྲིག་སྟེ་བཙུགས། རྒྱབ་
ཡོལ་གྱི་འབུར་དབུས་མར་གསེར་གྱི་གཉྫིར། གཡས་གཡོན་དུ་རྒྱལ་མཚན། བང་
རིམ་དང་པོའི་སྟེང་ཐུབ་དབང་བཞུགས་གཞིར་ཁྲི་རྒྱབ་ཡོལ་ཅན། ཕྱིན་དྲུག་མཚོན་
པའི་ཀླུ་དང་ཁྱུང་སོགས་དྲུག་འགྱོགས། བཟང་གོས་ཀྱི་འབོལ་ལྔ་བརྩེགས། གཡས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

283

གཡོན་དུ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་བཞུགས་གཞི་སེང་གེ་མེད་པའི་ཁྲི་འབོལ་གསུམ་བརྩེགས། མདུན་དུ་རྩ་བའི་བླ་མ་ཞལ་མཇལ་དུས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་བཞུགས་གདན་ལ་
ཁྲི་མི་དགོས་པར་འབོལ་ཉིས་བརྩེགས། གཡས་གཡོན་དུ་བླ་མའི་བླ་མ་དང༌། དེའི་བླ་
མའི་བཞུགས་གདན་འབོལ་རེ། གཞན་རྣམས་ལ་རྐྱོང་གདན་དུ་བྱེད་པ་ཞལ་ཤེས་
ཡིན། དབུས་སུ་འགྲོ་ལམ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ། རྩ་བའི་བླ་མ་ཞལ་མཇལ་དུས་ཀྱི་རྣམ་པ་

ཅན་ཕྱག་གཡས་ཆོས་འཆད་དང༌། གཡོན་གླེགས་བམ་ཐུམ་དང་གདོང་དར་ལྔ་བརྩེགས་ཅན་བསྣམས་པ། བྱམས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གཡས་གཡོན་དུ་ལྟ་སྤྱོད་
བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་སྟེ། སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་མཚམས་ལམ་རིམ་པ་མཐུད། གྲལ་མཐར་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་གནད་ཆེ་བས་བཞུགས་གདན་སྟོང་པ་རེ་དང༌། བང་རིམ་དང་པོར་མ་ཆུད་
པའི་བླ་མ་གཞན་རྣམས་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བར་ཆ་བསྒོ། བཞི་པར་སྤྱན་སྔ་བས་
གྲལ་དབུར་བྱས་ཏེ་མན་ངག་པ། ལྔ་པར་བྱང་སེམས། སངས་རྒྱས་རྣམས་བང་རིམ་

དང་པོ་བཞིའི་ཟུར་གཡས་གཡོན་གྱི་ཐད། དྲུག་པར་ཉན་རང༌། བདུན་པར་ཆོས་སྲུང་
ངོ༌། །ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་གསལ་འདེབས་པ་མདོ་ལུགས་
འདིར་མི་འབྱུང་མོད། བསྐྱེད་པར་འདོད་ན་མི་མངོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གསལ་འདེབས།འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ཀ་མདོ་ལུགས་ཡིན་པས་དམ་

ཚིག་པ་བསྐྱེད་པ་སོགས་མི་དགོས་པར་མགྲོན་ཐབས་སུ་སྤྱན་འདྲེན་པ་ཡིན།

དཔེར་ན་ངེད་ཚོས་ད་ལྟ་མགྲོན་ཟས་ཕྱིར་གདན་འདྲེན་པ་ལྟར་སྔོན་དུ་གདན་བཤམ། མཆོད་པ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་ཚོགས་ཞིང་ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་
ཁྲི་སྟན་སོ་སོར་བཞུགས་པ་ཡིན། སྤྱན་འདྲེན་པ་ནའང་བྱོན་པའི་ཚུལ་སོགས་མ་ག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

284

དྷ་བཟང་མོས་སྟོན་པ་འཁོར་བཅས་སྤྱན་དྲངས་པ་ལྟར་མོས་དགོས་ཞེས། དེའི་གཏམ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་ཕྱག་བཞེས་བཞིན་རྒྱས་པར་གསུངས། དེའི་རྗེས་སུ་སྐུ་
ཁྲུས་གསོལ་བ་ལ། ཁྲུས་ཁང་སྔ་མ་དང་མི་འདྲ་བར་ཁྲུས་ཁང་གྲུ་བཞི་ཕྱོགས་
བཞིར་ཤེལ་གྱི་སྒོ་ཤ་སྟག་ཅན། ཁྲུས་རྫིང་མེད་ཅིང་ཁྲུས་བུམ་མང་པོ་བཞག་པ། སྟེང་དུ་དྲ་མིག་དང་རྒྱ་ཕིབས། དེ་དག་ལ་དྲི་བཟང་གི་ལྡེ་གུའམ་འདམ་ཐུམ་པོར་
བྱས་པ་བཏགས་ལ། དེ་ལས་ཁྲུས་ཆུ་བུམ་པའི་དྲང་ཐད་དུ་བབས་པར་བསམ། ཁྲུས་གསོལ་བའི་ཚེ། དགེ་སློང་གསུམ་གསུམ་སྤྲོས་ཏེ། བཞུགས་ཁྲི་སྔ་མའི་སྟེང་བཞུགས་བཞིན་པར་ན་བཟའ་རྣམས་འོད་སེར་པོའི་རྣམ་པར་ཚུར་བསྡུས་ཏེ་ཁྲུས་གསོལ། གཞན་སྔ་མ་དང་འདྲ། རྒྱུན་དུ་བུམ་པ་སོགས་མ་འབྱོར་ཚེ། སྦྱོར་ཆོས་སྐབས་ཁྲུས་གསོལ་ངེས་པར་དགོས་པ་མིན་ཞིང༌། སྐབས་སྐབས་སུ་བྱས་ན་དེས་
གྲིབ་དང་མི་གཙང་བ་སོགས་སེལ། ཁྲུས་གསོལ་བྱ་ཚུལ་གཞན་སྔར་མྱུར་ལམ་སྐབས་ཞུས་པ་ལྟར་ལ། ཞལ་ལུང་རྐྱང་པའི་ཁྲིད་ཀྱི་སྐབས་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་བྱ་
ཞིང་ཚོགས་ཞིང་མི་བསྡུ་བར་བློ་སྦྱོང༌། སྦྱོར་ཆོས་གྲངས་གསོག་ལྟ་བུར་ཐུན་ཕྱི་མ་
ལ་ཡོན་ཏན་གཞིར་གྱུར་མའི་བར་བཏང༌། ཚོགས་ཞིང་མི་བསྡུ་བར་མཆོད་པའི་
སྤྲིན་གཟུངས་བཏོན་ནས་དེ་མན་འདོན། བསྡུ་ན་ཡན་ལག་བདུན་པ་ཉིད་གྲངས་

གསོག །ད་རེས་ཞལ་ལུང་དང་སྦྲགས་པས་དེའི་སྦྱོར་ཆོས་འཆད་པ་ལས། རྒྱུན་གྱི་ཉམས་ལེན་སྦྱོར་ཆོས་སྐལ་བཟང་མགྲིན་རྒྱན་གྱི་སྟེང་ནས་བགྱིས་ན་བྱིན་རླབས་
དང་མན་ངག་ཟབ་ཁྱད་གཞན་ལས་ལྷག་པ་ཡོད་གསུངས།
གསུམ་པ་མཇུག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བྱ་ཚུལ་ནི། ལམ་རིམ་དམིགས་སྐོར་རེ་རེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

285

བཞིན་ཟིན་པའི་ཐུན་མཐར་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་སྔགས་འདོན་ཞིང་བསྔོ་
སྨོན་བྱེད་པ་ཡིན།
གཉིས་པ་ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། ཐུན་དང་ཐུན་མཚམས་གཉིས་

སུ་མ་འདུས་པའི་དུས་ཤིག་མེད་པས། ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་འདི་གལ་ཆེ་
སྟེ༑ ཐུན་གྱི་སྐབས་བློ་སྦྱངས་ནས་ཐུན་མཚམས་སུ་རིག་པ་རྒྱ་ཡན་དུ་བཏང་ན།

ཐུན་དངོས་གཞིའི་ཉམས་ལེན་ལའང་གནོད་ཚབས་ཆེ། ཐུན་མཚམས་ལེགས་པོ་
བྱུང་ན་དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་ཡང་འདི་ནས་ཡོང༌། དེའི་ཕྱིར་རྗེ་བླ་མའི་གསུང་ཁྲིད་
ཡིག་རྣམས་སུ་ཐུན་དང་ཐུན་མཚམས་སུ་བཅད་པ་འདི་གནད་ཆེ། དམིགས་སྐོར་
འདི་ལ་མཚོན་ན། ནཱ་རོས་ཏཻ་ལོ་དང༌། མིད་ལས་མར་པ། འབྲོམ་སྟོན་པས་བླ་མ་སེ་
བཙུན་པ་དང་ཇོ་བོ་རྗེ་བསྟེན་ཚུལ་སོགས་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་སྟོན་པའི་

གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་ཚད་ལྡན་བལྟ་བ་ལས། གཞན་འདྲ་མིན་མང་པོ་བཀླག་ན་
ཤེས་རབ་འཆལ་འགྲོ་བར་གསུངས། དཔེར་ན་སྒྲུང་གི་དཔེ་ཆ་ལ་བལྟས་ན་ཞེ་སྡང་ཆེ་རུ་འགྲོ་བས་དེ་འདྲའི་རིགས་མི་བལྟ་བར་ཤེས་རབ་འཕེལ་ཐབས་བྱ། ཐུན་
མཚམས་ལ་ཉོན་མོངས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དུ་དབང་པོའི་སྒོ་བསྡམས་པ་ན་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཡུལ་ལ་དབང་པོས་ཀྱང་མི་མཐོང་བར་བྱས་ཏེ་བསྡོམ་ཚུལ་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་རང་རེ་
ལ་མི་འབྱུང་བས་ན། དཔེར་ན་ཡིད་འོང་གི་གཟུགས་ལྟ་བུ་མིག་གི་དབང་པོས་མཐོང་
ཡང་ཡིད་དེའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར་བྱ། དྲན་ཤེས་ཀྱིས་དུས་རྟག་ཏུ་རང་གི་སྒོ་
གསུམ་ལ་བྱ་ར་བྱེད། རྒྱས་པར་ནི་ཞི་བ་ལྷས་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་ཤེས་བཞིན་བསྲུང་བའི་

སྐོར་ལེའུ་གཅིག་ལོགས་སུ་མཛད། དེའི་འགག་སྡོམས་སུ། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

286

གནས་སྐབས་ལ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་བརྟག་བྱ་བ། །དེ་ཉིད་ཁོ་ན་མདོར་ན་ནི། །ཤེས་
བཞིན་བསྲུང་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་བཞིན་བསྲུང་བ་འདི་

ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ། ལུས་ཀྱི་འགྲོ་འདུག་དང༌། ངག་གི་སྨྲ་བརྗོད་དང༌། ཡིད་ཀྱི་འཆར་

སྒོ་སོགས་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ལ་བསམ་བཞིན་དུ་སྤྱོད། དཔེར་ན་སྒོ་གཉིས་ཡོད་
པའི་ཁང་པའི་ནང་དུ་འགྲོ་ན། འོང་ས་དང་འགྲོ་ས་སྒོ་གཉིས་སུ་ངེས་པས། དེ་བསྲུང་

ན་རྐུན་པོ་ཁེགས་པ་ལྟར་སྒོ་གསུམ་གང་དྲན་དུ་མི་བཏང་བར་བསྲུང་ན་ཉེས་པ་འབྱུང་
བའི་སྒོ་ཁེགས་པ་ཡིན། དེས་ན། དགེ་བཤེས་འབན་གྱིས་སེམས་བསྲུངས་ནས་ཞོ་མ་བཞེས་པའི་རབས་དང༌། རྐུན་མ་ཡིན་པར་སྒྲོགས་པ་བཞིན་བསྲུང་དགོས་ཀྱི། མི་

དྲན་དགུ་དྲན་དུ་བཅུག་ནས་བསྡད་ན། མི་ཞིག་གིས་བུ་མ་སྐྱེས་གོང་ནས་མིང་ཟླ་བ་

གྲགས་པ་བཏགས་ཏེ། གར་འཁྲབ་པས་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་དེ་མ་ཐག་ཤི་བ་བཞིན་འོང་

ཉེན་ཡོད། ཇོ་བོ་རྗེས། མང་པོའི་ནང་དུ་ངག་ལ་བརྟག །

གཅིག་པུར་འདུག་དུས་སེམས་ལ་བརྟག །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་དགོས།

རང་ཅག་ནི་དྲན་པས་མི་ཟིན་པར་ཡེངས་བཞིན་དུ་སྡིག་པ་བྱེད་ལ། དེའི་ཚེ་སྡིག་པ་

ཡིན་མིན་ཡང་མི་ཤེས། འགྲོ་ཞོར་འདུག་ཞོར་དང༌། སྐད་ཆ་ལབ་བཞིན་པའི་ངང་

ནས་ཤིག་སོགས་བསད་པ་ལ་སྣང་བ་མེད། དེའི་ཚེ་དྲན་པས་བཟུང་ནས་འདི་མི་

བྱེད་སྡིག་པ་ཡོད་སྙམ་ནས་ཅམ་སྟེ་འཇོག །དེ་བཞིན་དུ་མི་མང་པོ་དང་འགྲོགས་

ནས་གཏམ་སྣ་ཚོགས་བཤད་པའི་ཚེ་ཡང་སེམས་ཟུར་གཅིག་གིས། བདག་གིས་

ཅི་ཞིག་སྨྲ་བར་རྩོམ་གྱིན་འདུག་སྙམ་ནས་བརྟག །ཚིག་རྩུབ་ངག་འཁྱལ་སོགས་སྨྲ་

གྲབས་འདུག་ན་ལྕེ་ནས་ཟིན། རང་གཅིག་པུར་འདུག་པ་ན་སེམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

287

དྲན་གྱིན་འདུག་སྙམ་ནས་བརྟག །སེམས་བསྲུང་རྒྱུ་བརྗེད་པ་ཉིད་ཀྱང་རང་གིས་

འཕྲལ་དུ་མི་ཤེས་པས་མི་བརྗེད་པར་བྱེད་དགོས་སྙམ་པའི་དྲན་ཤེས་ལ་བྱ་ར་ཐུ་རེ་
བྱེད། སྔོན་དགེ་བཤེས་ཁ་རག་པས་ཕྱོགས་བཞིར་ཐོ་ཡིག་བྲིས་པ་བཞིན། རྩིག་པ་

ཚུན་ཆད་ལ་སེམས་མ་ཡེངས་ཞེས་བྲི། རང་རེས་ནི་མི་འདི་འདྲ་ཞིག་ནས་དངུལ་

སྲང་གང་འོང་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རྩིས་བཤར་དང༌། བརྗེད་ཐོ་གཙོ་བོར་བྱེད་
ཀྱིན་འདུག་པ་འདིས་མི་འོང་། དེས་ན། ཐུན་མཚམས་འདི་གཙོ་ཤིན་ཏུ་ཆེ།
མཚམས་འདུག་པ་ནའང༌། སྒོ་འགྲམ་དུ་མཚམས་ཐོ་གངས་རི་ལྟ་བུར་བཞག་སྟེ།
ཡིད་ཀྱིས་འདི་མི་དྲན་བྱ་བ་མེད་པ་དེ་འདྲ་མི་བྱ། བདག་གི་བླ་མས། ལུས་ཀྱི་

མཚམས་ཁང་ན་སེམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་པོ་དྲན་ཤེས་ཀྱི་མཚམས་ལ་འདུག་ཚུལ་གསུངས་པ་ལྟར་རྟག་ཏུ་དྲན་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ཟིན་ཏེ་མ་ཡེངས་པའི་ཐབས་ལ་

མཁས་པར་བྱེད། རྗེ་མིད་ལས། སྣང་སྲིད་དཔེ་ཆར་ཤར་བར་གསུངས་པ་བཞིན།

གང་མཐོང་ཡང་བྱམས་སྙིང་རྗེ་ངེས་འབྱུང་སོགས་ཀྱི་བསྐུལ་འདེབས་སུ་འགྲོ་བ་བྱེད་དགོས། སྔོན་རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་པས་གྲོག་མས་སྦྲང་བུ་ལ་སོ་བཏབ་པ་གཟིགས་

ནས་ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེས་ན་རང་རེས་ཁྲོམ་བསྐོར་ལྟ་
བུར་འགྲོ་ཚེ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྐྱེས་བཞིན་དུ་གོམ་པ་རེ་དང་སྡིག་པ་རེ་
སྦྲགས་ནས། ཚུར་ལོག་པ་ན་སྡིག་པའི་ཁུར་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བ་ཞིག་ཁྱེར་ནས་འོང་མོད།
ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་བཞིན་འགྲོ་ན་ངེས་འབྱུང་དང་མི་
རྟག་པའི་བསྐུལ་འདེབས་བླ་ན་མེད་པ་ཡོད་པ་ཡིན། དེས་མཚོན་ནས་གང་སྣང་ཆོས་ཀྱི་བསྐུལ་མར་སོང་བ་དགོས། ཟས་ཀྱི་ཚོད་རིག་པར་བྱ་ཚུལ། གཞན་ཡང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

288

ཟག་པ་རྒྱུན་གཏོར་ལ་ཡི་དྭགས་ལ་བསྔོ་བ་སོགས་ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་གི་དཔེ་
གཞན་ལས་གསལ་བ་བཞིན་བྱས་ན། བྱ་སླ་ལ་ཕན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཚུལ་སོགས་
གསུངས།

གཉིས་པ་བསྟེན་ནས་བློ་ཇི་ལྟར་སྦྱང་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས།

དལ་བའི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་བླང་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྐུལ་བ་དང༌།
སྙིང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དལ་འབྱོར་དོན་ཆེན་རྙེད་
དཀའི་སྐོར་བསམ་པ་སྟེ། འདི་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཅུང་ཟད་སྤྲོས་ཏེ་བཤད་པ་
དང༌། སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་གཉིས། ཞེས་ས་བཅད་བཀྲམ་སྟེ་འོག་གི་
དམིགས་སྐོར་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འགྲེ་སྦྱར་དགོས་པ་བཤད་ཁྲིད་དང་ཉམས་ཁྲིད་
སྦྲགས་ཚེ་མཛད་སྲོལ་ཡོད། འདིའི་མཚམས་ཀྱི་ས་བཅད་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་
དམིགས་སྐོར་དངོས་གཞི་ས་བཅད་བརྗེ་བ་ལས་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སོགས་ཀྱི་ས་

བཅད་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་སྐབས་བཤད་པ་བཞིན་སྦྱོར་དགོས། རང་རེ་ཉིན་
ལྟར་ངག་འཁྱལ་ཁ་བསླད་ཀྱིས་དུས་འདས་ནའང་ཕངས་སེམས་མེད་པ་འདི་དལ་

འབྱོར་དོན་ཆེན་རྙེད་དཀའ་མ་བསམས་པའི་སྐྱོན་ཡིན། དེ་བསམ་ན་ཆོས་ལ་སྙིང་
ནས་བསྐུལ་མ་འདེབས་འོང༌། དེས་ན། དལ་འབྱོར་དོན་ཆེན་རྙེད་དཀའ་བསམས་
ནས་དགའ་ལྷང་ལྷང་བ་དང༌། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསམས་ནས་སྡུག་ལྷང་ལྷང་འོང་བ་
ཞིག་བྱེད།
དེ་ལ་གསུམ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

289

དལ་འབྱོར་ངོས་བཟུང་བ།
དེ་དོན་ཆེ་བར་བསམ་པ། རྙེད་དཀའ་བར་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་དལ་བ་དང་འབྱོར་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་དང་པོར་དལ་བའི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་ལེན་
འདོད་འབྱུང་བ་ལ་དལ་འབྱོར་ངོས་ཟིན་པ་དགོས་ཀྱི། ཐབ་རྡོ་གསེར་ལས་བྱས་ཀྱང་
ངོ་མི་ཤེས་ན། དབུལ་པོ་སོ་ན་གནས་པ་བཞིན་ཡིན་ཕྱིར་ཐོག་མར་ངོས་ཟིན་དགོས་
པས་དལ་བ་ཞེས་པ་ཆོས་བྱེད་པ་ལ་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་སྟེ། མི་ཁོམ་པ་
བརྒྱད་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ལོག་པར་ལྟ་བ་འཛིན་དང་དུད་འགྲོ་ཉིད། །ཡི་དྭགས་
ཉིད་དང་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ་དང༌། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པ་དང་མཐའ་འཁོབ་ཏུ། །ཀླ་
ཀློར་སྐྱེས་དང་གླེན་ཞིང་ལྐུགས་པ་ཉིད། །ཚེ་རིང་ལྷ་ཉིད་གང་ཡང་རུང་བར་ནི། །སྐྱེ་
བ་ཞེས་བགྱི་མི་ཁོམ་སྐྱོན་བརྒྱད་པོ། །དེ་དག་དང་བྲལ་ཁོམ་པ་རྙེད་ནས་ནི། །སྐྱེ་བ་
ཟློག་པའི་སླད་དུ་འབད་པར་མཛོད། །གསུངས་པ་ལྟར་མི་མ་ཡིན་པའི་མི་ཁོམ་པ་
བཞི་དང༌། མིའི་མི་ཁོམ་པ་བཞིའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་བཞི་ལས། དམྱལ་བ་ནི་ཚ་གྲང་གི་

སྡུག་བསྔལ་ཆེ་བས་ཆོས་བྱེད་དུ་མི་ཁོམ་སྟེ། མགོ་ལ་མེ་བཙའ་བཞག་ནས་དེའི་རིང་

ལ་བསྒོམ་བྱེད་དུ་བཅུག་ན། ན་ཚས་བསྒོམ་ལོང་མེད་པ་བཞིན་ཡིན། རང་ཅག་ད་ལྟ་

དམྱལ་བར་སྐྱེས་ཡོད་ཚེ་ལྕགས་ཀྱི་སླ་ང་དམར་ཧུར་རེ་བའི་ནང་དུ་བྱི་བ་བཅུག་སྟེ་
བསྲེག་པ་ལས་ཀྱང་བརྒྱ་འགྱུར་སྟོང་འགྱུར་གྱིས་ལྷག་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་
འགྱུར་བས་ཆོས་བྱེད་པ་ལྟ་ཞོག །ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་ཙམ་མི་གོ་བའི་སྟེང༌། སྡུག་བསྔལ་
འབའ་ཞིག་ཡིད་ལ་བརྣགས་ནས་སྡོད་རྒྱུ་ལས་མི་འོང་བས་ཆོས་མི་འོང༌། དེ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པ་འདི་སྟབས་ལེགས་སྙམ་པ་བྱེད། ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེས་ན་ནི་བཀྲེས་སྐོམ་ཆེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

290

བས་ཆོས་བྱེད་དུ་མི་ཁོམ་སྟེ། རང་ཅག་ཤིན་ཏུ་བཀྲེས་ཤིང་ལྟོགས་པ་ཞིག་གི་

སྐབས་སུ་བླ་མ་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་གིས་ཆོས་ལ་བསྐུལ་ཡང༌། དང་པོར་བཟའ་བཏུང་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལས་ཆོས་བྱེད་དུ་མི་ཁོམ་པ་བཞིན་ཡིན། དེ་ལྟར་ན་ཡི་དྭགས་སུ་

མ་སྐྱེས་པ་ཡང་སྟབས་ལེགས་པ་ཡིན། དུད་འགྲོར་སྐྱེས་ན་ནི་གླེན་ཞིང་གཏི་མུག་

པས་ཆོས་བྱེད་དུ་མི་ཁོམ་སྟེ། དཔེར་ན། ཁྱི་དང་བོང་བུ་སོགས་ལ། མ་ཎི་ཚར་
གཅིག་བགྲོངས་དང་ཁྱོད་ད་ལྟ་འཚང་རྒྱ་ཞེས་སྨྲས་ཀྱང༌། གོ་ཚོར་ཅིའང་མེད་ཅིང༌།
ཐ་ན་མ་ཎི་ཚིག་གཅིག་བགྲང་བའང་མི་ཤེས་ན། ཆོས་གཞན་ག་ནས་ཤེས། དེ་བཞིན་

དུད་འགྲོ་རང་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་ནས་ཆོས་བྱེད་དུ་མི་ཁོམ་པས་དེ་དག་
ཏུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་སྟབས་ལེགས། ད་ལྟ་རང་རེ་དངུལ་སྲང་གང་དོ་རྙེད་པ་ལ་སྟབས་ལེགས་ཟེར་ཀྱང་དེ་འདྲ་ལ་སྟབས་ལེགས་རྒྱུ་དེ་ཙམ་མེད། དུད་འགྲོ་ཁྱི་བོང་སོགས་མཐོང་བ་ན། ལྟད་མོ་བལྟ་བ་བཞིན་མ་བྱེད་པར། བདག་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་མ་

གྱུར་པ་སྟབས་ལེགས་སྙམ་པ་བྱེད།
ལྷ་ཚེ་རིང་པོ་ནི། གཟུགས་མེད་དང་གཟུགས་ཁམས་ན་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ན་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ན་དང་པོར་སྐྱེ་བའི་ཚེ་ལྷར་སྐྱེས་སོང་སྙམ་པ་དང༌།
མཐར་འཆི་བའི་སྐབས་ལྷ་ལས་འཆི་འཕོ་བར་འདུག་སྙམ་པ་ཙམ་ལས་གཉིད་ལོག་
པ་བཞིན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཡེངས་ཏེ་དོན་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ངང་ནས་ཚེ་འཕོས་ཏེ་འགྲོ། ལྷ་གནས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཉན་ས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དགེ་
བའི་བག་ཆགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཁ་ཤས་ལས། གཞན་ཕལ་ཆེར་དུས་རྟག་ཏུ་འདོད་པས་གཡེངས་ནས་ཆོས་མི་འོང་སྟེ། དཔེར་ན་མིའི་སྐབས་ཤཱ་རིའི་བུ་མཐོང་བ་ན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

291

གླང་ཆེན་གྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་ཀྱང་དལ་བུར་ས་ལ་བབས་ལོང་མེད་པར་མཆོང་བར་བྱེད་པའི་སློབ་མ་སྨན་པའི་རྒྱལ་པོ་འཚོ་བྱེད་གཞོན་ནུ་དེ། ཕྱིས་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་པ་
ན༑ དེར་ཤཱ་རིའི་བུས་ཆོས་གསུང་བར་བྱོན་ཀྱང་འཚོ་བྱེད་ལྷའི་བདེ་སྐྱིད་ལ་

གཡེངས་ཏེ་མཛུབ་མོ་ཀེར་བ་ཙམ་རེ་བྱས་ནས་རྩེད་མོ་རྩེ་བར་སོང་བས་ཤཱ་རིའི་

བུས་ཆོས་གསུངས་ས་མ་རྙེད་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་བྱེད་བློ་དང་ངེས་འབྱུང་སོགས་
གཤའ་མ་མི་འབྱུང་ཞིང༌། ལྷའི་རྔ་དང་སྤྲུལ་པའི་བྱ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་སྒྲ་སྒྲོག་ཙམ་
ལས་རང་རེ་ལྟར་བླ་མས་གདམས་ངག་ཞིབ་མོར་སྟོན་པ་མེད། མིའི་མི་ཁོམ་པ་ནི།

ཀླ་ཀློ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་སྐྱེས་ན་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་ཙམ་ཡང་མི་གོ་ཞིང༌། སངས་རྒྱས་མ་བྱོན་པའི་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་ན་རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པས་ཆོས་བྱ་
མི་ཤེས་ལ། ཆོས་བྱས་ཀྱང་ཇི་བཞིན་མི་འབྱུང༌། ད་ལྟར་རང་རེ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན་
ཇི་ལྟར་བྱེད། དེ་ལྟར་མ་གྱུར་པ་ཡང་སྟབས་ལེགས་སྙམ་པ་བྱེད། ཡུལ་དབུས་སུ་སྐྱེས་ཀྱང་ཡིད་མི་གསལ་བའི་གླེན་པ་དང༌། ངག་མི་གསལ་བའི་ལྐུགས་པར་སྐྱེས་ན་
ནི་ཆོས་ཅི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དགོས་མི་ཤེས་ཤིང་བྱེད་ཁུལ་བྱས་ཀྱང་བྱེད་ཚུལ་ཇི་
བཞིན་མི་འབྱུང་ལ། ལོག་ལྟ་ཅན་ནི། ཆོས་ལ་འཇུག་པའི་གེགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པས་

བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་ལོག་ལྟ་ཅན་དང་པོར་གསུངས། ད་ལྟའི་ཁ་ཆེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་

ཚེ་རིང་པོ་ཞིག་བསྡད་ཀྱང་མ་ཎི་ཚར་གཅིག་འདྲེན་པའི་དགེ་རྩ་ཡང་མི་གསོག་པས་
འདི་ཐབས་རྡུགས་ཤོས་ཤིག་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་རང་ཅག་ལ་དོན་གལ་ཆུང་བརྒྱད་སྒྲུབ་
ཏུ་ཡོད་ནའང་ཇི་བཞིན་ཚང་བ་འགྲུབ་དཀའ་ན། སྟབས་ལེགས་ཞེས་ཟེར་དགོས་པའི་
དོན་གལ་ཆེ་ལ། འཛོམས་དཀའ་བ་སྣ་བརྒྱད་འཛོམས་པ་འདི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྟབས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

292

ལེགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མིན།
གཉིས་པ་འབྱོར་པ་ལ་རང་འབྱོར་ལྔ་དང་གཞན་འབྱོར་ལྔ་སྟེ་བཅུ་ལས། རང་འབྱོར་ལྔ་ནི། ཉན་ས་ལས། མི་ཉིད་དབུས་སྐྱེས་དབང་པོ་ཚང༌། །ལས་མཐའ་མ་ལོག་
གནས་ལ་དད། །ཅེས་པ་སྟེ། དང་པོ་མི་ཉིད་ཡིན་པ་ནི། ཕྱི་མའི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་འགྲོ་བ་
གཞན་ལས་མི་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཅག་ད་ལྟ་མི་ཉིད་ཡིན་པ་ནི། ཐེ་
ཚོམ་མེད་མོད་དེ། མི་ཡི་གོ་མ་ཆོད་པ་ཡིན། ཡུལ་དབུས་ནི། ཆོས་ཚིགས་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་པའི་ཡུལ་དབུས་ཏེ་འཁོར་རྣམ་བཞི་ཡོད་སར་སྐྱེས་པ༑ དབང་པོ་ཚང་བ་ནི།

དང་པོར་སྐྱེ་དུས་ནས་དབང་པོ་ཚང་བ་དང༌། ཟ་མ་མ་ནིང་སོགས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་
པའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བས་རང་དེ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པས་དབང་པོ་ཚང་བ་ཡིན། ལས་མཐའ་

མ་ལོག་པ་ནི། མཚམས་མེད་བྱས་ན་ཚེ་དེར་དགྲ་བཅོམ་མི་ཐོབ་ཀྱང་རང་ཅག་གིས་

དེ་ལྟར་མ་བྱས་པས་ལས་མཐའ་མ་ལོག་པ། གནས་ལ་དད་པ་ནི། འདུལ་བར་དད་པ་
ལ་གསུངས་ཀྱང༌། འདིར་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཚུལ་ལ་
དད་པའོ། །འདི་ནི་རང་ལ་ལྡན་དགོས་པའི་འབྱོར་པ་ཡིན་པས་རང་འབྱོར་ཏེ། ངེད་ཚོ་
ལ་དེ་ལྔ་དངོས་སུ་ཚང་བ་ཡིན།

གཞན་འབྱོར་ལྔ་ནི། སངས་རྒྱས་བྱོན་དང་དེས་ཆོས་གསུངས། །བསྟན་པ་
གནས་དང་དེ་རྗེས་འཇུག །གཞན་ཕྱིར་སྙིང་ནི་བརྩེ་བ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་མ་བྱོན་ན་དམ་པའི་ཆོས་མི་འབྱུང་ལ། བྱོན་ཀྱང་ཆོས་མ་
གསུངས་པའི་གོང་དུ་འཆི་བ་ལྟ་བུ་ནི། སངས་རྒྱས་བྱོན་པའི་དོན་མ་བྱུང་བའོ། །དེ་
གཉིས་དངོས་སུ་མི་ཚང་མོད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ཚབ་བླ་མ་བཞུགས་ཤིང་ཆོས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

293

བསྟན་པས་ན་དེ་གཉིས་དོན་གྱིས་ཚང་བ་ཡིན། བསྟན་པ་མ་ཉམས་པར་གནས་པ་ནི།
སྒྲུབ་པའི་བསྟན་པ་སྟེ་འཕགས་ལམ་དངོས་སུ་ཐོབ་པ་ལ་བྱེད། དེ་ཡང་དེང་སང་ལྔ་
བརྒྱ་ཕྲག་བཅུའི་ལུང་གི་དུས་ཡིན་ཞིང༌། འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལུང་གི་

དུས་ཡིན་ཡང༌། རང་རྒྱུད་ལ་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་སྐྱེས་ན། རང་ལ་འབྲས་བུའི་

བསྟན་པ་དར་བ་ཡིན། དེ་ལྟ་མེད་པར་བཀའ་གདམས་གོང་མ་ཚོས། སྤྱིར་གྱི་བསྟན་

པ་འོ་ཅག་གི་རྒྱུད་ལ་མེད། འོ་ཅག་གི་བསྟན་པ་སྒོས་ནུབ་ཏུ་མ་སོང་བ་དགོས་
གསུངས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤྱིར་དར་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་བསྟན་པ་ནུབ་
ན༑ སྒོས་ནུབ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་གནས་པ་ཙམ་དུ་མ་
ཟད། བསྟན་པ་དེ་ལ་ཞུགས་པ་ཡང་ཚང་སྟེ། འཕགས་བོད་ཀྱི་སྔ་ཕྱིའི་གྲུབ་མཐའ་

ཀུན་ལས་གཅེས་བསྡུས་ལྷད་བསལ་གྱི་མདོ་སྔགས་ལྟ་སྤྱོད་རྣམ་དག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་
ཞིང༌། དག་ཐེར་མགོན་པོ་འཇམ་དབྱངས་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་པ་གསེར་
སྦྱངས་བཙོ་མ་བྱི་དོར་བྱས་པ་ལྟ་བུ་འདི་དང་མཇལ་བ་ནི་དཀོན་པ་ལས་ཀྱང་དཀོན་
པ་སྟེ། དེ་ཡང་མདོ་སྔགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་སྔོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་ཡོད་པར། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བས་སྐུ་ཚེའི་སྨད་དུ་རྗེའི་བསྟན་པའི་ཁྱད་ཆོས་གཟིགས་ནས་ཐུགས་

འཕྲོགས་ཏེ་གནད་ཕིག་པར་གསུངས་པའི་བསྟོད་ཚིག་མང་དུ་ཡོད་པ་བཞིན་ལུགས་
གཞན་ལས་ཇི་ལྟར་ཁྱད་ཞུགས་ཚུལ་སོགས་མདོ་དང་སྔགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཞིབ་པར་

འཆད་ན། ཉིན་མང་པོར་མི་རྫོགས་ཤིང༌། སྔོན་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར། སོག་པོ་ཞིག་
གིས་ཕྱག་རྟེན་ཕུལ་ནས། ཕྱི་མ་མི་ལུས་འཐོབ་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་
དང་མཇལ་བའི་སྨོན་ལམ་ཞུས་པས་དེ་ལྟར་འོང་བར་གསུངས་ལ། རྗེའི་བསྟན་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

294

དང་མཇལ་བའི་སྨོན་ལམ་ཞུས་པ་ན་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པ་ཡིན། དེས་ན། དེ་ལྟ་
བུའི་བསྟན་པ་དང་ཡང་མཇལ། མཇལ་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་འགལ་རྐྱེན་གཞན་མེད་པར་བདེ་བླག་ཏུ་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་འདིས་གཞན་

འབྱོར་བཞི་པ་དེ་རྗེས་འཇུག་པ་ཡང་ཚང་སྟེ། དེ་ནི་འབྲས་བུ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཐོབ་
པ་དངོས་སུ་མཐོང་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་པས། ཉན་ས་ནས་དངོས་སུ་
གསུངས་པའི་གཞན་འབྱོར་བཞི་ནི་དགེ་སློང་འཆར་ཀ་ལྟ་བུ་ལ་ཚང་བ་ལས་མགོན་
པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་ཡང་ཚང་བ་མེད་ཀྱང༌། རྟོགས་པའི་བསྟན་པའི་སྐབས་འབྲས་བུ་བཞི་

ཐོབ་པ་ལ་ཁ་མིག་ཡར་བལྟ་བྱེད་པ་ལྟར། ད་སྐབས་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་མཛད་
སྤྱོད་ལ་ཁ་མིག་ཡར་བལྟ་བྱ་ས་ཡོད་པས་ད་ལྟ་དོད་ཐུབ་ཏུ་ཚང་བ་ཡིན། གཞན་

འབྱོར་ལྔ་པ་ནི། ཆོས་བྱེད་པ་ལ་སྦྱིན་བདག་སོགས་མཐུན་རྐྱེན་འཛོམས་པས་
གཞན་ཕྱིར་སྙིང་བརྩེ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚང་བའི་ཕྱིར། རང་ཅག་འཇིག་རྟེན་འདིའི་དོན་
ཆེན་པོ་བཅོ་བརྒྱད་བསྒྲུབ་རྒྱུ་ཡོད་ན། དེའི་ནང་ནས་འགའ་ཞིག་ཙམ་ལས་ཐམས་
ཅད་འགྲུབ་པ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ན། དེ་ལས་ལྷག་པ་ཚེ་སྔ་མའི་མི་དེས་འདི་ལྟར་འོང་བར་
ཤོག་ཅེས་པ་བཅུ་དང༌། འདི་འདྲ་མི་འོང་བར་ཤོག་ཅེས་པ་བརྒྱད་དེ། དོན་སྣེ་ཁག་
ཆེན་པོ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་སྟེ་དལ་བརྒྱད་འབྱོར་བཅུ་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་ཡིན།

གཉིས་པ་དོན་ཆེ་བར་བསམ་པ་ལ་གསུམ།
གནས་སྐབས་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་ཆེ་བ་དང༌། མཐར་ཐུག་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་ཆེ་བ།
མདོར་ན་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་ལའང་དོན་ཆེ་བར་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་མ་ངན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

295

སོང་དུ་མི་སྐྱེ་བར་བདེ་འགྲོ་ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་ཇི་འདྲ་ཞིག་འདོད་ཀྱང་འདིས་སྒྲུབ་
ནུས་ཏེ། མངོན་མཐོའི་རྟེན་འགྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རྟེན་འདིའི་

ཐོག་ནས་བསྲུང་ནུས། མངོན་མཐོའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་སྦྱིན་པ་ཡིན་པས་དེའང་རྟེན་
འདིས་སྒྲུབ་ནུས། འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འོང་བའི་རྒྱུར་བཟོད་པ་དགོས་ཤིང༌།

དེ་ཡང་རྟེན་འདི་ལྟ་བུས་བསྒོམ་དགོས་པས་ན། མངོན་མཐོ་ལྷ་མིའི་ལུས་རྟེན་དང་
བདེ་འབྱོར་ཅི་འདྲ་ཞིག་སྒྲུབ་སྙམ་ཡང༌། མ་བསྒྲུབས་པ་མ་གཏོགས་བསྒྲུབ་ན་འགྲུབ་
པར་ཐེ་མི་ཚོམ་སྟེ། ཕྱི་མར་ཚངས་པ་བརྒྱ་བྱིན་དང་འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་ལུས་རྟེན་ཞིག་

འདོད་ནའང་སྒྲུབ་ཏུ་ཡོད། དེར་མ་ཟད་རྣམ་སྨིན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྡན་དང༌། མཐོ་རིས་

ཡོན་ཏན་བདུན་ལྡན་གྱི་ལུས་རྟེན། ཐེག་མཆོག་འཁོར་ལོ་བཞིའི་རྟེན་བཟང་ཡང་སྒྲུབ་
ནུས། བདེ་བ་ཅན་དང་ཤམྦྷ་ལ་སོགས་དག་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའང་རྟེན་འདིས་སྒྲུབ་
ནུས། སྔོན་ཀློང་རྡོལ་བླ་མས་སྐུ་ཚེ་དེར་ཕོར་རྩམ་ཚུན་བདག་ཏུ་མ་སྤྲད་པར་རི་ཁྲོད་
ན་དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་མཛད་ཅིང༌། སྐུ་ཚེ་ཕྱི་མར་ཤམྦྷ་ལའི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་

ཚོགས་བསྒྲུབ་ཅིང༌། སྨོན་ལམ་མཛད་ནས་རྗེས་སུ་དེ་ལ་དགོངས་པས་པཎ་ཆེན་
དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ལ་སྐྱབས་རྟེན་འབུལ་རྒྱུར་བསྐུར་ཏེ་བསམ་དོན་ཨེ་འགྲུབ་ཞུས་པར། པཎ་ཆེན་གྱིས་མཁྱེན་ཏེ་བླ་རྒན་འདོད་པ་རང་ཆེ། དོན་འགྲུབ་པར་འདུག་
གསུངས་པ་ལྟར་འབྱུང་བ་ཡིན།
གཉིས་པ་ནི། ཐར་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལམ་བསླབ་པ་གསུམ་
ལ་བརྟེན་དགོས་ལ། དེའི་དང་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན།
དེ་ངེས་འབྱུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་དགོས་ཤིང་། ལྷ་སོགས་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་རྟེན་ལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

296

ངེས་འབྱུང་སོགས་སྐྱེ་བར་དཀའ། སྒྲ་མི་སྙན་པ་སྡོམ་པའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་ཞིང༌། གླིང་

གཞན་གསུམ་ལས་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་མཆོག་ཡིན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡང་

མིའི་རྟེན་ལ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་སྟོབས་ཆེ་སྟེ། སློབ་སྤྲིངས་ལས། སེམས་ཀྱི་སྟོབས་ཆེན་
མི་ཡིས་རྙེད་པ་གང་ཡིན་པ། །ལམ་དེ་ལྷ་དང་ཀླུ་ཡིས་རྙེད་མིན་ལྷ་མིན་དང༌། །མཁའ་

ལྡིང་རིག་འཛིན་མི་འམ་ཅི་དང་ལྟོ་འཕྱེས་མིན། །ཞེས་གསུངས། གསང་སྔགས་ཀྱི་

སྡོམ་པའང་དེ་དང་འདྲ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བགྲོད་པའང་རྟེན་འདིའི་སྟེང་ནས་
སྟོབས་ཆེ་ཞིང་བཟང་ལ། དེར་མ་ཟད་ལས་དང་པོ་པས་གསང་སྔགས་ཀྱི་ལམ་ནས་

ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་བའི་རྟེན་ལ། ལས་ཀྱི་ས་པ་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་

མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྡན་དགོས་པས་དེའང་རང་རེས་རྙེད། རང་ཅག་གིས་

སྨོན་ལམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བདེ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་

གླིང་འདིར་སྐྱེ་བའི་སྨོན་ལམ་འདེབས། དེས་ན། རང་ཅག་རྣམས་ཨ་ཕོ་རང་གིས་མ་

བྱུང་བ་ཁོ་ན་མ་གཏོགས། རྟེན་འདི་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་རྙེད་དུ་མེད། འགའ་ཞིག་གིས་

ནོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་ཇོ་བོའི་ཞབས་པུས་ལ་འཁོར་ཞིང༌། དེར་སྨོན་ལམ་བཏབ་ཚད་འགྲུབ་ཅེས་ཟེར་ནས་དེ་ཐད་སྨོན་ལམ་འདེབས་པར་བྱེད་མོད། ནོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་འབུམ་ཕྲག་མང་པོ་ཞིག་རྙེད་ནས་འགའ་ཞིག་གིས་སྔས་

དང་འགའ་ཞིག་གིས་འགྲམ་སྐྱོར་བྱས་ནས་བསྡད་ཀྱང་འཆི་ཚེ་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོ་

བར་མི་ཕན་ལ། རྟེན་འདིས་ནི་གཏན་གྱི་དོན་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ཏུ་ཡོད། ཉིན་

གཅིག་ལ་ཕན་པའི་ནོར་བུ་དང༌། མི་ལོ་བརྒྱ་ལ་ཕན་པའི་ནོར་བུ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་

ལྷག་པ་ལྟར་གཏན་བདེ་སྒྲུབ་ནུས་པ་ད་རེས་ཀྱི་རྟེན་འདི་ཡིན། རང་ཅག་རྣམས་སོ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

297

སོས་ཆོས་ཉམས་ལེན་མ་བྱུང་བ་མ་གཏོགས། རྗེ་མིད་ལས་ཐོབ་པའང་མི་ལུས་འདི་

འདྲ་ཞིག་རང་ཐོབ་པ་ཡིན། མིད་ལ་རས་པའི་རྟེན་དང་ངེད་ཚོའི་ལུས་རྟེན་ལ་བཟང་
ངན་གྱི་དབྱེ་བ་མེད། དཔེར་ན་རྗེ་བཙུན་མིད་ལ་དང༌། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་

པར་ལ་བལྟས་ན་ཤེས་ཏེ། ཀླུའི་རྒྱལ་པོའི་བང་མཛོད་དུ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུའི་
ཕུང་པོ་སྤུངས་ཤིང༌། སྤྱི་གཙུག་སོགས་ནོར་བུའི་རྒྱན་ཆ་བྱས་ནས་བསྡད་ཡོད་ཀྱང་
འཚང་རྒྱ་རྒྱུ་ཕར་ཞོག །ངན་སོང་གི་སྐྱེ་སྒོ་ཙམ་ཡང་བཀག་མི་ཐུབ། མིད་ལ་ནི་རྩམ་

པ་ཡང་བཞེས་རྒྱུ་མེད་པའི་སྤྲང་པོ་ཡིན་ཀྱང་དལ་རྟེན་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཐོབ་པས་ཚེ་དེ་
ལ་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བསམ་སྟེ་དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་བྱེད་ལུགས་རྣལ་
འབྱོར་པ་ཆེན་པོས་སྤྱན་སྔ་བ་ལ་བག་རེ་ཆོགས་གསུངས་པ་ལ། དེ་ལྟར་འཚལ་བ་ལ་དལ་འབྱོར་འདི་རྙེད་པར་དཀའ་བས་གསུངས་པ་ལྟར་དགོས་གསུངས། དེས་ན་
དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་རྙེད་པ་དོན་མེད་དུ་སོང་ན་དབུལ་པོ་ཞིག་གིས་གསེར་རྐྱལ་པ་གང་
རྙེད་དེ་ཁ་གང་ཙམ་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱུ་མ་བྱུང་བར་བརླག་པ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ནས་
ཕངས།
གསུམ་པ་ནི། དོན་ཆེ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དཔེ་ཆར་མི་གསལ་བའི་མན་
ངག་ལ། ཉི་མ་རེ་རེ་དང་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེའི་དོན་ཆེ་བ་ཞེས་པ་བསྣན་ན་ཕན་ཆེ་བས། དེ་ཡང་སྤོས་རྐང་གཅིག་འབར་ཡུན་ཙམ་ལའང་དོན་མེད་དུ་མི་བཏང་བར་

ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱང་ལྟ་བུར་བརྩོན་ན། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་

རྒྱུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འགྲུབ་ཡོང༌། རང་རེས་དལ་འབྱོར་སྟོང་ཟད་དུ་བཏང་བ་ལ་ཕངས་སེམས་མེད་པར་དངུལ་ཊཾ་ཀ་རེ་གཉིས་ཆུད་ཟོས་པ་ལ་ཕངས་སེམས་བྱེད་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

298

འདི་ནོར་བ་ཡིན། འཕགས་པ་དཔའ་བོས་ཀྱང༌། རིན་ཆེན་གླིང་ཕྱིན་ཚོང་པ་ནི། །ལག་

པ་སྟོང་པས་རང་ཁྱིམ་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་ཕྱིན་ནས་རིན་པོ་ཆེ་
མ་བླངས་པའི་སྟེང་བུ་ལོན་མང་པོ་བླངས་ནས་ལག་པ་སྟོང་པར་ཁྱིམ་ནང་ལོག་པ་
བཞིན་ད་རེས་དལ་འབྱོར་ལན་ཅིག་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་འདིར་ཆོས་མ་བྱས་པར་
སྡིག་པ་ཤ་སྟག་བསགས་ནས་ངན་སོང་དུ་ཕྱིན་ན་ནི། དེ་ལས་ཕངས་པ་མེད།

གསུམ་པ་རྙེད་དཀའ་བ་བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས།
དང་པོ་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བར་བསམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་དལ་འབྱོར་གྱི་

རྟེན་རྙེད་པ་འདི་དོན་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞིང༌། དེར་མ་ཟད་རྙེད་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས་

ཡང་ཡང་མི་འཐོབ། རྙེད་དཀའ་བ་ཞིག་མིན་ན་ནི། ད་རེས་དོན་མེད་དུ་སོང་ཡང༌།
ཕྱིན་ཆད་ཐོབ་པའི་སྐབས་གཟབ་གཟབ་ཀྱིས་དོན་ལྡན་དུ་བྱས་པས་ཆོག་མོད་ཀྱང༌།
ད་རེས་དལ་འབྱོར་ཐོབ་པ་འདི་རྒྱུ་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་འཛོམས་ཏེ་བསོད་ནམས་དང་
སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྟབས་ལེགས་བྱུང་བ་ལས། ཕྱི་ནས་འདི་འདྲ་རྙེད་དཀའ།
སྔར་སོག་པོའི་བླ་མ་ཞིག་གིས་ཆོས་གནང་སྐབས་རྒྱ་མི་ཞིག་གིས། བླ་མ་ཉིད་རྒྱ་

ནག་ཏུ་འགྲོ་མ་མྱོང་བས་ཡིན། རྒྱ་ནག་ན་མི་མང་པོ་ཡོད་ཟེར་བ་ལྟར་མ་སོང་བ་
དགོས། སྤྱིར་མི་མང་ཡང་རང་ངན་འགྲོར་སོང་ན་མི་ཕན་པས་ཕྱི་རོལ་དུ་མི་གཞན་

དག་མང་ཉུང་སོགས་ལ་མི་བལྟ་བར། རང་གིས་ཕྱིས་ནས་རྙེད་དཀའམ་མི་དཀའ་

རང་རྒྱུད་ལ་དལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུ་ཚང་མིན་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གཞལ་དགོས་ཏེ།
དཔེར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ནས་དང་གྲོ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་ཐོག་སྦར་བ་གང་སྐྱེ་བའང་
དཔྱིད་ས་བོན་བཏབ་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང༌། དེར་མ་ཟད་མེ་ཏོག་རྫ་མ་གང་སྐྱེ་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

299

ལའང་སྔོན་དུ་ས་བོན་མ་བཏབ་པར་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་དལ་འབྱོར་ཐོབ་པ་ལའང་
རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་འཛོམས་དགོས་ཏེ། སྤྱིར་མངོན་མཐོའི་ལུས་རྟེན་ཙམ་པོ་བ་ལྷ་ལྟ་
བུའི་བདེ་འགྲོ་ཙམ་འཐོབ་པ་ལའང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་སྣ་རེ་བསྲུང་དགོས་ཤིང༌། དལ་
འབྱོར་གྱི་རྟེན་འདི་ལྟ་བུ་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་
ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་མདོ་སྡུད་པ་ལས་ཀྱང༌། ཁྲིམས་ཀྱིས་དུད་
འགྲོའི་འགྲོ་བ་དུ་མའི་ངོ་བོ་དང༌། །མི་ཁོམ་བརྒྱད་སྤོང་དེ་ཡིས་དལ་བ་རྟག་ཏུ་

རྙེད། །གསུངས་པ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པས་གཞི་གཟུང༌། སྦྱིན་སོགས་
ཀྱིས་གྲོགས་བྱས། སྨོན་ལམ་དྲི་མ་མེད་པ་མ་མཐའང་ཚེ་འདི་པར་ཞེན་པའི་དྲི་མས་མ་གོས་པ་ཞིག་གིས་མཚམས་སྦྱར་བ་བཅས་དགོས།
ཡང་སྦྱིན་པ་བཏང་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་བསྲུངས་ན་ཀླུར་སྐྱེ་བ་དང༌། ཚུལ་
ཁྲིམས་བསྲུང་ཡང་སྦྱིན་པ་མ་བཏང་ན་དབུལ་པོར་སྐྱེ་བ་སོགས་གསུངས་ཡོད། རང་ཅག་ད་ལྟ་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་མདོག་ཁ་པོ་བྱེད་ཀྱང༌། སྔོན་སོག་པོ་དགེ་བཤེས་ཤིག་གིས། སྡོམ་པ་ཡོད་དུས་འདུལ་བ་མི་
འདུག །འདུལ་བ་ཡོད་དུས་སྡོམ་པ་མི་འདུག་ཅེས་སྨྲས་པ་ལྟར་ལེགས་པར་
བརྟགས་ན་བློ་བདེ་སིང་ངེ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྣ་གཅིག་ཀྱང་བསྲུང་བ་དཀོན་ཏེ།
བསམ་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་དང༌། བྱེད་རྒྱུ་སྡིག་པ་ཁོ་ན་ལས་མེད་ཅིང༌། གསང་སྔགས་

དང་བྱང་སེམས་ལ་སོགས་པའི་རྩ་ལྟུང་དང༌། ཉེས་བྱས་སོགས་ཀྱི་གྲངས་ཀྱང་ལེགས་པར་མི་ཤེས་ན། བསྲུང་བ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེ་ལྟར་དལ་འབྱོར་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་

མེད་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཡོང་རྒྱུར་རེ་བ་ནི། དཔྱིད་ཀྱི་དུས་སུ་དུག་གི་ས་བོན་བཏབ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

300

ནས་སྟོན་ཀར་ནས་ལེན་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱས་པ་དང་འདྲ། དེར་མ་ཟད་སྤྱོད་འཇུག་ལས།
སྐད་ཅིག་གཅིག་བྱས་སྡིག་པས་ཀྱང༌། །བསྐལ་པར་མནར་མེད་གནས་གསུངས་
ན༑ །ཐོག་མེད་འཁོར་བར་བསགས་སྡིག་གིས། །བདེ་འགྲོར་མི་འགྲོ་སྨོས་ཅི་

དགོས། །གསུངས་པ་ལྟར་སྡིག་པ་སྣ་རེས་ཀྱང་ངན་སོང་དེ་འདྲར་འཕེན་ན། རང་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་བསགས་པའི་སྡིག་པའི་ཕུང་པོ་རྒྱལ་པོའི་བང་

མཛོད་ལྟར་ཡོད་པས་འདི་ལྟའི་མུས་ནས་བདེ་འགྲོ་འཐོབ་རྒྱུའི་རེ་བ་མེད། ད་ལྟ་
རང་རེའི་བསམ་པར་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་དྲིན་ལས། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་མི་སྐྱོན་ཙམ་
ཞིག་ཨེ་ཡོང་སྙམ་པ་ཡོད་མོད། རང་གིས་ཆོས་མ་བྱས་ན། བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་ཅི་
ཡང་མཛད་དུ་མེད་དེ། སྐུ་མཆེད་ལྷས་བྱིན་དམྱལ་བར་ལྷུང་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

བསྐྱབ་མ་ནུས་པ་བཞིན་ཡིན། ད་རེས་ལན་ཅིག་ཐོབ་པའི་རྟེན་བཟང་འདི་ཆུད་ཟོས་
སུ་བཏང་ནས། སླར་དལ་འབྱོར་ཐོབ་ནས་དོན་ལྡན་བྱེད་འདོད་པ་ནི། དབུལ་པོ་
ཞིག་གིས་གསེར་ཁུར་པོ་གཅིག་རྙེད་པ་ཆུར་འཕངས་ནས། ཡང་གཅིག་རྙེད་པར་
ཤོག །རྙེད་ནས་དེ་ལོངས་སྤྱོད་པར་ཤོག་སྙམ་པ་བཞིན་ཡིན། ཚེ་འདི་པར་མི་རེ་

བའི་སྨོན་ལམ་ནི་དཀའ་སྟེ། རང་ཅག་ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་ལྟ་བུ་མཇལ་ཏེ། སྨོན་ལམ་
འདེབས་སྐབས། ཚེ་རིང་བ། ནད་མེད་པ། ལམ་འགྲོ་འོང་བ་ཞེས་པ་ཞིག་དང་པོ་ཁོ་ན་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན། དེས་ན་སྤྱོད་འཇུག་ལས། བདག་གི་སྤྱོད་པ་འདི་འདྲས་ནི། །མི་

ཡི་ལུས་ཀྱང་འཐོབ་མི་འགྱུར། །མི་ལུས་ཐོབ་པར་མ་གྱུར་ན། །སྡིག་པ་འབའ་ཞིག་

དགེ་བ་མེད། །གསུངས་པ་ལྟར་ངེད་ཚོས་རྟེན་འདི་ལ་ཆོས་རྣམ་དག་ཅིག་ནི་མི་ཡོང་

བ་ཕལ་ཆེར་ཐག་ཆོད་ལ། དེ་མ་བྱུང་ན་ཕྱི་མ་ངན་སོང་དུ་ལྷུང་ཟིན་ནས་རྟེན་དེར་སླར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

301

ཡང་ངན་སོང་གི་རྒྱུ་བསྒྲུབས་ནས་ངན་སོང་མུ་མཐའ་མེད་པར་འཁྱམས་པར་འགྱུར་ཏེ༑ དད་པ་དང་ཤེས་རབ་དང༌། ངེས་འབྱུང་སོགས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ནི་ཅུང་ཟད་ཙམ་
ཡང་མེད་ལ། འདོད་ཆགས། ཞེ་སྡང༌། ང་རྒྱལ་སོགས་མི་དགེ་བའི་ལས་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་

ཆ་ཚང་གྲ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ཁྱི་ལྟ་བུར་བལྟས་པས་ཀྱང་ཤེས་ནུས། ངན་སོང་དུ་སྐྱེས་ཟིན་ནས་མི་ལུས་སྒྲུབ་པ་ནི། རྟེན་འདི་ནས་སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་པ་
ལས་ཀྱང་དཀའ་ཚེགས་ཆེ་སྟེ། ད་ལྟ་མི་ལུས་ཐོབ་པ་འདི་ཟངས་ཀྱི་རྦབ་རྡོ་རི་སྐེད་ལ་
སླེབས་པའི་ཚོད་ཙམ་ཡིན། ཟངས་རྦབ་རི་སྐེད་ལ་ཡར་སླེབས་པ་དེ། དེ་ནས་ཡར་
དྲངས་མ་ཐུབ་ནའང་མར་མ་ཤོར་བ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། ཤོར་ན་སླར་རི་སྐེད་དུ་བསྐྱལ་
བའང་དཀའ་བ་བཞིན། རྟེན་འདིར་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་ལམ་
གོང་མའི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ནའང་ངན་སོང་དུ་མ་ལྷུང་ཙམ་ཞིག་དང༌།

དལ་འབྱོར་གྱི་ཨང་ཀ་མ་འཁྲུགས་པ་ཞིག་མ་བྱས་ན། དེར་གཅིག་ལྷུང་ཚེ་ངན་སོང་
ནས་ངན་སོང་དུ་འཁྱམས་པས་སླར་ཐར་བའི་སྐབས་བྲལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། ལམ་ཁ་ཕྲག་
ནས་འཕྱུག་ན་རིམ་གྱིས་ཇེ་ཆེར་འཕྱུག་འགྲོ་བ་ལྟར་ཡིན་པས། ད་རེས་རྟེན་འདིའི་

སྟེང་ནས་མ་འཆོལ་བ་བྱེད་དགོས། རང་གིས་མ་བྱུང་བས་ལན་པ་མ་གཏོགས། རང་
གིས་བྱུང་ན་ན་སོ་རྒས་ཀྱང་སྒྱིད་ལུག་མི་དགོས་པ། ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྐྱེས་ལྟ་བུ་
ཡིན།
གཉིས་པ་དཔེའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ་ནི། པོ་ཏོ་བའི་དཔེ་ཆོས་ལས། མཁར་
ཐོག་རྩྭ་དང་རུས་སྦལ་མགྲིན། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན། བདེ་འགྲོའི་རྟེན་
སྤྱིར་བཏང་ནི། རི་ཀླུང་ལ་སྐྱེས་པའི་རྩྭ་ལྟར་མང་ལ། དལ་འབྱོར་ཚང་བའི་རྟེན་ནི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

302

ཁང་པའི་ཐོག་གི་རྩྭ་ཐོ་རེ་བ་བཞིན་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བར་དཔེར་མཛད། རུས་སྦལ་མགྲིན་ཞེས་པ། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་རླུང་གིས་གཡེངས་པའི་གསེར་གྱི་གཉའ་ཤིང་བུ་ག་
གཅིག་པ་ཞིག་ཏུ་རུས་སྦལ་ལོང་བ་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ནས་མཚོ་ཁར་མགོ་རྡོག་ཙམ་རེ་བྱེད་པའི་མགྲིན་པ་མི་ཆུད་པ་བཞིན་དུ་རང་རེ་རྣམས་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་
ནང་དུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་ལྡོངས་ནས་ཤས་
ཆེར་ངན་སོང་གི་གནས་ནས་ངན་སོང་གི་གནས་སུ་འཁྱམས་ཏེ་སྡོད་པ། བརྒྱ་ལ་གལ་ཏེ་ངན་སོང་ལས་ཐར་ཏེ་མིའི་གནས་སུ་ཡུད་ཙམ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་སྲིད་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་དག་གི་ཕྱོགས་དང་
ཕྱོགས་མཚམས་ཁོལ་བུ་དག་ན་ངེས་མེད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱུ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

བསྟན་པ་གསེར་གྱི་གཉའ་ཤིང་ལྟ་བུ་དང་འཕྲད་པ་ནི་ཤིན་ཏུའང་དཀོན། རུས་སྦལ་
དེ་རྟག་ཏུ་མཚོའི་སྟེང་དུ་འོངས་ན་སྐབས་ཤིག་ལ་གསེར་གྱི་གཉའ་ཤིང་དང་འཕྲད་པ་

རུང་མོད། དེའང་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ན་ལན་རེ་ལས་མི་རྒྱུ། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ། རང་ཅག་
ཡང་དང་ཡང་དུ་མིའི་རྟེན་ཞིག་རྙེད་ན། ནམ་ཞིག་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འབྱུང་

བ་དང་འཕྲད་པ་སྲིད་ཀྱང༌། དེ་ལྟ་མིན་པར་མིའི་རྟེན་འདི་བརྒྱ་ལམ་ན་རེ་གཉིས་ཙམ་
ལས་མི་ཐོབ། གསེར་གྱི་གཉའ་ཤིང་དེ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་རུས་

སྦལ་མཚོའི་སྟེང་དུ་མི་ཐོན་པ་ཡུན་རིང་ཡང་ཐོན་པ་འགའ་ཞིག་གི་སྐབས་སུ་འཕྲད་

སྲིད་མོད། དེ་ཡང་མིན་པར་གསེར་གྱི་གཉའ་ཤིང་དེ། རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་མཚོའི་ཁར་

ཕན་ཚུན་དུ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་མི་ངེས་པར་རྒྱུ་བ་ཞིག་ཡིན། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དེའང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཏུ་རྟག་ཏུ་གནས་པ་ཞིག་ཡིན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

303

ན༑ དུས་རེ་ཞིག་ན་མི་ལུས་ཐོབ་ཚེ་བསྟན་པ་དེ་དང་མཇལ་བ་སྲིད་ཀྱང༌། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཇིག་རྟེན་ཁམས་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང༌། གནས་

པའང་ཡུན་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་རུས་སྦལ་དང་གཉའ་ཤིང་འཕྲད་པ་ནི། མི་

སྲིད་ཅེས་སྨྲར་མི་བཏུབ་ཙམ་ཞིག་རེད་མོད་དེ། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་འདི་ཐོབ་པ་དེ་
ལས་དཀོན་ཞིང་སྲིད་མཐའ་མ་བཀག་ཙམ་ཡིན། འདིའི་དཔེ་དོན་སྦྱོར་སའི་རྒྱ་མཚོ་
ནི་འཁོར་བའི་གནས། རུས་སྦལ་ནི་རང་ཉིད། ལོང་བ་ནི་མ་རིག་པ། གཉའ་ཤིང་ནི་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སོགས་དང་སྦྱར་ཏེ་རྙེད་དཀའ་བར་བསམ་པ་རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་
པའི་གསུང་རྒྱུན་ཡིན་གསུངས།

པོ་ཏོ་བའི་དཔེ་ཆོས་སུ། ལོ་ལྡིང་བུ་ཞེས་པ་འབྲོམ་ལོ་ལྡིང་པའི་བུ་གསེར་
བརྐོ་ཤེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་གཞན་ག་ཤེད་དུ་ཚོང་ལ་ཕྱིན་པ་ན། ཡུལ་དེའི་མིས་ལོ་

ལྡིང་བུའི་སྙན་པ་ཐོས་ནས་ལོ་ལྡིང་བུ་དེ་ཡིན་ན་ཨཱ། །གསེར་གྱི་རི་ལ་བརྐོ་ན་
ཨཱ༑ །ཞེས་སྨྲས་པ་ཐོས་ནས། ད་གཟོད་ཚོང་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་བཤོལ་ཏེ། གསེར་བརྐོ་སེམས་བྱུང་བ་བཞིན་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་བཟང་པོ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་
ཀྱིས་སྨོན་ཡུལ་དེ་ཐོབ་ནས་དོན་མེད་དུ་འདའ་བ་ཕངས་ཚབས་ཆེ་ཚུལ། ཡང་གཙང་པའི་ཉ་དང༌། ཞེས་པ། སྔར་གཙང་པ་ཞིག་དབུས་སུ་འོངས་ནས་ཉའི་ཤ་ཟོས་སྐབས། ཧ་ཅང་ཟོས་ཆེས་པས་སྐྱུགས་སུ་ཉེ་བ་ན། སྐེ་བསྡམས་ནས་ཞིམ་པོ་

ཟོས་པ་སྐྱུགས་པར་ཕངས་ཟེར་བ་བཞིན། རེ་ཤིག་ཟས་ཞིམ་པ་སྐྱུགས་པ་ལ་
ཕངས་ན། བསྐལ་མང་རྙེད་དཀའི་རྟེན་ལན་ཅིག་ཐོབ་པ་འདི་དོན་མེད་དུ་སོང་ན་
ཅིའི་ཕྱིར་མི་ཕངས། སྲིན་བུས་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་པ་མདུན་གྱི་ས་འོག་ནས་སྲིན་བུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

304

དམར་རྗེན་ཞིག་ཐོན་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་སྲིད་པ་
བཞིན་དུ་རང་ཅག་ཀྱང་ངན་སོང་གི་ས་འོག་ནས་ཐོན་ཏེ་སྲིན་བུ་མི་གཟུགས་ཀྱིས་

ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་གྱི་ལད་མོ་ཙམ་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་བ་འདི་མི་སྲིད་པའི་ཚོད་ཙམ་
ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་དཔེ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རང་རེས་ཐོབ་པའི་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་
འདི་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ཞིང་རྙེད་དཀའ་བར་བསམ།
གསུམ་པ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྙེད་དཀའ་བ་ནི། དེ་ཡང་འགྲོ་བ་མི་དགེ་བ་སྤྱོད་
པ་མང་ཞིང༌། དགེ་བ་བྱེད་པ་ཉུང་བས་བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོ་ནས་འཕོས་ཏེ་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བ་ཆེས་ཆེར་མང་ལ། དེ་གཉིས་ནས་འཕོས་ཏེ་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བ་ཧ་ཅང་ཉུང་བས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས། བདེ་འགྲོ་ནས་ངན་འགྲོ་དང༌། ངན་འགྲོ་ནས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བ་ནི་ས་ཆེན་པོའི་རྡུལ་ཙམ་དང༌། ངན་འགྲོ་ནས་བདེ་འགྲོ་
དང༌། བདེ་འགྲོ་ནས་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བ་ནི་ཕྱག་སེན་གྱི་རྩེ་མོས་བཞེས་པའི་རྡུལ་
དང་འདྲ་བར་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་གསུངས་པ་དང༌། སྤྱིར་རིགས་དྲུག་ལས་

མིའི་འགྲོ་བ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཉུང་སྟེ། དམྱལ་བ་ལས་ཡི་དྭགས་ཉུང་ཞིང༌། དེ་ལས་དུད་
འགྲོ་ཉུང་ལ། དེའི་ཡང་བྱིངས་ལས་ཁ་འཐོར་བ་ཉུང་མོད་ཀྱང༌། མི་བཅུ་མི་ཤོང་
བའི་སར་འབུ་སྲིན་དུང་ཕྱུར་ཙམ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན། བར་སྲིད་པའང་ཤིན་ཏུ་མང་

སྟེ༑ རྟ་གཅིག་ཤི་བའི་རོ་ལ་དེ་མ་ཐག་འབུ་སྲིན་བརྒྱ་སྟོང་མང་པོ་འབྱུང་ལ། རྟ་བརྒྱ་
ཤི་བ་ནའང་འབུ་སྲིན་དེ་དང་འདྲ་བ་འབྱུང་ཆོག་ཆོག་གི་བར་སྲིད་པའང་དེ་འདྲ་བ་ཡོད། མིའི་ནང་དུ་སྐྱེ་བའང༌། སངས་རྒྱས་བྱོན་པའི་སྒྲོན་བསྐལ་དུ་སྐྱེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་

ཉུང་སྟེ། མུན་བསྐལ་ཁྲི་ཁྲག་མང་པོའི་བར་དུ་སྒྲོན་བསྐལ་རེ་རེ་ཙམ་ཡིན་ལ། སྒྲོན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

305

བསྐལ་རེ་རེའི་སྐབས་སུའང་། སྟོང་བསྐལ་དང༌། ཆགས་བསྐལ། འཇིག་བསྐལ།
གནས་བསྐལ་རྣམས་ཉི་ཤུ་རེ་སྟེ་བར་བསྐལ་བརྒྱད་ཅུ་ལས། སྔ་མ་གསུམ་གྱི་སྐབས་
བར་བསྐལ་དྲུག་ཅུའི་རིང་ལ་སངས་རྒྱས་མི་འབྱོན་ཞིང༌། གནས་བསྐལ་བར་བསྐལ་
ཉི་ཤུའི་ཡང་ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་པ་དང༌། ཚེ་ལོ་ཡར་འཕེལ་གྱི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་མི་འབྱོན་པར། ཚེ་ལོ་མར་འགྲིབ་ཀྱི་དུས་ཤ་སྟག་ལ་འབྱོན་པ་
ཡིན། དེས་ན་རང་ཅག་རྣམས་འཛམ་གླིང་འདིར་སྐྱེས་ཚེ། བར་གྱི་ཁུག་པ་སངས་

རྒྱས་བྱོན་པའི་སྐབས་ཀྱང༌། སངས་རྒྱས་སྔ་མ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཚུལ་བསྟན་ཅིང༌།

དེའི་བསྟན་པ་ནུབ་ནས། སངས་རྒྱས་ཕྱི་མ་མ་བྱོན་པའི་བར་དུ་སྐྱེས་ན་ནི་མུན་

བསྐལ་དང་ཁྱད་མེད་ཡིན་པས་དེར་ནི་མ་སྐྱེས། བསྟན་པ་འདི་ནུབ་ནས་རྒྱལ་བ་
བྱམས་པ་མ་བྱོན་གྱི་བར་ལ་མི་ལོ་དུང་ཕྱུར་ཞེ་དགུ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་དེ་ལྟ་
བུའི་མུན་པའི་བར་དུའང་མ་སྐྱེས། ད་ལྟ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡོད་པའང་གླིང་

འདི་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དེར་ནི་སྐྱེས། དེའི་ནང་ནས་བསྟན་པ་དར་བའི་ཡུལ། བོད་དང་
སོག་པོ་སོགས་ཡུལ་ཆུང་ཤོས་འགའ་ལས་མེད་པ་ལ། རང་ཅག་ཆོས་དར་བའི་གཞི་

མ་བོད་འདིར་སྐྱེས། དེའི་ནང་ནས་དཔེར་ན་སྔར་ཀཽ་ཤྲི་བསྐལ་བཟང་ཞེས་པས། ངེད་ཨ་མདོ་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་ན་གྲྭ་ཚོགས་སྟོང་ཕྲག་འགའ་རེ་ཡོད་པ་ལ། དགེ་བཤེས་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད། ཚོང་པ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་
ཡོད་སོགས་ཟེར་བ་ལྟར་རང་རེའི་ཁྱིམ་གཅིག་ལ་བུ་སྤུན་བཅུ་ཡོད་ན། ཆོས་སྒོར་
ཞུགས་པ་གཉིས་གསུམ་ལས་མེད། དེའི་ནང་ནས་ལམ་རིམ་ཉམས་སུ་བླངས་ཏེ་
ཆོས་རྣམ་དག་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ཀྱང་རང་རེ་རྣམས་ནི་དེ་འདྲའི་རང་དབང་མེད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

306

སར་ཡང་མ་སྐྱེས། དེར་མ་ཟད་བདག་གི་བླ་མའི་གསུང་རྒྱུན་མན་ངག་ལྟར་རྒྱུ་

བསྒྲུབ་དཀའ་བས་ཀྱང་དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་བ། ངོ་བོ་འཛོམས་དཀའ་བས་ཀྱང་རྙེད་དཀའ། དཔེ་སྲིད་དཀའ་བས་ཀྱང་རྙེད་དཀའ་བ་ཞེས་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་བསམ་ཚུལ་གསུངས་ནས། དེས་ན་ད་རེས་རྟེན་རྙེད་རྙེད་པ་འདི་ལ་འདུན་མ་གཏན་ལེགས་
དང་གཏན་ཉེས། ཡར་འགྲོ་མར་འགྲོའི་ས་མཚམས། དེ་ཡང་གཞན་ལ་རེ་བ་བྱེད་མི་

དགོས་པར་འདམ་ག་རང་ལག་ན་ཡོད་པས་སྐྱིད་སྡུག་གི་འདམ་ག་མ་ནོར་བ་བྱེད་
དགོས། འདི་ནས་འཕྱུགས་ན་ནི་ཉིན་ཞག་རེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འཕྱུག་པ་ཙམ་མིན་གྱི།

ཚེ་རབས་གཏན་གྱི་འདུན་མ་འཕྱུག་འགྲོ་བ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་ད་ལྟ་ཕན་ཆད་མ་ཤི་བ་

དེ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་འདུག །ད་ནི་ཚེའི་ལྷག་མ་ལོ་གཉིས་གསུམ་སོགས་ཇི་ཙམ་ལུས་པ་དེའི་རིང་ལ། ཉིན་མཚན་སྦྲེལ་བའི་དཀའ་བ་སྤྱད་དེ་དམ་པའི་ཆོས་ཤིག་བྱ་རྒྱུ་མ་
བྱུང་ན། སླར་ཡང་ངན་སོང་དུ་རང་ལོག་བྱེད་པ་ཕོད་དམ་སྙམ་དུ་བསམ་དགོས། རང་རེ་ད་རེས་ལན་ཅིག་ལ་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཐང་མེད་པ་སྣེ་བཅོ་བརྒྱད་འཛོམས་པ་དང་
འདྲ་བའི་དལ་རྟེན་རྙེད་པ་འདི་སྟོང་ལོག་ཏུ་མ་སོང་བ་གལ་ཆེ་སྟེ། དཔེར་ན། མི་ཞིག་

རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་སླེབ་ནས། དེར་རིན་པོ་ཆེ་ལེན་པར་མི་བྱེད་པར་གླུ་གར་སོགས་
ཀྱིས་དུས་འདས་ཏེ། ཚོང་པ་གཞན་ལས་བུ་ལོན་ཡང་མང་པོ་ཞིག་བླངས། མཐར་

རིན་པོ་ཆེ་མ་བླངས་པར་སླར་ལོག་ན་མི་དེ་ནི་སྨྱོ་བ་ལས་གཞན་ཅི་ཞིག །དཔེ་དེ་
བཞིན་དུ། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རིན་པོ་ཆེ་རང་ལག་ཏུ་ལེན་ཆོག་འདི་
ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ་དེ་མི་ལེན་པར་སླར་ངན་སོང་གི་རྒྱུ་སྒྲུབ་ན། དེ་ལས་བསླུས་པའམ། ལྐུགས་རྟགས་ཆེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞི་བ་ལྷས། འདི་འདྲའི་དལ་བ་རྙེད་གྱུར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

307

ནས། །བདག་གིས་དགེ་གོམས་མ་བྱས་ན། །འདི་ལས་བསླུས་པ་གཞན་མེད་
དེ༑ །འདི་ལས་རྨོངས་པའང་གཞན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །
དེས་ན་མ་མཐར་ཇ་ཕོར་པ་གང་འཐུང་བའི་ཡུན་ལའང་བསགས་སྦྱང་

སོགས་ཀྱིས་སྙིང་པོ་ལེན་ཆོག་པའི་རྟེན་བཟང་ལན་ཅིག་རྙེད་པ་འདི་ལ། རབ་ན་ཚེ་
གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་པ་ཞིག་དང༌། དེ་མ་བྱུང་ནའང་ཐར་པ་ཐོབ་ཙམ་
ཞིག །དེ་མ་བྱུང་ནའང་མ་མཐའ་ཕྱི་མ་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོ་བ་ཞིག་ལ་ངེས་པར་འབད་
དགོས་ཏེ། མདོ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། སྨན་མང་བཟང་ཞིང་ཕངས་པ་དེ་བླངས་ནས། །ན་བ་འཚོ་བར་འགྱུར་བའི་སྨན་མི་འཐུང༌། །སྨན་པས་མ་ལན་སྨན་གྱིས་མ་

ཉེས་ཏེ། །ནད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཉེས་པ་ཡིན། །དེ་བཞིན་བསྟན་པ་འདི་ལ་རབ་བྱུང་

སྟེ༑ །སྟོབས་དང་བསམ་གཏན་དབང་པོ་ཀུན་རིག་ནས། །སྒོམ་པ་ལ་ནི་མངོན་པར་
བརྩོན་མི་བྱེད། །རིགས་པར་མི་བརྩོན་ག་ལ་མྱ་ངན་འདའ། །ཞེས་དང༌། ངས་ནི་རབ་

ཏུ་བཟང་པོའི་ཆོས་བཤད་ཀྱང༌། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐོས་ནས་ཡང་དག་མ་སྤྱད་ན། །ནད་པ་
སྨན་གྱི་རྐྱལ་པ་ཐོགས་པ་དག །བདག་གི་ནད་ནི་གསོ་བར་མི་ནུས་བཞིན། །ཞེས་
དང༌། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ལུས་ཀྱིས་འདི་དག་སྤྱད་པར་བྱ། །ཚིག་ཙམ་བརྗོད་པས་ཅི་

ཞིག་འགྲུབ། །སྨན་དཔྱད་བཀླགས་པ་ཙམ་གྱིས་ནི། །ནད་པ་དག་ལ་ཕན་འགྱུར་

རམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་

ཅད་མཁྱེན་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བསྟན་ཀྱང༌། རང་གིས་ཉམས་སུ་མ་

བླངས་ན། སྨན་པ་མཁས་པས་སྨན་མང་དུ་སྟེར་ཡང་ནད་པས་མ་ཟོས་ན་ནད་གསོ་
མི་ནུས་པ་དང་འདྲ་བས། བླ་མའི་གདམས་ངག་བསྟན་པ་རྣམས་དེ་བཞིན་སྒྲུབ་མི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

308

སྒྲུབ་ནི། རང་གཅིག་པུ་ལ་རག་ལས་པས་ན། ཚེ་མཇུག་ཆོས་ལ་བསྒྲིལ་ནས་དལ་
འབྱོར་དོན་ལྡན་བྱ་བ་ལ་འབད་གསུངས། དེ་ནས་བསྐྱར་བཤད་དང༌། སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྟན་ལ། སྤྱི་བོའི་བླ་མར་གསོལ་འདེབས་དང༌། ས་བཅད་བཀྲམ་ནས་གོང་
བཞིན་བསྒོམས་པས་རྟོགས་པ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི། དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བས། དལ་
འབྱོར་རྙེད་པར་དཀའ་བ་གོ་གྱུར་ན། །འཆལ་བ་བློ་བདེར་སྡོད་པ་ག་ལ་སྲིད། །ཅེས་དང༌། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས། རྙེད་དཀའ་རིག་ན་གྱི་ནར་སྡོད་ཐབས་མེད། །དོན་ཆེན་མཐོང་
ན་དོན་མེད་འདའ་བ་ཕངས། །འཆི་བ་བསམས་ན་ཕྱི་མར་འགྲོ་གྲབས་བྱེད། །ལས་
འབྲས་བསམས་ན་བག་མེད་གནས་ལས་ལྡོག །ཅེས་དང༌། དཔལ་ལྡན་དགོན་པ་བས་བརླ་ཤ་ལ་སྤེན་མ་ཡོག་ཤིང་ཙམ་ཟུག་པའང་འདོན་ལོང་མ་བྱུང་བར་སྒོམ་མཛད་པ་སོགས་ལྟར་བྱུང་ན་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེན་རྙེད་དཀའི་རྟོགས་པ་སྐྱེས་པ་ཡིན་
གསུངས།

༈ ཉིན་བཅུ་པར། ཇི་སྐད་དུ་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་
མཚོའི་གསུང་ལས། བཀའ་བསྟན་ཚད་མའི་ཉིང་ཁུ་ཡིན་གྱི་རང་བཟོའི་བརྫུན་ཆོས་
དེ་མ་ཡིན། །ཤིང་རྟ་ཆེ་རྣམས་བཞེད་གཞུང་ཡིན་གྱི་བླུན་པོའི་ངག་སྒྲོས་དེ་མ་
ཡིན། །མཁས་གྲུབ་དམ་པའི་ཉམས་མྱོང་ཡིན་གྱི་ཟ་ཟིའི་འཁྲུལ་སྣང་དེ་མ་ཡིན། །བླ་

མེད་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་ཡིན་གྱི་ཉམ་ངའི་གཡང་ས་དེ་མ་ཡིན། །ཞེས་འདྲེན་པར་
མཛད་ནས། འཆད་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བརྗོད་དང་འབྲེལ་བའི་ཀུན་སློང་འཆོས་ཚུལ་
མདོར་བསྡུས་ཤིག་སྩལ་ཏེ། སྔོན་དུ་ས་བཅད་ཇི་ལྟར་སོང་བ་རྣམས་གསུངས་
རྗེས། ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་སྦྱོར་བས་བསྟེན་ཚུལ་ཡན་ལ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

309

བསྐྱར་བཤད་མཛད། ཐུན་མཚམས་སུ་དལ་འབྱོར་གྱི་ཆོས་སྐོར་སྟོན་པའི་དཔེ་ཆ་
གཙོ་བོར་བལྟ། དེ་ལྟར་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེན་རྙེད་དཀའ་བསམས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་སྙིང་པོ་ལེན་འདོད་སྐྱེས་པ་ན། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པས་བློ་སྦྱང་བ་སྟེ།
དེ་གསུམ་ལ་ཇི་ཙམ་བློ་སྦྱངས་པ་ཟིན་ན། རིམ་བཞིན་སྙིང་པོ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དེ་
ཙམ་དུ་ལོན་པ་ཡིན། རང་ཅག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཞིག་ཐོབ་འདོད་ན་ལམ་སྔ་
མ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སྐྱེ་བ་དགོས་ཀྱི། དེ་མ་སྐྱེས་པར་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མི་སྐྱེ་སྟེ་དཔེར་ན།
ཁམས་པ་ཇོ་མཇལ་ཡོང་བ་ཚོ་དང་པོ་ཁྱིམ་ནས་འོང་བ་ནས་བཟུང་ཇོ་བོ་ལ་དམིགས་ཏེ་ལམ་རིམ་པར་བགྲོད་ནས་འོང་བ་ལས། ཇོ་བོ་མཇལ་སར་མཆོང་
བརྒྱག་གིས་ཡོང་ཐབས་མེད་པ་དང་འདྲ། དེ་བཞིན་དུ་ལམ་གོང་མ་སྙིང་རྗེ་སོགས་སྐྱེ་བ་ལ་འོག་མའི་ངེས་འབྱུང་སོགས་མ་སྐྱེས་པར་མི་འོང་བ་སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང༌།
སེམས་ཅན་དེ་དག་རྣམས་ལ་སྔོན། །རང་གི་དོན་དུ་འདི་འདྲའི་སེམས། །རྨི་ལམ་དུ་
ཡང་མ་རྨིས་ན། །གཞན་གྱི་དོན་དུ་ག་ལ་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་
ཞེས་པའང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱོང་བ་ཡིན་གྱི་

ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་དངོས་ལ་བློ་སྦྱོང་བ་མིན་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དང༌། རོང་དང༌། ཆུ་ཤུར་དུ་འགྲོ་མི་གསུམ་ལ་སྦྱར་ན། དང་པོ་དེ་བཀྲས་ལྷུན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ལ། དེར་བགྲོད་པའང་གཞན་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ནས་བགྲོད་
དགོས། མི་དེ་གསུམ་གྱི་བསམ་པ་མི་འདྲ་སྟེ། ཆུ་ཤུར་དང་རོང་ལ་སྡོད་འདོད་ནས་
འགྲོ་བ་དང༌། དེར་མི་སྡོད་པར་བཀྲས་ལྷུན་དུ་འགྲོ་བའི་བསམ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་
ལམ་རིམ་འདིར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་སྐབས་ཀྱང་དམིགས་ཡུལ་སེམས་ཅན་དོན་དུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

310

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་དམིགས་དགོས་པས། སེམས་བསྐྱེད་ཉིད་དངོས་གཞི་
ཡིན་ཞིང༌། ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རྣམས་སེམས་དེ་སྐྱེ་བའི་སྔོན་འགྲོ་
ཡིན།

འོ་ན་དང་པོ་ནས་ཆེན་པོ་བཤད་པས་ཆོག་གི །ཆུང་འབྲིང་ཞེས་འདོགས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ལ་བློ་སྦྱོང་མི་ནུས་པ་རྣམས་བློ་རིམ་པར་སྦྱང་བའི་ཆེད་དུ་
ཆུང་འབྲིང་ནས་སྦྱངས་པས་གང་ཟག་བློ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་ལ་ཕན་ཆེ་བ་དང༌། ཡང་ལམ་སྔོན་མ་རྣམས་ལ་མ་འདྲིས་པས་ངེས་འབྱུང་ཙམ་ཡང་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པར། བདག་ཐེག་ཆེན་པ་དང༌། གསང་སྔགས་པར་ཁས་འཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་གཞོམ་
པའི་དགོས་པ་ཡོད། དེས་ན། དངོས་གཞི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བ་ལ་གཞན་སྡུག་
བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་དགོས་ཤིང༌། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་དང་པོ་
རང་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ཤེས་དགོས། དེ་ཡང་འཁོར་བ་མཐའ་
དག་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ལ། རེ་ཞིག་དང་པོར་ངན་སོང་ལ་
འཇིགས་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ངན་སོང་ལ་མི་འཇིགས་པར་ལྷ་མིའི་བདེ་བ་ལ་ཡིད་
འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བས། དང་པོར་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་བློ་སྦྱོང་
དགོས་པ་ནི། ཁང་པའི་རྨང་གཞིའམ་འོག་གི་རྩིག་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། སྦྱངས་པ་སྔོན་
སོང་ལྟར་འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བ་རང་ཅག་ལ་མི་འབྱུང༌། རྗེ་མིད་ལས་ཀྱང་མར་པའི་

དྲུང་ནས་ཐུན་མོང་ལམ་སྦྱངས་མཛད་དེ་རྟོགས་པ་སྐྱེས་པའི་མགུར་མང་པོ་ཡོད།
དེར་མ་ཟད་གསང་སྔགས་ཀྱི་མྱུར་ཁྱད་ལམ་རིམ་གྱིས་འདོན་དགོས། བདེ་ལམ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

311

དང་མྱུར་ལམ་ཞེས་པའི་མཚན་སྒྲ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན། མིད་ལ་སྐུ་ཚེ་དེར་ཟུང་འཇུག་
གྲུབ་པ་སྔགས་གཅིག་པུས་མིན་པར་ཚེ་སྔོན་མར་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་

སྦྱངས་ཟིན་པས་ཡིན་ཏེ། ཁོང་གི་སྐུ་སྐྱེ་སྔ་མ་བཀའ་གདམས་པ་ཕྱག་ཁྲི་མཆོག་
ཡིན་པར་ཐོག་མའི་བློ་སྦྱོང་སོགས་ལས་གསུངས་ཡོད། དེ་ལྟར་ཐུན་མོང་ལམ་
སྦྱངས་སྔོན་སོང་གིས་གསང་སྔགས་ལ་འཇུག་དགོས་ཀྱང༌། རང་རེས་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པར་དང་པོ་ནས་སྔགས་ལ་ཞུགས། དམ་ཚིག་མི་བསྲུང་བར་རིམ་གཉིས་

བསྒོམ་ལོ་བྱས་ཀྱང༌། རྡོ་རྗེའི་དམྱལ་བར་ཆེད་དུ་འཇུག་མཁན་མང་གསུངས།
དེས་ན་དང་པོ་ནས་བཅོས་ལ་བློ་རྒྱ་བསྐྱེད་ནས་དམིགས་སྐོར་གཅིག་

ལའང་མི་ཚེ་སྒྲིལ་སྙམ་པའི་བློ་རྒྱ་བསྐྱེད་དགོས་ཀྱི། རང་ཅག་འཇིག་རྟེན་ལ་བློ་རྒྱ་
བསྐྱེད་པ་འདི་གོ་ལོག་ཏུ་སོང༌། བློ་སྣ་ཐུང་བའང་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ལ་བསྟུང་བ་
ལས། ཆོས་ལ་བློ་སྣ་ཐུང་བ་དེ་འདྲ་མི་བྱེད། ཆོས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པ་མི་

སྲིད་སྙམ་དུ་སྙིང་རུས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་ན། དམིགས་སྐོར་གཅིག་ལ་ལོ་ཟླ་བསྒྲིལ་དགོས་
པ་མི་འོང༌། དགེ་བཤེས་ཀ་མ་བས། རང་ཅག་བསམས་པས་མ་བྱུང་ཟེར་ཏེ། ཁྱོད་
ཀྱིས་ནམ་བསམ། ཉིན་མོ་ནི་ཡེང་ཡེང་བྱེད། མཚན་མོ་ནི་གཉིད་ལོག་ཀྱིན་འདུག་

པས་རྫུན་མ་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རང་ཅག་གིས་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞོག །སྔ་ཐུན་
གཅིག་ལའང་དམིགས་སྐོར་གཅིག་ཙམ་ཆ་ཚང་ཞིག་མི་བསྒོམ་པར། ད་དུང་རྟོགས་
པ་མི་སྐྱེ་བ་འདུག་སྙམ་པ་ནི། སྣང་བ་འཁྲུལ་ཐག་ཆོད་པ་རེད། ཉམས་ལེན་རྡོ་རུས་
ཐུག་པ་ཞིག་གི་རྐང་བཙུག་ནས་མི་བྱེད་པར། ཡོན་ཏན་གཞིར་གྱུར་མ་ལྟ་བུ་ཚར་རེ་
ཙམ་འདོན་སྐབས་མིག་ཚུམ་ཙམ་ཚུམ་ཙམ་བྱེད་པ་དེ་ཁོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

312

རིམ་པའི་ཉམས་རྟོགས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ནི། འདོད་ཐག་ཧ་ཅང་ཉེ་བའི་སྐྱོན་ཡིན།

དེས་ན། བཀའ་གདམས་པ་སྒོམ་པ་རིན་ཆེན་བླ་མས། མིག་རྒྱང་བསྲིངས། བློ་རྒྱ་
བསྐྱེད། ཁོང་གསང་ལྷོད་ཅེས་གསུངས་པ་འདི་གསུམ་གནད་ཆེ་བས་རྒྱང་རིང་པོར་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ས་ལ་བལྟས། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་ལ་བློ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད། གྲིམས་
ལྷོད་རན་པོར་བྱས་ཏེ་ཁོང་གསང་གློད་དེ་བསྒོམ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན། ཉམས་ལེན་ཀྱང་ཐང་ལྷོད་རན་པར་བྱ་ཡི། བླ་མའི་ཞལ་ནས་ཆོས་ཐོས་པ་ལྟ་བུའི་ཚེ། ངེས་འབྱུང་
སྣ་ཐུང་སྤུ་སུད་ཀྱིས་ཉིན་ཁ་ཤས་ཤིག་ལ་མི་བྱེད་དགུ་བྱེད་པ་ནི་མཐར་མི་ཕྱིན་པའི་

རྟགས་ཡིན།

དེས་ན་གཉིས་པ་སྙིང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་གསུམ།

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ།
སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བ། སྐྱེས་བུ་
ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་བློ་སྦྱང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་པ་དང༌།
འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟེན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།

འཇིག་རྟེན་འདིར་རིང་དུ་མི་གནས་པར་འཆི་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌།
འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་བསམ་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འཆི་བ་མ་དྲན་པའི་ཉེས་དམིགས། དྲན་པའི་ཕན་ཡོན།
འཆི་བ་དྲན་ཚུལ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་ཆོས་མི་དྲན་པའི་ཉེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

313

དམིགས་ནི། འདི་མ་དྲན་ན་ཚེ་འདི་ཁོ་ན་བསམས་ནས། དེའི་རིང་ཟས་གོས་སོགས་
དགོས་དགོས་མང་པོ་ཞིག་ལ་མགོ་འཁོར་ནས་ཆོས་མི་འབྱུང་ཞིང༌། འདི་ལེགས་
པར་དྲན་པ་ཞིག་བྱུང་ན། ཁམས་པའི་འགྲུལ་པ་འགྲོ་རན་པ་དེས་འགྲོ་ཆས་ཁོ་ན་
བསྒྲིགས་པ་བཞིན་ཕྱི་མའི་གྲབས་འབའ་ཞིག་བྱེད་པ་འབྱུང་བ་ཡིན། ཚེ་འདིའི་ལྟོ་
གོས་གཏམ་གསུམ་སོགས་ལ་ཆེས་ཆེར་ཞེན་པ་ཡང་མི་རྟག་པ་མ་དྲན་པས་ལན།
མི་རྟག་པ་དྲན་པས་མ་ཟིན་ན། ཉིན་གཅིག་སོགས་ཇི་ཙམ་མ་ཟིན་པ་དེ་ཙམ་ཚེ་འདི་
པར་ཤོར་འགྲོ།
གཉིས་པ་དྲན་ཀྱང་མི་བསྒྲུབ་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། འདི་མ་དྲན་ན། རྗེ་
ཙོང་ཁ་པས་ཀྱང༌། མཐར་འཆི་བ་ཞིག་འོང་སྙམ་པ་ཀུན་ལ་ཡོད་ཀྱང་དེ་རིང་ཡང་
མི་འཆི་དེ་རིང་ཡང་མི་འཆི་སྙམ་པའི་བློ་ངན་འདི་འཆི་ཁ་མ་ཚུན་ལ་འབྱུང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། བློས་མི་འཆི་བའི་ཕྱོགས་བཟུང་སྟེ་ཆོས་སང་ཕོད་བྱས་ཆོག་
གནངས་ཕོད་བྱས་ཆོག་སྙམ་པའི་ཕྱི་བཤོལ་ཤ་སྟག་གི་དབང་དུ་སོང་ནས། ཆོས་
དྲན་ཀྱང་མི་བསྒྲུབ་ཅིང༌། ནོར་ཞིག་དགོས་འདུག་སྙམ་པ་སོགས་གཡེང་བ་ཁོ་ནས་
ཆོས་བསྒྲུབ་རྒྱུ་མ་བྱུང་བའི་ངང་ནས་མི་ཚེ་ཟད་པ་ཞིག་འོང༌།
གསུམ་པ་བསྒྲུབས་ཀྱང་རྣམ་དག་མི་བསྒྲུབ་པ་ནི། ད་ལྟ་རང་རེས་ཆོས་
སྒྲུབ་པ་ཡིན་མོད། རྣམ་དག་ཅིག་མ་བྱུང་བ་ནི། ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་མ་ལོག་པས་
སྐྱོན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། ཐོས་བསམ་བྱས་པའང་མཁས་འདོད་གྲགས་འདོད་དུ་ཤོར། བསྒོམ་བཟླས་སོགས་ཀྱང་ཚེ་འདིའི་རྐྱེན་སེལ་སོགས་སུ་བསམ། མི་དང་མི་འཕྲད་

པའི་སྒོམ་ཆེན་ཡང་གྲགས་འདོད་དུ་ཤོར་བ་སོགས་ཉེས་སྤྱོད་དང་མ་འདྲེས་པ་མི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

314

འབྱུང༌། ཇོ་བོ་ཆེན་པོར། ཚེ་འདི་ཁོ་ན་བསམ་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཅི་མཆི་ཞུས་པར།

འབྲས་བུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཆི་གསུངས། ཕྱི་མར་ཅི་མཆི་ཞུས་པས། དམྱལ་བ་མཆི།

ཡི་དྭགས་མཆི། དུད་འགྲོ་མཆི་གསུངས་པ་ལྟར་དེའི་འབྲས་བུ་ཚེ་འདིའི་དོན་ཅུང་
ཟད་འགྲུབ་ཅིང༌། ཕྱི་མ་འབྲས་བུ་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བར་གསུངས། དེ་སོང་ན་ཁྱིམ་
པ་དང་ཁྱད་མ་ཐོན་པ་ཡིན། ཆོས་བྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་ཚེ་འདི་བློས་ཐོངས་པ་
དགོས། དེ་སྤྲང་པོ་བྱེད་པ་ལ་མི་ཟེར་ཏེ། དེས་ཀྱང་བློས་མ་ཐོངས་པར་འཁྱམས་
པས་བློས་གཏོང་རྒྱུ་འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་ཡིན། འདི་དང་འདྲེས་ན་ཆོས་མིན་

པས་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆག་ཁྲི་མཆོག་གིས་ཇོ་བོ་ལ་ངས་སྒོམ་མམ། བཤད་དམ། རེས་སྒོམ་རེས་བཤད་དམ་ཞེས་རེ་རེ་ནས་ཞུས་པར་དེ་དག་ལ་ཕན་མེད་གསུང༌། འོ་
ན་ཇི་ལྟར་བགྱི་ཞུས་པས་འཇིག་རྟེན་བློས་ཐོངས་གསུང་བ་དང༌། རྒྱ་མ་བས། ཆོས་
ཀྱི་ཉམས་ལེན་སྣ་གཅིག་མ་འགྲུབ་ཀྱང༌། །ཁྱོད་ཉིད་ཆོས་པར་རློམ་པ་ཀྱེ་མ་
བླུན། །ཆོས་ཀྱི་དང་པོ་ཚེ་འདི་བློས་ཐོངས་པ། །རང་གི་རྒྱུད་ལ་འདུག་གམ་མི་འདུག་

ལྟོས། །ཞེས་དང༌། སྟོད་ལུང་པས་གཞན་ཞིག་ལ། ཇོ་བོ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ཡང་བཟང་
སྟེ༑ དེ་བས་ཀྱང་ཆོས་རང་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་རྒྱབ་འགལ་
ཡིན་བྱ་བ་ཡང་འདི་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། པོ་ཏོ་བས་ཀྱང༌། ཁབ་རྩེ་གཉིས་ཀྱིས་ཚེམ་བུ་མི་
ཡོང་སོགས་གསུངས། འཆི་བ་མ་དྲན་ན་ཚེ་བློས་བཏང་བ་མི་འབྱུང་ཞིང༌། ཚེ་འདི་
བློས་བཏང་བ་མ་བྱུང་ན། རྙེད་པ་བྱུང་ན་དགའ་བ། མ་བྱུང་ན་མི་དགའ་བ་དང༌། དེ་
བཞིན་དུ་བདེ་མི་བདེ། སྙན་མི་སྙན། བསྟོད་སྨད་དེ། ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་དབང་དུ་འགྲོ།
དེ་བརྒྱད་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ་རྙེད་དང་མ་རྙེད་དང༌། །བདེ་དང་མི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

315

བདེ་སྙན་དང་མི་སྙན་དང༌། །བསྟོད་སྨད་ཅེས་བགྱི་འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་
པོ༑ །བདག་གི་ཡིད་ཡུལ་མིན་པར་མགོ་སྙོམས་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང༌།
པོ་ཏོ་བར་གཡུ་ཕུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྦྱར། གླིང་རས་པས་ཀྱང༌། འཁོར་བ་རྣམ་རྟོག་གི་

གྲོང་ཁྱེར་ན། །འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་རོ་ལངས་རྒྱུ། །དུར་ཁྲོད་འཇིགས་སུ་རུང་
བ་ཞིག་དེ་ན་གདའ། །བླ་མ་རོ་སྙོམས་ཤིག་མཛད་ན་དེ་རུ་མཛོད། །ཅེས་གསུངས། དེས་ན་ཚེ་འདི་བློས་བཏང་ནས་བློ་ཕུགས་ཆོས་ལ་གཏད། དེའི་རྗེས་སུ་འཚོ་བ་
སོགས་འབྱོར་མི་འབྱོར་གྱི་བསམ་པ་བྱུང་ན་དེ་འདྲ་བ་མ་བྱུང་ནའང་རུང་སྙམ་པའི་

ཆོས་ཕུགས་སྤྲང་ལ་གཏོད་དགོས།
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་ཀྱང་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང༌།

རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཀུན་དོར་ནས། གད་སྙིགས་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་རྙེད་པའི་ན་

བཟའ་བཞེས་པ་སོགས་བློ་ཕུགས་ཆོས་ལ་གཏད། ཆོས་ཕུགས་སྤྲང་ལ་གཏད་པ་
ཡིན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་དེ་བཞིན་མཛད། ཆོས་ཕུགས་སྤྲང་ལ་གཏད་པའི་རྗེས་
སུ་ཟས་མ་རྙེད་ནས་ཤི་བར་མི་འགྱུར་རམ་སྙམ་པ་བྱུང་ན། ཆོས་ཕྱིར་དཀའ་སྤྱད་
བྱས་ནས་ཤི་ནའང་ཤི་ཞེས་སྤྲང་ཕུགས་ཤི་ལ་གཏད། དེ་ལྟར་བློས་བཏང་ཡང༌། ཆོས་པ་འཚོ་བ་ཆད་ནས་ལྟོགས་གྲིར་ཤི་བའི་གཏམ་མེད། སྟོན་པ་བཀའ་དྲིན་ཅན་
གྱིས་འཁོར་བསྒྱུར་དྲུག་ཁྲིའི་བསོད་ནམས་རང་ཅག་ལ་བསྔོ་བར་མཛད་པས།
འཇིག་རྟེན་ན་མུ་གེས་ཕྱེ་དང་མུ་ཏིག་བརྗེ་བའི་སྐབས་བྱུང་ཡང༌། རྗེས་འཇུག་སུའང་
ལྟོགས་གྲིར་ཤི་བ་མི་འབྱུང་སྟེ། སྒོམ་ཆེན་ཐུར་དུ་མ་འདྲིལ་ན། །ཟན་གོང་གྱེན་ལ་འདྲིལ་ཉེན་ཡོད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཡིན། དགེ་བཤེས་འབན་གྱིས་ཀྱང༌། ང་མི་སྐྱའི་དུས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

316

འཁོར་གསུམ་ཚེར་མ་འདྲ་བ་བཏགས་ཀྱང་དགྲ་མང་ཟན་ཉུང༌། ང་སྔོན་ཕོ་ཧྲེང་མི་

གཅིག་ལ་འབྲུ་ཁལ་བཞི་བཅུ་འགྲོ་བའི་ཞིང་ཡོད་པས། མི་ཚོས་ངའི་མིང་བཞི་བཅུ་
སྡིགས་སུ་བཏགས། ཉིན་མོ་ལ་ཁའི་ཇག་པ་བྱས། མཚན་མོ་གྲོང་གི་རྐུན་མ་བྱས་

ཀྱང༌། ད་དུང་ཟས་གོས་དཀོན་ནེ་བ་ལས་མ་བྱུང་ཞིང༌། ད་ལྟ་ནི་ཆོས་བྱས་པས་ཟས་
གོས་ཕོངས་པ་མེད་ཅིང༌། དགྲ་རང་ཞིར་སོང་གསུངས་པ་དང༌། ཞེན་པ་མི་རོ་བཞིན་

དུ་ལོག་གྱུར་ན། །འདོད་ཡོན་བྱ་རྒོད་བཞིན་དུ་འཐིབས་ནས་འོང༌། །ཟེར་བ་ལྟར་ཡིན་

གསུངས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སོགས་འཕྲིན་ལས་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཡང་ཚེ་བློས་བཏང་ནས་ཆོས་བཞིན་དུ་མཛད་པ་ལས་བྱུང༌། ས་སྐྱ་པ་ཞིག་གིས་རྗེ་བླ་མས་དབང་
སྡུད་བསྒྲུབས་པ་འདྲ་བསམས་ནས་དབང་སྡུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་གང་ཟབ་

ཅེས་ཞུས་ཚུལ།
ཤི་བའི་ཚེ་རོ་དོར་བྱེད་ཚུན་ལ་ཀ་ཅ་ཅུང་ཟད་དགོས་ཤེ་ན། ཤི་བའི་ཚེ་
ཡང་ཇི་ལྟར་བྱས་ནས་ཤི་ནའང་ཤི་ཞེས་ཤི་ཕུགས་གྲོག་པོ་སྟོང་པ་ལ་གཏད་པ་
སོགས་བཀའ་གདམས་ཕུགས་ནོར་བཅུ་དགོས་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས། མིད་

ལས་ཀྱང༌། ཤི་ན་ངུ་མི་མེད་ཅིང༌། རོ་ལ་འཁོར་མི་མེད་ན་བསམ་པ་རྫོགས་པར་
གསུངས་ཚུལ། རང་གི་རོ་དོར་བའི་དངོས་ཆས་དགོས་སྙམ་ཡང༌། མི་ཚོ་སྐྱུག་བྲོ་སྟེ་མྱུར་དུ་འབུད་ཐབས་བྱེད་པ་ལས། རོ་མལ་སར་ལུས་འགྲོ་བའི་དོགས་པ་གཏན་
ནས་མི་དགོས། དེ་ལྟར་ཆོས་བརྒྱད་བློས་བཏང་སྟེ་བློ་ཐག་བཅད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་
འཇིག་རྟེན་འདིའི་བདེ་སྐྱིད་སྙན་གསུམ་སྤུངས་པ་བཞིན་དུ་འོང༌། དེས་ན་འཇིག་

རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་དོན་དུ་གཉེར་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་པ་ཡིན་ལ། ཚེ་འདི་བློས་ཐོངས་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

317

ཆོས་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བས་འབྲོམ་སྟོན་ལ། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་

པའི་གནམ་ཐིག་གང་ལགས་ཞེས་ཞུས་པར། ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་འགྲོ་ན་
ཆོས་ཡིན། མི་འགྲོ་ན་ཆོས་མིན། འཇིག་རྟེན་པ་ཀུན་དང་མི་མཐུན་ན་ཆོས་ཡིན་

མཐུན་ན་ཆོས་མིན་གསུངས། ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་རྒྱབ་འགལ་བའི་གནད་དེ་ཡིན་
གྱི༑ ཁ་ཏོན་བྱེད་རྒྱུ་དང་གཞིས་ཁང་སྐྱོང་རྒྱུ་གཉིས་ཀ་སུས་ཀྱང་ལྕོགས། རང་རེ་
ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་དུ་བྱས་པས་ལུས་ཆོས་པའི་གཟུགས་བརྙན་
ཙམ་ལས་སེམས་འཇིག་རྟེན་ཁྱིམ་པ་དང་ཁྱད་མེད་པ་འདི་བྱུང༌། ཚེ་བློས་བཏང་
ནས་ཆོས་རྣམ་དག་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསྒོམ་པ་དེ་ཡིན། ཚེ་
འདི་བློས་མ་བཏང་ན། ཆོས་གང་བྱས་ཚེ་འདི་པར་ཤོར་འགྲོ་བས། རང་གི་ངོས་

ནས་འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་མགོ་སྙོམས། ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་གྱི་ཞེན་པ་བློས་བཏང་དགོས། དེ་ཐོངས་པའི་ཚད་ཀྱང་རྒྱལ་དབང་བསྐལ་བཟང་དང༌། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལྟར་དགོས་ཏེ། ༸རྒྱལ་དབང་བསྐལ་བཟང་གིས་རྡོར་དྲིལ་དང༌།
ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་ལས་རང་གི་ཡིན་སྙམ་པ་གཞན་མེད་གསུངས། པཎ་ཆེན་
བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལ་དངུལ་རྟ་རྨིག་མ་བརྒྱ་ཕུལ་བ་ལའང་མ་མཉེས་ཚུལ། རང་རེ་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་གྱི་ཞེན་པ་ལས། འགའ་ཞིག་གཅིག །འགའ་ཞིག་གཉིས། འགའ་
ཞིག་ནི་གསུམ་གས་འཆིང་བ་ཡིན། དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་སྤང་དཀའ་ཤོས་གཏམ་འདོད་འདི་ཡིན་ཏེ། མཁས་བཙུན་སྟོན་སྒོམ་སུ་ཡིན་ཡང་གཏམ་སྙན་གྲགས་

འདོད་པ་མང༌། དགྱེར་འགྲོ་བའི་མགོན་པོས། ཚེ་འདིའི་མཁས་བཙུན་སྒོམ་ཆེན་
ཡང༌། །ཚེ་འདིའི་མཁས་ལོ་བཙུན་ལོ་འདོད། །མཚམས་བཅད་ཡ་ཐེམ་ཡི་གེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

318

བྲིས། །མི་དང་མི་འཕྲད་སྒོམ་ཆེན་ཡང༌། །ཚེ་འདིའི་སྒོམ་ཆེན་བཟང་ལོ་འདོད། །ཅེས་
དང༌། ཐ་ན་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་རེ། །བྱས་ཀྱང་མི་ཡིས་མཐོང་དུ་རེ། །ཞེས་
སོགས་རྒྱ་ཆེར་སྩལ་ཏེ། ཁ་ཅིག་སྒོམ་ཆེན་དང་གྲུབ་ཐོབ་ཏུ་རློམ་ཞིང་ལྟོ་གོས་ལ་
གྱོང་བསྐུར་ཏེ། མེ་ཏོག་དང་རྡེའུ་བཅུད་ལེན་སོགས་དཀའ་སྤྱད་ལ་བརྩོན་ཡང༌།
གཏིང་ནས་གཏམ་འདོད་ཅུང་ཟད་རེ་མེད་པ་དཀོན། དེས་ན་དཔེ་ཆོས་ལས། གོང་མོ་ཐེམ་རྩ་ཝ་དང་སྦྲེ། །སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེམ་པའི་འགྲམ་ན་ཡོད་པའི་མེ་དོང་ལ་
མ་བརྟགས་པར་ཐག་རིང་པོའི་ས་ལམ་ལ་རྩད་བཅད་པ་བཞིན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་

དང༌། སྔགས་སོགས་ལམ་མཐོན་པོའི་རྩད་གཅོད་བྱེད་བྱེད་ནས། འདི་སྣང་གི་ཞེན་
པ་མ་ཐོངས་ཤིང༌། དེའི་འཆིང་བ་མ་གྲོལ་བ་ནི་དེ་དང་འདྲ། དེ་ལྟ་བུའི་ཉེས་དམིགས་

དེ་ཡང་འཆི་བ་མ་དྲན་པའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །
བཞི་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་བའི་ཉེས་དམིགས་ནི། འཆི་བ་མ་དྲན་

ན་ཆོས་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་མི་འོང་བས་ཉམས་ལེན་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་བྱ་མི་ནུས།

ད་ལྟ་རང་རེ་དགེ་སྦྱོར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཐང་ཆད་ཆོག་ཆོག་ཅིག་ལས་བརྩོན་
འགྲུས་ཆེན་པོ་མི་འབྱུང་བ་ནི་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་མ་དྲན་པའི་སྐྱོན་ཏེ། དགེ་བཤེས་
ཁ་རག་པས་མི་རྟག་པ་དྲན་ཏེ་སྒྲུབ་ཁང་སྒོ་འགྲམ་གྱི་ཚེར་མའང་གཅོད་ལོང་མ་
བྱུང་བ་དང༌། མིད་ལས་རས་གོས་དང༌། རྩམ་སྒྱེ་སོགས་མནབས་ནས་རྗེས་སུ་
ཚལ་བར་གྱུར་ཀྱང་ཚེམ་ལོང་མ་བྱུང་བར་དགེ་སྦྱོར་མཛད་པ་བཞིན་དུ་རང་རེས་
ཀྱང་མི་རྟག་པ་དྲན་ན། ལས་ཀ་གཞན་ལ་མི་བརྩོན་པར་དགེ་སྦྱོར་ལ་རྟག་ཏུ་བརྩོན་
ཞིང་འཇུག་རེས་བཞིན་ཞུམ་པ་མེད་པའི་སྤྲོ་སིང་སིང་བ་འབྱུང༌།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

319

ལྔ་པ་རང་ཉིད་མ་རུངས་པར་བྱེད་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། འཆི་བ་མ་དྲན་ན་

ཚེ་འདི་ལ་ཤས་ཆེར་ཞེན་ནས། དེའི་དོན་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཕན་གནོད་སོགས་བྱེད་པ་ལ་ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་སྐྱེ། དེའི་རྐྱེན་གྱིས་གཞན་ལ་འཐབ་པ་དང༌། རྩོད་
པ་དང༌། གཞན་གྱིས་མ་རུངས་པར་སྨྲ་བའི་གཞིར་གྱུར་པ་སོགས། ཐ་ན་མགོའི་རྨ་
ཚུན་གྱིས་བདག་ཉིད་མ་རུངས་པར་བྱེད་པ་སོགས་འདི་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་ཕུང་བར་བྱེད།
དྲུག་པ་འཆི་ཁར་འགྱོད་བཞིན་དུ་འཆི་དགོས་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། འཆི་

བ་མ་དྲན་ན་ཆོས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་བྱས་པའང་ཚེ་འདིའི་དོན་གཉེར་དང་
འདྲེས་ནས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་འཆི་བ་ཞེས་པའི་དགྲ་དེ་ཉིན་གཅིག་གློ་བུར་དུ་བྱུང་
བ་ན། སྔར་དོན་དུ་གཉེར་གཉེར་བའི་སྟོབས་གོ་ས། རྒྱུ་ནོར་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་
མི་ཕན་པར་མཐོང་ཞིང༌། ཕན་ངེས་པའི་ལྷ་ཆོས་ནི་མ་བྱུང་བར་ཤེས་ནས་འགྱོད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟོད་པ་སྐྱེ་ཡང་དེ་དུས་རང་སྡུག་ཉིད་ལས་ཕྱིས་ཟིན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
ན༑ སྨོན་འགྲོ་ཆོས་གྲགས་ཞེས་བྱ་བ་ཚ་བའི་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་ཏེ། འཆི་བར་ཤེས་ནས་འགྱོད་ཚིག་སྨྲས་པ་དང་འདྲ། ཀ་མ་བས། ད་ལྟ་འཆི་བས་འཇིགས་པ་ཞིག་

དགོས། འཆི་ཁར་མི་འཚེར་བ་ཞིག་དགོས་པ་ལ་འོ་སྐོལ་དེ་ལས་བཟློག་ནས་ད་ལྟ་
མི་འཇིགས་འཆི་ཁར་བྲང་ལ་སེན་མོ་འདེབས་གསུངས་པ་ལྟར། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་
འདི་ལ་དང་པོར་འཇིགས། འཆི་ཁར་མི་འཇིགས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱང༌། རང་རེ་དེ་
ལས་གོ་ལྡོག་སྟེ་ད་ལྟ་འཆི་བ་ཞིག་འོང་སྙམ་པ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བློ་བདེ་མོར་
བསྡད་ནས། འཆི་ཁར་ཅི་དྲག་གང་དྲག་ལ་ཐུག །འཆི་ཁར་ནི་ཕྱུག་པོ་གསེར་བང་བ་
བརྒྱ་ཡོད་པ་དང༌། རྒྱལ་པོ་ཡུལ་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོའང་དེའི་དུས་སུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

320

ཕན་པའི་དོན་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཁོ་ན་ཡིན། རང་རེ་ཡང་འཆི་ཁར་

ཕན་ངེས་པའི་བློ་གདེང་འཆའ་ས་གཅིག་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ངང་ནས་གློ་བུར་དུ་འཆི་

ནད་དྲག་པོས་ཟིན་པ་དེའི་ཚེ་ད་ལན་མ་ཤི་ཙམ་ཞིག་བྱུང་ན། ད་ནི་ཆོས་ངེས་པར་

བྱེད་སྙམ་མོད་ཀྱང་དེའི་ཚེ་ཕྱིས་ཚར་བ་ཡིན་ཏེ། ཟས་རང་ལག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཚེ་ཟ་རྒྱུ་མ་བྱུང་ན། ཁྱིས་ཁྱེར་བའི་ཚེ་ཟས་དེ་ཟ་བར་སེམས་ཀྱང་དེས་མི་ཕན་པ་དང་འདྲ་སྟེ།
དེ་དག་ནི་ཉེས་དམིགས་དྲུག་གོ །
གཉིས་པ་འཆི་བ་དྲན་པའི་ཕན་ཡོན་ལ་དྲུག་ལས། དོན་ཆེ་བའི་ཕན་ཡོན་ནི།

འཆི་བ་དྲན་པ་ནི་དོན་ཆེ་སྟེ། སྟོན་པས་མདོ་མྱང་འདས་ཆེན་མོར། རྗེས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ནང་ནས་བ་ལང་གི་རྗེས་དང༌། འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་མི་རྟག་པ་དང་འཆི་

བའི་འདུ་ཤེས་མཆོག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་འཆི་བ་དྲན་པས་ཆོས་གཤའ་མ་བྱེད་པ་
འོང་སྟེ། ཕྱི་མར་རྟེན་བཟང་པོ་འཐོབ་པར་འདོད་ནས་སྦྱིན་པ་བཏང་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་སོགས་དང་། མདོར་ན། སྐྱེས་བུ་གསུམ་ནས་ཟུང་འཇུག་གི་བར་གྱི་ལམ་

གྱི་རིམ་པ་ཐམས་ཅད་འདིས་འདྲེན། རྗེ་མིད་ལ་ཡང་གཡུང་སྟོན་གྱི་སྦྱིན་བདག་ཤི་
བས་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་ཆོས་ལ་བསྐུལ། གྲུབ་ཆེན་མང་པོས་རྐང་གླིང་དང་ཐོད་ཕོར་སོགས་བསྣམས་པ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་དྲན་གསོའི་ཆེད་ཡིན། འདུལ་བ་ནས་ཆབ་

ཁང་དུ་ཀེང་རུས་བྲི་བ་སོགས་གསུངས་པའང་དེས་ཡིན། སྤྱན་སྔ་རིན་པོ་ཆེས། ད་
ནངས་མི་རྟག་པ་ཐུན་རེ་མ་བསྒོམས་ན་དེའི་ཉིན་མོ་ཚེ་འདི་པར་འགྲོ་བར་སྣང༌།
ཞེས་དང༌། ཞང་བཙུན་ཡེར་པས་ཀྱང༌། སྔ་དྲོ་མི་རྟག་པ་མ་དྲན་ན། ཉི་མ་ཕྱེད་པར་ཚེ་
འདི་པར་ཆ། ཉིན་ཕྱེད་ལ་མ་སྐྱེས་ན་དགོང་མོ་བར་ཚེ་འདི་པར་ཆ། ཚེ་འདི་པར་སོང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

321

ན་ཅི་བྱས་ཆོས་སུ་མི་འགྲོ་གསུངས།
སྟོབས་ཆེ་བའི་ཕན་ཡོན་ནི། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དྲན་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་འཇོམས་པ་དང༌། ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ་སྟོབས་ཆེ་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་དང་ཉེས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་འཇོམས་པའི་ཐོ་བ་དང་འདྲ་
བར་གསུངས། དང་པོར་གལ་ཆེ་བ་ནི། འཆི་བ་དྲན་པས་དང་པོར་ཆོས་ལ་འཇུག་
པའི་རྒྱུ་བྱེད། བར་དུ་གལ་ཆེ་བ་ནི། བར་དུ་ཆོས་ལ་བརྩོན་པར་བསྐུལ་བའི་རྐྱེན་
བྱེད། ཐ་མར་གལ་ཆེ་བ་ནི། མཐར་འབྲས་བུ་རྫོགས་ཏེ་ཆོས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད།
འཆི་ཁར་དགའ་བཞིན་སྤྲོ་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་ཕན་ཡོན་ནི། འཆི་ཁར་ཡང་སྔར་

ཆོས་གཤའ་མ་བྱས་པའི་བློའི་གདེང་ཡོད་པས་བུ་ཕ་ཁྱིམ་དུ་འགྲོ་བ་ལྟར་འབྱུང་སྟེ།
ཀློང་རྡོལ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས། ང་ལ་མི་རྟག་པ་བྱུང་ན་མི་འཇིགས། སྔ་དྲོ་དགེ་སློང་
རྒན་པོ། ཕྱི་དྲོ་ལྷའི་ལུས་སུ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཡིན། དེས་ན་ཆོས་
པ་རབ་འཆི་བ་ལ་བྲོད། འབྲིང་མི་མཚེར། ཐ་མའང་ད་ནི་འགྱོད་པ་མེད། ཆོས་ལེགས་
པོ་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང༌། ད་ཤི་ཡང་སླ་སྙམ་དུ་མི་འགྱོད་པ་ཞིག་འོང་སྟེ། རྗེ་མིད་ལས། ང་

འཆི་བས་འཇིགས་ནས་རི་ལ་བྲོས། །སེམས་གཉུག་མའི་གནས་ལུགས་སྟོང་པར་
རྟོགས། །ད་འཆི་བ་བྱུང་ཡང་ཉམ་ང་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་འཆི་བ་དྲན་ཚུལ་དངོས་ལ་གཉིས། འཆི་བ་དགུ་ཕྲུགས་སུ་བསྒོམ་
པ་དང༌། འཆི་བའི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པའོ། །འདིའི་ཞིབ་ཆ་ཡང་བཀའ་གདམས་གོང་མ་ལ་མེད་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་ལས་བྱུང་བའི་མན་ངག་ཡིན། རྗེའི་གསུང་འདི་ལ་

རྒྱུད་རྒྱ་གཞུང་གི་དགོངས་པ། མྱོང་བ་གནད་དུ་བཀར་ལུགས། ས་བཅད་མ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

322

འཁྲུགས་པ་སོགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གདམས་པ་མང༌། དེས་ན་
འཆི་བ་དགུ་ཕྲུགས་སུ་བསམ་པ་ལ། ངེས་པར་འཆི་བར་བསམ་པ། ནམ་འཆི་ངེས་

མེད་བསམ་པ། འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མ་གཏོགས་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་པར་བསམ་པ་

སྟེ་རྩ་བ་གསུམ། རྩ་བ་རེ་རེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་གསུམ་སྟེ་དགུ་ལས། རྩ་བ་དང་པོ་
ངེས་པར་འཆི་བར་བསམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་དང་པོ་འཆི་བདག་ངེས་པར་
འོང་ལ་རྐྱེན་གང་གིས་ཀྱང་བཟློག་ཏུ་མེད་པར་བསམ་པ་ནི། ངེས་པར་འཆི་སྟེ། ལུས་
ཇི་ལྟ་བུ་དང༌། གནས་གང་དུ་ཕྱིན་པ་དང༌། ཐབས་ཇི་ལྟ་བུས་ཀྱང་འཆི་བདག་བཟློག་
ཏུ་མེད། དེ་ཡང་ལུས་བཟང་བས་མི་བཟློག་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཚོམས་ལས། གང་ཡང་
སངས་རྒྱས་རང་སངས་རྒྱས། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱང༌། །སྐུ་ལུས་འདི་

ནི་སྤོང་མཛད་ན། །སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་སྨོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་
བརྙེས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང༌། ཟུང་འཇུག་བརྙེས་པའི་འཕགས་བོད་ཀྱི་
གྲུབ་ཐོབ་མང་པོའང་ད་ལྟ་གཏམ་བཤད་པ་ན་ཡོད་ཡོད་ལྟར་སྣང་ཡང༌། དོན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཟིན། སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའང་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་བཤིག་ནས་འདས་ཚུལ་
བསྟན་ན། བདག་ཅག་ལྟ་བུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཆི།

སྟོན་པའང་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་ཉེ་བ་ན། སྔོན་ལ་ཤཱ་རིའི་བུ་སོགས་
འཁོར་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོ་དང་བཅས་འདས། དེའི་རྗེས་སུ་སྟོན་པས་རྩྭ་མཆོག་དྲུང་ན་
ཤིང་སཱ་ལ་ཟུང་གི་བར་དུ་གཟིམ་ཁྲིའི་ཐ་མ་ཤོམས་ཤིག་གསུངས་ནས་གདུལ་བྱའི་

ཐ་མ་དྲི་ཟའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་དང༌། ཕྱི་རོལ་པའི་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་རབ་བཟང་གཉིས་

བཏུལ། མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བལྟར་མ་བཟོད་ནས་རབ་བཟང་ཡང་དེ་མ་ཐག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

323

འདས། སྟོན་པ་འདས་པར་ཉེ་བ་ན། སྐུ་སྟོད་ཀྱི་ན་བཟའ་བསལ་ནས། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ནི་མཐོང་བར་དཀའ་བས་ལྟོས་ཤིག་པར་བསྐུལ་ནས་གསུང་གི་ཐ་མ་
མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་ཕུག་ནས། དེ་ཉིད་བསྒོམ་པ་གཙོ་ཆེ་བར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའོ། །འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་
གི་ཐ་མའོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས། དེ་གོ་བ་ན་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་རང་དབང་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཕལ་ཆེར་གཤེགས་ནས། ལྔ་བརྒྱ་ལ་
གཅིག་གིས་མ་ཚང་བར་གྱུར་པ་ཡིན། དེར་མ་ཟད་བསྟན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་

སོགས་དང༌། གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ། རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་སོགས་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་

གྲུབ་རྣམས་དང༌། བོད་ཀྱིའང་མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ། ཇོ་བོ་ཡབ་སྲས། འཇམ་
མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདས་ཟིན་ནས་ད་ལྟ་གཏམ་

ཙམ་ལས་མེད་ན། རང་ཅག་མི་འཆི་བར་ག་ནས་སྡོད། སྔོན་ཚེ་མཆོག་གླིང་བླ་མ་

ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེས་ལམ་རིམ་བཀའ་ཆོས་གསུངས་པ་ན། ཚོགས་པ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་ཡོད་སྐད་ཀྱང་ད་ལྟ་བླ་སློབ་ཚང་མ་གཅིག་ཀྱང་མ་བཞུགས་པ་དང༌། ས་
ཆ་འདིར་ཡང་ཆུ་བཟང་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཀྱིས་ད་ལྟ་བཞིན་འཆད་ཉན་མཛད་
སྐད་ཀྱང་ད་ལྟ་གཏམ་ཙམ་ལས་མ་ལུས། ད་ལྟའི་ཆོས་གྲལ་འདིར་ཡོད་པ་རྣམས་
ཀྱང་ལོ་བརྒྱ་ཚུན་ལ་ཐམས་ཅད་འཆི་འགྲོ་ཞིང་ས་འདིར་དེ་འདྲ་བྱུང་ཞེས་པའི་གཏམ་

ཙམ་ཞིག་ལུས་པ་འོང༌། དེར་མ་ཟད་རྒྱ་བོད་ཧོར་སོགས་འཛམ་གླིང་ན་ད་ལྟ་ཡོད་
པའི་དེ་རིང་སྐྱེས་པའི་བྱིས་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་མི་ཡོངས་རྫོགས་ལོ་བརྒྱ་ཙམ་སོང་བ་ན་
གཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འཆི་ངེས་ན། རང་ཅག་མི་ལྷག་པ་མཐོང་ཆོས་ཡིན།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

324

དེ་བཞིན་དུ་དུས་ལ་བབས་ན་འཆི་བས་མི་ཚུགས་པའི་ས་ཕྱོགས་གང་
ནའང་མེད་དེ། མི་རྟག་པའི་ཚོམས་ལས། གང་དུ་གནས་ན་འཆི་བས་མི་ཚུགས་
པའི། །ས་ཕྱོགས་དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །བར་སྣང་ལ་མེད་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ན་

མེད། །རི་བོ་རྣམས་ཀྱི་གསེབ་ཏུ་ཞུགས་ནའང་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། སྔོན་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་བུ་འཕགས་སྐྱེས་པོས་ཤཱཀྱ་རྣམས་གསོད་པར་བརྩམས་
པའི་སྐབས། མཽངྒལ་བུས་འཕགས་སྐྱེས་པོ་དམག་དང་བཅས་པ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་

ཕྱིའི་ལྕགས་རིའི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྐྱེལ་བར་བསམས་ཀྱང་བཟློག་ཐབས་མེད་པར་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་ཤིང༌། ཤཱཀྱའི་བུ་བུ་མོ་འགའ་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ནང་དུ་སྦས་པ་དང༌། ཉི་མའི་ཁང་བཟང་དུ་བཞག་པའང་ཤཱཀྱ་རྣམས་

བསད་པ་དེའི་ཉིན་ཤི་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན། འཆི་བ་འོང་བ་ན་མགྱོགས་པས་བྲོས་པ་
དང༌། འབྱོར་པས་བླུ་བ་དང༌། སྟོབས་ཀྱིས་གཡུལ་འགྱེད་པ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་
མི་ཕན། ཚོམས་ལས་ཀྱང༌། དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་ལྔ་མངོན་ཤེས། །མཁའ་ལ་རྒྱང་རིང་

འགྲོ་བ་ཡང༌། །གང་ན་སྤྱོད་ཡུལ་འཆི་མེད་པའི། །གནས་དེར་ཕྱིན་པར་ནུས་མ་
ཡིན། །གསུངས་པ་ལྟར་བྲོས་པས་ཐར་ན་དྲང་སྲོང་མངོན་ཤེས་ལྔ་ཐོབ་ཅིང་རྫུ་འཕྲུལ་

ཡོད་པ་དེ་འཆི་བདག་ལ་བྲོས་པས་ཆོག་ཀྱང༌། དེ་ཡང་བྲོས་ཏེ་མི་ཐར་བར་འཆི་བར་

འགྱུར་ལ།

སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་བཟློག་མི་ནུས་ཏེ། སྟོབས་ཆེན་སེང་གེ་ལ་གླང་པོ་ཆེའི་
མགོ་བོ་སྦར་མོས་བཅོམ་ནུས་པའི་སྟོབས་ཡོད་ཀྱང༌། འཆི་བ་བྱུང་ཙ་ན་སྦར་མོ་
འཁུམས་ནས་འཆི་འགྲོ། སྟོབས་ལྡན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཡང་སྟོབས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

325

ཀྱིས་མི་ཕན་པར་འཆི་དགོས། རང་རེ་རྒྱུ་ནོར་རྫས་ལ་དགའ་བ་འདིར་དཔགས་ན་

འཆི་བ་དེ་ནོར་གྱིས་བླུར་ཡོད་པའི་ཚོད་ཙམ་བྱེད་ཀྱང༌། འཁོར་སྒྱུར་གྱི་རྒྱལ་པོའི་ནོར་བུ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་བླུ་ཐབས་མེད་པར་གསུངས་ན། གཞན་གྱིས་བླུ་བར་མི་

ནུས་པ་སྨོས་མི་དགོས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པའི་མདོ་ལས། དཔེར་ན་ཕྱོགས་
བཞི་ནས་རི་ཆེན་པོ་སྲ་བ་བརྟན་པ་སྙིང་པོ་དང་ལྡན་པ་མ་ཞིག་པ་མ་གས་པ་འཕན་

མེད་པ་ཤིན་ཏུ་མཁྲེགས་པ་གཅིག་ཏུ་སྟུག་པོ་བཞི་གནམ་ལ་རེག་ཅིང་ས་བརློག་སྟེ།
རྩྭ་དང་ཤིང་དང་ཤིང་གེལ་པ་དང་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་ཐམས་ཅད་དང་སེམས་ཅན་སྲོག་ཆགས་འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་ཕྱེ་མར་འཐག་ཅིང་འོང་བ་ལ་ནི་མགྱོགས་པས་
བྲོས་པའམ་སྟོབས་ཀྱིས་བཟློག་པའམ་ནོར་གྱིས་བཟློག་པའམ་རྫས་དང་སྔགས་དང་
སྨན་རྣམས་ཀྱིས་བཟློག་པར་སླ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་དུ་
འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་བཞི་འདི་དག་འོང་སྟེ་དེ་དག་ལས་མགྱོགས་པས་བྲོས་པའམ་
སྟོབས་ཀྱིས་བཟློག་པའམ་ནོར་གྱིས་བཟློག་པའམ་རྫས་དང་སྔགས་དང་སྨན་གྱིས་

བཟློག་པར་སླ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། རྒ་བ་དང་ན་བ་དང་འཆི་བ་དང་རྒུད་

པའོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ། རྒ་བ་ནི་དར་ལ་བབ་པ་འཇོམས་ཤིང་འོང༌། ན་བ་ནི་ནད་མེད་
པ་འཇོམས་ཤིང་འོང༌། རྒུད་པ་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཇོམས་ཤིང་

འོང༌། འཆི་བ་ནི་སྲོག་འཇོམས་ཤིང་འོང་སྟེ། དེ་དག་ལས་ནི་མགྱོགས་པས་བྲོས་
པའམ་སྟོབས་ཀྱིས་བཟློག་པའམ་ནོར་གྱིས་བཟློག་པའམ་རྫས་དང་སྔགས་དང་སྨན་
རྣམས་ཀྱིས་ཞི་བར་སླ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕྱོགས་བཞི་ནས་རི་

ཆེན་པོ་སྲ་བ་མགྱོགས་པ་བཞི་ཚུར་རུབ་སྟེ། རྩྭ་དང་ཤིང་སོགས་ཐལ་བར་བྱེད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

326

བཞིན་འོང་ན། ཐབས་གང་གིས་ཀྱང་བཟློག་དཀའ་བ་བཞིན། རྒ་བ་དང༌། རྒུད་པ་
དང༌། ན་བ་དང༌། འཆི་བའི་རི་བཞི་ནི་བཟློག་དཀའ་བར་གསུངས་པ་བཞིན་ཡིན།

རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་ཚེ་ལ་བསྣོན་པ་མེད་ཅིང་འབྲིད་བྱེད་བར་མ་ཆད་དུ་ཡོད་པར་བསམ་པ་ནི། འཆི་བར་ངེས་ཏེ། སྔ་མའི་ལས་ཀྱིས་གང་འཕངས་པ་དེ་ལས་
ལྷག་པ་བསྣོན་པ་ནི་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་རྒྱག་ཏུ་མེད་ལ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་འཆི་

བདག་ལ་ཇེ་ཉེར་ཇེ་ཉེར་བཅར་ཏེ་འགྲོ་བར། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཉིན་མཚན་སྡོད་པ་
ཡོང་མེད་པ། །ཚེ་འདི་རྟག་ཏུ་གོད་འགྱུར་ཞིང༌། །སྣོན་པ་གུད་ནས་ཡོང་མེད་
ན༑ །བདག་ལྟ་འཆི་བར་ཅིས་མི་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། ཚོམས་ལས། དཔེར་ན་ཐག་ནི་
བརྐྱངས་པ་ལ། །སྤུན་ནི་གང་དང་གང་བཅུག་པའི། །སྤུན་གྱིས་གཏིང་ལ་གཏུགས་པ་
ལྟར། །མི་རྣམས་སྲོག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་གིས།

སྐྱེས་ནས་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཞིག་སྡོད་དབང་ཡང་མེད་པར། །འཆི་བདག་གཤིན་རྗེའི་

དྲུང་དུ་བང་རྩལ་གྱིས་བརྒྱུག་པས། །གསོན་པོ་ཟེར་ཡང་འཆི་བའི་ལམ་ཆེན་ལ་ཆས་
འདུག །ཉེས་ཅན་གསོད་སར་ཁྲིད་པའི་སྣང་ཚུལ་འདི་སྐྱོ་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་
བཞིན་སྐྱེས་ནས་བཟུང་འཆི་བའི་སར་དབུགས་རེ་རེའི་ཡུན་ཙམ་ཡང་སྡོད་པའི་

སྐབས་མེད་པར་རྟ་བང་རྩལ་གྱིས་བརྒྱུག་པ་ལས་ཀྱང་མགྱོགས་པར་བརྒྱུགས་ནས་
འགྲོ་ཞིང༌། རྟ་བརྒྱུག་པའང་ངལ་བསོ་བ་སོགས་ཅུང་ཟད་ཙམ་སྡོད་སྲིད་ཀྱང༌། འཆི་

བ་ནི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་བརྒྱུགས་ནས་འོང་བས་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེས་
ཀྱང་འཆི་བ་ལ་ཉེ་རུ་འགྲོ། ཚོམས་ལས། དཔེར་ན་ངེས་པར་གསད་པ་དག །གོམ་པ་གང་དང་གང་བོར་བས། །གསད་པའི་དྲུང་དུ་བསྟེན་པ་ལྟར། །མི་རྣམས་སྲོག་ཀྱང་དེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

327

བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལུག་གཅིག་གསོད་སར་ཁྲིད་ན་གོམ་པ་རེ་རེ་
བཞིན་ཡང་འཆི་བར་ཉེ་བ་བཞིན་རང་ཅག་ཀྱང་སྐྱེས་ནས་བཟུང་འཆི་བ་ལ་ཁ་

ཕྱོགས་ཏེ་ཤར་བརྒྱག་མི་འགྲོ་བའི་དུས་མེད་ལ། སྔར་ཚེ་ཇི་ཙམ་སོང་ཟིན་པའི་ལྷག་
པོ་ནི་ཤིན་ཏུ་ནས་ཉུང་ཞིང༌། དེ་ཡང་དབུགས་དང་ཆུ་ཚོད་ཞག་ཟླ་བ་ལོ་སོང་བས་
འཛད་ཅིང༌། ཉིན་གཅིག་ད་ནི་ཤི་རན་སོང༌། འགྲོ་རན་འདུག་ཟེར་བ་ཞིག་གློ་བུར་དུ་
འོང་བས་འཆི་མི་འོང་སྙམ་དུ་བློ་བདེ་མོར་སྡོད་པའི་གནས་མེད། ཐ་ན་གཉིད་ཉལ་

སྐབས་རང་རེ་ལྷོད་བདེར་སྐྱིད་ཉལ་བྱེད་ཀྱང་ཚེ་འཆི་བདག་ལ་ཁ་བལྟས་ནས་

བརྒྱུགས་ཏེ་འགྲོ་གསུངས།
རྒྱུ་མཚན་གསུམ་པ་གསོན་པའི་ཚེ་ཡང་ཆོས་བྱ་ལོང་མེད་པར་ངེས་པར་
འཆི་བར་བསམ་པ་ནི། ཚེ་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བ་དེའི་རིང་ལའང་ཆོས་བྱ་ལོང་མེད་པར་
འཆི་བ་ལ་ཐུག་འགྲོ་སྟེ། ལོ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་སྡོད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་མཚན་མོའི་ཆ་

ཀུན་ཏུ་ཉལ་བས་ཚེ་ཕྱེད་ཀ་ནི་ཉལ་བས་ཟད་ལ། སུམ་ཅུ་པོ་དེའང༌། ཟས་ཟ་བའི་
ཡུན་སོགས་ཕར་བཅད་ན། མཚམས་བསྡད་ནས་ཐུན་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་ལྟ་བུ་བྱེད་
ནའང་ཆོས་བྱ་ལོང་ལོ་ལྔ་ལས་མེད། རང་ཅག་ལོ་སར་ཚེས་པ་ན། རྟེན་འབྲེལ་ཨམ་ཞིག་ཡིན་ཟེར་ནས་དགའ་སྟོན་བྱེད། དེ་ནས་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་དུས་ཆེན་སོགས་ཟླ་བ་རེ་ལའང་མིང་རེ་བཏགས་ནས་ཟ་ཟིར་ལ་ཡེངས་ཏེ་ལོ་འགྲོ་ཚེ་ཧྲིབ་ཙམ་ཡིན།
གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་མ་དྲན་ཉི་ཤུ་ཐལ། །བྱེད་དོ་བྱེད་དོའི་ངང་

ལ་ཉི་ཤུ་ཐལ། །མ་བྱུང་མ་བྱུང་ཟེར་ཞིང་བཅུ་ལྷག་ཐལ། །མི་ཚེ་སྟོང་པར་ཟད་པའི་

རྣམ་ཐར་ཡིན། །གསུངས་པ་ལྟར་དང་པོར་བྱིས་པའི་ཚེ་ཆོས་མི་དྲན། དེའི་རྗེས་སུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

328

ཆོས་བྱེད་འདོད་བྱུང་བ་ནའང༌། བྱེད་དགོས་བྱེད་དགོས་སྙམ་ནས་ལག་ལེན་ལ་མ་ཁེལ་བས་ཆོས་མི་ཡོང༌། རྒས་ཟིན་ནས་ཕྱི་མར་སྨོན་ལམ་འདྲ་འདེབས་པ་ལས་ད་
བྱུང་མ་སོང་ཞེས་ཅི་བྱར་མེད་པ་འབྱུང༌། དེས་ན། ད་ལྟ་འགའ་ཞིག་ནི་ཆོས་བྱེད་དོ་
བྱེད་དོ་སྙམ་པའི་ངང་ནས་གཡེང་བ་དང༌། འགའ་ཞིག་ནི་ཆོས་མ་བྱུང་ཟེར་ནས་
འགྱོད་པ་བྱེད་པའི་དུས་ལ་སླེབས་ཚར་བ་མང་པོ་ཡོད་པ། རང་རེས་དེ་དག་མཐོང་
བ་ན། དེ་དག་ལ་སྐྱོན་དུ་བལྟ་ཞིང་ཉི་མ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་བྱེད་ལོང་མེད་པའི་དོན་མེད་
ཀྱི་བྱ་བ་གལ་ཆེན་རེ་བཟོས་ནས་མི་སྡོད་པར་སྙིང་ལ་རུས་པ་བཅུག་སྟེ་འཆི་བདག་

གཤིན་རྗེ་རང་གི་ཐོག་ལ་མ་བབས་པའི་གོང་དུ་ཆོས་བྱེད་གང་ཐུབ་དགོས་ཏེ། རྗེ་
ངག་དབང་བྱམས་པས་ཀྱང༌། དཔེར་ན་ཐང་ཆེན་པོའི་སྟེང་དུ་ནས་ཕུང་ཆེན་པོ་ཞིག་

སྤུངས་ཡོད་ན། ལུང་པའི་ཕུ་ནས་ཆུ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་བས་ནས་ཕུང་ཆུས་འཕྱག་

གྲབས་བྱེད་པ་དེ་ལ་རང་གིས་བལྟས་ནས་རང་གར་བསྡད་ན། ནས་འབྲུ་གཅིག་ཀྱང་

མི་ལོན་པར་ཆུས་ཁྱེར་འགྲོ་ལ། དེ་བས་རང་གིས་ཧུར་ཐག་གི་བརྩོན་པས་མ་ཡེངས་
པར་ཅི་ནུས་སུ་ཚུར་བསྐྱལ་ན་མ་མཐའང་ནས་ཕུང་དེ་ལས་རུ་གཅིག་དང༌། རུ་
གཉིས་ཙམ་ལོན་པ་འོང༌། སྟབས་ལེགས་ན་ཡོངས་རྫོགས་ལོན་ནས་དགོས་པ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པ་ལྟར། རང་རེས་ཀྱང་འཆི་བ་མ་འོངས་གོང་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་

ཉམས་ལེན་གང་ཐུབ་བྱེད་དགོས་གསུངས། དེ་ལྟར་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་བསམས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ངེས་པར་འཆི་བར་འདུག་སྙམ་ནས་ཆོས་བྱེད་དགོས་པར་ཐག་
བཅད།
གཉིས་པ་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་བསམ་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་ལས། དང་པོ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

329

སྤྱིར་འཛམ་བུ་གླིང་པ་དང་སྒོས་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་ལ་ངེས་པ་མེད་པ་ནི། དེ་ཡང་
ནམ་འཆི་ལ་ངེས་པ་ཞིག་ཡོད་ན། དང་པོར་དགྲ་འདུལ་གཉེན་སྐྱོང་སོགས་འཇིག་

རྟེན་གྱི་ལས་ཀ་རྣམས་བྱས། སྐྱིད་པོར་བསྡད་ནས་འཆི་བའི་སྔ་རོལ་ཙམ་དུ་ཆོས་
བྱེད་ཆོག་མོད། དེ་ལྟར་ངེས་པ་མེད་པས་ནམ་འཆི་ཆ་མེད་བསམ་པ་འདི་གལ་ཆེ། དེ་ཡང་མཛོད་ལས། སྒྲ་མི་སྙན་པ་ལོ་སྟོང་སྟེ། །གཉིས་ན་ཕྱེད་ཕྱེད་སྤངས་པའོ། །ཞེས་
པ་ལྟར་གླིང་གཞན་ཕལ་ཆེར་ཞིག་ཚེ་ལ་ངེས་པ་ཅན་མང་ཡང༌། འདི་ན་མ་ངེས་ཐ་མ་ནི༑ །ལོ་བཅུ་དང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད། །ཅེས་འཛམ་བུའི་གླིང་པར་དང་པོར་ཚེ་ལོ་དཔག་
མེད་ཐུབ་པའང་བྱུང་མོད། མཐར་ལོ་བཅུ་ལ་རིང་མཐའ་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་
པས་སྤྱིར་འཛམ་བུའི་གླིང་པའི་ཚེ་ལ་ངེས་པ་མེད་ཅིང༌། སྒོས་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་ལ་

ངེས་པ་མེད་པ་ནི། སྤྱིར་རང་ཅག་ལ་གཏན་ནས་མི་འཆི་སྙམ་པའི་བསམ་པ་མེད་
ཀྱང༌། འཆི་རང་འཆི་མོད། ད་ལོ་ཙམ་མི་འཆི་སྙམ་པའི་བློ་ཞིག་མ་ཤིའི་བར་དུ་འོང་
ལ༑ དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། འགའ་ཞིག་གིས། རེ་ཞིག་མི་འཆི་སྟེ། ལོ་གཞོན་པའི་ཕྱིར་
སྙམ་ན། དེས་ཀྱང་མི་ཕན་ཏེ། འཆི་བ་ནི་ལོ་རྒན་གཞོན་གོ་རིམ་མེད་པར་བུ་ཕྲུག་
སྔོན་དུ་ཤི་ནས་ཕ་མས་དུར་འདེབས་དགོས་བྱུང་བའང་མང་དུ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་

རང་ལས་ཆུང་བ་མང་པོ་སྔར་ཤི་ཟིན་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ཤི་བ་ཡོད།
འགའ་ཞིག་ན་ཚ་མེད་པས་མི་འཆི་སྙམ་ཡང༌། དེའང་ངེས་པ་མེད་དེ། ནད་པ་མལ་
སར་ཉལ་ནས་སྡོད་པ་མི་འཆི་བར། ནད་མེད་ཀྱི་མི་མང་པོ་གློ་བུར་དུ་འཆི་འགྲོ་
བའང་ཡོད་ཅིང༌། ཁ་ཅིག་ཟས་ཟ་འཕྲོ་ལ་ལུས་ཏེ་ཤི་བ་ཡོད་དེ། དེ་འདྲ་དེས་ཀྱང་དང་
པོར་ཟས་དེ་མ་རྫོགས་པ་ནས་འཆི་འོང་སྙམ་པ་སེམས་ཀྱི་ཟུར་ལའང་མེད། ཚོགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

330

པ་མང་པོར་འགའ་ཞིག་འདུ་ཁང་དུ་ཡར་རང་གི་རྐང་པས་ཕྱིན་ནས། མར་ལམ་རོ་དེ་
གཞན་གྱིས་འདོ་ལི་ལ་བཏེགས་ནས་འོང་བ་དང༌། དཔོན་ཆེན་པོ་དག་ཀྱང་སྲིད་ཀྱི་ལས་ཀ་མང་པོའི་ས་བཅད་བཀྲམ་ནས་མཇུག་བསྐྱེལ་ལོང་མེད་པར་ལས་ཀ་བྱེད་
འཕྲོ་ལ་འཆི་བ་དང༌། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་འགའ་ཞིག་གི་གསུང་འབུམ་དུའང་རྩོམ་འཕྲོ་ཞེས་ཡོད་པ་རྣམས། མིང་སྙན་མདོག་ཁ་བ་ལས་དོན་དུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩོམ་མཇུག་བསྡུ་
མ་ཐུབ་པར་མཛད་འཕྲོ་ལ་ལུས་ཏེ་སྐུ་གཤེགས་པ་རང་ཡིན། རང་གི་གཡས་གཡོན་
ལུང་པའི་ཕུ་མདའ་སོགས་ནས་ཆེ་གེ་མོ་ཤི་སོང་ཟེར་ཡང༌། རང་ཅག་རྣམས་རང་ལ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་འོང་སྙམ་དུ་མི་སེམས་པར་དེ་དག་ལ་ལྟད་མོ་བལྟ་བ་བཞིན་བྱེད་ཅིང༌།

ད་དུང་ཁོའི་ཆོས་གོས་དེ་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡོད། དེ་བྱུང་ན་བསམས་ནས་ཨང་ཉན་བྱེད་མོད། དེ་འདྲའི་འཆི་བ་དེ་ནམ་ཞིག་རང་སྟེང་དུ་འོང་བར་ངེས་ཤིང༌། དེ་ཡང་ནམ་
འོང་ངེས་པ་མེད་དེ། སང་དང་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་གཉིས། །སྔོན་དུ་གང་འོང་གཏོལ་
མེད་པས། །སང་གི་ཚིས་ལ་མི་འབད་པར། །ཕྱི་མའི་དོན་ལ་འབད་པར་རིགས། །ཞེས་
དང༌། ཚོམས་ལས། སྔ་དྲོ་སྐྱེ་བོ་མང་མཐོང་བ། །ཕྱི་དྲོ་ཁ་ཅིག་མཐོང་མི་འགྱུར། །ཕྱི་
དྲོ་སྐྱེ་བོ་མང་མཐོང་བ། །སྔ་དྲོ་ཁ་ཅིག་མཐོང་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ལྟར་རོ། །
དེ་འདྲའི་འཆི་བ་དེ་སང་ཉིན་རང་མི་འོང་བའི་ངེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། རང་
ཅག་གིས་འོང་བར་ངེས་ཤིང་ནམ་འོང་ཆ་མེད་པའི་འཆི་བ་ལ་གྲབས་གཤོམ་མི་
བྱེད་པར། ལོ་རྒས་རྒས་བར་དུ་སྡོད་པའི་ངེས་པ་མེད་ཀྱང༌། རྒས་པའི་སྐབས་སྐྱིད་

འདོད་ཀྱི་ཤོམ་ར་མང་པོ་བསྒྲིག་པ་འདི་འཁྲུལ་ངེས་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ། དེའང་དེ་རིང་སང་ཉིན་སོགས་བསམ་མ་ནུས་ནའང་སང་ཕོད་ད་ཚོད་ཙམ་ན་འཆི་རེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

331

སུ་ལ་འབབ་མ་ངེས་ཚུལ་བསམ་དགོས་ཏེ། ད་ལྟའི་ཆོས་གྲལ་འདིར་ཡོད་པའི་མི་

རྣམས་ཀྱང་གྲལ་མགོའམ། གྲལ་རྐེད་དམ། གྲལ་མཐར་སྡོད་མཁན་ཚོ་ནས། སྔོན་དུ་འཆི་བའི་འགྲོ་རེས་དང་པོ་སུ་ལ་འཁོར་ཡོང་ངེས་པ་མེད། འཆི་བའི་སྔོན་དུ་ད་
འགྲོ་རན་སོང་ཟེར་བའི་སྔོན་འགྲོ་ཆ་འཕྲིན་བཏང་བ་སོགས་མི་འོང་བར། ཉིན་
གཅིག་གློ་བུར་དུ་ཐོག་བབས་པ་ལྟར་ལས་འཕྲོ་ཙ་རེ་ལུས། གྲྭ་རྐྱང་ཚུན་ཆད་ལ་ཇ་མར་དང་རྩམ་པ་ཡན་དང་ཐ་ན་ཐུག་པ་འཐུང་འཕྲོ་ཚུན་ཆད་ལུས་ནས་ཚེ་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་འདི་ནམ་འཆི་ངེས་པ་མེད་པའི་རྟགས་རེད། ལོ་མང་པོར་སྡོད་རྒྱུའི་རྟག་
འཛིན་གྱིས་འཆི་ཁ་བར་བསླུས་ཏེ། ཉིན་གཅིག་ད་འཆི་རན་སོང་ཞེས་པ་ཞིག་འོང༌།
དེ་རིང་འཆི་མཁན་གྱི་ནད་པས་ཀྱང་དེ་རིང་མི་འཆི་སྙམ་པ་ཞིག་ལས་མི་འཆར།
འགའ་ཞིག་གིས་སྐེག་ཐོག་སླེབས་པ་ན། ད་ལོ་འཆི་མི་འོང་ངམ་སྙམ་པ་ཞིག་དྲན་

མོད། སྐེག་ཐོག་མིན་ཡང་ལོ་གཅིག་ནས་བརྒྱའི་བར་ལ་འདི་ལོ་མི་འཆི་ཟེར་བའི་

ལོ་མེད་དེ། དཔེར་ན། ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལོན་པ་ལྟ་བུས། འདི་ལོ་འཆི་ལས་ཆེ། ལོ་འདི་ལ་འདི་དང་འདི་འདྲ་བ་འཆི་འདུག་པས་སོ་ཞེས་བསམ་དགོས། རང་རེར་འདི་
ལོ་ངེས་པར་མི་འཆི་བའི་མནའ་ཞིག་སྐྱོལ་ཟེར་ན། དེ་མི་ནུས་པས་ཐེ་ཚོམ་ལོག་གེ་
བ་ཞིག་ལས་མེད། དེས་ན། རང་ཅག་གིས་མ་བསམས་པ་མ་གཏོགས་འདུས་སྡེ་ཆེན་པོ་དང༌། མི་ཚོགས་ཆེན་པོའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བསྡད་ནས་ཡིད་ལ་བསྐོར་ན། འཆི་

བ་མི་རྟག་པ་འདི་བདག་མེད་པའི་དོན་ལྟ་བུ་གོ་དཀའ་བ་ཞིག་མིན་པར་མིག་གིས་

མཐོང་ཞིང༌། ལག་པས་རེག་ཏུ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན། དེས་ན་བདག་གི་སྐྱབས་
མགོན་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་མ་ཤི་ན། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་དོན་འགྲུབ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

332

པ་དང༌། ལོ་གཅིག་ལོ་གཉིས་མ་ཤི་ན་སྐྱེ་བ་གཏན་གྱི་འདུན་མ་འགྲུབ་པ་ཞིག་སྨོན་
ལམ་ཞུ། ཞེས་ལུང་འདྲེན་དང་སྦྲགས་ནས་གསུངས་པ་བཞིན་བསམ་དགོས།
རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་འཆི་རྐྱེན་མང་ཞིང་གསོན་རྐྱེན་ཉུང་བས་ཀྱང་ནམ་
འཆི་ལ་ངེས་པ་མེད་པ་ནི། ད་ལྟ་རང་རེ་རྣམས་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་དང༌། བསོད་
ནམས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེས་བསྐྱབས་པ་ལས། འཆི་རྐྱེན་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ།
རང་ལ་ཤ་རུལ་ལ་སྦྲང་མ་འཁོར་བ་བཞིན་འཆི་རྐྱེན་བགེགས་རིགས་སྟོང་ཕྲག་
བརྒྱད་ཅུས་འདི་ནམ་ཞིག་ཟ་ནུས་པ་དང༌། དབུགས་ལེན་ནུས་ན་སྙམ་སྟེ་གཟིར་

ནས་བསྡད་ཡོད་ལ། ནད་རིགས་བཞི་བརྒྱ་རྩ་བཞི་ནི་ན་བུན་འཐིབས་པ་བཞིན་

དང༌། གདོན་རིགས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ། བྱིས་པའི་གདོན་ཆེན་བཅོ་ལྔ། ཡེ་འབྲོག་
སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་སོགས་ཀྱིས་རང་གི་ཚེ་སྲོག་ལ་རྔམས་ནས་བསྡད་ཡོད། ཕྱིའི་

རྐྱེན་དེ་ལྟར་མ་ཟད། སྦྲུལ་བཞི་སྣོད་གཅིག་ཏུ་མཉམ་དུ་བཅུག་ན་གང་སྟོབས་ཆེ་བ་
དེས་གཞན་རྣམས་ཟ་བ་ལྟར། རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་སོགས་དང་འབྱུང་བ་བཞི་ཅུང་

ཟད་ཆ་མ་སྙོམས་ནའང་དེས་སྲོག་འཕྲོག་ནས་འཆི་རྐྱེན་བྱེད་དེ། འཆི་བའི་རྐྱེན་ནི་

མང་བ་སྟེ། །གསོན་པ་ཡི་ནི་ཉུང་ཟད་ཅིག །དེ་དག་ཐམས་ཅད་འཆི་བའི་ཡང༌། །དེ་
བས་རྟག་ཏུ་ཆོས་མཛོད་ཅིག །ཅེས་གསུངས། ཕྱི་ནང་གི་འཆི་རྐྱེན་མང་བར་མ་
ཟད། གསོན་རྐྱེན་ཡང་འཆི་རྐྱེན་དུ་འགྲོ་བ་མང་སྟེ། ཁང་པ་རྡིབ་པ་དང༌། གྲུ་ཞིག་

ཅིང་བུབ་པ། རྟས་བསྐྱུར་ཞིང་བརྡབ་པ། གཉེན་གྲོགས་ཀྱིས་བསླུས་པ། ཟས་མ་
འཕྲོད་པ་སོགས་དུ་མས་འཆི་རྐྱེན་བྱེད། དེས་ན་རང་རེའི་ཚེ་སྲོག་ནི་རླུང་དམར་ནང་
གི་མར་མེ་དང་མཚུངས་ཏེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། འཆི་བདག་རྐྱེན་གྱི་ནང་གནས་པ། །རླུང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

333

དམར་ནང་འདུག་མར་མེ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས།རྒྱུ་མཚན་གསུམ་པ་ལུས་ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཆུང་བས་ཀྱང་ནམ་འཆི་ལ་ངེས་པ་

མེད་པ་ནི། དེ་ལྟར་འཆི་རྐྱེན་མང་ཞིང་གསོན་རྐྱེན་ཉུང་ནའང༌། རང་ཅག་གི་ལུས་
འདི་སྲ་ཞིང་མཁྲེགས་པ་ཞིག་ཡོད་ན། འཆི་རྐྱེན་མང་ཡང་མི་སྐྱོན་མོད། འདི་ནི་ཆུའི་

ལྦུ་བ་ལྟར་ཚེར་མ་ཟུག་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་འཆི་བ་སོགས་རྐྱེན་ཆེན་པོ་མི་དགོས་པར་
འཆི། སྲ་མཁྲེགས་ཤིག་ཡིན་ཀྱང་མི་ཕན་ཏེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ས་དང་ལྷུན་པོ་རྒྱ་
མཚོ་ཉི་མ་བདུན། །འབར་བས་བསྲེགས་པའི་ལུས་ཅན་འདི་དག་ཀྱང༌། །ཐལ་བ་ཡང་
ནི་ལུས་པར་མི་འགྱུར་ན། །ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཆུང་མི་ལྟ་སྨོས་ཅི་འཚལ། །ཞེས་དང༌། ཚེ་
འདི་གནོད་མང་རླུང་གིས་བཏབ་པ་ཡི། །ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་བས་ཀྱང་མི་རྟག་
ན༑ །དབུགས་རྔུབ་དབུགས་འབྱུང་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པ་ལས། །སད་ཁོམ་གང་ལགས་དེ་ནི་ངོ་མཚར་ཆེ། །ཞེས་རང་གཉིད་ལོག་པའི་སྐབས་དབུགས་རགས་པ་

འབྱུང་རྔུབ་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་འབྱུང་བ་ཕྲ་མོའི་རླུང་སྣ་བུག་གི་རྒྱུ་བ་མ་ཆད་པར།
འབྱུང་བ་རགས་པའི་རླུང་གི་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་བསྡུས་པ་སད་ནས་མ་ཤི་བ་དེ་ངོ་
མཚར་ཆེ་བར་གསུངས། དེས་ན་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་འདི་བསམས་ནས། གསོད་བྱེད་ཀྱི་དགྲ་འོང་བར་ངེས་ནས་ནམ་འོང་ཆ་མེད་ན། དེ་རིང་ནས་དེ་བཟློག་པ་སོགས་ལ་བརྩོན་པ་ལྟར་ད་ལྟ་རང་ཆོས་བྱེད་སྙམ་པ་བྱ་ཡི། ཆོས་བྱེད་དགོས་མོད། ད་ལོ་
སང་ཕོད་ཙམ་དུ་ལས་ཀའི་མཇུག་ཅིག་བསྡུ་བྱ་ཡོད་པས་དེ་ཟིན་ནས་ཆོས་བྱ་སྙམ་
པ་ནི་རང་གིས་རང་བསླུས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་གུང་ཐང་པས། ལོ་ཟླ་བ་འདི་ལ་འདི་སྣང་
གི༑ །ལས་བྱ་བྱེད་ཚགས་སུ་ཚུད་བྱས་ནས། །སླར་གཙང་མའི་ཆོས་ཤིག་བྱེད་སྙམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

334

པ༑ །འདི་ཐམས་ཅད་བསླུ་བའི་ཕུང་འདྲེ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ང་ཚོས་ལས་ཀ་འདི་
དང་འདིའི་མཇུག་ཟིན་ནས་ཆོས་བྱེད་སྙམ་པ་འོང་ཡང༌། ལས་འཕྲོ་མི་རྒན་ཁ་སྤུ་
བཞིན། །བཅད་ཀིན་བཅད་ཀིན་ཇེ་མང་ཡིན། །གསུངས་པ་ལྟར་ལས་ཀ་གཅིག་ཟིན་

ལོང་མེད་པར་དེ་ནས་ཡང་ལས་ཀ་གཞན་ཞིག་བྱུང་ནས་དེ་མཇུག་བསྡུ། ཡང་གཞན་
ཞིག་བྱུང་སྟེ་དེ་མཇུག་བསྡུ་སྙམ་པ་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལས་ཀ་ཆུ་གཉེར་བཞིན་

ཚར་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད། གུང་ཐང་པས། ཆོས་བྱེད་ཀྱི་སང་ཉིན་འཆར་གྱི་

བར། །འཆི་དུས་ཀྱི་དེ་རིང་སླེབས་ཉེན་ཆེ། །ད་རང་མགོ་རང་གིས་མ་བསྐོར་
བར། །ཆོས་བྱེད་ན་དེ་རིང་ཉིད་ནས་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། འདི་ཚར་ནས་
ཆོས་བྱེད་ཅེས་པའམ། སང་ཉིན་ཆོས་བྱེད་ཅེས་སོགས་དུས་སྒོ་བསྒྲིགས་ནས་ལས་ཀ་མ་ཚར་བར། ད་དེ་རིང་འཆི་རན་སོང་ཞེས་པ་དེ་ཐོག་བབ་པ་ལྟར་འབྱུང་ངེས། དེ་
ལྟར་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་གྱིས་ནམ་འཆི་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་བསམས་ནས་ད་ལྟ་ནས་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ལས་ཀ་ཅམ་གྱིས་བཞག་སྟེ། སང་བྱ་གནངས་བྱར་མ་སོང་བར་ཆོས་
ད་ལྟ་ཉིད་དུ་བྱེད་པར་ཐག་བཅད། དེ་ཡང་སློབ་གཉེར་བས་ཚོགས་ཆོས་རྭ་འགྲིམ་འཕྲོ་བཞག་ནས་རི་ཕུག་ཏུ་འགྲོ་མི་དགོས་ཀྱི། ད་ལྟ་བྱེད་བཞིན་པའི་ཆོས་དེ་ཆོས་སུ་
བསྒྱུར་དགོས་པ་ཡིན། དཔེར་ན། སྔོན་ཆད་ཚིག་ཙམ་བཏོན་པ་ལ་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཚོགས་མ་ཡང་སྟོང་ཚར་ཙམ་བཏོན་ཚར་མོད། བསམ་མནོ་ལེགས་པར་བཏང་ནས་ཚར་གཅིག་ཀྱང་བཏོན་འདུག་གམ་བལྟས་ན་དེ་ལྟར་ཆེས་དཀོན་པ་ཡོད།
དེས་ན། ཚོང་དང་ཞིང་གི་སོ་ནམ་ལ་བརྩོན་པ་སོགས་ནི་ཆོས་སུ་བསྒྱུར་དུ་མེད་
ཀྱང༌། རང་རེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་བཞིན་པ་འདི་ག་རང་ཆོས་སུ་བསྒྱུར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

335

དགོས་ཏེ། རང་རེ་ཕལ་ཆེར་གྱིས་ཆོས་མ་བསྒྲུབས་པས་ཕོངས་པ་མ་གཏོགས། མ་ཤེས་པ་གཅིག་པུས་ཕོངས་པ་མིན་གསུངས།
རྩ་བ་གསུམ་པ་འཆི་བའི་ཚེ་ཆོས་མ་གཏོགས་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་པར་

བསམ་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནོར་གྱིས་མི་ཕན་པ་ནི། ཚངས་པ་
བརྒྱ་བྱིན་དང་འཁོར་སྒྱུར་ལྟ་བུ་ཡིན་ཡང་འཆི་བའི་ཚེ་གཡོག་པོ་གཅིག་ཀྱང་འཁྲིད་
ས་མེད། རྒྱུ་ནོར་རྫས་སྣེ་གཅིག་ཀྱང་འཁྱེར་དབང་མེད་པས་དེ་དུས་མི་ཕན། ཡུལ་

ཁམས་ཀུན་ནས་དབང་ཆེ་བའི་རྒྱལ་པོ་ཡང་འཆི་རན་པ་ན།

ནས་འབྲུ་ཙམ་ཡང་འཁྱེར་དུ་མེད་ལ། སྤྲང་པོས་འབྲལ་མེད་དུ་ཁྱེར་བའི་

བེར་ཀ་ཡང་བཞག་ནས་འགྲོ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་གཞིས་བཞག་ནས་འགྲོ། །སྤྲང་པོ་
བེར་ཀ་བཞག་ནས་འགྲོ། །ཞེས་དང༌། མདོ་ལྗོན་ཤིང་ལས། ལོ་བརྒྱར་འདང་བའི་ཟས་ཡོད་ཀྱང༌། །འཆི་བའི་ནང་པར་ལྟོགས་པར་འགྲོ། །ལོ་བརྒྱར་འདང་བའི་གོས་
ཡོད་ཀྱང༌། །འཆི་བའི་ནང་པར་གཅེར་བུར་འགྲོ། །ཞེས་དང༌། སྤྱོད་འཇུག་ལས།
ཐམས་ཅད་བོར་ཏེ་ཆ་དགོས་པར། །བདག་གིས་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་ནས། །མཛའ་དང་
མི་མཛའ་དོན་གྱི་ཕྱིར། །སྡིག་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱས། །ཞེས་དང༌། སྐྱེ་ན་གཅིག་

པུར་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང༌། །འཆི་ནའང་དེ་ཉིད་གཅིག་འཆི་སྟེ། །སྡུག་བསྔལ་སྐལ་གཞན་
མི་ལེན་ན། །གེགས་བྱེད་མཛའ་བོས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས། སྔར་མི་གཅིག་
གིས་རྡོ་ཆེན་པོ་གཅིག་གྲུ་བཞིར་བརྡར་བ་ལ། གཞན་ཞིག་གིས་འདིས་ཅི་བྱེད་
དྲིས་པས། བསྐྱུར་འཇོག་པ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མི་བྱེད་ཟེར་བ་བཞིན། འཇིག་

རྟེན་འདིར་བཟོས་བཟོས་པའི་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་བཞག་ནས་འགྲོ།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

336

གཉིས་པ་གཉེན་བཤེས་ཀྱིས་མི་ཕན་པ་ནི། འཁོར་གཡོག །སློབ་མ། གཉེན་
འབྲེལ་སྙིང་དང་འདྲ་བ་མང་པོས་མཐའ་བསྐོར་ཏེ་རྐང་འཇུ་ལག་འཇུ་བྱས་ཀྱང་མི་

འཆི་བ་ལ་མི་ཕན་ཞིང༌། དེ་དག་གཅིག་ཀྱང་འཁྲིད་ས་མེད་པར་རང་གཅིག་པུ་བར་

དོའི་འཕྲང་འགྲིམས་ནས་འགྲོ་སྟེ། གྲུབ་ཆེན་མི་ཏྲ་ཛོ་ཀིས། ལྷ་གཅིག་ཇི་ལྟར་ཁྱོད་
འབྱོར་ཀྱང༌། །གཤེགས་ནས་འཇིག་རྟེན་གཞན་བཞུད་ཚེ། །མྱ་ངམ་ཐང་ལ་དགྲས་
བཅོམ་ལྟར། །གཅིག་པུ་སྲས་མེད་བཙུན་མོ་མིན། །ཞེས་སོགས་དང༌། སྤྱོད་འཇུག་
ལས། གཤིན་རྗེའི་ཕོ་ཉས་ཟིན་པ་ལ། །གཉེན་གྱིས་ཅི་ཕན་བཤེས་ཅི་ཕན། །ཞེས་
དང༌། པཎ་ཆེན་ཆོས་རྒྱན་གྱིས། བརྩེ་ཞིང་གདུང་བའི་གཉེན་དང་གཏན་བྲལ་
བྱས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ད་ལྟ་འགའ་ཞིག་ད་ལོའི་དགུན་ཐོག་ཏུ་
འཆི་ངེས་པ་ཡོད་ན། དེས་སང་ཕོད་ཀྱི་ལས་དོན་རྩོམ་ནས་ཅི་བྱེད། ད་ལྟ་རང་རེ་རྒྱ་
གར་རྒྱ་ནག་སོགས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་ཧ་ལས་ནས་དོ་གལ་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་འགྲོ་ཆས་ལ་བརྩོན་མོད། དེར་རྟ་དྲེལ་འཁོར་གཡོག་དང་བཅས་ཏེ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡོད་ལ། འཇིག་རྟེན་ཕ་
རོལ་ཏུ་བསྐྱས་ཆེན་པོ་འདེགས་པ་ན། གྲོགས་མེད་ཅིང་རང་གཅིག་པུར་ལོངས་སྤྱོད་
སྤུ་ཙམ་ཡང་འཁྱེར་དུ་མེད་པར་འགྲོ།
གསུམ་པ་ལུས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་ཕན་པ་ནི། ཤི་བའི་ཚེ་རི་ཐམས་ཅད་གསེར་
དུ་ཕྱིན། མི་ཐམས་ཅད་གཉེན་དུ་གྱུར་ཀྱང་ཕན་པ་མེད་ཅིང་ནོར་ལོངས་སྤྱོད། ཉེ་
འབྲེལ་སོགས་ལྟ་ཞོག །མངལ་ནས་རང་དང་མཉམ་དུ་སྐྱེས་ཤིང༌། ངའི་ལུས་ཞེས་
འཁྱག་དོགས་ལྟོགས་དོགས་དང༌། ཚེར་མ་ཟུག་པ་ཙམ་ཡང་མི་ཕོད་པར། ཡིད་
བཞིན་ནོར་བུ་ལྟར་གཅེས་པར་བསྐྱངས་བསྐྱངས་པའི་ལུས་འདི་ཡང་ཤུལ་དུ་བཞག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

337

སྟེ་འགྲོ་བ་ཡིན། དེས་ན་རྗེ་ཆོས་རྒྱན་གྱིས། གཅེས་པར་བསྐྱངས་པའི་ལུས་ཀྱིས་

དགོས་དུས་བསླུས། །གསུངས་པ་ལྟར་ཐ་ན་གཅེས་པར་བསྐྱངས་པའི་ལུས་འདི་དང་

ཡང་འབྲལ་དགོས་ཚུལ་སོགས་བསམ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་བསམས་པའི་མཇུག་ཏུ། དེ་ལྟར་བསམས་ནས་འཇིགས་ཞུམ་མེར་བསྡད་པས་མི་ཕན་པས། གུང་
ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེས། ལམ་རྒྱུས་མེད་ཀྱི་ས་མཁན་ཆོས་ཡིན་ཞིང་། །ལམ་ཤུལ་

རིང་གི་ལམ་རྒྱགས་ཆོས་ཡིན་ལ། །ལམ་བགྲོད་དཀའི་དེད་དཔོན་ཆོས་ཡིན་

པས། །དུས་ད་ནས་སྒོ་གསུམ་ཆོས་ལ་སྦྱོར། །ཞེས་དང༌། རྗེ་མིད་ལས། ཨང་གེ་ཉ་མ་
དཔལ་དར་འབུམ། །གསོན་དང་ཕྱུག་མོ་དད་པ་ཅན། །ཚེ་འདི་བས་ཕྱི་མ་བཤུལ་ཐག་
རིང༌། །རྒྱགས་ཕྱེ་གྲབས་སུ་ཚུད་ལགས་སམ། །རྒྱགས་ཕྱེ་གྲབས་སུ་མ་ཚུད་ན༑ །སྦྱིན་པ་ཡིན་པས་བཏང་ཡང་འཚལ། །ཞེས་དང༌། ཨང་གེ་ཉ་མ་དཔལ་དར་
འབུམ། །ཚེ་འདི་བས་ཕྱི་མ་འཇིགས་པ་ཆེ། །སྐྱེལ་མ་གྲབས་སུ་ཚུད་ལགས་
སམ། །སྐྱེལ་མ་གྲབས་སུ་མ་ཚུད་ན། །ལྷ་ཆོས་ཡིན་པས་བྱེད་ཀྱང་འཚལ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རང་འཆི་བའི་དུས་སུ་ལམ་བགྲོད་པའི་ས་མཁན་དང༌། དེད་དཔོན་
ལམ་རྒྱགས་ཀྱང་ཆོས་ཡིན། ཆོས་བྱེད་རྒྱུ་མ་བྱུང་བར་སྲང་བར་གྱི་ཁྱི་རྒན་རྒྱ་བོ་
ཤི་བ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འཆི་ན་ཅི་དྲག་བསམ་སྟེ། འགྲུལ་པ་ཕ་ཡུལ་དུ་འགྲོ་མཁན་
ཚོས་སྡོད་རྒྱུའི་གྲབས་གཤོམ་མི་བྱེད་པར་འགྲོ་ཆས་འབའ་ཞིག་ཚགས་སུ་ཚུད་
ཐབས་བྱེད་པ་བཞིན། ཚེ་འདིའི་འཁྲི་བས་མ་གོས་པའི་ཆོས་ཁོ་ན་བྱེད་པར་ཐག་
གཅད་དགོས་སོ། །
གཉིས་པ་འཆི་བའི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པ་ནི། བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་མན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

338

ངག་ཡིན། འདི་གཙོ་བོ་མྱོང་ཁྲིད་སྐྱོང་ཚུལ་ཡིན་པས་སྐྱོང་སྐབས་ཀྱང་འདི་ལྟར་

བསམ་ན་ལེགས་པར་གསུངས། དེ་ཡང༌། སྐྱབས་ཐུགས་རྗེ་མ་དང༌། པཎ་ཆེན་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་བར་དོ་འཕྲང་སྒྲོལ་གྱི་གསོལ་འདེབས་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་
ཀྱང་དྲན་པར་བྱས་ནས། བདག་ཉིད་འཆི་ནི་འཆི་ལ། དེའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པར་འདུག་
བརྟག་པ་ན། འཆི་བ་ལ་ཉེ་བའི་ཚེ། བར་དོ་གསོལ་འདེབས་ལས། སྨན་པས་བོར་ཞིང་
རིམ་གྲོས་བཟློག་ཏུ་མེད། །གཉེན་རྣམས་གསོན་དུ་རེ་བའི་རེ་ཐག་ཆད། །རང་ཉིད་ཅི་

བྱ་གཏོལ་མེད་གྱུར་པའི་ཚེ། །བླ་མའི་གདམས་ངག་དྲན་པར་བྱིན་གྱིས་

རློབས། །ཞེས་པ་ལྟར་སྨན་དཔྱད་རིམ་གྲོ་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ནད་ཇེ་ཐུར་སོང༌། སྨན་
པས་ཀྱང་གཏམ་ཉིས་འགྲོ་ཞིག་བཤད། གཉེན་བཤེས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དངོས་སུ་
སྐད་ཆ་སྙན་པོ་རེ་བཤད་ཀྱང༌། ལྐོག་ཏུ་བསྡུ་གསོག་འདྲ་བརྒྱག་ཅིང་ཤི་རྒྱུར་ཐག་
གཅོད། རང་ལུས་ཀྱི་དྲོད་སྡུད། དབུགས་བརྩེགས། སྣ་ཞོམ། མཆུ་བརྫེས། མདངས་
ཤོར་བ་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་རྣམ་འགྱུར་མི་སྡུག་པ་སྣ་ཚོགས་སྟོན། སྔར་བྱས་ཀྱི་སྡིག་
པ་ལ་ནི་འགྱོད། བཤགས་སྡོམ་དང་དགེ་བ་རྣམ་དག་བསྒྲུབས་པའི་གདེང་ནི་མེད། གནད་གཅོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། འབྱུང་བ་ཐིམ་རིམ་གྱི་རྟགས་རྣམས་ཤར་ཞིང༌།
འཁྲུལ་སྣང་འཇིགས་སྐྲག་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ངང་ནས་ཚེ་འདིའི་སྣང་བ་བཀྲ་ལམ་པ་དེ་
འགག་འགྲོ། ཕུང་པོ་ནི་ཁང་པའི་ཟུར་ཁུག་ཅིག་ལ་ཉལ་གཟན་གྱིས་བསྒྲིལ་ཏེ་
བཞག །ཡོལ་བས་བྲེས་ཏེ་མར་མེ་ནག་ཁོག་གེ་བ་ཞིག་སྤར། བླ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་

དབང་རྫས་སོགས་བཀོན་ཏེ་འདྲ་ཆགས་པོ་ཞིག་བཟོས། ད་ལྟ་ཁང་བཟང་དང་གོས་སྟན་འཇམ་ཞིང་དྲོ་བ་ལ་བརྩོན་ཀྱང་འཆི་བའི་དུས་རང་ལུས་སུམ་བལྟབ་བྱས་ནས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

339

འབྲེང་ཐག་ལྟ་བུས་བསྡམ་པ་དང༌། ས་རྡོ་རྗེན་པའི་སྟེང་དུ་བསྐྱུར་བ་སོགས་བྱེད། ད་
ལྟ་ཟས་གང་ཞིམ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་ནམ་ཞིག་གསུར་གྱི་དྲི་ཙམ་ལ་རེ་ནས་སྡོད་
དགོས་པ་དང༌། ད་ལྟ་སྙན་པའི་མིང་དགེ་བཤེས་དང་སྐུ་ཞབས་དང་དགེ་སློང་ལགས་
སོགས་ཟེར་ཡང༌། ནམ་ཞིག་ལུས་འདི་ལ་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། མིང་དེའི་ཐོག་མཐར་
ཚེ་འདས་དང་དེ་ཉིད་ཟེར་བའི་དུས་ཤིག་འོང༌། བླ་མ་ཚོས་དབང་རྫས་མཐོང་ན། གཤེགས་ཚེ་གདུང་ལ་དབང་རྫས་བཀོན་ལུགས་དང༌། རང་རེ་ཉལ་གཟན་མཐོང་ཚེའང་རོ་ཉལ་གཟན་གྱིས་བསྒྲིལ་བ་དེ་དྲན་དགོས་པའི་ཚོད་ཡིན། རྗེ་མིད་ལས། རོ་
ཞེས་འཇིགས་སུ་རུང་བ་དེ། །རྣལ་འབྱོར་ལུས་ཀྱི་རྩ་ན་གདའ། །གསུངས་པའང་
ལུས་འདི་ཉིད་ཡིན།

ཤི་ནས་བར་དོར་འགྲོ་ཞིང་དེའི་ཚེ་ས་རླུང་ལོག་པ་དང༌། མེ་རླུང་ལོག་པ་
སོགས་ཀྱིས། རི་བོ་རལ་བ་དང་ས་ཆེན་པོའི་འོག་ཏུ་ནོན་པ། མེ་འབར་བའི་ཀློང་དུ་
ཚུད་པ། ཆུ་དང་རླུང་གིས་ཁྱེར་བ་སོགས་འཁྲུལ་སྣང་དང་འཇིགས་སྐྲག་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡོད། བླ་མ་འགའ་ཞིག་གིས་བར་དོའི་ངོ་སྤྲོད་ཨམ་ཞིག་བྱེད་པ་
ཡིན་ཞེས། རོའི་མགོར་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་ཀྱང༌། བར་དོ་ངོ་སྤྲོད་ངོ་མ་ཞིག་བྱེད་ཚེ་ད་ལྟ་
མ་ཤིའི་གོང་དུ་བྱས་ན་དོན་ཆེ་བ་འོང་སྟེ། ངེད་ཚོས་བཟའ་བཏུང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་སོགས་ནམ་རྒྱུན་རྟག་ཏུ་འོང་ངེས་ཤེས་པའི་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱང༌། འཆི་རན་ཏེ་ང་
ཡར་འཐེན་ཞེས་ཟེར་དགོས་པའི་སྐབས་མི་འོང་ན། མ་ཤི་གསོན་པོའི་སྐབས་མི་

འོང་བའི་ཆོས་དེའི་དུས་སུ་མི་འོང་བར་ཐག་ཆོད། འོན་ཀྱང་དེའི་ངོ་སྤྲོད་པ་སོགས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་ཅུང་ཟད་རེ་ཕན་ཙམ་འབྱུང་བ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

340

ནི་སྲིད། འཆི་བའི་རྣམ་པ་བསྒོམ་པའི་ཁུངས་ཀྱང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། དུར་ཁྲོད་སོང་
ནས་གཞན་དག་གི །རུས་གོང་དག་དང་བདག་གི་ལུས། །འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་དག་
ཏུ་ནི། །ནམ་ཞིག་འགོ་སྙོམས་བྱེད་པར་འགྱུར། །གསུངས་པ་འདི་ཡིན། ད་ལྟ་གཞན་

ཤི་ནས་དུར་དུ་གཏོར་བའི་རུས་པ་དང༌། རང་གི་རུས་པ་གཉིས་ཁྱད་མེད་པར་ནམ་
ཞིག་འགོ་སྙོམས་པ་འོང་སྟེ། དུར་ཁྲོད་ན་ཡོད་པའི་རོ་དེ་ཡང་དང་པོར་བདག་གི་
ལུས་བཞིན་དུ་མི་གཅིག་གིས་གཅེས་པར་བཟུང་བ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་གར་གྲུབ་ཆེན་
རྣམས་ཀྱིས་མི་རྐང་དང་མི་ཐོད་བསྣམས་པ་ཡང་འཇིགས་རྔམས་སྟོན་པ་དང༌།
བསྡིགས་ར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མིན་པར་འཆི་བའི་རྣམ་པ་དྲན་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། ཐོད་པ་
དེ་ཡང་སྔར་མི་ཞིག་གི་མགོ་ལ་ཡོད་པ་སེན་མོ་ཅུང་ཟད་བཙུགས་ནའང་ཨ་ཚ་ཚ་ཟེར་དགོས་པའི་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པ་བྱེད་ས་ཞིག་ཡིན། གྲྭ་རྐྱང་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། རང་གི་

ཤག་དེའང་ཁང་སྟོང་ལྟར་བྱས་ཏེ། དེར་གཞན་ཞིག་སྡོད་འོང་བ་དང༌། ཁོ་ཤི་ནས་
ཞག་གྲངས་འདི་སྙེད་ཅིག་ལོན་སོང་ཟེར་བ་དང༌། རང་གི་ལུས་ལ་གྱོན་པའི་ཆོས་

གོས་ཀྱང་གཞན་ཞིག་གིས་གྱོན་ནས། འདི་ཚེ་འདས་ཆེ་གེ་མོའི་རེད། བདག་གིས་

ཉོས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་འོང༌། དེ་བཞིན་དུ་ད་ལྟའི་རང་གི་ཅ་ལག་གོས་སོགས་ལོངས་
སྤྱོད་མ་ནུས་པ་རྣམས་ཉིན་གཅིག་མི་གཞན་གྱིས་ཉོས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དུས་

ཤིག་ངེས་པར་འོང་བས། འདི་དག་ཀྱང་རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས།
འབྱོར་པ་འདི་ཡང་དུས་ཀྱིས་འདོར་ངེས་བརྙན་པོའི་རྒྱན་ལ་དགའ་སྙམ་
བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར། ཡུན་རིང་ཐུང་ཙམ་ལས་གཡར་པོ་ཉིད་ཡིན།

རང་འཆི་བའི་བློ་མི་འཆར་ན། མི་གཞན་ཤི་བའི་མདུན་དུ་སོང་སྟེ་བལྟ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

341

བར་བྱ། མན་ངག་འདིས་ནི་མི་འཆར་བ་མི་སྲིད། རང་ཅག་གིས་མ་བསམས་པ་མ་

གཏོགས་དྲེས་མའི་ཐག་པ་མཐོང་ནའང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཇིགས་ཏེ། འཇིགས་དགོས་
པའི་ཚོད་ཡིན། ཆོས་གོས་ལྟ་བུ་གཅིག་མ་ཟད་པ་ནས་འཆི་བར་འགྱུར་བ་ལ་

བསམ་ན་ཚེ་ཤིན་ཏུ་ཐུང༌། འདི་རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་ཤིང༌།

ཟས་གོས་སོགས་གྱ་ནོམ་པར་སྤྱོད་པའི་ཚེ་རྒྱགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཉེན་པོར་མི་རྟག་

པ་བསྒོམ་ཚུལ་ཞྭ་དམར་ལམ་རིམ་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་རྒྱུན་དུ་བསམ་སྟེ། རང་གི་

གོས་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་མཐོང་བ་ན། འདི་དག་ནི། ད་ལྟ་རང་གི་ཡིན་མདོག་

མདོག་བྱེད་ཁུལ་ཙམ་ལས། ནམ་ཞིག་ན་གཞན་དག་གིས་ཕན་ཚུན་འཁྱེར་ཞིང༌།

འདི་ཚེ་འདས་དེའི་རེད་ཅེས་སྨྲ་བར་གདོན་མི་ཟ། རང་གི་ལུས་ལའང་ད་ལྟ་འདི་

ཉིད་བདག་གིས་གཅེས་པར་བསྐྱངས་བསྐྱངས་པ་ལས། ནམ་ཞིག་ན། རོ་ཞེས་པ་

མཐོང་ན་འཇིགས་ཤིང༌། རེག་ན་སྐྱུག་བྲོ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་ཏེ། ཐག་པས་བསྡམ་
པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུར་བྱེད་པར་འགྱུར་སྙམ་པ་དང༌། རྩམ་

ལྷག་གིས་མཆོད་རྩམ་དང༌། སྔས་མགོ་ནས་བར་དོ་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་ཚུལ་སོགས་
བསམ། ཀ་ལི་སོགས་ཀྱང་གཞན་གྱིས་བླངས་ཏེ། འདི་དེའི་ཀ་ལི་རེད། ལེགས་

ཉེས་ག་འདྲ་འདུག་ཟེར་བའི་དུས་ཤིག་ངེས་པར་འོང་བས་ན། སྔོན་ཚུད་ནས་འགྱོད་
མི་དགོས་པ་ཞིག་ངེས་པར་བྱེད། འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་

ཚད་དགེ་བཤེས་ཁ་རག་པ་ལྟ་བུ་དགོས་གསུངས་ནས། སླར་ཡང་འབྲིང་དུ་སྤྲོས་
པའི་བསྐྱར་བཤད་མཛད།

༈ ཉིན་བཅུ་གཅིག་པར། ཇི་སྐད་དུ་མདོ་སྡེ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། སྲིད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

342

གསུམ་མི་རྟག་སྟོན་ཀའི་སྤྲིན་དང་འདྲ། །འགྲོ་བའི་སྐྱེ་འཆི་གར་ལ་བལྟ་དང་
མཚུངས། །འགྲོ་བའི་ཚེ་འགྲོ་ནམ་མཁའི་གློག་འདྲ་སྟེ། །རི་གཟར་འབབ་ཆུ་བཞིན་དུ་

མྱུར་མགྱོགས་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། སྲིད་པ་གསུམ། ས་གཞི་རི་རབ་དང་

བཅས་པ་ཡང་སྟོན་ཀའི་སྤྲིན་དང་འདྲ་བ་དང༌། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་འཆི་ནི་གར་ལ་
བལྟ་བ་ལྟར་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་ནས་འགྲོ་ཞིང༌། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་ཚེའང་

རིང་དུ་མི་གནས་པར་གློག་འཁྱུགས་པ་ཙམ་ཞིག་དང༌། དེའང་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་
འཇིག་ཅིང་སྡོད་པ་མེད་པར་རི་གཟར་གྱི་འབབ་ཆུ་ལྟར་མྱུར་དུ་རྒྱུག་འགྲོ་བ་ཡིན་

པས། དེའི་ཕྱིར་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་ཆོས་བྱེད་སྙམ་པ་དང༌། དེ་ཡང་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་
འཇུག་པ་ཉིད་མཆོག་ཡིན་པས། དེས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་ཞུས་ནས་
ཉམས་སུ་བླང་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་དང༌། སྔར་ས་བཅད་ཇི་ལྟར་

སོང་ཚུལ་རྣམས་གསུངས་ཤིང༌། ཁ་སང་གི་མི་རྟག་པའི་སྐོར་ལ་བསྐྱར་བཤད་
མཛད་མཚམས།

འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི།

གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་བསམ་པ་
ལ།

བདེ་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་འོག་ཏུ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་ནས་
འབྱུང་བས། འདིར་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་འཆད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་འཆི་བར་ངེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

343

ཤིང་ནམ་འཆི་ཆ་མེད་ན། ཤི་བའི་རྗེས་སུ་རྣམ་ཤེས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ངེས་པར་སྐྱེ་
བ་ལེན་དགོས། ལེན་ས་ཡང་མཐོ་རིས་དང་ངན་འགྲོ་གཉིས་ལས་མེད། དེ་གང་དུ་
འགྲོ་རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་ནུས། སྔར་ཞུས་པ་ལྟར་རང་རེས་ཕྱི་མར་གར་སྐྱེ་
ཐུགས་བརྟག་ཞུ་བ་དང་རྩིས་སོགས་བྱེད་ཀྱང༌། དེ་མི་དགོས་ཏེ། དགེ་བ་བྱས་པས་བདེ་འགྲོ་དང༌། མི་དགེ་བ་བྱས་པས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

སྔར་ནས་ལུང་བསྟན་ཟིན་པ་རེད། སྐྱེས་རབས་ལས་ཀྱང༌། དགེ་དང་མི་དགེའི་ལས་

ལས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ། །བདེ་དང་མི་བདེར་འགྱུར་བར་རབ་ཏུ་ངེས་བྱས་
ནས། །སྡིག་པ་སྤོང་ཞིང་དགེ་བའི་ལས་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག །ཅེས་གསུངས། རང་རེས་
ཕུགས་ཀྱི་བསམ་མནོ་ཡིན་ཟེར་ནས་ཚེ་འདིའི་བདེ་སྡུག་ལ་དཔྱད་པ་མང་པོ་བྱེད་
ཀྱང༌། དེ་ཕུགས་ཀྱི་མནོ་བསམ་མ་ཡིན་པས། དེ་བས་བློ་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་ཕྱི་མར་གར་འགྲོ་ལ་བརྟག་དགོས། དེ་བརྟག་པ་ན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་བདེ་འགྲོ་ངན་འགྲོ་གང་རུང་ཞིག་

ཏུ་འགྲོ་བ་ལས་མ་འདས་ཤིང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་གང་དུ་འགྲོ་རང་ལ་རང་དབང་མེད། དེ་
ཡོད་ན་ད་ཚོད་ངན་འགྲོ་བ་སུ་ཡང་མི་འབྱུང༌། དེས་ན་ཕྱི་མར་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ནི་ལས་

ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་དགོས་ལ། ལས་དགེ་མི་དགེ་འདྲེས་མ་མང་དུ་ཡོད་ན་གང་སྟོབས་ཆེ་བ་དང༌། དེ་མཉམ་ན་གང་ལ་གོམས་པ་ཆེ་བ་དང༌། དེའང་མཉམ་ན་སྔོན་དུ་གང་བྱས་པ་དེ་སྔོན་ལ་སྨིན་ནས་འོང་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ལས་ཀྱིས་འཁོར་བར་ལྕི་
གང་དང༌། །ཉེ་བ་གང་དང་གོམས་པ་དང༌། །སྔོན་བྱས་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ལས། །སྔ་མ་
སྔ་མ་རྣམ་སྨིན་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།
རང་ཅག་ལ་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ལས་མི་དགེ་བ་ཉིད་སྟོབས་ཆེ་སྟེ། མནོ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

344

བསམ་ཕལ་ཆེར་ཆགས་སོགས་ཀྱི་བསམ་པ་ཞིག་ལས་མེད། དེ་མེད་ན་དེས་
བསྐྱེད་པའི་ལས་ཐམས་ཅད་ནི་མི་དགེ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དགེ་བ་བྱས་པའང་མི་དགེ་
བའི་བསམ་པའི་དབང་དུ་འཆོར་ལ། ཚེ་ཕྱི་མའི་དོན་དུ་བསྔོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཉུང༌། དཔེར་
ན༑ དགེ་ཕྲུག་ལ་གཏམ་བཤད་བཏང་བ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། བསམ་པ་ཁོང་ཁྲོ་ཤིན་ཏུ་

ཆེན་པོས། སྦྱོར་བ་ཚིག་ཕ་རོལ་པོའི་གནད་ལ་གང་ཕོག་དང༌། མཐར་ཡི་རང་

སོགས་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ག་སྟོབས་ཆེ་བ་ཤ་སྟག་འབྱུང་བ་ལྟར། སྡིག་པ་

བྱས་ཚད་ཕལ་ཆེར་སྟོབས་ཆེ། དགེ་བ་བྱས་པ་ནི། སྔོན་མི་ཞིག་གིས་དགའ་ལྡན་
ལྷ་བརྒྱ་མ་ཞིག་བཏོན་པ་ན། སེམས་གཞན་དུ་ཡེངས། གཞན་ལ་གཏམ་ལབ་ནས་ཡང་དབུ་ནས་མར་འདོན་བསྐྱོར་ལན་གྲངས་མང་པོར་བྱས་པ་བཞིན། ཁ་ནས་

འདོན་པ་ཞིག་བཏོན་ཀྱང་སེམས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཡེངས། དགེ་བ་ཕྲན་བུ་
ཡོད་པ་ཡང་ཁོང་ཁྲོ་དང་ལོག་ལྟས་བཅོམ། མི་དགེ་བ་ཆུང་ངུའང་ཉིན་རེ་ཞག་རེར་ལྡབ་འགྱུར་ལྡབ་འགྱུར་དུ་འཕེལ། དེ་ཙམ་མ་ཟད། སྔོན་སྲིན་པོ་དང༌། མི་མ་ཡིན་

དང༌། ཆུ་སྲིན། གཅན་གཟན་གདུག་པ་ཅན་སོགས་སུ་སྐྱེས་ནས་སྡིག་པ་ཚབས་པོ་
ཆེ་བྱས་པ་མང་དུ་ཡོད་པའི་ཁར། ཚེ་འདིར་ཡང་གོང་དུ་སྨོས་པ་ལྟར་སྡིག་པ་

སྟོབས་ཆེན་གྲངས་མང་ཞིག་བསགས་ཡོད། དེ་དག་ལ་མ་ཤི་ཚུན་ཆད་བཤགས་
བསྡམས་ཀྱིས་གཙང་སིང་ངེ་བ་བཟོ་མི་ནུས་པ་ནི། ད་ལྟའི་ཁ་སྟབས་འདིས་ཤེས།
དེས་ན་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ནས་མི་དགེ་བ་རང་གོམས་སྟོབས་ཆེ་བ་མངོན་སུམ་
ཚད་གྲུབ་ཡིན་པས་ཕྱི་མར་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་ལས་འོས་མེད། ངན་སོང་དུ་མི་
འགྲོ་བའི་གདེང་ནི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་མ་ཐོབ་པར་མི་སྐྱེ་ལ། བྱང་སེམས་བདག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

345

ཉིད་ཆེན་པོའང་དེར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་གསུངས། དཔེར་ན། དོ་དགོང་ཤག་སྐྱིད་པོའི་ནང་དུ་གདན་འཇམ་པོའི་སྟེང༌། དགེ་སློང་ལགས་སུ་བྱས་ནས་ཉལ། གློ་བུར་གྱི་

རྐྱེན་ངན་ཞིག་གིས་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་ཤི། སང་གཉིད་སད་པའི་ཚོད་དེར། རི་ཀླུང་ཐམས་
ཅད་མེས་གང་བ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་ཚར་འདུག་ན་ཇི་ལྟར་བྱེད། དེ་ལྟར་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་ལུགས་ཀྱང་ཕར་ལྟད་མོ་བལྟ་བ་ལྟར་བྱས་ན་ཡིད་འབྱུང་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས།

རབ་ཏུ་ཚ་ཞིང་གྲང་བ་ཡི། །དམྱལ་བ་ཉི་མ་གཅིག་བཞིན་དྲན། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཡི་དམ་གྱི་ལྷའི་བསྐྱེད་རིམ་བསྒོམ་པ་བཞིན་རང་ངན་སོང་དེ་དང་
དེར་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཉམས་བཏོན་ནས་བསྒོམས་ཏེ་འཇིགས་སྐྲག་སྐྱེས་པ་དགོས།
རང་རེས་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་སྐུ་བསྒོམ་པ་ལ་གཙིགས་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱང༌། དང་པོར་རེ་
ཞིག་དམྱལ་བའི་ལུས་དེ་བསྒོམ་ན་ཕན་རླབས་ཆེ་བ་འོང་སྟེ། ཚ་དམྱལ་གྱི་སྡུག་
བསྔལ་ལ་ཡིད་འགྱུར་དང་པོར་ཐོན་པ་ན་ངེས་འབྱུང་དང་པོར་སྐྱེ་བ་རྩོམ་པས་འབྲས་
བུ་བཟང་ཞིང༌། སྐྱོ་ཤས་སྐྱེས་ཏེ་ང་རྒྱལ་གྱི་དྲེགས་པ་སེལ་བ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཆེ་
སྟེ༑ ཞི་བ་ལྷས། གཞན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཡོན་ཏན་ནི། །སྐྱོ་བས་དྲེགས་པ་སེལ་བར་
བྱེད། །འཁོར་བ་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ། །སྡིག་པ་འཛེམ་ཞིང་དགེ་ལ་དགའ། །ཞེས་
གསུངས།

དལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་རྟེན་འདིར་ངེས་འབྱུང་དང་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་སླ་བས་དེའི་རྒྱུའི་

གཙོ་བོ་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་དགོས། དེས་ན། ངན་འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་པ་ལ་
གསུམ།

དམྱལ་བ།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

346

ཡི་དྭགས། དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་དམྱལ་བའི་སྡུག་
བསྔལ་བསམ་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོའམ་ཚ་དམྱལ་
གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ནི། ཚ་དམྱལ་བ་གནས་པའི་གཞི་ནི། རྒྱ་གར་རྡོ་རྗེ་གདན་
གྱི་འོག་དཔག་ཚད་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ན་ཡང་སོས་ཡོད་ལ། དེ་ནས་འོག་རིམ་དུ་

དཔག་ཚད་བཞི་སྟོང་བཞི་སྟོང་གིས་ཆོད་པ་ན་ཚ་དམྱལ་གཞན་རྣམས་ཡོད་དེ། ས་
གཞི་ཐམས་ཅད་དང་རི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྕགས་སྲེག་དམར་ཧུ་རེ་བ་འབའ་ཞིག་
ལས། མི་ཡུལ་གྱི་ས་གཞི་འདི་ལྟ་བུ་ལག་མཐིལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཅིང༌། དེར་སྐྱེ་བར་ཉེ་
བ་ན། རྗེ་གུང་ཐང་པས། ཚེ་མི་རྟག་གཉིད་ཀྱི་ཐུན་ཆུང་ལ། །དོན་མེད་ཀྱི་དགའ་སྡུག་
རྨི་ལམ་འཁྲུག །གློ་བུར་དུ་སད་དུས་ངན་སོང་གི །ཚེར་དོང་དེར་ཡོད་ན་ཅི་རང་

བྱེད། །གསུངས་པ་ལྟར་འཆི་ཁར་གྲང་བའི་སྣང་བས་ཚ་བ་ལ་སྲེད་པ་སྐྱེས་ནས་ཚ་
དམྱལ་དུ་སྐྱེ་བའི་ལས་ལ་གསོས་བཏབ། འཆི་བ་དེ་གཉིད་ལོག་པ་བཞིན་དུ་བྱུང༌།

བར་དོ་རྨི་ལམ་རྨིས་པ་བཞིན་མྱོང་སྟེ། གཉིད་སད་པ་ལྟར་ཧྲིབ་ཙམ་གྱིས་ཚ་དམྱལ་
དེར་སླེབས་འགྲོ། དམྱལ་བའི་མེ་ནི་མིའི་མེ་ལས་བདུན་འགྱུར་གྱིས་ཚ་བས། དེ་དང་
མིའི་མེ་གཉིས་བསྡུར་ན། མིའི་མེ་དམྱལ་བའི་མེའི་ཚོད་ལ་ཙནྡན་གོརྴི་ཤའི་ཆུའི་

ཚོད་ཙམ་དུ་བསིལ་བ་ཡོད་དེ། སྔོན་མཽངྒལ་བུས་ཚ་དམྱལ་གྱི་མེ་སྟག་ཆུང་ངུ་ཞིག་

མི་ཡུལ་དུ་བསྣམས་ཏེ་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་ན་བཞག་པས། མི་ཐམས་ཅད་ཚ་བས་མྱོས་
ནས་སྡོད་མི་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་བཞིན་ཡིན། དེ་འདྲའི་མེའི་དཀྱིལ་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་
དེ་མ་ཐག་ལྷག་མེད་དུ་འཚིག་འགྲོ་བའི་གཟུགས་བོངས་ཆུང་ངུ་ཞིག་ཡིན་ན་དྲག་

མོད། གཟུགས་བོངས་ནི་རི་རྒྱུད་ཙམ་དུ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ཡང་རང་ཅག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

347

འགའི་རྐང་མཐིལ་གྱི་པགས་པ་མཁྲེགས་པ་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་ཅུང་དྲག་

བྱས་ཆོག་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་མིན་པར་རང་ལུས་འོ་འཐུང་གི་བྱིས་པའི་ཤ་བཞིན་དུ་ཡོད།
དེས་ན་ཚ་དམྱལ་བ་སྤྱིར་བསྲེག་བྱའི་ལུས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་སྡུག་བསྔལ། དེའང་ཤའུ་
གསར་པ་ལྟར་བཟོད་བསྲན་ཆུང་བའི་སྡུག་བསྔལ། སྲེག་བྱེད་ཀྱི་མེ་མཆོག་ཏུ་ཚ་བ་
སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གཏན་མི་བཟོད་པ་ཡོད།
དེ་ལྟ་བུའི་ཚ་དམྱལ་ལ་བརྒྱད་ལས། ཡང་སོས་ནི། གནས་དེར་སྐྱེས་པ་ན་
དམྱལ་སྲུང་གཞན་མེད་པར་ལས་ངན་པའི་དབང་གིས་དེར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཕན་ཚུན་མཐོང་མ་ཐག་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེས་ཏེ། ལག་ཏུ་བྱུང་ཚད་མཚོན་ཆར་གྱུར་ནས་ཕན་ཚུན་བསྣུན་རེས་ཀྱིས་ལུས་དུམ་བུ་དུམ་བུར་གཏུབས་ཏེ་ཐམས་ཅད་བརྒྱལ་ནས་ས་ལ་འགྱེལ། ཡང་ནམ་མཁའ་ནས་ཁྱེད་རྣམས་སོས་པར་གྱུར་ཅིག་

ཅེས་པའི་སྒྲ་བྱུང་བ་ན། རླུང་བསིལ་བུར་ལྡང་བ་ལུས་ལ་ཕོག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཤ་
རུས་འཐོར་བ་རྣམས་འདུས་ནས་ལུས་སྔར་ལྟར་སོས། ཡང་སྔར་བཞིན་བྱེད་པས་

ཉིན་རེར་བརྒྱལ་བ་ལ་ཤི་བའི་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་ཤི་ཐེངས་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་དང༌།
གསོན་ཐེངས་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་བྱེད་པ་ཡོད་པས་རང་རེས་ཀྱང་ད་ལྟ་དེར་སྐྱེས་
པའི་ཉམས་དང༌། མཚོན་བརྡེག་ཅིང་བརྒྱལ་བ་དང་སོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་

འདོན་དགོས། ཚེ་འདིར་རང་ལུས་ལ་གྲི་ཆུང་ངུ་ཞིག་བཙུགས་ནས་འཆི་ཐེངས་གཅིག་བྱེད་པ་ལའང་འཇིགས་པ་དང་ན་ཚ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡོད་ན། དེར་ནི་

ཉིན་རེ་ལའང་ལན་གྲངས་མང་པོར་དེ་ལྟར་མྱོང་དགོས་ཤིང༌། ཆེ་ཚད་ཀྱང་རིང་བས་

སྔ་མ་དེས་དཔེར་མི་མཚོན། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། འདི་ན་ཉིན་གཅིག་མདུང་ཐུང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

348

སུམ་བརྒྱ་ཡིས། །རབ་ཏུ་དྲག་བཏབ་སྡུག་བསྔལ་གང་ལགས་པ། །དེས་ནི་དམྱལ་

བའི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་ལའང༌། །འོལ་ཡང་མི་དབྱི་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་དོ༑ །ཞེས་པ་
ལྟར་ཡིན།

ཐིག་ནག་ནི། འདི་ནས་བཟུང་དམྱལ་བའི་སྲུང་མ་ཨ་ཝ་གླང་མགོ་དང༌། ཡག་
ཤ་ཕག་མགོ་ཟེར་བ་སོགས་ཡོད་པས། དམྱལ་སྲུང་ལས་མཁན་རི་ལྟར་ཆེ་བ། མིག་
དམར་བ། འཇིགས་སུ་རུང་བ་དག་གིས་རྒྱོབ་སོད་ཀྱི་སྒྲ་བསྒྲགས་པ་ནའང་རང་
འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་ནས་ལུས་ཞིག་འགྲོ་བའི་ཉམས་འཆར། དེ་ནས་དེ་དག་གིས་

བཟུང་སྟེ་ལྕགས་སྲེག་གི་ས་གཞིར་གན་རྐྱལ་དུ་བསྒྱེལ་ནས། ལུས་ཆེན་པོར་
ལྕགས་ཐག་བསྲེགས་པས་ཐིག་མང་པོར་བཏབ་ནས། དེས་ཚིག་པའི་ཤུལ་དུ་ཐིག་

ནག་པོ་བྱུང་བ་ན། ཤིང་བཟོ་བས་ཤིང་ལ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་འགའ་ཞིག་སོག་
ལེས་དྲ། འགག་ཞིག་སྟ་གྲིས་གཤེག །འགའ་ཞིག་སྟེའུས་གཞོག །དེ་ལྟར་གཤེག་པ་
ན༑ ཕན་ཚུན་དུ་འཐོར་བའི་ཤ་ཁམ་ཚད་དང་ཁྲག་ཐིགས་པ་ཙམ་ལྕགས་སྲེག་སྟེང་
ལྷུང་བ་ཚུན་ལ་རང་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་མ་བཏང་བར་ཟིན་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་རང་ཐོག་ཏུ་
མྱོང༌། དེར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་བ་བཅུ་ཆར་དང༌། མི་ལ་རྟ་ལྕག་བཏང་བ་སོགས་
ཀྱིས་ཀྱང་བྱེད་པ་ཡིན།

བསྡུས་འཇོམས་ནི། དེར་སྐྱེས་པ་ཕལ་ཆེར་སྲོག་གཅོད་བྱས་པའི་རྣམ་

སྨིན་ཏེ། རི་ར་ལུག་གི་གདོང་པ་ལྟ་བུ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀ་ནས་བརྒྱུགས་ཏེ་གཞན་
དུ་བྲོས་ས་མེད་པར་དེའི་བར་དུ་བཙིར། སླར་དེ་གཉིས་བྱེ་བ་ན་རང་ལུས་སྔར་ལྟར་
སོས་ཏེ། ཡང་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་དང༌། འགའ་ཞིག་ནི་རང་འཐག་ཏུ་ཕྱེ་མར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

349

བཏགས། འགའ་ཞིག་ནི་གཏུན་དུ་ཏིལ་བརྡུང་བ་བཞིན་བརྡུང༌། འགའ་ཞིག་ལྕགས་
ཀྱི་འཇུར་མིག་ནས་འདྲེན་པ་དང༌། སྔར་སྲོག་བཅད་སྐབས་ཕར་གསད་བྱ་གང་
ཡིན་པ་དེའི་རྣམ་པར་ཤར་ཏེ་རང་དེའི་བར་དུ་འཚིར་བ་སོགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་
ཡོད། དཔེར་ན། ད་ལྟ་ཤིག་སེན་མོས་བསད་ན། རྗེས་སུ་དམྱལ་བར་རི་སེན་མོ་
འདྲ་བའི་བར་དུ་འཚིར་ཏེ་གསོད་པ་འོང་གསུངས།
ངུ་འབོད་ནི། ལྕགས་སྲེག་གི་ཁང་པ་སྒོ་མེད་པ་ཕྱི་ནང་ཀུན་ཏུ་མེ་འབར་
བའི་ནང་དུ་བཅུག་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་ཞིང༌། འདི་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་མི་རྙེད་
སྙམ་ཡིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོས་ངུ་འབོད་བྱེད། ངུ་འབོད་ཆེན་པོ་ནི། དེ་འདྲའི་

ལྕགས་ཁང་ཉིས་རིམ་དུ་བཅུག་པས་སྡུག་བསྔལ་ལྡབ་འགྱུར་དུ་ཆེ་ཞིང༌། ལྕགས་
ཁང་གཅིག་ལས་ཐར་ཀྱང་གཅིག་ལས་མི་ཐར་སྙམ་པའི་སྡུག་བསྔལ། དེར་སྐྱེ་བའི་

རྒྱུ་ནི། མི་དགེ་བ་བཅུ་ཀ་དང༌། ཆང་བག་མེད་དུ་འཐུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་དེ། མདོ་
ལས། ཆང་འཐུང་ངུ་འབོད་གནས་སུ་སྐྱེ། །ལྡུད་མཁན་དེ་ཡི་འཁོར་དུ་སྐྱེ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་གསུངས། ཚ་བ་ནི། ལྕགས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་མེ་འབར་
བས་འཕོངས་ནས་སྤྱི་བོའི་བར་ཕུག་སྟེ་ནང་ཁྲོལ་ཐམས་ཅད་ཚིག་ཅིང༌། ཁ་མིག་

སོགས་ནས་མེ་ལྕེ་ལྷབ་ལྷབ་ཏུ་འབར་ཏེ་བསྲེག་པ་དང༌། ཟངས་ཀྱི་སྣོད་ཆེན་པོར་ཁྲོ་
ཆུ་བསྐོལ་བའི་ནང་དུ་འཚོད་པ་དང༌། ཡང་རུས་པ་ལྷུ་བསྒྲིགས་ནས་ལུས་སྔར་ལྟར་སྐྱེ༑ སླར་དེ་བཞིན་དུ་འཚོད་པ་སོགས་བྱེད་པའོ། །
རབ་ཏུ་ཚ་བ་ནི། དེ་ལས་ཉིས་འགྱུར་གྱིས་ཚ་ཞིང༌། ཤ་རྒྱུས་ནང་ཁྲོལ་
ཐམས་ཅད་ཚོས་ཤིང་ནུར་ཏེ་རུས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ལུས་པ་ན་སྔར་བཞིན་ལྷུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

350

བསྒྲིགས་ནས་སོས་པ་སོགས་དང༌། འགའ་ཞིག་ལུས་རིང་པོར་གྱུར་པ་ལྕགས་
སྲེག་ལེབ་མོས་དཀྲི་བ་དང༌། ཁ་ཅིག་ལྕགས་སྲེག་གི་སྐུད་པས་ལུས་དཀྲིས་ཏེ་
བཅིངས་པས་ལུས་ཀྱི་ཤ་རུས་རྣམས་ཟན་འཚིར་བ་བཞིན་ཕྱིར་དོན་པ་དང༌། ཁ་
ཅིག་ལྕགས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་མེ་འབར་བའི་རྩེ་གསུམ་གྱིས་འཕོངས་ནས་སྤྱི་གཙུག་
བར་ཕུག་པ་དང༌། ལྕེ་དཔག་ཚད་མང་པོར་འཐེན་ནས་དེའི་སྟེང་ཐོང་གཤོལ་གྱིས་

རྨོད་པ་སོགས་དང༌། འགའ་ཞིག་ལྕགས་སྲེག་གླེགས་ཤིང་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་

རང་ལུས་དཔེ་ཆ་བཞིན་བསྡམ་པ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་ལུགས་རིགས་མི་འདྲ་

བ་ཤིན་ཏུ་མང༌། ལྷས་བྱིན་གྱི་འཁོར་ཀོ་ཀ་ལི་ཀ་འདིར་སྐྱེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་
སྩལ།

མནར་མེད་ནི། བདེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་ཚ་དམྱལ་གོང་མ་ཐམས་ཅད་
ལས་ཆེས་ཆེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཅན་ཞིག་སྟེ། ང་ཚོས་མེའི་ནང་དུ་རྡོ་དང་ལྕགས་
སོགས་བསྲེགས་པ་ན་མེ་དང་དབྱེར་མེད་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞིན་དམྱལ་བ་འདིར་

སྐྱེས་པ་རྣམས་མེ་དང་ལུས་དབྱེ་བ་མི་ཕྱེད་ལ། ཉམ་ཐག་པའི་སྐད་ཙམ་གྱིས་

སེམས་ཅན་ཡིན་པར་ཤེས་པ་ཙམ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ཡང་ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་
སྟེང་འོག་གཉིས། ལུས་ཀྱི་ནང་སྟེ་མེ་བཅུ་གཅིག་གིས་མཆོད་མེའི་སྡོང་ཤིང་ལྟར་

འཚིག་པ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཚད་མེད་དེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། བདེ་བ་ཀུན་གྱི་ནང་ན་སྲེད་ཟད་པ། །བདེ་བའི་བདག་པོ་བགྱིད་པ་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་སྡུག་བསྔལ་
ཀུན་གྱི་ནང་ན་ནི། །མནར་མེད་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་རབ་མི་བཟད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རབ་ཏུ་ཚ་བ་ཡན་གྱི་ཁམས་གསུམ་པོའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

351

བསྡོམས་པ་ལས་ཀྱང་མནར་མེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་འདི་ཆེ་བ་ཡོད།
དམྱལ་བར་སྡུག་བསྔལ་དེ་འདྲ་ཡོད་ཀྱང་རང་ཅག་དེར་མ་སྐྱེས་ཙམ་འོང་སྙམ་ན། ཚེ་འཕོས་མ་ཐག་དམྱལ་བ་དེ་འདྲར་མི་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་གཏན་ནས་མེད་དེ།
རང་རེ་ལ་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་གདེང་ནི་མེད། དམྱལ་བར་སྐྱེ་ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་

བསགས་ལ་མ་ཉམས་པ་སྟོབས་ཆེན་མང་པོ་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བཅུ་གང་རུང་ཆེ་བ་རེ་བྱས་པས་དམྱལ་བ། འབྲིང་རེ་རེས་ཡི་དྭགས། ཆུང་ངུ་རེ་རེས་དུད་འགྲོར་སྐྱེ། དམྱལ་བར་ཡང་སོ་ཐར་གྱི་ཉེས་བྱས་ཁྱད་དུ་བསད་པས་ཡང་སོས་སུ་སྐྱེ་བ་ནས། ཕམ་པ་ཁྱད་དུ་བསད་ན་མནར་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་བར་སྦྱོར་དགོས།
རང་ཅག་གི་རྒྱུད་ལ་སོ་ཐར་དང་སྔགས་ཀྱི་ཉེས་ལྟུང༌། བྱང་སེམས་ལ་ཁྲོས་པ། བླ་
མར་མ་གུས་པ་སོགས་ཉེས་པ་ཚབས་ཆེ་བ་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཡོད། གསང་སྔགས་
ཀྱི་རྩ་ལྟུང་བྱུང་ན་བཤགས་སྡོམ་སོགས་ཀྱི་སོར་མ་ཆུད་པའི་བར་གྱི་སྐད་ཅིག་མའི་

གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་མནར་མེད་དུ་སྐྱེ། སོ་ཐར་གྱི་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔར་
ཁྱད་དུ་བསད་དེ་བཅས་མཚམས་ལས་འདས་པས་ནི་རིམ་བཞིན་ཚ་དམྱལ་བརྒྱད་
ཀར་སྐྱེ་བའི་ལས་བསགས་ཟིན་ལ། དེ་ལྟར་སྐྱེས་ན་ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་མ་ཟད་

བར་དུ་ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་མི་ཐུབ་པར་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་དགོས་
ཏེ༑ བཤེས་སྤྲིངས་ལས། དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་ལོ། །བྱེ་བ་ཕྲག་
བརྒྱར་ཉམས་སུ་མྱོང་ཡང་ནི། །ཇི་སྲིད་མི་དགེ་དེ་ཟད་མ་གྱུར་པ། །དེ་སྲིད་སྲོག་དང་
བྲལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན།

ཚེ་ཚད་ཀྱང་དུས་ཆེས་རིང་བར་གནས་ཏེ། ཚ་དམྱལ་བརྒྱད་ནས་ཚེ་ཐུང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

352

ཤོས་ནི་ཡང་སོས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རང་རེ་མིའི་ལོ་ལྔ་བཅུ་ལ་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་
བཞི་པའི་ལྷའི་ཞག་གཅིག །དེ་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ། དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བརྩིས་པའི་

ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ནི་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པའི་ཚེ་ཚད་དང༌། དེ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཞག་
གཅིག་ཏུ་བྱས། དེ་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ། དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བརྩིས་པའི་རང་ལོ་ལྔ་
བརྒྱ་ནི་དམྱལ་བ་ཡང་སོས་པའི་ཚེ་ཚད་ཡིན་ཞིང༌། དོན་ལ་མི་ལོ་ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་
པོ་གཅིག་དང༌། ཁྲག་ཁྲིག་དྲུག །ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་གཉིས་བཅས་ཐུབ། འཇམ་
དཔལ་ཞལ་ལུང་པར་རྙིང་དུ་ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་དྲུག་གསལ་བ་པར་སྐྱོན་ཡིན་པས།
འདི་ཞལ་ལུང་རྨེ་རུའི་པར་མ་དང༌། ལྷོ་བརྒྱུད་ལམ་རིམ་ལྟར་བྱ་དགོས། དེ་ལྟ་བུའི་
ཚ་དམྱལ་དེ་དག་དཔག་ཚད་མང་པོའི་ཕ་རོལ་ན་ཡོད་མདོག་ཁ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང༌། རང་དང་ངན་སོང་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཐག་རིང་པོ་མེད་པར་དབུགས་གྱུ་གྱུ་བ་
འདི་ཙམ་ཡིན་པས། ཞིབ་ཏུ་བསམ་ན་ལོ་རྗེས་མ་ཙམ་དང་སང་ཉིན་ད་ཚོད་ཙམ་
ལའང་རང་དམྱལ་བ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཏུ་མི་སླེབ་པའི་ངེས་པ་མེད། དེ་ལྟར་སླེབས་
འདུག་ན་ཇི་ལྟར་བྱེད། ད་ལྟ་རང་རེ་ལུས་ལ་མེ་བཙས་བསྲེག་པ་དང༌། ཁབ་བཙུགས་པ་ཙམ་ཡང་མི་བཟོད་ན། དམྱལ་བ་དེ་འདྲར་སྐྱེས་ཚེ་ཇི་ལྟར་བཟོད། བཀའ་གདམས་གོང་མས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་རེའི་རྐང་པ་ཡ་གཅིག་མི་ཡུལ་
དང༌། ཡ་གཅིག་དམྱལ་བའི་ཟངས་པོ་ཆེའི་ཁར་བཞག་ཟིན་པ་དང་འདྲ་བར་དམྱལ་

བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བསྒྲུབས་ཚར་བ་ཡིན། ངན་འགྲོར་སྐྱེས་ཟིན་ན་དེ་ལས་ཐར་བའི་
ཐབས་དང་སྐྱབས་གང་ཡང་རྙེད་ཐབས་མེད་པས། དེར་མ་སྐྱེས་གོང་ཚེའི་ལྷག་མ་
ཅུང་ཟད་གནས་པའི་སྐབས་འདིར་རབ་སངས་རྒྱས་པ་དང༌། འབྲིང་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

353

སོགས་མ་བྱུང་ཡང༌། མ་མཐའ་ངན་སོང་གི་སྐྱེ་བ་ལྡོག་ཐབས་བཤགས་པ་སོགས་
ལ་འབད་དགོས་གསུངས།
གཉིས་པ་ཉེ་འཁོར་བ་ནི། ཚ་དམྱལ་གྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ལྕགས་རིས་བསྐོར་བ་
ལྟར་ཚ་དམྱལ་བའི་འཁོར་མེ་མ་མུར་གྱི་འོབས། རོ་མྱགས་ཀྱི་འདམ། སྤུ་གྲིས་
གཏམས་པའི་ཐང༌། འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་ཀླུང་རབ་མེད་དེ་བཞི་ཡོད། དེ་ཡང་ཚ་དམྱལ་
དུ་སྐྱེས་པ་དག་ནམ་ཞིག་ལས་ཅུང་ཟད་བསྲབ་ཏུ་སོང་བ་ན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ་ལས་
ཐར་ནས་ཉེ་འཁོར་བའི་དམྱལ་བར་འགྲོ་བ་དང༌། དང་པོ་ནས་དེར་སྐྱེ་བ་གཉིས་

ཡོད་པས་འགའ་ཞིག་ཚ་དམྱལ་ལས་ཐར་རན་པ་ན། བྲོས་པའི་བསམ་པ་རྙེད་དེ་སྒོ་
ནས་ཕྱིར་ཐོན་ཏེ་འོངས་པའི་ཚེ། མེ་མ་མུར་གྱི་འོབས་སུ་སླེབས་ཏེ་རྐང་པ་པུས་མོ་མན་ནུབ་ནས་འཚིག་ཅིང༌། སླར་འདེགས་པ་ན་སོས། དེ་ལྟར་གོམ་པ་རེ་རེ་སྤོས་
རིམ་བཞིན་རྐང་པ་རེ་བསྲེག །དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོས་མནར་བཞིན་དུ་དེ་ལས་ཐར་དུ་རེ་བས་ལོ་འབུམ་ཕྲག་མང་པོར་མེ་མུར་བརྒལ་བརྒལ་ཏེ་སོང་བ་ན།
ནམ་ཞིག་དེ་ལས་ཐར་ཏེ་ཡང་རོ་མྱགས་ཀྱི་འདམ་དང་ཕྲད་ནས། དེར་སྐེ་མན་ཆད་
ནུབ་སྟེ་འགྲེ་ལྡོག་བྱེད་ཅིང༌། འབུ་མཆུ་རྣོན་བྱ་བ་ཁབ་ལྟ་བུ་མང་པོས་ལུས་ཁྲོལ་མ་
བཞིན་ཕུག་སྟེ་ཟ་བར་བྱེད། ད་དུང་དེ་ལས་ཐོན་རེས་ལོ་འབུམ་ཕྲག་མང་པོར་བརྒལ་ཏེ་སོང་བས། ལྕགས་ཀྱི་སོ་གྲི་རྣོན་པོ་ལྟ་བུ་རྩེ་མོ་གྱེན་དུ་བསྟན་པ་འབའ་
ཞིག་གིས་གང་བའི་སྤུ་གྲིས་གཏམས་པའི་ཐང་དུ་སླེབས་ནས། དེས་རྐང་པ་བཅད་
ཅིང་ཕུག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡུན་རིང་མྱོང་སྟེ། རིང་ཞིག་ནས་དེ་ལས་ཕྱིར་ཐར་བ་ན།
རལ་གྲི་ལོ་མའི་ནགས་ཚལ་དང་ཕྲད་དེ། དེར་ལྗོན་ཤིང་དུ་འཁྲུལ་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

354

ཕྱིན་པ་ན། ལོ་མ་རལ་གྲིར་གྱུར་པ་རྣམས་ལྷགས་ཏེ་ལུས་གཏུབ་པ་དང༌། ཡང་གསོས་པ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང༌། དེ་ནས་ཐོན་པ་ན། ཤལ་མ་ལིའི་སྡོང་པོ་
ཞེས་པ་ལྕགས་ཀྱི་སོ་རྣོན་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་ཕྲད་དེ། དེའི་རྩེ་ནས་རང་གི་སྤུན་དང་

གྲོགས་སོགས་སྙིང་ཉེ་བརྩེ་གདུང་ཅན་དག་གིས་འབོད་པར་ཐོས་ཏེ། དེ་ལ་ཡར་
འཛེགས་པས་ལྕགས་སོ་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་རྩེ་ཐུར་དུ་བསྟན་ཏེ་ལུས་གཤག་ཅིང་

ཕུག་པ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བཞིན་སོང་སོང་ནས་རྩེར་སླེབ་པ་ན། བྱ་
འཇིགས་སུ་རུང་བ་དག་གིས་མིག་དང་ཀླད་པ་སོགས་འདྲུ་ཞིང་ཟ། ཡང་གཤམ་
ནས་འབོད་པ་ན། མར་བབས་པས་ལྕགས་སོ་གྱེན་དུ་བསྟན་ཏེ་ལུས་ཕུག་ཅིང༌། རྩ་
བར་སླེབས་པའི་སྐབས་ཁྱི་དང་གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་རྐང་པ་ནས་ཡར་ཟ་བར་

བྱེད་པ་སྟེ་ལས་མ་ཟད་བར་དུ་འབབ་འཛེགས་བྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་ཚུལ།
འདིའི་མཚོན་ཆའི་གནོད་པ་འབབ་པ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བརྩི་དགོས་གསུངས། དེ་
དག་ལས་ཐར་ནས། ཆུ་ཀླུང་རབས་མེད་ཀྱི་ནང་དུ་སླེབ་པ་ན། འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་བོ་
མེ་དང་འདྲེས་པའི་ནང་དུ་རང་ལུས་སྲན་མ་ཆུ་ཁོལ་དུ་བཏབ་པ་ལྟར་བསྲེག་ཅིང་

འཚོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡུན་རིང་མྱོང་དགོས་ཤིང༌། རང་རེ་རྣམས་ཚ་དམྱལ་དེ་
རྣམས་སུ་སྐྱེ་ཆོག་ཆོག་ལྟ་བུར་ཡོད་པས། ད་ལྟ་ནས་དེ་འདྲར་མི་སྐྱེ་བའི་ཐབས་དགེ་
སྡིག་གི་བླང་དོར་ལ་འབད་པ་གལ་ཆེ།གསུམ་པ་གྲང་བའི་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ། གྲང་དམྱལ་ནི།

ཚ་དམྱལ་དེ་དག་གི་ཐད་ཀ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་རང་ཅག་གི་ས་

འདིར་གྲང་ངད་ཆེ་བ་བྱུང་བ་ཡིན། གྲང་དམྱལ་རྣམས་སྟེང་འོག་ཏུ་དཔག་ཚད་ཉིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

355

སྟོང་ཉིས་སྟོང་གིས་ཆོད་ཅིང་གནས་སོ། །འོ་ན་ཚ་དམྱལ་རྣམས་དཔག་ཚད་བཞི་
སྟོང་གིས་ཆོད་ཅིང་གནས་པས་གྲང་དམྱལ་རྣམས་དང་ཐད་ཀར་མི་འགྲིགས་སྙམ་ན།
ཚ་དམྱལ་རྣམས་ས་གཞི་ནས་ས་གཞིའི་བར་དུ་དཔག་ཚད་བཞི་སྟོང་རེ་ཡོད་ལ།
གྲང་དམྱལ་གྱི་གངས་རིའི་དཔངས་སུ་དཔག་ཚད་ཉིས་སྟོང་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཚ་
དམྱལ་རྣམས་དང་དྲང་ཐད་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེར་སྐྱེ་བར་ཉེ་བ་ན། འཆི་
ཁར་རེག་བྱ་གྲང་བ་ཞིག་འདོད་ནས་དེའི་ལས་ལ་གསོས་བཏབ། བར་དོ་རྨི་ལམ་

རྨིས་པ་བཞིན་དུ་མྱོང་ནས། གཉིད་སད་པ་ལྟར་གྲང་དམྱལ་དུ་སྐྱེ། དེའི་གནས་ནི་

གངས་རི་དཔག་ཚད་དུ་མ་རེ་ཡོད་པ། ཉི་ཟླའི་སྣང་བ་དང་མེ་འོད་སོགས་མེད་པས་
ལག་པ་བརྐྱང་བསྐུམ་ཙམ་ཡང་མི་མཐོང་བའི་མུན་པ་ནག་པ། ས་གཞི་འཁྱག་རོམ་
དང༌། སྟེང་ནས་བུ་ཡུག་འཚུབ་ཅིང༌། བར་ནས་རླུང་གྲང་མོ་ལྡང༌། དྲོ་བའི་ཐབས་མེ་
དང་ཉི་མ། གོས་སྟན་སོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད།
དེ་ལྟ་བུའི་གྲང་དམྱལ་ལ་བརྒྱད་དེ། རིམ་བཞིན་གྲང་དྲགས་ནས་ལུས་ལ་

ཆུ་བུར་སྐྱེ་བས་ཆུ་བུར་ཅན་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་གྲང་བས་ཆུ་བུར་རྣམས་རྡོལ་ཏེ་ཁྲག་དང་ཆུ་སེར་འཛག་པས་ཆུ་བུར་རྡོལ་བ་དང༌། དེ་ལས་གྲང་དུ་སོང་ནས་ལུས་རྡོ་ལྟར་རེངས་ཏེ་འགུལ་བསྐྱོད་མི་ནུས་པར་ཁ་ནས་ཨ་ཆུ་འབའ་ཞིག་ཟེར་བ་ཙམ་
ལས་གཞན་གང་ཡང་སྨྲ་མི་ནུས་པར་སྡོད་པ་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་གྲང་དུ་སོང་ནས་
དེ་ཡང་སྨྲ་མི་ནུས་པར་རྐན་གྱི་སྦུག་ནས་ཀྱི་ཧུད་ཟེར་སྒྲ་ཆུང་ངུ་ཙམ་འབྱིན་པ་
དང༌། དེ་ནས་སྒྲ་དེ་ཡང་འབྱིན་མི་ནུས་པར་ཁ་གདངས་ཙམ་རེ་བྱས་སོ་ཐམ་སྟེ་
འགྲིག་པ་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་གྲང་བས་ལུས་རོ་ལྟར་གྱུར་ཅིང༌། མདོག་སྔོ་ལ་ཁག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

356

སྒྲ་དང་བཅས་ཏེ་ཨུཏྤལ་ལྟར་གས་པ་དང༌། དེ་ལས་གྲང་ནས་ལུས་ཤའུ་དམར་པོ་པདྨ་ལྟར་གས་པ་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་མང་བའི་ཁ་བརྒྱ་དང་སྟོང་དུ་པདྨ་ལྟར་ལས་
ཆེར་གས་པ་རྣམས་སོ། །ཨ་ཆུ་ཟེར་བ་མན་ཆད་ལ་གངས་རི་དང་འཁྱག་པའི་ཐང་ལ་

དམྱལ་བ་པའི་ལུས་མཆོད་རྟེན་ལ་ཕྲ་བཏབ་པ་ལྟར་འབྱར་ནས་གཡོ་འགུལ་མེད་
པར་རེངས་ཤིང༌། སློབ་སྤྲིངས་ལས། ལྷགས་པ་དཔེ་མེད་རུས་པ་ལ་ཡང་ཐིངས་པ་
ཡིས། །ལུས་སྦྲེབས་འདར་ཞིང་བསྒུར་ནས་ཀུམ་ཀུམ་པོར་འདུག་པ། །ཆུ་བུར་བརྒྱ་
བྱུང་རྡོལ་བ་ལས་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ཀྱིས། །ཟོས་ཤིང་དབྲད་ནས་ཞག་དང་ཆུ་སེར་
རྐང་བཅས་འཛག །ཅེས་པ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་སེར་ཀ་ནས་བབས་པའི་ཆུ་སེར་ལ་འཁོར་
བའི་སྦྲང་བུ་དུག་གི་མཆུ་ཅན་དུ་མས་གཙེས་པ་དང༌། ཁྲག་ཐིགས་པ་སར་ལྷུང་བའང་
རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་མ་བཏང་བས་འཁྱགས་ཤིང་གས་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་དང༌། ད་
དུང་དེའི་སྟེང་རིམས་ནད་སྣ་ཚོགས་པས་མནར་བ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡོད།
དེར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་སྐྱེས་རབས་ལས། མེད་པར་ལྟ་བ་ཚེ་རབས་ཕྱི་མ་
ལ༑ །གནས་པ་དེ་ན་མུན་ནག་རླུང་གྲང་ལྡང༌། །དེས་ནི་རུས་པའང་འཇིག་པའི་ནད་

སློང་ན། །བདག་ལ་ཕན་འདོད་སུ་ཞིག་དེ་རུ་འཇུག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་འབྲས་སོགས་མེད་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་ལོག་ཆད་ལྟ་འཛིན་པ་སོགས་ཡིན། གཞན་ཡང་

རང་ཅག་ལ་དེར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བསགས་ལ་མ་ཉམས་པ་མང་པོ་ཡོད་དེ། གཞན་གྱི་
གོས་འཕྲོག་པ་དང༌། རྟེན་གྱི་ན་བཟའ་བཤུས་པ། ཤིག་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་
འཁྱགས་གྲིར་བཏང་བ་སོགས་ཡིན། ཚེ་ཚད་ནི། སའི་དངོས་གཞིར་སེམས་ཅན་
དམྱལ་བ་ཆེན་པོར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཕྱེད་ཁྱད་ཞུགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

357

པར་གསུངས་པ་དང༌། ཡང་མཛོད་ལས། ཏིལ་སྦྱང་ནང་ནས་ལོ་བརྒྱ་ན། །ཏིལ་

གཅིག་ཕྱུང་བས་ཟད་གྱུར་པ། །ཆུ་བུར་ཅན་གྱི་ཚེ་ཡིན་ཏེ། །གཞན་གྱི་ཚེ་ནི་ཉི་ཤུས་

འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡུལ་མ་ག་དྷའི་ཁལ་བརྒྱད་ཅུ་འགྲོ་བའི་བང་བ་ནས་ལོ་བརྒྱ་
བརྒྱ་ན་ཏིལ་རེ་ཕྱིར་བཏོན་པས་ཏིལ་མ་ལུས་པ་ཟད་པ་དགོས་ཤིང༌། ཏིལ་ཕུལ་གང་

ལ་ཆིག་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་ཙམ་ཡོད། དེ་གྲང་དམྱལ་དང་པོ་ཆུ་བུར་ཅན་གྱི་ཚེ་ཚད་དེ། འོག་མ་རྣམས་ནི་དེ་ལས་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུ་འགྱུར་གྱིས་རིང་བར་གསུངས།
བཞི་པ་ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ནི། དམྱལ་བ་དེ་ནི་མི་

ཡུལ་དང་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་སོགས་སུ་ཡོད་ཅིང༌། སྔོན་ཚོང་པ་འགའ་ཞིག་གིས་

འཕགས་པ་དགེ་འདུན་འཚོ་རྒྱ་མཚོའི་གླིང་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་བྱོན་པ་ན། སྐབས་
ཤིག་ནས་ཚོང་པ་གཞན་རྣམས་སྔོན་ལ་ཐལ་ཏེ། འཕགས་པ་ཉིད་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་

དུ་རྐང་གིས་བྱོན་པས་གཙུག་ལག་ཁང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ན་དགེ་འདུན་ལྔ་
བརྒྱས་གདན་དྲངས། ཉིན་གུང་དུ་དགེ་སློང་རྣམས་འཐབ་ཅིང༌། ཉིན་གུང་ཡོལ་ནས་
སྔར་བཞིན་གྱུར་པ་གཟིགས་ཤིང༌། དེའི་རྒྱུ་དྲིས་པ་ན་སྔོན་འོད་སྲུང་གི་བསྟན་པ་

ལ་དགེ་སློང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གདུགས་ཚོད་སྐབས་མ་འཆམ་པར་འཐབ་རྩོད་བྱས་
པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཟེར་བ་དང༌། གཞན་ཡང་རྩིག་པ་དང༌། ཀ་བ་དང༌། གཏུན་དང༌།

ཐག་པ། ཕྱགས་མ། ཆུ་རྒྱུས་སྦྲེལ་བ། ཕྲུ་བ་ལྟ་བུའི་དམྱལ་བ་ཡང་གཟིགས་ནས་

སླར་བྱོན་ཏེ། ཤཱཀ་ཐུབ་ལ་ཞུས་པ་ན། ཀ་བ་ལྟ་བུ་སོགས་སྔར་སྦྱོར་ཆོས་སྐབས་ཞུས་པ་བཞིན་དང༌། གཏུན་ལྟ་བུ་ཡང་འོད་སྲུང་གི་བསྟན་པའི་དུས་དགེ་སློང་གིས་

དགེ་ཚུལ་ལ་ཁྲོས་ནས་གཏུན་དུ་འཇུག་རྒྱུ་ཞེས་ཚིག་རྩུབ་སྨྲས་པའི་འབྲས་བུ་དང༌།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

358

འདི་དག་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་གི་བསྟན་པ་ནས་ད་ལྟའི་བར་མྱོང་བར་གསུངས་
ཚུལ། གཞན་ཡང་སྐྱེས་ཙམ་ནས་རྣ་བ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་བྱེ་བ་
རི་བའི་རྣ་ཆ་བཏགས་པའི་དེད་དཔོན་རྣ་བ་བྱེ་བ་རི་ནོར་བུ་ལེན་དུ་ཆས་ཏེ་ཕྱིར་འཁོར་བ་ན་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་དུ་ངལ་ནས་གཉིད་དུ་སོང་བས། ཚོང་པ་གཞན་གྱི་
རྗེས་སུ་ལུས་ནས་གཉིད་སད་པ་ན་རླུང་འཚུབས་ཀྱིས་ལམ་བསུབ་སྟེ་མི་སྣང་
ཞིང༌། ཁལ་འགེལ་སའི་བོང་བུ་ཡང་བརྡེག་ཆེས་པས་རྫི་འཁྲུལ་ཏེ། ལམ་མ་རྙེད་པ་ན་འཁྱམས་ཏེ་ཕྱིན་པས། ཁང་པ་གཞལ་མེད་ཁང་ལྟ་བུ་གཅིག་ན། མི་ཞིག་ལ་ལྷ་
མོ་བཞིས་བསྐོར་ནས་མཚན་མོར་ལྷའི་བདེ་སྐྱིད་འདྲ་བ་མྱོང༌། ཉིན་མོར་ལྕགས་
སྲེག་མེ་འབར་བའི་ཁང་པར་གྱུར་ཅིང་བུད་མེད་བཞི་ཁྱི་སྲེ་བོ་བཞིར་གྱུར་པས་

སྐྱེས་པ་དེ་ཁ་སྦུབ་ཏུ་བསྒྱེལ་ཏེ་ཤ་ལ་ཁམ་ཁམ་བཅད་ཅིང་ཟ་བ་གཟིགས། ཡང་ཉི་

མ་ནུབ་པ་དང་སྔར་བཞིན་མཐོང་ནས་མི་དེ་ལ་རྒྱུ་དྲིས་པས། སྔོན་གནས་པའི་གྲོང་

ཁྱེར་དུ་བཤན་པར་གྱུར་སྐབས་འཕགས་པ་ཀ་ཏྱཱ་ཡ་ནའི་བཀའ་ལྟར་མཚན་མོར་སྲོག་གཅོད་མི་བྱེད་པའི་སྡོམ་པ་བླང༌། ཉིན་མོར་དེ་ལེན་མ་ནུས་པར་སྲོག་བཅད་
པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་སྨྲས་ཤིང༌། གནས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ངའི་བུ་བཤན་པ་ཞིག་

ཡོད་པ་ལ་སྲོག་གཅོད་མི་བྱེད་པ་དང༌། འཕགས་པར་བསོད་སྙོམས་ཕུལ་ནས་ང་ལ་དགེ་རྩ་བསྔོ་དགོས་ཞེས་པའི་གཏམ་བསྐུར། ཡིད་ཆེས་པའི་ཕྱིར་རལ་གྲིའི་
འཇོག་གནས་སུ་གསེར་བུམ་པ་གང་སྦས་ཏེ་ཡོད་པར་སྨྲས་པ་དང༌། ཡང་བྱོན་པ་ན། ཁང་བཟང་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་པ་བུད་མེད་གཟུགས་བཟང་བ་གཉིས་དགའ་མགུར་རྩེ་ཞིང་

བདེ་སྐྱིད་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ཡོད་པ་ལ། ཉིན་མཚན་སྔ་མ་ལས་གོ་ལྡོག་སྟེ། བུད་མེད་དེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

359

སྦྲུལ་དུ་གྱུར་པས་སྐྱེས་པ་དེའི་སྤྱི་བོ་ནས་ཟ་བ་ཞིག་གཟིགས། སྐྱེས་པ་དེ་ལ་རྒྱུ་དྲིས་
པས། གནས་པའི་གྲོང་གི་བྲམ་ཟེར་གྱུར་སྐབས་བདག་གིས་བྱི་བོ་བྱེད་པ་ལ། ཀ་ཏྱཱ་
ཡ་ན་ལས་ཉིན་མོ་བྱི་བོ་མི་བྱེད་པའི་སྡོམ་པ་བླངས་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་སྨྲས་

ཤིང༌། གནས་པའི་གྲོང་ན་བདག་གི་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་གསུང་བར་མཛོད་ཅེས་གཏམ་སྔ་མ་བཞིན་བསྐུར་ཏེ། ཡིད་ཆེས་པའི་ཕྱིར་ཐབ་ཀྱི་འོག་ཏུ་གསེར་བུམ་པ་
གང་སྦས་ནས་ཡོད་པ་སྨྲས། ཡང་ཕྱིན་པ་ན། ཁྲི་ཞིག་གི་རྐང་པ་བཞིར་ཡི་དྭགས་རེ་
བཏགས་པ་ཞིག་ཀྱང་གཟིགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྔོན་བྱུང་བཅས་སྩལ་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་

དམྱལ་བ་ཉི་ཚེ་བ་ཡོད་པ་ཡིན།

མི་ཡུལ་ནའང་ཡོད་དེ། སྔར་རྒྱ་གར་དུ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་དཔལ་ལྡན་ཉིན་

མོར་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་བའི་སྐབས། བཤན་པ་ཞིག་བར་སྣང་དུ་གཟུགས་ཁང་བཟང་ཙམ་
པ་ལ་མེ་དམར་འུར་འུར་འབར་བ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་པར་གཟིགས་པ་དང་། དེའི་གཡོག་
དེ་རུས་པའི་རི་ལྟ་བུར་སྐྱེས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་དང༌། ཡང༌། སེམས་ཅན་བྱ་
གཅོད་མཁན་ཞིག་འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་རི་བོ་ཙམ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ཚུལ།
རང་རེ་ཡང་དེ་འདྲ་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་མང་པོ་བསགས་ཟིན་པས་དེ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ཆོག་ཆོག་གི་གཏའ་མར་བཞག་པའི་ཚོད་དུ་ཡོད་གསུངས། ཡང་གྲུབ་ཆེན་
ཞིག་གིས་ཡར་འབྲོག་གི་མཚོ་ནང་དུ། གཙང་རྟ་ནག་བླ་མ་ཟེར་བ་ཤི་གསོན་གྱི་
དཀོར་མང་པོ་ཟ་བའི་དཀོར་ཟན་པ་ཞིག་ཉ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡར་འབྲོག་མཚོའི་ཕྱེད་ཙམ་འཁོར་བའི་གཟུགས་ལ་སྲོག་ཆགས་གཞན་མང་པོས་ཟ་བ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་པར་
གཟིགས་ནས། འཁོར་ཚོ་ལ་བསྟན་ཏེ་དཀོར་མ་ཟ་དཀོར་མ་ཟ་ཞེས་གསུངས་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

360

ཡིན། ངེད་ཚོས་གྲྭ་པས་དཀོར་འཇུ། རྨ་བྱས་དུག་འཇུ་ཟེར་ཡང༌། ཆོས་ཉམས་སུ་བླངས་ཏེ་དཀོར་འཇུ་ལུགས་ཤེས་པ་ཞིག་བརྟན་བརྟན་བྱེད་པ་མ་བྱུང་ན། གྲྭ་པ་ཡིན་

པ་ཙམ་གྱིས་ལས་སླ་མོར་འཇུ་ཆོག་ཆོག་མེད། འདུལ་བ་ལུང་ལས། ལྕགས་གོང་མེ་ལྕེ་འབར་བ་དག །ཟོས་པར་གྱུར་པ་མཆོག་ཡིན་གྱི། །ཚུལ་འཆལ་ཡང་དག་མི་
བསྡོམ་པར། །ཡུལ་འཁོར་བསོད་སྙོམས་ཟ་བ་མིན། །གསུངས་པ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་
འཆལ་བས་དད་ཟས་ཟོས་པ་ལྕགས་གོང་དམར་འབར་བ་ཟ་བ་བཞིན་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པས་དད་ཟས་ཟོས་ན། ཀློག་པ་དང་སྤོང་བ་ལ་ཚུལ་བཞིན་བརྩོན་ན་འཇུ་
ལ༑ མ་བརྩོན་ན་མི་འཇུ་བའི་བུ་ལོན་ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་ལྟར་ལེགས་པར་མ་བྱས་ན།
འགྱེད་དང་འབུལ་བ་སོགས་ད་ལྟ་དངུལ་ཁུག་ནང་དུ་བླུག་ཆོག་ཆོག་གི་ལས་སླ་མོ་
འདི་ཕྱི་མར་ལུས་ཀྱི་ཤ་ནས་འཇལ་དགོས་པ་ཞིག་འོང་དུས་དཀའ་མོ་ཡིན། བླ་མ་

རྣམས་ནས་ཀྱང་བསྔོ་རྟེན་བྱུང་བར་འབྱོར་ལན་བྲི་ཐུབ་ཙམ་ལས་བསྔོ་སྨོན་སོགས་མ་བྱས་ན། ཕྱི་མར་སྐུ་ལུས་ཀྱི་སྟེང་ནས་བུ་ལོན་འཇལ་དགོས་པར་ཐག་ཆོད། དེ་
བཞིན་དུ་སྔར་རྡོ་ཕ་བོང་ཞིག་གི་ནང་དུ་སྦལ་བ་ཆེ་བ་གཅིག་ལ་ཆུང་བ་མང་པོས་ཟ་བ་དང༌། ཡང་སྡེ་དགེའི་བླ་མ་ཞིག་གིས་ཉེ་གནས་ལ་དེ་རིང་ཆུས་ཁྱེར་བ་ཅི་བྱུང་ཡང་

ཚུར་བཏོན་ལ་འཁྱེར་ཤོག་གསུངས་པ། ཤིང་སྡོང་ཞིག་བྱུང་སྟེ། ཁོག་པ་གཤགས་པ་
ན་དེའི་ནང་དུ་སྦལ་པ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ཆུང་བ་མང་པོས་ཟ་བ་ཞིག་ཐོན་པ། སྔ་མ་དང་འདི་གཉིས་དཀོར་ཟན་གྱི་བླ་མ་ཞིག་དང༌། སྡེ་དགེའི་གཉེར་ཆེན་ཞིག་གི་སྐྱེ་བ་ཡིན་

པར་གསུངས་ཡོད་གསུངས། བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ཉིད་ཁམས་སུ་ཕེབས་སྐབས་རྡོ་ཤུལ་ཞེས་པའི་ལུང་པའི་ཕུར་མཚོ་ཞིག་ན་སྦྲ་གུར་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་ཆེན་པོ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

361

ཞིག་དབྱར་དུས་མཚོར་ནུབ་ཅིང༌། དགུན་ཁ་མཚོ་བྲི་ནས་འཁྱག་རོམ་ཆགས་སྐབས་སྒལ་པ་མཚོ་ཁར་ཐོན་པར་བྱ་སོགས་སྲོག་ཆགས་མང་པོས་ཟ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དངོས་སུ་གསན་ཚུལ། དེ་འདྲ་བ་དག་ཀྱང་ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུར་
སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡང་རང་རེས་གྲངས་མེད་པ་ཞིག་བསྒྲུབས་དང་སྒྲུབ་བཞིན་པ་ཡིན་པས་

དེ་འདྲའི་སྡུག་བསྔལ་རང་ཐོག་ཏུ་མྱོང་ཚུལ་ཡང་ཡང་བསམ་དགོས་གསུངས།

གཉིས་པ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ།
འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས་དུད་འགྲོ་དང་པོར་གསུངས་པ་ནི། དུད་འགྲོ་
ལས་ཡི་དྭགས་ཤེས་རབ་ཆེ་བས་རིགས་མཐོ་ལ། འགའ་ཞིག་ལ་ཆོས་བསྟན་ན་གོ་ནུས་པ་ཡོད་ཅིང༌། དུད་འགྲོ་གླེན་ཞིང་རྨོངས་པས་རྟེན་དམའ་ལ། ཆོས་ལ་བར་
གཅོད་ཡི་དྭགས་ལས་ཆེ་བས་དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་དང་པོར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌།
མྱུར་ལམ་ལས་ཡི་དྭགས་དང་པོར་མཛད་པ་ནི་སྤྱི་ཁྱབ་ལ་དུད་འགྲོ་ལས་སྡུག་
བསྔལ་ཆེ་བས་ཡིན། འདི་ལ་གཉིས། ཡི་དྭགས་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་ཚ་བ། གྲང་བ།
བཀྲེས་པ། སྐོམ་པ། ངལ་བ། འཇིགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་སྟེ་དྲུག་དང༌། ཡི་

དྭགས་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་འདི་

ལྟར་བསམ་དགོས། ང་ད་ལྟ་དམྱལ་བར་མ་སྐྱེས་ཀྱང༌། ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེས་ཡོད་ན་ཚ་
གྲང་བཀྲེས་སྐོམ་ངལ་འཇིགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་དཀའ་བས་མནར་ནས་ཆོས་
བྱེད་རྒྱུ་ལྟ་བཞག །བྱེད་དོ་བསམ་པ་ཙམ་ཡང་དྲན་མི་ཐུབ་ཀྱང༌། ད་རེས་བླ་མའི་

བཀའ་དྲིན་གྱིས་དེར་མ་སྐྱེས་པར། ཆོས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བསྒོམ་ཁུལ་ཙམ་
བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་བ་འདི་བསོད་ནམས་རེ་ཆེ། སྟབས་ལེགས། འོན་ཀྱང་རང་རེའི་རྒྱུད་ལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

362

དེར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས་ལ་མ་ཉམས་པ་སྟོབས་ལྡན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པས་
དེ་དག་མ་ཤི་ཚུན་ལ་ལྷག་མེད་དུ་སྦྱོང་མི་ཐུབ་པ་ནི་ད་ལྟའི་ཁ་སྟབས་འདིས་ཤེས།
དེར་མ་ཟད། སྤྱིར་ན་འཆི་ཁའི་སེམས་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། ཚེ་འདིར་སྡིག་པ་

ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་སྡིག་ཅན་ཡང་འཆི་ཁར་དགེ་སེམས་ཤ་སྟག་གི་ངང་ནས་འཆི་ན།

སྔོན་གྱི་དགེ་བའི་ལས་ཤིག་ལ་གསོས་འདེབས་ལ། ཆོས་པ་དག་ཀྱང་འཆི་ཁར་

ཁོང་ཁྲོ་སོགས་ཀྱི་ངང་ནས་འཆི་ན་མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་གསོས་འདེབས་པར་
འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ཡང་ཕལ་ཆེར་ཚེ་འདིར་བློ་གང་ལ་གོམས་པ་ཆེ་བ་དེ་འཆི་ཁར་

ཡང་མངོན་དུ་འགྱུར་བས། རང་རེ་རྟག་ཏུ་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ལ་གོམས་ཤུགས་ཆེ་བས་འཆི་ཁར་ཡང་མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་གསོས་འདེབས་པར་ཐག་ཆོད།
དེས་ན་འཆི་ཁར་བཟའ་བཏུང་ལ་ཡིད་འབྱུང་ནས། དེའི་མིང་ཡང་མི་ཐོས་པ་ཞིག་

བྱུང་ན་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་སོགས་ཆགས་སྡང་གང་རུང་གིས་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་

ལས་ལ་གསོས་བཏབ་ནས་ཡི་དྭགས་ཀྱི་གནས་ངན་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད་
ཅིང༌། ཕལ་ཆེར་སྐྱེ་བར་ཐག་ཆོད། དེར་སྐྱེས་ན་ཡི་དྭགས་ཀྱི་གནས་ནི། འདི་ནས་

དཔག་ཚད་ལྔ་བརྒྱ་འདས་པའི་འོག་ཏུ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱ་བྱ་བ་ཡོད།
གནས་དེར་ནི་སྤང་དང་ཤིང་དང་ཆུ་སོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ས་གཞི་ཐམས་

ཅད་ཟངས་གོག་ཉི་མས་ཚིག་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད། ཡི་དྭགས་ཀྱི་ལུས་དང་ཡན་ལག་

རྣམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆ་མི་སྙོམས་པ་མགོ་ཆེ་ལ་སྐྲ་ཟིང་བ། གདོང་གཉེར་མས་
ཁེབས་པ། སྐེ་ཧ་ཅང་ཕྲ་བས་མགོ་བོ་མི་ཐེག་པ་དང༌། ལུས་རི་ལྟར་ཆེ་ལ་རྐང་ལག་འཇག་མ་ལྟར་ཕྲ་བས་ལུས་མི་ཐེག་པ་རང་རེ་མི་ཡུལ་གྱི་རྒན་འཁོག་རྣམས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

363

བྱིན་པས་ལུས་པོ་མི་ཐེག་པའི་དཀའ་ལས་ལས་བརྒྱ་འགྱུར་གྱིས་ཆེ་བ་ཡོད། ཡན་
ལག་རྣམས་ཀྱང་གྲང་མང་ཉུང་མི་སྙོམས་ཤིང༌། ལོ་མང་པོར་སྐོམ་མ་རྙེད་པས་
ལུས་ལ་ཁྲག་དང་ཆུ་སེར་སོགས་རླན་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མེད་པར། སྡོང་དུམ་སྐམ་པོར་ཀོ་བ་དམར་སྐམ་གྱིས་གཏུམས་པ་ལྟ་བུར་རྒྱུས་པ་དང་རྩ་སོགས་སྐམ་པོ་
ལྤགས་པ་སྐམ་པོས་གཡོགས་པ། འགུལ་བསྐྱོད་བྱེད་པ་ན་རྐང་ལག་གི་ཚིགས་
འཐབ་པའི་ཚེ་ཤིང་སྐམ་འཐབ་པ་དང་རྡོ་དང་རྡོ་འཐབ་པ་ལྟར་ཁྲོག་སྒྲ་དང༌། མེ་
སྟག་དམར་འཚུབ་འཚུབ་བྱེད་པ་ཡོད། ལོ་བརྒྱ་སྟོང་མང་པོར་བཟའ་བཏུང་མ་བྱུང་བས་བཀྲེས་སྐོམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཐོག །ད་དུང་བཟའ་བཏུང་རྙེད་དུ་
རེ་བས་འཚོལ་སར་མ་ཕྱིན་ཀ་མེད་ལ། སོང་ན་ལུས་ཉམ་ཆུང་བས་ངལ་བ་དང༌། གཤིན་རྗེའི་སྐྱེས་བུ་དག་མཐོང་ནས་སྐྲག་སྟེ་ལུས་ཞིག་པ་ལྟ་བུའི་འཇིགས་པ་དང༌།

དབྱར་ཚ་བའི་དུས་སུ་ཟླ་བས་ཀྱང་ཚིག་ལ། དགུན་གྲང་བའི་སྐབས་ཉི་མས་ཀྱང་

གྲང་བར་བྱེད་པས་ཚ་གྲང་གི་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་ཆེ་བ་ཡོད་གསུངས།
གཉིས་པ་ཡི་དྭགས་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། ཕྱིའི་

སྒྲིབ་པ་ཅན་ནི། ལྗོན་ཤིང་འབྲས་བུ་ཅན་དང༌། ཆུ་སོགས་མཐོང་ནས་རྒྱང་རིང་པོར་
ངལ་བ་ཆེན་པོས་ཕྱིན་ཕྱིན་ནས་འགྲམ་དུ་སླེབས་པ་ན་དེ་དག་མེད་པར་འགྱུར་བ་
དང༌། འགའ་ཞིག་དེར་སླེབས་པ་ན། སྐྱེས་བུ་གོ་མཚོན་ཅན་གྱིས་བསྲུངས་ནས་

ལོངས་སྤྱོད་དུ་མི་སྟེར། དེའི་ཚེ་བཀྲེས་སྐོམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སྔར་ཡོད་ཐོག །ལུས་
ངལ་བ་དང་ཡིད་ཕམ་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ། ནང་གི་སྒྲིབ་པ་ཅན་ནི།

བརྒྱ་ལ་ཟས་རྙེད་ཀྱང་ཁ་ནས་མི་ཐར་བ་དང༌། མགྲིན་པར་མདུད་པ་ཡོད་པས་ཟས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

364

འགྲོ་དཀའ་བ་དང༌། འགའ་ཞིག་སྐེ་ལ་ལྦ་བ་ཡོད་པ་ལས་རྣག་སྨིན་པ་འཐུང་དགོས་པ་སོགས་དང༌། ཟས་སྐོམ་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པ་ནི། རྣ་བ་བྱེ་བ་རིའི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་
བྱུང་བ་བཞིན་ཟས་ཟ་བ་ན། ལྕགས་གོང་མེ་འབར་བ་དང༌། ཕུབ་མ་དང༌། རྣག་ཁྲག་དང༌། རང་ཤ་ལ་ཟ་བ་སོགས། ལས་མི་འདྲ་བ་ཇི་ལྟར་བསགས་པ་དང་མཐུན་པའི་

འབྲས་བུ་མི་བཟད་པ་དུ་མ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། འགའ་ཞིག་གིས་བཟའ་བཏུང་

བྱས་པ་མགྲིན་པ་ནས་ཐར་ཀྱང་ཁོག་པའི་ནང་དུ་སླེབས་པ་ན་ཁྲོ་ཆུ་ཁོལ་མ་སོགས་
སུ་གྱུར་ཏེ་བཀྲེས་སྐོམ་སེལ་བ་ལ་མི་ཕན་པའི་སྟེང་དུ་སྡུག་བསྔལ་ཚད་མེད་པ་སྐྱེད་
པ་དང༌། ཡང་ཁ་ཅིག་ལ་དེ་ལྟར་མ་གྱུར་ཀྱང་ཕོ་བ་ཆེ་དྲགས་པས་ཟས་ཀྱིས་མི་

ཁེངས་པ་དང༌། ཡི་དྭགས་ལ་ལར་ཁ་ནས་ལྟོགས་པའི་མེ་ལྷབ་ལྷབ་ཏུ་འབར་བ་སྟེ།
འདྲེ་མེ་ཞེས་པའང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ཁ་ནས་འབར་བའི་མེ་ཡིན། འཇུར་འགེགས་ནི།

ཀུན་དགའ་བོ་ཉིན་མོ་སྤྱོད་དུ་ཕེབས་སྐབས་ཡི་དྭགས་མོ་སྐེ་ལ་མདུད་པ་གསུམ་ཡོད་པ། ཁ་ནས་འཇིགས་པའི་སྒྲ་རྣམ་པ་ལྔ་སྒྲོག་པ་སོགས་གཟིགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

དེ་འདྲའི་རིགས་ཀྱི་ཡི་དྭགས་ལ་མགྲིན་པར་མདུད་པ་སུམ་བརྩེགས་ཡོད་པ་སོགས་
དང༌། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མཐའ་མེད་པ་ལྟར་མྱོང་དགོས་ཏེ།
བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ཡི་དྭགས་ན་ཡང་འདོད་པས་ཕོངས་པ་ཡིས། །བསྐྱེད་པའི་སྡུག་
བསྔལ་རྒྱུན་ཆགས་མི་འཆོས་པ། །བཀྲེས་སྐོམ་གྲང་དྲོ་ངལ་དང་འཇིགས་པ་

ཡིས། །བསྐྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་བསྟེན་འཚལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་ཁ་ནི་ཁབ་ཀྱི་མིག་

ཙམ་ལ། །ལྟོ་བ་རི་ཡི་གཏོས་ཙམ་བཀྲེས་པས་ཉེན། །མི་གཙང་གྱི་ནར་བོར་བ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང༌། །འཚལ་བའི་མཐུ་དང་ལྡན་པ་མ་ལགས་སོ། །

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

365

ཁ་ཅིག་པགས་རུས་ལུས་ཤིང་གཅེར་བུ་སྟེ། །ཏ་ལ་ཡ་ཐོག་བསྐམས་པ་ལྟ་
བུ་ལགས། །ཁ་ཅིག་མཚན་ཞིང་ཁ་ནས་འབར་བ་སྟེ། །ཟས་སུ་འབར་བའི་ཁར་

བབས་བྱེ་མ་འཚལ། །དམངས་རིགས་འགས་ནི་རྣག་དང་ཕྱི་ས་དང༌། །ཁྲག་སོགས་
མི་གཙང་བ་ཡང་མི་རྙེད་དེ། །ཕན་ཚུན་གདོང་དུ་འཚོག་ཅིང་མགྲིན་པ་ནས། །ལྦ་བ་
བྱུང་བ་སྨིན་པའི་རྣག་ལ་འཚལ། །ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་སོས་ཀའི་དུས་སུ་ནི། །ཟླ་

བའང་ཚ་ལ་དགུན་ནི་ཉི་མའང་གྲང༌། །ལྗོན་ཤིང་འབྲས་བུ་མེད་འགྱུར་འདི་དག་
གིས། །བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀླུང་ཡང་སྐམ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། སློབ་སྤྲིངས་
ལས་ཀྱང༌། མི་བཟད་སྐོམ་པས་རྒྱང་ནས་ཆུ་ཀླུང་དྲི་མེད་པ། །མཐོང་ནས་བཏུང་བར་
འདོད་དེ་སོང་ན་དེ་ཉིད་ཀྱང༌། །སྐྲ་ཤད་ཉ་ལྕིབས་ཚོགས་དང་རྣག་བསུང་འདྲེས་པ་
དང༌། །འདམ་རྫབ་ཁྲག་དང་ཕྱི་སས་གང་བའི་ཆུར་འགྱུར་རོ། །དུས་རླབས་རླུང་
ལངས་ཆུ་འཐོར་རི་རྩེ་བསིལ་འགྱུར་ཞིང༌། །ཙན་དན་ལྗོན་པ་སྔོ་འཁྲུངས་མ་ལ་ཡར་
སོང་ན། །དེ་ཡང་འདི་ལ་ནགས་བསྲེགས་མེ་ལྕེ་རྣོས་འཁྲིགས་ཤིང༌། །མགལ་དུམ་

འགྱེལ་བ་མང་པོས་རང་རོང་ཅན་དུ་འགྱུར། །ཆུ་གཏེར་རླབས་འཇིགས་འཕང་མཐོ་གྱེས་པ་ལས་བྱུང་བའི། །དབུ་བ་འཚེར་བ་ལྷག་གེར་འདུག་པར་སོང་ན་ཡང༌། །དེ་
ཡང་འདི་ལ་བྱེ་ཚན་ཁུག་རྣ་དམར་རྩུབ་པའི། །རླུང་དམར་འཇེབས་པ་འཚུབ་པའི་མྱ་
ངམ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །འདི་ནི་དེར་གནས་ཆར་སྤྲིན་ལྡང་བར་འདོད་ན་ཡང༌། །སྤྲིན་
ལས་ལྕགས་མདའི་ཆར་པ་དུད་འཐུལ་འདག་མར་བཅས། །ཚ་ཚ་རྡོ་རྗེའི་ཕ་བོང་

རྣམས་འཕྲོ་གསེར་མདོག་ལྟ་བུ་ཡི། །གློག་ཕྲེང་དམར་སེར་འགྱུར་བ་ལུས་ལ་ཆར་དུ་
འབབ། །ཚ་བས་ཉེན་ལ་བུ་ཡུག་ཀྱང་ནི་ཚར་འགྱུར་ལ། །ལྷགས་པས་ཉམ་ཐག་པ་ལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

366

མེ་ཡང་གྲང་བྱེད་དེ། །ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་ལས་ཡོངས་སྨིན་པས་རྣམ་རྨོངས་པ༑ །འདི་

ལ་སྣ་ཚོགས་འདི་ཀུན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང༌། །ཁབ་མིག་ཙམ་གྱི་ཁ་ལ་དཔག་ཚད་
མང་འཇིགས་པའི། །ལྟོ་ཅན་ཉམ་ཐག་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཆུ་འཐུངས་ཀྱང༌། །མགུལ་
ཕུག་ཡངས་པ་ཉིད་དུ་ཕྱིན་པར་མ་གྱུར་པར། །ཁ་ཡི་དུག་གིས་ཆུ་ཡི་ཐིགས་པའང་

སྐམ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས། ལྟོ་བ་རི་

མཚུངས་མགྲིན་པ་འགག་ཅིང་ཡན་ལག་རྩྭ་ཕྲན་བཞིན་དུ་ཕྲ། །ལུས་སྐམས་ཐལ་

བས་རབ་གཡོགས་ལྷུ་ཚིགས་འཐབ་ལས་མེ་ཡི་ཚ་ཚ་འབབ། །ཆུ་ཀླུང་དག་ཀྱང་བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐེམ་འགྱུར་རྟག་ཏུ་ངལ་བ་དང༌། །བཀྲེས་པས་གདུང་བའི་ཡི་

དྭགས་རྣམས་ལ་ཟས་སྐོམ་བདུད་རྩིའི་ཆར་པ་སྩོལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན།

རང་རེ་ཡང་སང་ཕོད་ད་ཚོད་ཙམ་ན་ཡི་དྭགས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཏུ་མི་སྐྱེ་བའི་

ངེས་པ་མེད་དེ། དེར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། ནོར་རྫས་ལ་སེར་སྣ་དང༌། བརྣབ་སེམས་ཤིན་

ཏུ་ཆེ་བ་དང༌། རང་གི་ནོར་རྫས་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ནོམ་ཉུག་བྱེད་ཅིང་ཤས་ཆེར་
ཆགས་པ་དང༌། གཞན་གྱིས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་དང༌། གཞན་ནོར་
འཕྲོག་པ་དང༌། རྐུ་བ། དགེ་འདུན་གྱི་ཞལ་དུ་འདུ་བའི་སྒོ་འཕྲོག་པ་དང༌། འགྱེད་
ཉིས་ལེན་བྱེད་པ་སོགས་མ་བྱིན་ལེན་དང༌། གཞན་ལ་ཡི་དྭགས་ཞེས་བརྗོད་པ་སོགས་ཏེ། ལྷག་པར་དགེ་འདུན་ལ་ཡི་དྭགས་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་
ལྔ་བརྒྱ་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཡིན། འཇུར་འགེགས་ལ་ཆུ་ཐིགས་གཅིག་སྦྱིན་དུ་ཡོད་པ་ནི།

སྔར་ཆུ་བྱིན་པ་ལ་སེར་སྣ་མ་བྱས་པས་ཡིན། གཞན་ལོངས་སྤྱོད་པའི་སྐལ་བ་མེད།
སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཡི་དྭགས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱོན་པ་ན། ཡི་དྭགས་མོ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

367

ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཐག་པ་ཞིག་ལ་ཕྲུ་གུ་ལྔ་བརྒྱ་སྐྱེས་ནས་ཡོད་པས། སློབ་དཔོན་ཉིད་མི་

ཡུལ་དུ་གཤེགས་ན་ཁོ་མོའི་ཁྱོ་ཟས་འཚོལ་དུ་ཕྱིན་ནས་ལོ་བཅུ་གཉིས་སོང༌། དེའི་
རིང་དུ་བདག་ལ་ཕྲུ་གུ་ལྔ་བརྒྱ་སྐྱེས། ཟས་ཆུ་ཐིགས་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་བར་

དཀའ་ལས་དང་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་ཡུལ་ནས་ཟས་རྙེད་པ་
ཁྱེར་ལ་མགྱོགས་པོར་ཡོང་གྲོགས་གྱིས་ཞེས་སློབ་དཔོན་ནས་འཕྲིན་སྐྱེལ་བར་མཛོད་ཞུས་པར། ཡི་དྭགས་མང་པོ་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱོ་སུ་ཡིན་མི་ཤེས་གསུངས་
པས། དེ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་རྟགས་མཚན་མིག་ཡ་གཅིག་ཞར་བ། རྐང་ལག་

ཡ་རེ་ཡང་མི་བདེ་བ་ཡོད་ཟེར། དེ་ནས་སློབ་དཔོན་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཏེ་ཡི་དྭགས་
རྣམས་གཟིགས་པ་ན། སྔར་གྱི་འཕྲིན་བསྐུར་སའི་ཡི་དྭགས་དེ་ཇི་ལྟ་བ་ཞིག་ཡོད་
པ་ལ་ལོ་རྒྱུས་དང་འཕྲིན་གསུང་བ་ན། ཡི་དྭགས་དེས་བདག་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཕྱིར་འགྲོ་
བ་ལ་ཧ་ཅང་རིངས་ཀྱང་ངས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རིང་བཙལ་བས་ཟས་འདི་ལས་མ་

རྙེད་ཅེས་ལག་པའི་སྦར་མོ་དམ་དུ་བཅངས་པའི་ནང་དུ་ལུད་པ་སྐམ་པོ་ཅུང་ཟད་
ཅིག་རྩིས་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་ཉར་ནས་ཡོད། དེ་ཡང་ཁྲིམས་ལྡན་དགེ་སློང་ཞིག་གིས་

ལུད་པ་དོར་ནས་བསྔོ་བ་མཛད་པ་ལ་ཡི་དྭགས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཧབ་ཐོབ་བྱས་
སྐབས་འདི་རྙེད་པ་ཡིན་ཞུས་པ་ལྟར། རང་རེས་ཀྱང་བརྟན་བརྟན་མ་མཛད་ན། ལུད་
པ་སྐམ་པོ་ལ་གུང་ཚིགས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་མི་འོང་བའི་ངེས་པ་གཏན་ནས་མེད།
དགེ་ཚུལ་ཆུ་སྨད་སྐྱེས་ཀྱི་ཨ་མ་ཤི་ནས་ལོ་ཉེར་ལྔ་སོང་བ་ན། ཉིན་གཅིག་དགེ་ཚུལ་
གྱིས་ཡི་དྭགས་འཇིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་མཐོང་ནས་སྐྲག་སྟེ་བྲོས་པར་རྩོམ་པ་ན། མ་
བྲོས་ཟེར། ཁྱོད་སུ་ཡིན་དྲིས་པས། བུ་གཅིག་གང་ལས་སྐྱེས་པ་ཡི། །བྱམས་པའི་མ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

368

ནི་ང་ཡིན་ཏེ། །ཟས་དང་སྐོམ་དང་བྲལ་བ་ཡི། །ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་

སྐྱེས། །བདག་ནི་ཤི་བའི་དུས་བྱས་ནས། །ལོ་གྲངས་ཉི་ཤུ་ལྔ་ལོན་ཏེ། །ཆུ་ཡི་བག་

ཀྱང་མ་མཐོང་ན། །ཁ་ཟས་ལྟ་ཞིག་ག་ལ་མཐོང༌། །ཞེས་ཟེར། དགེ་ཚུལ་གྱིས་སངས་

རྒྱས་ལ་བསྔོ་སྨོན་ཞུས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐབས་མཛད་པས། དེ་ལས་ཚེ་འཕོས་པ་ན་ཡི་དྭགས་མཐུ་མོ་ཆེ་ཞེས་པ་ནོར་རྫས་ཧ་ཅང་ཕྱུག་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས། དེ་ཡང་
སྔར་ལས་སེར་སྣ་དྲུག་འགྱུར་གྱིས་ཆེ་བ་བྱུང་བས་སྦྱིན་པ་མ་བཏང་བ་ན། དགེ་ཚུལ་གྱིས་རས་ཡུག་གཅིག་ཐབས་ཀྱིས་བླངས་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་ཕུལ་ཀྱང༌། ཡི་

དྭགས་མོ་དེས་ཕངས་སེམས་ཀྱིས་སླར་བརྐུས་ཏེ་ལན་མང་པོར་ཁྱེར་བའི་རབས་

དང༌། སྔོན་དགེ་སློང་ཞིག་ཆོས་གོས་ལེགས་པ་གཅིག་ཡོད་པ་ལ་ཆགས་པས། དེ་
ཤི་ནས་ཡི་དྭགས་ཆོས་གོས་གྱོན་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཡིན་གསུངས།

དེང་སང་སེར་སྣ་བྱེད་པ་ལ་ཁོ་གྲིམ་པོ་ཡོད་ཅེས་བསྔགས་པ་བྱེད་མོད། སེར་སྣ་ནི་
ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས། རང་རེ་སེར་སྣ་ཆེ་ལུགས་
དང་བྱེད་སྟངས་འདིས་སང་ཕོད་ད་ཚོད་ཙམ་མམ། རིང་མཐའ་ལོ་བཞི་བཅུ་ལྔ་བཅུ་

ཙམ་ནས་དམྱལ་བར་མ་སྐྱེས་ནའང་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེ་ངེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་གསུངས།

གསུམ་པ་དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་གཉིས།
སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་དང༌། སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་
ལ༑ གཅིག་ལ་གཅིག་ཟ་བ་དང༌། གླེན་ཞིང་གཏི་མུག་པ། ཚ་གྲང༌། བཀྲེས་ཤིང་སྐོམ་
པ༑ བཀོལ་ཞིང་སྤྱོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ་ལྔ་ཡོད། ངན་སོང་གསུམ་ལས་སྡུག་བསྔལ་
ཆུང་ཤོས་དུད་འགྲོ་ལྟ་བུར་སྐྱེས་ན། གཅིག་ལ་གཅིག་ཟ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང༌། དུད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

369

འགྲོ་གཟུགས་བོངས་ཆེ་བ་ཆུ་སྲིན་སོགས་ནི། ཆུ་སྲིན་ཉའི་རིགས་ཅན་དང༌། དེ་
ཁྱུར་མིད་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཆུ་སྲིན་ཉ་མིད་དང༌། དེ་ཡང་ཁྱུར་མིད་བྱེད་ནུས་པའི་ཉ་

མིད་མིད་པ་བྱ་བ་སོགས་ལུས་དཔག་ཚད་མང་པོ་ཅན་ཡོད་ཅིང་དེའི་ལུས་ལ་དུད་

འགྲོ་ཆུང་བ་གཞན་མང་པོས་ཚང་འཆའ་ཞིང་ཁོའི་ལུས་ལ་ཟོས་པས། མཚམས་ཤིག་ནས་ཁོ་མ་བཟོད་ནས་གཟུགས་པོ་བྲག་རི་ལྟ་བུ་ལ་བརྡར་བ་ན། ལུས་ལ་
གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་དེ་དག་བསད་ནས་རྒྱ་མཚོ་ཡང་དཔག་ཚད་ཙམ་དམར་པོར་བྱེད་པ་དང༌། ཡང་སྲོག་ཆགས་ཆེ་བ་དག་གིས་ཆུང་བ་རྣམས་མིད། ཆུང་བ་མང་

པོས་ཆེ་བ་ཟོས་ཏེ་ལུས་མི་བཟོད་ནའང་རང་སར་སྡོད་པ་ལས་འགུལ་བ་ཙམ་ཡང་མི་ནུས། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཕུང་པོར་སྤུངས་པ་རྣམས་གཅིག་གི་རྒྱབ་ཏུ་གཅིག་གིས་

ཟོས་ནས་སྡོད་དགོས་པ་དང༌། གླིང་བར་གྱི་མུན་པར་སྐྱེས་པ་རྣམས་ནི་སྐྱེས་ཚར་
རྗེས་མ་བུ་ཡང་ཕན་ཚུན་མི་ཤེས་པར། རང་གི་ཁ་རྩར་གང་བྱུང་བ་དེ་གཅིག་ལ་
གཅིག་ཟ་རེས་བྱས་ནས་སྡོད་དགོས། མི་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་འདི་དག་ཀྱང་ཁྲས་བྱེའུ་
དང༌། བྱེའུས་འབུ་གཞན་ཟ་བ་སོགས་དང༌། གཅན་གཟན་དང༌། རི་དྭགས་སོགས་གཅིག་གིས་གཅིག་གསོད་པ་དང༌། ཤ་ཁྱིས་རི་དྭགས་འདེད་ཅིང་གསོད་པ་སོགས་
ཡིན། སྡུག་བསྔལ་བའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ལ་ཕར་ལྟད་མོ་བལྟ་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་

སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བའི་སེམས་ཅན་དེ་ལྟ་བུར་རང་ཉིད་སྐྱེས་ན་ཅི་འདྲ་ཡོང་གི་ཉམས་

བཏོན་ནས་བསྒོམ་དགོས། གླེན་ཞིང་གཏི་མུག་པས་གཞན་ལྟ་ཅི། གསོད་སར་འཁྲིད་
པ་དང༌། ལྟོ་སྟེར་སར་འཁྲིད་པ་གང་ཡིན་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་པ་དང༌། ཚ་གྲང་གི་སྡུག་
བསྔལ་དབྱར་གྱི་དུས་སུ་འཚིག་ལ། དགུན་གྱི་དུས་སུ་འཁྱགས་ནས་ཤི་བ་སོགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

370

སྡུག་བསྔལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡོད་ཚུལ། སྔར་བླ་མ་ཞིག་གིས་འབུ་དམར་པོ་
རིང་པོ་ཞིག་ཕྱག་ཏུ་བསྣམས་ནས། ཁྱོད་ཁམས་པ་དགེ་སློང་ཡིན་ནམ་གསུངས་

པས། དེས་མི་སྐད་སྨྲས་ཏེ་ཡིན་ལགས་ཟེར་བ་བྱུང་བ་བཞིན་རང་ཅག་ཀྱང་འབུ་དེ་
འདྲར་མི་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད། སྔོན་བོན་པོའི་མི་ཁྱིམ་ཞིག་གི་ཕ་ཤི་བ། དེའི་ལུང་
པའི་ཕུ་ཞིག་ཏུ་ལྕི་བའི་འོག་གི་འབུ་ལ་སྐྱེས་པར་རྗེ་མིད་ལས་ལུང་བསྟན་ཏེ་དྲངས་
ཚུལ། རང་རེ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་འདྲར་ག་ལ་སྐྱེ་སྙམ་པ་ཡོང་མོད་ཀྱང༌། དེར་སྐྱེ་བ་ཆུ་ཚོད་ཙམ་ཡིན་པས་སྐུ་སྐྱེ་རྗེས་མ་འབུར་སྐྱེས་ནས་ས་འོག་ཏུ་དབུགས་མ་ཆད་ཙམ་འགུལ་ཤིག་ཤིག་བྱས་ཏེ་སྡོད་དམ། ཡང་ན་འབུ་ལ་སྐྱེས་ནས་བྱ་སོགས་ཀྱིས་ཟོས་ནས་ཁོག་སྟོད་ཟོས་ཟིན་ཀྱང་ཤི་མ་ཐུབ་པར་ཁོག་སྨད་ཀྱིས་འགུལ་ནས་བསྡད་ཡོད་
མེད་ཀྱི་ངེས་པ་མེད། གཞན་མ་བྱུང་ནའང་དེ་འདྲའི་གནས་ངན་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཐབས་

ཤིག་ལ་འབད་དགོས། དེར་མ་ཟད་དུད་འགྲོ་ཕལ་ཆེར་དབྱིབས་དང་མདོག་ཀྱང་མི་

སྡུག་ལ། བཀྲེས་ཤིང་སྐོམ་པས་ཉིན་གང་ཟས་འཚོལ་སར་འགྲོ་ཡང་ཟས་མི་རྙེད་པའི་

སྡུག་བསྔལ་སོགས་ཡོད། ད་ལྟ་གཞན་གྱིས་རང་ལ་ཁྱི་རྒན་ཟེར་བ་ཙམ་ཡང་མི་
བཟོད་པ་བྱེད་ན། ཁྱི་ལྟ་བུར་དངོས་སུ་གྱུར་ན་ཇི་ལྟར་བྱེད། ཟས་སྐོམ་དང་ཉལ་ས་
སོགས་ལ་ལྟོས་དང༌། ལྟོ་འཚོལ་ས་ནི་ཁང་པའི་ནང་དུ་མིའི་རྩར་ཡོང་བ་མ་གཏོགས་
གཞན་མེད། ཁྱི་ཁང་པའི་ནང་དུ་འོངས་པ་ན། ཚང་མས་ཁྱི་སླེབ་བྱུང་ཟེར་ནས། རྒྱུ་
མཚན་མེད་པར་བདུད་སླེབ་པ་ཙམ་བྱེད། འདི་ཡང་ཁོ་རང་གི་ལས་ངན་པའི་འབྲས་

བུ་ཞིག་མིན་ན་གང་ཡིན། དགོན་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཚོགས་དུང་བཏང་བ་ན་ངུ་བའི་ཁྱི་
ཡང་དེའི་གྲྭ་པ་འགའ་ཁྱིར་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ཡིན། དུད་འགྲོ་འགའ་ཞིག་རྐང་ལག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

371

སོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཤ་སྒོར་མོའི་དབྱིབས་ཅན་དུ་ཡོད།
སྔོན་དྭགས་པོར་བླ་མ་ཞིག་ལ་རྒྱུན་དུ་སྦྱིན་བདག་མི་ཚང་གཅིག་གིས་

མར་དང༌། མི་ཚང་གཅིག་གིས་ཤ་ཕུལ། བླ་མས་དཀོར་སྦྱང་མ་བྱས་པར་ཤི་སྟེ།
མར་ཕུལ་བའི་ཁྱིམ་དེར་འོ་མ་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་འབྲི་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས། རྗེས་སུ་གཡང་དུ་
ལྷུངས་པ་ཆུས་ཁྱེར་ནས་ཤ་ཕུལ་བའི་མི་ཚང་དེས་རྙེད། ཤ་རྣམས་ཟོས་ཟིན་པ་ན།
རྩིབ་མའི་རུས་པའི་ལྡེབས་སུ་མི་ཚང་ཆེ་གེ་མོའི་ཤ་དང༌། མི་ཚང་ཆེ་གེ་མོའི་མར་
གྱི་སྐྱིན་པ་འཕྲོད་སོང་ཟེར་བའི་ཡི་གེ་བྱུང༌། དེས་ན། བླ་མ། ལས་སྣེ། དཀའ་བཅུ་
དགེ་བཤེས་སོགས་ལ་དགོན་པ་ནས་དམིགས་བསལ་བཏང་ཡང༌། ལས་འབྲས་ཀྱི་

དམིགས་བསལ་བཏང་རབས་མེད། ད་རེས་མ་གཟབ་ན་སྒོ་འགྲམ་གྱི་ཁྱི་དང་བོང་བུ་
དང་ནང་གི་མི་གཙོ་བདག་གཉིས་གོ་ས་བརྗེ་བ་ལ་དཀའ་ཚེགས་མེད། སྔར་མི་ཚང་
གཅིག་གིས་ཁང་པའི་རྒྱབ་ཏུ་མུ་སྟེགས་པའི་ལྷ་རྟེན་ཡོད་པ་ལ་དམར་མཆོད་བྱས་
པས་སྟབས་ཉེས་ཏེ་ལམ་འགྲོ་ཆེན་པོ་བྱུང༌། ཁྱིམ་གྱི་ཕ་དེས་འཆི་ཁར་ཡང་དམར་

མཆོད་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ཁ་ཆེམས་བཞག་པས། རྗེས་སུ་ཕ་ཁོ་རང་གླང་དུ་སྐྱེས་ཏེ་
རང་གི་བུས་དམར་མཆོད་ཐེངས་དྲུག་བྱས་ཚུལ། ཡང་མི་ཚང་ཞིག་གི་ཕ་ཁང་རྒྱབ་
ཀྱི་མཚོ་ནང་དུ་ཉ་ལ་སྐྱེས་ཚུལ། རང་རེ་ལའང་དེ་ལྟར་མི་འབྱུང་བའི་ངེས་པ་མེད།
བཀོལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི། དཔེར་ན་བོང་བུ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྒལ་པ་ཐམས་
ཅད་རྨར་སོང་ཡང་ད་དུང་ཁལ་འགེལ། འཆི་བར་ཉེ་བ་ན་གར་བབ་བབ་ཏུ་བསྐྱུར་ནས། དབུགས་མ་ཆད་གོང་ནས་བྱ་རོག་གིས་མིག་འདོན་པ་སོགས་བྱས་ཏེ་འཆི་

ཚུལ། རང་རེ་དེ་འདྲར་སྐྱེས་ན་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་ཐབས་མེད་པའི་ཉམས་བཏོན་ཏེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

372

བསམ་དགོས་གསུངས།
གཉིས་པ་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ། བྱིངས་ན་གནས་པ་དང་ཁ་
འཐོར་བའི་དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་གཉིས་ལས། དུད་འགྲོ་བྱིངས་ན་
གནས་པ་ཕལ་ཆེར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་གཏིང་དང༌། གླིང་བར་གྱི་མུན་ནག་རྣམས་སུ་
ཆང་འགག་གི་སྦང་མ་སྤུངས་པ་བཞིན་གཅིག་སྟེང་དུ་གཅིག་མནན་ནས་ཡོད་པ།
འོག་མ་རྣམས་སྟེང་མས་མནན་ཏེ་དབུགས་ཀྱང་མི་ཐར་བ་སོགས་དང༌། དུད་འགྲོ་ཁ་
འཐོར་བ་ནི་མི་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་དུད་འགྲོ་རྣམས་ཡིན་པས་དེ་དག་ལའང་སྡུག་
བསྔལ་མྱོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཆ་ཚང་
སྟོབས་ལྡན་མང་པོ་རང་རེ་ལ་ཡོད་ཅིང༌། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐུ་ཤོས་ནི། ཆོས་དང་
ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་མ་གུས་པ་དང༌། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་དུད་འགྲོའི་མིང་

གིས་བཏགས་པ་སོགས་ཏེ། ཤེད་བུ་སེར་སྐྱའི་བྱུང་བ་ལྟར་ཡིན། གཞན་ཡང༌། རྒྱ་
གར་ན། གཅིག་གིས་སྦྱིན་བདག་གི་དབྱར་གནས་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་གཏོང་སྒོ་ཉག་
ཕྲར་བཏང་བས། འདམ་རྫབ་དྲི་ང་བ་ཞིག་ན་འབུ་དགེ་སློང་གི་མགོ་ཅན་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་
ཏེ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་དང༌། ཡང་སྔོན་མི་གཅིག་གིས་དགེ་སློང་ཞིག་ལ་སྤྲེའུ་དང་
འདྲ་ཞེས་སྨྲས་པས། སྤྲེའུའི་སྐྱེ་བ་ལྔ་བརྒྱར་བླངས་པ་སོགས་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ། མི་དགེ་བ་ཆེན་པོས་ནི་དམྱལ་བ་དང༌། འབྲིང་གིས་ཡི་དྭགས། ཆུང་ངུས་དུད་

འགྲོར་འཕེན་ལ། ཆེ་ལུགས་ཀྱང་བསམ་པ་དང་། ཞིང་དང་དངོས་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཆེ་
བ་ཡིན་གྱི། མི་བསད་པ་ལྟ་བུ་མངོན་མཚན་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་མི་ཟེར། ད་ལྟ་ཞིང་ཁྱད་

པར་ཅན་ལྟ་བུར་རྩེད་མོ་བྱེད་ཞོར་དང༌། མཆུ་འགུལ་ཙམ་ཞིག་བྱས་པའི་ལས་ཀྱིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

373

ཀྱང་ཕྱི་མ་ངན་སོང་དུ་ཐིབས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ཡོད། ངན་འགྲོར་མི་སྐྱེ་བའི་གདེང་ཡོང་བ་
ལ༑ མཛོད་ལས། བཟོད་ཐོབ་ངན་འགྲོར་ཡོངས་མི་ལྟུང༌། །གསུངས་པ་ལྟར་སྦྱོར་
ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་དགོས་པས། རང་རེ་ལ་དེ་འདྲ་མེད་པའི་ཐོག །ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་

རྒྱུ་སྔར་བསགས་རྣམས་མ་ཤི་གོང་དུ་བཤགས་མི་ཐུབ་པ་ནི་ད་ལྟའི་བྱེད་ལུགས་
འདིས་ཤེས་པ། ངན་སོང་དུ་གཅིག་སྐྱེས་ན་དེ་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་དང་སྐྱབས་མི་

རྙེད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སུ་ཞིག་འཇིགས་ཆེན་འདི་ལས་བདག །ལེགས་པར་སྐྱོབ་པར་བྱེད་འགྱུར་ཞེས། །བྲེད་ཤ་འཐོན་པའི་མིག་བགྲད་ནས། །ཕྱོགས་བཞིར་

སྐྱབས་དག་འཚོལ་བར་བྱེད། །ཕྱོགས་བཞིར་སྐྱབས་མེད་མཐོང་ནས་ནི། །དེ་ནས་
ཀུན་ཏུ་ཡིད་མུག་འགྱུར། །གནས་དེར་སྐྱབས་ཡོད་མ་ཡིན་ན། །དེ་ཚེ་བདག་གིས་ཇི་

ལྟར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།
འདི་ངན་སོང་གསུམ་ནས་དྲག་ཤོས་དུད་འགྲོ་ལ་བལྟས་ཀྱང་ཤེས་ཏེ། མ་ཎི་
ཚིག་གཅིག་ཙམ་འདོན་པའི་ཐབས་མེད། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ཤུགས་དྲག་པོ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པས་ལས་ངན་མང་པོ་གསར་དུ་གསོག་སྟེ་ངན་སོང་ནས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ། གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གང་ཚེ་དགེ་སྤྱད་སྐལ་ལྡན་ཡང༌། །དགེ་བ་བདག་
གིས་མ་བྱས་ན། །ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་རྨོངས་པ། །དེ་ཚེ་བདག་གིས་ཅི་བྱར་

ཡོད། །དགེ་བ་དག་ཀྱང་མ་བྱས་ལ། །སྡིག་པ་དག་ཀྱང་ཉེར་བསགས་ན༑ །བསྐལ་པ་
བྱེ་བ་བརྒྱར་ཡང་ནི། །བདེ་འགྲོའི་སྒྲ་ཡང་ཐོས་མི་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་ད་རེས་ཀྱི་
རྟེན་འདིར་མ་མཐའང་ཕྱི་མར་ངན་སོང་ལས་ཐར་བའི་སྐྱབས་དང་ཐབས་འཚོལ་བ་
ཞིག་ལ་མ་འབད་ན། ངན་སོང་དུ་ལྷུང་ཟིན་སོང་ན་ཕྱིས་ཚར་བ་རེད། ངན་སོང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

374

གསུམ་ཟེར་བའི་སྒྲ་བོ་ཆེ་དེ་དང་རང་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་དབུགས་ཆད་མ་ཆད་ཀྱི་བར་

ཁྱད་ཙམ་ལས་མེད། དེ་ཡང་ཐུང་ན་ད་ལོའི་ལོ་མཇུག་དང༌། རིང་ན་སང་ཕོད་ད་ཚོད་ཙམ་མམ། ལོ་ཁ་ཤས་སོང་མཚམས་ནས། གཅིག་ཏུ་ན་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ཏེ་ལུས་
དང་མེ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་བསྡད་ཡོད་དམ། གཅིག་ཏུ་ན་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེས་
ནས་ཟས་ཆུ་ཐིགས་གཅིག་ཙམ་ཡང་མ་རྙེད་པར་བསྡད་ཡོད་དམ། ཡང་ན་དུད་
འགྲོར་སྐྱེས་ནས་མགོ་ལ་རྭ་ཅོ་ཟིང་ངེ་བ་དང་ལུས་ལ་སྤུ་ཞོལ་ལེ་བ་ཞིག་ཏུ། རྨི་ལམ་

རྨིས་པ་ལས་སད་པ་བཞིན་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད། དེ་དག་དྲན་པ་ན་ཡང་ཐག་
རིང་པོ་ཞིག་ཏུ་དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་གཏམ་ཉན་པ་དང༌། ལྟད་མོ་བལྟ་བ་ལྟ་བུ་མི་བྱེད་པར། དང་པོར་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཉམས་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་ངེས་ཀྱི་ཉམས་འདོན་པ་
གནད་དེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་ཁྲིམས་རར་ནག་ཅན་མང་པོར་ཆད་པ་གཅོད་སྐབས་རང་ལྟད་མོ་བལྟ་བཞིན་པར་ཡོད་པ་ལ། དེ་མ་ཐག་ལྟད་མོ་བའི་ཁྲོད་ནས་རང་ཉིད་

བཟུང་སྟེ། སྔ་མ་དེ་ལྟར་ཁྲིམས་གཅོད་དྲག་པོ་མྱོང་བ་བཞིན། ད་ལྟ་ངན་སོང་ཞེས་བྱ་
བ་ག་ཤེད་ཅིག་ན་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་སྡུག་བསྔལ་འདི་འདྲ་མྱོང་གིན་ཡོད་པ་
རེད་སྙམ་པ་ཙམ་དང༌། བཤན་པས་ལུག་གསོད་སར་ལྟད་མོ་ལྟ་བཞིན་པ་ལྟ་བུའི་

མུར་གློ་བུར་དུ་ངན་སོང་དེར་སླེབས་པའམ། ལུག་ལྟ་བུར་གྱུར་ནས་བཤན་པའི་ལག་

འོག་ཏུ་མནན་ནས་རལ་གྲིས་བྲང་གཤེག་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བར་གྱུར་ན་
འཇིགས་སྐྲག་དང་སྡུག་བསྔལ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཉམས་འདོན། སངས་
རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མ་འོངས་པ་ན། ངའི་ཉན་ཐོས་རྣམས་བྱེ་མའི་སྒྲོ་བ་ཁ་
ཐུར་དུ་བལྟས་པ་བཞིན་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་ཞེས་རང་ཅག་ལ་ལུང་བསྟན་གནང་བ་ཡིན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

375

པས། ནག་ཅན་གཡང་དུ་བསྐྱུར་བར་ངེས་པ་ཞིག་གཡང་ཁར་ངལ་བསོ་བ་བཞིན་དུ་

ཡོད། རང་རེས་དེ་ལྟར་མི་ཤེས་པར་དགྲ་བཅོམ་པ་བྱ་བ་བྱས་པ་ཞིག་ལས་ཀྱང་བློ་
བདེ་མདོག་ཁ་བ་འདི་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བའི་སྔ་ལྟས་ཡིན། དེས་ན། བྱེ་སྒྲོའི་ཚེམ་སྲུབ་
ལ་ལུས་པའི་བྱེ་མ་ཉུང་ཟད་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ཨེ་ཡོང་བལྟ་དགོས། ངན་སོང་དེ་དག་ཏུའང་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཉམས་བཏོན་ཏེ་བསྒོམས་ན་འདིས་ངེས་འབྱུང་འདྲེན་འོང་བས།
རང་རེས་རེ་ཞིག་ཡི་དམ་བསྒོམ་པ་བས་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམ་ན་ལེགས་ཚོད་ཡོད། ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་དྲན་པའི་ཚད་ལ་ཀུན་དགའ་བོའི་སྲིང་མོའི་བུ་
གཉིས་མཽངྒལ་གྱི་བུ་ལ་གཏད་པས་ཀློག་པ་མ་བྱས་པའི་སྐབས་མཽངྒལ་གྱི་བུས་

དམྱལ་བ་བསྟན་པ་ན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དམྱལ་བ་དྲན་པས་ཡིད་འབྱུང་རང་ཤུགས་
ཀྱིས་སྐྱེས་པ་ལྟར་དགོས་གསུངས། དེ་ནས་འབྲིང་དུ་སྤྲོས་ཏེ་བཤད་པ་དང༌། སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་བཅས་སྩལ།
༈ ཉིན་བཅུ་གཉིས་པར། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང༌། དལ་

འབྱོར་རྙེད་དཀའ་ཚེ་ལ་ལོང་མེད་པ། །ཡིད་ལ་གོམས་པས་ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་
ལྡོག །ཅེས་སོགས་འདྲེན་པར་མཛད་ནས་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་

སྩལ་ཏེ། སྔོན་དུ་ས་བཅད་རྣམས་གསུངས་རྗེས། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་
བ་འགྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་བསམ་པའི་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྐོར་ལ་བསྐྱར་
བཤད་མཛད་ཅིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་དལ་རྟེན་སྙིང་པོ་ལེན་འདོད་དང༌། ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་བསམས་ནས་འཇིགས་སྐྲག་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་
དང༌། ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་འཚོལ་འདོད་བྱུང་ན། ཕྱི་མར་ངན་སོང་ལས་སྐྱོབ་པའི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

376

སྐྱབས་ནི། བླ་མ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཞིང༌། ཐབས་ནི་

བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བསྐྱེད་དེ་སྤང་
བླང་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན།

དེས་ན།

གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་དམ་པ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱ་བ་དང༌།
བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བསྐྱེད་
པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་ལྔ།

རྒྱུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ།
ཡུལ་གང་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚད།
སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཕན་ཡོན། སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་བསླབ་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱབས་

འགྲོ་རྣམ་དག་འོང་མི་འོང་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱུ་རྣམ་དག་ཡོད་མེད་ལ་རག་
ལས་ཤིང༌། སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱུ་ནི། དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དྲིས་ལན་བློ་བཟང་
བཞད་པའི་སྒྲ་དབྱངས་ལས། སྐྱབས་འགྲོའི་ངོ་བོ་ཨི་ཐི་བ། །རང་ཉིད་ལྷག་པར་
འཇིགས་པ་དང༌། །དཀོན་མཆོག་སྐྱོབ་པའི་ནུས་ལྡན་དུ། །ཤེས་ལས་བྱུང་བའི་
སྐྱབས་འགྲོ་ལ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁྱོད་ཉིད་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་
འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཡིད་འཇིགས་པ་དང༌། རང་གིས་བློ་འགེལ་
ནུས་ན། འཇིགས་པ་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་དཀོན་མཆོག་ལ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

377

པ་གཉིས་ཡིན་པས་རྒྱུ་དེ་གཉིས་ཀ་ཚང་དགོས། དེ་མིན་སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་མི་

འོང་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་ལ་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པ་མེད་ན་སྐྱབས་འཚོལ་འདོད་ཀྱི་བློ་མི་

སྐྱེ༑ སྐྱབས་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཆེས་མེད་ན་སྐྱབས་སུ་བསྟེན་རྒྱུ་མི་དྲན་པའམ། དྲན་ཀྱང་
ཚིག་ཙམ་ལས་སྙིང་ནས་བློ་འགེལ་བ་མི་འོང༌། དེ་ཡང་རང་ཉིད་ངན་སོང་ལ་
འཇིགས་པ་དང༌། འཁོར་བ་ལ་འཇིགས་པ་དང༌། གཞན་འཁོར་བར་མནར་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་བརྩེ་བ་གསུམ་རིམ་བཞིན་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་སོ་སོའི་
སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱུ་ཡིན། དེས་ན་གོང་དུ་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལ་འཇིགས་པ་

བསྐྱེད་པ་དེ་སྐབས་འདིའི་སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱུ་གཅིག་རེད།

གཉིས་པ་ཡུལ་གང་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་གཉིས།

སྐྱབས་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བ་དངོས་དང༌། དེ་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ནོ༑ །དང་པོ་ནི། བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། གང་ཞིག་ལ་ནི་ཉེས་པ་ཀུན། །གཏན་
ནས་ཡོང་ཡེ་མི་མངའ་ཞིང༌། །གང་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གནས་གྱུར་པ། །གལ་ཏེ་སེམས་ཤིག་ཡོད་ན་ནི། །དེ་ཉིད་ལ་ནི་སྐྱབས་འགྲོ་ཞིང༌། །དེ་
བསྟོད་དེ་ནི་བཀུར་བ་དང༌། །དེ་ཡི་བསྟན་ལ་གནས་པའི་རིགས། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། རང་ཉིད་ལ་སྐྱབས་དང་སྐྱབས་མ་ཡིན་པ་འབྱེད་པའི་སེམས་ཤིག་ཡོད་ན་ནི།
ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་སྟོན་པ་དང༌། དེའི་བསྟན་པ་དང༌། བསྟན་པ་དེ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དགོས། འཇིག་རྟེན་ཕལ་པ་དག་གིས། འཇིག་རྟེན་པའི་

རྒྱལ་པོ་དང༌། ལྷ་ཀླུ་བཙན་ལ་སོགས་པར་སྐྱབས་བཅོལ་ཞིང༌། ཕྱི་རོལ་པས་ནི་
ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་སོགས་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་བར་བྱེད་ཀྱང༌། དེ་དག་ཁོ་རང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

378

ཡང་འཁོར་བ་པ་ཡིན་པས་སྐྱབས་སུ་མི་འོས། འོ་ན་སྐྱབས་སུ་འོས་པ་དེ་སུ་ཡིན་ཞེ་
ན༑ སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ནི། །ཐར་པ་

འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས། ཆོས། དགེ་འདུན་ཏེ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་ཡང་ལེགས་པར་ངོས་མ་ཟིན་ན་

སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་མི་འབྱུང་ཞིང༌། རང་ཅག་གིས་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པ་ན།

ཐེག་ཆེན་རིག་པ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་མདོག་མདོག་བྱེད་ཀྱང༌། ན་ཚ་སོགས་གྲ་མ་འགྲིགས་པ་བྱུང་བའམ། བྱ་བ་གལ་ཅན་ལ་ཐུག་པའི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་སྐྱོང་
དང་རྒྱལ་བཙན་ཡུལ་ལྷ་སོགས་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་ནས་བསང་ཤིང་གྲུ་མོ་གང་ཁྱེར་ཏེ་ལྷ་རྟེན་སྐུ་མཁར་གང་ཡོད་ཀྱི་རྩར་རྒྱུག་འགྲོ་བ་འདི། ནང་ན་དཀོན་མཆོག་ལ་བློ་
མ་ཁེལ་བར། དེ་ལས་རྒྱལ་བཙན་སོགས་ལྷག་པར་འཛིན་པའི་ནང་རྟགས་ཕྱིར་
མངོན་པ་སྟེ། དོན་དུ་དགོན་པའི་སྒྲིགས་སུ་ཡོད་ཀྱང༌། ཐེག་ཆེན་རིག་འཛིན་ལྟ་ཞོག །ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་སྒྲིགས་ལ་མེད་པ་ཡིན།

གཞན་ཡང་ཀླུ་དང་རྒྱལ་བཙན་སོགས་ལ་མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་གསུམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་མེད་ཅིང་། ཁོ་རང་ནམ་འཆི་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས། ཕལ་ཆེར་དུད་འགྲོ་དང་ཡི་

དྭགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་པས་རང་རེ་ལས་རྟེན་དམའ། རང་རེ་ཇི་ལྟར་
ཐབས་ཞན་ཀྱང་མི་ཡིན་པས། དེས་དེ་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་བ་ལས་ཐབས་སྡུག་པ་ཅི་
ཞིག་ཡོད་དེ། འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པ་ལྟ་ཅི། གནས་
སྐབས་ཀྱི་དོན་ཆུང་ངུ་ལའང་ཕན་པ་ལས་གནོད་ཚབས་ཆེ། དཔེར་ན་སྔར་མི་ལྦ་བ་

ཡོད་པ་ཞིག་ཤ་རུ་བྲག་བཙན་གནས་པའི་སར་སོང་བ་བྲག་བཙན་དེས་མི་མིན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

379

གཞན་ལ་ཤ་ཁྲལ་འཁྱེར་བར་བབ་པས་མི་དེའི་ལྦ་བ་ཁྱེར་ཏེ་མེད་པར་བྱས། ཡང་
མི་ལྦ་བ་ཅན་གཞན་ཞིག་གིས་དེ་ཚོར་ནས་ཆེད་དུ་སོང་སྟེ་སྐྱབས་བཅོལ་ཡང་ལྦ་
བ་སྔ་མ་མ་ཞི་བའི་སྟེང་དུ་ལྦ་བ་ལྷག་པོར་བྱས་ཚུལ། དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་

འདྲེས་སྐབས་རེ་ཕན་འདོགས་ལ། སྐབས་རེ་གནོད་པ་བྱེད་པས་ནམ་ཡང་མི་བསླུ་བ་
མིན། ཕྱི་རོལ་པས་ཚངས་པ། བརྒྱ་བྱིན། དབང་ཕྱུག །དྲག་པོ། གདོང་དྲུག་སོགས་ལ་སྐྱབས་ཡུལ་བྱེད་པ་དེ་སྔར་གྱི་དེ་ཚོ་ལས་ཅུང་དྲག་མོད། དེ་དག་ཀྱང་རང་ཉིད་

འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་ལས་མ་གྲོལ་བས་གཞན་སྐྱོབ་པར་མི་ནུས་ཤིང༌། ནང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་སྟོན་པ་ནི་དེ་དག་དང་མི་འདྲ་བར། བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་
ལས། ང་ནི་མགོན་མེད་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱི། །གྲོགས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་སྒྲོགས་
ཤིང༌། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་འགྲོ་བ་ནི། །མཐའ་དག་འཁྱུད་པ་བཞིན་དུ་

བཞུགས། །སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་མངའ་བ། །བརྩེ་བར་ལྡན་ཞིང་ཐུགས་བརྩེར་
མཛད། །དེར་བརྩོན་ལེ་ལོ་མི་མངའ་བ། །ཁྱོད་དང་འདྲ་བ་གཞན་སུ་མཆིས། །ཁྱོད་ནི་

སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མགོན། །སྤྱི་ཡི་རྩ་ལག་བཟང་པོ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་
དང༌། འོག་ནས་ཡོན་ཏན་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་འཆད་འགྱུར་ལྟར་མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་པ་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། རྒྱལ་བཙན་སོགས་ལ་དེ་འདྲའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
ཁ་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མེད་པར་མ་ཟད། ལྷ་ཀླུ་སོགས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྐྱབས་གནས་
གང་ཡོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བསྡོམས་ཀྱང་ནང་པའི་ཉན་ཐོས་རྒྱུན་ཞུགས་པ་
གཅིག་གི་ཡོན་ཏན་ལའང་དོ་ཟླ་མེད།
དེས་ན། སངས་རྒྱས་ནི་དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྐྱབས་གནས་མཐར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

380

ཐུག །སྐྱོན་ཀུན་ཟད་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་གྱི་སྟོན་པ་སྟེ། གོ་སླ་ལ། ཆོས་སྐུ་གཉིས་

དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དང༌། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་པའི་

སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཏུ་འཇོག །ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ། དོན་དམ་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ནི། འགོག་ལམ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་འཕགས་པའི་ཐུགས་
རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ་སྟེ། འགོག་བདེན་ཞེས་པ་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་

མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཆ་ལ་བྱེད། ལམ་བདེན་ཞེས་པ་
འགོག་པ་དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་
འཇོག །གཞུང་ཆེན་པོར་མ་སྦྱངས་པའི་བློ་དམན་རྣམས་ལ་རགས་པ་ཙམ་དཔེར་
མཚོན་ན་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ཉིད་ལ་ངོས་གཟུང་ཆོག །གསུང་
རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལྟ་བུ་ནི་བརྡར་བཏགས་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡིན།

དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ནི། རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་
པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དེ་དོན་དམ་པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དང༌། སོ་སྐྱེ་
དགེ་སློང་གི་སྡོམ་ལྡན་བཞི་སྡེ་ཚང་ན་བརྡར་བཏགས་པའི་དགེ་འདུན་དཀོན་
མཆོག་ཡིན། འདི་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་ན་དགེ་འདུན་ལ་བརྟེན་པའི་དགེ་མི་དགེའི་
འབྲས་བུ་འབྱུང༌།

དེ་ཡང་འཇིགས་པ་སྣ་རེ་ཙམ་ལས་སྐྱོབ་པ་ལ་སྐྱབས་དེ་གསུམ་ག་མི་དགོས་པར། རེ་རེས་ཀྱང་སྐྱོབ་ནུས་ཏེ། སྔར་མདོ་ཁམས་ན་མི་ཞིག་སྟག་གིས་

ཁྱེར་སྐབས་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དེ་མ་ཐག་ས་ལ་བཞག་སྟེ་སོང་བས་སྟག་གི་འཇིགས་པ་ལས་ཐར་བ་དང༌། གང་པོ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་དགྲ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

381

བཅོམ་ཐོབ་རྗེས་དེའི་སྤུན་དང་ཚོང་པ་འགའ་ཞིག་རྒྱ་མཚོར་སོང་སྟེ་ཙནྡན་ས་མཆོག་བླངས་སྐབས་དེའི་སྲུང་མས་གྲུ་བཤིག་པར་བརྩམས་པ་ན། གང་པོའི་སྤུན་
གྱིས་དགྲ་བཅོམ་པ་གང་པོ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཆུའི་འཇིགས་པ་ལས་ཐར་བ་

དང༌། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་ལ་ཀླུའི་རྒྱལ་པོས་མཚོན་ཆའི་ཆར་ཕབས་པ་མཽངྒལ་གྱི་

བུས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་དུ་བསྒྱུར་བ་ལྟར་ཡིན། འོན་ཀྱང་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་
མཐའ་དག་ལས་སྐྱོབ་པ་ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ག་ཚང་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་ནད་པ་ནད་ཆེན་པོས་ཟིན་པ་དེ་ནད་ལས་ཐར་བ་ལ་སྨན་དང་སྨན་པ་ནད་གཡོག་གསུམ་ག་དགོས་པ་བཞིན། རང་རེ་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་དང༌།
སྲིད་ཞིའི་འཇིགས་པ་ཆེན་པོའི་ནད་ལས་ཐར་བ་ལ་ནི། གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་
མཁན་སྨན་པ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་དང༌། གྲོལ་བྱེད་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་སྨན་ལྟ་
བུའི་ཆོས་དང༌། ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ཟླ་གྲོགས་ནད་གཡོག་ལྟ་བུའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ངེས་པར་ཚང་དགོས་ཤིང༌། དེས་ན་གང་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ་ནི་དེ་གསུམ་
ཡིན།
གཉིས་པ་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འདི་གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་
དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན། འདི་ལ་རྒྱུ་མཚན་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། རང་
འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་སྟེ། དེ་མིན་ན་ཆུས་ཁྱེར་བ་ནང་ཕན་ཚུན་
དང༌། འདམ་དུ་བྱིངས་པ་ནང་ཕན་ཚུན་དེ་ལས་འདོན་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ་འདྲེན་
མཁན་སྐྱབས་ཡུལ་རང་ཉིད་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་མ་གྲོལ་ན། གཞན་
འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྒྲོལ་མི་ནུས། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནི་འཇིགས་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

382

ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་ལྷས་བྱིན་གྱིས་སངས་རྒྱས་བཀྲོང་བར་
བསམས་ཏེ་སྒྱོགས་རྡོ་འཕངས་ཀྱང་གནོད་མ་ཐུབ་པ་དང༌། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་མ་

སྐྱེས་དགྲས་གླང་པོ་ཆེ་ནོར་སྐྱོང་གཏུམ་པོ་སྨྱོན་པ་རྦད་པ་ན། དགྲ་བཅོམ་གཞན་
ཐམས་ཅད་འཇིགས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕུར་ཡང༌། སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་འཇིགས་

པ་མེད་པར་ནོར་སྐྱོང་བཏུལ་བར་མཛད་པ་དང༌། ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྦས་ཀྱིས་མེ་

དོང་དུ་བསྐྱུར་བའི་ཐབས་བཤམས་ཀྱང༌། དེས་མ་ཚུགས་ཤིང༌། ཞལ་ཟས་ལ་དུག་

བཏབ་ཀྱང་གླགས་མ་རྙེད་པའི་རབས་རྒྱས་པར་གསུངས་ནས། དེའི་ཚེ་དཔལ་
སྦས་དང༌། དེའི་ཆུང་མར་བཅས་པས་སྟོན་པར་གང་ཟག་ཐ་མལ་བ་མེ་དང་དུག་
གིས་འཇིགས་ཆོག་ཆོག་ཅིག་ལས་གཞན་པའི་འདུ་ཤེས་མ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་སྐབས་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ངེས་པ་མེད་པ་ལའང་སྦྱར་ཆོག་ཅེས་གསུངས། དེ་དག་ཀྱང་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་

པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བའི་རྟགས་ཡིན།

རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་ནི། གཞན་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྒྲོལ་བའི་

ཐབས་ལ་མཁས་པ་སྟེ། རང་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་ཀྱང་གཞན་སྐྱོབ་
སྟངས་ཤེས་པའི་ཐབས་ལ་མི་མཁས་ན། མ་ལག་རྡུམ་མའི་བུ་ཆུས་ཁྱེར་བ་ལྟར་
གཞན་སྐྱོབ་མི་ནུས་མོད། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་

ཐབས་ལ་མཁས་པས། ཞེ་སྡང་ཅན་སོར་ཕྲེང་ཅན་ལྟ་བུའི་སྡིག་པོ་ཆེ་དང༌། ང་རྒྱལ་
ཅན་དྲི་ཟའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་དང་ལྟེང་རྒྱས་འོད་སྲུངས་ལྟ་བུ་དང༌། གནོད་སྦྱིན་འཕྲོག་མ་དང༌། གནོད་སྦྱིན་འབྲོག་གནས་ལྟ་བུའི་སྟོབས་ཆེན་གྱི་མི་མ་ཡིན་དང༌།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

383

གཏི་མུག་ཅན་ལམ་ཆུང་བ་ལྟ་བུའི་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་དང༌། ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྐྱེས་
ལྟ་བུའི་རྒས་འཁོག་དགེ་རྩ་ཆུང་བ་དང༌། གཅུང་དགའ་བོ་ལྟ་བུའི་འདོད་ཆགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡང་སྒྲོལ་བར་མཛད་པས་སངས་རྒྱས་ནི་དེ་ལྟར་གདུལ་བྱ་འདུལ་
བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན།

རྒྱུ་མཚན་གསུམ་པ་ནི། ཀུན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉེ་རིང་མེད་པར་འཇུག་པ་སྟེ། དེ་མེད་ན་གཉེན་གྱི་དོན་མཛད་ལ། དགྲའི་དོན་མི་མཛད་ཀྱང༌། སངས་རྒྱས་
ལ་ནི་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་ཉེ་རིང་མི་མངའ་བས་སྐུ་ལ་བདོ་བའི་དགྲ་ལྷས་བྱིན་དང༌།
རང་གི་རིགས་ཀྱི་སྲས་སྒྲ་གཅན་འཛིན་གཉིས་ལ་ཐུགས་ཉེ་རིང་དང་ཕན་བཏགས་
མ་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་དེ། ལྷས་བྱིན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ལ་འགྲན་སེམས་
ཀྱིས་སྨན་མར་ཟོས་པས་མ་ཞུ་བའི་ནད་ཀྱིས་མནར་བ་ན། སྟོན་པས་ལྷས་བྱིན་དང་
སྒྲ་གཅན་འཛིན་གཉིས་ལ་བྱམས་པའི་ཐུགས་མཉམ་པའི་བདེན་ཚིག་གསུངས་
པས་ནད་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན། སངས་རྒྱས་ཤཱཀ་ཐུབ་འདི་ད་རེས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་
པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་དཔེ་སྦྱར་ན་སངས་རྒྱས་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་དེས་འགྲེ་
གསུངས།

རྒྱུ་མཚན་བཞི་པ་ནི། ཕན་བཏགས་མ་བཏགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་
པ་སྟེ། དེ་མེད་ན། དཔེར་ན་རང་རེ་ད་ལྟ་སྟོབས་འབྱོར་ཅུང་ཟད་ཆེ་རུ་སོང་བའི་ཚེ་ཉམ་ཐག་དག་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ལྟ་ཅི། དེ་དག་ལ་གཏམ་ཙམ་ཡང་བཤད་ཉན་མི་འོས་པའི་ཚོད་དུ་བྱེད་པ་ལྟར་རང་ལ་ཚུར་ཕན་བཏགས་པའི་དོན་མཛད་ལ། མ་
བཏགས་པའི་དོན་མི་མཛད་པས་ཉམ་ཐག་རྣམས་ལ་སྐྱབས་མི་མཛད་ཀྱང༌།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

384

སངས་རྒྱས་ནི་དེ་ལྟར་མིན་པར་ཕན་བཏགས་མ་བཏགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་
མཛད་དེ། སྔོན་དགེ་སློང་ནད་ཀྱིས་ཉམ་ཐག་པ་ཞིག་གི་ལུས་བཤང་གཅིས་གོས་
པའང་འཁྲུ་བ་སོགས་ཀྱི་ནད་གཡོག་མཛད་པ་དང༌། ཡང་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་མི་སྡུག་
པའི་རྟགས་མཚན་བཅོ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་སྤྲང་པོའི་ཁྱུར་ཡང་མི་ཚུད་པ་དེ་ལྟ་བུ་
ཡང་རྗེས་སུ་བཟུངས་ཤིང༌། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་བུ་མོ་རྡོ་རྗེ་མ་ཞེས་པ་ཕག་
པའི་གདོང་འདྲ་བའི་མཚན་ངན་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མི་སྡུག་པ་དང༌། ཁྱིམ་
བདག་རྟོགས་ལྡན་གྱི་བུ་ལེགས་འོང་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་བསོད་ནམས་དམན་པས།
སྐྱེས་ནས་ཁྱིམ་མི་ནོར་ཐམས་ཅད་རིམ་པར་སྟོངས་ལ། སྤྲང་པོར་གྱུར་པའི་སྐབས་

དེ་དང་ལྷན་དུ་ཡོད་པའི་སྤྲང་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་ཀྱང་ཟས་མི་རྙེད་ཅིང༌། མིང་ཡང་ཉེས་
འོང་དུ་ཐོགས་པ། གང་དུ་ཕྱིན་ཀྱང་འཁོར་ས་མེད་པར་སྤྲང་པོའི་ཁྱུར་ཡང་མ་ཚུད་
ཅིང༌། ཉེ་སྐོར་ནའང་འོང་དུ་མི་བཅུག་པ་སོགས་བཀྲ་མི་ཤིས་པ་ཤ་སྟག་བྱུང་བ་དེ་
ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐྱངས་ཤིང་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ་སྐྱབས་མཛད་ཚུལ་རྒྱས་
པར་གསུངས། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ནི་ཀུན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉེ་རིང་མེད་པར་
མ་ཟད། ཕན་བཏགས་མ་བཏགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་ཅིང༌། འགྲོ་བ་ཉམ་
ཐག་པ་ལ་ལྷག་པར་བརྩེ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མེད་ན་སྐྱབས་
བཅོལ་ཡང་སྐྱབས་མི་མཛད་པ་སྲིད་མོད། སངས་རྒྱས་ལ་དེ་ཡོད་པས་སྐྱབས་མ་
བཅོལ་ཡང་སྐྱབས་ངེས་པར་མཛད་པ་ཡིན་གསུངས། དེ་ལྟར་སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱུ་དང་

ཡུལ་ལ་བཤད་པ་མདོར་བསྡུས་ཙམ་སོང་ཟིན་ནས།

ས་བཅད་གསུམ་པ་ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚད་ལ་བཞི་ལས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

385

དང་པོ་ཡོན་ཏན་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི། དཀོན་མཆོག་
གསུམ་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་ཤེས་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་དགོས་པས། དེ་ལ་གསུམ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། དགེ་འདུན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཞི་ལས།

དང་པོ་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་རུས་སྦལ་ཞབས། །སོགས་ལྟར་མཚན་སོ་གཉིས་དང༌། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་
མདོག་དང༌། །སོགས་ལྟར་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུས་བརྒྱན་པ་སྟེ། མཚན་ཞེས་པ་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་མཚོན་པ་དང༌། དཔེ་བྱད་ནི། ནང་ན་ཡོན་
ཏན་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་དཔེའམ་རྟགས་ལ་བྱ། དེའང་མཚན་དཔེའི་ངོ་བོའི་ཡོན་ཏན་དང༌། རྒྱུའི་ཡོན་ཏན་སོགས་བསམས་ན་སྟོབས་ཆེ་བས། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་རྒྱལ་དང༌། ཉན་ཐོས་སློབ་མི་སློབ་དང༌། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བ་
སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་བསྡོམས་པ་གཅིག་གིས་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་སྐུའི་བ་སྤུའི་བུ་ག་གཅིག་འགྲུབ་པ་དང༌། བ་སྤུའི་བུ་ག་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་

པའི་བསོད་ནམས་བརྒྱར་བསྒྱུར་བས་དཔེ་བྱད་གཅིག་འགྲུབ། དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བརྒྱར་བསྒྱུར་བས་མཚན་བཟང་གཅིག་

འགྲུབ། མཚན་སུམ་ཅུ་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་སྟོང་དུ་བསྒྱུར་བས་མཛོད་སྤུ་འགྲུབ། དེ་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱར་བསྒྱུར་བས་གཙུག་ཏོར་འགྲུབ། དེ་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བྱེ་བ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱར་བསྒྱུར་བས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཚངས་དབྱངས་འགྲུབ་པ་ཡིན། གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

386

མཚན་དང་དཔེ་བྱད་སོགས་སྐུའི་ཆ་ཤས་རེ་རེས་ཀྱང་གསུང་གི་བྱ་བ་མཛད་ནས་
ཆོས་སྟོན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཙུག་ཏོར་དང་བ་སྤུ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐུགས་ཀྱི་

བྱ་བ་མཛད་ནས་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པས། ལམ་རིམ་འདིའི་

བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་གོང་མའི་ཕྱག་སྲོལ་ལྟར། ཕུན་ཚོགས་དགེ་ལེགས་བྱེ་བས་བསྐྲུན་
པའི་སྐུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་རྐང་གསུམ་ག་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རེ་རེ་ལ་སྦྱར་དུ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུས་ཁྱབ། སྐུས་གར་ཁྱབ་ལ་གསུང་དང་
ཐུགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པས་ན།
ཞིང་ཁམས་ཐམས་ཅད་སྐུ་ལ་སྣང་ཞིང༌། སྐུས་ཞིང་ཁམས་ཐམས་ཅད་ལ་

ཁྱབ་པ་ཞེས་སྐུའི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཡེ་ཤེས་ཇི་
སྙེད་ཁྱབ་གྱུར་པ། །སྐུ་ཡིས་ཀྱང་ནི་དེ་སྙེད་ཁྱབ། །ཅེས་གསུངས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
དབུའི་གཙུག་ཏོར་ཡང་རྒྱུན་དུ་ཡོངས་གྲགས་མཇལ་བའི་ཚེ་སོར་བཞི་ཙམ་དུ་ཡོད་
ཀྱང༌། ཚད་གཞལ་བ་ན། བྱང་སེམས་ཤུགས་འཆང་ཞེས་པས་སྟེང་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་

རྟེན་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་སོང་སྟེ་བལྟས་ཀྱང་ད་དུང་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་དབུའི་གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩེ་མོ་བལྟར་མི་མངོན་པས་ངལ་ནས་ཚད་མ་
རྟོགས་པར་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དང༌། ན་བཟའ་
སྐུ་ལ་སོར་བཞི་ཙམ་གྱིས་མི་རེག་ཀྱང་ཕྱི་ནས་མཇལ་བའི་ཚེ་སྐུའི་དབྱིབས་དོད་པ་
དང༌། ཞབས་ས་ལ་མི་རེག་ཀྱང་འཁོར་ལོའི་རི་མོ་སོགས་ཀྱི་རྗེས་ས་ལ་བཀྲ་བ་དང༌།
སྲིན་བུ་སོགས་ཞབས་འོག་ཏུ་ཚུད་ན་ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དང༌། དེ་ནས་དུད་འགྲོའི་གནས་ངན་ལས་འཕོས་ཏེ་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

387

སོགས་ཡོད། དེས་ན་དཔེ་ལ་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང༌། ཁྱོད་སྐུ་མཚན་གྱིས་སྤྲས་གྱུར་

པ༑ །མཛེས་གྱུར་མིག་གི་བདུད་རྩི་ནི། །སྤྲིན་མེད་སྟོན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ། །སྐར་མའི་

ཚོགས་ཀྱིས་སྤྲས་པ་འདྲ། །ཐུབ་པ་གསེར་གྱི་མདོག་ལྡན་པ། །ཆོས་གོས་ཀྱིས་

གཡོགས་མཛེས་གྱུར་པ། །གསེར་གྱི་རི་བོའི་རྩེ་མོ་ནི། །མཚམས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱིས་

དཀྲིས་པ་འདྲ། །མགོན་ཁྱོད་རྒྱན་གྱིས་མ་བརྒྱན་ཡང༌། །ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
མདངས་གང་ཡིན། །ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱས་གྱུར་པ། །སྤྲིན་དང་བྲལ་ལའང་དེ་མ་
མཆིས། །ཁྱོད་ཀྱི་ཞལ་གྱི་པདྨ་དང༌། །པདྨ་ཉི་མས་ཁ་བྱེ་བ། །བུང་བས་མཐོང་ན་པདྨ་
ནི༑ །ཐེ་ཚོམ་དཔྱང་ཐག་ལ་འཇུག་འགྱུར། །ཁྱོད་ཞལ་གསེར་གྱི་མདོག་ལྡན་པར། །ཚེམས་དཀར་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ནི། །གསེར་གྱི་རི་གསེབ་སྟོན་ཀ་ཡི། །ཟླ་

ཟེར་དྲི་མེད་ཞུགས་པ་འདྲ། །མཆོད་འོས་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱག་གཡས་ནི། །འཁོར་ལོའི་
མཚན་གྱིས་མཛེས་གྱུར་པ། །འཁོར་བས་སྐྲག་པའི་མི་རྣམས་ལ། །ཕྱག་གིས་

དབུགས་འབྱིན་མཛད་པ་ལགས། །ཐུབ་ཁྱོད་གཤེགས་པར་གྱུར་པའི་ཚེ། །ཞབས་
གཉིས་དཔལ་གྱི་པདྨ་འདྲས། །ས་གཞི་འདི་ནི་བྲིས་གྱུར་པ། །པདྨ་ཅན་གྱིས་ཇི་ལྟར་

མཛེས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་ལ་དྲན་པར་བྱེད་ཅིང༌། འདི་

དག་གི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་སོགས་ལས་བཤད་པ་བཞིན་

ཚུར་སྦྱར་དགོས་གསུངས།
གཉིས་པ་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ནི། ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། གཙོ་བོ་
ནི་རྒྱུད་ལས། གསུང་གཅིག་ཉིད་དུ་གསུང་གྱུར་ཀྱང༌། །དུ་མ་ཉིད་དུ་སོ་སོར་
སྣང༌། །ཞེས་དང༌། བདེན་པ་པོའི་ལེའུ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

388

ཆེན་པོས་ཀྱང༌། འཇིག་རྟེན་ཀུན་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །དུས་གཅིག་ཉིད་

དུ་ཐེ་ཚོམ་དོན་ཞུས་ཀྱང༌། །དེ་དག་རེ་རེའི་མདུན་དུའང་དེ་སྙེད་ཀྱི། །སྐུ་དང་གསུང་
གི་བཀོད་པ་དུས་གཅིག་ཏུ། །མཛད་པ་མཛད་ཀྱང་རྟོག་པ་ཉེར་ཞི་བ། །ཞེས་འགྲོ་བ་སྣ་ཚོགས་པས་དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཞུས་ཀྱང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་གསུང་གཅིག་གིས་འགྲོ་བ་སོ་སོའི་སྐད་དུ། སོ་སོའི་དབང་པོ་དང་འཚམས་པར་
དྲི་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལན་དུས་གཅིག་ཏུ་མཛད་པར་གསུངས་པ། ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་
བསྡུས་གསུམ་ཡང་དུས་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་རྒྱས་འབྲིང་
བསྡུས་གསུམ་དུ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་ཡང་ཐག་ཉེ་རིང་མེད་པར་ཀུན་ཏུ་གོ་བ་ཞིག་

ཡིན་ཏེ། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོར། མཽངྒལ་གྱི་བུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

གསུང་གི་ཚད་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་བགྲོད་དེ་ཞིང་ཁམས་མང་པོ་བརྒལ་
ཡང་ད་དུང་དྲུང་ན་གནས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐོས་ཏེ་གསུང་གི་ཚད་མ་རྟོགས་པར་
གསུངས་པ་དང༌། གསུང་གི་ཡོན་ཏན་གཞན་ཡང་བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། ཁྱོད་ཞལ་བལྟ་ན་རབ་སྡུག་པ། །དེ་ལས་མཉན་ན་སྙན་པ་ཡི། །གསུང་འདི་དག་ནི་ཟླ་
བ་ལས། །བདུད་རྩི་འཛག་པ་བཞིན་དུ་འབྱུང༌། །ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་ནི་འདོད་ཆགས་
ཀྱི༑ །རྡུལ་རབ་ཞི་མཛད་ཆར་སྤྲིན་འདྲ། །ཞེ་སྡང་སྦྲུལ་ནི་དབྱུང་བ་ལ། །ནམ་མཁའ་

ལྡིང་དང་འདྲ་བ་ལགས། །ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་ཤེས་པའི། །རབ་རིབ་འཇོམས་པས་
གདུགས་དང་འདྲ། །ང་རྒྱལ་རི་བོ་མངོན་འཇོམས་པས། །རྡོ་རྗེ་དང་ཡང་འདྲ་བ་
ལགས། །དོན་གཟིགས་པས་ནི་མི་བསླུ་བ། །ནོངས་མི་མངའ་ཕྱིར་རྗེས་སུ་
མཐུན། །ལེགས་པར་སྦྱར་བས་གོ་སླ་སྟེ། །ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་ནི་ལེགས་གསུང་ལྡན། །རེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

389

ཤིག་དང་པོར་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང༌། །ཉན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་འཕྲོག་མཛད། །དེ་ནས་ཡིད་
ལ་བསམ་བགྱིས་ན། །འདོད་ཆགས་གཏི་མུག་རྣམས་ཀྱང་སེལ། །ཕོངས་པ་རྣམས་
ཀྱི་དབུགས་འབྱིན་ཞིང༌། །བག་མེད་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་ཀྱང་མཛད། །བདེ་བ་ཅན་དག་
སྐྱོ་བགྱིད་པས། །ཁྱོད་གསུང་ཀུན་དང་འཚམ་པར་འཇུག །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགའ་བ་སྐྱེད། །བར་མ་རྣམས་ཀྱི་བློ་ཡང་སྤེལ། །ཐ་མའི་རབ་རིབ་རྣམ་འཇོམས་
པས། །གསུང་འདི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་སྨན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང༌། དེ་ཙམ་དུ་མ་
ཟད། གསུང་གིས་ཀྱང་སྐུ་ཐུགས་ཀྱི་བྱ་བ་མཛད་པ་སོགས་གསུང་གི་གསང་བ་ལ་

མཐའ་མེད་པ་ཡིན་གསུངས།
གསུམ་པ་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། རྒྱས་པར་ནི་གཞུང་ཆེན་མོ་ལས་བཤད་
པ་ལྟར་སྟོབས་བཅུ་དང༌། མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྡེ་
ཚན་ཉེར་གཅིག་གི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད་ཅིང༌། གཞུང་ཆེན་པོར་ཐོས་
བསམ་མཛད་པ་དག་གིས་ཀྱང༌། དེ་དག་ནས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་རྣམས་འདིར་ཕན་

ཐོགས་པར་བྱས་ནས་བསམ་དགོས།
མདོར་བསྡུ་ན། མཁྱེན་བརྩེའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལས། མཁྱེན་པས་ནི། ཇི་ལྟ་
བ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་
རུ་ར་བཞག་པ་བཞིན་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྔགས་འོས་བསྔགས་
བསྟོད་ལས། བཅོམ་ལྡན་དུས་ཀུན་གཏོགས་པའི་ཆོས། །རྣམ་ཀུན་འབྱུང་གནས་ཐམས་ཅད་ནི། །ལག་མཐིལ་སྐྱུ་རུ་ར་ལྟ་བུར། །ཁྱོད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་
གྱུར། །ཆོས་རྣམས་གཡོ་དང་མི་གཡོར་བཅས། །གཅིག་དང་སྣ་ཚོགས་སོ་སོ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

390

ལ༑ །མཁའ་ལ་རླུང་དག་རྒྱུ་བ་བཞིན། །ཁྱོད་ཀྱི་ཐུགས་དག་ཐོགས་མི་མངའ། །ཞེས་
གསུངས། དེའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་སྔོན་ཤཱཀྱ་དགའ་བྱེད་ཟེར་བ་ཤི་ནས། ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་
རྣམས་ཀྱིས་གཤིན་ཆོས་བྱེད་སྐབས་གཤིན་པོ་དེ་བཀུག་ནས་གཟུགས་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ལ་བཟའ་བཏུང་སྟེར་བ་སོགས་བྱ་སྲོལ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་བྱས་ཏེ། ཉེ་དུ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཤཱཀྱ་དགའ་བྱེད་དངོས་ཡིན་བསམ་པ་ན། སྟོན་པས་དྲི་ཟ་ཁྱབ་བྱེད་
དང༌། གནོད་སྦྱིན་གཏོགས་འདོད་སོགས་ཀྱིས་གཤིན་པོར་བརྫུས་པ་ཡིན་གསུང་

བ་ལ་དེ་དག་ཡིད་མ་ཆེས་པར། སྟོན་པས་ཤཱཀྱ་བ་རྣམས་ལ་འབྲུའི་ཐུམ་པོ་ཁྱིམ་
སོ་སོའི་མིང་བྱང་བཅུག་པ་རེ་ཁྱེར་ནས་ཤོག་གསུངས་པས། ཤཱཀྱའི་མི་ཁྱིམ་ཧ་
ཅང་མང་པོ་ཞིག་གིས་དེ་ལྟར་ཕུལ་བས། འབྲུའི་ཐུམ་པོ་གླང་ཆེན་གྱི་རྒྱབ་ཁལ་

ལོངས་པ་ཙམ་བྱུང་བ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འདི་དང་འདིའི་ཡིན་ཞེས་གཅིག་

ཀྱང་མ་ནོར་བར་ངོས་འཛིན་མཛད་པས་ཡིད་ཆེས་པ་བྱུང་བར་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དང༌། གཞན་ཡང་འདུལ་བ་ལུང་ལས་བྱུང་བ་ལྟར། ཤིང་ཐམས་ཅད་མེར་བསྲེགས་ནས་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་ཡུན་རིང་མོར་དཀྲུགས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ལ་ཕུལ་ན།
འདི་ནི་ལུང་པ་འདི་དང་འདིའི་ཤིང་འདི་ལྟ་བུའི་མགོ་མཇུག་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ཐལ་

བའོ་ཞེས་དེ་ཙམ་ཚུན་ཆད་ཀྱང་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པར་མཁྱེན་ཞིང༌། དེར་མ་ཟད།
སྐུ་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གདུལ་བྱ་བྱེ་བ་ཐེར་འབུམ་སོགས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་
རེ་རེའི་མདུན་དུ་དེ་སྙེད་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་བསྟན་པ་དང༌།
གསུང་ཀུན་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་ཡང༌། སྔར་བཤད་པ་བཞིན་སེམས་
ཅན་རེ་རེའི་སྐད་དང་བསམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་དུས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་དང༌།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

391

ཐུགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་ཞེས། སྟོན་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་
པར་མཛད་པ་ན། སེམས་ཅན་སྲོག་ཆགས་གྲོག་སྦུར་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱང་གཞན་
གྱི་སེམས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་དགོངས་ཀྱང་ཤེས་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཚེ་སྲིད་པ་ཐ་མའི་བྱང་

སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་མི་ཤེས་པ་སོགས་དང༌། ཡུམ་
གསུངས་པ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་བསྒྱུར་
བར་མཛད་པ་སོགས་ལྟར་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་གསུངས། བརྩེ་བའི་ཡོན་
ཏན་ནི། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་ཆེན་པོས། སྐྱེ་བོ་གང་དག་རང་སྡུག་ཉིད་ཀྱང་རེས་
འགའ་ཁྲོ་བའི་དབང་གྱུར་ཏེ། །གསོད་པར་བརྩམས་མོད་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲོ་རྣམས་བུ་
དང་འདྲ་བར་རྟག་དགོངས་ནས། །གནོད་འགྱུར་ཆ་ཙམ་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་རིང་

མོ་ཞིག་ནས་བཏང་བས་ན། །བདག་འདྲ་རང་ལ་བརྩེ་བ་དེས་ཀྱང་ཁྱེད་ཐུགས་སྙིང་རྗེའི་ཆར་མི་ཕོད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན། རང་ཅག་རྣམས་རང་གིས་རང་ལ་བརྩེ་
བ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དེས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་བརྩེ་བའི་ཆ་ཤས་ཙམ་
ལའང་བསྒྲུན་དུ་མེད་ལ། དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་མཐོང་ན་སྐྱེ་ལ། མི་

མཐོང་ན་མི་སྐྱེ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་རེས་འགའ་བའི་སྙིང་རྗེ་རང་རེ་ལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་
མིན་པར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བར་དུས་རྟག་ཏུ་
གཟིགས་པས་དེ་དག་ལ་བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡང་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་པར་དུས་རྟག་ཏུ་འཇུག་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ནི་ཐོག་མར་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སྦྱངས་
པས་གོམས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དག་ལ་དགོངས་ཏེ་བརྒྱ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

392

ལྔ་བཅུ་པ་ལས་ཀྱང༌། འགྲོ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། །ཁྱད་མེད་ཉོན་མོངས་རྣམས་
ཀྱིས་བཅིངས། །ཁྱོད་ནི་འགྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་དག །དགྲོལ་སླད་ཡུན་རིང་ཐུགས་

རྗེས་བསྡམས། །ཞེས་དང༌། བདེན་པ་པོའི་ལེའུ་ལས་ཀྱང༌། གཏི་མུག་མུན་པ་མུན་
ནག་གིས་རྟག་ཏུ། །སེམས་ནི་བསྒྲིབས་པར་གྱུར་པའི་སྐྱེ་དགུ་དང༌། །འཁོར་བའི་
བཙོན་རར་ཆུད་པར་རྣམ་གཟིགས་ན། །དྲང་སྲོང་དམ་པ་དེ་ནི་ཐུགས་རྗེ་སྐྱེ། །ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་གསུངས།
བཞི་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བརྒྱ་བྱིན་རྔ་སྤྲིན་
ཚངས་པ་དང༌། །ཉི་མ་ནོར་བུ་རིན་ཆེན་བཞིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྒྲ་བརྙན་
བཞིན། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་ས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དཔེ་དགུའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་
བསམས་ལ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་འབད་རྩོལ་དང་རྣམ་རྟོག་ལ་མ་བལྟོས་
པར་བཻ་ཌཱུརྱའི་ས་གཞིའི་སྟེང་དུ་སྣང་བའི་ཚེ་ལྷ་ཆུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ན།
འདི་ལྟར་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གོ་འཕང་དེ་འདྲ་འཐོབ་
པའི་རྒྱུ་གསོག་པ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པ་མཐོང་ནས་
དེ་ཐོབ་པར་བསམས་ནས་དེའི་རྒྱུ་བསགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུའི་འཕྲིན་ལས་
དང༌། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་ལྷ་ཡུལ་དུ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ལས་གྲུབ་པའི་རྔ་

བོ་ཆེ་ཤུགས་འཆང་ཞེས་བྱ་བ་རྡུང་མཁན་མེད་པར་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་སྟོན་པའི་སྒྲ་
བསྒྲགས་པས་ལྷ་རྣམས་ཐར་པ་ལ་བསྐུལ་བ་དང་མཚུངས་པར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀུན་སློང་གི་འབད་རྩོལ་དང་བྲལ་ཡང་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་
ལེགས་ལ་འགོད་པའི་གསུང་གིས་ཁྱབ་པར་མཛད་དེ་སྐལ་ལྡན་འོས་སུ་གྱུར་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

393

རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ནི་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་དང༌། སྤྲིན་ལས་ཆར་བབས་པས་
ལོ་ཏོག་རྣམས་བསྐྲུན་པ་བཞིན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་བའི་ལོ་ཏོག་བསྐྲུན་པར་
བྱེད་པ་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སོགས་དང༌། གཞན་ཡང་སྐུའི་ཆོ་འཕྲུལ་བསྟན་ནས་
སེམས་ཅན་འདུལ་བ། གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཆོས་གསུངས་པ། ཉོན་མོངས་མེད་
པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པ་ཡིན། མདོར་ན།
ས་བརྒྱད་པ་མན་ལ་འབད་རྩོལ་རགས་པ་དང༌། དེ་ཡན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་

ཀུན་སློང་ཕྲ་མོ་ལ་ལྟོས་ཤིང༌། དེ་ལྟོས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་གཅིག་

པའི་འཕྲིན་ལས་མི་འབྱུང་མོད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ནི། བདག་གིས་

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱའོ་དགོངས་པའི་ཀུན་སློང་དང་འབད་རྩོལ་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་
པར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་ཟླ་བ་རང་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་དུ་རྩྭ་རྩེའི་

ཟིལ་པ་ཚུན་དང་ཆུ་སྣོད་འབུམ་ཕྲག་མང་པོར་ཆུའི་ངོས་ནས་དྭངས་ཤིང་མ་གཡོས་ན་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་ལྟར། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་དག་ནས་འདུལ་བའི་དུས་ལ་
བབ་པ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན། དོན་
དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཞེས་པ་རང་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུས་བདག་རྐྱེན་བྱས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ལ་བྱེད་གསུངས།
གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། གཞུང་ཆེན་མོར་ཐོས་པ་བྱས་པ་ཡིན་ན།

མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུས་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་ཚུལ་སོགས་བསམ་ཞིང༌། དེ་ལྟར་མི་ཤེས་པས་ནི། སྔར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཡོན་
ཏན་དང་ལྡན་པར་བཤད་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་གང་ལས་བྱུང་ན། འགོག་ལམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

394

སོགས་རྟོགས་པ་དང་ལུང་གི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཞིང་འབྱུང་བས་ན། ཆོས་ལ་
དེ་ལྟར་སྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་སྙམ་དུ་བསམ། སྤྱིར་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ནི།

འགོག་བདེན་དང༌། མཐོང་སྒོམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ་ས་བཅུ་ལམ་ལྔ་སོགས་ལ་བྱེད་ཀྱང༌། འདིར་རྒྱུད་འདུལ་བ་གཙོ་ཆེ་ཕྱིར་མཚོན་བྱེད་ཙམ་རགས་པ་གོ་སླ་
བར་བཤད་ན་ལམ་རིམ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བྱར་རུང་བ་སྔོན་ཞུས་ལྟར་ཡིན་གསུངས།

གསུམ་པ་དགེ་འདུན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནི། ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ལྟ་བུར་
མཚོན་ན། སྲིད་པ་ལ་ཡིད་འབྱུང་སྐྱེས་ནས་ཚོགས་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཚོགས་བཅུ་གསུམ་སྤེལ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་པོ་གསུམ་ཐོབ་པ་དང༌།
གཞན་དོན་དུ་སྤྲུལ་པ་དང་མངོན་ཤེས་འབྱུང་བ་སོགས་དང༌། སྦྱོར་ལམ་པས་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། མཐོང་ལམ་པས་
སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་སོགས་དང༌། སྒོམ་ལམ་ལ་སྒོམ་སྤང་གྱ་གཅིག་

རིམ་གྱིས་སྤངས། དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་ན་དེ་ལས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེ་སྟེ། གཟུགས་མང་པོ་ཉུང་ངུར་བྱེད་པ་དང༌། ཟད་པར་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
སྒོ་ནས་སྤྲུལ་བསྒྱུར་མང་པོ་སྟོན་པ། གདུལ་བྱ་གང་ཡོད་སར་གཤེགས་པ་སོགས་དང༌། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་འདས་རྗེས་ཀུན་དགའ་བོས་མུ་སྟེགས་པ་བཏུལ་ནས་ཞག་བདུན་གྱི་རིང་ལ་སྐྱེ་
བོ་ཁྲི་ཕྲག་བརྒྱད་བདེན་པ་ལ་བཀོད། ཉེར་སྦས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་སྐབས་བདུད་སྡིག་ཏོ་ཅན་གྱིས་ཟས་ནོར་གྱི་ཆར་ཕབ། གར་མཁན་སྤྲུལ་ཏེ་གར་འཁྲབ་པ་ལ་འཕགས་པས་མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་བསྐོན་ནས་ཤིན་ཏུ་མི་སྡུག་པར་བྱིན་གྱིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

395

བརླབས་ཚུལ། དེང་སང་ཉན་ཐོས་ཞེས་དམན་པའི་ཚད་དུ་བྱེད་ཀྱང༌། འདིའི་ཡོན་
ཏན་ཙམ་ཡོད་ན་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོའི་ཚད་དུ་འཇོག་དགོས་པ་ཡོད། རང་རྒྱལ་ནི་བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཚོགས་བསགས་པ་སོགས་ཉན་ཐོས་ལས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་འགྱུར་སྟོང་འགྱུར་གྱིས་ལྷག །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་ནི་མཐའ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཚོགས་
སྦྱོར་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་མོས་པ་སྤྱོད་པའི་ས་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཐོས་བསམ་
སྒོམ་པས་གཏན་ལ་ཕབ། སྙིང་རྗེ་བྱང་སེམས་ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་རྣམས་སྦྱངས་པས་

གཟུང་འཛིན་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་ཉམས་སྨད་པར་བྱས་ཏེ་གྲངས་མེད་དང་པོའི་ཚོགས་རྫོགས། མཐོང་ལམ་སྐབས་ས་དང་པོ་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་
ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ། སྒོམ་ལམ་ས་དགུའི་སྐབས་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་ཚུལ་གྱི་དབང་
ཙམ་གྱིས་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་མ་དགུ་པོ་རྣམས་ཆེས་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་དང༌། ཡང་བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བས་ལུས་བརྒྱ་ཕྲག་སྤྲུལ་བ་དང༌། ལུས་རེ་རེ་ལ་བྱང་སེམས་བརྒྱ་ཕྲག་རེས་བསྐོར་བ། བསྐལ་པ་བརྒྱ་གཟིགས་པ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་

གཡོ་བ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒོ་བརྒྱ་ཕྲག་ལ་འཇུག་པ། སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་བ། དེས་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱ་སྤྲུལ་བ་དང༌། ཞིང་བརྒྱར་འགྲོ་བ།
ཆོས་ཀྱི་སྒོ་བརྒྱ་ཕྲག་འབྱེད་པ། སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྨིན་པ། བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས་པ་རྣམས་སྐད་ཅིག་རེ་ལ་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ཐོབ། དེ་བཞིན་
དུ་བཅུ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ནས་སྦྱར་བས་ས་གཉིས་པར་སྟོང་ཕྲག །གསུམ་པར་འབུམ་
ཕྲག །བཞི་པར་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྲག །ལྔ་པར་བྱེ་བ་སྟོང་ཕྲག །དྲུག་པར་བྱེ་བ་འབུམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

396

ཕྲག །བདུན་པར་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འབུམ་ཕྲག །བརྒྱད་པར་སྟོང་གསུམ་འབུམ་ཕྲག་
གཅིག་གི་རྡུལ་གྲངས། དགུ་པར་སྟོང་གསུམ་གྲངས་མེད་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་
གྲངས། ས་བཅུ་པ་བས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་སྟོང་གསུམ་གྱི་

རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ། མདོར་ན། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་གྲངས་མེད་གཉིས་པ་དང༌། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་གྲངས་

མེད་གསུམ་པའི་ཚོགས་རྫོགས་པར་ནུས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་སོགས་གཞུང་
ཆེན་མོ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་པོར་གསུངས་པ་ལྟར་དགེ་འདུན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཚད་མེད་པ་ཡིན་གསུངས།
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་དྲུག་ལས། མཚན་ཉིད་ལས་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་ལ། སངས་རྒྱས་ནི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་གིས་ཀྱང་མ་སྒྲིབ་པར་
རྗེན་པར་གཟིགས་པ། བྱང་ཞེས་པ་ཁ་ཏོན་བྱང་བ་ལ་བྱང་བའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ལྟར། རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་གྲུབ་པ་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད། ཆོས་ནི་སངས་རྒྱས་

བྱོན་པའི་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བདེན་བཞིའི་

ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ་ན། ལྔ་སྡེ་བཟང་པོའི་རྒྱུད་ལ་མཐོང་ལམ་སོགས་ཅི་རིགས་

པར་སྐྱེས་པ་བཞིན། གནས་སྐབས་གཞན་དང་གཞན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དགེ་འདུན་ནི་ཆོས་དེ་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སངས་
རྒྱས་ནི་ལུང་འབོགས་པ་སྟེ་ཆོས་སྟོན་པའི་མཛད་པ་ཅན། ཆོས་ནི་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་

ཁྱད་པར་ཅན། དགེ་འདུན་ནི་ཆོས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཚེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

397

གཞན་གྱིས་དེ་མཐོང་ནས་དེ་ལ་འཇུག་པ་སོགས་མཉམ་དུ་རོགས་བྱེད་པ་ལྟར་དགེ་བ་ལ་མངོན་པར་སྤྲོ་བའི་འཕྲིན་ལས་ཅན་ནོ། །མོས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་
བའི་ཚེ་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་ཆུ་ལས་སྒྲོལ་བ་ན། གྲུ་པ་དང༌། ཀོ་གྲུ་དང༌།
མཉམ་དུ་འགྲོ་བའི་གྲོགས་ལྟར། སངས་རྒྱས་ནི་མཆོད་པ་དང་བསྙེན་བཀུར་བྱ་བ།
ཆོས་རང་རྒྱུད་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ། དགེ་འདུན་དང་ཚུལ་བཞིན་དུ་འགྲོགས་པར་
མོས་པའོ། །སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་གསུམ་ལག་ལེན་ལ་གཞོལ་བའོ། །རྗེས་དྲན་
གྱི་ཁྱད་པར་ནི། འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སོགས་དཀོན་མཆོག་
རྗེས་དྲན་གྱི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་དྲན་པ་
ཡིན། བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སངས་རྒྱས་ནི་གང་ཟག་
གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་དང༌། དགེ་འདུན་ནི་གང་ཟག་མང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་སྟེ། སངས་རྒྱས་དང་དགེ་འདུན་ནི་གང་ཟག་
གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། ཆོས་ནི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བསོད་
ནམས་འཕེལ་བའི་ཁྱད་པར་རོ། །དེས་ན་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ན་ཡང་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྲོ་བྱ་བའི་བསམ་པས་ཡིན་ལ། ཆོས་ནི་རང་

རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་སོ། །
གསུམ་པ་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ།
སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སྟོན་པ་པོ་དང༌། ཆོས་ལ་སྐྱབས་དངོས་དང༌། དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སྒྲུབ་པའི་ཟླ་གྲོགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ནད་པས་སྨན་པ་དང༌།
སྨན་དང༌། ནད་གཡོག་གསུམ་ལ་རེ་བ་བཅོལ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བྱེད་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

398

ལྟར་ཡིན། དེས་ན་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་རེ་རེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན། འཇིགས་པ་སྣ་

རེ་ལས་གྲོལ་བས་སྐྱབས་དངོས་ནི་ཆོས་ཡིན།
བཞི་པ་གཞན་དུ་མི་སྨྲ་བའི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི། སྔོན་རྒྱ་གར་ན།
སློབ་དཔོན་ཐོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེ་སྤུན་གཉིས་ཡོད་པ་དང་པོ་ཕྱི་རོལ་པ་ཡིན། ཁོང་
གཉིས་དབང་ཕྱུག་མཆོད་ཕྱིར་རི་བོ་གངས་ཅན་ལ་སོང་བ་ན། ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་
པོས་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་པ་མཐོང་ནས་ནང་པར་ཞུགས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་
གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་མཛད་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་རེའི་སྟོན་པ་ལ་སྐྱབས་སུ་འཛིན་ཅིང༌། དེའི་བསྟན་པ་ལ་སློབ་པ་ཉིད་གཞན་དུ་བསྒྱུར་མི་བཏུབ་པར་བརྟན་པོར་
བཟུང་བ་དང༌། བོན་དང་མུ་སྟེགས་སོགས་ཆོས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་ལ་
སྐྱབས་སུ་མི་འཛིན་པ་སྟེ། ནང་པ་དང་ཕྱི་པའི་སྟོན་པ་དང༌། བསྟན་པ། དེ་ལ་སློབ་
པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བདག་ནི་

སྟོན་པ་གཞན་སྤངས་ནས། །བཅོམ་ལྡན་ཁྱོད་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། །དེ་ཅིའི་སླད་དུ་ཞེ་
ན་ཁྱོད། །སྐྱོན་མི་མངའ་ལ་ཡོན་ཏན་ལྡན། །ཞེས་དང༌། མུ་སྟེགས་གཞན་གྱི་གཞུང་
ལུགས་ལ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་རྣམ་བསམས་པ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་མགོན་ཁྱོད་ལ། །བདག་གི་

སེམས་འདི་དད་པར་གྱུར། །ཅེས་དང༌། བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས་ཀྱང༌། འཇུག་དང་ལྡོག་པ་གང་ལགས་དང༌། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་གང༌། །དེ་ཉིད་

དཔའ་བོ་ཁྱོད་བཀའ་དང༌། །གཞན་གྱི་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་ལགས། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

399

བོད་འདིར་མུ་སྟེགས་པ་དངོས་མེད་ཀྱང་དེང་དུས་ཆོས་པ་དང་མཁས་
པར་ཁས་འཆེས་པ་འགའ་ཞིག་འགག་ལ་ཐུག་པའམ། ཡང་འཁོར་མང་སྡུད་པ་
དང༌། གཞན་གྱི་ངོ་སྲུང་ཆེད་དུ་བོན་དང་ཀླ་ཀློའི་ཆོས་ལུགས་ཚུན་ལ་འཇུག་པ་ལ་
ཇི་མི་སྙམ་པ་འདི་དག་ནི་སྐྱབས་ལ་གཉིས་འཛིན་བྱས་པས་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱབས་
འགྲོ་བཏང་སྟེ་ནང་པའི་གྲལ་ནས་བུད་པ་ཡིན། ཁ་ཅིག་བན་དགའ་བོན་དགའ་བྱེད་
ཟེར་མཁན་ཡོད་ཀྱང༌། བོན་གྱི་སྟོན་པ་དང་ཆོས་དང་དེའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་རྣམས་
ལ་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་དེ། དེའི་སྟོན་པ་ལ་སྐྱོན་ཀུན་ཟད་སོགས་ཡོན་ཏན་མི་ལྡན། ཆོས་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཁ་བྲི་བའི་ཐབས་ཙམ་མེད། དགེ་འདུན་
ནི་སོ་ཐར་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཁུལ་བྱེད་ཀྱང་དེའི་སྡོམ་རྒྱུན་མེད་པས་དེ་གསུམ་ག་ལ་
ཡོན་ཏན་མ་ཚང༌། བོན་ལ་ནང་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་ཡང་མེད་པས་སྐྱབས་སུ་མི་འོས།
དེ་ཡང་བན་བོན་ཕན་ཚུན་ཆགས་སྡང་གི་གཏམ་བཤད་དེ་ལར་རྒྱ་རྩོད་པ་ལྟ་བུ་མ་
ཡིན་པར། སྔོན་བྱོན་མཁས་པའི་གསུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཚད་ལྡན་རྣམས་ལས་བྱུང་བ་
ལྟར་བོན་གྱི་ཁུངས་ཇི་འདྲ་ཡིན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་གལ་ཆེ་བས། ཐུའུ་བཀྭན་དྷརྨ་
བཛྲའི་གསུང་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁུངས་དང་འདོད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལེགས་
བཤད་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་སོགས་ལས་ཤེས་དགོས་པ་ཡོད་གསུངས། དེས་ན་བོན་གྱི་སྟོན་པ་བསྟན་པ་ལྟ་བ་གསུམ་གའང་ཕྱི་རོལ་པའི་ལྟ་སྒོམ་བསྲེས་པ་དང༌། ནང་པའི་

གསུང་རབ་ནས་ཕར་བརྐུས་ཏེ་བརྫུན་ཆོས་སྦྱར་བ་སོགས་དུས་ཆེས་སྔ་བ་ཞིག་

ནས་བྱུང་སྟེ་ཁྱབ་གདལ་དུ་གྱུར་པའི་ལུགས་ངན་དར་བ་ཡིན་པས། གྲོལ་བ་དོན་
གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་སྐྱབས་སུ་འོས་པ་དང་ཡིད་རྟོན་རུང་བའི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང༌།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

400

དོན་དེ་དག་ལ་དགོངས་ཏེ་འབྲི་གུང་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོས། བོན་པོའི་ལྟ་སྒོམ་གྱི་

སྐབས་སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་པའི་ལུགས་དང༌། ཕྱྭ་དང་དབང་ཕྱུག་
སོགས་ཀྱིས་བྱས་པའི་ལུགས་སུ་སྣང་བ་རྣམས་མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་བ་འཁྱར་བ་ཡིན།

ཞེས་དང༌། བཀའ་གདམས་བུ་ཆོས་ལས། མུ་སྟེགས་བོན་ནི་དངོས་གྲུབ་མྱུར། །འཕྲལ་དགའ་ཕུགས་སུ་ངན་འགྲོར་སྐྱུར། །མུ་སྟེགས་བོན་ནི་མེ་དང་འདྲ། །ཅུང་ཟད་ཉེ་བས་བདེར་གྱུར་ནའང༌། །ངེས་པར་གཏུགས་ན་འཚིག་པར་འགྱུར། །ཅེས་དང༌། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་རྗེ་མིད་ལའི་ཞལ་ནས་ཀྱང༌། བོན་གྱི་
འབྱུང་ཁུངས་ལོག་ཆོས་དང༌། །ཀླུ་དང་འབྱུང་པོ་སྟོབས་ལྡན་གྱིས། །བྱས་པས་མཐར་
ཐུག་ལམ་མི་བགྲོད། །བོན་ནི་ཤིན་ཏུ་སྨད་པའི་རིགས། །ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
ནི༑ །སྐྱབས་གནས་དག་ལ་འཛོལ་བ་འོ། །ནང་པའི་སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། །ཕྱི་པའི་ཚངས་དབང་ཁྱབ་འཇུག་གོ །རང་ཉིད་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་
ནས། །གཞན་དག་སྒྲོལ་བར་ནུས་པ་ནི། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་

ནོ༑ །དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་འཇིག་རྟེན་ལྷ། །རང་ཡང་འཁོར་བར་བཅིངས་གྱུར་

པས། །གཞན་ལ་གནས་སྐབས་དངོས་གྲུབ་ཙམ། །སྩོལ་བར་ནུས་ཀྱི་ཐར་པ་
ཡི༑ །རྣམ་གྲོལ་སྟེར་བར་ག་ལ་ནུས། །ཞེས་དང༌། ཀླུ་འབུམ་དཀར་མོ་ལ་སོགས་
ན༑ །རིགས་ལྔ་ཀླུ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། །སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་ལོ། །ཀླུ་ནི་
དུད་འགྲོའི་གྲངས་སུ་བགྲངས། །ཕལ་ཆེར་བོན་སྐུ་ཀུན་བཟང་སོགས། །དཀྱིལ་

འཁོར་སྣ་ཚོགས་བྱེད་ན་ཡང༌། །ཤམ་སྔོན་ཅན་གྱིས་བཟོས་པ་ཡི། །ལོག་ཆོས་འབའ་
ཞིག་ཡིན་པར་སྣང༌། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

401

དེང་སང་ཁ་ཅིག་གིས་བོན་གྱི་གཤེན་ལྷ་འོད་དཀར་ནང་པའི་སྤྱན་རས་
གཟིགས་དང་གཅིག་ཡིན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཡིན་

ཕྱིར་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་མང་པོ་བོན་པོའི་གྲས་སུའང་བྱོན་པས། བོན་ལུགས་བྱེད་པ་ལ་ཡོན་ཏན་མ་གཏོགས་སྐྱོན་མེད་ཟེར་བ་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་
སྨྲ་བ་ནི་རང་ཉིད་ལྟ་ལོག་གི་བག་ཆགས་ངན་པས་རྒྱུད་བསླད་པས་ཤས་ཆེར་
རྨོངས་པར་བྱས་པའི་གཏམ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་བྱང་
སེམས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་དུད་འགྲོའི་ནང་དུའང་བྱོན་སྲིད་པས་ཁྱི་ཕག་གི་ལུགས་བྱས་ན་

ཡོན་ཏན་མ་གཏོགས་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས། བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་སྐྱུགས་བྲོ་བའི་ལུགས་ངན་མཐའ་དག་འཕོངས་ཕྱིས་པའི་

རྡོ་བཞིན་དུ་དོར་ནས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་སྐྱབས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་བཟུང་སྟེ་བློ་ལིངས་འགེལ་བྱེད་པ་གལ་ཆེ། མདོར་ན་
སྐྱབས་འགྲོ་ནི་ཚིག་བཏོན་པ་ཙམ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། ཉེས་ཅན་ཁ་དྲག་པའི་དཔོན་ལ་
སྐྱབས་བཅོལ་བ་ལྟར། ངན་སོང་དང་འཁོར་བ་སོགས་ལ་འཇིགས་ཏེ་དཀོན་མཆོག་གིས་སྐྱོབ་ནུས་པའི་ཡིད་ཆེས་རྙེད་ནས་དཔུང་གཉེན་རེ་ལྟོས་འཆའ་བའི་

སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་དགོས་པས། དེ་ནི་ཇི་ཙམ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་
སོང་བའི་ཚད་ཡིན། སྐྱབས་འགྲོ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་ཡང་དེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་
ཀྱིས་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱབས་འགྲོའི་ཚིག་འབུམ་ཐེར་བསགས་ཀྱང་སྐྱབས་འགྲོའི་ངོ་བོ་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་འདྲ་མི་བྱ་བར། འདིའི་རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་སོགས་
བཅོས་མ་མིན་པ་ཞིག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཐབས་ལ་འབད་དགོས། དེ་ལའང་གཞན་རྒྱུད་ལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

402

གྲུབ་ཟིན་གྱི་དཀོན་མཆོག་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱབས་འཆའ་བ་སྐྱབས་འགྲོ་ཙམ་པོ་
བ་དང༌། རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་དཀོན་མཆོག་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཉིད་ཐོབ་
བྱར་ཐག་བཅད་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་བ་གཉིས་ལས། རེ་རེ་ལའང་སྐྱེས་བུ་
གསུམ་སོ་སོའི་སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་ལུགས་རེ་ཡོད་ཅིང༌། རང་རེ་གཞུང་ཆེན་པོར་ཐོས་བསམ་བྱས་པ་དག་གིས་སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་དེ་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་འབད་
དགོས་ཀྱི། སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་རན་པ་ན་སློབ་གཉེར་བྱས་བྱས་པ་དེས་ཕན་མི་
ཐོགས་པར། ཕལ་པ་ཁྱིམ་པ་རྒན་པོའི་སྐྱབས་འགྲོ་དང་ཁྱད་པར་མ་བྱུང་བ་ནི།

ཐོས་བསམ་བྱས་པ་ཁ་ནང་དུ་མ་ཕྱོགས་པས་ནོངས་པ་ཡིན། གཞུང་ཆེན་མོ་མི་ཤེས་པས་ཀྱང༌། རྒྱུ་གཉིས་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་དཀོན་མཆོག་ལ་བློ་ལིངས་འགེལ་
བྱེད། དེའི་ཚུལ་ནི། ནད་པ་དག་གིས་སྨན་དང་སྨན་པ་དང་ནད་གཡོག་ལ་རེ་ལྟོས་
འཆའ་བ་ན་བློའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་བྱས་ཏེ། རྒྱུ་གཉིས་ཚང་བའི་སྒོ་
ནས་སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་ལ་སྙིང་ནས་བློ་ཁེལ་བ་ན། སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་མིན་སྐྱབས་འགྲོའི་ཚིག་
གྲངས་གསོག་དང༌། བྱང་སེམས་དང་རིག་འཛིན་དུ་ཁས་འཆེ་བས་ཅི་ཡང་མི་

འབྱུང་སྟེ། བཀའ་གདམས་གོང་མ་ཚོའི་ཞལ་ནས། གནས་བརྟན་ཞལ་མར་
གཟིགས་གཅིག་འདུག་པ་ལ། ད་དུང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲལ་དུ་མ་ཚུད་ཅེས་
གསུངས་པ་བཞིན་འགྲོ་བ་ཡིན།

བཞི་པ་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཕན་ཡོན་ལ།
ནང་པ་སངས་རྒྱས་པར་ཚུད་པ། སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ། སྔོན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

403

བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་ཟད་པར་འགྱུར་བ། བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་
བདེ་བླག་ཏུ་གསོག་པ། མི་དང་མི་མ་ཡིན་གྱི་གནོད་པས་མི་ཚུགས་པ། ངན་སོང་དུ་
མི་ལྟུང་བ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་འགྲུབ་པ།
མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་སྟེ་བརྒྱད་ལས། དེ་ལྟར་སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་སྐབས་གཞན་གྱི་ལད་

མོ་ལྟ་བུའི་ཁ་ཙམ་དང༌། ཚིག་ཙམ་མིན་པར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྐྱབས་སུ་སོང་སྟེ།
སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་རྒྱུད་ལ་ནམ་སྐྱེས་པ་ན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པར་ཚུད་ཅིང༌། དེ་མེད་པར་སྐྱབས་འགྲོ་འབུམ་བསགས་ཀྱང་ནང་པར་མི་ཚུད། དེང་སྐབས་སྐྱབས་
འགྲོ་གསོག་དགོས་ཟེར་བ་ལས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་དགོས་ཟེར་མཁན་དཀོན། སྔར་དྭགས་པོར་དགེ་སློང་ཨ་ཐར་ཞེས་པ་ཟླ་བོ་བཅས་ཀྱིས་སྐྱབས་འགྲོ་བསགས་པས། ཨ་ཐར་
གྱིས་སྐྱབས་འགྲོའི་དོན་ལ་མནོ་བསམ་ལེགས་པར་བསྐོར་ནས་བསགས་པས་ཡུན་
རིང་འགོར། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱབས་འགྲོའི་ཚིག་གྲངས་གསོག་པ་ཞིག་ལས་མ་

བྱུང་བས་མགྱོགས་པ་བྱུང་སྟེ་འབུམ་ཐེར་ཟིན་དུ་ཉེ་བ་ན། ཁོང་ཚོས་ཨ་ཐར་གྱིས་

གྲངས་མ་ལོངས་དོགས་ནས་ཇི་ཙམ་སོང་དྲིས་པས། ཨ་ཐར་གྱིས། ཁྱོད་ཚོས་
སྐྱབས་འགྲོ་གྲངས་ཀ་གསོག་གིན་ཡོད་དམ་ཟེར་བ་ལྟར། སྐྱབས་འགྲོའི་དམིགས་པ་

སྐྱོང་བཞིན་གྲངས་བསགས་ན་གནད་དུ་སྨིན་པ་འོང་གསུངས། སྡོམ་གསུམ་གང་ཁས་བླངས་ཀྱང་སྐྱབས་འགྲོ་རྩོམ་བྱེད་དུ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། དེ་མེད་པར་མི་སྐྱེ་བ་
དཔེར་ན་ས་གཞི་ནི་ཁང་ཁྱིམ་དང༌། ལོ་ཏོག །རྩི་ཤིང་ནགས་ཚལ་སོགས་སྐྱེ་བའི་

རྟེན་ཡིན་པ་ལྟར་སྐྱབས་འགྲོ་ནི་སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་གཞི་རྟེན་ཡིན།

སྐྱབས་འགྲོ་ཡོད་ན་སྔོན་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པའང་མང་པོ་འཛད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

404

པ་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲས་རང་གི་ཡབ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་

འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་བཀྲོངས་པ་སོགས་མཚམས་མེད་དང༌། ཉེ་བའི་མཚམས་མེད་བྱས་པའང་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ལས་སྒྲིབ་བྱང་བ་དང༌། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ཙམ་བརྗོད་པ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལྟ་བུ་ཚར་རེ་བཀླག་
ནའང་བསྐལ་པ་མང་པོའི་སྡིག་སྒྲིབ་བྱང་བར་མདོ་སྡེ་ནས་ཕན་ཡོན་ཡང་ཡང་
གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང༌། སྐྱབས་སོང་བསོད་
ནམས་གཟུགས་མཆིས་ན། །ཁམས་གསུམ་འདི་ཡང་སྣོད་དུ་ཆུང༌། །ཞེས་པ་ལྟར་
སྐྱབས་འགྲོ་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་བསོད་ནམས་དཔག་གིས་མི་ལང་བ་ཡོད།
ལྷག་པར་སངས་རྒྱས་ནི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སོང་བས་དེ་ལ་བསྐྲུན་པའི་དགེ་རྩ་ཀུན་སློང་རྣམ་དག་གིས་མ་ཟིན་ཀྱང་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་ངེས་པར་འགྲོ་སྟེ།
སྙིང་རྗེ་པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས། ཀུན་དགའ་བོ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཁྱིམ་བདག་
ཞིང་པའི་ཞིང་དོ་མེད་པ། སྡོང་དུམ་དང་ཚེར་མ་མེད་པ། གྱོ་མོ་དང་གསེག་མ་མེད་པ༑ ས་སྣག་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་ཏེ། ལེགས་པར་རྨོས་ཤིང་ལག་བྱེད་ཀྱིས་ཕྱིན་
པར་བྱས་ལ། དེའི་ས་བོན་ཡང་སར་པ་གྲུང་པོ་ཚེས་ལེགས་པར་བྱས་པ། རླུང་དང་
ཉི་མས་མ་སྣད་པ། མ་ཆག་མ་གྲུགས་ཤིང་མ་རུལ་ཏེ་ཆུད་མ་ཟོས་པར་གྱུར་ལ། ས་བོན་དེ་དག་དུས་དང་ཚིགས་སུ་ཞིང་ལ་བཏབ་སྟེ་དུས་དུས་སུ་ཆུས་བཅུས། དུས་སུ་
བསྐམས། ཐམས་ཅད་ལས་ལེགས་པར་བསྲུངས་ནས། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ནས་ཁྱིམ་
པ་ཞིང་པ་དེ་དུས་གཞན་ཞིག་ན་ཞིང་གི་དྲུང་དུ་སོང་སྟེ་ཞིང་གི་མུར་འདུག་ནས། ཀྱེ་
ས་བོན་ཁྱེད་ས་བོན་དུ་མ་གྱུར་ཅིག །ཀྱེ་ས་བོན་ཁྱེད་མ་སྐྱེ་ཞིག །མ་འཕེལ་ཅིག །ང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

405

ལ་འབྲས་བུ་མི་དགོས། རྙེད་པ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་དེ་སྐད་ཟེར་ན། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་
ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། ཁྱིམ་བདག་ཞིང་པ་དེའི་ཚིག་གིས་ས་བོན་དེ་དག་ས་བོན་མ་
ཡིན་པར་འགྱུར་རམ། གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལགས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་མ་ལགས་སོ། །བཀའ་སྩལ་པ། འབྲས་བུ་དེ་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་

འགྱུར་རམ། རྙེད་པ་མངོན་པར་མི་འགྲུབ་བམ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལགས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་མ་ལགས་སོ། །བཀའ་སྩལ་པ། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་
བཞིན་དུ་སྲིད་པ་ལ་བསྟོད་ཅིང་སྲིད་པ་ལ་དགའ་བས་སངས་རྒྱས་ལ་ཡོན་ཕུལ་ནས་
དགེ་བའི་རྩ་བ་འདིས་བདག་ཅག་ནམ་ཡང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་མ་
གྱུར་ཅིག་ཅེས་དེ་སྐད་ཟེར་ཡང་དེ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་བའི་

གནས་མེད་གོ་སྐབས་མེད་ཀྱི། ཀུན་དགའ་བོ་སངས་རྒྱས་ལ་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བའི་
རྩ་བ་དེ་དག་མི་འདོད་ཀྱང་འབྲས་བུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་མ་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པའི་བར་དུ་འགྱུར་བར་ང་སྨྲའོ། །དེ་ལྟར་ཇི་ཙམ་དུ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ལ་སེམས་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་འབྲས་བུའང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་མ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་

འགྱུར་བར་ང་སྨྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན།

མི་དང་མི་མིན་གྱི་གནོད་པས་ཀྱང་མི་ཚུགས་ཏེ། མུ་སྟེགས་རླུང་ཞགས་
གྲུབ་པས་ནང་པའི་དགེ་བསྙེན་གཞོན་ནུ་ཞིག་ལ་རླུང་ཞགས་འཕངས་ཀྱང་གླགས་

མ་རྙེད་པ་དང༌། རྒྱ་གར་ནས་མི་གཅིག་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཁྲིམས་ཕོག་སྟེ་དུར་ཁྲོད་དུ་
བོར་བ་ན། གཞན་མ་དུར་ཁྲོད་དེར་བསྐྱུར་བ་ཐམས་ཅད་དེ་ནུབ་ནས་མི་མིན་ཤ་ཟ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

406

ལྟ་བུས་ཁྱེར་ཏེ་ཟ་འགྲོ་བ་ལས་གཅིག་ཀྱང་སྡོད་པ་མི་འོང་བ་ལ། ཁོས་དགེ་འདུན་
གྱི་ན་བཟའི་ཚལ་པ་ཞིག་སྤྱི་བོར་བཞག་ནས་སྐྱབས་འགྲོ་བྱས་པས་མི་མིན་གྱིས་

གནོད་མ་ཚུགས་པ་དང༌། སྔོན་འབྲོག་པའི་མི་ཞིག་ས་སྟེང་དུ་ཞག་གཅིག་ལུས་པ་

དྲེད་ཀྱིས་བཟུང་སྟེ་ཤི་ལ་ཁད་དུ་བྱས། ཕྱིས་སོས་ནས་མགོ་རྨ་རོར་སོང་བ་ལ། བླ་
མ་ཞིག་གིས་དེའི་རྒྱུ་དྲིས་པ་ན། ཁོས་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པས། བླ་མས་སྐྱབས་འགྲོའི་

མན་ངག་བསྟན། ཕྱིས་ཤིག་ཡང་བསྐྱར་དྲེད་དང་ཐུག་སྐབས་སྐྱབས་འགྲོ་བྱས་
པས། དྲེད་དེས་སྣ་སྣོམས་ཙམ་བྱས་ནས་མིའི་དྲི་ཙམ་ཡང་མ་ཚོར་བར་སོང་བ་
དང༌། ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་སྐྱབས་འགྲོའི་ཚིག་ཙམ་བཏོན་བཞིན་

དུ་མཚན་མོར་དུར་ཁྲོད་དུ་སོང་བའི་ལམ་མཐོང་ཞིང༌། མི་མ་ཡིན་གྱིས་གནོད་པ་བྱ་
མ་ནུས་ལ། མུ་སྟེགས་པའི་ལྷ་རྟེན་ཞིག་ལ་ཕྱག་བཙལ་བས་ཉམས་པའི་ལོ་རྒྱུས་
ལྟར་དང༌། ཡང་དགེ་སློང་ཞིག་ལ་གཞན་གྱིས་རས་ཕུལ་བ་རྐུན་མས་མཐོང་ནས་
མཚན་མོར་བརྐུར་འོངས་པའི་ཚེ་དགེ་སློང་གིས་ཐབས་བྱས་ནས་ཁོའི་ལག་པ་
བཀྱིགས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ། དབྱུག་པས་ལན་གསུམ་དུ་བརྒྱབ་པས། རྐུན་མ་དེ་བྲོས་ཏེ་མི་མ་ཡིན་རྒྱུ་བའི་ཟམ་པ་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་སྔར་
དགེ་སློང་གིས་བརྗོད་པ་བསྐྱར་གྱིན། དེ་གསུམ་ལས་མེད་པ་སྟབས་ལེགས། དེ་
ལས་མང་ཙམ་ཡོད་ན་ཁོ་བོ་གསོད་པ་འདུག་ཟེར་ལྐོག་ལབ་བྱས་ནས་བསྡད་པས། དེ་ནུབ་ཟམ་པའི་སྟེང་དུ་མི་མ་ཡིན་རྒྱུ་མ་ནུས་པའི་རབས་སོགས་གསུངས་ནས།
རང་རེའང་གལ་ལ་ཐུག་ན་འཇིགས་སྐྲག་མི་བྱེད་པར། བློ་གདེང་དཀོན་མཆོག་ལ་
གཏད་དེ་སྐྱབས་གནས་གཅིག་ཆོག་བྱས་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དགོས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

407

ངན་སོང་གི་སྐྱེ་བ་བཟློག་པའང་། ཕག་ཏུ་སྐྱེ་ངེས་པའི་ལྷའི་བུ་ཞིག་གིས་
འཆི་ཁར་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་བ་ན། དེས་བསྐྱབ་མ་ནུས་པར་སངས་རྒྱས་ལ་ཞུས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྐྱབས་འགྲོའི་གདམས་པ་བསྟན་པ་བཞིན་ལྷའི་བུས་

སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་བཞིན་དུ་ཤི། རྗེས་སུ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་དེ་གང་དུ་སྐྱེས་འདུག་
བརྟགས་པ་ན། ལྷ་རྣམས་ནི་རང་སའི་སེམས་ཀྱིས་གནས་འོག་མ་རྣམས་མཐོང་ལ།
གོང་མ་མི་མཐོང་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་དེ་མ་མཐོང་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་ཞུས་པར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ་ན། དགའ་ལྡན་གྱི་ལྷ་གནས་སུ་སྐྱེས་ནས་
ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ཕག་ཏུ་སྐྱེ་ངེས་ཀྱི་ལྷའི་བུ་ངན་སོང་གི་སྐྱེ་བ་ལྡོག་པས་མི་ཚད་
པར། ལྷ་གནས་མཐོན་པོ་དེ་ཙམ་དུ་སྐྱེས་ན། ད་ལྟ་རང་རེས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཚོགས་མ་སོགས་འདོན་སྐབས། དེ་ལ་གནད་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མི་ཤེས་པར་ཕར་ཡེངས་ཚུར་ཡེངས་བྱས་ཏེ་སྡོད། སྭ་བྷཱ་ཝ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་སྒོམ་ཟབ་མདོག་གིས་
མིག་ཚུམ་ཚུམ་གྱི་ཟོབ་བྱེད་པ་ནི། ནང་པའི་འཇུག་སྒོ་དང༌། ངན་སོང་གི་སྐྱེ་བ་ལྡོག་
པའི་ཐབས་རྨད་དུ་བྱུང་བ་གང་ན་ཡོད་མ་ཤེས་པའི་རང་རྟགས་བསྟན་པ་ཡིན། ཇོ་
བོ་ཆེན་པོས་སྐྱབས་འགྲོ་དང་ལས་འབྲས་ཁོ་ན་གནད་ཆེ་བར་གཟིགས་ནས་བསྟན་

པས་མཚན་ལའང་བླ་མ་སྐྱབས་འགྲོ་བ་དང༌། བླ་མ་ལས་འབྲས་པ་ཞེས་གསོལ་བ་བྱུང༌། དེའི་ཚུལ་ཇོ་བོས་གསན་པས་ངའི་མིང་དེས་ཀྱང་བསྟན་པ་ལ་ཕན་གསུངས།
དེས་ན་རང་རེས་འཆི་ཁར་ལག་ཏུ་མི་ཁེལ་བའི་བསྐྱེད་རྫོགས་བསྒོམ་ལོ་བྱེད་པ་
བས་སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་བྱས་ན། རེས་གཅིག་ལ་ངན་སོང་དུ་མི་ལྟུང་བ་ཐག་ཆོད་
པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་དབོན་གྱི་ཞལ་ནས། མདོར་ན་འཆི་བ་མི་རྟག་པ། །བདག་གི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

408

རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་ན། །གསང་བ་འདུས་པ་མི་ཟབ་སྟེ། །འཆི་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་

ཚེ༑ །སྐྱབས་འགྲོའི་ཚིག་གསུམ་ཟབ་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།
ཅི་བསམ་འགྲུབ་པའི་ཐབས་ཀྱང་སྐྱབས་འགྲོ་ལས་ལྷག་མེད། བྱང་སེམས་
རྭ་སྒྲེང་བས། མི་ལ་རེ་བ་མ་ཆེ། ལྷ་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ་གསུངས་པ་ལྟར་སྔོན་གྱི་

སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དག་གིས་གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་ལྷ་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་སྒྲུབ་ལ། སྔར་རྭ་སྒྲེང་དུ་མི་གཅིག་གིས་ཁ་
མཆུའི་རྩོད་པ་སོགས་ཀྱང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བ་བྱུང༌། མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་
ཡང༌། ད་ལྟ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་ཚེ་
འདིར་རྐྱེན་ངན་གང་བྱུང་ཡང་དེ་མ་ཐག་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་གཞོལ་བ་དང༌། བློ་ནི་གང་

གོམས་པ་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་འཆི་ཁར་ཡང་སངས་རྒྱས་རྗེས་
སུ་དྲན་པ་སོགས་འབྱུང་སྟེ། མདོ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། དེ་བཞིན་རྒྱལ་བ་ཡི་ནི་

སྐུ་བྱད་དང༌། །ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ཐུབ་དབང་དྲན། །རྟག་པར་རྗེས་སུ་དྲན་པ་བསྒོམ་བྱས་ན། །དེ་ལ་སེམས་གཞོལ་རབ་ཏུ་འབབ་པར་འགྱུར། །ཅེས་དང༌། ལུས་
དང་ངག་དང་ཡིད་རབ་དང་བ་ཡིས། །རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་དག་གི་བསྔགས་པ་

བརྗོད། །དེ་ལྟར་དེས་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་བསྒོམས་པས། །ཉིན་མཚན་དུ་ཡང་འཇིག་

རྟེན་མགོན་པོ་མཐོང༌། །ནམ་ཞིག་དེ་ནི་ན་ཞིང་མི་བདེ་ནས། །ཤི་ལ་ཐུག་པའི་སྡུག་
བསྔལ་ཚོར་བྱུང་ན། །སངས་རྒྱས་ལ་ནི་དྲན་པ་མི་ཉམས་ཏེ། །སྡུག་བསྔལ་ཚོར་བས་
འཕྲོག་པར་ཡོང་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེར་མ་ཟད་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་དལ་འབྱོར་འཐོབ། སྐྱབས་དང་མཇལ། སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་པ་དང་མི་འབྲལ་ཞིང༌།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

409

མཐར་ཐུག་ལམ་ལ་བསླབ་ནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་རང་རྒྱུད་ལ་འགྲུབ་སྟེ་མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བ་འོང་གསུངས།

ལྔ་པ་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་བསླབ་བྱ་ལ་གཉིས།

སོ་སོའི་བསླབ་བྱ་དང༌། ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱའོ། །དང་པོ་སོ་སོའི་བསླབ་བྱ་
ལའང་དགག་པའི་བསླབ་བྱ་དང༌། སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་སངས་

རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་བ་སོགས་མི་བྱེད།
ད་ལྟ་དགེ་སློང་འགའ་རེས་ཀྱང་གྲ་མ་འགྲིགས་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་འུ་ཐུག་པ་ན། འཇིག་

རྟེན་པའི་ལྷ་རྟེན་རྩར་སོང་ནས། ཕྱག་དམར་སྒུར་སྒུར་དུ་འཚལ་བ་ནི་ཆོས་པའི་རྐང་

དྲངས་པ་སྟེ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྐྱབས་ལ་གཉིས་འཛིན་ཙམ་བྱུང་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་
སྐྱབས་འགྲོའི་སྡོམ་པ་འཇིག་འགྲོ་བས་ནང་པའི་གྲལ་ནས་བུད་ཚར་བ་ཡིན། འོན་
ཀྱང་ལྷ་ཀླུ་རྒྱལ་བཙན་སོགས་ལ་གཏོར་མ་དང་བསང་གསུར་བཏང་ནས་ཆོས་
མཐུན་གྱི་གྲོགས་བཅོལ་བ་ཙམ་རུང་ཡང༌། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་མི་དགོས་ཏེ། གཞན་ལ་
རྔན་པ་སྟེར་ནས་ལས་ཀའི་རོགས་བཅོལ་བ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་མི་དགོས་པ་དང་འདྲ།
ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ནི་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་འཚེ་མི་བྱེད། གནོད་འཚེ་ཡང་སྲོག་གཅོད་བརྡུང་བརྡེག་འཕྲོག་པ་སོགས་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལྟ་ཅི། མི་འོས་པའི་ཁྲལ་
འགེལ་བ་དང༌། དུད་འགྲོ་ལྟ་བུར་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཁལ་ལྕི་མོ་འགེལ་བ་
ཚུན་ཡང་གནོད་འཚེ་ཡིན་པས་མི་རུང༌། དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་གྲོགས་
མུ་སྟེགས་ཅན་དང་མི་འགྲོགས་པ་སྟེ། བོད་འདིར་མུ་སྟེགས་པ་དངོས་མེད་ཀྱང་དེ་
དང་ཆ་འདྲ་བ་དཀོན་མཆོག་དང་ལས་འབྲས་ཟེར་བ་དེ་ཅང་ཨེ་བདེན་ན། དེ་འདྲ་བླ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

410

མ་དང་དགེ་བཤེས་ཁ་བདེ་བ་དག་གིས་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་ཟེར་བ་ཡོད་པས་དེ་དག་དང་འགྲོགས་འདྲིས་མི་ཉན། རང་རེ་སེམས་ལ་བརྟན་པ་མ་ཐོབ་པས། དེ་དག་གི་ཁ་

ལ་བལྟས་ནས་བློ་འགྱུར་ཉེན་ཡོད་པས། གྲོགས་ངན་དེ་འདྲ་དང་རྒྱང་བསྲིང་དགོས། པོ་ཏོ་བའི་དྲུང་ན། སངས་རྒྱས་བྱོན་པ་མི་བདེན་པར་སྨྲ་བ་བྱུང་བ་ན། དེ་ལ་དགེ་
བཤེས་ཀྱིས་ཐབས་མཛད་དེ། འོ་ན་ཁྱེད་རང་གི་ཕ་མེས་ཏེའུ་རྣ་གོང་ཡང་མ་བྱུང་
གསུངས་པས། དེ་བྱུང་སྟེ་དེས་བཞག་པའི་ལག་རྗེས་འདི། ཡིག་རིས་འདི་ཞེས་སྨྲས་
པར་པོ་ཏོ་བས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་རིགས་མཚུངས་བཀོད་དེ། སངས་རྒྱས་བྱོན་པའི་

ཕྱག་རྗེས་འདི། གསུང་རབ་འདི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ན། གཞི་ནས་ཁོས་སངས་
རྒྱས་བྱོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་བྱུང་ཚུལ།
གཉིས་པ་སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱ་ནི། དང་པོ་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་
བས་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ཇི་ལྟར་བདེ་གཤེགས་སྐུ་གཟུགས་ཤིང་ལས་

ཀྱང༌། །བགྱིས་པ་ཅི་འདྲ་ཡང་རུང་མཁས་པས་མཆོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཟུགས་རྒྱུ་དང་བཟོ་དབྱིབས་ངན་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ཙྪ་ཁང་ནང་གི་ཆག་དུམ་ཡན་ཆད་ལ་སངས་རྒྱས་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཇོག་དགོས། རང་རེས་རྒྱ་གར་ལི་མ་དང་ཟངས་གསེར་སོགས་ཀྱི་སྐུ་ལ་དད་པ་ཆེར་བྱེད་ཅིང་ལྷ་ཁང་གི་

ཕུག་ཏུ་བཞག །འཇིམ་པ་ལས་བྱས་པ་སོགས་ལ་དད་པ་ཆུང་ཞིང༌། ཆག་གྲུམ་

སོང་བ་ལྟ་བུ་ནི་ལྕི་རྭ་སོགས་སུ་བཞག་ནས་ནམ་ཞིག་ཙྪ་ཁང་དུ་བསྐྱལ་བ་དེ་འདྲ་ཡོད། སྐུ་འདྲ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྐྱེལ་བ་འདི་རང་གི་བསོད་ནམས་ཕྱིར་སྐྱེལ་བ་ཡིན་ཞེས་
བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་སྐུ་ཐང་སོགས་ཀྱང་བརྙིངས་པ་ན་གོང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

411

གཤམ་ཕྲལ་ཏེ་མེ་ལོང་བསྒྲིལ་ནས་འཇོག་པ་སོགས་ནི་རང་གིས་དཀོན་མཆོག་ལ་
དད་གུས་མེད་པར་རྩ་བ་རུལ་བའི་རྟགས་ཡིན་གསུངས།
གཉིས་པ་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ནི། ཡི་གེ་ན་གཅིག་ཚུན་ཆད་ལ་
ཆོས་དཀོན་མཆོག་དངོས་ལྟར་གུས་པ་བྱ་དགོས། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན། ཚེ་རབས་ནས་ཚེ་རབས་སུ་གླེན་ཞིང་གཏི་མུག་པར་འགྱུར་བ་སོགས་སྐྱོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། ཤ་
ར་བའི་ཞལ་ནས། རང་ཅག་ཆོས་ལ་རྩེད་མོ་ཅི་ཡང་བྱེད་པར་འདུག་སྟེ་ཆོས་དང་
ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་མ་གུས་པ་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན། རྨོངས་པ་ད་ལྟའི་འདི་

གས་ཆོག་གི་རྨོངས་པའི་རྒྱུ་མ་སོག །འདི་ལས་རྨོངས་ན་ཅི་བཏུབ་གསུངས་པ་
ལྟར་ཡིན། དེ་ཡང་རང་རེ་རྣམས་དངུལ་སྐར་ལྔ་དང་ཡི་གེ་ཤོག་འཛར་གཉིས་ལས་

དང་པོ་མཐོང་ཆེ་སྟེ། དངུལ་རྫབ་དོང་སོགས་སུ་ལྷུང་བ་མཐོང་ན། དབྱུག་པ་རིང་པོ་ཚུན་གྱི་ཐབས་བྱས་ཏེ་ལེན་ལ། ཡི་གེ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མི་བྱེད། སྔོན་རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྗེས་སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ་གནང་སྐབས། སྡེ་པ་གཞུང་ནས་ལྕགས་སྟག་ཞིབ་གཞུང་

ཟེར་བ་དེ་གསར་འགོད་མཛད་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་ཁོང་ཕེབས་དགོས་བྱུང་བར། དེའི་
ཚེ་རྫོང་གཞིས་ཁག་དུ་མའི་གཏན་ཁྲ་ཡིག་རིགས་མང་པོ་བཀྲམ་ནས་ཡོད་པར་
ཆབ་གསེང་ཕེབས་སྐབས་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཡི་གེ་རྣམས་ཕན་ཚུན་དུ་བསལ་ཏེ་བྱོན་
པའི་ལོ་རྒྱུས་བཞིན་བྱ་དགོས།
གསུམ་པ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ནི། དགེ་
བཤེས་སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོས་ལྷན་པ་སེར་པོ་རེ་འགོམ་
པའི་སར་ཡོད་ཀྱང་མི་འགོམ་པར་སྤྲུགས་ནས་ས་གཙང་སར་སྐྱེལ་བར་གནང་བའི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

412

ཕྱག་བཞེས་ལྟར་དགེ་འདུན་པའི་ན་བཟའི་ཚལ་བུ་དང་ལྷན་པ་དམར་སེར་ཙམ་ས་ལ་
ལྷུང་བ་དང༌། གྱོན་པ་དག་ལའང་ཤིན་ཏུ་གུས་པ་བྱ་དགོས་ཏེ། སའི་སྙིང་པོ་འཁོར་ལོ་
བཅུ་པའི་མདོ་ལས། ཙམ་པ་ཀ་ཡི་མེ་ཏོག་སྙིགས་གྱུར་ཀྱང༌། །མེ་ཏོག་རྣམ་པ་གཞན་པས་ཤིན་ཏུ་ལྷག །དགེ་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་སྡིག་སྤྱོད་ཀྱང༌། །མུ་སྟེགས་
ཅན་དག་ཐམས་ཅད་ཀུན་པས་མཆོག །ཅེས་གསུངས། འོ་ན་དེ་འདྲ་ཙམ་ལའང་མ་གུས་ན་ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། ལྷག་བསམ་བསྐུལ་བའི་མདོ་ལས། ཡོན་ཏན་འདོད་པ་ནགས་ན་གནས་པ་ཡིས། །ཕ་རོལ་དག་གི་སྐྱོན་ལ་བརྟག་མི་བྱ། །བདག་ནི་

ཁྱད་པར་འཕགས་ཤིང་བདག་མཆོག་ཅེས། །དེ་སྙམ་དུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་མི་བྱ་

འོ༑ །རྒྱགས་འདི་བག་མེད་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་སྟེ། །དགེ་སློང་དམན་ལ་བརྙས་པར་ཡོང་མི་བྱ༑ །བསྐལ་པ་གཅིག་གིས་ཐར་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །འདི་ནི་བསྟན་པ་འདི་ལ་གོ་རིམ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལྟར་འབྱུང་གསུངས།
གཉིས་པ་ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱ་ལ་དྲུག་ལས། ཡོན་ཏན་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་
ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི། གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར་ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་པ་དང་
བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། མཆོག་གསུམ་ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དྲན་ཏེ་ཡང་ཡང་སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་པའོ། །བཀའ་དྲིན་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་ཅི་ཟ་ཅི་འཐུང་གི་ཕུད་
ཀྱིས་མཆོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་གསུམ་ཡིད་ཡུལ་ནས་མ་

བརྗེད་པར་བཟའ་བཏུང་གི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུའང་ཕུད་ཀྱིས་མཆོད་པ་འབུལ་བ་
སྟེ༑ དེ་ལྟར་མཆོད་པ་ཕུལ་ན་ཕན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མཆོག་གསུམ་ནི་ཞིང་གོང་ན་
མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པས་ཁྱད་གསོད་དང༌། བག་མེད། ལེ་ལོ་སོགས་མ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

413

འདྲེས་པར་ཐ་ན་ཡོན་ཆབ་ཏིང་གང་འབུལ་བ་ཚུན་ཆད་ཀྱང་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མདུན་དུ་གསོལ་དཔོན་གསར་པས་གསོལ་ཇ་ཞུ་བ་ལྟར་དགོས་
གསུངས། གཞན་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་འགོད་པ་ནི། མུ་སྟེགས་པའི་སྟོན་པ་རྫོགས་བྱེད་
སོགས་དང༌། བོན་སྟོན་པ་གཤེན་རབས་དང༌། དེ་དག་གི་ཆོས་དང༌། དེའི་རྗེས་
འཇུག་གྲོགས་ངན་པ་སོགས་ལ་མོས་ནས་སྐྱབས་སུ་བཟུང་བའི་དབང་གིས་ལས་

ངན་པ་བསགས་པ་རྣམས་བཟློག་པ་དང༌། གཞན་ཡང་དཀོན་མཆོག་ལ་དད་གུས་མེད་པའི་རིགས། ལམ་དུ་བཀྲིར་རུང་བ་རྣམས་ལ་སྐད་ཆའི་ཞོར་ཚུན་ཆད་དུ་དཀོན་
མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་འགོད་པ་དང༌། ཕན་ཡོན་དྲན་
པའི་སྒོ་ནས་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི། དཀོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་ཅིང་སྙིང་ཐག་པ་ནས་དད་པ་
བསྐྱེད་དེ་ཉིན་མཚན་དུས་དྲུག་ཏུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན།

བྱ་བ་གང་བྱེད་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་ལ་བློ་བཀལ་ནས་བྱེད་པ་ནི། བྱ་བ་ཆེ་
ཆུང་ཇི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱང་མཆོག་གསུམ་ལ་བློ་བཀལ་ནས་དཀོན་མཆོག་མཆོད་
པ་ལ་བརྩོན་ཏེ་སྒྲུབ་པ་ལས། བསམ་ངན་གཡོ་སྒྱུ་དང༌། ཡུལ་འདྲེ་རྒྱལ་བཙན་མོ་བོན་སོགས་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའོ། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྲོག་གམ་ཐ་ན་
བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་མི་སྤོང་བ་ནི། སྐྱབས་འགྲོ་བཏང་ན་ནང་པའི་གྲལ་ནས་
བུད་འགྲོ་ཞིང༌། ནང་པ་མ་ཡིན་ན་དགེ་ཚུལ་སློང་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
རིགས་དང༌། གསང་སྔགས་པ་ཡང་མིན་པར་འགྱུར་བས། སྐྱབས་འགྲོ་སྡོམ་པ་
གཏོང་བའི་གཏོང་རྒྱུ་མིན་ཡང༌། སྐྱབས་འགྲོ་བཏང་ན་སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་བཏང་བ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

414

ཡིན་པས། དེས་ན་ཆེ་བ་སྲོག་གི་ཕྱིར་རམ། ཆུང་བ་ལ་ཐ་ན་བཞད་གད་ཙམ་གྱི་
ཕྱིར་མནའ་བསྐྱལ་བ་ཚུན་དུ་དཀོན་མཆོག་མི་སྤང་བ་ཡིན། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་
ལས། སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏོང་བ་དང་འགལ་བ་ནི་སྐྱབས་འགྲོ་གཏོང་བ་དངོས་
ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མ་བཏང་ཡང་དེ་དག་དང་མི་མཐུན་པའི་

སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ལ་གཉིས་འཛིན་བྱེད་ན་ཡང་གཞན་དུ་མི་སྨྲ་བ་དང་
འགལ་ཞིང་སྐྱབས་ལ་བློ་མ་ཁེལ་བས་གཏོང་ལ། ཞེས་གསུངས། མཆོག་གསུམ་སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏོང་བ་ནི་སྔར་ནང་པའི་དགེ་བསྙེན་ཞིག་ལ་མུ་སྟེགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཁྱོད་སྐྱབས་འགྲོ་མི་གཏོང་ན་གསོད་བྱས་པས་དགེ་བསྙེན་གྱིས་སྐྱབས་

འགྲོ་མ་བཏང་བར་མུ་སྟེགས་པས་བསད་པ་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་
གསུངས་ནས། སླར་ཡང་བསྐྱར་བཤད་མཛད།
༈ ཉིན་བཅུ་གསུམ་པར། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང༌། ཤི་ནས་ངན་འགྲོར་མི་སྐྱེའི་གདེང་མེད་ཅིང༌། །ཞེས་སོགས་དྲངས་ཏེ་སྔོན་འགྲོའི་གསུང་

བཤད་མདོར་བསྡུས་ཤིག་སྩལ་ནས། སྔོན་དུ་ས་བཅད་ཇི་ལྟར་སོང་ཟིན་པ་རྣམས་
དང༌། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟན་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་སྐྱབས་
འགྲོའི་སྐོར་ལ་བསྐྱར་བཤད་མཛད། སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནས། ཁྲིད་
ཀྱི་ས་བཅད་སྐབས་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་དང༌། སྐྱབས་འགྲོ་ས་བཅད་སོ་
སོར་ཡོད་ཀྱང༌། མྱོང་འཁྲིད་སྐྱོང་སྐབས་འོག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་སྦྲགས་ནས་བསྒོམ་དགོས། དེའི་ཚུལ་ནི། སྤྱི་བོའི་བླ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་རྗེས། དེའི་ཐུགས་ཀ་ནས་

སྐྱབས་ཡུལ་ཚོགས་ཞིང་ལྟར་ཆ་ཚང་ཞིག་མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་སྤྲོས་ཏེ། དམྱལ་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

415

སོ་སོ་དང༌། དུད་འགྲོ། ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སོ་སོར་ཤུགས་དྲག་ཏུ་
བསམས་ནས། རེ་རེའི་མཐར་འཇིགས་སྐྲག་རེ་བྱུང་བ་ན། སྐྱབས་འགྲོ་རེ་རེ་བྱས་ཏེ་
སྦྲགས་པ་ཡིན། འདིའི་སྐབས་དཔེར་ན། འཇིག་རྟེན་ན་མི་ནག་ཆེན་ཉམ་ཐག་ཅིག་

མགོ་འདྲེན་དཔོན་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་རྙེད་པ་ན་རང་ཉིད་འཁོས་ཀ་དམན་ཡང་རྒྱབ་རྟེན་
དཔོན་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་སྙམ་དུ་བློ་བདེ་འབོལ་གྱིས་དེ་ལ་མགོ་འདྲེན་བཅོལ་བ་ལྟར། ངན་སོང་ལ་འཇིགས་པ་ན་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་བསླུ་བ་མེད་པ་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་བདག་གི་མགོན་སྐྱབས་སུ་བཞུགས་ཡོད་སྙམ་དུ་བློ་ལིངས་ཀྱིས་

བཀལ་ཏེ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས། སྐྱབས་འགྲོ་གྲངས་གསོག་བྱེད་ན་སྦྱོར་
ཆོས་ཀྱི་དབུ་དེར་བྱས་པས་ཆོག་མོད། མཚམས་འདིར་དམིགས་སྐོར་གསུམ་དང་
སྦྲགས་ཏེ། བླ་མ་ཡི་དམ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་
བུའི་སྒོ་ནས་བསགས་ཀྱང་རུང་གསུངས། དེ་ཡང་དམྱལ་བ་ཡང་སོས་པ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་སྐབས་ལ་མཚོན་ན་དམིགས་སྐོར་གསུམ་ལས། དང་པོར་རང་
ཉིད་དེར་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཉམས་བཏོན་ཏེ་བཟོད་ཐབས་མེད་པའི་ཚུལ་བསམ། དེའི་ཚེ་ད་ལྟ་རང་རེ་དེར་སྐྱེས་མེད་སྙམ་པ་བྱུང་མཚམས། དམིགས་སྐོར་གཉིས་པ། ད་ལྟ་

དེར་སྐྱེས་མ་ཟིན་ཀྱང་དེར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་ལས་སྟོབས་ཆེ་བ་མང་པོ་བསགས་ལ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་ཅིང༌། དེ་དག་མ་ཤི་ཚུན་ལ་སྦྱོང་མི་ནུས་པའི་ཚུལ་དང༌། དེ་མ་ནུས་
ན་དེས་དེར་སྐྱེ་ངེས་པའི་ཚུལ་བསམས་ཏེ་འཇིགས་སྐྲག་གི་བློ་བསྐྱེད། དེ་ནས་
དམིགས་སྐོར་གསུམ་པ། དེ་ལྟ་བུའི་ངན་སོང་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་ཡུལ་འདི་

རྣམས་ལ་མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་གསུམ་སོགས་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་མངའ་བས། འདི་ལྟ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

416

བུའི་སྐྱབས་བཙལ་དུ་ཡོད་པ་སྟབས་ལེགས་སྙམ་དུ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱ་བ་སོགས་
རིགས་འགྲེ་གསུངས། དེ་ཡན་གྱིས་སྐྱབས་འགྲོའི་ཁྲིད་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པའི་ཚུལ་
དུ་ལེགས་པར་ཞུས་ཟིན་ནས།

གཉིས་པ་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་

བསྐྱེད་པ་ལ།
དེ་ལྟར་དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་ངན་འགྲོའི་སྐྱེ་བ་ལན་རེ་ལན་
གཉིས་ཙམ་བཟློག་པར་ངེས་ཀྱང༌། ངན་སོང་ལས་གཏན་དུ་ཐར་བ་མ་ཡིན་པས།

ཕྱིན་ཆད་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་བློ་གདེང་བརྟན་པོ་ཞིག་རྙེད་འདོད་ན་སྐྱབས་
འགྲོའི་བསླབ་བྱ་ལ་འབད་དགོས། དེ་མ་འབད་ན། དཔེར་ན་མི་ནག་ཆེན་ཞིག་གིས་

ཁ་དྲག་པའི་དཔོན་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་བ་ན། དེས་ཕྱིན་ཆད་བླང་དོར་འདི་དང་འདི་

གྱིས་ཟེར་བ་རྣམས་མི་ཉན་པར། ལས་ཚབས་པོ་ཆེ་ཤ་སྟག་བྱས་ན་དཔོན་དེས་ཀྱང་སྐྱོབ་ཐབས་མེད་པར་སླར་ཁྲིམས་ཀྱིས་མནར་བ་བཞིན་དུ་རང་ཅག་གིས་ཀྱང་

སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱ་ཚུལ་བཞིན་མ་བསྲུངས་ན། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱིས་ཅི་

ཡང་མཛད་དུ་མེད་པས། དེའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་དེས་བསྟན་པའི་ངན་སོང་ལས་སྐྱོབ་པའི་

སྐྱབས་དངོས་ནི་ཆོས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་ལས་འབྲས་ཀྱི་བླང་དོར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན།
ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་མ་སྐྱེས་ན། དགེ་བ་ཆུང་ངུ་ནས་སྒྲུབ་འདོད་དང༌།
མི་དགེ་བ་ཆུང་ངུ་ནས་སྤོང་འདོད་མི་སྐྱེ་ལ། ལས་འབྲས་ཀྱི་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་མ་

བྱས་ན་མཁས་པ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་དང༌། གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིན་ཡང་

དམྱལ་བར་འགྲོ་སྟེ། བླ་མ་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པས་ཟམ་ཁ་ཞིག་ནས་ཞལ་ཕྱིར་གཟིགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

417

ཀྱིས་ཇོ་བོ་རྗེ་ལ། ཇི་སྲིད་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་མ་སྤངས་ཀྱི་བར་དུ་ལས་འབྲས་ལ་མ་

བརྩིས་ན། མཁས་པ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་དང་རྣལ་འབྱོར་པ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དམྱལ་
བར་སྐྱེས་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་དང༌། རྭ་ལོ་ཆེན་པོ་ཡང་དམྱལ་བར་དར་གྱི་ཕོ་

ལོང་བརྡབ་པའི་ཡུན་ཙམ་དུ་ཕེབས་དགོས་བྱུང་བར་གསུངས་ཡོད། ཡང་རྒྱ་གར་ནས་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་ཡི་དམ་དེའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་གདུག་
འདྲེ་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེས་པ་བོད་དུ་འོངས་པ་ལ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་ཁོ་འདིར་བསྡད་ན་

བོད་ལ་གནོད་གསུངས་ཏེ་གཏོར་མ་བསྔོས་ནས་ཕྱིར་སྐྲོད་པར་མཛད་པ་དང༌། ལྷས་བྱིན་ལ་ཆོས་ཕུང་གཅིག་བློ་ལ་ཡོད་པས་ཀྱང་མ་ཕན་པར་དམྱལ་བ་རབ་ཏུ་ཚ་བར་
སྐྱེས། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ཙ་ན་ཀྱ་ཞེས་པ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་གྲུབ་པས་མི་མང་པོ་མངོན་
སྤྱོད་ཀྱི་མཐུས་བསད་པས་དམྱལ་བ་མནར་མེད་དུ་སྐྱེས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན།

ལས་འབྲས་ཚུལ་བཞིན་མ་བསྲུངས་ན། མཚམས་བསྙེན་སྒྲུབ་བྱས་ཀྱང་མི་ཕན་ཏེ།
འཕན་པོ་ཕོད་མདོའི་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡི་དམ་གྱི་གཟུགས་
ཅན་གྱི་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེས་ནས། སྒྲུབ་གྲོགས་རྩར་གསུར་སློང་བར་འོངས་པ་དང༌།
བྲི་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་གནས་བརྟན་ཞིག་ཀྱང་ཡི་དྭགས་ལག་པ་ཕྱིན་ཀ་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་
ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ཚུལ། དེས་ན་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་བླང་དོར་མ་ཐུབ་ན།
མཁས་པ་དང་གྲུབ་པ་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་པར་མ་ཟད། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་
བསམ་མི་ཁྱབ། །བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡང་དུད་འགྲོར་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ལས་འབྲས་ཁྱད་དུ་བསད་ན་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡང་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་གསུངས། དེས་ན་སྒོམ་གྱི་འགོ་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་དང༌། ལམ་རིམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

418

གྱི་འགོ་དལ་འབྱོར། ཆོས་ལག་ལེན་གྱི་འགོ་ལས་འབྲས་ནས་ཚུགས་པ་ཡིན། འདི་

ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་ཏེ། འདིའི་འཇིག་རྟེན་པ་ཞེས་
པ་སོ་སྐྱེ་ལ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ཉིད་ལ་གཙོ་ཆེ་བ་བྱེད་དགོས་
པའི་དོན་ཡིན། ད་ལྟ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ལྟ་བ་ལ་མོས་པ་ཆེ་མདོག་ཁ་བར་བྱེད་ཀྱང༌།
དང་པོར་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་སྐྱེས་ནས་འདི་ལ་སྤང་བླང་ཚུལ་བཞིན་

དུ་བྱེད་པ་དགོས་ཀྱི། དེ་མིན་ཆོས་དྲན་ཁུལ་གྱི་ཁ་ཏོན་སུམ་སུམ་ཞིག་དང༌། ལྟ་བ་

བསྒོམ་ཁུལ་གྱི་མཉམ་གཞག་འདྲ་བྱེད་པར་བརྩོན་པ་ནི། ཆོས་ཟེར་བ་ག་འདྲ་བྱེད་
དགོས་མ་ཤེས་པའི་རྟགས་ཡིན། འགའ་ཤས་རང་གིས་ཀྱང་ཉིན་མཚན་ཐམས་ཅད་
དུ་སྡིག་པ་བྱེད་ལ། འཁོར་གཡོག་དགེ་ཕྲུག་གཞན་མང་པོ་ཡང་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་མངགས་ནས་སྡིག་པའི་ལས་མང་པོ་རྒྱ་བཀྲམ་སྟེ། སྔ་ལངས་ཕྱི་ཉལ་གྱིས་ཁ་ཏོན་
འདྲ་བྱེད་ཁུལ་བྱེད་པ་ནི་ལག་ལེན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གོ །
དེས་ན་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་སྐྱེ་བ་ལ་ལས་འབྲས་བསམ་
དགོས་པས། འདི་ལ་གསུམ།

ལས་འབྲས་སྤྱིར་བསམ་པ།

བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ། བསམས་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། སྤྱིར་བསམ་ཚུལ་དངོས་དང༌། སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལས་ངེས་པའི་ཚུལ། ལས་འཕེལ་ཆེ་བ། ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་འཕྲད་པ། ལས་བྱས་པ་
ཆུད་མི་ཟ་བ་བཞི་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལས་ཀྱི་ཚུལ་བཞིར་གསུངས་པ་དེ་
དག་ཡིན་པས་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ། དེའི་དང་པོ་ལས་ངེས་པ་ནི། འདུལ་བ་ལུང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

419

ལས། ཅི་འདྲ་བ་ཡི་ལས་བྱས་པ། །འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱུ་དགེ་བ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་བདེ་བ་ཁོ་ན་ལས་སྡུག་བསྔལ་མི་
འབྱུང༌། རྒྱུ་མི་དགེ་བ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཁོ་ན་ལས་བདེ་བ་མི་འབྱུང་

བའི་རྒྱུ་འབྲས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ས་བོན་རོ་ཚ་བ་ལས་འབྲས་བུ་སོགས་རོ་ཚ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཁ་བ་ལས་ཁ་བ། མངར་བ་ལས་མངར་བ་འབྱུང་བ་ངེས་པ་ལྟར་ད་ལྟ་རྒྱུའི་སྐབས་སུ་གཟབ་དགོས་པ་ལས། འབྲས་བུ་གྲུབ་ཚར་ནས་འཆོས་
ཐབས་མེད། རང་རེའི་ན་ཚ་སོགས་འགའ་ཞིག་ལ་རིམ་གྲོས་མི་ཕན་པ་ཡང་རྒྱུ་
འབྲས་སོ་སོར་སོང་བ་སྟེ། ས་བོན་སིར་པན་ལྟ་བུ་ཁ་ཚ་བ་ཞིག་བཏབ་ནས་སྐྱེས་
ཟིན་ན། དེ་མངར་མོ་འོང་ཐབས་ཀྱིས་གཡས་གཡོན་དུ་རྒུན་འབྲུམ། ཁམ་བུ་སོགས་
བཏབ་ཀྱང་སིར་པན་མངར་བར་བྱེད་མི་ཐུབ་པར་སོ་སོ་ནས་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་
ན་རྒྱུ་གང་འདྲ་ཞིག་བསགས་ན་འབྲས་བུ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྱུང་བས་ལས་འབྲས་ནི་

ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་སྔོན་ཚེ་དང་ལྡན་པ་སྙན་པ་བཟང་ལྡན་གྱི་ལུས་མི་སྡུག་པ་
དང༌། སྐད་ཤིན་ཏུ་སྙན་པ་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་སྔོན་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གིས་མཆོད་རྟེན་ཆེན་
པོ་གཅིག་བཞེངས་སྐབས་དེའི་ལས་བྱེད་པའི་གླ་མིའི་གྲས་སུ་སྐྱེས་ཏེ། མཆོད་རྟེན་
བོངས་ཚད་ཆེ་བས་ཁོས་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་འདི་འདྲ་བཟོས་ནས་ཅི་བྱེད། ཚར་དུས་
མི་འོང་ཞེས་ངན་སྨྲས་བྱས་པ་དང༌། རྗེས་སུ་མཆོད་རྟེན་ཟིན་པ་ན་སྔར་སྨྲས་པ་དེའི་
ནོངས་བཤགས་སུ་མཆོད་རྟེན་ལ་དྲིལ་བུ་ཕུལ་བའི་འབྲས་བུར་གསུངས་པའི་

རབས་དང༌། ཡང་ཇོ་བོ་རྗེ་བོད་དུ་ཕེབས་སྐབས་བོད་ཀྱི་མིས་ཇོ་བོའི་གཟིགས་སར་

ཡང་མནངས་མེད་ཀྱིས་སྡིག་པ་ཆུང་ངུ་འདྲ་བྱེད་པ་ན། ཇོ་བོས་ཐུགས་ཀྱིས་མ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

420

བཟོད་ནས། ཕ་ལ་ཕ་ལ་སྙིང་ཁམ་ཆེར་མི་རུང༌། ལས་འབྲས་ཕྲ། ལས་འབྲས་ཟབ་

གསུང་བ་དང༌། སྔོན་དགེ་སློང་ཞིག་གིས་དགེ་འདུན་གྱི་ཚོགས་གདན་ལ་ཞག་བོ་
བས་ཚེ་རྗེས་མར་མི་སྒལ་པ་ནག་པོ་ཅན་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ཚུལ། ཡང་དགེ་སློང་ཞིག་
གིས་ཆོས་གོས་ཚོས་བཙོ་བ་ན་བེའུའི་ཤར་གྱུར་ཏེ་བེའུ་བརྐུས་པའི་ཁག་ངན་བྱུང་
ནས་ཟླ་བ་དྲུག་གི་ཡུན་བཙོན་དུ་སྡོད་དགོས་བྱུང་བ་སྔོན་རང་རྒྱལ་ཉེས་མེད་ཅིག་ལ་
བེའུའི་རྐུན་ཁག་བཀལ་ནས་ཉིན་ཞག་དྲུག་གི་རིང་ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོའི་བཙོན་ཁང་
དུ་བཅུག་པའི་འབྲས་བུར་གསུངས་པ་དང༌། མཉན་ཡོད་ན་བློན་པོ་རི་དྭགས་འཛིན་
གྱི་མ་ས་ག་མ་ལ་བུ་གྱད་ཀྱི་རིགས་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཡོད་པ། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་
ལ་བློན་པོ་གཞན་གྱིས་དབྱེན་བྱས་པས་རྒྱལ་པོས་བུ་དེ་ཐམས་ཅད་བསད་དེ། མགོ་
རྣམས་སྤུངས་པ་མ་ལ་བསྐུར་བ་ཡང་སྔོན་རྐུན་མ་སོ་གཉིས་ཀྱིས་གླང་ཞིག་བརྐུས་
ནས་བསད་པའི་འབྲས་བུ་དང༌། གླང་གསོད་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚང་ཁྱིམ་བདག་མོ་དེ།
ས་ག་མ་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་རབས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ལས་ངེས་པ་ཡིན་
གསུངས།
གཉིས་པ་ལས་འཕེལ་ཆེ་བ་ནི། ཕྱིའི་རྒྱུ་འབྲས་ལས་ནང་གི་རྒྱུ་འབྲས་
འཕེལ་ཆེ། ཕྱིའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱང་དཔེར་ན། ཁམ་བུའི་ས་བོན་ཚི་གུ་ཆུང་ངུ་གཅིག་

ལས་ཤིང་སྡོང་ཆེན་པོ་དང༌། ལོ་ལྟར་ཤིང་ལོ་དང་འབྲས་བུ་བརྒྱ་སྟོང་ཙམ་འབྱུང་བ་
བཞིན་འཕེལ་ཆེན་པོ་ཡོད་ན། དེ་ལས་ཀྱང་ནང་གི་རྒྱུ་འབྲས་འཕེལ་ཆེ་སྟེ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ནྱ་གྲོ་དྷའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཕེབས་པའི་ཚེ། བུད་མེད་ཅིག་གིས་ཏིལ་གྱི་ལ་

དུ་སྦར་བ་གང་ཕུལ་བས་བུད་མེད་དེ་མ་འོངས་པ་ན་རང་སངས་རྒྱས་ལེགས་སྨོན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

421

ཞེས་པར་སྐྱེ་བར་ལུང་བསྟན། དེའི་ཁྱོ་དེས་སངས་རྒྱས་ལ་བཤོས་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་རྫུན་མི་གསུང་བར་ཞུ་ཞེས་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས། ཤིང་ནྱ་གྲོ་དྷའི་

ས་བོན་ཡུངས་ཀར་ཙམ་ལས། ཤིང་གྲིབ་ཀྱི་འོག་ཏུ་ཤིང་རྟ་འཁོར་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ཕན་
ཚུན་དུ་མ་རེག་པར་འཁོད་ནུས་པའི་ཤིང་སྡོང་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ཞིང་འཕེལ་བ་ལ་དཔེར་
མཛད་ནས། དེ་བཞིན་དུ་ལས་ཆུང་ངུ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་
གསུངས་ཏེ་ཁོ་ཡིད་ཆེས་པར་མཛད་པ་དང༌། ཡང་དགེ་སློང་ཞིག་གིས་གཞན་ལ་

ཁྱོད་ཀྱི་དབྱངས་ནི་ཁྱི་ཟུག་པ་དང་འདྲ་ཟེར་བ་དང་། སྦལ་པ་དང་འདྲ་ཟེར་བ་དང༌།
སྤྲེའུ་འདྲ་ཟེར་བ་ཙམ་གྱིས་ཚིག་ངན་ཇི་ལྟར་སྨྲས་པ་དང་མཐུན་པར་སོ་སོའི་སྐྱེ་བ་
ལྔ་བརྒྱ་རེ་ལེན་དགོས་བྱུང་བ་དང༌། སྔར་རྒྱ་ནག་ཏུ་གཅིག་གིས་དེང་སང་གི་
མཁས་པ་རྣམས་སྦྲུལ་དང་འདྲ་ཞེས་པའི་སྦྲུལ་དཔེའི་བསྟན་བཅོས་ཟེར་བ་བརྩམས་པས་རྩོམ་པ་པོ་རང་ཉིད་ནམ་ཞིག་ལུས་ལ་ན་ཚ་ཚད་མེད་པ་བྱུང་ནས་
རྐང་ལག་རྣམས་ལུས་ཀྱི་རྫ་མ་ལ་འབྱར་ཏེ་སྦྲུལ་གྱི་ལུས་སུ་གྱུར། མགོ་བོ་གས་
པའི་ནང་ནས་སྦྲུལ་མགོ་ཐོན་ཏེ་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་སྦྲུལ་དངོས་སུ་གྱུར་པ་དང༌། སྔོན་རྒྱ་གར་ནས་ཉ་པ་ལྔ་བརྒྱས་ཉ་ཆེན་པོ་མགོ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་ཞིག་དྲ་བས་ཟིན་པ་ན་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཁོ་སྔོན་ཤེད་བུ་སེར་སྐྱར་གྱུར་པ་ན། ཨ་མས་བསྐུལ་ཏེ་དགེ་
འདུན་ལ་ཁྱོད་ནི་ཁྱི་དང་འདྲའོ་སོགས་ཚིག་ངན་སྨྲས་པའི་འབྲས་བུར་གསུངས།

བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལ་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ལུང་སྟོན་པའི་ཕྱིར་བྱོན་པ་ན། མུ་སྟེགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་དགེ་སྦྱོང་གཽའུ་ཏ་མ་ལྟད་མོ་ལ་དགའོ་ཞེས་ཁ་བཏང་བ་སོགས་སྔར་
སྦྱོར་ཆོས་སྐབས་རྒྱས་པར་ཞུས་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན། དེ་དག་ཀྱང་ཚིག་ངན་པ་ཅུང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

422

ཟད་སྨྲས་པ་ལས་གཞན་མི་བསད་རྟ་བསྒྱེལ་ལྟ་བུ་གང་ཡང་མ་བྱས། གཞན་ཡང་
དགེ་སློང་མ་ཨུཏྤ་ལའི་མདོག་ཅན་ཞེས་པ་སྔར་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་གོང་དུ་བུ་ཆེ་ཆུང་
གཉིས་སྐྱེས་པ་གཅིག་ཆུས་ཁྱེར། གཅིག་སྤྱང་ཀིས་ཟོས། ཁྱོ་སྦྲུལ་གྱིས་བསད།
རང་གི་ཕ་མ་ཁྱིམ་དང་བཅས་པ་ཡང་མེས་ཚིག །ཡང་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་གཅིག་གིས་ཆུང་

མར་བྱས་ཏེ། བུ་གཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐབས་ཁྱོ་ཁྱིམ་བདག་དེ་གཞན་ཞིག་ནས་ཆང་
གིས་སྨྱོས་ཏེ་འོངས་པས་བུ་དེ་བསད་ནས་དེའི་ཤ་མ་ལ་ཟར་བཅུག །དེ་ནས་བྲོས་ཏེ་སོང་བ་ན། ཁྱིམ་བདག་གཞན་ཞིག་གི་ཆུང་མ་ཤི་བ་དང་ཐུག་སྟེ་ཡང་ཁྱིམ་
བདག་དེའི་ཆུང་མ་བྱས། དེར་ཡང་ཁྱོ་ཤི་སྟེ་ཡུལ་ཆོས་ཀྱིས་ཁྱིམ་བདག་གི་རོ་དང་
མཉམ་པོར་དུར་དུ་སྦས་པ་ན། དུར་རྐུན་གྱིས་བྲུས་ཏེ་དེའི་ཆུང་མ་བྱས། ཡང་རྗེས་
སུ་རྐུན་དཔོན་ཁྱོ་དེ་རྒྱལ་པོས་བསད་ནས་དེའི་རོ་དང་ལྷན་ཅིག་དུར་དུ་བཅུག་པ་

སོགས་དེ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ཡང་ཨུཏྤ་ལའི་མདོག་ཚེ་སྔོན་མར་རྒྱལ་པོ་
ཞིག་གི་བཙུན་མོ་ཆེན་མོར་གྱུར་པའི་སྐབས། ཆུན་མའི་བུ་བསད་ནས། མནའ་མང་

པོ་བསྐྱལ་བའི་འབྲས་བུར་གསུངས།

དེ་ལྟར་སྔོན་བྱུང་ཤིན་ཏུ་མང་བས་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་སྟོང་ཉིད་ལས་
ཀྱང་ཕྲ་ཞིང་དཔོག་དཀའ་སྟེ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྲ་ཞིབ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་
ཀྱང་རྟོགས་ཤིང་སྟོན་ནུས་ལ། ལས་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ཕྲ་མོ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་སྤྱོད་
ཡུལ་ལུང་ཚད་མ་ཁོ་ནས་གཞལ་དགོས་པས་ན། ལས་འབྲས་འདི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བས་
སྡིག་པ་ཆུང་ངུ་ནས་འཛེམ་དགོས་ཏེ། ཚོམས་ལས། སྡིག་པ་ཆུང་བྱས་བདག་ཉིད་
ཀྱི༑ །ཕྱི་བཞིན་མི་འོང་མ་སེམས་ཤིག །ཆུ་ཡི་ཐིགས་པ་ལྷུང་བ་ཡིས། །སྣོད་ཆེན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

423

གང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །ཅུང་ཟད་བསགས་པའི་སྡིག་པས་ཀྱང༌། །བྱིས་པ་རབ་ཏུ་གང་བར་འགྱུར། །ཅེས་གསུངས། དགེ་བའང་ཆུང་ངུ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་བཟང་པོར་

འཕེལ་བ། འཁོར་བསྒྱུར་ང་ལས་ནུས་གླིང་བཞི་ལྷ་གནས་བཅས་ལ་དབང་བསྒྱུར་བ་
ཡང་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ལ་སྲན་མ་སྦར་བ་གང་གཏོར་བ་བཞི་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་
ནང་དང༌། གཅིག་དབུའི་གཙུག་ཏོར་དུ་ཆགས་པའི་འབྲས་བུར་གསུངས། སྔོན་
སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་གསེར་དབྱིག་ཅེས་པ་ལག་པ་ནས་གསེར་ཊམ་ཟད་མི་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ཞིག་བྱུང་བའང་སྐྱེ་བ་སྔོན་མར་ཤིང་

འཚོང་དུ་གྱུར་སྐབས་ཤིག་ཏུ་ཤིང་རིན་གསེར་ཊམ་གཅིག་བྱུང་བ་རྫའི་བུམ་པ་ཆུས་
བཀང་བའི་ནང་དུ་བླུགས་ཏེ་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་ལ་ཕུལ་བའི་འབྲས་བུར་གསུངས་

པ་དང༌། གནས་བརྟན་གསེར་བེའུ་འཁྲུངས་པ་ན། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་མཛོད་སྦུག་ཏུ་གསེར་གྱི་གླང་པོ་བདུན་རང་བྱུང་དུ་སྐྱེས་ཏེ། དེའི་གཅིན་དང་ལྕི་བ་ཐམས་ཅད་
གསེར་དུ་གྱུར་པར་ལོངས་སྤྱད་ཆོག་པ་ཞིག་བྱུང་བ་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲས་ལན་བདུན་དུ་འཕྲོག་ཀྱང་ས་ལ་ནུབ་ནས་སྔར་ལྟར་གྱུར་ཏེ་འཕྲོག་མ་ནུས་པ་བྱུང་བའང༌། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཞིག་ལ་སངས་རྒྱས་གསེར་ཐུབ་ཀྱི་ཆིབས་པ་གླང་ཆེན་གྱི་འདྲ་སྐུ་
འཇིམ་པ་ལས་བྱས་པ་ལ་ཞིག་གསོས་བྱས་ཤིང༌། བ་བླས་བྱུགས་པའི་འབྲས་བུར་

གསུངས། དགེ་སློང་མ་དཀར་མོ་ཡང༌། མའི་མངལ་ནས་སྐྱེས་པའི་དུས་རས་ཀ་ཤི་
ཀའི་གོས་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེས་ལ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ན། གོས་དེ་ཆོས་གོས་སུ་འགྱུར་བ་བྱུང་བའང་སྔར་དབུལ་པོ་ཁྱོ་ཤུག་གཉིས་ལ་གོས་གཅིག་ལས་མེད་པ་ཕྱིར་འགྲོ་
སྐབས་གྱོན་རེས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་པ། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ཤི་བ་ལ་མ་འཛེམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

424

པར་གསེར་ཐུབ་ལ་ཕུལ་བའི་འབྲས་བུར་གསུངས་ཤིང༌། ཁོང་གཉིས་པོར་ཚེ་དེ་ལ་
ཡང་རྒྱལ་པོ་བཙུན་མོ་དང་བཅས་པས་གོས་སྟེར་ནས་མཐོང་ཆོས་སུ་འབྲས་བུ་སྨིན་པ་བྱུང་བས། དགེ་བ་ཆུང་ངུ་ལའང་མ་བརྙས་པར་སྒྲུབ་དགོས་ཏེ། ཚོམས་ལས། དགེ་བ་ཆུང་བྱས་བདག་ཉིད་ཀྱི། །ཕྱི་བཞིན་མི་འོང་མ་སེམས་ཤིག །ཆུ་ཡི་ཐིགས་པ་
ལྷུང་བ་ཡིས། །བུམ་ཆེན་གང་བ་ཇི་བཞིན་དུ། །ཅུང་ཟད་བསགས་པའི་དགེ་བ་
ཡིས། །བརྟན་པ་རབ་ཏུ་གང་བར་འགྱུར། །ཅེས་གསུངས། ལས་ངེས་པ་དང་འཕེལ་ཆེ་བ་འདི་གཉིས་ཀྱི་སྐབས། དགེ་བ་ངེས་པར་སྒྲུབ། སྡིག་པ་ངེས་པར་སྤོང་བར་ཐག་
བཅད་པ་དང༌། དགེ་བ་ཆུང་ངུའང་སྒྲུབ། མི་དགེ་བ་ཆུང་ངུའང་སྤོང་བའི་ཐག་བཅད་
བྱ་གསུངས།
གསུམ་པ་ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་འཕྲད་པ་ནི། དམག་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
འགའ་ཞིག་གིས་ང་ལ་མཚོན་སྲུང་གང་ཡང་མེད། མེ་མདའ་མང་པོ་ཐེབས་བྱུང་ཡང་སྐྱོན་མ་བྱུང་ཟེར་ནས་ཡ་མཚན་པར་འཛིན་མོད། དེ་ཡང་ལས་མ་བྱས་པ་དང་
མ་ཕྲད་པ་ཡིན། འགའ་ཞིག་དང་པོར་མཚོན་གྱིས་མ་ཐུབ་ལ། ཕྱིས་བསད་པར་
གྱུར་པ་ན། ཁ་ཅིག་གིས་མཚོན་སྲུང་ཉམས་པ་ཡིན་ཟེར་ཡང༌། དེ་ནི་ལས་འབྲས་

མ་ཤེས་པའི་རྟགས་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་མིན་པར་སྔར་ལས་དང་མ་ཕྲད་ལ། ཕྱིས་
ཀྱི་དེ་ལས་དང་འཕྲད་པ་ཡིན། ལས་དང་མ་ཕྲད་ན་མེར་བསྲེགས་ཀྱང་མི་འཆི་སྟེ།
སྔར་ཁྱིམ་བདག་མེ་སྐྱེས་ཞེས་པ་མའི་རོ་དང་མཉམ་དུ་མེར་བསྲེགས་ཀྱང་མ་ཤི་བར། ཕྱིས་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་ཚུལ། གོང་གི་གསེར་གྱི་གླང་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲས་འཕྲོག་སྐབས་ལན་བདུན་གྱི་བར་ས་འོག་ཏུ་ནུབ་ནས་མ་སྐྱེས་དགྲ་ལ་ཕན་མ་ཐོགས་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

425

དང༌། རྒྱལ་པོ་ཤར་པའི་བཙུན་མོ་སྔོ་བསངས་མས་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ལ།
འཁོར་བུད་མེད་ལྔ་བརྒྱ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པ་མཐོང་བ་ཡིན་ཡང་བྲམ་ཟེ་མ་དུས་
ཕྱི་མ་ལ་མེ་སྦར་བ་ན་རྒྱང་རིང་པོར་འཕུར་དུ་མེད་པར་ཅུང་ཟད་ཙམ་འཕུར་ཏེ། སྔོ་བསངས་མས། རང་གིས་བྱས་ཤིང་བསགས་པའི་ལས་རང་གིས་བདག་གིར་མི་

བྱེད་ན་སུས་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་དེ་ཕྱེ་མ་ལེབ་མེ་ལ་ལྕེབ་པ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མེ་
ནང་དུ་ལྷུང་སྟེ་མེས་ཚིག་ཅིང༌། བྲན་མོ་སྒུར་མཆོག་ཅེས་པ་རྫུ་འཕྲུལ་མ་ཐོབ་ཀྱང་ཆུ་
ཁུང་ནས་བྲོས་ཏེ་ཐར་ཚུལ། འཕགས་སྐྱེས་པོས་ཤཱཀྱར་དམག་དྲངས་པ་ན། ཤཱཀྱ་བདུན་ཁྲི་བདུན་སྟོང་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ཡང་མ་ཐར་
བར་བསད་ཅིང༌། ལས་མ་བྱས་པ་འགའ་ཞིག་ཤཱཀྱ་མིང་ཆེན་ཆུར་ནུབ་པའི་རིང་ལ་

བྲོས་ནས་ཐར་བ་དང༌། གྲོང་ཁྱེར་སྒྲ་སྒྲོགས་ཆར་གྱིས་ནོན་ཏེ་རྒྱལ་བློན་འབངས་
བཅས་ནོན་པ་ན། བློན་པོ་གཉིས་ཐར་བ་སོགས་ཀྱང་ལས་མ་བྱས་པ་དང་མ་ཕྲད་པ་
ཡིན།
བཞི་པ་ལས་བྱས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་ནི། མདོ་ལས། ལུས་ཅན་དག་གི་ལས་

རྣམས་ནི། །བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཡང་ཆུད་མི་ཟ། །ཚོགས་ཤིང་དུས་ལ་བབ་པ་

ན༑ །འབྲས་བུ་སྨིན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན། ཡུན་རིང་ནས་རྙིང་

པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཆུང་ནས་མེད་པར་འགྱུར་བ་སོགས་གང་ཡང་མེད་པར། ཆུང་
ཞིང་ཡུན་རིང་བ་ཡང་ནམ་ཞིག་འབྲས་བུ་སྨིན་པར་འགྱུར་ཏེ། འཕགས་པ་སྒུར་ཆུང་
དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་ཀྱང་བསོད་སྙོམས་མ་རྙེད་ཅིང༌། རྙེད་པ་རྣམས་རྐྱེན་གྱིས་མེད་པར་
གྱུར་ནས་གཤེགས་ཁར་ཐལ་སྐྱོ་བཞེས་ཏེ་སྐུ་འདས་པའི་རབས་ལྟར་དང༌། ཁྱིམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

426

བདག་དཔལ་སྐྱེས་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་རྩ་དགྲ་བཅོམ་པས་མཐོང་མི་
ནུས་པ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ངུས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་སྔོན་དཔལ་སྐྱེས་ཁོ་རང་སྦྲང་
བུའི་སྐྱེ་བ་བླངས་སྐབས་དུད་འགྲོའི་ལྕི་སྦང་སྐམ་པོ་ཞིག་གི་དྲི་ལ་འཁོར་ནས་བསྡད་
པ་སྦང་ཆུས་ཁྱེར་ནས་དེའི་ཞོར་དུ་མཆོད་རྟེན་ཞིག་ལ་སྐོར་བ་ཐེབས་པ་ཙམ་ལས་
བྱུང་བ་དང༌། ཡང༌། ཕག་ཅིག་ཁྱིས་དེད་དེ་མཆོད་རྟེན་ལ་སྐོར་བ་འཁོར་བ་ཤི་ནས་

ལྷར་སྐྱེས་པ་དང༌། རྒྱལ་པོ་འཕགས་སྐྱེས་པོས་ཤཱཀྱ་བ་རྣམས་ཁ་བཏགས་པ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱང་སྐུ་རྒྱབ་བསྙུང་བའི་ཚུལ་བསྟན། དེའང་སྔོན་ཉ་པ་
མང་པོས་ཉ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཤིག་གསོན་ཟ་བྱས་སྐབས་ཉ་པའི་ཕྲུ་གུས་ཡི་རང་བྱས་

པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞིང༌། འཕགས་སྐྱེས་པོ་ཆུའི་དཀྱིལ་དུ་བསྡད་ཀྱང་མེས་ཚིག་
པའི་རབས་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཅེར་བུ་བ་སྡུག་བསྔལ་འགྱུར་མ་ཞུ་བའི་ནད་
ཀྱིས་ཐེབས་ཏེ་འཆི་བར་ལུང་བསྟན་པ་ན། ཁོས་ཟན་བཅད་ཀྱང་ཆུ་དང་བུ་རམ་མ་འཇུ་བར་ཤི་བ་དང༌། དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྒྲུབ་སྐུ་ཚེའི་རིག་འཛིན་བརྙེས་ཀྱང་སྐུ་ཚེ་སྔ་
མ་ཞིག་ཏུ་རྩྭ་གཅོད་པའི་ཞར་ལ་འབུ་གྲོག་མ་གཅིག་སྐེ་ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་དབུ་

སློང་བ་བྱུང་སྟེ་སྐུ་འདས་པ་དང༌། ཉན་ཐོས་མཽངྒལ་བུ་རྫུ་འཕྲུལ་ཅན་གྱི་མཆོག་ཀྱང་
ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་དབྱུག་ཐོགས་སྤྱི་ཕུད་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དབྱུག་པས་བརྡུང་སྟེ། ཤ་རྫོག་
རུས་རྫོག་འདམ་བུ་ལྟར་བཅོམ་པ་ཞེས་སྐུ་ལུས་ཚང་མ་འདམ་རྩྭ་བརྡུང་བ་ལྟར་བྱས་
པའི་ཚེ་ཤཱ་རིའི་བུས་མཽངྒལ་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་མི་སྟོན་པ་ཅི་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པར། དེ་
སྐབས་ལས་ཀྱིས་ནོན་པས་བརྫུ་བ་ཙམ་ཡང་མ་དྲན་ན་འཕྲུལ་བ་ལྟ་ཅི་གསུངས་

ཚུལ། དེ་ཡང་སྐུ་སྐྱེ་སྔ་མ་ཞིག་གི་སྐབས་མ་ལ་ཚིག་ངན་སྨྲས་པ་ཆུད་མ་ཟོས་པའི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

427

འབྲས་བུ་ཡིན།

དེས་ན་ལས་ངན་པའི་འབྲས་བུ་ནི་སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་སྡོམ་བྱས་ཏེ་
དག་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། སྲིད་པ་ཐ་མ་བར་གྱུར་པ་ནའང་ལས་ཀྱིས་མི་གཏོང་བ་
སོགས་ཞིབ་པར་མཛངས་བླུན་དང༌། མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ། རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་པ། འདུལ་བ་ལུང་སོགས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ལས་དགེ་སྡིག་གཉིས་བསགས་ཟིན་

ནས་འབྲས་བུ་ཆུད་ཟོས་ཏེ་མེད་པར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པས་བླང་དོར་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་

ནས་བྱེད་དགོས་གསུངས། དེས་ན་ཕྱི་མ་འདི་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སྡིག་པ་བཤགས་པ་
དང༌། དགེ་བ་ཁོང་ཁྲོས་མི་འཇོམས་པའི་ཐབས་བསམ་སྟེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་བླང་དོར་
ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པར་ཐག་བཅད་དགོས། ས་བཅད་འདི་བཞི་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་

ཆེས་སྐྱེད་པ་ལ་གཙོ་ཆེ་བས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་འབྲས་ལ་བླང་དོར་བྱེད་འདོད་པ་བྱུང་བའི་ཚེ་བླང་དོར་བྱ་ས་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་དགེ་སྡིག་ཆེ་ལོང་རགས་
པ་ཙམ་བསྡུས་ཏེ་ལས་ལམ་བཅུ་བཅུ་བསམ་པ་ཡིན་ཞིང༌། འཇུག་པ་ལས་ཀྱང༌། སོ་
སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་གསུང་སྐྱེས་དང༌། །རང་བྱང་ཆུབ་ལ་བདག་ཉིད་ངེས་རྣམས་
དང༌། །རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང༌། །མངོན་མཐོའི་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་དགེ་བའི་ཚོགས་ལས་ལམ་བཅུ་ནི་ལམ་མ་

ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་མངོན་མཐོའི་རྩ་བའི་རྟེན་དང༌། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་དེའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྩ་བའི་རྟེན་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བླ་ན་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྩ་བའི་རྟེན་ཡིན་པས། ཐོག་མར་
སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་འདིར་དཀར་ནག་གི་ལས་འབྲས་ལ་བླང་དོར་གྱི་ཚུལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

428

ཁྲིམས་བསྲུང་བ་གལ་ཆེ།
དེས་ན། གཉིས་པ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་བསམ་པ་ལ་གསུམ། ནག་པོའི་ལས་

འབྲས་བསམ་པ། དཀར་པོའི་ལས་འབྲས་བསམ་པ། ཞར་ལ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་ལས་ཀྱི་

སྒོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ནག་པོའི་ལས་ལམ་དངོས་དང༌། ལྕི་
ཡང་གི་ཁྱད་པར། དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ལས་འབྲས་
གལ་ཆེ་ལ་ཕྲ་ཞིང་ཞིབ་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་ལ་བླང་དོར་བྱ་སའི་གཞི་གང་ཞེ་ན།
མཛོད་ལས། དེ་ལས་ཆེ་ལོང་བསྡུས་ནས་ནི། །དགེ་དང་མི་དགེ་ཅི་རིགས་
པར། །ལས་ཀྱི་ལམ་ནི་བཅུར་གསུངས་སོ། །ཞེས་དགེ་མི་དགེ་རགས་པ་རྣམས་
བཅུར་བསྡུས་ཏེ་གསུངས་པར་བཤད་ལ། འདི་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་མ་ཟད། ཁྱིམ་པ་
ཚུན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱང་བླང་དོར་བྱ་དགོས་པས། སྔར་ཀློང་རྡོལ་བླ་མས་མི་དགེ་བཅུའི་
མཐོལ་བཤགས་པར་ཐུང་བརྐོས་ཏེ་བཀྱེ་བ་སོགས་མཛད། དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྡུག་བསྔལ་འདོར་འདོད་སེམས་ཡོད་ཀྱང༌། །སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ལ་མངོན་པར་
རྒྱུག །བདེ་བ་འདོད་ཀྱང་གཏི་མུག་པས། །རང་གི་བདེ་བ་དགྲ་ལྟར་འཇོམས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རང་ཅག་བདེ་བ་འདོད་ཀྱང་བདེ་བའི་རྒྱུ་དགེ་བ་སྒྲུབ་མི་ཤེས། སྡུག་
བསྔལ་མི་འདོད་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་སྡིག་པ་སྤོང་མི་ཤེས་པར་གང་འདོད་པའི་
བདེ་བ་དེ་ཉིད་དགྲ་ལྟར་འཇོམས་པས་བླང་དོར་གོ་ལོག་ཏུ་སོང༌། ཁ་ཅིག་བློ་དམན་
པས་མི་དགེ་བཅུ་ངོ་མི་ཤེས་སྙམ་ན། རང་རེ་གཞས་དང་གླུ་བསླབ་ན་ཉི་ཤུ་སུམ་ཅུ་

རེ་ཙམ་ཤེས་ཐུབ་ཀྱི་འདུག་པས་མི་དགེ་བཅུ་ཡང་ངོ་སྤྲད་ན་ཤེས་མི་ཐུབ་པ་མི་

སྲིད། རང་ཅག་ཆོས་མ་བསླབ་པ་དང་མ་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་ངན་འགྲོར་སོང་བ་མིན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

429

ཅིང༌། ཆོས་ཤེས་ཀྱང་ལག་ལེན་མ་བྱུང་བས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བས་ཆོས་ལག་ལེན་བྱེད་པ་གལ་ཆེ།
དེས་ན་སྤང་བྱ་མི་དགེ་བ་བཅུ་ནི། ལུས་ཀྱི་ལས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ། །ངག་གི་

རྣམ་པ་བཞི་དག་དང༌། །གང་ཡང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་གསུམ་པོ། །མི་དགེ་བཅུ་པོ་སོ་སོར་བཤགས། །ཞེས་པ་ལྟར། ལུས་ཀྱིས་སྲོག་གཅོད་པ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ་སྟེ་གསུམ། ངག་གི་རྫུན། ཕྲ་མ། ཚིག་རྩུབ། ངག་འཁྱལ་ཏེ་
བཞི། ཡིད་ཀྱི་བརྣབ་སེམས། གནོད་སེམས། ལོག་ལྟ་གསུམ་སྟེ་བཅུའོ། །དེ་རེ་རེ་
ལའང་གཞི། བསམ་པ། སྦྱོར་བ། མཐར་ཐུག་བཅས་བཞི་རེ་ཡོད་པས། དང་པོ་སྲོག་
གཅོད་ཀྱི་གཞི་ནི། གསད་བྱའི་ལུག་ལྟ་བུ་རང་ལས་གཞན་པའི་ཕ་རོལ་པོ་ཡིན་པ་

དང༌། བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས། ཀུན་སློང༌། ཉོན་མོངས་གསུམ་ལས། འདུ་ཤེས་ནི་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་ཤིང་མ་འཁྲུལ་བ་དང༌། ཀུན་སློང་ནི་གསོད་འདོད། ཉོན་མོངས་ནི་
དུག་གསུམ་ག་ཡོད་དེ། ཞེ་སྡང་གིས་བསད་པ་ནི། དགྲ་ལྟ་བུར་ཁྲོས་ཏེ་མཚོན་བརྡེག་
པས་ཤི་བ་དང༌། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ནི། ཤ་དང་ལྤགས་པ་སོགས་ལ་ཆགས་ཏེ་ལུག་
གསོད་པ་ལྟ་བུ་དང༌། གཏི་མུག་གིས་ནི། མུ་སྟེགས་པ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་
ཆེད་དུ་བསད་པའི་ཤ་ཁྲག་གིས་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་ཉེས་པ་མེད་པར་སེམས་ཤིང་

སྨྲ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། སྦྱོར་བ་ནི་དུག་མཚོན་རིག་སྔགས་སོགས་ཅི་རིགས་པས་བྱས་པ་

སྟེ༑ སྲོག་གཅོད་ཟེར་བ་གྲི་བཙུགས་ཏེ་བསད་པ་ཞིག་ངེས་ཅན་དུ་མི་དགོས་པར་མཐུ་དང་ངན་སྔགས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་འགྲུབ། མཐར་ཐུག་ནི། རང་གི་སྔ་རོལ་དུ་ཤི་
བ་སྟེ། དེ་དག་ཚང་ན་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལམ་རྫོགས་པ་ཡིན། གཞན་ལ་གསོད་དུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

430

བཅུག་ནའང་རང་གིས་བསད་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དེ། མཛོད་ལས། དམག་ལ་
སོགས་པ་དོན་གཅིག་ཕྱིར། །ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་པོ་བཞིན་ལྡན། །གསུངས་པ་ལྟར་
མི་བརྒྱད་ཀྱིས་ལུག་གཅིག་བསད་ན། དེའི་སྡིག་པ་བགོ་བཤའ་བྱེད་དུ་མེད་པར་མི་
རེ་རེ་ལ་ལུག་རེ་བསད་པའི་སྡིག་པ་ཆ་ཚང་རེ་འབྱུང༌། དམག་དཔོན་ལྟ་བུས་དམག་
མི་མང་པོ་བཏང་སྟེ་གསོད་པའི་སྐབས། མི་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་བསད་ཡོད་ན། དམག་
མི་སོ་སོ་ལ་རེ་རེས་ཇི་ཙམ་རེ་བསད་ནུས་པའི་སྡིག་པ་རེ་རེ་དང༌། དམག་དཔོན་ལ་
མི་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་བསད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡིག་པ་ཆ་ཚང་རེ་འོང༌། དབུས་ཕྱོགས་
འདིར་མིག་ལྟོས་བཟང་ཡང་ཕྱོགས་ཕན་ཚུན་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ཀྱང་མི་གཞན་

རོགས་སྦྲན་པ་ཨམ་ཞིག་ཡིན་ཟེར་ནས་གཞན་ལ་ཕྱུགས་གསོད་དུ་འཇུག་པ་སྣང་
མོད། དེས་ནི་གསོད་མཁན་དེ་དང༌། གསོད་དུ་འཇུག་མཁན་གཉིས་ཀར་སྲོག་
གཅོད་ཀྱི་སྡིག་པ་རེ་རེ་འོང་ཞིང༌། དེ་ལས་རང་གིས་ལག་བསྟར་ཏེ་བསད་ན་སྡིག་པ་
གཅིག་ལས་མི་འོང་བས། སྡིག་པ་སྣོན་མ་གསོག་མཁན་རོགས་མི་སྦྲེལ་བར་རང་
གཅིག་པུས་གསོད་པ་དགའ་བ་ཡོད།
དེས་ན་རང་རེས་དངོས་སུ་མ་བསད་པས་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་སྡིག་པ་མེད་
བསམ་མཁན་ཡོད་ཀྱང༌། སྡིག་པ་ཡོད་པས་མི་ཚད་ད་དུང་གསོད་དུ་བཅུག་པ་
སྡིག་པ་ཆེ། སྔོན་དགེ་སློང་དགེ་ཚུལ་འགའ་རེས་ར་ལུག་གླང་གསུམ་རྭ་སྒོར་དུ་བཏགས་ཏེ་གསོད་པར་ཉེ་བ་ན། ར་དེས་གཞན་གཉིས་ལ་བདག་ཅག་གསུམ་

གསོད་པར་འདོད་འདུག་ཅེས་སྨྲས་པར། གླང་གིས་འདིས་ཉིན་རེ་བཞིན་སྐྱབས་
འགྲོ་གསུང་ཞིང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱུ་དང་ལྡན་པར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

431

གྱུར་ཅིག །ཅེས་སོགས་ཕྱག་ཐལ་མོ་སྦྱོར་ཞིང་སྤྱན་བཙུམ་ནས་གསུང་གིན་འདུག་

པས་མི་གསོད་ཟེར། ལུག་གིས། ཁོང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སློབ་མ། བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་ཚེ་སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱ་བསྲུང་བར་ཁས་བླངས། བསླབ་བྱའི་གཙོ་བོ་སེམས་
ཅན་ལ་གནོད་འཚེ་མི་བྱེད་པ་ཡིན་པས་རང་ཅག་ལ་གནོད་པ་མི་བྱེད་ཐག་ཆོད་
ཟེར་བ་སོགས་མང་པོ་གླེང༌། ཉི་དྲོས་ཙམ་ལ་མི་ནག་བཤན་པ་གཅིག་བཙུན་པའི་
རྩར་འོངས་པ་ར་དེས་མཐོང་སྟེ་ཉན་པས། བཤན་པ་དེས་ངེད་མི་ཁོམ་པས་གཞན་ལ་གསུང་རོགས་ཞེས་ནན་ཏན་ཞུས་ཀྱང༌། དགེ་སློང་གིས། ཁོ་བོ་ལ་གུང་ཚིགས་
ཀྱི་རྒྱུ་ལག་ཐོགས་པོ་ཡོད་པས། ཁྱེད་རང་གིས་འདི་གསུམ་དེ་རིང་རང་ཅིས་ཀྱང་

གསོད་རོགས་གྱིས་ཞེས་ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་སྨྲས་པ་ན། བཤན་པ་དེས་ཁས་བླངས་དགོས་པ་བྱུང་སྟེ་གསོད་རྒྱུ་ཐག་ཆོད་པ་ཐོས་ནས་གཞན་གཉིས་ལ་སྨྲས་ཏེ་དེ་
གསུམ་མྱ་ངན་གྱིས་མཆི་མ་ཤོར་བཞིན་ཡོད་པའི་སྐབས། དགེ་སློང་དེས་ལག་
པས་འཕྲེང་བ་འདྲེན་ཅིང༌། སྐྱབས་འགྲོ་དང་མ་ཎི་བགྲང་བཞིན་པར་ར་ལུག་གླང་

གསུམ་ཤ་རྒྱགས་མི་རྒྱགས་བལྟ་བའི་ཕྱིར་འོངས་པ་ན། དེ་གསུམ་གྱིས། བཙུན་
པས་སེམས་ཅན་གསོད་མི་རུང་བ་དང༌། གཞན་ལའང་གསོད་དུ་འཇུག་མི་རུང་

ཚུལ་སོགས་མང་པོ་བརྗོད་དེ། རབ་ན་བདག་ཅག་གསུམ་མི་གསོད་པ་དང༌། གལ་ཏེ་གསོད་ན་དགེ་སློང་རང་གིས་གསོད་པར་ཞུས་ཀྱང་མ་གནང་བའི་མུས་ནས།

བཤན་པ་སླེབས་ཏེ་དེ་གསུམ་གྱི་རྐང་ལག་འབྲེང་ཐག་གིས་བསྡམས། ཐོ་བ་ཆེན་
པོས་སྣུན་ཏེ་གླང་གི་ཀླད་པ་བཅོམ། གྲི་རྣོན་པོས་ར་ལུག་གི་བྲང་ལྤགས་གཤགས་
ཏེ་ཁོག་པར་ལག་པ་བཅུག །སེན་མོ་རྣོན་པོས་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པའི་སྲོག་རྩ་བཅད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

432

པ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མྱོང༌། གླང་གིས་ཉམ་ཐག་པའི་སྐད་
བཏོན་པ་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གསན་ཏེ། ཡུལ་འདི་འདྲ་
ཞིག་ན་བཙུན་པའི་གཟུགས་བརྙན་འདི་ཞེས་བྱ་བས་མ་རྒན་སེམས་ཅན་གསོད་དུ་
བཅུག་པའི་སྡུག་སྐད་འདོན་པ་རེད་ཅེས་ལུང་བསྟན་ཅིང༌། ཆོས་ཀྱིས་རྒྱལ་མཚན་བསྙིལ། བདུད་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་བསྒྲེངས། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཤིན་

ཏུ་ཐུགས་མུག་པ་བྱུང་བ་སོགས་བཙུན་པ་དང་ར་ལུག་གླང་གསུམ་གྱི་འབེལ་

གཏམ། བཙུན་པ་འགའ་ཞིག་གི་གུང་ཚིགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལས་

བྱུང་བ་ལྟར་རྒྱས་པར་སྩལ་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་བསྟན་པའི་ཆོམ་རྐུན་པ་ཡིན་པས་སྲོག་
གཅོད་ལ་འཛེམ་པ་གནད་ཆེ། བདག་གི་སྐྱབས་མགོན་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་
གཞན་སྲོག་གཅོད་སྤང་བ་བྱུང་ན་དགྱེས་ཚོར་གཞན་ལས་ལྷག་པ་གནང་གི་ཡོད། ཁོ་བོས་ཀྱང་ཁམས་ལ་འགྲོ་སྐབས་སོག་ཙནྡན་དགོན་པ་སོགས་ཀྱིས་ལོ་བསྟར་གསོད་པའི་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་རྒྱུན་ཆེན་པོ་མང་པོ་གཅོད་ཐུབ་པ་བྱུང་སོང་བ་ཚེ་
འདིའི་ཆོས་དྲག་ཤོས་ཡིན་སྙམ་པ་ཡོད་གསུངས།
གཉིས་པ་མ་བྱིན་ལེན་ལ། གཞི་ནི་གཞན་གྱིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་ནོར།
བསམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། འདུ་ཤེས་ནི་མ་འཁྲུལ་བ། ཀུན་སློང་ནི་མ་བྱིན་བཞིན་དུ་

ལེན་འདོད། ཉོན་མོངས་ནི་གསུམ་ག་ཡོད་དེ། ཁོང་ཁྲོས་དགྲ་བོའི་ནོར་འཕྲོག་པ་དང༌། ཆགས་པས་གཞན་གྱི་ནོར་རྫས་ཡིད་འོང་དུ་མཐོང་སྟེ་འཇབ་བུས་བརྐུ་བ་
སོགས་དང༌། གཏི་མུག་ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་ཆོས་ལུགས། བྲམ་ཟེ་རྒུད་ཚེ་རྐུ་བ་ཆོས་སུ་
བཤད། །ཟེར་བ་ལྟར་གཞན་གྱི་ནོར་བརྐུ་བ་ཉེས་མེད་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ། །སྦྱོར་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

433

ནི༑ མཚན་མོར་འཇབ་ནས་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་ངེས་པར་མི་དགོས་ཀྱི། གྲྭ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་

འགྱེད་ཉིས་ལེན་བྱེད་པ་དང༌། དཔོན་པོས་མི་འོས་པའི་ཉེས་ཆད་འགེལ་བ། བྲེ་ལོག་སྲང་ལོག་གིས་ནོར་གཏོང་ལེན་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱང་མ་བྱིན་ལེན་ཏེ། འདུས་སྡེ་རྣམས་ནས་ཆད་པ་གཅོད་པ་ན། ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་བྱེད་དུ་འཇུག་པའང་དེ་
འདྲའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། མདོར་ན། ཕ་རོལ་པོས་བློས་མ་
ཐོངས་ཀྱང་རང་ལ་ནོར་རྫས་དེ་དང་དེ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས། གཡོ་སྒྱུའི་ཐབས་

རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བསྟེན་ནས་ཁོས་མི་སྟེར་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་ཏེ་རང་ལ་ཐོབ་པ་བྱུང་བའང་མ་བྱིན་ལེན་དུ་འགྲོ་བས་འདི་རང་རེ་ལ་ཧ་ཅང་འབྱུང་ཉེན་ཆེ། དེར་མ་
ཟད་གཞན་གྱི་རྫས་དང་ཡོ་བྱད་ཞོ་གང་ཡན་གྱི་རིན་ཐང་ཚང་བ་གཞན་ལ་བཅོལ་
བའམ་སྔ་གཡར་བགྱིས་ནས། ཕྱིས་ཡུན་རིང་པོ་ལོན་པ་ན་བདག་པོ་དེས་བརྗེད་པ་
དང༌། རང་གིས་ཀྱང་དེས་བརྗེད་པར་གྱུར་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པས་ཚོད་བལྟས་ནས་
བརྗེད་པར་ཤེས་ཏེ། མཐར་ཐུག་རང་ལ་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཡང་བརྐུ་བ་ཉིད་ཡིན་

ཏེ༑ འདི་ལ་དགེ་ཚུལ་ཡིན་ན་ཕམ་འདྲ་དང༌། དགེ་སློང་ཡིན་ན་ཕམ་པ་བྱུང་ཟིན་པ་

ཡིན་གསུངས།

གསུམ་པ་ལོག་གཡེམ་གྱི་གཞི་ནི། ཁྱིམ་པ་ཡིན་ན་མངལ་སྒོ་མ་གཏོགས་
པའི་ལམ་མ་ཡིན་པ་དང༌། སྦྲུམ་མ་དང་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྐབས་སོགས་དུས་མ་
ཡིན་པ་དང༌། བླ་མ་དང་མཆོད་རྟེན་གྱི་དྲུང་སོགས་གནས་མིན་པ་དང༌། མ་ལ་

སོགས་པ་བགྲོད་བྱ་མིན་པ་རྣམས་དང༌། རབ་བྱུང་གིས་ནི་མི་ཚངས་སྤྱད་ཚད་
ལོག་གཡེམ་དུ་འགྲོ། འདུ་ཤེས་ནི་ལོག་གཡེམ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་དགོས་པ་དང༌། མི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

434

ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་འདྲ་བར་གསུངས། ཉོན་མོངས་ནི་དུག་

གསུམ་ག །ཀུན་སློང་ནི་ལོག་པར་སྤྱོད་འདོད། སྦྱོར་བ་ནི་དབང་པོ་གཉིས་སྤྲད་པ་

སོགས་དང༌། མཐར་ཐུག་ནི་བདེ་བ་མྱོང་བ་ན་རྫོགས་པ་ཡིན་གསུངས།
བཞི་པ་རྫུན་ནི། མིག་གིས་མཐོང་མ་མཐོང་དང༌། རྣ་བས་ཐོས་མ་ཐོས། སྣ་
ལྕེ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱིས་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་མ་ཕྱེད་དམ། མྱོང་མ་མྱོང༌། ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའམ་རྣམ་པར་ཤེས་མ་ཤེས་བརྒྱད་དང༌། སྨྲ་
བའི་ཡུལ་ནི་མིའི་འགྲོ་བ་སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་བའོ། །བསམ་པ་ལ་འདུ་ཤེས་ནི། མཐོང་བ་
ལ་མ་མཐོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་དུ་བསྒྱུར་ཏེ་སྨྲ་བར་འདུ་ཤེས་པ། ཀུན་སློང་ནི་དེ་
ལྟར་སྨྲ་འདོད་པ། ཉོན་མོངས་ནི་དུག་གསུམ་ག །སྦྱོར་བ་ནི་ངག་གིས་རྫུན་ཚིག་སྨྲ་
བའམ། ཚིག་མ་སྨྲས་ཀྱང་མགོ་བོའི་དབྱིབས་སོགས་ཀྱིས་རྫུན་བྱེད་པ་ཡོད། མཐར་
ཐུག་ནི་ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བའོ། །གསོད་པར་འོངས་པ་དག་གིས་གསད་བྱ་གང་ན་

ཞེས་དྲི་བ་ལྟ་བུ་ལ་དྲང་པོར་བཤད་དུ་མི་རུང་བས། དེ་འདྲའི་དོགས་པའི་གནས་

ཡོད་པ་དག་ལའང༌། འདི་ནས་མི་འདི་འདྲ་ཞིག་སོང་ངམ་ཟེར་ན། བདག་དོ་ནུབ་ཆེ་
གེ་མོ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་གཏམ་མ་འབྲེལ་བ་བཤད་པས་བརྗེད་དུ་
གཞུག་པའི་ཐབས་སོགས་བྱ་དགོས་གསུངས།
ལྔ་པ་ཕྲ་མ་ལ། གཞི་ནི་མཐུན་པའམ་མི་མཐུན་པ་ཅི་རིགས། འདུ་ཤེས་མ་
འཁྲུལ་བ། ཀུན་སློང་དབྱེ་འདོད་པ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ག །སྦྱོར་བ་མཐུན་པ་དབྱེ་བ་དང་མི་མཐུན་པ་མི་འདུམ་པར་འདོད་པ་སྟེ། འདི་ལ་བདེན་པ་དང་རྫུན་གྱིས་

ཕྲ་མ་བྱས་པ་གང་ཡིན་ཡང་ཁྱད་མེད། ཁ་ཅིག་གིས་འདི་དག་ཡོན་ཏན་དུ་བརྩི་ཡང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

435

འདི་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་པར་མ་ཟད། སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་བྱར་མི་རུང༌། མཐར་
ཐུག་ནི་ཚིག་དེའི་དོན་གོ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕྲ་མའི་ཚིག་སྨྲས་པས་ཕ་རོལ་པོས་གོ་
ནས་རྒྱབ་འགལ་དུ་གྱེས་པར་གྱུར་ན་ལས་ལམ་རྫོགས་ལ། ཚིག་དེ་མ་གོ་བར་མི་མཐུན་པ་སོགས་དབྱེ་བར་མ་སོང་ན་ཚིག་ཀྱལ་པར་འགྲོ་བ་ལས་ཕྲ་མ་བྱས་པར་
མི་འགྲོ།
དྲུག་པ་ཚིག་རྩུབ་ཀྱི་གཞི་ནི། མནར་སེམས་སྐྱེ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་

སེམས་ཅན་དང༌། ཚེར་མ་སོགས་སེམས་ཅན་མིན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད། འདུ་ཤེས་
མ་འཁྲུལ་བ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ག །ཀུན་སློང་ནི་སྨྲ་འདོད་པ། སྦྱོར་བ་མིག་

ཞར་བ་ལ་ཞར་བ་ཞེས་བརྗོད་པའམ། ཞར་བ་མིན་པ་ལ་ཞར་བ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་བདེན་
རྫུན་གང་ཡང་རུང་བས་ཕ་རོལ་པོའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་རིགས་དང་ལུས་ཀྱི་སྐྱོན་
སོགས་ནས་བརྗོད་པ་སྟེ། ཕ་རོལ་པོའི་སེམས་ལ་གནོད་ན་སྙན་པར་སྨྲ་ཡང་ཚིག་
རྩུབ་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང༌། མཐར་ཐུག་ནི་དེས་དོན་གོ་བའོ། །འདི་ལ་དོན་གོ་བ་དགོས་པས་སེམས་ཅན་མིན་པའི་འབྱུང་བ་སོགས་ལ་སྨྲས་ཀྱང་ལས་ལམ་མི་

རྫོགས།
བདུན་པ་ངག་འཁྱལ་གྱི་གཞི་ནི། དོན་མེད་དང་ལྡན་པའི་དོན། འདུ་ཤེས་ནི་
གང་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་དོན་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པའོ། །འདི་ལ་ཡུལ་ཡོད་མེད་གང་ལྟར་ཡང་གཏམ་དྲན་ཚད་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲས་ན་དངོས་གཞི་འབྱུང༌། ཀུན་སློང་ནི་སྨྲ་

འདོད་པ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ག །སྦྱོར་བ་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་དམག་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་སྨྲ་བ་དང༌། ད་ལྟ་རང་རེ་གྲྭ་པ་ལྟ་བུས་ཀྱང་དགོན་པའི་གླིང་བསྐོར་འགྲོ་བ་ཚུན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

436

གྱི་ཚེ་མི་མང་པོ་ཞིག་འདུས་ནས། སྡེ་པ་གཞུང་དང༌། རྒྱ་ནག་དང༌། རྒྱ་གར་སོགས་
ཀྱི་ཐེ་གཏོགས་མང་པོ་གླེང་མོ་བྱེད་པ་དེ་ཡིན། ངག་འཁྱལ་འདི་མི་དགེ་བ་བཅུའི་ནང་

ནས་ཆུང་ཤོས་ཡིན་ཡང༌། རང་རེའི་མི་ཚེ་སྟོང་ཟད་དུ་གཏོང་བའི་ཐབས་བླ་ན་མེད་
པ་སྟེ། ཚོགས་གྲལ་ཚུན་ཆད་དུ་ངག་འཁྱལ་གྱི་གཏམ་འདྲེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲྭ་ཤག་
ཕན་ཚུན་དུ་འཚོགས་ཏེ་ཉིན་སྒང་དོན་མེད་ཀྱི་སྐད་ཆ་མང་པོ་བཤད་པས་དུས་འདའ་འགྲོ་བ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འོང༌། དེས་ན་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། མང་པོའི་ནང་དུ་ངག་ལ་

བརྟག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྲོགས་གཅིག་ཡོད་ཚུན་ཆད་ནས་འདི་ལ་གཟབ་

དགོས་གསུངས། གཞན་ཡང༌། སྒྲུང་དང༌། ཕྱི་རོལ་པའི་བསྟན་བཅོས་བཤད་པའང་
ངག་འཁྱལ་ཡིན། ལོག་གཡེམ་མ་གཏོགས་པའི་ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་དྲུག་ཀ་
གཞན་ལ་བྱེད་དུ་བཅུག་པས་ཀྱང་རང་ཉིད་ལ་ལས་ལམ་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས།

བརྒྱད་པ་བརྣབ་སེམས་ཀྱི་གཞི་ནི། གཞན་གྱི་ནོར་དང་ཡོ་བྱད་དེ། དེ་ཡང་
དཔེར་ན་ཁྲོམ་ལྟ་བུར་འགྲོ་བ་ན་ཡོ་བྱད་ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་ནས་བདག་ལ་འདི་འདྲ་

བྱུང་ན་སྙམ་དུ་འདོད་པ་ཟུག་པ་བཞིན་བྱུང་བའོ། །འདུ་ཤེས་ནི། བརྣབ་སེམས་འབྱུང་
བའི་གཞི་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པ། འདིའི་ཀུན་སློང༌། སྦྱོར་བ། མཐར་ཐུག་རྣམས་བྱེད་
ལས་སེམས་གཅིག་གི་སྟེང་ནས་འཇོག་དགོས་པས། ཀུན་སློང་ནི་ནོར་སོགས་དེ་
དང་དེ་བདག་གིར་གྱུར་ན་སྙམ་པ། ཉོན་མོངས་ནི་དུག་གསུམ་ག །སྦྱོར་བ་བསམ་པ་
དེ་ལས་ཤུགས་དྲག་ཏུ་སོང་ནས་བདག་གིར་བྱེད་འདོད་པ། མཐར་ཐུག་ནི་དེ་ལས་
ཀྱང་ཤུགས་དྲག་ཏུ་སོང་ནས་རྒྱུ་ནོར་སོགས་དེ་དང་དེ་ཡོང་ཐབས་བྱེད་པར་ཐག་བཅད་པའོ། །རང་གི་ནོར་ལའང་བརྣབ་སེམས་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཅིང༌། རང་ཅག་ལྷ་སར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

437

ཁྲོམ་བསྐོར་ལྟ་བུ་ཞིག་འགྲོ་བ་ནའང་བརྣབ་སེམས་འབུམ་ཕྲག་ཙམ་སྐྱེ་བས་དེ་ལྟར་
བྱུང་སྐབས་རང་གི་ཡིད་ལ་གང་བྱུང་དྲན་དུ་མི་འཇུག་པར་སྒྱུ་མའི་ནོར་རྫས་ལ་སྙིང་
པོ་མེད་པར་བསམས་ནས་གཉེན་པོ་བསྟེན་པ་དགོས་གསུངས།
དགུ་པ་གནོད་སེམས་ཀྱི་གཞི་དང་ཉོན་མོངས་སོགས་སྔར་ཚིག་རྩུབ་ཀྱི་
སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་ལ། ཀུན་སློང་གསོད་བརྡུང་སོགས་གནོད་པ་སྐྱེལ་འདོད་དམ། ཕ་རོལ་པོ་གུད་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་སོགས་དང༌། སྦྱོར་བ་ནི་དེ་ལ་བརྩོན་པ།
མཐར་ཐུག་ནི་དེར་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། རང་རེའི་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་སྦྱོར་
བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཀུན་སློང་བཟང་པོས་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། བརྣབ་སེམས་དང་གནོད་སེམས་སོགས་སུ་འགྲོ་ཉེན་ཡོད་པས་གཟབ་དགོས་གསུངས།
བཅུ་པ་ལོག་ལྟའི་གཞི་ནི། ལས་འབྲས། བདེན་བཞི། དཀོན་མཆོག་
སོགས་ཏེ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས། དེ་མེད་པར་བལྟ་བ་ལོག་ལྟ་དང༌། མེད་པར་སྨྲ་བ་སྐུར་འདེབས། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་རྐང་མིག་གིས་རང་གི་བུ་མོ་ལ་
ཆགས་ཏེ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་འདོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་བཤད་པའི་
གཞུང་ལུགས་འབུམ་ཕྲག་དང༌། ལྟ་ངན་དྲུག་ཅུ་སོགས་རང་བཟོ་བྱས་ནས་བརྩམས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། འདུ་ཤེས་ནི་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་དོན་ལ་བདེན་པར་འདུ་
ཤེས་པ་ལས་གཞན་འདྲ། སྦྱོར་བ་ནི་སྐུར་བ་འདེབས་པར་རྩོམ་ཞིང༌། མཐར་ཐུག་ནི་

མེད་པར་ཐག་བཅད་པའོ། །འདི་དངོས་གཞི་རང་རེར་ཅུང་འབྱུང་དཀའ་ཡང༌། བསོད་ནམས་དམན་པ་སྡིག་གྲོགས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་བ་དག་ལ་ཡོང་ཉེའོ། །དེས་ན་དེ་དག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

438

ལེགས་པར་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་འཛེམ་བག་བྱ་བ་གནད་ཆེ་གསུངས།
གཉིས་པ་ལྕི་ཡང་གི་ཁྱད་པར་ལ་དྲུག་ལས། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ལྕི་བ་ནི།
ལུས་ངག་གི་བདུན་ལས་སྲོག་གཅོད་སོགས་སྔ་མ་སྔ་མ་ལྕི་ལ། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཡང༌།
དེའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་དག་གི་ཚེ་ཕ་རོལ་པོ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་ཆུང་ཇི་ཙམ་ཡོད་པའི་
རིམ་པས་ལྕི་ཡང་བྱུང་བ་སྟེ། དཔེར་ན་ངེད་ཚོ་རང་གཞན་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་

སྲོག་ལ་གཅེས་ཤིང་ཕངས་པ་ཇི་འདྲ་བྱེད་པ་དེ་ཙམ་ཡོ་བྱད་ལ་མི་བྱེད་པས་སྲོག་
གཅོད་དང་མ་བྱིན་ལེན་གཉིས་ལ་ཕ་རོལ་པོ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་ཆུང་འབྱུང་བ་ལྟར་
ཡིན། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་སྔ་མ་སྔ་མ་ཡང་ལ། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལྕི་བ་ཡིན། བསམ་པའི་སྒོ་
ནས་ལྕི་བ་ནི། བསམ་པ་ཉོན་མོངས་ཤིན་ཏུ་དྲག་པོས་བྱས་པ་སྟེ། ཚིག་རྩུབ་ལྟ་བུ་
ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡང་ཡང་ཁོང་ཁྲོ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོས་ཁྱི་རྒན་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ལྕི་བ་ལྟ་བུའོ། །སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་ལྕི་བ་ནི། སྦྱོར་བ་གསོད་སྟངས་ངན་པ་སྡུག་ལས་སྣ་དགུ་
བཏང་ནས་བསད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཡང་འབུ་བསད་པ་བས་གླང་པོ་ཆེ་བསད་པ་སྡིག་

ལྕི་བ་ལྟ་བུ་དུད་འགྲོ་གཟུགས་བོངས་ཆེ་བ་དག་གསོད་པ་སྡིག་ཆེ་བའང་ལུས་སྟོབས་ཆེ་བའི་ཚོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་བས་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་ལྕི་བར་འགྲོ། ཡུལ་
འགའ་ཤས་ན། སྦལ་པ་དང་། ཁྱིམ་བྱ། འབུ་སོགས་མེར་བསྲེགས་ནས་གསོད་པ་ལྟ་བུར་ནི། ངོ་བོ་དང་སྦྱོར་བའི་ལྕི་ལུགས་གཉིས་ཀ་ཚང༌། གཞིའི་སྒོ་ནས་ལྕི་བ་ནི།

བླ་མ་སློབ་དཔོན་བྱང་སེམས་དགེ་འདུན་ཕ་མ་སོགས་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་མིག་

ལོག་བལྟ་བ་ལྟ་བུའང་སྡིག་ལྕི་བ་ཡིན། དུས་རྟག་ཏུ་བྱེད་པས་ལྕི་བ་ནི། ངག་འཁྱལ་ལྟ་

བུ་དུས་རྟག་ཏུ་འབྱུང་བ་དེ་ལྕི་བའོ། །གཉེན་པོ་མེད་པས་ལྕི་བ་ནི། དགེ་བ་སྣ་གཅིག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

439

ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡིག་པ་ཤིན་ཏུ་ལྕི། དེས་ན།
ལྕི་བ་གཅིག་འཛོམས་པ་ནས་དྲུག་ཀ་འཛོམས་པའི་བར་ཡོད། བྱང་
སེམས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་ཆེན་པོས་མིག་ལོག་བལྟས་པ་དང༌། སྡུག་ལས་སྣ་དགུ་བཏང་ནས་དུད་འགྲོ་བསད་པ་ལྟ་བུ་ལ་གཉིས་ཚང༌། ཆགས་སེམས་དྲག་པོས་གླུ་བླངས་
པ་ལྟ་བུ་ལ་གཅིག་ཚང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྡིག་པ་རྟག་ཏུ་བྱེད་ཅིང་དགེ་བ་མི་བྱེད་
པའི་བཤན་པ་ལྟ་བུས། ཕ་མ་སོགས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་དྲག་པོས་སྦྱོར་བ་སྡུག་ལས་སྣ་དགུ་བཏང་ནས་བསད་ན་དྲུག་ཀ་འཛོམས། དེས་ན། རང་རེ་ལ་མི་ལྕི་བ་མེད་པའི་སྡིག་པ་གང་ལྕི་ལྕིས་རྟག་ཏུ་ནོན་ནས་ཡོད།
གསུམ་པ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ལ། རྣམ་སྨིན། རྒྱུ་མཐུན། བདག་
འབྲས་གསུམ་ལས། མི་དགེ་བ་བཅུ་པོ་དེ་དག་གང་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུ་གསུམ་པོ་
དེ་ནས་རྒྱུ་མཐུན་ལ་མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་དང༌། བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་

འབྲས་བུ་བཞི་བཞི་མྱོང་དགོས། དེ་ཡང་མི་དགེ་བ་ཆེན་པོས་དམྱལ་བ། འབྲིང་
གིས་ཡི་དྭགས། ཆུང་ངུས་དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བས། སྲོག་གཅོད་ལ་མཚོན་ན། རྣམ་
སྨིན་གྱི་འབྲས་བུས་དམྱལ་བར་སྐྱེ། ནམ་ཞིག་དེ་ལས་ཐར་ནས་མིར་སྐྱེས་ཀྱང་
མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་ཚེ་ཐུང་ཞིང་ནད་མང་བ་དང༌། བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་བྱིས་པའི་སྐབས་

ནས་བཟུང་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་དགའ་བ། བདག་འབྲས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་འབྱུང་
སྟེ༑ བཟའ་བཏུང་དང་སྨན་ལ་སོགས་པ་མཐུ་ཆུང་བ་འོང༌། རང་རེ་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ཏེ་ལུས་དང་མེ་དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས་ནས་སྡོད་པ་ལས། མིའི་ནང་དུ་སྐྱེས་ཏེ་སྲོག་
གཅོད་ལ་དགའ་བ་འདི་ངན་ཏེ། འདིས་སླར་ཡང་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་རྒྱུན་མཐུད་དེ་ངན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

440

འགྲོར་འཕེན་པས། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ནས་ཁ་གནག་ཤོས་ནི་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་
འདི་ཡིན་པས་རང་རེས་མི་དགེ་བའི་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་འགོག་ཐབས་དང༌། དགེ་
བའི་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་ཡོང་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་གསུངས། མ་བྱིན་ལེན་སོགས་
མི་དགེ་བ་ལྷག་མ་དགུ་པོས་རིམ་བཞིན། མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་ལོངས་སྤྱོད་དབུལ་བ་
དང་གཞན་དང་ཐུན་མོང་དུ་འགྱུར་བ། འཁོར་གཡོག་དང་ཆུང་མ་བསྲུང་མི་ཐུབ་པ་
དང༌། གཞན་གྱིས་བདེན་པར་མི་འཛིན་པ་དང༌། མཛའ་བཤེས་ཉུང་བ་དང་འཁོར་
གཡོག་སོགས་དང་འབྲལ་བ། གཞན་གྱིས་མི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང༌། གཞན་གྱིས་

རང་གི་གཏམ་ལ་ཆ་མི་འཇོག་པའི་ཚིག་མི་བཙན་པ་དང༌། དོན་མི་འགྲུབ་པ་དང༌།
འཇིགས་སྐྲག་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང༌། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་རྨོངས་པ་རྣམས་
འབྱུང༌། སྡིག་པ་བྱེད་པ་འགའ་ཞིག་ཚེ་རིང་བ་དང༌། ལམ་འགྲོ་ཆེ་ལ། ཆོས་བྱེད་པ་
འགའ་ཞིག་ཚེ་ཐུང་བ་དང་ནད་སོགས་ཡོང་རྒྱུ་མང་བ་ནི་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་རྒྱུ་འབྲས་
གཞན་དང་གཞན་གྱི་ཡིན། རང་ཅག་ལ། འཇིག་རྟེན་འདིར་མི་འདོད་པ་བྱུང་བ་
རྣམས་ཚེ་འདིར་འགྲོ་ཉེས་འདུག་ཉེས་སོགས་རང་གཞན་གྱི་འཕྲལ་རྐྱེན་ཞིག་གིས་

བྱས་སོ་སྙམ་པ་འོང་མོད། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཕལ་ཆེར་ཚེ་སྔ་མའི་ལས་ཀྱིས་

བྱས་པ་ཡིན། བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་ནི། མ་བྱིན་ལེན་གྱིས་ཚེ་འདིར་ཡང་འགའ་ཞིག་

བྱིས་པ་ཆུང་ངུ་ནས་ཁབ་ཚུན་ཆད་རྐུ་བ་དང༌། བྱི་བ་དང་བྱི་ལ་སོགས་རྐུ་བྱེད་པ་ལ་མཁས་པ་ལྟར་མ་བྱིན་ལེན་ལ་དགའ་ཞིང་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེས་མཚོན་ནས་
གཞན་རྣམས་གོ་སླ། བརྣབ་སེམས་གནོད་སེམས་ལོག་ལྟ་གསུམ་གྱི་བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་ལ་ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་འཕེལ་བ་ཡིན།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

441

བདག་འབྲས་ནི། མ་བྱིན་ལེན་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་ལོ་འབྲས་ཉུང་ལ།
སད་སེར་ཐན་པ་སོགས་ལྡང་ཞིང༌། བཞོན་འོ་ཞོ་ཉུང་བ་སོགས་དང༌། འདམ་རྫབ་ལྗན་ལྗིན་སོགས་ཡོད་སར་གནས་དགོས་པ་དང༌། བསླུ་བྲིད་བྱེད་མཁན་མང་བ་དང༌། ས་ཕྱོགས་མི་སྙོམས་པར་སྡོད་དགོས་པ་དང༌། སྡོང་དུམ་དང་ཚེར་མ་མང་
བའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་དང༌། ཤིང་འབྲས་དུས་སུ་མི་ཆགས་ཤིང༌། ཡང་ན་དུས་མིན་

དུ་ཆགས་པ་དང༌། ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་འགྲིབ་འགྲོ་བ་དང༌། དམག་འཁྲུག་དང་ནད་ཡམས་མང་བ་དང༌། ཆུ་དང་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་ཁུངས་ནུབ་པ་རྣམས་ཡིན། དེ་
ལྟར་མི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་རྣམས་འབྱུང་ཚུལ་ཐོས་ཤིང་ཤེས་ཀྱང་ད་དུང་མི་དགེ་
བཅུ་ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་ན། མིག་ལྡན་གཡང་ལ་མཆོང་བ་དང་འདྲ། ས་གཞི་

དག་ཀྱང་འགའ་ཤས་སྔར་ལོ་ལེགས་པ་ལ། དེང་སང་མི་ལེགས་པ་ཡང་ས་བཅུད་ཤོར་བ་སོགས་གང་ཡང་མིན་པར། ལས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན། བསྐལ་པ་བཟང་པོའི་
སྐབས་ས་གཞི་ཡངས་ཤིང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་ཀྱང༌། རིམ་གྱིས་འགྲིབ་སྟེ་
ངམ་གྲོག་དང་གཡང་ས་ལས་མེད་པ་དེ་འདྲར་འགྱུར་འགྲོ་བའི་སྐབས་ཡོད།
གཉིས་པ་དཀར་པོའི་ལས་འབྲས་བསམ་པ་ལ་གཉིས། དཀར་པོའི་ལས་

ལམ་དངོས་དང༌། དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་དགེ་བཅུ་མ་བྱས་
པ་ཙམ་གྱིས་དཀར་པོའི་ལས་ལམ་མི་རྫོགས་ཏེ། དཀར་པོའི་ལས་ལམ་ཚང་བ་ལ་
མི་དགེ་བ་བཅུ་པོ་ངོས་གཟུང༌། དེ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟས་ཏེ་ཡང་དག་པར་སྡོམ་
པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། བསྡམ་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྤོང་སེམས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་དགོས།
དེ་ཡང་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བའི་དགེ་བ་ལྟ་བུར། གཞི། བསམ་པ། སྦྱོར་བ། མཐར་ཐུག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

442

བཞི་སྟེ། དཔེར་ན་ལུག་གསོད་པ་སྤོང་བའི་དཀར་པོའི་ལས་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ལུག་
ནི་དེ་འདྲའི་ལས་ཀྱི་གཞི་ཡིན། ལུག་གསོད་པ་ཉེས་དམིགས་སུ་མཐོང་ནས་དེ་
གསོད་དུ་མི་རུང་སྙམ་དུ་གསོད་པ་སྤོང་བར་འདོད་པ་ཀུན་སློང༌། དེ་ཤུགས་ཆེ་རུ་སོང་སྟེ་ལུག་གསོད་པ་ལ་ཉེས་པར་མཐོང་ནས་གསོད་པ་ཡང་དག་པར་སྡོམ་པ་ལ་བརྩོན་པའི་འདུ་བྱེད་ནི་ལུག་གསོད་པ་སྤོང་བའི་དཀར་པོའི་ལས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌།
གསོད་པ་སྤོང་བར་ཐག་བཅད་པ་ན་ལས་ལམ་རྫོགས་པས། ལུག་གསོད་པ་ཉེས་དམིགས་སུ་མཐོང་ནས་གསོད་པ་ཡང་དག་པར་བསྡམས་པའི་སེམས་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་ནི་ལུག་གསོད་པ་སྤོང་བའི་དཀར་པོའི་ལས་དངོས་སམ་མཐར་ཐུག་ཡིན། མ་བྱིན་ལེན་བརྐུ་འཕྲོག་ལྟ་བུའི་སྐབས། སྡུག་བསྔལ་དང་ཕུང་ཀྲོལ་གྱི་གཞི་ནོར་རྫས་འདིའི་དོན་དུ་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་བྱ་བ་ངན་པ་འདི་འདྲ་བྱེད་མི་

རུང་སྙམ་པ་ཀུན་སློང༌། ལས་དེ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པ་སྦྱོར་བ། སྤོང་བར་ཐག་བཅད་པ་ན་ལས་ལམ་ཚང་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལོག་གཡེམ་སོགས་འོག་མ་རྣམས་ལའང་
རིགས་འགྲེའོ། །
གཉིས་པ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྣམ་སྨིན་
གྱི་འབྲས་བུ་ནི། དགེ་བའི་ལས་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་ངུས་རིམ་བཞིན་ཁམས་གོང་གི་ལྷ་

དང༌། འདོད་ལྷ། མི་སོགས་སུ་སྐྱེ་ལ། གཉིས་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས་

ལས། མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་ནི། ཚེ་རིང་བ། ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ། ཆུང་མ་དང་མཐུན་པ། གཏམ་ལ་ཆ་འཇོག་པ། གྲོགས་མཐུན་པ་སོགས་ཡིན། བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་ནི། དམ་

པའི་སྐྱེ་སྤྲུལ་སོགས་འགའ་ཞིག་སྐྱེས་ཙམ་ནས་ངེས་འབྱུང་སྙིང་རྗེ་རྣམས་རང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

443

ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ལྟར་དང༌། གསུམ་པ་བདག་འབྲས་ནི། བཟའ་བཏུང་དང་
སྨན་གྱི་ནུས་པ་ཆེ་བ་སོགས་ཏེ་གོང་གི་མི་དགེ་བ་བཅུའི་བདག་འབྲས་རྣམས་གོ་
བཟློག་པ་ཡིན་པས་གོ་སླ་གསུངས།
གསུམ་པ་ཞར་ལ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་ལས་ཀྱི་སྒོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་བཞི་
ལས། ཞིང་གི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་ནི། ཕལ་པ་རང་ག་བ་དང༌། ཕ་མ། དགེ་སྦྱོང༌།
བྱང་སེམས་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང༌། སངས་རྒྱས། བླ་མ་རྣམས་ལ་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་རྣམས་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྟོབས་ཆེ་ཞིང༌། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་བཙོན་རར་བཅུག་སྟེ་མིག་བཏོན་པ་ལས། བྱང་སེམས་ལ་མིག་ལོག་
བལྟ་བ་སྡིག་པ་ཆེ་ལ། སྔ་མ་དེ་དག་བཙོན་རྭ་ལས་བཏོན་ཏེ་མིག་སྦྱིན་པ་བས།
བྱང་སེམས་ལ་དད་པས་ཐལ་མོ་སྦྱོར་བ་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་དཔེར་ན། དུད་འགྲོ་བསད་ན་ལྟུང་བྱེད་ལས་མི་འབྱུང་བར་མི་བསད་ན་ཕམ་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །
རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་ནི། སྡོམ་པ་མ་བླངས་པ་དང་བླངས་པ་གཉིས་

ཀྱི་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་མདོ་ལས་གསུངས་ཤིང༌། མི་དགེ་བའང་དེ་
དང་འདྲ་སྟེ། ཁྱིམ་པས་མི་དགེ་བ་བཅུ་ཀ་འབྱོལ་ཉོག་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལས་རབ་བྱུང་
གིས་ཉེས་བྱས་ཕྲ་མོ་ཙམ་བྱས་པ་སྡིག་ལྕི། དེ་བས་བྱང་སེམས་དང༌། དེ་བས་ཀྱང་
སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་གྱིས་ཉེས་པ་བྱས་པ་ཤིན་ཏུ་ལྕི། ཁ་ཅིག་གིས། སྡོམ་པ་ཞུས་
ན་སྡིག་པ་ཆེ་ཟེར་ནས་སྡོམ་པ་ལ་འཛེམ་མོད། དེ་ནི་གཏན་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་
པ་ལས། མངོན་མཐོའི་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ཕྱི་མའི་ལུས་རྟེན་ཐོབ་པ་ལ་ད་ལྟ་སྡོམ་པ་ནོས་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་ངེས་པར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

444

དགོས། དེ་མེད་པར་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ཙམ་གྱིས་དུད་འགྲོ་ཀླུ་ལྟ་བུར་སྐྱེ། དེར་མ་
ཟད་སྡོམ་པ་ཁས་བླངས་ན་དགེ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་ལ། སྡོམ་མིན་ཁས་བླངས་ན་མི་

དགེ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་འོང་སྟེ། ཡུལ་གྱི་བཤན་པ་དང༌། ཆང་འཚོང་མར་ཁས་
བླངས་པ་ལྟ་བུར་གཉིད་ཉལ་བ་དང༌། རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་གནས་སྐབས་ཚུན་ཆད་དུ་
སྡིག་པ་འཕེལ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད། སྲོག་གཅོད་སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་
གཉིས་མཉམ་དུ་བསྡད་དེ་སྲོག་མི་གཅོད་པར་གནས་པའི་སྐབས་སྲོག་མི་གཅོད་པ་
ཙམ་དུ་མཚུངས་ཀྱང༌། སྡོམ་པ་མེད་པ་དེ་ལ་སྲོག་གཅོད་སྤངས་པའི་དགེ་བ་མི་
འབྱུང་ཞིང༌། སྡོམ་ལྡན་དེར་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དེ་སྤངས་པའི་དགེ་བ་འཕེལ། དེ་
བཞིན་དུ་སྡོམ་ལྡན་དགེ་བསྙེན་དང༌། དགེ་ཚུལ་དང༌། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་དགེ་
རྩ་ཆེད་དུ་མ་བསྒྲུབས་ཀྱང་ཐ་ན་གཉིད་ཉལ་བའི་སྐབས་ཚུན་ལ་རིམ་བཞིན་ལྔ་

དང༌། སོ་དྲུག་དང༌། ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་འཕེལ་ལ། དེ་ཐམས་
ཅད་ལས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་ལྡན་ལ་ནི། དགེ་བ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད་དེ། སྤྱོད་
འཇུག་ལས། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་གཉིད་ལོག་གམ། །བག་མེད་གྱུར་ཀྱང་བསོད་ནམས་
ཤུགས། །རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དུ་མ་ཞིག །ནམ་མཁའ་མཉམ་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང༌། །ཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན་ཡིན། སྔགས་སྡོམ་ལྡན་པས་ནི་དེ་བས་ཀྱང་བརྒྱ་འགྱུར་སྟོང་
འགྱུར་གྱིས་ལྷག་པ་འཕེལ་འགྲོ། དེས་ན་སྡོམ་པ་གང་ཡང་མ་བླངས་པ་དེས་དགེ་རྩ་ཆེད་མངགས་བསྒྲུབ་ན་མ་གཏོགས་མི་འབྱུང་ལ། སྡོམ་ལྡན་ལ་ཉིན་ཞག་རེར་ཡང་
དགེ་བ་ངང་གིས་འཕེལ་བའི་ཁེ་སང་ཆེན་པོའི་ཁྱད་ཞུགས་པས། བློ་ཆུང་གི་ལོག་
རྟོག་མི་བྱེད་པར། ཁྱིམ་པས་ཀྱང་གསོ་སྦྱོང༌། བསྙེན་གནས། བྱང་སྡོམ་སོགས་ལྡན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

445

པར་བྱེད་དགོས།
ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང༌། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དངོས་ཀྱི་ཀུན་སློང་མི་དགེ་བས་ཀུན་
ནས་བསླང་ཞིང༌། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་རང་གི་ངོ་བོ་སྡིག་པ་མི་དགེ་བ་དང་བདག་
གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ། འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་

འོང་བ་འབྱིན་ནུས་པ། སྡོམ་པ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་སུས་ཀྱང་གཞི་དེ་ལ་ཞུགས་ན་ཁ་
ན་མ་ཐོ་བའི་སྡིག་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་ཅིང༌། གཉིས་པ་ནི། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བཅས་པ་ལས་འགལ་བའི་ལས་སྒྲིབ་གང་ཞིག །རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དངོས་ཀྱི་
ཀུན་སློང་དགེ་བའམ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླང་ཞིང༌། ངོ་བོའི་
ཁྱད་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ལུང་མ་བསྟན་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ། འབྲས་བུའི་

ཁྱད་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱིན་མི་ནུས་པ་ཞིག་

ལ་འཇོག །བཅས་རྐྱང་གི་ལྟུང་བ་ལ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་བསླབ་པ་ལ་ཁྱད་གསོད་ཀྱི་
བསམ་པ་སོགས་མི་དགེ་བ་དང་འབྲེལ་ན་བཅས་པ་དང་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བའི་སྡིག་ལྟུང་གཉིས་ཀ་འབྱུང་ཞིང༌། ཀུན་སློང་ལུང་མ་བསྟན་རྐྱང་པས་བྱས་པ་
ཡིན་ན་བཅས་འགལ་གྱི་ལྟུང་བ་ལས། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་སྡིག་པ་མི་

འབྱུང་བ་ཡིན། དགེ་སློང་གིས་དུད་འགྲོ་བསད་ན་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་

ན་མ་ཐོ་བའི་སྡིག་པ་ཞིག་དང༌། དུད་འགྲོ་བསད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་བཅས་པའི་ཁ་ན་
མ་ཐོ་བའི་ལྟུང་བ་ཞིག་བཅས་སྡིག་ལྟུང་གཉིས་འབྱུང༌། དེ་འདྲའི་སྡིག་པ་དང་ལྟུང་
བ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པས། དེ་འདྲའི་ལྟུང་བ་དེར་གཉེན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

446

པོ་སྟོབས་བཞི་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་དེས་ནི་ལྟུང་བ་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྡིག་པ་དེ་
ལྷག་མ་མེད་པར་འདག་ནུས་ཀྱང༌། དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ལྟུང་བ་ནི་ཕྱིར་བཅོས་

ཀྱིས་དག་པར་མ་བྱས་བར་དུ་མ་འདག །ཡང་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱིས་དག་པར་
བྱས་ཀྱང་སྡིག་པ་དེ་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིས་མ་བཤགས་ན་མི་འདག །སོ་ཐར་གྱི་
སྡོམ་པ་ནི་མཁན་སློབ་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་ལས་བླངས་པས་དགེ་འདུན་ནམ་དགེ་སློང་གི་མདུན་དུ་ཕྱིར་བཅོས་བྱ་དགོས་ཤིང༌། བྱང་སྡོམ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་
པ་དེ་བླ་མ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་དྲུང་དང༌། སྔགས་སྡོམ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་
དེ་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་བཤགས་པས་དག་པར་བྱ་དགོས། རང་རེས་མཆོད་འབུལ་ཚོགས་གསོག་ལྟ་བུ་དགེ་རྩ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་སྐབས།

མ་མཐའང་ཐེག་ཆེན་གསོ་སྦྱོང་ལྟ་བུའི་སྡོམ་ལྡན་དུ་བྱས་ནས་བྱེད་ན་ཕན་ཡོན་ཆེ་
བ་འོང་གསུངས། དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་ནི། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་ལས་ཆོས་
ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང༌། ཟང་ཟིང་གི་མཆོད་པ་ལས་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་ལྷག་པ་སོགས་སོ༑ །བསམ་པའི་སྒོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་
ནས་སྒྲོལ་མ་ཚར་གཅིག་བཏོན་པའམ། མར་མེ་གཅིག་ཕུལ་བ་ཡང་དགེ་བ་སྟོབས་ཆེན་པོར་སོང་སྟེ། སེམས་དེས་མ་ཟིན་པར་མར་མེ་འབུམ་ཕྲག་ཕུལ་བ་ལས་ལྷག་པ་
ཡིན། ས་བཅད་འདི་རྣམས་ནི། དགེ་མི་དགེ་རྣམས་ལས་གཙོ་བོར་འཛེམ་དགོས་པ་
དང༌། བསྒྲུབ་དགོས་པ་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ཡིན། དེས་ན་བསྒྲུབ་མཁས་པོ་བྱུང་
ན་ཚེགས་ཆུང་ངུས་དགེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདུམ་པ་དང༌། མི་དགེ་བ་ཡང་ཆུང་དུ་བཏང་
བའི་ཚུལ་ཡོད་པས་དེ་ཤེས་དགོས། དགེ་སློང་ཞིག་གིས་བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

447

སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་ཆོས་ལྟ་བུ་ཞིག་བཏང་ན་རྟེན་བསམ་པ་ཡུལ་དངོས་པོ་སྟེ་སྟོབས་ཆེ་བ་བཞི་ཚང༌།
གཞན་ཡང༌། ལས་ལ་འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། འཕེན་བྱེད་ལ་དགེ་
བས་བདེ་འགྲོ་དང༌། མི་དགེ་བས་ངན་འགྲོར་འཕེན། རྫོགས་བྱེད་ལ་ངེས་པ་མེད་དེ།
འཕེན་བྱེད་དགེ་བས་འཕངས་ནས་རྫོགས་བྱེད་དགེ་བས་རྫོགས་པ་དང༌། མི་དགེ་
བས་རྫོགས་པ་གཉིས། འཕེན་བྱེད་མི་དགེ་བས་འཕངས་ནས་རྫོགས་བྱེད་མི་དགེ་
བས་རྫོགས་པ་དང༌། དགེ་བས་རྫོགས་པ་གཉིས་ཏེ་མུ་བཞི་ཡོད། དང་པོ་ནི། འཁོར་
ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་ལྟ་བུ་མི་ཚེ་སྐྱིད་ཀྱིས་སྐྱེལ་བ་རྣམས་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། མིར་སྐྱེས་
ཏེ་ངལ་སྡུག་གིས་ཚེ་ཡོལ་བའི་དབུལ་པོ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། དམྱལ་བ་པ་ལྟ་བུ།
བཞི་པ་ནི། རྒྱལ་དབང་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱི་ཆིབས་རྟ་ཆིབས་དྲེལ་དང༌། གཟིམ་ཁྱི་
ལྟ་བུ་ཡིན། ཡང༌། གཞན་ལ་སྦལ་པ་འདྲ་ཞེས་ཚིག་ངན་གཅིག་ཙམ་སྨྲས་པའི་འབྲས་
བུར་སྦལ་པའི་སྐྱེ་བ་ལྔ་བརྒྱ་ལེན་དགོས་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ལས་གཅིག་གིས་ལུས་དུ་མ་

འཕེན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ལས་མང་པོས་ལུས་གཅིག་འཕེན་ཚུལ་སོགས་ཡོད། ལས་དེ་ལའང་མྱོང་བར་ངེས་པ་དང༌། མ་ངེས་པ། བྱས་ལ་བསགས་པ་དང༌། བྱས་ལ་མ་བསགས་པ། བསགས་ལ་མ་བྱས་པ་སོགས་དང༌། མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ལའང་

འབྲས་བུ་མྱོང་བའི་དུས་གསུམ་སྟེ། མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་ནི། ཞིང་དང་བསམ་པའི་

ཁྱད་པར་གྱིས་ཚེ་འདི་ལ་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཚེ་འདི་ལ་མྱོང་
བའོ། །སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་ནི། ཚེ་གཉིས་པ་ལ་མྱོང་བའོ། །ལན་གྲངས་གཞན་ལ་
མྱོང་འགྱུར་ནི་ཚེ་གསུམ་པ་ཕན་ཆད་དུ་མྱོང་བ་ཡིན། འདི་དག་ཀྱང་ཞིབ་པར་ལམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

448

རིམ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ལས་ཤེས་དགོས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལས་འབྲས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་པ་ནི།

དེ་ལྟར་མི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་མྱོང་བ་ལ་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་ནས་མི་དགེ་
བཅུ་སྤོང་གི་ཁྲིམས་བསྲུང༌། དགེ་བ་བཅུ་ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབ་ན། ཕྱི་མར་ངན་སོང་དུ་
མི་ལྟུང་བར་ལྷ་མིའི་ལུས་རྟེན་ཙམ་པོ་བ་ཙམ་འཐོབ་ནུས་ཀྱང༌། རང་རེས་ཐར་པ་དང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་མངོན་མཐོའི་རྟེན་ཁྱད་
པར་བ་རྣམ་སྨིན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྡན་ཞིག་ཐོབ་ན་ལམ་བསྒོམ་པའི་ས་ཆོད་གཞན་
དང་མི་འདྲ་བས། ངེས་པར་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་རྟེན་ཞིག་འཐོབ་དགོས་ཏེ། རྗེ་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། ལམ་མཆོག་སྒྲུབ་ལ་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་རྟེན། །མ་རྙེད་བར་དུ་
ས་ཆོད་མི་འོང་བས། །དེ་ཡི་མ་ཚང་མེད་པའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ། །ཅེས་གསུངས། དེས་ན་
འདི་ལ་གསུམ། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན། དེའི་བྱེད་ལས། དེའི་རྒྱུ་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་
ལ་བརྒྱད། ཚེ་རིང་བ། གཟུགས་བཟང་བ། རིགས་མཐོ་བ། དབང་ཕྱུག་ཆེ་བ། ཚིག་
བཙུན་པ། དབང་ཆེ་བར་གྲགས་པ། སྐྱེས་པ་ཉིད་ཡིན་པ། ལུས་སེམས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། འཇིག་རྟེན་ན་ཞིང་གི་སོ་ནམ་ལེགས་པ་ལས་
འབྲས་བུ་བཟང་པོ་འབྱུང་བ་བཞིན་རང་རེ་རྣམས་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་ལས་བཟང་པོའི་མཐུ་

ལས་ད་ལྟ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་གང་ཡང་མ་བསླུས་ཙམ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། འདི་

ལོའི་སྟོན་འབྲས་བྱུང་ཙམ་གྱིས་མི་ཕན་པར་ཕྱི་ལོའི་སྟོན་ཐོག་གི་སོ་ནམ་ལ་བརྩོན་
དགོས་པ་བཞིན། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་མཁན་
ཡིན་ཡང་འཇིགས་ཏེ་བསྡད་པས་མི་ཕན་ཞིང༌། མངོན་མཐོ་ཕལ་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

449

བསྒྲུབ་པས་ཀྱང་གང་ཡང་མི་འོང་བས་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ལུས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་

འཐོབ་པའི་རྒྱུ་བསྒྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཚེ་རིང་བ། གཟུགས་བཟང་བ་སོགས་རྣམ་སྨིན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྡན་ཞིག་དགོས།
གཉིས་པ་དེའི་བྱེད་ལས་ནི། ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོས་རང་གཞན་གྱི་
དོན་དགེ་རྩ་ཡུན་རིང་དུ་བསྒྲུབ་པས་ཆོས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད། གཉིས་པས་ནི།

མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་འདུ་ཆེ་བ་ཇོ་བོ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཡིན། གསུམ་པས་རང་གིས་

ཇི་ལྟར་བསྒོ་བ་ལྟར་གཞན་གྱིས་ཉན་པ་དང༌། བཞི་པ་དབང་ཕྱུག་ཆེ་བ་སྟེ། དཔལ་
འབྱོར་ཆེ་ཞིང་འཁོར་མང་བས་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཐོག་མར་ཟང་ཟིང་གིས་

དབང་དུ་བསྡུ། མཐར་ཆོས་ཀྱིས་སྨིན་པར་བྱས་ཏེ་གཞན་དོན་རླབས་ཆེན་བྱེད་
ནུས་པ་དང༌། ལྔ་པས་ནི། གཞན་གྱིས་བདེན་པར་འཛིན་པར་བྱེད། དྲུག་པས་ནི།
རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ལྟར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་བསྒོ་བ་ལས་མི་འདའ་བར་མྱུར་དུ་
སྒྲུབ་པ། བདུན་པས་ནི། འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་མི་འཇིགས་ཤིང༌། དབེན་པར་གཅིག་

པུར་གནས་ཏེ་ཆོས་སྒྲུབ་པ་སོགས་ལ་བགེགས་དང་བར་ཆད་ཉུང་བ། བརྒྱད་པས་
ནི༑ ལུས་སྟོབས་ཆེ་བས་རྗེ་མིད་ལ་ལྟར་དཀའ་ཚེགས་ཆེན་པོས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་
ཆོས་རྣམས་ཀྱང་དཀའ་སྤྱད་ཀྱིས་སྒྲུབ་ནུས་ཤིང༌། སེམས་སྟོབས་ཆེ་བས་རང་
གཞན་གྱི་དོན་གང་ལའང་མི་སྐྱོ་ཞིང་སྤྲོ་ཤུགས་ཆེ་ལ་བརྟན་པས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་

སྟོབས་ཐོབ་ནས་མངོན་ཤེས་མྱུར་དུ་འཆར་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་སོགས་འབྱུང༌།
གསུམ་པ་དེའི་རྒྱུ་བསྒྲུབ་པ་ནི། ཆོས་བྱེད་པ་ལ་དེ་དག་བྱུང་ན་ལེགས་
མོད། དེ་འདྲ་ཨེ་ཡོང་སྙམ་ན། དེ་ངེས་པར་འོང་བ་དཔེར་ན་ཞིང་པ་ཚོས་སྟོན་ཀར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

450

འབྲས་བུ་འོང་བར་ཤེས་ནས་དཔྱིད་དུས་ས་བོན་བཏབ་པས་སྟོན་ཀར་འབྲས་བུ་ངེས་པར་འོང་བ་ལྟར། རང་རེས་ཀྱང་ད་རེས་རྟེན་འདི་ལ་རྣམ་སྨིན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་
ལྡན་གྱི་རྒྱུ་བསྒྲུབས་ནས་སྨོན་ལམ་རྣམ་དག་གིས་མཚམས་སྦྱར་ན་ཕྱི་མར་འབྲས་
བུ་ངེས་པར་འོང་སྟེ། རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་

པས་སོ། །དེ་ལ་བརྒྱད་ལས། ཚེ་རིང་བའི་རྒྱུ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་གནོད་འཚེ་དང་
སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ། ཚེ་ཐར་གཏོང་བ། ཉེའུ་འདོན་པ་ལྟ་བུ་སྲོག་བླུ་ཞིང་འཚེ་བ་

ལས་ལྡོག་པ། ཟས་སྦྱིན་པ། བཙོན་ལས་བཏོན་པ། ནད་པ་ལ་སྨན་སྟེར་ཞིང་ནད་

གཡོག་བྱེད་པ་སོགས་སོ། །གཟུགས་བཟང་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ནི། བཟོད་པ་བསྒོམ་
པ་ཡིན། གཞན་ཡང་རྟེན་ལ་མར་མེ་གསལ་པོ་འབུལ་བ་དང༌། རྟེན་གསུམ་གསར་བཞེང་ངམ། རྙིང་པ་ཆག་གྲུམ་སོགས་ལ་ཉམས་གསོ་དང༌། གསེར་དང་ཚོན་གྱིས་

གསོ་བ། ན་བཟའ་གསར་པ་འབུལ་བ། གཞན་ལ་གོས་རྒྱན་གསར་པ་སྟེར་བ་སོགས་ཡིན། རིགས་མཐོ་བའི་རྒྱུ་ནི། སེར་སྐྱ་གང་ཡིན་ཡང་ཡོན་ཏན་དང༌།
རིགས། ཚུལ་ཁྲིམས། ཤེས་རབ། འཁོར། གོ་ས་སོགས་ཀྱི་ཁེངས་སེམས་མི་བྱེད་པར། ང་རྒྱལ་དང་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ་དམན་ས་གཟུང༌། བླ་མ་
སློབ་དཔོན་མཁན་པོ་དགེ་འདུན་སོགས་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་

པ་བྱེད་པ་དང༌། རབ་བྱུང་ཚོས་རང་ལས་བསླབ་པ་རྒན་པ་རྣམས་ལ་གུས་ཤིང༌།

བསླབ་པ་གཞོན་པས་རང་ལ་ཕྱག་དང་བཀུར་སྟི་བྱེད་པ་སོགས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་གུས་པས་དང་དུ་ལེན་དགོས་པ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་འབོགས་ཆོག་
སྐབས་བྱུང་བ་དེ་འོག་མ་རྣམས་ལའང་འདྲ་བ་ཡིན། སྤྲུལ་སྐུ་དང་ཆོས་མཛད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

451

སོགས་ཀྱི་ལུགས་སྲོལ་ཡོད་ཀྱང་བསླབ་པ་རྒན་པ་ལ་བརྩི་ཞིང་གུས་པ་བྱ་དགོས་
པ་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དུས་ནས་ཡོད་པས་དེ་དག་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་དགོས།
ད་ལྟ་གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པ་ཆེན་པོའི་ཆབ་སྲིད་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་
མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་ཅེས་པའི་ནང་དུའང་རྒན་གཞོན་བརྩི་འཇོག་གི་བཀུར་

སྟི་དང༌། ཕ་མ་སོགས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་ཡུལ་རྣམས་དང༌། ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་ཞིང་

ལ་སྲི་ཞུ་བྱེད་པ། དབུལ་ཕོངས་དང་ནད་པ་ཉམ་ཐག་ལ་ཕན་གདགས་པ་སོགས་ཧ་ཅང་གནད་ཆེ་བ་མང་པོ་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་ཡུལ་སྤྱིའི་བདེ་སྐྱིད་ལའང་ཕན་ཏེ།
སྔར་མཐུན་པ་སྤུན་བཞིས་རྒན་གཞོན་གོ་རིམ་ལྟར་བཀུར་སྟི་བྱས། ཁྲིམས་
བསྲུངས་པས་ཀ་ཤིའི་ཡུལ་ན་བདེ་སྐྱིད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་ཚུལ་འདུལ་བ་ལུང་
སོགས་ནས་གསུངས། དེ་ལྟར་མཐུན་པ་རྣམ་བཞི་ལྟ་བུ་དུད་འགྲོས་ཀྱང་རྒན་
གཞོན་བརྩི་འཇོག་བྱས་པ་ལ་དེ་འདྲ་བྱུང་ན། ངེད་ཅག་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་སོགས་ཆོས་པ་ཚོས་དེ་འདྲ་བྱ་དགོས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ། བདེ་སྐྱིད་ལྷག་པར་དུ་འབྱུང་གསུངས།

ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ནི། རྟེན་གསུམ་ལ་ཚོན་དང་ན་བཟའ་གསར་པ་
འབུལ་བ། སློང་མོ་བ་ལ་བཟའ་བཏུང་རྒྱན་གོས་སོགས་སྦྱིན་ཞིང་མི་སློང་ཡང་ཕན་
འདོགས་ཀྱི་ཞིང་དང༌། ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་རྣམས་ལ་

ཡར་མཆོད་མར་སྦྱིན་གང་ནུས་བྱེད་པའོ། །ཚིག་བཙུན་པའི་རྒྱུ་ནི། ངག་བག་དང་

ལྡན་པར་བྱས་ཏེ་ངག་གི་མི་དགེ་བ་རྣམས་ནན་ཏན་དུ་སྤོང་བ་དང༌། དབང་ཆེ་བའི་རྒྱུ་
ནི༑ མཁན་སློབ་དང༌། དཀོན་མཆོག །ཕ་མ་སོགས་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། རང་

ལས་རྒན་པ་སོགས་ལ་གུས་ཤིང་མཆོད་པ་དང༌། རང་ལ་ཡོན་ཏན་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

452

བར་སྨོན་ལམ་འདེབས་པ་སོགས་སོ། །སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་སྐྱེས་པའི་རྟེན་ལ་
དགའ་བ་དང༌། བུད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་མི་དགའ་བར་ལུས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་

བལྟས་ཏེ། སྐྱེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་མ་བླངས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་དུ་དེ་ལ་ཡིད་འབྱུང་བ་དང༌།

བུད་མེད་ཀྱི་ལུས་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་རྣམས་བཟློག་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་བླ་མ་འོད་ཀྱི་ཏོག །དེ་བཞིན་སྨོན་ལམ་བློ་གྲོས་དང༌། །དབང་པོ་ཞི་དང་འཇམ་དབྱངས་ལ། །བདག་
ནི་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་བྱང་སེམས་ཆེན་པོ་དེ་དག་གི་མཚན་བརྗོད་པ། ཡུལ་གཉན་པོ་ལ་ངན་སྨྲ་མི་བྱེད་པ། ཕོ་དབང་གཅོད་པ་ལས་ཐར་བར་བྱེད་པ་སོགས་སོ། །ལུས་སེམས་སྟོབས་ཆེ་བའི་རྒྱུ་ནི། གཞན་གྱིས་ལུས་དང་བསམ་པ་

སོགས་ཀྱིས་མི་ནུས་ཤིང་མི་ལྕོགས་པའི་ལས་རྣམས་རང་གིས་སྒྲུབ་པ་དང༌། གཞན་
གྱི་གྲོགས་བྱེད་ཅིང༌། གཞན་ལ་བརྡུང་གཏག་མི་བྱེད་པ་དང་བཟའ་བཏུང་སྟེར་བ་
སོགས་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་རྟེན་དེ་དགེ་བའི་སྣོད་དུ་འགྱུར་
བའི་སྨོན་ལམ་བཏབ་ན་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་སོགས་དང༌། སྔོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་གོང་མ་
རྣམས་ལྟར་འབྱུང་ཞིང༌། སྨོན་ལམ་བཟང་པོ་མ་བྱུང་བར་མི་དགེ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་ན་
མཐའ་མིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟར་རྣམ་སྨིན་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་ལུས་དེ་འདྲ་ཐོབ་ཀྱང་
དེས་མི་དགེ་བ་སྟོབས་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ཡོད་པས། དེ་ལྟར་མ་སོང་བར་དགེ་བའི་རྟེན་དུ་
འགྱུར་བའི་སྨོན་ལམ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་གལ་ཆེ། དེས་ན་མི་རྟག་པའི་ཆོས་སྐོར་
སོགས་ཀྱང་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ལ་གལ་ཆེ་མོད། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་
འདིར་ཉམས་ལེན་གྱི་མཐིལ་དངོས་གཞི་ལྟ་བུ་ནི་ལས་འབྲས་ལ་བླང་དོར་ལག་ལེན་
བྱེད་པ་འདི་ཡིན་གསུངས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

453

གསུམ་པ་ལས་འབྲས་བསམས་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་ཚུལ་ལ་གཉིས།
སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་སྟོབས་བཞིས་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་
ནི༑ ཐུན་གྱི་སྐབས་དགེ་སྡིག་གི་རྣམ་གཞག་ཡང་ཡང་བསམས་པ་དེ་ཐུན་མཚམས་
སུ་དྲན་ཤེས་བག་ཡོད་ཀྱིས་བླང་དོར་བྱེད་པ་དགེ་བཤེས་འབན་གྱིས་དགེ་སྡིག་
གཉིས་ལ་རྡེའུ་དཀར་ནག་གིས་རྩིས་རྒྱག་མཛད་ནས་སྤང་བླང་མཛད་པ་ལྟར་བྱ་དགོས། དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། མི་དགེ་བ་ལས་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང༌། །དེ་ལས་ཇི་ལྟར་ངེས་ཐར་ཞེས། །ཉིན་མཚན་རྟག་ཏུ་བདག་གིས་ནི། །འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་བསམ་

པར་རིགས། །ཞེས་དང༌། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རྩ་བ་མོས་པར་ཐུབ་
པས་གསུངས། །དེའི་ཡང་རྩ་བ་རྟག་ཏུ་ནི། །རྣམ་སྨིན་འབྲས་བུ་སྒོམ་པས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དཀར་ནག་གི་ལས་འབྲས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་རྒྱུན་དུ་དྲན་ཤེས་
བག་ཡོད་བསྟེན་ཏེ། སྲོག་གཅོད་དང་རྫུན་སོགས་བྱེད་པར་ཉེ་བ་ན། དེ་མ་ཐག་ཏུ་མཚམས་བཞག །ཕྲ་མོ་བྱུང་བ་དག་ཀྱང་བཤགས་སྡོམ་བྱེད་ན། བཤེས་སྤྲིངས་ལས།
གང་ཞིག་སྔོན་ཆད་བག་མེད་གྱུར་པ་ལ། །ཕྱིས་ནས་བག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་དེ་ཡང༌། །ཟླ་བ་སྤྲིན་བྲལ་ལྟ་བུར་རྣམ་མཛེས་ཏེ། །དགའ་བོ་སོར་ཕྲེང་མཐོང་ལྡན་བདེ་བྱེད་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་སྔར་སྦྱོར་ཆོས་ཀྱི་སྐབས་ནས་ཀྱང་བཤད་པ་ལྟར།
འདོད་ཆགས་ཅན་གཅུང་དགའ་བོ། སོར་ཕྲེང་ཅན་མི་དགུ་བརྒྱ་དང་དགུ་བཅུ་གོ་
དགུ་བསད་པ་དང༌། མ་སྐྱེས་དགྲས་ཕ་ཕྱིར་མི་འོང་བ་བསད་པ་དང༌། བདེ་བྱེད་ཀྱིས་

རང་གི་ཨ་མ་བསད་པ་ཡང་སྡིག་པ་དག་པ་བཞིན་དུ་སྔར་སྡིག་པ་བསགས་པ་

རྣམས་འདག་པར་འགྱུར་བས་བཤགས་སྡོམ་ལ་ཆིག་དྲིལ་བྱེད་པ་གནད་ཆེ། མདོར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

454

ན་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་འདིར་ཉམས་ལེན་གྱི་འགག་སྡོམ་ལྟ་བུར་ལས་འབྲས་ལ་
རྩིས་ཆེན་པོ་བྱ། འདི་ལ་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་ཀྱང་རྩལ་དུ་འདོན་པར་མཛད། སྔོན་འཕན་ཡུལ་ན་མདོ་སྡེ་སྤང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ། འབུམ་གྱི་བླུས་ཟོས་པ་ཞིག་

ཤི་མ་ཐག་ཏུ་གཤིན་རྗེའི་སྐྱེས་བུས་ས་འོག་ཏུ་ཁྲིད་དེ། གཤིན་རྗེ་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་
མདུན་དུ་སླེབ་པ་ན་ཁོས་རྫུན་སྨྲས་པས། མེ་ལོང་བསྟན་ཏེ། འབུམ་ཚོང་མཁན་དང༌། ཉོ་བ་པོ། རིན་སྲན་མ་བླངས་པ་དང༌། དེ་འཐོར་བ་བྱིས་པས་འཐུ་བ་ཚུན་གསལ་བས་བྱ་ཐབས་མ་རྙེད་པར་ཟངས་མོ་ཆེར་འཛུད་པ་ན། སྤང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པར་སྐྱབས་འགྲོ་བྱས་པས་ཤི་བ་ལས་ལོག་པ་བྱུང༌། པོ་ཏོ་བས་ལོ་རྒྱུས་འདི་གཞན་ལ་ཟློས་
ཤིག་ཅེས་གསུངས་ཚུལ། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་རང་གིས་སྡིག་པ་བསགས་

པ་མཁན་སློབ་དང་དཔོན་པོ་སོགས་ཀྱིས་མ་མཁྱེན་པས་སྐྱོན་མེད་སྙམ་པ་བྱེད་
ཀྱང༌། མདོ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཟླ་བ་སྐར་མར་བཅས་པ་གནས་ལྟུང་ཞིང༌། །རི་

དང་གྲོང་དུ་བཅས་པའི་ས་ཞིག་ལ། །ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་རྣམ་པ་གཞན་གྱུར་
ཀྱང༌། །ཁྱོད་ནི་མི་བདེན་པ་ཡི་ཚིག་མི་གསུང༌། །ཞེས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་ནི་བདེན་པའི་བཀའ་ནམ་ཡང་བསླུ་བ་མེད་པ་
ཡིན་ཞིང༌། དེས་ན་དགེ་སྡིག་ཕྲ་མོའང་ཆུད་ཟོས་སུ་མི་འགྲོ་བར་བླང་དོར་ཚུལ་
བཞིན་བྱེད། འོན་ཀྱང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འདྲིས་དྲགས་པས་སྡིག་པས་ཅུང་ཟད་རེ་
གོས་ནའང་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་སྡོམ་ཚུལ་བཞིན་བྱ་དགོས།

གཉིས་པ་ཁྱད་པར་དུ་སྟོབས་བཞིས་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ལ།
གོང་དུ་སྦྱོར་ཆོས་སྐབས་ཞུས་ཟིན་ཀྱང་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང་ས་བཅད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

455

ཀྱི་དངོས་ཟིན་ལྟར་མཚམས་འདིར་ཡང་བསྐྱར་མདོ་ཙམ་ཞུ་ན། འདི་ལ་བཞི་ལས།

རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས་ནི། སྔར་བྱས་ཀྱི་སྡིག་པ་ལ་འགྱོད་སེམས་ཤུགས་
དྲག་བྱེད་པ་སྟེ། སྟོབས་བཞི་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་འདི་ཡིན། སྟོབས་འདི་བྱུང་ན་འོག་མ་
རྣམས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འོང༌། དེ་ཡང་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་སྐྱེད་པ་
ལ་རག་ལས། གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ལ་སྔར་ཞུས་ཟིན་པ་ལྟར་གཙོ་བོ་
བསླབ་བཏུས་ནས་གསུངས་པ་དྲུག་དང༌། གཞན་ཡང་སྡིག་པ་འདག་པའི་ཕྱིར་དུ་
དགེ་སྦྱོར་གང་བྱས་རྣམས་གཉེན་པོ་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོབས་སུ་འགྲོ། ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པའི་སྟོབས་ནི། ཕྱིན་ཆད་སྲོག་ལ་བབ་ཀྱང་མི་བྱེད་སྙམ་པའི་སྡོམ་སེམས་
བསྟེན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དང་པོ་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ཚང་མ་གཏན་དུ་སྤོང་ཐུབ་པ་དཀའ་ཡང༌། རྩ་བ་ནས་སྤོང་ཐུབ་པ་རྣམས་རྩ་བ་ནས་དང༌། དེ་ལྟར་མི་ཐུབ་པ་རྣམས་ཀྱང་
ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དེ་རིང་ཡང་མི་བྱེད། དེ་རིང་ཡང་མི་བྱེད་སྙམ་པའི་སྡོམ་སེམས་
བསྟེན་པ་ཡིན། རྟེན་གྱི་སྟོབས་ནི། སྐྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་བྱེད་པ་ཡིན་པས།

རྡོར་སེམས་བསྒོམ་བཟླས་དང༌། ལྟུང་བཤགས་སོགས་ཀྱི་དབུར་ཡང་སྐྱབས་

སེམས་འབྱུང་བ་དེའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། རང་རེར་ཐོག་མེད་ནས་བསགས་པའི་
སྡིག་པ་སྣ་རེ་རེ་ནས་རྒྱལ་པོའི་བང་མཛོད་ལྟར་ཡོད་ཀྱང༌། སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་
སྡོམ་ཤུགས་ཅན་བྱུང་ན་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ཀྱང་འདག་ནུས་པ་སྦྱོར་ཆོས་སྐབས་
ཞུས་པ་ལྟར་ཡིན།
གཞན་ཡང་བསླབ་བཏུས་ནས་གསུངས་པའི་ནམ་སྙིང་གི་བཤགས་པ་
དང༌། ལྟུང་བཤགས་བརྐྱང་ཕྱག་དང་འབྲེལ་བ། གསེར་འོད་དམ་པའི་བཤགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

456

མདོ་འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་འབུམ་ཐོར་བུའི་གྲས་སུ་བཞུགས་པ་སོགས་ལྟར་བྱས་ན་མཆོག་ཡིན། བཤགས་པ་བྱས་པའི་མཇུག་ཏུ་སྡིག་པ་ལྷག་

མེད་དུ་དག་སོང་སྙམ་པ་དང༌། མི་དམིགས་པའི་རྒྱས་འདེབས་བྱས་ན་སྡིག་པ་

འདག་ཚབས་ཆེ་གསུངས། སྡིག་པ་ལ་སྣང་ཆུང་བྱེད་པ་དང༌། འཇིགས་དྲགས་
ནས་བསྡད་པ་གཉིས་ཀས་མི་ཕན་པར། རང་ཅག་ལས་དང་པོ་པས་བཤགས་པ་
བྱེད་པ་འདི་རང་གནད་ཆེ་བས་སྐུལ་བྱེད་ཀྱི་གཟུངས་ལས་གསུངས་པའི་སྡིག་པ་
དག་པའི་རྟགས་གསལ་པོ་ཡང་ཡང་མ་བྱུང་བར་དུ་བཤགས་པ་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་བྱ་དགོས། སྔར་ཞུས་པ་བཞིན་གྲྭ་རྐྱང་རྣམས་ཀྱིས་ཚོགས་ཆོས་རྭ་
འགྲིམ་པ་དང༌། ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར། རྟགས་གསལ་ཁྱབ་སྐོར་གཅིག་རྩོད་པ་
ཚུན་ཆད་ཀྱང་བསགས་སྦྱང་གི་དོན་དུ་བྱས་ན་སྡིག་སྦྱང་དང༌། ཚོགས་གསོག་ཏུ་
འགྲོ། གསུང་རབ་ལ་དཔྱད་པ་བྱས་པ་དེ་དཔྱད་སྒོམ་ཡང་ཡིན་པས། སྒོམ་ཞེས་པ་
ལོགས་སུ་བྲག་ཕུག་ཏུ་ལུས་གནད་བཅའ་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད། དེ་ལྟ་མིན་པར་

འགྱེད་ཕོགས་དོན་གཉེར་དང༌། གཞན་ཚར་གཅོད་པའི་ཆེད་ཙམ་དུ་ཐོས་པ་བྱས་ན་ཆོས་སུའང་མི་འགྲོ། དེས་ན་རྩོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཡང་ཕྱིར་རྒོལ་ལ་དམ་བཅའ་བ་
དེ་ཁོ་ནར་མི་བཟུང་བར། རང་རྒྱུད་ལ་ཕྱིར་རྒོལ་བྱས་ཏེ་དེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་བཀོད། དེས་མཚོན་ནས་རང་ཅག་རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་ནམ་རྒྱུན་ཆོས་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་

ཉིད་བསམ་པས་ཆོས་སུ་སྒྱུར་བ་ལས་ལྷག་པའི་ཆོས་བྱེད་པར་ལོགས་སུ་འགྲོ་མི་

དགོས། གཞན་ཁྱིམ་པ་སྐྱ་བོ་འཇིག་རྟེན་པ་དག་ནི་ལོགས་སུ་ཆོས་ལ་བརྩོན་
དགོས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དགེ་བཅུ་ནི་ཁྱིམ་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱང་ལག་ལེན་ལ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

457

བཀར། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་སོགས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་ལག་ལེན་འདི་རྒྱ་

ཆེ་རུ་སོང་བ་ཡིན་ཞེས་བདག་གི་བླ་མས་གསུངས། ལག་ལེན་ལ་འགེལ་ལུགས་ཀྱང་ཤིག་ལྟ་བུ་གསོད་པར་ཉེ་ནས་སེན་མོའི་སྟེང་དུ་བཞག་ཟིན་པ་ནའང་འདི་མི་

རུང་སྙམ་ནས་སྤོང་ལ། རྫུན་ཞིག་བཤད་པར་རྩོམ་པ་ནའང་དྲན་པས་ལྕེ་ནས་མ་
ཤོར་བར་བཟུང་བས་མཚོན་ཏེ་སྡིག་པ་ཆུང་ངུ་ནས་སྤོང་གང་ཐུབ་དང༌། དགེ་བ་
ཆུང་ངུ་ནས་བྲེ་གསོག་ཕུལ་གསོག་བྱས་ཏེ་བསྒྲུབ་དགོས། ཁ་ཅིག་གིས་སྡིག་པ་

ཕྲན་བུ་བྱས་ཀྱང་བཤགས་པ་བྱ་ཆོག་པས་སྐྱོན་མེད་སྙམ་ན། སྡིག་པ་དང་པོ་ནས་མ་བྱས་པ་དང༌། བྱས་ནས་བཤགས་པས་དག་པ་གཉིས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དང་པོ་ནས་རྐང་པ་མ་ཆག་པ་དང༌། ཆག་ནས་འཆིང་སོགས་བྱས་ཏེ་འབྱོར་བ་གཉིས་ཁྱད་པར་ཆེ་བ་ལྟར། སྡིག་པ་བྱས་པ་རྣམ་སྨིན་མྱོང་མི་དགོས་པ་ཙམ་གྱི་
བཤགས་སྡོམ་ཤུགས་དྲག་བྱས་ཏེ་སྦྱོང་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡང༌། ས་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ཧ་ཅང་རྒྱང་ཐག་བསྲིང་བ་བསྐལ་པའི་ཡུན་ཙམ་དུ་འགོར་འགྲོ་བའི་གནོད་ཚབས་
ཆེན་པོ་བྱེད་པ་འོང༌།
དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་དག་ཞུས་པ་ན། སྔར་ཚེ་འདི་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་ཕྱི་མ་
དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ཞར་བྱུང་ཙམ་ལས་མེད་པ་ལ། ད་རེས་དལ་འབྱོར། མི་རྟག་པ།
ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ། སྐྱབས་འགྲོ་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་ཐོས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས། ད་ནི་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་དོན་ཞིག་བསྒྲུབ་དགོས་པ་འདུག་སྙམ་དུ་དེ་
ཕྱིན་ཆད་ཕྱི་མ་དོན་གཉེར་གཙོ་བོ་དང༌། ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་ཞར་བྱུང་ཙམ་དུ་སོང་
ན༑ སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་རིམ་གྱི་རྟོགས་པའི་སྣེ་དང་པོ་སྐྱེས་པ་རེད། དེ་ལྟར་སྐྱེས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

458

ཀྱང་ད་དུང་ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། འོན་ཀྱང་བརྟན་པར་བྱེད་དགོས་པས་དེ་བྱུང་ནས་ཀྱང་འབད་དེ་སྦྱང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ངས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་འདིར་རྟོགས་པའི་སྣེ་དང་པོ་
ཆོས་གྲལ་འདི་ནས་སྐྱེ་འོང་བྱ་བའང་དེ་ཡིན་གསུངས། དེ་ནས་འབྲིང་དུ་སྤྲོས་ཏེ་
བཤད་པ་མཛད། སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྟན་ལ། སྦྱོར་ཆོས་སྔོན་དུ་བཏང༌། བླ་མ་སྤྱི་

བོར་བཞུགས་པ་ལ་གསོལ་འདེབས་བྱས་ནས། ལས་འབྲས་སྤྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ས་
བཅད་བཀྲམ་སྟེ་བསམ། འཇུག་ལྡོག་བྱ་བ་ནི་རྒྱུན་གྱི་ལག་ལེན་ཡིན་པས་འདིར་

དམིགས་པ་སྐྱོང་མི་དགོས། ཐུན་མཚམས་སུ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་

སྐོར་མདོ་མཛངས་བླུན་དང༌། ལས་བརྒྱ་པ། རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་པ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག །འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་སོགས་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་མཇལ་དགོས་པ་སྔར་
གོང་དུ་ཡང་མདོ་ཙམ་ཞུས་པ་ལྟར་ཡིན་གསུངས།

༈ ཉིན་བཅུ་བཞི་པར། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང༌། ལུས་

སྲོག་གཡོ་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་བཞིན། །ཞེས་སོགས་ཤླཽ་ཀ་གཉིས་འདྲེན་པར་མཛད་
ནས་སྔོན་འགྲོ་ཀུན་སློང་བཅོས་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་དང༌། སྔོན་དུ་ཇི་ལྟར་སོང་བའི་
ས་བཅད་རྣམས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་དངོས་ལས་འབྲས་
ཀྱི་སྐོར་ལ་བསྐྱར་བཤད་མཛད།

གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བློ་སྦྱང་བ་ལ་གཉིས།

ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་པ་དང༌།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

459

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས།

འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་དང༌།
སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ། །དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་
དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཁྲིམས་བསྲུང་ན་
གནས་སྐབས་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་ཏེ་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ཞིག་འབྱུང་

ཡང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་སྟེ། དཔེར་ན་མི་ནག་ཅན་ཟླ་གཅིག་ནས་གསོད་རྒྱུར་
ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་གཞན་གྱིས་ངོ་ཆེན་ཞུས་ཏེ། རྟ་ལྕག་ལ་ཐིགས་སོགས་ཉིན་བསྟར་
གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེས་པ་རེ་ཞིག་ཡང་དུ་སོང་ཡང༌། ཕུགས་གསོད་རྒྱུ་ལས་མ་ཐར་བ་
བཞིན་དུ་འཁོར་བ་འདི་ལས་གཏན་ནས་ཐར་བ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། སྤྱོད་འཇུག་ལས།
བདེ་འགྲོར་ཡང་དང་ཡང་འོང་སྟེ། །བདེ་བ་མང་པོ་སྤྱད་སྤྱད་ཀྱང༌། །ཤི་ནས་ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་ནི། །ཡུན་རིང་མི་བཟད་རྣམས་སུ་ལྟུང༌། །ཞེས་པ་ལྟར་ནམ་ཞིག་ལས་

བཟང་པོའི་འཕེན་པ་ཟད་ནས་སླར་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བར་ཐག་ཆོད་པ་ཡིན། དེས་ན་ཕྱིན་ཆད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུན་གཅོད་པ་ཞིག་འདོད་ན་འཁོར་བ་འདི་ལས་གཏན་
ནས་ཐར་བ་ཞིག་བྱ་དགོས། དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་འདིར་ཐར་པ་དོན་གཉེར་
གྱི་བློ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ། བདེན་བཞིའི་རང་བཞིན་དང༌།

རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་ཡོད། དེ་ལ་
ཐར་པ་ཞེས་པ་ནི་བཅིངས་པ་ལས་གྲོལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་ཐག་པ་ལ་སོགས་པས་
བསྡམས་པ་ལས་ཐར་བ་ན། དེ་ལས་ཐར་བ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟར་རང་རེ་ཟག་བཅས་ཉེར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

460

ལེན་གྱི་ཕུང་པོའི་སྟེང་དུ་ལས་ཉོན་གྱི་ཐག་པས་བཅིངས་པ་ཡིན། བཅིང་ལུགས་ནི།

དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདོད་ཁམས་སོགས་ཁམས་
གསུམ་དང༌། འགྲོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རིགས་དྲུག་གམ་ལམ་རྒྱུད་ལྔ་དང༌། སྐྱེ་
གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མངལ་སྐྱེས་སོགས་བཞི་ལ་ཕུང་པོ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་
བ་ནི་བཅིངས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལས་གྲོལ་བ་ནི་ཐར་པ་ཡིན། སྤྱིར་འཁོར་བ་
ཞེས་པའི་དོན་སྲིད་རྩེ་ནས་མནར་མེད་ཀྱི་བར་ལུས་བླངས་ནས་འཁོར་བ་ལ་བྱེད།
སློབ་གཉེར་མ་བྱས་པ་ཚོས་འཁོར་བ་ཟེར་དུས་ཁྱིམ་དེ་འཁོར་བ་ཡིན་སྙམ་པ་དང༌།

རིགས་དྲུག་གི་གནས་དེ་འཁོར་བ་ཡིན་སྙམ་དུ་སེམས་པ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཙམ་
དུ་རུང་ཡང་དེ་འཁོར་བ་དངོས་མིན་ལ། མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འཁོར་བར་ཡང་
ནས་ཡང་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཆ་སོགས་ལ་བཞེད་པ་ཡོད་ཀྱང༌། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོའི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་གྱི་ཆ་ལ་

བཞེད་པ་ལྟར་ལེགས། དེའི་ཕྱིར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་
སྦྱོར་བའི་རྒྱུན་ཆད་པ་ན་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བ་ཡིན། དེ་ཡང་བཙོན་པ་བཙོན་ཁང་ལས་ཐར་བ་ལ་དེ་ལས་ཐར་འདོད་སྐྱེ་དགོས། དེ་ལ་བཙོན་རྭའི་སྐྱོན་མ་བསམས་ན་
མི་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། འཁོར་བ་ལས་ཐར་འདོད་མེད་ན་ཐར་བའི་ཐབས་ལ་མི་བརྩོན་
ཞིང༌། ཐར་འདོད་སྐྱེ་བ་ལ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། མཁས་པ་རྣམས་ལ་མཐོ་རིས་

ཀྱང༌། །དམྱལ་བ་དང་མཚུངས་འཇིགས་བསྐྱེད་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་ཤས་སྐྱེ་དགོས། དེ་ལ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་དགོས།དེ་བསམ་ཚུལ་ལ་བདེན་བཞིའི་སྒོ་ནས་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

461

གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསམ་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས། འདིར་དང་པོའི་དབང་དུ་

བྱས་ཏེ་འཆད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐོག་མར་ཡུལ་ཝཱ་ར་ཎཱ་སིར་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྐབས་འཁོར་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ། དགེ་སློང་དག །འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་འཕགས་
པའི་བདེན་པའོ། །འདི་ནི་ཀུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །འདི་ནི་འགོག་པ་
འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །འདི་ནི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་སོགས་
བདེན་བཞི་ལན་གསུམ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་བཟླས་ཏེ་བསྐོར་བའི་བདེན་བཞིའི་

ཆོས་འཁོར་གསུངས། བདེན་པ་ཞེས་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པ་
བཞིན་བདེན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད། དེ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཀུན་

འབྱུང་སྔོན་དུ་གསུངས་དགོས་ཀྱང༌། འདིར་བདེན་བཞིའི་གོ་རིམ་ལྡོག་སྟེ་སྡུག་
བསྔལ་བདེན་པ་སྔོན་དུ་གསུངས་པའི་གནད་ནི། རིམ་བཞིན་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཡིད་

འབྱུང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་པོར་སྡུག་བསྔལ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་ཡིད་འབྱུང་མེད་པར་དེའི་རྒྱུ་སྤོང་འདོད་མི་འབྱུང་བས་སོ། །བྲལ་བ་ལ་ཐོབ་འདོད་དང་པོར་སྐྱེས་ནས་དེའི་རྒྱུར་ལམ་ལ་བརྩོན་པར་འགྱུར་བས་ན། འདི་གདུལ་བྱའི་ཉམས་ལེན་གྱི་དབང་དུ་

བྱས་ཏེ་གསུངས་པས། འདི་བཞི་ནི་ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་བླང་བྱ་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་
ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་རྒྱུད་བླ་མ་ལས་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་མེད་པར་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་དཔེས་གསུངས་ཏེ།
ནད་ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། །བདེར་གནས་ཐོབ་བྱ་སྨན་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་
བ་ལྟར། །སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། །ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རེག་
པར་བྱ་ཞིང་བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། རང་རེ་ནད་ཀྱིས་ན་བའི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

462

སྐབས་དེའི་རྒྱུ་ངོས་བཟུང་ནས། རྒྱུ་དེ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་སྨན་བསྟེན་པ་བཞིན་ཡིན།
འདི་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་ཆུ་ལ་དཔེར་མཛད་དེ། ཐང་བདེ་བར་ཉལ་བའི་ཚེ་འོག་ཏུ་ཆུ་ཤོར་བ་དང༌། དེ་གང་ནས་ཤོར་བ་དེ་ནས་བཀག་འདོད་སྐྱེ་བ་བཞིན་ཡིན་པར་

གསུངས། དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ནད་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་ལ་བརྩོན་པ་ལ་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་བྲལ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་རྩད་གཅོད་
པ་དགོས། དེ་འབྱུང་བ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་དེ་ཉིད་ཤེས་དགོས་ཏེ། རྗེ་རིན་

པོ་ཆེས། སྡུག་བདེན་ཉེས་དམིགས་བསམས་ལ་མ་འབད་ན། །ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཇི་
བཞིན་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། །ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་མ་བསམས་ན། །འཁོར་བའི་
རྩ་བ་གཅོད་ཚུལ་མི་ཤེས་པས། །སྲིད་ལས་ངེས་འབྱུང་སྐྱོ་ཤས་བསྟེན་པ་དང༌། །འཁོར་བར་གང་གིས་བཅིངས་པ་ཤེས་པ་གཅེས། །ཞེས་གསུངས། བདེན་
བཞི་རེ་རེ་ལའང་རིམ་བཞིན་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་པ་བདག་མེད་བཞི། རྒྱུ་ཀུན་
འབྱུང་རྐྱེན་རབ་སྐྱེ་བཞི། འགོག་པ་ཞི་བ་གྱ་ནོམ་ངེས་འབྱུང་བཞི། ལམ་རིགས་པ་

སྒྲུབ་པ་ངེས་འབྱིན་བཞི་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་བཞི་ཡོད། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་

པོ་ལ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ལས། ཟག་བཅས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་

སྡུག་བསྔལ་མ་གཏོགས་གཞན་གཉིས་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པར་མི་ཤེས་ཏེ། སྔར་
སྔགས་པ་ཞིག་གིས་ཁོ་རང་གི་བུ་སྨད་རྣམས་ལ། ཁྱོད་ཚོ་སྡུག་པ་ལས་ང་རང་ལྟ་
རིག་འཛིན་ཞིང་དུ་འགྲོ་ཆོག་ཆོག་ཡིན་ཟེར། རྗེས་སུ་སྔགས་པ་དེ་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་
ཏེ་འཆི་ལ་ཉེ་བ་ན། བུ་སྨད་ཚོས་སྔགས་འཆང་ལགས་ཁྱེད་ལྟ་རིག་འཛིན་ཞིང་དུ་

ཕེབས་ཆོག་ཆོག་རེད་དེ། ངེད་ཚོ་སྡུག་བྱས་པས། སྔགས་པ་ན་རེ། ང་ལ་སྡོད་པའི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

463

དབང་མེད་པ་མ་གཏོགས་དབང་ཞིག་ཡོད་ན་ལྟ་རིག་འཛིན་ཞིང་དུ་འགྲོ་བ་ལས་ཁྱེད་
རྣམས་དང་མཉམ་དུ་སྡོད་རྒྱུ་བྱུང་བ་རང་དགའ་ཟེར་བ་ལྟར་དང༌། ཨ་ཙ་ར་མ་ནུའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟར་རང་ཅག་གིས་འཁོར་བ་ལ་སྐྱིད་པོ་འདུག་སྙམ་ནས་ཆགས་པ་ལས་
སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་མི་ཤེས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་
ཡིན་པར་ཤེས་ནས་སྤང་དགོས།ཀུན་འབྱུང་ལ་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་གཉིས་

ཡོད། སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བའི་འབྲས་བུའི་ཆ་ནི་འགོག་བདེན་དང༌། འགོག་
བདེན་དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཆ་དེ་ལམ་བདེན་ཡིན། འགོག་བདེན་ཐོབ་
པ་ལ་ལམ་བདེན་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་ཐོབ་དགོས། དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པར་
བྱ་བ་ལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་དང༌། དྲུག་དང༌།
གསུམ་བསམ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ལས། བརྒྱད་མིའི་སྡུག་བསྔལ་དུ་བསྡུས།
གསུམ་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དུ་བསྡུས་ཏེ། འདིར་འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་
བསྔལ་བསམ་པ་ལ་ས་བཅད་དྲུག་ལས། དང་པོ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་ནི། རེ་ཞིག་བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་ཀྱང༌། འཁོར་བ་འདིར་སྐྱེ་བ་ཞིག་བླངས་ཕྱིན་ཆད་སྡུག་
བསྔལ་ཁོ་ན་ལས་མ་འདས་ཏེ། འཁོར་བའི་བདེ་སྐྱིད་ལ་ཡིད་བརྟན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་

མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཚེ་སྔ་ཕྱི་ལ་མཚོན་ན། དགྲ་གཉེན་ཕ་མ་སོགས་གོ་ལྡོག་སྟེ་འགྱུར་ནས་འགྲོ་བ། སྔར་མི་ཚང་ཞིག་གི་ཕ་རྒན་དེས་རྟག་ཏུ་ཁང་རྒྱབ་ཀྱི་རྫིང་གི་

ཉ་ཟོས་པ་ལས། ཁོ་ཤི་ནས་དེའི་ཁང་རྒྱབ་ཀྱི་རྫིང་དུ་ཉར་སྐྱེས་ལ། མ་དེ་ཁྱིམ་ལ་
ཆགས་པས་མི་ཚང་དེ་གའི་ཁྱིར་སྐྱེས་ཤིང༌། ཆུང་མ་ལ་བྱི་བྱས་པའི་དགྲ་བསད་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

464

ཆུང་མ་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་དེའི་བུར་སྐྱེས་ནས་ཡོད་པ་ལས། ཕྱིས་ཕ་དེའི་
བུས་ཕ་ཉ་ལ་སྐྱེས་པ་དེ་བཟུང་ནས་བསད་དེ། དེའི་ཤ་ཟ་བའི་ཚེ། མའི་སྐྱེ་བ་ཁྱི་དེས་
ཉ་རུས་ཟ་བ་ན་བུ་དེས་བརྡུང་བ་དང༌། དགྲའི་སྐྱེ་བ་བུ་ཆུང་དེ་པང་དུ་ཁུར་བ་
གཟིགས་ནས་ཤཱ་རིའི་བུས། ཕ་ཤ་ཟ་ཞིང་མ་ལ་འཚོག །བསད་པའི་དགྲ་བོ་པང་དུ་
ཁུར། །ཆུང་མས་ཁྱོ་ཡི་རུས་པ་འཆའ། །འཁོར་བའི་ཆོས་ལ་གད་མོ་བྲོ། །ཞེས་གསུངས། དེར་མ་ཟད་བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ཕ་ནི་བུ་ཉིད་མ་ནི་ཆུང་མ་ཉིད། །སྐྱེ་བོ་
དགྲར་གྱུར་པ་ཡང་བཤེས་ཉིད་དང༌། །བཟློག་པ་ཉིད་དུ་མཆི་བས་དེ་སླད་དུ། །འཁོར་
བ་དག་ན་ངེས་པ་འགའ་མ་མཆིས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། རང་རེས་དགྲ་གཉེན་སོགས་རྟག་པར་དེ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་བཞིན་བྱེད་མོད་ཀྱང་ངེས་པ་མེད། ཚེ་འདིའི་ཚེ་

སྟོད་ཚེ་སྨད་ལའང་གཉེན་དགྲར་འགྱུར་བ་དང༌། དགྲ་གཉེན་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་དང༌། ཕྱུག་དབུལ་ཡང་དགྲས་འཕྲོག་པ་སོགས་ཀྱིས་ཁ་སང་གི་ཕྱུག་པོ་དེ་དེ་རིང་སྤྲང་

པོར་འགྱུར་བ་སོགས་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་བཞིན་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་

འགྲོ། ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྐྱེས་ཀྱི་རབས་རྒྱས་པར་གསུངས་ནས། བུད་མེད་ཅིག་གི་

རོ་ལ་འཁོར་བའི་སྦྲུལ་དང༌། ཤིང་ཆེན་པོ་ཞིག་སྲོག་ཆགས་མང་པོས་ཟ་བ། མི་
གཅིག་ལ་གཤིན་རྗེའི་སྐྱེས་བུ་མགོ་བརྙན་མི་འདྲ་བ་མང་པོས་བརྡེག་པ། ཆུ་སྲིན་གྱི་
རུས་སྒྲོམ་རི་རྒྱུད་ཙམ་ཉི་མའང་སྒྲིབ་ཐུབ་པ་ཞིག་རྣམས་མཐོང་བ་ལས། མཽངྒལ་
བུས། དང་པོ་ནི་རང་གི་ལུས་ལ་ཆགས་པ་བུད་མེད་ཅིག་གི་སྐྱེ་བ་དང༌། གཉིས་པ་ནི་

དགེ་འདུན་གྱི་ཤིང་ལ་བག་མེད་དུ་སྤྱད་པ་དང༌། གསུམ་པ་ནི་རྔོན་པ་ཞིག་གི་སྐྱེ་བ་
དང༌། བཞི་པ་ནི་དཔལ་སྐྱེས་རང་གི་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་རུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྔར་རྒྱལ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

465

པོ་ཞིག་ལ་བློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ནག་ཅན་ཞིག་ཞལ་ལྕེ་ཇི་ལྟར་གཅོད་དྲིས་པར་
རྒྱལ་པོ་མིག་མང་རྩེ་བ་ལ་ཡེངས་ནས་ཡོད་པས་ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་ཆོད་ཅིག་ཅེས་
པའི་གཏམ་ཞིག་ཤོར་བས། དེའི་རྐྱེན་གྱིས་མི་ཞིག་བསད། སླར་མིག་མང་ཟིན་ནས་

རྒྱལ་པོས་དེ་ཇི་ལྟར་བྱས་དྲིས་པ་ན། བློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བསད་ཟིན་ཚུལ་བརྗོད་
པར། རྒྱལ་པོ་ཤིན་ཏུ་འགྱོད་པ་སྐྱེས་ཀྱང༌། མི་ནག་ཅན་དེ་བསད་པའི་སྡིག་པས་ཆུ་

སྲིན་དུ་སྐྱེས་ནས་ཡུན་རིང་སོང༌། ནམ་ཞིག་ན་ཁོའི་ཁར་རྒྱ་མཚོར་གྲུ་གཟིངས་ཀྱིས་

བགྲོད་པའི་ཚོང་པ་འགའ་ཞིག་སླེབ་ཏུ་ཉེ་བ་ན། ཚོང་པ་རྣམས་སྐྲག་ནས་སངས་རྒྱས་
ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱས་པའི་སྒྲ་ཆུ་སྲིན་དེས་ཐོས་པས་ཁ་བཙུམ་སྟེ་ལྟོགས་གྲིར་ཤི་བ།

དེའི་རོ་རྒྱ་མཚོའི་ཀླུ་རྣམས་ཀྱིས་མཚོ་ཁ་དེར་བསྐྱལ་བར་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་དང་
པོར་རྒྱལ་པོར་སྐྱེས། དེ་ནས་ཆུ་སྲིན་དུ་གྱུར། ཡང་མིར་གྱུར་པ་སྟེ་ངེས་པ་མེད་
ལུགས་དེ་ལྟར་ཡིན།
གཉིས་པ་ངོམས་པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་ནི། ཕྱེ་མ་ལེབ་གཟུགས་དང༌། རི་
དྭགས་སྒྲ་དང༌། བུང་བ་དྲི་དང༌། གླང་ཆེན་རེག་བྱ་ལ་ཆགས་པས་ཕུང་བ་ལྟར་འཁོར་བའི་བདེ་སྐྱིད་འདི་ནི་ལན་ཚྭའི་ཆུ་འཐུང་བ་བཞིན་ཇི་ཙམ་བྱུང་ནའང་ངོམས་
པ་མེད་པ། དཔེར་ན། དངུལ་སྲང་གང་དོ་ཙམ་ལས་མེད་པ་ཞིག་ལ། སྲང་བཅུ་ཙམ་
བྱུང་ན་བསམ། དེ་བྱུང་བའི་ཚེ་ན། ཡང་བརྒྱ་བྱུང་ན་བསམ། དེ་བྱུང་ན་སྟོང་བྱུང་ན་
བསམས་ནས་ཇི་ཙམ་བྱུང་ཡང་མི་ངོམས། མདོ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས་ཀྱང༌། རྒྱལ་པོ་
ལྷ་ཡི་འདོད་པ་གང་ཡིན་དང༌། །མི་ཡི་འདོད་པ་བཟང་པོ་གང་ཡིན་པ། །འདོད་པ་དེ་
དག་མི་གཅིག་གིས་ཐོབ་ཀྱང༌། །དེས་ཀྱང་མི་ཆོག་དེས་ཀྱང་ཡང་འཚོལ་ལོ། །ཞེས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

466

གསུངས་པ་ལྟར་ལྷ་མིའི་བདེ་སྐྱིད་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ནུས་གླིང་

བཞི་ལྷ་གནས་དང་བཅས་པར་དབང་བ་བྱུང་ཡང་མ་ངོམས་པར། མཐར་བསོད་ནམས་ཟད་ནས་འཛམ་གླིང་འདིར་མར་ལྷུངས་པའི་སྐབས་ཁ་ཆེམས་བཞག་པ་
བཞིན་འདོད་པས་མི་ངོམས་པ་ལས་སྐྱོན་ཆེ་བ་མེད། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གཅིག་ལ་
དབང་ན་ཡུལ་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་དུ་ཡོད་ན་སྙམ་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཇི་ཙམ་ལ་

དབང་བྱར་ཡོད་ཀྱང་མི་ངོམས་ཤིང༌། ཇི་ཙམ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་ཞིག་བྱུང་ཡང་ད་དུང་

བྱུང་ན་བསམས་ནས་དེའི་དོན་དུ་ངལ་རྩོལ་ཆེན་པོས་འབད་སྒྲུབ་བྱེད་དགོས་པ་འོང༌། ཆོག་ཤེས་མེད་ན་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཇི་འདྲ་ཞིག་འཛོམས་ཀྱང་སྤྲང་པོ་དང་ཁྱད་
མེད་དེ། སྔོན་རྒྱ་གར་ན་དབུལ་པོ་དེས་པས་ནོར་བུ་རིན་ཐང་བྲལ་བ་ཞིག་རྙེད་པ་སུ་
དབུལ་བ་དེ་ལ་སྤྲོད་དགོས་ཞེས་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་ལ་ཕུལ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཁྱོད་ཆོག་ཤེས་མེད་པས་དབུལ་ཤོས་ཡིན་ཞུས་ཚུལ། ནོར་རྫས་མེད་ཀྱང་ཆོག་ཤེས་ཡོད་ན་དེ་ཕྱུག་པོ་ཡིན་ཏེ། བཤེས་སྤྲིང་ལས། ཀུན་ཏུ་ཆོག་ཤེས་མཛོད་ཅིག་ཆོག་མཁྱེན་ན། །ནོར་མི་བདོག་ཀྱང་ཡང་དག་འབྱོར་པ་ལགས། །ཞེས་དང༌། འགྲོ་མགོན་གཙང་པ་རྒྱ་རས་པས། ཆོག་ཤེས་ཅན་གྱི་སྒོ་ཁང་ན། །ཕྱུག་པོ་སྒོ་ཉལ་བྱེད་ཀྱིན་

ཡོད་དེ། །འདོད་པ་ཅན་གྱིས་མ་ཚོར་བར་ཡོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆོག་ཤེས་མ་བྱུང་ན་ངོམས་པའི་མཐའ་མེད། དེས་ན་ཆོག་ཤེས་དང་ངོམས་པ་མེད་པ་འདི་སྐྱོན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་གསུངས།

གསུམ་པ་ལུས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འདོར་བའི་ཉེས་པ་ནི། ལུས་ཇི་ལྟར་བླངས་
ཀྱང་ཡིད་བརྟན་མེད་དེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ལྷ་ཡུལ་འདོད་བདེ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

467

དང༌། །ཚངས་ཉིད་ཆགས་བྲལ་བདེ་བ་ཐོབ་ནས་སླར། །མནར་མེད་མེ་ཡི་བུད་ཤིང་

གྱུར་པ་ཡིས། །སྡུག་བསྔལ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་བསྟེན་འཚལ་ལོ། །ཉི་མ་ཟླ་བ་ཉིད་ཐོབ་
རང་ལུས་ཀྱི། །འོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་སྣང་བྱས་ཏེ། །སླར་ཡང་མུན་ནག་
སྨག་ཏུ་ཕྱིན་གྱུར་ནས། །རང་གི་ལག་པ་བརྐྱང་བའང་མི་མཐོང་འགྱུར། །ཞེས་སྔོན་
ཆད་ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་སོགས་ཀྱི་ལུས་གྲངས་མེད་པ་བླངས་ཀྱང་དོན་གང་
ཡང་མ་བྱུང་ལ། སླར་ཡང་མནར་མེད་སོགས་དང༌། ཡང་བྲན་སོགས་སུ་སྐྱེས་པ་དང༌། སྐབས་སྐབས་སུ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་ལྷར་སྐྱེས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་གླིང་བཞི་

གསལ་བར་བྱས་ཀྱང༌། དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་གླིང་བར་གྱི་མུན་ནག་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་རང་
གི་ལག་པ་བརྐྱང་བསྐུམ་ཙམ་ཡང་མི་མཐོང་བར་གསུངས་པ་དང༌། སྔར་ལྷ་མིའི་

ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་འདི་ཡོད་མ་མྱོང་ཞེས་ཟེར་རྒྱུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་གང་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་
མྱོང་ཡང་ཡིད་བརྟན་མེད་དེ། སྔོན་ཆད་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་ནས་གདན་དུ་རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་སོགས་བཏིང༌། ཁང་པ་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་འབའ་ཞིག་ལས་གྲུབ་པ་ལ་ལན་མང་པོར་
ལོངས་སྤྱད་ཀྱང༌། ད་ལྟ་ཀོམ་གདན་སོགས་ལས་མི་འདུག་པ་འདི་བཞིན་ཡིན་ལ།

བརྒྱ་བྱིན་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་སླར་དབུལ་པོར་གྱུར་ན་བརྒྱ་བྱིན་དུ་སྐྱེས་པ་དེས་མ་ཕན་པ་
ཡིན། གཞན་ཡང༌། མཐོ་རིས་བུ་མོའི་ནུ་མ་རྐེད་པ་ལ། །རེག་པས་བདེ་བ་ཡུན་རིང་

མྱོང་ནས་སླར། །དམྱལ་བར་འཐག་གཅོད་དབྲད་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི། །རེག་པ་
ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་བསྟེན་འཚལ་ལོ། །ཞེས་སོགས་ལྟར་སྔོན་ཆད་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་ཏེ་
ལྷའི་བུ་མོ་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་བདེ་བ་ཡུན་རིང་མྱོང་ནས། དེ་ལས་ཚེ་འཕོས་ཏེ་
དམྱལ་བར་སྐྱེས་ནས་ལས་མཁན་འཇིགས་སུ་རུང་བས་མཐའ་བསྐོར་ཏེ་སྡུག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

468

བསྔལ་མྱོང་བ་དང༌། ལྷའི་འཆི་མེད་ཀྱི་བདུད་རྩི་ལ་སྤྱད་སྤྱད་ཀྱང༌། དེ་ལས་འཕོས་ཏེ་
དམྱལ་བའི་ཁྲོ་ཆུ་ཁོལ་མ་འཐུང་སར་སྐྱེ་དགོས་ཚུལ། སྔོན་ཆད་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་
རྒྱལ་སོགས་བྱས་ནས་འབངས་མི་ཁྱིམ་འབུམ་ཕྲག་མང་པོ་དང་རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བདུན་སོགས་ལ་དབང་བསྒྱུར་ཡང༌། ད་ལྟ་དེ་སྐབས་ཀྱི་ལག་རྗེས་ཕན་ཐོགས་པ་གང་ཡང་
སྟོན་རྒྱུ་མེད་ཅིང༌། ད་དུང་སྔར་ཞུས་པ་ལྟར་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་སོང་ནས་ངོམས་པ་མེད་པར་དེའི་དོན་དུ་སྡིག་པ་བསགས་ནས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བས་
ཉེས་དམིགས་དེ་ལྟར་ཡོད། བདག་གི་སྐྱབས་མགོན་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས།
སྔར་བླ་མ་ཞིག་འདའ་ཁར་གཞན་གཅིག་གིས་ཞལ་ཆེམས་ཞུས་པར། འཁོར་བའི་བྱ་

བ་ལ་སྙིང་པོ་མེད་ཅེས་པ་ལན་མང་པོ་བསྐྱར་ཏེ་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་གསུང་གིན་

ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་རང་རེ་ཡང་འཁོར་བ་འདིར་ལུས་ཇི་འདྲ་ཞིག་བླངས་ཏེ་དཔལ་
འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་བཟང་པོ་ཇི་ཙམ་ཐོབ་ཀྱང་དེ་སྔོན་ནང་བཞིན་ལས་སྙིང་པོ་གང་
ཡང་མི་འབྱུང༌། སྔར་རང་ཅག་འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེས་སྐབས་ཀྱི་ལྷམ་
གཅིག་པུ་ལའང་འཇིག་རྟེན་འདིའི་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རིན་ཐང་མི་ཆོད་པ་
ཙམ་གྱོན་མྱོང་བ་མང་པོ་བྱུང་ཡང་མ་ཕན། རྒྱལ་པོ་དང་དབུལ་པོ་གཉིས་ཀྱང་བར་

དོའི་འཕྲང་འགྲིམ་པའི་ཚེ་བཟང་ངན་མི་འབྱུང་བར་འདྲ་མཉམ་ཡིན། དེས་ན་སྤྱན་སྔ་
བའི་ཞལ་ནས། ཇོ་བོ་སྟོན་པ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཅི་འདྲའི་ལུས་ཤིག་བླངས་པ་ལ།

ད་རེས་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་བྱེད་མ་མྱོང་བས་འབུང་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་གཟབ་དགོས་གསུངས།
བཞི་པ་ཡང་ཡང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཉེས་པ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

469

མ་ཡི་ཐུག་མཐའ་རྒྱ་ཤུག་ཚི་གུ་ཙམ། །རི་ལུས་བགྲངས་ཀྱང་ས་ཡིས་ལང་མི་

འགྱུར། །ཅེས་དང༌། མྱ་ངན་བསལ་བ་ལས་ཀྱང༌། ཡང་དང་ཡང་དུ་དམྱལ་བ་ན༑ །ཟངས་ཞུན་བསྐོལ་བ་གང་འཐུངས་པ། །
རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་ཆུ་ལ་ཡང༌། །དེ་ཡི་ཚད་ཙམ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་སྔོན་ཆད་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ནས། ཟངས་ཞུན་ཁོལ་མ་འཐུང་བའང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཆུ་ལས་མང་ཙམ་བཏུང་ཟིན་ཀྱང༌། ད་དུང་འཁོར་བའི་སྐྱེ་རྒྱུན་
གཅོད་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། དེ་ལས་ཀྱང་ལྷག་ཙམ་འཐུང་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཁྱི་དང་ཕག་ཏུ་གྱུར་པ་ན། །མི་གཙང་བ་ནི་གང་ཟོས་པ། །རི་ཡི་རྒྱལ་པོ་ལྷུན་པོ་
ཡི༑ །ཚད་ལས་ཤིན་ཏུ་ལྷག་པར་འགྱུར། །ཞེས་སྔོན་ཆད་ཁྱི་དང་ཕག་ཏུ་གྱུར་ནས་མི་

གཙང་བ་ཟོས་པ་ཡང་རི་རབ་ལས་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ཟ་མྱོང་མོད། ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་འཁོར་
བའི་ཕྱི་མཐའ་གཅོད་མ་ཐུབ་ན། དེ་ལས་ཀྱང་ལྷག་ཙམ་ཟ་དགོས་པ་དང༌། མཛའ་བཤེས་རབ་ཏུ་བྲལ་བ་ཡིས། །འཁོར་བའི་གནས་སུ་གང་ངུས་པ། །མིག་གི་མཆི་

མའི་ཐིགས་པ་ཡི། །སྣོད་དུ་རྒྱ་མཚོའང་རུང་མ་ཡིན། །ཞེས་སྔོན་ཆད་ཕ་མ་བུ་སྤུན་
སོགས་དང་བྲལ་ནས་ངུས་པའི་མཆི་མ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་ཀྱང་ལྷག་ལ། ད་དུང་
ཡང་འཁོར་བའི་ཕྱི་མཐའ་ཆོད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། དེ་ལས་མང་བ་ཞིག་ངུ་རྒྱུ་བསྡད་
ཡོད། ཕན་ཚུན་དག་ཏུ་རྩོད་པའི་ཕྱིར། །མགོ་བོ་བཅད་པ་གང་ཡིན་པ། །སྤུངས་ན་དེ་
ལྟར་མཐོ་བ་ནི། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཐལ། །ཞེས་སྔོན་ཆད་འཐབ་མོ་
བྱས་ཏེ། དགྲས་རང་གི་མགོ་བོ་བཅད་པ་སྤུངས་ན་རི་རབ་ལས་ཀྱང་མཐོ་ལ། ཕྱི་ནས་
ཀྱང་འཁོར་བའི་སྐྱེ་རྒྱུན་འདི་གཅོད་མ་ཐུབ་ཕྱིན་སྔ་མ་བས་ལྷག་པ་ཞིག་གཅོད་ངེས།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

470

སྲིན་བུར་གྱུར་ཅིང་རབ་བཀྲེས་པས། །ས་ལུད་ཟོས་པ་གང་ཡིན་པ། །འོ་མའི་རྒྱ་

མཚོ་ཆེ་ནང་དུ། །དེ་ཡིས་བཀང་ན་ཤིན་ཏུ་འགེང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རང་ཅག་འདམ་
རྫབ་ཀྱི་སྲིན་བུར་སྐྱེས་ཏེ་མི་གཙང་ས་ལུད་ཟོས་པ་མཐའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་སྣོད་དུ་
བསགས་ཀྱང་མི་ཤོང་བའི་ཚོད་ཙམ་ཟོས་ཟིན་ལ། ད་དུང་འཁོར་བ་ལས་མ་ཐར་ན་
དེ་བས་མང་ཙམ་ཟ་དགོས་པ་དང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། རེ་རེས་རྒྱ་མཚོ་བཞི་བས་ལྷག་པ་
ཡི༑ །འོ་མ་འཐུངས་ཏེ་ད་དུང་སོ་སོ་ཡི། །སྐྱེ་བོའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་འཁོར་བ་
པས། །དེ་བས་ཆེས་མང་ཉིད་ཅིག་བཏུང་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྔོན་ཆད་འཁོར་
བ་འདིར་ལུས་ཡང་ཡང་བླངས་ཏེ་མའི་ནུ་ཞོ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བཞི་བས་ལྷག་ཙམ་
བཏུང་ཟིན་ཅིང༌། ད་དུང་འཁོར་བའི་སྐྱེ་བ་བཟློག་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། དེ་ལས་
ཆེས་མང་བ་ཞིག་འཐུང་དགོས། སྔར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་སྐབས་བསམས་པ་ལྟར་
འཆི་བ་ཐེངས་རེ་དང་ངན་སོང་དུ་སྐྱེས་པ་ལན་རེ་ལའང་སྡུག་བསྔལ་དང་འཇིགས་པ་

དེ་ལྟར་ཡོད་ན། སླར་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་ཤི་སོགས་གྲངས་མེད་མྱོང་ངེས་ལ་སྡུག་བསྔལ་
དང་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། ངེད་ཚོས་ད་ལྟ་མཐོང་ནའང་སྐྲག་པ་སྐྱེ་
བའི་སྡིག་པ་རྭ་ཅན་གྱི་ལུས་བླངས་པའང་སྤུངས་ན་རི་རབ་དང་མཉམ་པ་ཙམ་དུ་
ཡོད་ལ། སླན་ཆད་ཀྱང་འཁོར་བ་འདིའི་སྐྱེ་རྒྱུན་ཆོད་པ་ཞིག་བྱ་མ་ནུས་ཚེ། སྡིག་པ་
རྭ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བའང་དེ་ལས་མང་ཙམ་པ་ཞིག་ལེན་ངེས་གསུངས།
ལྔ་པ་ཡང་ཡང་མཐོ་དམན་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་ནི། འདུལ་བ་ལུང་ལས།
བསགས་པ་ཀུན་གྱི་མཐའ་འཛད་ཅིང༌། །མཐོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་ལྟུང་འགྱུར། །ཕྲད་
པའི་མཐའ་ནི་འབྲལ་བ་སྟེ། །གསོན་པའི་མཐའ་ནི་འཆི་བ་ཡིན། །ཞེས་ནོར་རྫས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

471

བསགས་པའི་མཐར་འཛད་པ་དང༌། མཐོན་པོའི་མཐར་ལྟུང་བ། འདུས་པའི་མཐར་

འབྲལ་བ། སྐྱེས་པའི་མཐར་འཆི་བ་སྟེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཐའ་བཞིར་གསུངས་པ་ལྟར་
འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཐོབ་ཀྱང་མཐའ་རྒུད་པས་མ་བསྡུས་པ་མེད་
པས་ན། དགེ་བཤེས་གསང་ཕུ་བས། འཁོར་བ་འདིར་གན་བུབ་མང་པོ་ཞིག་བྱེད་
དགོས་པ་འདི་ཉམས་ལ་རེ་མ་བབས། ཞེས་གསུངས་པ་རེད། དེར་མ་ཟད་རྩོལ་བ་དུ་མས་བསྒྲུབས་བསྒྲུབས་པའི་གནས་ཁང་འབྱོར་པ་སོགས་ཀྱང༌། ཡང་ན་དགྲས་
འཕྲོག་གམ། ཡང་ན་བདག་པོ་རང་ཉིད་ཤི་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་སྟེ་མཐའ་མི་འཁྱོལ། རང་རེ་
བླ་སློབ་སོགས་ད་ལྟ་མཉམ་དུ་འཛོམས་པ་འདི་རྣམས་ཀྱང་ལོ་ཁ་ཤས་ཤིག་སོང་
མཚམས་ནས་ངེས་པར་འབྲལ་ཏེ་འགྲོ། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས། མཐོ་
བ་ཉིད་ཀྱང་མི་རིང་དུས་སུ་རྐང་པས་བསྣུན་འོས་བྲན་དུ་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། བཤེས་
སྤྲིངས་ལས། བརྒྱ་བྱིན་འཇིག་རྟེན་མཆོད་འོས་གྱུར་ནས་ནི། །ལས་ཀྱི་དབང་གིས་

ཕྱིར་ཡང་ས་སྟེང་ལྷུང༌། །འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ཉིད་དུ་གྱུར་ནས་ཀྱང༌། །འཁོར་བ་དག་
ཏུ་ཡང་བྲན་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཐོ་བ་ལ་ཚངས་པ་བརྒྱ་བྱིན་
སོགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འགྱུར། དམའ་བ་ལ་རང་རེ་འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཐོབ་གོ་ས་བྱུང་བ་
སོགས་ལའང་སྙིང་པོ་མེད་དེ། རྗེ་གུང་ཐང་པས། མིང་གོ་ས་སྐམ་པོའི་ཤིང་སྡོང་
ལ༑ །ཇེ་མཐོ་ཇེ་མཐོར་འཛེག་ཆེས་ན། །ཕྲ་ས་ནས་ཆག་པ་ཨ་ཙ་མ། །རྐེད་པ་རུ་བསྡད་ན་ཆོག་པ་ལ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཚེ་སྔ་ཕྱི་མ་ཟད། ཚེ་འདིར་ཡང་ཡིད་བརྟན་མེད་
པར་རྒྱལ་པོ་བཙོན་ཁང་དུ་སྡོད་དགོས་པ་སོགས་ཡོད། སྔར་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གཞུང་ས་མཆོག་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལུགས་སྲོལ་མང་པོ་གསར་དུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

472

འཛུགས་པ་པོ། སྟོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་མཁྱེན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དེ་ཡང་མཐར་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་དང་འཁོན་ནས་མགུལ་ཤོར་ཏེ་དབུ་ཡང་སྟོད་ལུང་ཁྲི་ཟམ་ཁར་ཉིན་མང་

པོར་ལུས་པ་སུས་ཀྱང་བདག་སྤྲོད་བྱ་མ་ཕོད་པ་དང༌། སྲས་དང་བཙུན་མོ་སོགས་ཀྱང་ས་མཐར་སྤྲང་འཁྱམ་དུ་འགྲོ་དགོས་བྱུང་བ་དང༌། རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་ཡང་རྗེས་སུ་
ཇུན་གར་གྱི་དམག་བྱུང་སྟེ་བཀྲོངས་པ་སོགས་ལྟར་ཡིན་གསུངས།

དྲུག་པ་གྲོགས་མེད་པའི་ཉེས་པ་ནི། དང་པོར་ཨ་མའི་མངལ་སྒོ་ནས་སྐྱེ་
བའི་སྐབས་ཀྱང་རང་གཅིག་པུར་སྐྱེ། བར་དུ་ན་ཚ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ནའང་
རང་གཅིག་པུས་མྱོང༌། མཐར་ཤི་བའི་ཚེ་ཡང་རང་གཅིག་པུ་མར་གྱི་དཀྱིལ་ནས་སྤུ་
བཏོན་པ་ལྟར་ཤི་འགྲོ་བ་ལས། གྲོགས་བྱ་མཁན་མེད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྐྱེ་བ་
གཅིག་པུར་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང༌། །འཆི་ནའང་དེ་ཉིད་གཅིག་འཆི་སྟེ། །སྡུག་བསྔལ་སྐལ་
གཞན་མི་ལེན་ན། །གེགས་བྱེད་མཛའ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རྗེ་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། ཡིད་བརྟན་མི་རུང་སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི། །ཉེས་དམིགས་

རིག་ནས། ཞེས་གསུངས་པའང་འཁོར་བའི་བདེ་སྐྱིད་དང་ཕུན་ཚོགས་ཇི་འདྲ་ཞིག་
བྱུང་ཡང་ཡིད་བརྟན་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པས་འཁོར་བའི་མཛའ་བཤེས་འདི་ལ་

ཕུགས་བརྟན་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། དེ་ལྟར་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་ལུགས་དང༌།
དེ་ཡང་མཐའ་མེད་ཚུལ་ལ་བསམས་ན་ཡི་ཐང་ཆད་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་པས། སྤྱིར་
གྱི་འཁོར་བ་ལ་མཐའ་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཡང༌། རང་གི་འཁོར་བ་འདིའི་མཇུག་

རྫོགས་ཐབས་ཤིག་བྱ་དགོས། རང་གི་འཁོར་བ་མཐའ་ཅན་དུ་བྱས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་ལ་མཐའ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱེད་འདོད་ན། སྔར་ཞུས་པ་ལྟར་འཁོར་བའི་སྐྱེ་རྒྱུན་གཅོད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

473

ཐུབ་པ་དགོས་གསུངས།

གཉིས་པ་སོ་སོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་གཉིས།

ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་དང༌། བདེ་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་
པའོ། །དང་པོ་ནི་ཆང་ནད་ཅན་ཆང་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པ་བཞིན་སྔར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་དུའི་

སྐབས་བསམས་ཟིན་ནས། གཉིས་པ་བདེ་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ་གསུམ།

མིའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ།
ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ། ལྷའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བདུན་ལས། སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ནི། སྔར་བཤད་པའི་ངན་སོང་གི་སྡུག་
བསྔལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། འོ་ན་ལྷ་དང་མིར་སྐྱེས་ན་སྡུག་བསྔལ་ཅུང་ཆུང་ངམ་སྙམ་ན།
འཁོར་བ་འདིར་སྐྱེས་ཕྱིན་མངོན་མཐོའི་ལུས་རྟེན་ཐོབ་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་

ལས་མ་འདས་ཏེ། རང་ཅག་མིར་སྐྱེས་ཀྱང་ཆོས་བྱས་ན་དོན་ཆེ་བ་མ་གཏོགས་
གཞན་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། སྔར་སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཇི་ལྟར་མྱོང་ཚུལ་མངལ་
གྲིབ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་ཚང་མ་བརྗེད་ཟིན་པས་ད་ལྟ་མི་དྲན་མོད། ཕྱིས་ནས་མིའི་

སྐྱེ་བ་ཞིག་ལེན་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་དེའི་ཚེ་སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཆ་ཚང་མྱོང་དགོས། དེ་
ཡང་མའི་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་ནས་ཕྱིར་མ་བཙས་པའི་བར་ལ་མངལ་གྱི་གནས་
སྐབས་ལྔ་དང་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་སྐྱེ་བའི་སྐབས་སུ་སྡུག་བསྔལ་རེ་ཡོད་དེ། དང་
པོ་ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པའི་སྐབས་ལུས་ཀྱི་ཚོད་དེ་ཞོ་ལྟ་བུ་ཞིག་

ལས་མེད་པས་དེའི་ནང་དུ་རང་གི་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་ན། དམྱལ་བའི་ཟངས་པོ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

474

ཆེའི་ནང་དུ་འཚོད་པ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། དེ་ནས་ཡན་ལག་གི་འབུར་མགོ་ལྔ་དོན་པ་ན། རྒྱང་ཤིང་གིས་བརྒྱང་བ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། ཡན་ལག་རྣམས་རེ་
རེ་དོད་པ་ནའང་སྡུག་བསྔལ་ལྷག་པོ་རེ་རེ་ཡོད། ཨ་མས་བཏུང་བ་ཚ་མོ་འཐུང་བ་དང༌། འགུལ་བསྐྱོད་བྱེད་པ། ཉལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཆུ་ཚན་དུ་འཚོད་པ་དང༌། རླུང་
གིས་འཁྱེར་བ་དང༌། རི་ཆེན་པོས་ནོན་པ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང༌། དེ་དག་གི་
སྐབས་ཀྱང་སློབ་སྤྲིངས་ལས། ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་དྲི་ང་མི་གཙང་བཅེར་བས་
འགགས། །རབ་ཏུ་དོག་པ་མུན་ནག་ཐིབས་པོར་འདུག་པ་ཡི། །མངལ་གནས་དམྱལ་
བ་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་དེ་ཞུགས་ནས། །ལུས་ཡོངས་བསྐུམ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་མནག་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དཔེར་ན། རང་རེ་ལྕགས་ཀྱི་བུམ་པ་མི་གཙང་བ་
སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བཀང་བ་ཞིག་ཏུ་བཅུག་ནས་ཁ་དམ་དུ་བཅད་དེ་ཉིན་གཅིག་ཙམ་
བཞག་ན་སྡོད་ཚུགས་ཐབས་ཡེ་མེད་པ་ལྟར་མའི་མངལ་དོག་ཅིང་མུན་པ་གནག་ལ།

མི་གཙང་དྲི་ང་བའི་ནང་དུ་ཟླ་བ་དགུ་དང་ངོ་བཅུའི་རིང་སྡོད་དགོས།
དེ་ནས་འདུ་ཤེས་ལྔ་ཤར་ཏེ་མངལ་ནང་དུ་སྐྱུགས་བྲོ་བའི་རྣམ་པས་ཕྱིར་
ཐོན་འདོད་བྱུང་ནས་མངལ་སྒོ་ནས་ཕྱིར་སྐྱེ་བའི་སྐབས་ཀྱང༌། སློབ་སྤྲིངས་ལས། དེ་
ནི་རིམ་གྱིས་ཏིལ་མར་བཙིར་སྤྱད་སྲ་བ་ཡི། །བཙིར་བ་ལྟར་བྱས་དེ་ནས་ཅི་ཞིག་

ལྟར་ཏེ་བཙས། །ཞེས་པ་ལྟར་རང་གི་ལུས་འཇུར་མིག་ནས་དྲངས་པ་ལྟ་བུའི་སྡུག་
བསྔལ་དང༌། བཙས་པའི་སྐབས་བ་གླང་གི་པགས་པ་དམར་བཤུས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་
དང་། སྟན་ཇི་ཙམ་འཇམ་པའི་སྟེང་དུ་བཞག་ཀྱང་ཚེར་དོང་དུ་སྐྱུར་བ་ལྟ་བུ་དང༌། ཕྱི་
རོལ་གྱི་རླུང་གིས་རེག་པ་ན་གྲི་མཚོན་གྱིས་བརྡེག་པ་ལྟ་བུ་དང༌། མའི་ལག་པས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

475

བཟུང་སྟེ་ཁྱེར་བ་ན་བྱེའུ་ཁྲས་ཁྱེར་བ་ལྟ་བུའི་འཇིགས་སྐྲག་ཆེན་པོ་འབྱུང༌། གཞན་
ཡང་ཚེ་སྔ་མའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འགྲིབ་ནས་ཤེས་རབ་སོགས་གང་ཡང་མེད་པར། ཟ་ཉལ་འགྲོ་འདུག་ཚུན་ཆད་གཞི་ནས་སློབ་དགོས་པ་ཡོད། སྐྱེ་བའི་སྡུག་
བསྔལ་བསྒོམ་པ་ནའང་གཞན་ལ་ཕར་ལྟད་མོ་བལྟ་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་རང་ཉིད་དེ་
ལྟར་དུ་སྐྱེ་ངེས་པ་དང༌། སྐྱེས་པ་བཞིན་གྱི་ཉམས་བཏོན་ཏེ་དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་གི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་བསམ། ཁ་ཅིག་གིས་སྐྱེ་བའི་

སྡུག་བསྔལ་མྱོང་ཚར་བས་སྐྱོན་མེད་སྙམ་པ་འོང་ཡང༌། འཁོར་བའི་ཕྱི་མཐའ་མ་ཆོད་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་གཅིག་པུ་མཐའ་མེད་པར་མྱོང་དགོས་པས་
བཟོད་དཀའ་ཚུལ་སོགས་གསུངས།རྒ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། མདོ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། རྒ་བས་གཟུགས་སྡུག་
གཟུགས་ནི་མི་སྡུག་བྱེད། །རྒ་བས་གཟི་བརྗིད་འཕྲོག་ཅིང་མཐུ་སྟོབས་འཕྲོག །རྒ་
བས་བདེ་བ་འཕྲོག་ཅིང་བརྙས་པར་བྱེད། །རྒ་བས་འཆི་བྱེད་རྒ་བས་མདངས་ཀྱང་
འཕྲོག །ཅེས་སོགས་ལྟར། གཟུགས་བཟང་པོ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ། མཐུ་སྟོབས་ཉམས་པ། དབང་པོ་ཉམས་པ། ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཉམས་པ། ཚེ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། དབང་པོ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་རིམ་གྱིས་

འགྲིབ། ལུས་ནི་གཞུ་ལྟར་གུག །མདངས་ཉམས། ལངས་འདུག་དཀའ་ཞིང༌། སྐྲ་

དཀར་གཉེར་མ་མང་བ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མི་སྡུག་པ་སྐྱེ་བ་འཕོས་པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་སྟེ། རྗེ་
མིད་ལའི་ཞལ་ནས། བརྟོད་ཕུར་འདོན་པའི་ལྡང་ལུགས་དང་གཅིག །བྱ་ལ་འཇབ་

པའི་འགྲོ་ལུགས་དང་གཉིས། །ས་དོ་ཆད་པའི་སྡོད་ལུགས་དང་གསུམ། །གསུམ་དེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

476

གསུམ་འཛོམ་པའི་དུས་ཚོད་ན། །ཨ་ཕྱི་སྒྱུ་ལུས་རྒུད་པའི་ཡིད་ཕམ་མ། །ཞེས་དང༌།
ཕྱི་པགས་པ་འདུས་པའི་གཉེར་མ་དང་གཅིག །ནང་ཤ་ཁྲག་ཟད་པའི་རུས་འབུར་དང་
གཉིས། །བར་གླེན་ལྐུགས་འོན་ལོང་ཐོམ་ཡོར་དང་གསུམ། །གསུམ་དེ་གསུམ་འཛོམ་
པའི་དུས་ཚོད་ན། །ཨ་ཕྱི་མི་སྡུག་སྟོན་པའི་ཁྲོ་གཉེར་མ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ཡིན། འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཁོར་བར་གནས་པའི་སྐྱོན་རེད། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་ཀ་མ་བའི་ཞལ་ནས། རྒས་པ་ཁད་ཀྱིས་ཁད་ཀྱིས་འོང་བས་དྲག །དུས་
གཅིག་ལ་འོང་ན་བསྲན་ཐབས་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན། དོ་ནུབ་གཞོན་ནུ་བཀྲག་མདངས་ལང་ཚོ་དང་ལྡན་བཞིན་དུ་ཉལ་ནས། སང་ནམ་ལངས་པ་ན་དབང་པོ་
མི་གསལ་བ་དང༌། ལུས་རྒས་ཤིང་འཁོག་པ་སོགས་དེ་ལྟར་གྱུར་འདུག་ན་བསྲན་ཐབས་མེད། དེས་ན་ད་ལྟ་དབང་པོ་དང་ཤེས་རབ་དང་ལུས་སོགས་མ་ཉམས་པའི་དུས་འདིར་ཆོས་བྱ་དགོས་ཀྱི། ཕྱིས་ནས་རྒས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ནོན་ཏེ་མི་
ལུས་འཕོས་པ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་གནས་སྐབས་འགྱུར། དབང་པོ་ཉམས་ཤིང་ལངས་

འདུག་ཙམ་ཡང་མི་ཐུབ་པར་གྱུར་ན། དེའི་ཚེ་ཆོས་ཇི་ལྟར་འབྱུང༌། གུང་ཐང་བསྟན་
པའི་སྒྲོན་མེས་ཀྱང༌། རྒས་པ་ཨ་བྷི་ཥཱིཉྩའི་ཆུས། །མགོ་ནས་དབང་རབ་བསྐུར་བ་
འདྲ། །སྐྲ་ལོ་དུང་ལྟར་དཀར་བ་འདི། །ནག་ནོག་དྲི་མ་དག་པ་མིན། །འཆི་བདག་

མཆིལ་མའི་རྒྱང་མདའ་དེ། །བ་མོའི་ཟོལ་གྱིས་བབས་པ་ཡིན། །དཔྲལ་བའི་རྭ་གཉེར་
ཁྲིག་ཁྲིག་འདི། །བུ་ཆུང་རྒྱག་པའི་ཞོ་གཉེར་མིན། །ཚེ་ཚད་ལོ་མང་འདས་པའི་
གྲངས། །དུས་ཀྱི་ཕོ་ཉས་བྲིས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་དང༌། སྣ་ཆུ་ཐིགས་ཐིགས་འབབ་པ་
འདི། །མུ་ཏིག་དོ་ཤལ་བསྟར་བ་མིན། །གསལ་འཚེར་ལང་ཚོའི་ཆབ་རོམ་དེ། །གདུང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

477

བྱེད་ཉི་མས་བཞུས་པ་ཡིན། །སོ་ཡི་ཕྲེང་བ་ལྟུང་བ་འདི། སྐྱེ་འདོད་སེའུ་བརྗེས་པ་
མིན། །ཚེ་འདིའི་ཁ་ཟས་ཚང་བ་ཡིས། །ཟ་བྱེད་ལག་ཆ་བསྡུས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང༌།
བཞིན་རས་བསྡུས་ཤིང་མདོག་ངན་པ། །སྤྲེའུའི་འདྲ་འབག་གྱོན་པ་མིན། །གཡར་

པོའི་ལང་ཚོ་ཕྱིར་ཁྱེར་བས། །མི་སྡུག་རང་མདོག་བསྟན་པ་ཡིན། །མགོ་བོ་ཡུག་
ཡུག་བྱེད་པ་འདི། །གཞན་གྱི་བྱ་བར་འཕྱ་བ་མིན། །མཐར་བྱེད་དབྱུག་པའི་སྣེ་ཕོག་
པས། །མ་བཟོད་ཀླད་པ་འདར་བ་ཡིན། །ལམ་ལ་ཁ་གཏད་བསྒུར་བ་འདི། །རྒྱ་ཁབ་

བོར་ནས་ཚོལ་བ་མིན། །ས་ལ་ལང་ཚོའི་ནོར་བུ་དང༌། །དྲན་པ་སྟོར་བའི་རྣམ་འགྱུར་
ཡིན། །ལངས་ཚེ་སུག་བཞི་འཛུག་པ་འདི། །ཕྱུགས་ཀྱི་ལད་མོ་བྱས་པ་མིན། །བྱིན་
པས་ལུས་པོ་མ་ཐེག་པའི། །རམ་འདེགས་ལག་པས་བྱེད་པ་ཡིན། །སྡོད་ཚེ་ཆེམ་
གྱིས་ལྷུང་བ་འདི། །གྲོགས་ལ་འཁང་ར་བྱེད་པ་མིན། །སྤྲོ་དགའི་སེམས་ཀྱི་དཔྱང་

ཐག་དང༌། །ལང་ཚོའི་ཟུངས་ཐག་ཆད་པ་ཡིན། །འགྲོ་ཚེ་ཡོམ་ཡོམ་འཁྱོར་བ་
འདི། །མི་ཆེན་གོམ་སྟབས་བྱེད་པ་མིན། །ན་ཚོད་ཁུར་པོ་ཧ་ཅང་རང༌། །ལྕི་བས་ཡོ་
དྲང་ཤོར་བ་ཡིན། །ལག་པ་ཡབ་ཡབ་འདར་བ་འདི། །ནོར་ལ་ཧབ་ཤ་བྱེད་པ་
མིན། །ལག་པར་འོང་ཚད་ཅིག་ཅར་དུ། །གཤིན་རྗེས་ཕྲོགས་ཀྱིས་དོགས་པ་
ཡིན། །བཟའ་བཏུང་ཉུང་ཤས་སྤྱོད་པ་འདི། །ཟས་ལ་སེར་སྣ་བྱེད་པ་མིན། །ལྟོ་བའི་

མེ་དྲོད་ཉམས་པ་ཡིས། །མི་རྒན་སྒྱེལ་གྱིས་དོགས་པ་ཡིན། །གོས་ཆུང་སྲབ་བདེ་
གྱོན་པ་འདི། །ཡང་ཆས་བྱས་ནས་འཁྲབ་རྒྱུ་མིན། །ནང་གིས་ལུས་སྟོབས་ཤོར་བ་
ཡིས། །གོས་ཀྱང་ཁུར་དུ་སོང་བ་ཡིན། །སྟོད་དབུགས་འཚང་ཞིང་ཕུ་འདེབ་པ༑ །གཞན་ལ་སྔགས་ལྕག་བརྡེག་པ་མིན། །དབུགས་ཀྱི་འགྱུ་བ་བྲེང་བྲེང་འདི། །ནམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

478

མཁར་ཡལ་འདོད་སྔ་ལྟས་ཡིན། །བྱ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བ་འདི། །ཅོལ་ཆུང་གང་
དྲན་བྱེད་པ་མིན། །རྒས་པའི་གདོན་གྱིས་ཟིན་པ་ཡིས། །རང་འདོད་དབང་ནི་མེད་པ་
ཡིན། །ལས་དོན་ཐམས་ཅད་བརྗེད་པ་འདི། །སྣང་ཆུང་ཧར་རྒྱག་བྱས་པ་མིན། །རྟེན་
གྱི་དབང་པོ་ཉམས་པ་ཡིས། །དྲན་རིག་ཤེས་པ་རྡིབ་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་
བཞིན་སྐྲ་དཀར་དང་གཉེར་མ་བྱུང་བ་སོགས་ལས་ཀྱི་གཤིན་རྗེས་གསོད་རྟགས་
བརྒྱབ་པ་ལྟར་ཡིན། གཞན་ཡང་འཆི་བས་འཇིགས་པའི་ཡིད་མི་བདེ་བ་སོགས་ཀྱི་

སྡུག་བསྔལ་མང་དུ་ཡོད།
ན་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། དཔེར་ན་དགུན་སྨད་རླུང་དང་
ཁ་བ་ཆེ། །རྩྭ་ཤིང་གེལ་པ་ནགས་སྨན་མདངས་ཀྱང་འཕྲོག །དེ་ལྟར་ནད་འདི་འགྲོ་

བའི་མདངས་འཕྲོག་ཅིང༌། །དབང་པོ་གཟུགས་དང་སྟོབས་ནི་ཉམས་པར་བྱེད། །ཅེས་
པ་ལྟར། ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་འགྱུར་བ། སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་འཕེལ་ཞིང་

དེ་ལ་ཤས་ཆེར་གནས་པ། ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཡིད་དུ་འོང་བ་མི་འདོད་པ། ཡིད་དུ་

མི་འོང་བ་ལ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་སྤྱད་དགོས་པ། སྲོག་དང་འབྲལ་བར་འགྱུར་བས་
ཡིད་མི་བདེ་བ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཤོར་ཁ་སྣ་བསྐམས་ཤིང་

བརྫེས། །ཞེས་སོགས་ལྟར་སྐྱེས་པ་དར་མ་ཞིག་ཡིན་ཡང་མལ་ས་ན་ལྷུང༌། ལུས་ཀྱི་

སྟོབས་ཤོར་ཞིང་བཀྲག་མདངས་ཉམས་པ་སོགས་དང༌། རྒྱས་པར་ན། ནད་རེ་རེ་
བཞིན་གྱིས་མནར་ལུགས་བསམ་སྟེ། གནད་གཅོད་དྲག་པོ་བྱུང་ནས་མཐར་ཁ་ཆེམས་ཙམ་ཡང་འཇོག་མི་ཐུབ་པའི་ཚུལ་སེམས་པ་དང༌། རྒྱལ་བུ་གཞོན་ནུ་དོན་
གྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་ན་རྒས་འཆི་བ་སོགས་གཟིགས་ནས་བསྒོམས་ཏེ་ཐར་པ་ལ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

479

གཤེགས་ཚུལ་སོགས་གསུངས།
འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། འཆི་དང་འཕོ་དང་འཆི་འཕོ་
དུས་བྱེད་པ། །ཕངས་ཤིང་སྡུག་པའི་སྐྱེ་བོ་རྟག་ཏུ་འབྲལ། །ཕྱིར་མི་འོང་ཞིང་ཕྲད་པར་
འགྱུར་མ་ཡིན། །ཤིང་ལས་ལོ་འབྲུལ་འདྲ་ཞིང་ཀླུང་རྒྱུན་མཚུངས། །ཞེས་པ་ལྟར།
ལོངས་སྤྱོད་དང༌། རྩ་འཇིང༌། འཁོར། ལུས་རྣམས་སྡུག་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་
འབྲལ་བ་དང༌། འཆི་ཚེ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དྲག་པོ་མྱོང་བ་སོགས་དང༌།
འཆི་བ་བྱུང་ཚེ་ཐབས་གཞན་གྱིས་བཟློག་པའང་མི་ནུས་པར་རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་
པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་སྔར་འཆི་བ་དྲན་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་

ཡིན།

སྡུག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། རང་གི་བླ་སློབ་མཆེད་གྲོགས་ཕ་མ་
མཛའ་བཤེས་སོགས་གཅེས་ཤིང་ཕངས་པ་ཇ་ཕོར་གང་འཐུང་བའི་ཚེའང་འབྲལ་
མི་ཕོད་ཙམ་བྱེད་པ་དེ་དག་དང༌། གོ་ས་སྟོབས་འབྱོར་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་དང་
བྲལ་བ་དང༌། རབ་བྱུང་ཡིན་ཡང་འགའ་ཞིག་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བྲལ་བ་ལྟ་བུའི་སྡུག་
བསྔལ་སོགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད། དེ་དག་ཀྱང་རང་རང་སྒེར་ལ་མི་འོས་པ་ཞིག་བྱུང་

བ་མིན་གྱི། འཁོར་བ་པ་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་རྟགས་ཡིན།

མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི། མི་སྡུག་ཅེས་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་

སྟེ༑ དགྲ་སོགས་དང་འཕྲད་དེ་བརྡུང་འཕྲོག་བྱེད་པ་དང༌། ནད་གདོན་དང་ཕྲད་ནས་མནར་གཅོང་སྨྱོ་བ་སོགས་དང༌། ཁ་མཆུ། རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ། རྐུན་པོ་དང་ཕྲད་པ་

སོགས་སྡུག་བསྔལ་ལ་མཐའ་མེད། རྐྱེན་ངན་བྱུང་ན་བྲེལ་བའི་དཀྱིལ་དུ་འཐུམ་སྟེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

480

ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་ངལ་དགོས་པ་ཡང་འཁོར་བར་གནས་པའི་སྐྱོན་རང་ཆས་སུ་
བྱུང་བ་སྟེ། བོང་བུ་ལྟ་བུར་སྒལ་རྨ་བཟོ་བ་དང༌། ཁལ་ལྕི་མོ་ཁུར་དགོས་པ་ཚུན་ཁོ་
རང་གི་ལས་དབང་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པས་ཡིན་གྱི། མི་སྲིད་པ་ཞིག་བྱུང་བ་མིན།

དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བའི་གསུང་ལས། རིགས་དྲུག་གང་དུ་སྐྱེས་ཕན་ཆད་ན་ཚ་དང་
འཆི་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་ནི་ན་རྒྱུ་ཅིག་ན་བ་ཡིན། འཆི་རྒྱུ་ཅིག་

འཆི་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་མི་འོས་པ་ཞིག་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ་མིན། འཁོར་བའི་མཚན་

ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ཡིན། འཁོར་བར་གནས་རིང་ལ་དེ་ལས་མ་འདས། རང་ཅག་
དེ་ལ་ཡིད་འབྱུང་ན་སྐྱེ་བ་སྤོང་དགོས། དེ་ལ་རྒྱུ་སྤོང་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ཡིན་པས་རང་ཅག་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བར་མི་འདོད་ན་འཁོར་བ་ལས་
ཐར་ཐབས་བྱེད་དགོས་གསུངས།
འདོད་པའི་དངོས་པོ་བཙལ་ཀྱང་མི་རྙེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ལ།
འདི་ནི་བཀྲེས་སྐོམ་དང་འཚོ་ཐབས་ལ་བརྟེན་པས་ཚ་གྲང་ངལ་འཇིགས་སོགས་
ཁྱད་དུ་བསད་ནས་སྡུག་བསྔལ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། དཔོན་པོ་ལ་དོན་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཞུ་བ་ནའང༌། དང་པོར་འབྱུང་གི་རེ་བའི་སེམས་ངལ་ངང་དཀའ་ལས་བྱས་ཀྱང༌། རྗེས་ནས་དོན་དེ་མ་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན།
འགའ་ཞིག་གིས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཞིང་ས་ཡོད་མཁན་ཚོ་སྐྱིད་སྙམ་ན།

དེའང་སྡུག་བསྔལ་བ་ལས་མ་འདས་ཏེ། ཞིང་པའང་ཞིང་ལས་ཀྱི་ཕྱིར་ཞོགས་པ་སྔ་
བར་ཐོ་རངས་ནས་ལངས་ཏེ་ལས་བྱེད། ཉིན་མོར་ཉི་མས་ཚིག་བཞིན་ལྷགས་རླུང་
གིས་གདུངས་བཞིན་ཐལ་བའི་དཀྱིལ་དུ་འགྲེ། ཞིང་ཁར་ས་བོན་བཏབ་ཟིན་ནས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

481

འབྲུ་བསྡུས་ཏེ་སྣོད་དུ་བླུགས་མ་ཟིན་བར་སད་སེར་བཙའ་ཐན་སོགས་ཞིང་ཁ་ལ་

དགྲ་འབྱུང་དུ་དོགས། སོ་ནམ་བྱས་ཀྱང་ལོ་ཐོག་མི་འབྱུང་དོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་
རྒྱུན་ཆད་མེད། ཞིང་པས་ཚོང་པ་ཚོ་སྐྱིད་སྙམ་ན། ཚོང་པ་ཡང་རང་གི་ཕ་མ་བཟའ་

ཟླ་བུ་ཕྲུག་ཐམས་ཅད་བཞག་ནས་སྲོག་འབེན་དུ་བཙུག་སྟེ་མི་ཡུལ་ས་མཐར་

འཁྱམས། མཚན་མོ་ཡང་གཉིད་ལྷོད་བདེ་ཞིག་ཀྱང་ཉལ་མི་ཕོད། ལ་ཀླུང་ཆུ་འཕྲང་
སོགས་བརྒལ། འགའ་ཞིག་ཚོང་བྱས་ཀྱང་ཁེ་སྤོགས་མ་བྱུང་བའི་སྟེང་དུ་མ་རྩ་
ཡང་བརླག་ཤོར་བ་སོགས་དང༌། དགྲ་ཇག་ཆོམ་རྐུན་སོགས་ཀྱིས་སྲོག་ཚུན་ཆད་
འཕྲོག་པས་སྡུག་བསྔལ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་མེད་ནའང་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་དེ། དབུལ་པོས་དེ་རིང་འདི་ཟོས་ནས་སང་ཉིན་ཅི་ཟ་སྙམ་དུ་དེ་ལ་
བློ་མི་བདེ་བར་ཟས་དེ་འཚོལ་དུ་འགྲོ་ཞིང༌། བཙལ་ཀྱང་མི་རྙེད་པའི་སྡུག་བསྔལ།

ཡོད་ན་ཡོད་པས་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། ཕྱུག་པོ་ནོར་རྫས་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྤྲང་པོས་སློང་ནས་ཁྱེར། གཞན་གྱིས་གཡར་ནས་ཁྱེར། དཔོན་པོས་འཕྲོགས་ཏེ་ཁྱེར། ཐ་ན་བྱི་ལ་
དང་བྱི་བ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་དགྲ་བྱས་ཏེ་ཁྱེར་བས་དེ་ལ་གསོག་བསྲུང་མི་ནུས་པའི་

སྡུག་བསྔལ། བརླག་དོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ། རྣ་བ་ཚ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ཡོད། ཤིང་བཟོ། ཚེམ་ཟོ་ལྟ་བུའི་ལག་ཤེས་ཀྱིས་འཚོ་བ་ཡང་ལྟོ་གོས་གླ་སོགས་
གྲ་མི་འགྲིགས་པ་དང༌། མི་མ་མགུ་བའི་དོགས་པ། ང་རྒྱལ་ཕྲག་དོག་སོགས་དང༌།
ཤིང་དུམ་ཙམ་དང༌། ལྷན་པའི་ཚལ་བུ་ཚུན་ཆད་བརྐུ་བ་དང་གསོག་མི་ཐུབ་པའི་

སྡུག་བསྔལ། རང་ཅག་རབ་བྱུང་ཡིན་ཡང་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་གཤའ་
མ་ཁོ་ན་བྱེད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་སྐུ་རིམ་གྲོང་ཆོག་ཚུན་ཆད་སྡུག་བསྔལ་ཡིན།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

482

དཔོན་པོས་བལྟས་ན་འབངས་ཚོ་སྐྱིད་སྙམ་པ་ཡོད་ཀྱང༌། འབངས་ཚོ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ལས་མ་འདས་ཏེ། ལྟོ་སྐྱ་ལ་གོས་ཧྲུལ་བ། རང་ནོར་ལ་རང་དབང་མེད་པར་ཁྲལ་འུ་ལག །ཁ་ངན་བརྡུང་གཏག་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་ཟད། འགའ་ཞིག་ལྟོ་ཟ་ལོང་
ཙམ་ཡང་མེད་པར་ཕུ་མདའ་བར་གསུམ་དུ་དེད་འགྲོ་བ། འགའ་ཞིག་རྩམ་པ་ཟ་རྒྱུ་
མེད་ཀྱང་ཁྲལ། ཆག་སྒོ། ཉེས་ཆད་དྲག་པོ་བབ་པ་སོགས་མདོར་ན་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་སེམས་ཁྲལ་དང༌། མི་ཚེ་ངལ་སྡུག་གིས་སྐྱེལ་དགོས་པ་ཡོད། འབངས་ཀྱིས་

དཔོན་པོ་ཚོ་སྐྱིད་སྙམ་པ་བྱེད་ཀྱང་དེ་འདྲ་མེད་དེ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། མཆོག་ལ་
ཡིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། །ཐ་མལ་རྣམས་ལ་ལུས་སྐྱེས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ཀྱིས་

འཇིག་རྟེན་འདི། །ཉིན་རེ་ཉིན་རེ་འཇོམས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡུལ་གྱི་
རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཡང༌། ལུང་པ་དེའི་གྲ་མ་འགྲིགས་པ་དང༌། སྐད་ཆ་མི་སྙན་

པ་ཕལ་ཆེར་དེའི་རྩར་ཁྱེར་ནས། ཡུལ་དེའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཁུར་ལེན། དགྲ་མ་ཐུལ་
གྱིས་དོགས། གཉེན་མ་འཁྱོངས་ཀྱིས་དོགས། ཁྲིམས་མ་ནོན་གྱིས་དོགས། དབང་
ཤོར་གྱིས་དོགས་པ་སོགས་དེ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་ཡོད། རང་རེས་ཀྱང་ཐ་ན་གུང་ཚིགས་གཅིག་ལས་མ་བཟོས་ནའང་ལས་ཀ་མང་པོ་ཞིག་གི་ངལ་བ་བྱེད་དགོས།
མདོར་ན་ནོར་རྟ་ཙམ་ཡོད་ན་སྡུག་བསྔལ་ཡང་རྟ་ཙམ་ཟེར་བ་ལྟར། དང་པོར་འཕྲད་
སྐབས་མི་སུ་འདྲ་ཡིན་ཡང་སྐད་ཆ་སྙན་མདོག་ཁ་བ་རེ་ཤོད་ཀྱང༌། ཕར་ཙམ་འདྲིས་
ན་གྲ་མ་འགྲིགས་པ་ཤ་སྟག་སྡུག་སྐད་ཙེར་ཙེར་བྱེད་པ་རེ་ལས་མེད། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་ཞལ་ནས་ཀྱང༌། མཐོ་དམན་སྐྱ་བཙུན་ཕོ་མོ་སུ་འདྲ་ལ་བལྟས་
ཀྱང༌། །ཆ་ལུགས་རྣམ་འགྱུར་ཕོ་སྒྲོབ་ཆེ་ཆུང་ཙམ་མ་གཏོགས། །སྡུག་གིས་མི་ཚེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

483

སྐྱེལ་བ་མཉམ་མཉམ་དུ་འདུག་པས། །སྐལ་མཉམ་གྲོགས་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་སྣང་
ཚུལ་འདི་སྐྱོ་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཕྱི་རོལ་གྱི་གོས་དང་ཆ་ལུགས་སོགས་
བཟང་ངན་ཙམ་ལས། དོན་དུ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་མཉམ། ད་ལྟ་རང་ཅག་ལ་སྡོད་
སས་མི་འགྲིགས་པ་དང༌། ཀ་ཅས་མ་བྱུང་བ་དང༌། གྲོགས་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ་སོགས་སྣ་
ཚོགས་ཡོང་བ་དང༌། གནས་དང༌། གྲོགས་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ནང་ནས་དྲག་ཤོས་
རེ་བྱུང་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ལས་མ་འདས་ཏེ། གཡོག་དང༌། དགེ་ཕྲུག །གྲོགས་སོགས་བརྒྱ་སྟོང་ཙམ་རེ་བརྗེས་ཀྱང་མི་འགྲིགས་པ་ཤ་སྟག་ལས། ཡིད་དང་མཐུན་པ་
གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་དེ་ཡང་གྲོགས་སུ་དང་འགྲོགས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གྲོགས་ཡིན་

པའི་རྟགས་རེད། ཇ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་གང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་
གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཡིན། དགོན་པ་སོགས་གནས་གང་དུ་གནས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་

གནས་ཏེ།
ད་ལྟ་རང་རེ་དང་པོར་གྲྭ་སར་གནས། དེར་སྐྱིད་པོ་མ་བྱུང་ནས། གཞན་
ཞིག་ཏུ་སོང་ན་ཨེ་དྲག་གི་རེ་བས་རི་ཁྲོད་ལྟ་བུར་སོང༌། དེར་ཡང་ཡིད་དང་མཐུན་
པ་ཞིག་མ་བྱུང་བར། གནས་སྐོར་ལྟ་བུར་སོང༌། དེ་དག་ཏུ་སྐྱིད་པ་མ་བྱུང་ནས། ཕ་

ཡུལ་དུ་སོང་བས་ཨེ་དྲག་བསམས་ནས་དེ་ལྟར་བྲེལ་བ་དང༌། ད་ལྟ་རང་གཞན་གང་ལའང་གཏམ་མྱུལ་ན། ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་གྱི་ངལ་བ་བྱས་ཏེ་གྲ་མ་འགྲིགས་པའི་སྐད་ངན་ཙེར་ཙེར་ལས་མི་འབྱུང་བ་ཡང༌། འཁོར་བའི་སྐྱོན་ཏེ། དེ་
རྣམས་མིའི་སྡུག་བསྔལ་ངོ་སྤྲད་པ་ཡིན། དེ་མ་སྤྲད་ན་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་
གནས་དང་གྲོགས་སོགས་ཀྱིས་བྱས་ནས་བྱུང་བ་དང༌། འཁོར་བ་ཟེར་བ་དེ་ཕ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

484

ཚད་ཐག་རིང་ཞིག་ན་ཡོད་པར་གོ་ཉེན་ཡོད། དེ་ལྟར་མ་སོང་བར་སྔར་བཤད་པའི་

སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡང་འཁོར་བའི་སྐྱོན་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས།
འཁོར་བ་འདི་ལས་མ་ལྡོག་ཕྱིན་གང་དུ་སོང་ཡང་སྔར་བཞིན་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་
མེད་དུ་མྱོང་བ་ལས་མི་འབྱུང་གསུངས།

གཉིས་པ་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ནི།

འོ་ན་ལྷ་མིན་དུ་སྐྱེས་ན། བདེ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་དམ་སྙམ་ན། དེར་སྐྱེས་ཀྱང་

སྡུག་བསྔལ་ཁོ་ན་ལས་མེད་དེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ལྷ་མིན་དག་ནའང་རང་བཞིན་
གྱིས་ལྷ་ཡི། །དཔལ་ལ་སྡང་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆེ། །དེ་དག་བློ་དང་ལྡན་ནའང་
འགྲོ་བ་ཡི། །སྒྲིབ་པས་བདེན་པ་མཐོང་བ་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་གསུངས། གནས་ནི་
རི་རབ་ཀྱི་ཆུ་མཚམས་མན་ཆད་ན་འོད་ཅན་དང༌། ཟླ་བའི་འཕྲེང་བ། གནས་བཟང་པོ།
མི་གཡོ་བ་སྟེ་གྲོང་ཁྱེར་བཞི་ཡོད་ཅིང༌། ལྷ་དང་རྒྱང་རིང་ཐུང་མ་གཏོགས་སྟེང་ཤག་
འོག་ཤག་གི་ཚོད་ལྟ་བུ་ཡོད། ལྷ་མིན་ནི་སྤྱིར་ལྷ་དང་ཆ་འདྲ་ཙམ་ལས། ལྷ་ལ་འགྲན་
མི་ཐུབ་ཀྱང༌། ལྷ་མ་ཡིན་ལ་བུད་མེད་མཛེས་མ་ཡོད་པ་ལྷས་འཕྲོག་པ་དང༌། ལྷ་ལ་
འཆི་མེད་ཀྱི་བཏུང་བ་སོགས་དཔལ་འབྱོར་ཆེ་བས། ལྷ་མ་ཡིན་དུས་རྟག་ཏུ་ཕྲག་

དོག་འབའ་ཞིག་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མེས་གདུངས། རང་རེ་དགྲའི་དཔལ་འབྱོར་ཆུང་
ངུ་ལ་ཕྲག་དོག་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་ཚེའང་མ་བདེ་བ་དེ་ཙམ་ཡོད་ན། ལྷ་མ་ཡིན་ལྷའི་

དཔལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་ལ་མི་བཟོད་པ་འོང་བ་ལྟ་ཅི་སྨོས་པས་ནམ་ཞིག་ན་ནད་མ་

ཐེགས་ནས། འཐབ་པར་ཕྱིན་པ་ན། ལྷའི་གླང་ཆེན་ས་སྲུང་གི་བུས་སྣ་སུད་ཙམ་
གྱིས་སྒྱོགས་རྡོ་ཆེན་པོའང་གཏོར་བ་དང༌། མཚོན་འཕངས་ཀྱང་ལྷ་རྣམས་ནི་སྐེ་མ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

485

ཆད་ཀྱི་བར་མི་འཆི་ལ། ལྷ་མ་ཡིན་ནི་མཚོན་ཆ་གནད་གང་དུ་ཕོག་ཀྱང་འཆི་འགྲོ་

བས་ལྷ་མ་ཡིན་དུས་རྟག་ཏུ་ཕམ་པ་ཤ་སྟག་མ་གཏོགས་རྒྱལ་བའི་དུས་མེད་པ་ལྟ་
བུ་ཡིན། རང་རེ་མི་ཡུལ་གྱི་དམག་དཔུང་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་འདྲ་བ་གཉིས་འཐབ་པ་

ལའང་འཇིགས་སྐྲག་ཆེན་པོ་བྱེད་དགོས་ན། ལྷ་དང་དེ་ལྟར་དམག་འཐབ་དགོས་པ་
ལ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཇིགས་ཏེ་འཇིགས་སྐྲག་ཚད་མེད་པ་ཡོད། ལྷ་མིན་གྱི་དམག་
རྣམས་ལ་ནི་མ་ཤིའི་བར་དེ་ལྟར་རྟག་ཏུ་འཐབ་རྩོད་བྱེད་དགོས་པའི་སྡུག་བསྔལ་
དང་མཚོ་ཀུན་མཐོང་ཞེས་པའི་ནང་དུ། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དམག་ཕམ་ནས་སོ་སོའི་
གྲོགས་རྣམས་བསད་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བས་དེ་དག་གི་བུད་མེད་རྣམས་

ཀྱང་ཁྱིམ་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་ཚུལ། ལྷ་མིན་ནི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ཡང༌།
ལས་སྒྲིབ་ཅན་གྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པས། རྟེན་དེ་ལ་བདེན་པ་མཐོང་བའི་སྐལ་བ་མེད།

གསུམ་པ་ལྷའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་ནི།

འོ་ན་ལྷ་ཞེས་པ་དེ་ལ་བདེ་བ་ཞིག་ཨེ་ཡོད་ཅེ་ན། འདོད་ལྷ་རྣམས་ལ་འཆི་འཕོ་ལྟུང་བ་དང༌། སྤ་གོང་བ་དང༌། བཅད་དྲལ་གསོད་སྤྱུགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡོད། དང་པོ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་མི་སྡུག་འགྱུར་བ་དང༌། །སྟན་ལ་མི་

དགའ་མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྙིངས་དང༌། །གོས་ལ་དྲི་མ་ཆགས་དང་ལུས་ལ་ནི། །སྔོན་ཆད་
མེད་པའི་རྔུལ་འབྱུང་ཞེས་བགྱི་བ། །མཐོ་རིས་འཆི་འཕོ་སྦྲོན་བྱེད་འཆི་ལྟས་ལྔ། །ལྷ་
ཡུལ་གནས་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་འབྱུང་སྟེ། །ས་སྟེང་མི་རྣམས་འཆི་བར་འགྱུར་བ་

དག །སྦྲོན་པར་བྱེད་པའི་འཆི་ལྟས་རྣམས་དང་འདྲ། །ཞེས་པ་ལྟར་རིང་བའི་འཆི་ལྟས་

ལྔ་དང་ཉེ་བའི་འཆི་ལྟས་ལྔ་སྟེ་བཅུ་ཕོག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་དེ། ལུས་ཀྱི་བཀྲག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

486

མདངས་ཉམས། གདན་སྟེང་འདུག་སྙིང་མི་འདོད་པ། ལུས་ཀྱི་མེ་ཏོག་རྙིངས་པ་དང༌།

གོས་ལ་དྲི་མ་ཆགས་པ། རྔུལ་འབྱུང་བ་སོགས་དང༌། ལུས་ཀྱི་འོད་ཆུང་བ། ཁྲུས་ཀྱི་ཚེ་ལུས་ལ་ཆུ་ཆགས་པ། གོས་རྒྱན་ལས་སྒྲ་མི་སྙན་པ། མིག་ཚུམ་པ། ཡུལ་གཅིག་

ལ་ཆགས་པ་སོགས་འཆི་ལྟས་ཕོག་པ་ན། གནས་ཁུག་ཁུག་ཅིག་ཏུ་ཉ་བྱེ་ཚན་དུ་
འགྲེ་བ་ལྟར་སྨྲེ་སྔགས་འདོན་བཞིན་ལྷ་སོ་སོའི་ཞག་བདུན་རེ་སྟེ་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་
བཞི་པ་ལྟ་བུ་མི་ལོ་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་རིང་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་དགོས། ལྷག་པར་ལྷ་
རྣམས་ལ་སྐབས་གསུམ་པ་ཞེས་སྔར་གང་གི་རྒྱུས་ལྷར་སྐྱེས་པ་དང༌། ད་ལྟ་གནས་
སྐབས་གང་ཡིན་པ་དང༌། འཆི་བའི་འོག་ཏུ་གང་དུ་འགྲོ་བ་སྟེ་གསུམ་ག་ཤེས་པས་ཕྱི་
མར་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ཤེས། ལྷའི་རྟེན་དེ་ལ་སྔར་རང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ངེས་འབྱུང་
དང༌། གཞན་སྡུག་བསྔལ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྙིང་རྗེ་སོགས་ཀྱི་དགེ་བ་སྣ་
གཅིག་ཀྱང་མི་བྱེད། བསོད་ནམས་སྔར་བསགས་པ་ནི་སྤྱད་དེ་ཟད་པར་འགྱུར། དེ་ཡང་དཔེར་ན་སྲང་བཅུ་རི་བའི་གཟན་ཞིག་གྱོན་པ་ན། གཞན་སྲང་གང་རི་བའི་གཟན་
ཞིག་གྱོན་པ་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཅུ་འགྱུར་གྱིས་བེད་སྤྱད་པ་ཡིན་

པ་ལྟར་ལྷ་ཡུལ་ནའང༌། བདེ་སྐྱིད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཟད་པར་འགྱུར། དེས་ན་རང་རེ་བསོད་ནམས་བསགས་པའི་དུས་ཡིན་གྱི། བསོད་ནམས་ཀྱི་
འབྲས་བུ་ལ་བེད་སྤྱད་པའི་དུས་མིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་ལྷ་ཕལ་
ཆེར་ཕྱི་མར་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བས། དེ་རིག་ནས་སྡུག་བསྔལ་ལྷག་པར་དུ་འཕེལ།
ལྷའི་གནས། ལུས། ལོངས་སྤྱོད་གྲོགས་སོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་ལས་བྲལ་ཏེ། ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་མཐོང་ནས། སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དམྱལ་བ་ལས་བཅུ་དྲུག་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

487

འགྱུར་གྱིས་ཆེ། རང་རེ་ཕྱི་མའི་སྐྱེ་བ་བཟང་ངན་ཐེ་ཚོམ་བཞིན་དུ་ཤི་ནའང་སྡུག་
བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དེ་ལྟར་ཡོད་ན། དེར་ངེས་པར་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་ཐག་
ཆོད་པར་མཐོང་བས། ཀྱི་ཧུད་ཤིང་རྟ་སྣ་ཚོགས་ཚལ། །སོགས་སྐད་འདོན་ཅིང༌།

འཆི་ལྟས་ཕོག་པའི་ལྷ་དེ་ལ་ལྷའི་བུ་དང་བུ་མོ་སོགས་ལྷ་གཞན་སུས་ཀྱང་མིག་གིས་

བལྟ་བ་ཙམ་ཡང་མི་བྱེད་པར་རོ་བཞིན་དུ་སྤངས་ཏེ་གཅིག་པུར་བསྐྱུར། སྔར་འདྲིས་
པའི་གྲོགས་དག་ལ་རེ་ཞིག་ངའི་རྩར་ཅུང་ཞིག་སྡོད་དང༌། ཁོ་བོ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་
དུ་སྐྱས་ཆེན་འདེགས་ནས་ཉམ་ཐག་པ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་ད་ལྟ་ཁྱེད་ཅག་མཐོང་བར་འདོད་ཅེས། སྙིང་རྗེ་རྗེའི་སྐད་དུ་སྨྲ་བ་ནའང༌། མིག་གིས་བལྟ་བ་ཙམ་ཡང་
མི་བྱེད་ལ། སྔར་འདྲིས་པའི་གྲོགས་བརྟན་པ་དག་གིས། རྒྱང་རིང་པོ་ནས་དབྱུག་པ་
སོགས་ཀྱི་རྩེ་མོས་མེ་ཏོག་མགོ་བོར་བཞག་སྟེ། ཁྱོད་འདི་ནས་འཆི་འཕོས་ནས་མི་
ཡུལ་དུ་སྐྱེས་ཏེ། དེར་བསོད་ནམས་བསགས་ནས་སླར་ཡང་ལྷར་སྐྱེ་བར་གྱུར་ཅིག་

ཅེས་སྨོན་ལམ་ཙམ་འདེབས་པ་ལས་གཞན་མི་བྱེད། དེའི་ཚེའང་མྱ་ངན་གྱི་བསྣོན་
པར་སོང་སྟེ་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འོང༌།
གཞན་ཡང་ལྷ་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཟི་བརྗིད་དང་ཕུན་

ཚོགས་རྣམས་ལྷ་བསོད་ནམས་ཆུང་བས་མཐོང་ན་སྤ་གོང་ཞིང༌། གཞི་དེ་ལས་
སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མྱོང་བ་དང༌། ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་འཐབ་ཚེ་
ཡན་ལག་སོགས་བཅད་དྲལ་གསོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། ལྷ་དབང་ཆེ་བས་ཆུང་
བ་རྣམས་རང་གི་གནས་ནས་སྐྲོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡོད། ཁམས་གོང་
མའི་ལྷར་སྐྱེས་ན་ནི་འཆི་ལྟས་ཕོག་པའི་སྡུག་བསྔལ་མེད་མོད། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

488

བསྔལ་གྱིས་ནོན་ལ། ཉོན་མོངས་དང་ལྡན་ཞིང༌། སྒྲིབ་པ་དང་བཅས་ལ། འཆི་འཕོ་བ་དང་གནས་པ་ལ་རང་དབང་མེད་པས་གནས་ངན་ལེན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན།

ཚོགས་ཀྱི་གཏམ་ལས། གང་ཞིག་གཟུགས་ཅན་གཟུགས་མེད་པའི། །སྡུག་བསྔལ་
སྡུག་བསྔལ་ལས་འདས་ཤིང༌། །ཏིང་འཛིན་བདེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། །བསྐལ་པར་

གཡོ་བ་མེད་པར་གནས། །དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ངེས་གྲོལ་མིན། །དེ་ལས་སླར་ཡང་ལྟུང་
བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་གཟུགས་མེད་ལྟ་བུར་དང་པོར་སྐྱེས་ཚེ། སྐྱེས་སོང་
བསམ་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ལས། ཏིང་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ནས། བསྐལ་པ་མང་
པོ་སོང་མཐར་འཆི་བའི་ཚེ་གནས་འོག་མར་ལྟུང་བས་གནས་པ་ལ་རང་དབང་མ་
ཐོབ་པའི་སྡུག་བསྔལ། ལྷའི་རྟེན་དེ་ལ་སྔར་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཟད། དེར་
སླར་བསོད་ནམས་གསོག་པ་མེད་པས་ཚེ་འཕོས་ནས་གནས་འོག་ཏུ་སྐྱེས་པ་ན། སྔར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུན་བཀག་པས། ཤེས་རབ་མེད་པའི་བླུན་པོ་
གཞན་ལས་ཐུ་བ་ཞིག་འབྱུང༌། འགའ་ཞིག་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་ཐར་

པར་འཁྲུལ་ནས་དེ་ཐོབ་པའི་ཚེ་ཐར་པ་ཐོབ་སོང་སྙམ། ཕྱིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་མཐོང་བ་ན། ཐར་པ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱིས་མནར་མེད་དུ་སྐྱེ། དེའི་ཕྱིར་དེར་སྐྱེས་ཀྱང་
གནས་སྐབས་ཀྱི་མགོ་བསྐོར་ལྟ་བུ་ལས་དམྱལ་བའི་ཟངས་ཁ་ན་སྡོད་པ་དང་ཁྱད་
པར་མེད་པས། དེ་ལས་ནི་མི་ཡུལ་གྱི་དབུལ་པོ་རྒན་མོ་མ་ཎི་བགྲང་མཁན་ཞིག་

དགའ། དེས་ན་རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས། ཁམས་གསུམ་འཁོར་བ་ཞེས་གྲགས་ལྕགས་སྲེག་གི་ཁང་པ། །ཕྱོགས་བཅུ་གང་དུ་ཕྱིན་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་

བསྲེག་པས། །སྙིང་ལ་གཟན་ཀྱང་རང་གི་སྣང་ཚུལ་དུ་འདུག་པ། །གནས་ངན་འདི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

489

འདྲར་འཁྱམས་པའི་སྣང་ཚུལ་འདི་སྐྱོ་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཁོར་བ་འདིར་ནི།

མཐོ་སྲིད་རྩེ་ནས་དམའ་མནར་མེད་བར་གང་དུ་སྐྱེས་ཀྱང༌། ལྕགས་སྲེག་གི་ཁང་པ་

ཐོག་དྲུག་ལྡན་གྱི་ནང་དུ་གནས་པ་བཞིན་སྡུག་བསྔལ་ཁོ་ན་ལས་མ་འདས། དཔེར་ན་
སྔར་མུ་གེ་བྱུང་བ་ན་བྱིས་པ་དག་གིས་རྩམ་པ་སློང་བ་ལ་ཉུང་མའི་རིགས་འགའ་

སྤྲད་པར། ཐམས་ཅད་ལེན་དུ་མ་འདོད་པར་དེ་ཡོ་ཉུང་མ་རེད་ཟེར་བ་ལྟར། རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས་གང་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་སྐྱིད་
སྡུག་གཅིག་པ་བཞིན་ནོ། །
མདོར་ན་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱིས་བར་མཚམས་མེད་པར་མནར་བས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གསུངས། རང་ཅག་གིས་ད་ལྟ་

འཁོར་བ་འདིར་བདེ་བ་ཡིན་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱང༌། དོན་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་

བཞིན་ཤ་སྟག་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཡིན་སྙམ་པ་རྣམས་ཀྱང་དོན་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་
རང་བཞིན་ཏེ། རྨ་འབྲས་ཚ་བ་དེ་ལ་ཆུ་བསིལ་བ་བཏབ་ན་གནས་སྐབས་བདེ་བ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་ནི་འཁོར་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་སྟེ། འདི་ནི་ནམ་ཞིག་པ་

ན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པས་ན་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཟག་
བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་དང་གང་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ཟག་བཅས་རྣམས་ནི་

འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ། རྨ་འབྲས་ཚ་བ་དེ་དང་པོར་སྐྱེས་ཙམ་ན་ཚ་བའི་གདུང་བ་

དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་ཚ་བའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ཆུ་ལ་སོགས་
པ་ཚ་གྲང་གི་རེག་པ་གཉིས་ཀ་དང་མ་ཕྲད་པའི་གནས་སྐབས་ལྟ་བུ་ནི་ཟག་བཅས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

490

ཀྱི་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དང༌། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཡུལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལས་ཉོན་སྔ་མའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཅིང༌། སྡུག་བསྔལ་
དང་ཉོན་མོངས་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་
བའི་གནས་ངན་ལེན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་ན་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ།

རྨ་འབྲས་ཚ་བ་དེ་ལ་ཚ་ཆུ་ལྟ་བུས་རེག་པ་ན་ཚ་བའི་སྡུག་བསྔལ་མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེས་ཏེ་ཆེས་སྡུག་བསྔལ་བ་ལྟ་བུ་ནི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ལུས་སེམས་གདུང་བར་བྱེད་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་དང༌། དེ་དང་
མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་

བསྔལ་ཏེ། དེ་ཡང་རང་ཚོས་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་སྙམ་པ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་
བསྔལ། བདེ་བར་རློམ་པ་རྣམས་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། དེ་བདེ་བ་མིན་པའི་

རྟགས་ཀྱང་བདེ་བར་རློམ་པ་དེ་ཡུན་རིང་དྲགས་ན་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པས་འདི་

སྡུག་བསྔལ་སྔ་མ་ཆུང་རིམ་ནས་འགག །ཕྱི་མ་ཆུང་རིམ་ནས་སྐྱེ་བའི་བར་དུ་བདེ་
བར་རློམ་པ་ཡིན། དཔེར་ན། ད་ལྟ་རང་རེ་གྲིབ་མར་བསྡད་དྲགས་ནས་འཁྱགས་པ་
ན༑ ཉི་མར་སོང་བས་རེ་ཞིག་བདེ་བ་ལྟར་སྣང་མོད། དེ་ཡང་བདེ་བ་མིན་ཏེ། དེ་ཡིན་

ཚེ༑ དཔེར་ན་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པ་ཙམ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་ཇེ་འཕེལ་དུ་
འགྲོ་བ་བཞིན་དུ་ཉི་མར་ཇི་ཙམ་བསྡད་ཀྱང་མི་བདེ་བ་མེད་པར་བདེ་རུ་འགྲོ་དགོས་

པ་ལས། དེ་ལྟར་མི་འབྱུང་བར་ཅུང་ཟད་ནས་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། སླར་གྲིབ་མར་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའང་མ་མངོན་པ་མ་གཏོགས་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་རིམ་ནས་སྐྱེས་པ་
ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཕྱིན་ནས་ཐང་ཆད་པ་ན་བསྡད་པས་བདེ་བ་ལྟར་སྣང་མོད། དེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

491

ནི་ལངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་རིམ་ནས་འགག །བསྡད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་རིམ་

ནས་སྐྱེ་བས་མི་མངོན་པ་ཡིན་གྱི། དེའི་སྐབས་སུ་སྡུག་བསྔལ་མེད་པ་མིན་ལ། དེ་
བཞིན་དུ་བསྡད་བསྡད་པ་ལས་ཡང་སྡུག་བསྔལ་བར་མངོན་པ་ན། བཅམ་བཅམ་དགོས་ཞེས་ལངས་ཤིང༌། ལངས་པ་ན་བསྡད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་རིམ་ནས་
འགག །ལངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་རིམ་ནས་སྐྱེས་པ་མ་མངོན་པ་ཡིན། བཞི་བརྒྱ་

པ་ལས། འཕེལ་བཞིན་པ་ཡི་བདེ་བ་ལ། །ཇི་ལྟར་བཟློག་པ་མཐོང་གྱུར་པ། །དེ་ལྟར་

སྡུག་བསྔལ་འཕེལ་བཞིན་ལ། །བཟློག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ནི་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། འདི་གྲུབ་པའི་

རྐྱེན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན། མདོར་ན་འཁོར་བ་འདིའི་

སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་འདི་བླངས་པས་མ་བྱུང་བ་སྟེ། དམྱལ་བའི་ཚ་གྲང་གི་སྡུག་
བསྔལ་ཡང་དམྱལ་བའི་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་བླངས་པ་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་

བྱུང་ལ། ཡི་དྭགས་ཀྱི་བཀྲེས་སྐོམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡང༌། ཡི་དྭགས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་
ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་བཟུང་བས་བྱུང༌། དུད་འགྲོ་བོང་བུ་ལྟ་བུར་ཡང་བོང་བུའི་ལུས་གྲུབ་ན་

ཁལ་འགེལ་བ་དང༌། བོང་དབྱུག་བཟེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བའི་སྣོད་དུ་
རང་ཤུགས་ཀྱིས་གྲུབ་ཟིན་པ་སྟེ། མདོར་ན་ཚེར་མ་གཅིག་བཙུགས་ནའང་མི་བཟོད་
པའི་ན་ཚ་འབྱུང་བ་ཚུན་ཆད་ཀྱང་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་བླངས་པས་བྱུང་བ་ཡིན།

དེས་ན་མི་གཅེར་བུའི་རྒྱབ་ཏུ་ཚེར་མའི་ཁུར་ཞིག་བསྐུར་བ་ན། དེའི་ཁུར་ཕོག་མ་
ཟིན་པ་དེ་སྲིད་དུ་སྡུག་བསྔལ་དང་མི་འབྲལ་བ་བཞིན། ཇི་སྲིད་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་
གྱི་ཕུང་པོའི་ཁུར་འདི་དང་མ་བྲལ་བ་དེ་སྲིད་དུ། སྡུག་བསྔལ་གང་ཡང་རུང་བས་མི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

492

མནར་བའི་སྐབས་མེད་པ་ཡིན། ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྐྱེས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཚུལ་དང༌།
མཁན་པོ་མཽངྒལ་གྱིས་དཔལ་སྐྱེས་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་དུ་ཁྲིད་དེ་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་རོ་དང༌།
རུས་པ་སོགས་བསྟན་ནས་ཡིད་དབྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་གསུངས།
ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་པའང༌། ཚེར་མ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ལ་ཚེར་མའི་མེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། སྔ་མའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉོན་མོངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕུང་པོ་
ཡིན་པས་རྒྱུ་མིང་འབྲས་ལ་བཏགས་པ་དང༌། རྒྱལ་པོ་ལ་རག་ལས་པའི་མི་ལ་རྒྱལ་
པོའི་མི་ཞེས་པ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉོན་མོངས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕུང་པོ་
ཡིན་པས་ན། གྲོགས་མིང་གྲོགས་ཅན་ལ་བཏགས་པ་དང༌། སྨན་དང་མེ་ཏོག་འབྱུང་
བའི་ཤིང་ལ་སྨན་དང་མེ་ཏོག་དེ་དང་དེའི་ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན། རང་ཉིད་ལས་

ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བས་ན། འབྲས་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པ་སྟེ་རྒྱུ་
མཚན་གསུམ་མོ། །ཕུང་པོ་འདི་ལ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གཏན་ཆགས་པར་ཡོད་པས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ། དེ་ཡོད་ཕྱིན་ཆད་ཚོར་བ་
སྡུག་བསྔལ་ད་ལྟ་མེད་པའི་སྐབས་རེ་བྱུང་ཡང་དེ་མ་ཐག་ཡང་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་མང་པོ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི་སྡུག་
བསྔལ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན། དེས་
ན་འདིས་ནི་སྐྱེ་བ་འདིའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྣོད་བྱེད་ལ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་

སྣེ་འདྲེན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་གྱི་ནང་ནས་ངན་

པ་སྟེ། འཁོར་བ་ཞེས་པའང་རང་ལ་རང་དབང་མེད་པར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་

ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོའི་ཁུར་བཟུང་ནས་སྲིད་རྩེ་ནས་མནར་མེད་ཀྱི་བར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

493

དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་ཏེ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འཁོར་བ་ལ་ཟེར་བས། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་ཉིད་འཁོར་བར་འཇོག་པ་ཡང་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་ཤས་
སྐྱེ་བ་ནི། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་ལ་སྐྱོ་ཤས་སྐྱེ་དགོས་ཤིང༌། ཁྱབ་པ་

འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་འདི་ལ་སྐྱོ་བ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་རྣལ་མ་མི་

འོང་གསུངས། གཉིས་པ་འབྲིང་དུ་སྤྲོས་ཏེ་བཤད་པ་མཛད།
༈ ཉིན་བཅོ་ལྔ་པར། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ལྷའི་ཞལ་ནས། སྡུག་
བསྔལ་རྒྱ་མཚོ་འདི་ལ་མཐའ། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡོད་མིན་ན། །བྱིས་ཁྱོད་འདིར་ནི་

བྱིང་བ་ལ། །འཇིགས་པ་ཅིས་ན་སྐྱེ་མི་འགྱུར། །ཞེས་འདྲེན་པར་མཛད་དེ། སྔོན་འགྲོ་
ཀུན་སློང་འཆོས་པ་མདོར་བསྡུས་དང༌། སྔོན་དུ་ཇི་ལྟར་སོང་བའི་ས་བཅད་རྣམས་

འདྲེན་པར་མཛད་ནས། འཁོར་བ་ལས་ཐར་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེད་པ་ལ་བསྐྱར་བཤད་
མཛད། སྐྱོང་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ། སྦྱོར་ཆོས་སོགས་འདྲ། སྤྱི་བོའི་བླ་
མ་ལྷ་བསྒོམ་བཞིན་དུ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ། ཐུན་མཚམས་སུ་འཁོར་བའི་
ཉེས་དམིགས་སྟོན་པའི་སྐོར་མདོ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་བལྟ། དེ་ལྟར་བསམས་
ནས་ངེས་འབྱུང་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི། འཁོར་བའི་བདེ་སྐྱིད་སྟོབས་འབྱོར་སོགས་གང་
མཐོང་ཡང༌། འདི་དག་ནི་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན། སྡུག་བསྔལ་ཡིན་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་
ལོག་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། ཁ་ཉེས་གོད་ཁ་སོགས་འཁོར་བའི་གྲ་མ་འགྲིགས་པ་འགའ་ཞིག་གི་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ནས་ཡིད་འབྱུང་བ་ཙམ་ནི་སྣ་ཐུང་སྤུ་སུད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་
གཟུགས་བརྙན་ཙམ་ཡིན། འཁོར་བ་འདིར་སྐྱེས་ཕན་ཆད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་

བཞིན་ཁོ་ན་ལས་མ་འདས་པས་ཕྱིན་ཆད་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་མི་འདོད་ན་སྐྱེ་བའི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

494

རྒྱུན་གཅོད་དགོས། འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་ཤས་སྐྱེས་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འདོད་ན་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་དང༌། ཐར་པ་དོན་གཉེར་བློ་ཡང་དེ་ཡིན། དེས་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། དེ་ལྟར་གོམས་པས་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ༑ །ཡིད་སྨོན་སྐད་ཅིག་
ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། །ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་བློ། །བྱུང་ན་དེ་ཚེ་ངེས་
འབྱུང་སྐྱེས་པ་ལགས། །ཞེས་དང་། ཁོ་བོ་ལ་གཞན་གྱིས་སྟན་བཟང་པོ་བཏབ་པ་དང༌། སྲི་ཞུ་བཀུར་སྟི་སོགས་བྱེད་པ་ལ། འདི་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན། འདི་

ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་སྙམ་དུ་ཡིད་འབྱུང་མནན་པས་མི་ནོན་པ་འོང་བ་
ཞིག་སྔ་མོ་ནས་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན། འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ཇི་ཙམ་མཐོང་བ་དེ་ཙམ་དུ་སྐྱོ་ཤས་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་ཞིག་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་ཚེ་ཚེ་

འདིའི་གྲོགས་དང་འབྱོར་པ་སོགས་དང་འབྲལ་བར་མཐོང་ནས་ཡིད་མི་བདེ་བའང་
སྣ་ཐུང་གི་མི་རྟག་པ་ཞེས་ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན།
ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྣམ་དག་ཅིག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཐབས་བྱེད་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། རང་
རེའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཡིན། དེ་འོང་བ་ལ་བྱང་སེམས། དེ་འོང་བ་ལ་སྙིང་རྗེ། དེ་འོང་བ་ལ་མར་ཤེས་རྣམས་རིམ་བཞིན་སྔོན་དུ་འགྲོ་
དགོས། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་རང་སྟེང་དུ་བསྒོམས་པས་ངེས་འབྱུང་དང༌། གཞན་
ལ་བསྒོམས་པས་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་དགོས་པས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་ཀྱང་ངེས་འབྱུང་
བསྒོམ་པ་མེད་ཐབས་མེད། ལྷག་པར་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་སྐབས་ངེས་འབྱུང་འདི་ལམ་གྱི་

གཙོ་བོ་ཞིག་སྟེ། འདི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་དགེ་བ་ཅི་བྱས་ཐར་པའི་རྒྱུར་
འགྲོ་ཞིང༌། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་འདི་ལྟ་བུ་བཅོས་མ་ཚུན་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་གྱི་དགེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

495

བ་གང་བྱེད། ཞིང་གི་མཐུ་ལ་བརྟེན་པ་འགའ་རེ་མ་གཏོགས། ཕལ་ཆེར་འཁོར་བའི་
འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ཡིན་ཏེ། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་ལ་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པར་ལོགས་
སུ་བཞག་ནས་ཆོས་ཟབ་ཟབ་མོ་རྩ་རླུང་བསྒོམ་པ་དང༌། ལྷ་བསྒོམ། སྔགས་བཟླས་སོགས་ལ་ཇི་ཙམ་བརྩོན་ཀྱང༌། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་

གྱི་ཕྱོགས་ཙམ་དུའང་མི་འགྲོ་བས། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་མེད་པའི་ངལ་བ་དང༌། ཟབ་ཟབ་

མོ་སྐད་ཟེར་བ་རྣམས་རེ་ཞིག་བཞག་ནས། ཐོག་མར་ངེས་འབྱུང་། བྱང་སེམས། ཡང་
དག་པའི་ལྟ་བ་གསུམ་ལ་ཅི་ནུས་སུ་འབད་པ་གལ་ཆེ༑

གཉིས་པ་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གཉིས།

ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་པ་དང༌།

ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་དངོས་སོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ།

ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་ཚུལ།
དེས་ལས་གསོག་ཚུལ། འཆི་འཕོ་བ་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ཉོན་མོངས་ངོས་གཟུང་བ། དེ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ། ཉོན་མོངས་པའི་
རྒྱུ༑ ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་
པའི་ས་བཅད་འདི་ས་བཅད་སྔ་མར་ཡར་སྦྱར་བ་དང༌། ཕྱི་མར་སྦྱར་བའི་ལུགས་
གཉིས་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ནི་བདེ་མྱུར་གྱི་ཁྲིད་སྲོལ་ལྟར་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་

གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ནང་དུ་མར་བསྡུས་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྔར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

496

འཁོར་བ་སྤྱི་དང་སོ་སོའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་པས་འཁོར་བ་ལས་ཡིད་འབྱུང་སྟེ་
ཐར་འདོད་སྐྱེ་བ་ན་དེ་ལྟར་འཁོར་བའི་རྒྱུ་གང་གིས་བྱས་འདུག་སྙམ་དུ་རྒྱུ་རྩད་

བཅད་ནས་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། དེའི་རྒྱུན་གཅོད་དགོས། དེས་ན་ཀུན་འབྱུང་ལ་
ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་གཉིས་ཡོད། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་

པོའི་ཁུར་ཐོགས་དགོས་པ་འདི་ལས་ཀྱིས་བྱས་ཤིང༌། ལས་དེ་ཉོན་མོངས་པས་སྐྱེད།
སྔར་བསགས་ཀྱི་ལས་གྲངས་མེད་ཡོད་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཉོན་མོངས་པའི་
སྲེད་ལེན་མེད་ན་རླན་དང་བྲལ་བའི་ས་བོན་བཞིན་དུ་ལས་རྐྱང་པས་སྐྱེ་བ་འཕེན་མི་
ཐུབ་ཅིང༌། ཉོན་མོངས་ཡོད་ན་ལས་སྔར་བསགས་མེད་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་ཉོན་མོངས་པས་ལས་གསར་དུ་བསགས་ནས་འཁོར་བའི་ཕུང་པོ་ཕྱི་མ་ལེན་པར་བྱེད་པས། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། སྲིད་པའི་སྲེད་ལས་རྣམ་བརྒལ་བའི། །ལས་གཞན་འཕེན་
ནུས་མ་ཡིན་ཏེ། །ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཟད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། སྲེད་པ་ནི། །ཡོད་ན་
སླར་ཡང་འབྱུང་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་འཁོར་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྩ་བ་ནི་ཉོན་
མོངས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །
ཉོན་མོངས་ཞེས་པ་རང་ནམ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ། རང་སྟོབས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་
ལྡན་གྱི་གང་ཟག་སེམས་རྒྱུད་མ་ཞི་ཞིང་མ་དུལ་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཞིག་

ཡིན། དེ་ཡང་ངོས་ཟིན་དགོས་ཀྱི། ངོས་མ་ཟིན་ན་དགྲ་ངོས་མ་ཟིན་པར་གསོད་
བྱེད་ཀྱི་མདའ་འཕེན་པ་བཞིན། གང་ལ་གཉེན་པོ་བསྟེན་དགོས་པ་མི་ཤེས་པས། དང་པོ་ཉོན་མོངས་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གཉིས། རྩ་ཉོན་དང༌། ཉེ་ཉོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། མཛོད་
ལས། སྲིད་པའི་རྩ་བ་ཕྲ་རྒྱས་དྲུག །འདོད་ཆགས་དེ་བཞིན་ཁོང་ཁྲོ་དང༌། །ང་རྒྱལ་མ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

497

རིག་ལྟ་བ་དང༌། །ཐེ་ཚོམ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རྩ་ཉོན་དྲུག་ལས། དང་པོ་
འདོད་ཆགས་ནི། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ནོར་དང་ལུས། ཟས་སྐོམ་སོགས་མཐོང་བ་ན།
དེ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་སེམས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན་
ཉོན་མོངས་གཞན་རས་ལ་རྡུལ་ཞུགས་པ་ལྟར་དབྱུང་སླ་ཡང༌། འདོད་ཆགས་ནི་ཡུལ་

ལ་ཞེན་ཅིང་ཆགས་པ་རས་ལ་སྣུམ་ཞུགས་པ་སྣུམ་གྱིས་ཇེ་ཆེར་ཁྱབ་སྟེ་དབྱུང་
དཀའ་བ་བཞིན་ཡུལ་དེ་དང་དེ་བལྟ་བ་དང་རེག་པ་ལ་སོགས་པར་འདོད་པས་
སེམས་ཟུག་པ་བཞིན་དུ་ཆགས་ཡུལ་ལ་སྲེད་ཞེན་ཇེ་ཆེར་སོང་སྟེ་དབྲལ་བར་
དཀའ། འདོད་སྲེད་ཞགས་པས་འཁོར་བའི་བཙོན་རྭར་བཅིངས། །གསུངས་པ་ལྟར་
འཁོར་བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་སྐྱེ་མི་འཇུག་པའི་རྩ་བ་ཡང་འདོད་ཆགས་ཡིན་པས། འཁོར་
བར་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན། འདིའི་གཉེན་པོར་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་སོགས་
བསྟེན། དེ་ལ་མི་སྡུག་པ་ནི། རྣམ་པར་དམར་བ་དང༌། རྣམ་པར་འཐོར་བ་དང༌། རྣམ་
པར་བམ་པ་དང༌། རུས་གོང་གི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དེ། ཡུལ་སེམས་ཅན་སོགས་ལ་
ཆགས་པ་ན། མི་གཙང་བའི་རྫས་སོ་དྲུག་གིས་གང་བའི་རྐྱལ་པར་བསམ། ཤ་
སོགས་ཟོས་ནས་ཆགས་པ་ནའང༌། དེའི་རྒྱུ་ལ་མི་གཙང་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་སྲོག་
གཅོད་ལུགས་སོགས་བསམས་པས་ཆགས་སྲེད་ཆུང་དུ་འགྲོ།
གཉིས་པ་ཁོང་ཁྲོ་ནི། སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་དམིགས་

ནས་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པ་སེམས་རྩུབ་མོ་ཡུལ་དེ་རྣམས་ལ་གནོད་པ་བྱ་འདོད་པ་སྟེ། དགྲ་སོགས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མཐོང་བ་ན། སེམས་ཤིན་ཏུ་རྩུབ་པའི་

རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་དཔེར་ན་མེ་འབར་བ་ལྟར་ཁོང་ཁྲོ་འདི་སྐྱེས་པ་ན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

498

དགེ་རྩ་འཇོམས་པ་སོགས་བྱེད་པས་སྐྱོན་ཆེ། སྲོག་གཅོད་བརྡེག་འཚོག་སོགས་འབྱུང་བའང་ཁོང་ཁྲོས་བྱེད། དེང་སང་ཁ་ཅིག་གིས། ངེད་ཀྱི་བླ་མ་ཐུགས་གཏུམ་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཁོང་ཁྲོ་ལ་མིང་སྙན་པོ་བཏགས་ནས་སྐྱོན་དུ་མི་བརྩི་ཡང༌། ཞེ་སྡང་ལྟ་
བུའི་སྡིག་པ་མེད། །བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་ཐུབ་མེད། །ཅེས་དང༌། ཁོང་ཁྲོའི་མཚོན་
གྱིས་མཐོ་རིས་སྲོག་འཕྲོག་ཅིང༌། །ཞེས་སོགས་ལྟར་ཁོང་ཁྲོ་ཡོད་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
ནང་ནས་དགེ་རྩ་འཇོམས་བྱེད་ཐུ་ཤོས་དང༌། ངན་འགྲོར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཞིག་

ཡིན་པས་སྐྱོན་ཆེ། དགེ་རྩ་འཇོམས་ལུགས་ལ་ཡུལ་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད། དེ་ལ་
བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་སོགས་གཉེན་པོ་བསྟེན་དགོས། བཟོད་པའི་སྐོར་འོག་ཏུ་ཕྱིན་དྲུག་སྐབས་ནས་ཀྱང་འཆད། དགེ་ཕྲུག་ལ་ཁོང་ཁྲོ་མི་བྱེད་པར་ཕན་སེམས་ཁོ་ནས་
བརྡུང་བརྡེག་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་རུང་བར་གསུངས།
གསུམ་པ་ང་རྒྱལ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་འབྱོར་ཡོན་ཏན་རིགས་རུས་

ཤེས་རབ། ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་བ་སོགས་དང༌། ཐ་ན་སྐད་བཟང་བ་དང་ཤེད་མོ་ཆེ་བ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་ཡུལ་བཟང་ངན་གང་ལའང་དམིགས་ནས་སེམས་ཁེངས་པ།
དཔེར་ན། རི་མཐོན་པོ་ནས་བལྟ་བ་ན། གཞན་དམའ་ཞུམ་ཞུམ་པ་བྱེད་པ་བཞིན་
རང་ཉིད་མཆོག་ཏུ་འཛིན་ཅིང་གཞན་ཕ་རོལ་པོ་དམའ་བར་བཟུང་ནས་སེམས་ཁེངས་པ་སྟེ། མཐོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཇུག་པའོ། །འདི་ནི་དམིགས་ཡུལ་རྒྱུ་མཚན་
ཅུང་ཟད་ལས་མི་དགོས་པར་སྐྱེ། བཀའ་གདམས་གོང་མའི་གསུང་ལས། དཔྱིད་ཀྱི་

དུས་སུ་རི་མགོ་གང་མཐོ་བ་ནས་སྔོ་ཕྱུར་གྱིས་འོང་ངམ། གཤོང་བུ་གང་དམའ་བ་ནས་འོང་ལྟོས་གསུང་བ་དང༌། ང་རྒྱལ་གྱི་སྒང་བུ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆུ་མི་འབྲུབ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

499

གསུངས་པ་ལྟར་ང་རྒྱལ་ཡོད་པ་ལ་ཡོན་ཏན་གང་ཡང་སྐྱེ་དཀའ་ཞིང༌། བླ་མས་ཆོས་
གསུང་ཡང་ང་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་མི་དེ་ལ་ཕན་མི་ཐོགས། དེས་ན་འདིའི་གཉེན་
པོར་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ལ་དམིགས་ནས་རང་གིས་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་གྲངས་

བསམས་ནས། རེ་ཞིག་རང་གི་སྤྱི་བོ་ནས་རྐང་པའི་བར་རེ་རེ་ལའང་ཕྱི་ནང་གི་

གནས་ལུགས་ཇི་ཡོད་རང་གིས་མི་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་བསམ་སྟེ་
ང་རྒྱལ་གཅོག་དགོས།
བཞི་པ་མ་རིག་པ་ནི། སྤྱིར་མ་རིག་ཅེས་པ་མཐོང་མ་མཐོང་རིག་མ་རིག་

ཟེར་བ་ལྟར་རིག་པ་ལ་དགག་སྒྲ་མ་ཡིག་སྦྱར་བ་སྟེ་མ་རིག་པ། མ་མཐོང་བ། མི་
ཤེས་པ། མི་གསལ་བ་སོགས་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་བཙུམ་པ་ལྟ་བུའི་ནག་ཐོམ་མེ་
བའམ། མུན་པས་ཁྱབ་པའི་དངོས་པོ་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་བདེན་བཞི་དང༌། ལས་

འབྲས། དཀོན་མཆོག་སོགས་དང་ཐ་ན་ཡུལ་གྱིས་བསྐལ་བའི་གཟུགས་མི་མཐོང་

བ་ཚུན་གྱི་རྨོངས་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་
འཇིག་ལྟ་དང༌། མ་རིག་པ་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། འཇིག་ལྟ་ཉིད་མ་

རིག་པ་དང༌། ཐ་དད་དུ་བཞེད་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། དཔེར་ན། ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་ལོ་
སྙམ་དུ་འཁྲུལ་བ་ལྟ་བུ་འཇིག་ལྟ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་ཐག་ཁྲའི་སྟེང་དུ་མུན་པ་བབ་སྟེ་
ཐག་པའི་གནས་ལུགས་མི་གསལ་བ་ལྟ་བུ་ནི་མ་རིག་པ་ཡིན། ལུགས་སྔ་མ་

དཔལ་ལྡན་ཟླ་གྲགས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་བཞེད། ཕྱི་མ་འདི་

ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་བཞེད་པ་ཡིན།

ལྔ་པ་ཐེ་ཚོམ་ནི། བདེན་བཞི་དང༌། དཀོན་མཆོག་དང༌། ལས་འབྲས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

500

སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ཡོད་དམ་མེད། ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཀོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད། དེ་ཡང་རྗེ་
རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པས། ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་མཁའ་ལ་རབ་རྒྱུ་
ཞིང༌། །ངེས་པ་དོན་དུ་གཉེར་ལ་ལྷག་པར་འཚེ། །ཐར་པའི་སྲོག་ལ་རྒོལ་བའི་གདུག་

པ་ཅན། །ཐེ་ཚོམ་ཤ་ཟའི་འཇིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ལས་འབྲས་ལ་ཐེ་ཚོམ་པས་ནི་མངོན་མཐོ་དང༌། བདེན་བཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་པས་ནི། ཐར་

པ་ཐོབ་པའི་གེགས་བྱེད་པས་སྐྱོན་ཆེ། འདི་ཡན་ལ་ལྟ་མིན་ལྔར་འཇོགདྲུག་པ་ལྟ་བ་ལ་ལྟ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལྔ་ལས། འཇིག་ལྟ་ནི། འཇིག་པའི་

ཆོས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ང་དང་ངའི་ཞེས་བདག་དང་
བདག་གིར་བལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཏེ། དཔེར་ན་རང་ལ་གཞན་
གྱིས་བསྟོད་སྨད་སོགས་ཕན་གནོད་བྱེད་པ་ན། ང་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཅི་ཞེས། བློ་
ཕུགས་སུ་ལིང་ལིང་བ་ཞིག་ཤར་ཡོང་བ་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་
ཉེས་པའི་རྩ་བ་ཡིན། འཇིག་ལྟ་འདི་སྲོག་ཆགས་གྲོག་སྦུར་ཡན་ཆད་ལ་ཡོད་དེ།
འབུ་འགྲོ་བའི་སྣར་རྩྭ་ཐུར་བཙུག་ན་དེ་མ་ཐག་ང་གཅིག་བྱེད་འགྲོ་སྙམ་དུ་སྐྲག་ནས་
འཁུམས་ཏེ་ཤི་བ་ལྟར་བཅོས། རེ་ཞིག་ནས་ཁ་ཚུར་སློག་སྟེ་བྲོས་ཡོང་བ་དེ་འཇིག་

ལྟས་བྱས་པ་རེད་གསུངས། མཐར་ལྟ་ནི། འཇིག་ལྟས་གང་བཟུང་བའི་ང་དེ་ཉིད་

རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་བདེན་གྲུབ་སོགས་སུ་བལྟ་བའམ། ཤི་ནས་ང་དེ་ཉིད་རྒྱུན་
ཆད་པར་ལྟ་བ་སོགས་ཏེ། འདི་ནི་གཙོ་བོ་ཕྱི་རོལ་པ་དག་ལ་ཡོད་མོད། རང་ཅག་
གིས་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་དང༌། ཅང་མེད་དུ་ལྟ་བ་སོགས་ཡོད་དོ། །ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

501

ནི༑ འཇིག་ལྟ་དང་ལོག་ལྟ་དང་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་གང་རུང་དང༌།
དེ་དག་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ལྟ་བ་པོའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་མཆོག་ཏུ་
འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ནི། རྐང་པ་ཡ་གཅིག་གིས་འགྲེང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་དང༌།
མདུང་རྩེ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་མཆོང་བ་སོགས་ཐར་ལམ་དུ་འཛིན་པ་དང༌། གཡང་
གཞི་འཆང་བའི་བརྟུལ་ཞུགས་སོགས་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌། འགའ་ཞིག་གིས་

མངོན་ཤེས་ཕྲ་མོས་བལྟས་ནས། ཚེ་སྔ་མ་ཁྱིར་སྐྱེས་པར་མཐོང་བས་རྨོངས་ཏེ། ཕྱི་
མར་ཡང་མི་ལུས་འདོད་པས། ཁྱི་སྐད་དང༌། ཁྱིའི་ཆ་ལུགས་སུ་བསྒྱུར་བ་སོགས་ཆ་
བྱད་མང་པོ་དང༌། དེ་ལ་མཆོག་ཏུ་བཟུང་ནས་ལུས་ངག་གི་འཇུག་པ་ངན་པ་བྱེད་པ་
དང༌། དེ་བསྲུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ངན་པ་སྟེ་དེ་དག་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོར་
འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ལོག་ལྟ་ནི། བདེན་བཞི་དང་དཀོན་མཆོག་ལས་འབྲས་སོགས་མེད་པར་ལྟ་བ་གཙོ་བོ་དང༌། གཞན་ཡང་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང༌། ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་ལྟ་བ་ཆད་ལྟ་སྐུར་འདེབས་ཏེ་གཉིས་ལས། ཕྱི་རོལ་པ་འགའ་
ཞིག་གིས་འཇིག་རྟེན་འདི་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུས་བྱས་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་

པས་ཤེས་བྱ་ལ་གྲངས་ཉེར་ལྔར་ཕྱེས་ནས་སྤྱི་གཙོ་བོས་བྱས་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་
གིས་བྱས་པ་སོགས་སུ་མོས་པས། དེ་དག་གིས་མ་བྱས་པ་ལ་བྱས་པར་འདོད་པའི་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་སྐུར་བ་བཏབ་པའོ། །གོང་གི་ལྟ་མིན་ལྔ་དང༌།

དེའི་སྟེང་དུ་ལྟ་བ་ལྔ་གཅིག་ཏུ་བརྩིས་པའི་དྲུག་པོ་དེ་དག་ནི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཕྲ་
རྒྱས་དྲུག་གོ །དེས་ན་དེ་དག་སོ་སོར་སྐྱེས་པ་ན། གཉེན་པོ་བསྟེན་ཅིང༌། འོན་ཀྱང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

502

བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ། །གཏི་མུག་ཀུན་ལ་གནས་གྱུར་

ཏེ༑ །གསུངས་པ་ལྟར་གཏི་མུག་གིས་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ཅིང་རྒྱུ་
བྱེད་པས། དེ་ནི་ངོས་འཛིན་དཀའ་བས་འོག་ཏུ་འཆད་གསུངས།
གཉིས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ནི། རྩ་ཉོན་དྲུག་སོགས་
ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདག་འཛིན་དང་འཇིག་ལྟ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་སྡུག་
བསྔལ་དང་ལས་ཉོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་འཇིག་ལྟ་དང་མ་རིག་པ་གཅིག་ཏུ་བཞེད་
པ་ལྟར་ན་འཇིག་ལྟ་ལས་བྱུང་ལ། མི་བཞེད་པའི་ལུགས་ལ་མ་རིག་པ་ཉིད་གཙོ་
བོའོ། །དེས་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལྟར་ན། འཇིག་ལྟ་ཉིད་རྩ་བ་ཡིན་ལ།

དེ་ལའང་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་དང༌། དེ་ལའང་ང་དང་ང་
ཡིར་འཛིན་པ་གཉིས་ལས། ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ཉིད་དོ། །དེ་ནི་ང་ལ་སྙན་པར་

སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱི་ཚེ། ང་ལ་དེ་སྨྲ་བ་ལེགས་འདུག་སྙམ་པ་སོགས། ང་དང་ང་ཞེས་པའི་
ལིང་པོ་ཞིག་བློ་ཕུགས་སུ་བཞག་པ་དེ་ཉིད་དེ། དེ་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་ལ་བདག་ཏུ་

བཟུང་སྟེ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་ཤར། དེ་ཡོད་པས་ང་ལ་སྲེད། གཞན་ལ་སྡང་བ་སྐྱེས་ཏེ་ཕན་བཏགས་པ་ལ་འདོད་ཆགས། གནོད་པ་བྱེད་མཁན་ལ་ཁོང་ཁྲོ། བར་མ་ལ་གཏི་མུག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་
གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང༌། །འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། །ཉེས་པ་
ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། འཇུག་པ་ལས། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་
མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཅིང༌། །ཞེས་དང༌།
དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང༌། །བདག་གིས་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

503

བསྐྱེད་པ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། ཕྲ་རྒྱས་དྲུག་གི་རྩ་བ་མ་རིག་པའམ། འཇིག་ལྟ་

ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སྡང༌། ཐེ་ཚོམ་སོགས་སྐྱེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་བསགས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བར་འཁོར། འཁོར་བའི་རྩ་བ་འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པ་ངར་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་ཉིད་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་གཏན་ནས་སྤོང་བ་ལ་བདག་འཛིན་མ་རིག་

པའི་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་དགོས། དེའི་
ཕྱིར་ཉེས་བརྒྱ་འཇོམས་པའི་སྨན་དཀར་པོ་ཆིག་ཐུབ་ལྟ་བུ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པར། དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང༌། །གཏི་

མུག་བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང༌།
འཇིག་རྟེན་དུ་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་སྐྱེ་བ་གང་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་ཏུ་

མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་བྲལ་ན་མི་

འབྱུང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས།
འོན་ཀྱང་དེ་མ་རྟོགས་གོང་ནས། མགོ་གནོན་ཐབས་འཕྲལ་སེལ་དུ་བྱེད་
དགོས་ལ། དེ་ལ་རྒྱུ་འགོག་དགོས་པས། གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་ལ་དྲུག་
ལས། དང་པོ་རྟེན་ནི། ས་བོན་ནམ་བག་ལ་ཉལ་ཏེ་རང་རེ་ནད་ཀྱི་ས་བོན་དྲུངས་
འབྱིན་མ་ཐུབ་པ་ན་ཟས་སོགས་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་སློང་བ་བཞིན། རྐྱེན་དང་ཕྲད་
ན་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རང་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཆོག་ཆོག་
གི་རྟེན་ནམ་བག་ཆགས་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། རྒྱུ་གཉིས་པ་དམིགས་པའམ་ཡུལ་ནི།

ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སོགས་ཏེ། དེ་དག་དང་འཕྲད་ན། རང་རེ་ཉོན་
མོངས་ཀྱི་ས་བོན་མ་སྤངས་པས། མཛོད་ལས། ཕྲ་རྒྱས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

504

དང༌། །ཡུལ་ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་དང༌། །ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ལས། །ཉོན་
མོངས་རྒྱུ་ནི་ཚང་བ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བས། དེ་དག་དང་རྒྱང་བསྲིང་གང་ཐུབ་བྱེད་པ་སྟེ། རབ་བྱུང་རྣམས་དགོན་པ་དང་རི་ཁྲོད་སོགས་ན་སྡོད་
པའང་ཡུལ་ལས་བྱོལ་བ་ཡིན། རང་རེ་ལས་དང་པོ་པས་རེ་ཞིག་ཡུལ་མ་མཐོང་ན་
ཉོན་མོངས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་པས། དེ་ལས་བྱོལ་གང་ཐུབ་བྱེད། བློ་སྦྱོང་རྣམས་ལས།
གཉེན་པོ་བསྟེན་པ་བས་ཡུལ་ངན་སྤོང་བ་གཙོ། ཞེས་དང༌། རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་པས། ཡུལ་ངན་སྤངས་པས་ཉོན་མོངས་རིམ་གྱིས་འགྲིབ། །རྣམ་གཡེང་མེད་པས་
དགེ་སྦྱོར་ངང་གིས་འཕེལ། །རིག་པ་དྭངས་པས་ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེ། །དབེན་པ་
བསྟེན་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན། །གསུངས་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་

སྤངས་ཏེ་མཐུན་ཡུལ་ལ་གནས་པ་གལ་ཆེ་གསུངས།
རྒྱུ་གསུམ་པ་འདུ་འཛི་ནི། གྲོགས་ངན་པའི་གཡེང་བ་སྤོང་བ་སྟེ། དེ་ཡང་
ཆང་དང༌། རྩེད་མོ་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་མཐུན་པའི་གཏམ་བཤད་ནས་ཚེ་འདིར་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་གྲོགས་ངན་པ་ཡིན་པས་ཁོའི་ཁར་མི་ཉན་པ་དང༌། ཁོའི་
དབང་དུ་མི་འགྲོ་བ་དགོས། དེ་ལྟ་མིན་པར་གྲོགས་ངན་པའི་དབང་དུ་སོང་ན། དེས་
ཉོན་མོངས་སྐྱེད་ཅིང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པར་འགྱུར། སྔོན་འཕན་པོ་རྒྱལ་དུ་
ཆང་འཐུང་བ་དང་མི་འཐུང་བའི་མི་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཆང་འཐུང་བ་དེ་རྭ་སྒྲེང་དུ་
ཕྱིན། མི་འཐུང་བ་དེ་ལྷ་སར་ཕྱིན་པ་ན། རྭ་སྒྲེང་དུ་སོང་བ་དེ་བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་རྣམས་དང་མཇལ། ལྷ་སར་སོང་བ་དེ་གྲོགས་ངན་པ་དང་འགྲོགས་པས། གྲོགས་བཟང་ངན་གྱི་དབང་གིས་དེ་གཉིས་ཕྱིས་མཉམ་དུ་ཕྲད་པ་ན། སྔར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

505

ཆང་འཐུང་བ་དེས་ཕྱིས་མི་འཐུང་བ་དང༌། སྔར་མི་འཐུང་བ་ཕྱིས་ཆང་འཐུང་མཁན་
ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། རང་རེ་སེར་སྣ་ལ་རུ་ངར་ཞེས་དང༌། ཁོང་ཁྲོ་ལ་ཐུགས་
གཏུམ་པོ་དང༌། སྣ་ཐུང་བ་སོགས་མིང་སྙན་པོ་རེ་འདོགས་ཀྱང་དེ་དག་སྐྱོན་ཆེ། དགེ་རྒན་ནོར་རྫས་ལ་ཀུན་འཛིན་དམ་པ་ལྟ་བུ་རུ་ངར་པོ་ཞིག་བསྟེན་ན་དགེ་ཕྲུག་
ཀྱང་སེར་སྣ་ཆེ་བར་འགྱུར་ལ། ཁོང་ཁྲོ་ཅན་ཡང་དེ་དང་འདྲ། གྲོགས་ངན་གྱི་སྤྱོད་
པ་འགོ་སླ་བས། གྲོགས་ངན་པ་སྤོང་དགོས། འོན་ཀྱང༌། དེང་སང་ཕལ་ཆེར་ཚེ་འདི་དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་གྲོགས་ངན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་སྤང་མ་ཐུབ་ཀྱང་དེ་
དག་ལ་བག་ཟོན་བྱས་ཏེ་ཧ་ཅང་འགྲོགས་འདྲིས་མི་བྱེད་པ་གལ་ཆེ། སྔོན་ལུང་པ་ཞིག་ན། གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྨྱོ་ཆུ་འཐུངས་བས་མྱོས་ལ། རྒྱལ་པོ་འབའ་ཞིག་

མ་སྨྱོ་བར་ལུས་པ་ན། གཞན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་མྱོས་འདུག་ཅེས་སྨྲས་པ་བཞིན། དེང་
སང་ཆོས་བྱེད་པ་རྣམས་མི་ཁྱུར་མི་ཚུད་མོད། བུད་སྙེགས་ཐོབ་གསུམ་ལག་ཏུ་
ལེན་དགོས་པས། དེ་ཙམ་དུ་སྐྱོན་མེད། གྲོགས་ངན་པས་བསླབ་བྱ་བྱེད་པ་ན། དེའི་ཁ་རྗེས་སུ་མི་གཏོང་བར་གཡག་རྒན་གྱི་འཇིང་པ་བཞིན་བྱས་ཏེ་ཐེབས་མེད་རྡོ་རྗེ་
སྔོན་དུ་བཏང༌། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་རང་དང་འགྲོགས། ཁྲེལ་མེད་རྡོ་རྗེ་རྗེས་ལ་བཞག་པ་སོགས་བཀའ་གདམས་ཕུགས་ནོར་བཅུ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད།
རྒྱུ་བཞི་པ་བཤད་པ་ནི། གདམས་ངག་ལྟར་སྣང་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་དཔེ་
བལྟ་བ་སྟེ། གླིང་གེ་སར་གྱི་སྒྲུང་བཤད་པ་སོགས་དང༌། ཆགས་ལམ་གྱི་བསྟན་
བཅོས་དང༌། ལས་ཚོགས་དང་འཁྱུད་དཔྱད་ཀྱི་བེའུ་བུམ་སོགས་བཤད་པ་ངན་པ་ལ་བལྟས་ན་ཆགས་སྡང་གཏི་མུག་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ལ།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

506

སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་མཛད་པ་རྣམ་ཐར་ཡིད་ལ་བྱས་ན་ཐར་པའི་ས་བོན་ཐེབས་ནུས་
པས་ན་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་སོགས་བལྟ་དགོས། གཞན་ཡང་མི་མང་པོ་དང་
མཉམ་དུ། རྒྱལ་པོ་དང༌། དམག་དང༌། བུད་མེད། ཁ་མཆུ་སོགས་ཆགས་སྡང་འཕེལ་བའི་སྐད་ཆ་མང་དུ་ཤོད་པ་ཡང་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན།

རྒྱུ་ལྔ་པ་གོམས་པ་ནི། ཞང་རིན་པོ་ཆེས། བློ་ངན་གོམས་ཀྱི་བག་ཆགས་

ཤོག་དྲིལ་འདྲ། །གསུངས་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་ལ་གོམས་འདྲིས་ཆེས་པས་སེམས་
ཡེངས་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཆགས་སྡང་སོགས་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུང༌། རང་

རེའང་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས། ཚེ་འདིར་ཉོན་མོངས་ཤས་
ཆེ་ཆུང་ཡོད་དེ། འགའ་ཞིག་ཡུལ་ཆུང་ངུ་རེ་ལའང་ཆགས་སྡང་སོགས་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་དཔེར་ན། ཁོང་ཁྲོ་ལ་གོམས་པ་དག་གིས་མིག་ལོག་བལྟ་བ་ཙམ་ཡང་མི་བཟོད་པ་
སོགས་ལྟར་རོ། །འདི་དག་ལ་ནི་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་འཕྲོ་གཅོད་ཅི་ཐུབ་བྱེད་པ་
ལས་གཞན་མེད།
རྒྱུ་དྲུག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་དང༌། ཞེ་སྡང་གི་ཡུལ་

སོགས་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ།
འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་གོས་ལྟ་བུར། མདོག་ལེགས་པ། དབྱིབས་མཛེས་པ། ཐགས་བཟང་བ་སོགས་བསམས་པ་དང༌། ཞེ་སྡང་གི་ཡུལ་དགྲ་ལྟ་བུས་རང་ལ་གནོད་པ་
འདི་དང་འདི་བྱས། དེའི་རྗེས་སུ་ཡང་འདི་དང་འདི་འདྲ་བྱས་སྙམ་པ་སོགས་ཡུལ་
ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བ་ལ་ཡང་ཡང་སེམས་པ་དང༌། མི་འདིས་ནི་ཆོས་བྱེད་པ་
ཡིན་མོད། སྡུག་བསྔལ་དང་གྲ་མ་འགྲིགས་པ་དེ་འདྲ་འོང་འདུག་པས་ལས་འབྲས་ཨེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

507

བདེན་བསམ་པ་སོགས་ཏེ། རྒྱུ་དེ་དག་སྐྱེ་བ་ན་ཉོན་མོངས་འབྱུང་བ་ཡིན་པས། དེ་
དག་དགག་ཅི་ཐུབ་བྱེད། གཉེན་པོ་མ་བསྟེན་ན་ཉོན་མོངས་ཇེ་ཆེར་འགྱུར་ལ། བསྟེན་
པས་ནི་ཇེ་འགྲིབ་ཏུ་འགྱུར་བས། དེ་ལ་འབད་དོ། །
བཞི་པ་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཉོན་མོངས་
རྣམས་ཀྱིས་བདག་འཇོམས་སེམས་ཅན་འཇོམས་ཤིང་ཚུལ་ཁྲིམས་
འཇོམས། །ཉམས་བཅས་རྙེད་པས་དམན་ཞིང་སྲུང་དང་དེ་བཞིན་སྟོན་པས་
སྨད། །རྩོད་པ་མི་སྙན་དེ་ནི་གཞན་དུ་མི་ཁོམ་གནས་སུ་སྐྱེ། །ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་ཉམས་
པས་ཡིད་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་འཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས་མང་དུ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པ་ན་སེམས་དེ་མི་དགེ་བའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་དང༌། ཡུལ་དམིགས་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་
ས་བོན་བག་ལ་ཉལ་བ་དེ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཆགས་སྡང་སོགས་རིས་མཐུན་
གྱི་ཉོན་མོངས་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་སྐྱེ་བ་དང༌། སྐྱེས་བུ་དམ་པས་སྨད་པའི་གནས་ཁ་ན་

མ་ཐོ་བ་ལ་ཞུགས་ཏེ་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀར་མི་བདེ་བའི་ལས་བསྐྱེད་པ་དང༌། ཐར་པ་
དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གཉི་ག་ལས་ཕྱིར་ནུར་ཏེ་རྒྱང་རིང་དུ་བྱེད་པ་དང༌། དགེ་
བའི་བྱ་བ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་རང་དང་གཞན་མ་རུངས་པར་བྱེད། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཉམས་པར་བྱེད། རྙེད་པ་དང་བཀུར་བསྟིའང་ཆུང་དུ་འགྲོ། སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་སྐྱོང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྨད། འགའ་ཞིག་གིས་གསོད་རེས་སོགས་བྱེད་པས་
རང་གཞན་སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། ཚེ་འདིར་ཁ་མཆུ་རྩོད་པ་སོགས་ཀྱིས་གྲགས་པ་མི་

སྙན་པ་འཕེལ་བ་དང༌། ཕྱི་མར་མཐའ་འཁོབ་དང་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཏེ། མདོར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

508

ན་ཉེས་དམིགས་མཐའ་ཡས་པ་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གསུངས།

དེས་ན་འདི་དག་སྐྱེས་པ་ན་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་དགྲའི་དྭངས་མར་ཤེས་ནས་དགག་
ཐབས་བྱ་དགོས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གལ་ཏེ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་རྣམས། །ཐམས་ཅད་

བདག་ལ་དགྲར་ལངས་ཀྱང༌། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་མནར་མེད་པའི། །མེ་ནང་འཁྲིད་
ཅིང་འཇུག་མི་ནུས། །ཉོན་མོངས་སྟོབས་ཆེན་དགྲ་འདིས་ནི། །གང་དང་འཕྲད་ན་རི་

རབ་ཀྱང༌། །ཐལ་བར་ཡང་ནི་མི་ལུས་པ། །དེར་བདག་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་

འདོར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། དགྲ་ཞིག་ལ་འདི་ལས་ཐུ་བ་མེད་དེ། ཐ་མལ་བའི་
དགྲ་བོར་ཕར་བསྟུན་ན་ཁྲོ་བ་ཞི་ཞིང་གནོད་པ་མི་བྱེད་ལ། ཉོན་མོངས་ལ་ཕར་བསྟུན་
ཀྱང་ཚུར་གནོད་པ་བྱེད། སྔོན་ཆད་མནར་མེད་ཀྱི་མེར་བསྲེག་པ་ཡན་གྱི་སྡུག་
བསྔལ་ཇི་སྙེད་ཅིག་མྱོང་བ་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་པས་བྱས་ཤིང༌། ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་
མྱོང་བར་བྱེད་པ་སོགས་འཁོར་བ་ན་སྡུག་ཏུ་འཇུག་མཁན་ཉོན་མོངས་ཡིན་པས་
ཁམས་གསུམ་གྱི་དགྲ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་འདི་ཐུ། བཀའ་གདམས་གོང་མའི་ཞལ་

ནས། ཉོན་མོངས་ལ་ཟུར་བསྟན་ནས་ཅི་གནོད་དང༌། སེམས་ཅན་ལ་མཐིལ་བསྟན་ཏེ་
ཅི་ཕན་དུ་སྦྱོང༌། གསུངས་པ་དང༌། དགེ་བཤེས་འབན་གྱིས་ང་ནི་སེམས་ཀྱི་མཁར་

སྒོ་ན་གཉེན་པོའི་མདུང་ཐུང་ཞིག་བཟུང་ནས་སྡོད་པ་མིན་པ་གཞན་མེད། ཁོ་བསྒྲིམ་ན་ང་ཡང་བསྒྲིམ། ཁོ་གློད་ན་ང་ཡང་གློད་གསུངས་པ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ལ་དགྲའི་

དྭངས་མར་བལྟས་ཏེ་འཕྲལ་དུ་གཉེན་པོ་བསྟེན་དགོས།

གཉིས་ལ་དེས་ལས་གསོག་ཚུལ་ནི།
ལས་ལ་སེམས་པའི་ལས་དང༌། བསམ་པའི་ལས་གཉིས། དང་པོ་སེམས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

509

པའི་ལས་ནི། ཀུན་བཏུས་ལས། སེམས་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་
པའི་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཏེ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་སེམས་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དཔེར་ན་ཚིག་རྩུབ་ལྟ་བུ་སྨྲ་
སྙམ་དུ་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་དང༌། ཚིག་རྩུབ་སྨྲ་བཞིན་པ་ལ་གཡོ་ཞིང་བསྐུལ་
བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཡིད་ཀྱི་ལས་དེ་སེམས་པའི་ལས་ཡིན།

བསམ་པའི་ལས་ནི། སེམས་པ་དེས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་ལུས་ངག་གི་

ལས་རྣམས་ཏེ། མཛོད་ལས། ལས་ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས། །སེམས་པ་ཡིད་ཀྱི་

ལས་ཡིན་ཏེ། །དེས་བསྐྱེད་ལུས་དང་ངག་གི་ལས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཉོན་
མོངས་པས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང༌། བསོད་ནམས་དང༌། མི་གཡོ་བའི་ལས་

གསུམ་བསྐྱེད་པ་ལས། རིམ་བཞིན་ཚེ་འདི་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པས་སྲོག་གཅོད་
སོགས་ཀྱི་ལས་བསགས་པ་ནི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཏེ་འདིས་ངན་སོང་
དུ་སྐྱེ་བར་བྱེད། ཕྱི་མའི་འདོད་བདེ་དོན་གཉེར་གྱིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་བསགས་

པས་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་མིར་སྐྱེ། མི་གཡོ་བའི་ལས་ལ། ཕྱི་འདོད་པའི་བདེ་བས་
ཡིད་སུན་ཏེ་ནང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་གཞོལ་བས་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ནས་དང་པོའི་བར་གྱི་ལྷར་སྐྱེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་

ཚོར་བ་བདེ་བས་ཀྱང་ཡིད་སུན་ནས་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་ནས་
ལས་བསགས་པ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡན་ཆད་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད། འདོད་པའི་
སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང༌། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ནི་

འབྲས་བུ་གཡོ་བའི་ལས་ཏེ། དཔེར་ན་དམྱལ་བའི་བར་དོ་གྲུབ་ཟིན་ཡང་བླ་མ་དང་ཆོ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

510

ག༑ །གསང་སྔགས་སོགས་ཀྱི་ནུས་པའི་མཐུས་བར་དོའི་གནས་བསྒྱུར་ཏེ་བདེ་
འགྲོར་སྐྱེ་ཐུབ་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། འབྲོམ་རིན་པོ་ཆེས། རྭ་སྒྲེང་གི་དགེ་བསྙེན་
ཐམས་ཅད་རྒྱུ་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲིལ་ན། ཤི་ནས་དགེ་རྩ་བྱེད་པ་ལ་ཕན་པའི་ཁྱད་ཡོད་
པར་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱུ་རྫས་གཅིག་པའི་དགེ་རྩས་གཤིན་པོ་བར་དོར་ཡོད་པ་ལ་
ཕན་ཆེ་བར་གསུངས། ཁམས་གོང་མའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནི། དཔེར་ན།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལས་བསགས་ཚར་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་ལས་
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་སོགས་ས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་ན་མི་གཡོ་བའི་
ལས་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཛོད་ལས། བསོད་ནམས་འདོད་ཁམས་དགེ་བའི་ལས། །མི་གཡོ་
གོང་མ་ལས་སྐྱེས་པ། །གང་ཕྱིར་ས་རྣམས་དེ་དག་ཏུ། །ལས་རྣམ་སྨིན་ཕྱིར་མི་

གཡོའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས། ལམ་གཙོ་གསུམ་གང་རུང་གིས་མ་ཟིན་པའི་ལས་ཇི་

འདྲ་ཞིག་བསགས་ཀྱང་འཁོར་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང༌། ཁམས་གསུམ་ལ་ཡིད་འབྱུང་སྟེ་
ལས་གང་བྱས་ཐར་པའི་རྒྱུ་ལས་འགྲོ་ས་མེད། ངེས་འབྱུང་སོགས་ཀྱིས་མ་ཟིན་ན་

ཆོས་བྱ་སྙམ་དུ་ཚེ་བློས་བཏང་ནས་རི་ཁྲོད་དུ་ཞི་གནས་བསྒོམས་ཏེ་བསྡད་ཀྱང༌།
སྟབས་ལེགས་ན། བསམ་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ལས་ལྷག་མི་འོང་བས་ཆོས་བྱེད་
པར་འདོད་ན་ཚང་ལ་མ་ནོར་བའི་གདམས་ངག་ཚོལ་བ་གལ་ཆེ་གསུངས།

གསུམ་པ་འཆི་འཕོ་བ་དང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས།
དང་པོ་འཆི་བ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཚུལ་ནི། འཆི་བའི་རྐྱེན་ཚེ་ཟད་པ། བསོད་
ནམས་ཟད་པ། ཡ་ང་བ་མ་སྤངས་པར་འཆི་བའི་རྐྱེན་མདོ་ནས་གསུངས་པའི་འཆི་

རྐྱེན་དགུ་སོགས་ཀྱིས་བྱེད། འཆི་བའི་སེམས་ནི། འཆི་ཁར་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འཕེན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

511

བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་གསོས་འདེབས་ལ། འདེབས་བྱེད་སྲེད་པ་དང་ལེན་པས་འདེབས།
ཇི་ལྟར་འདེབས་པ་ནི། ལུས་འདི་དང་བྲལ་བར་འདུག་སྙམ་དུ་ད་ལྟའི་ལུས་འདི་ལ་

སྲེད་པ་དང༌། ལེན་པ་ནི་ཚ་དམྱལ་དུ་སྐྱེ་ན་ཚ་བ་འདོད་པ་སོགས་སོ། །གསོས་འདེབས་ཡུལ་ནི། ལས་དཀར་ནག་མང་པོའི་ནང་ནས་ལས་གང་སྟོབས་ཆེ་བ་དང༌།
དེ་མཉམ་ན། གང་གོམས་པ་ཆེ་བ་དང༌། དེ་མཉམ་ན། གང་སྔོན་ལ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ལ་

གསོས་འདེབས་སོ། །གསོས་འདེབས་པའི་དུས་ནི། འཆི་ཁར་རང་གི་དྲན་པའམ་
གཞན་གྱིས་དྲན་དུ་བཅུག་པ་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་དད་པ་དང་སྙིང་རྗེ་འདོད་ཆགས་
ཁོང་ཁྲོ་སོགས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ཆོས་གང་རུང་འདུ་ཤེས་རགས་པ་འབྱུང་
བའི་བར་དུ་སེམས་ལ་སྤྱོད་པ་ཡིན། འདུ་ཤེས་རགས་པ་འགགས་ནས་འཆི་
སེམས་ཕྲ་མོའི་སྐབས་སེམས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འགྱུར་བས་དགེ་མི་དགེ་གང་ཡང་
དྲན་མི་ནུས། དེས་ན་འཆི་ཁ་མའི་སེམས་ལ་དད་པ་སོགས་བྱུང་ན། དགེ་བ་ལ་
གསོས་བཏབ་པར་འགྱུར་བས་འཆི་ཁའི་སེམས་ལ་གསོས་བཏབ་རན་པ་ན་དགེ་
སེམས་གསལ་འདེབས་པ་གནད་ཆེ་སྟེ། རྒྱུན་དུ་དགེ་བ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆོས་པ་
ཞིག་ཡིན་ཀྱང༌། འཆི་ཁར་ཁོང་ཁྲོ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་ཏེ་འཆི་སེམས་མི་དགེ་བ་ལ་གསོས་
བཏབ་ན་སྔོན་དུ་མི་དགེ་བ་སྨིན་ནས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ། རྒྱུན་དུ་སྡིག་པ་བྱེད་མཁན་
ལའང་དེས་རིགས་འགྲེ། དེའི་སྐབས་སུ་བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོ་གང་དུ་འགྲོ་བ་
སོགས་ནི། བདེ་འགྲོར་འགྲོ་ན་དྲོད་སྨད་ནས་ཡར་སྙིང་གར་བསྡུ་བ་དང༌། ངན་འགྲོར་འགྲོ་ན་དེ་ལས་ལྡོག་པ་སོགས་དྲོད་སྟོད་སྨད་ནས་བསྡུ་ལུགས་དང༌། གནད་གཅོད་ཆེ་ཆུང་སོགས་ལ་བརྟག་པས་ཤེས། གནད་གཅོད་ནི་ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་ས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

512

དག་གི་སྲོག་ཆད་པ་ལ་ཟེར། འགའ་ཞིག་འཆི་ཀ་ནས་འཁྲུལ་སྣང་ཤར་ཏེ། སྟེང་དུ་
ཇ་བརྩིགས་པ་དང༌། མིས་མནན་པ་ལྟ་བུ་ཤར་བ། སྔར་ལྷ་སར་གཞུང་སའི་ཕྱག་

མཛོད་ནང་ཟན་ཇ་བརྐུ་བ་ཞིག་འཆི་ཁར་ཇ་སྒམ་མང་པོས་མནན་འོང་བའི་འཁྲུལ་

སྣང་ངན་པ་བྱུང་སྟེ་ཤི་བ་གཟིགས་ཚུལ་དང༌། གཙང་ནས་དཔོན་པོ་ཞིག་འཆི་ཁར་

ངའི་སྟེང་ནས་མི་མང་པོས་མནན་བྱུང་ཟེར་ཏེ་འཇིགས་སྐྲག་གི་ངང་ནས་ཚེ་འཕོས་

པ་སོགས་དང༌། དགེ་བ་བྱེད་པའང་སྔར་སྤྲང་པོ་ལམ་ཟན་བསྒུགས་ནས་སྡོད་པ་
ཞིག་འཆི་བར་ཉེ་བ་ན། ཁང་བཟང་དང་འོད་དཀར་པོའི་སྣང་བ་བྱུང་བ་དང༌། ཆུ་
བཟང་དུ་མ་ཎི་མང་པོ་བཏོན་པའི་རྒན་མོ་ཞིག་འཆི་ཁར་དགེ་བའི་སྣང་བ་བཟང་པོ་བྱུང་ཚུལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་རྣམས་མ་འཆིའི་གོང་ནས་སྔོན་འགྲོ་ལྟར་འབྱུང་བ་
ཡིན།
གཉིས་པ་ཤི་ནས་བར་དོ་འགྲུབ་ལུགས་ནི། འཆི་སྲིད་འགགས་པ་དང་
དུས་མཉམ་དུ་སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་བཞིན་དུ་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པའི་གཟུགས་ཅན་

ཏེ༑ སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་ལུས་ཀྱི་བྱད་དབྱིབས་ཅན་དུ་གྲུབ་ལ། སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་ཞེས་
པའི་དོན་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་དེའི་འཆི་སྲིད་ཀྱི་སྔོན་དུ་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་
བའི་ཕུང་པོ་དེའི་བྱད་དབྱིབས་ཅན་ཡིན། ཁ་ཅིག་གིས་གཤིན་པོ་དེ་གསོན་པའི་
སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་ཆ་བྱད་ཇི་འདྲ་ཡོད་པ་བཞིན་བར་དོ་ལ་བསྡད་འདུག་པས་

འཕྲིན་དང་ལན་བསྐུར་ཚུལ་སོགས་ཟེར་བ་ཟོག་རྫུན་ཡིན། དེ་འདྲ་རེ་གཉིས་མཐོང་བ་སྲིད་ཀྱང་གཤིན་པོ་མ་ཡིན་པར་མི་མ་ཡིན་གྱིས་གཤིན་པོའི་གཟུགས་བཟུང་
ནས་འཇིག་རྟེན་ཕལ་པ་སླུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་རྗེ་མིད་ལས་བོན་པོའི་ཁྱིམ་ཚང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

513

ཞིག་གི་ཕ་ཤི་བ་དྲངས་པའི་རྣམ་ཐར་བཅས་གསུངས། དེས་ན་བར་དོ་བ་ནི་དབང་

པོ་ཀུན་ཚང་བ། མངོན་ཤེས་ཡོད་པ། ལས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་དང་ལྡན་པས་རྟེན་བྱིན་
ཅན་དང༌། སྐྱེ་གནས་མ་གཏོགས་གང་ལའང་མི་ཐོགས་པ། དམྱལ་བ། ཡི་དྭགས།

དུད་འགྲོ། འདོད་པའི་ལྷ་མི་རྣམས་ཀྱི་བར་དོ་མས་རིམ་བཞིན། སྡོང་དུམ་མེས་
ཚིག་པ་དང༌། ཆུ་དང༌། དུ་བ་དང༌། གསེར་བཟང་པོ་ལྟ་བུའི་མདོག་ལྟར་དང༌།
གཟུགས་ཁམས་པའི་བར་དོ་དཀར་པོར་ཡོད་ལ། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་ན་བར་དོ་
མེད། མི་དགེ་བ་བྱེད་པའི་བར་སྲིད་ནི་མཚན་མོ་མུན་ནག་ཏུ་སྣང་བ་ལྟ་བུ་དང༌།
དགེ་བ་བྱེད་པའི་བར་སྲིད་ནི་སྣམ་བུ་དཀར་པོའམ། ཟླ་འོད་དང་བཅས་པའི་མཚན་
མོའི་སྣང་བ་ལྟ་བུར་ཡོད། བར་དོ་བའི་ཚེ་ཚད་ལ་གསུངས་ཚུལ་མང་ཡང༌། ཕལ་ཆེར་ཞག་བདུན་དུ་བཤད་པ་ཕྱི་མའི་ཚེའི་ཞག་ཡིན་འདྲ། ཞག་བདུན་ནས་འཆི་ཆུང་

རེ་བྱས་ཏེ་སྐྱེ་གནས་མ་རྙེད་ཚེ། ལན་བདུན་གྱི་བར་དེ་ལྟར་འཆི་ཆུང་རེ་བྱེད་
གསུངས།

གསུམ་པ་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་ནི། མངལ་སྐྱེས་ལ་མཚོན་ན་
ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་ལ་ཕ་མ་ཉལ་པོ་བྱེད་པར་མཐོང༌། དེར་ཆགས་སྡང་གིས་རྒྱུགས་
པས་ཕོ་མོའི་མཚན་མ་ལས་མི་སྣང་བ་ན། ཁོང་ཁྲོས་ཤི་སྟེ་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར། དེ་དག་གིས་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་དང༌། བདེ་མྱུར་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཀུན་
འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་པ་སོང་ལ། ད་ནི་ལམ་རིམ་བདེ་མྱུར་གྱི་ས་

བཅད་དུ་མི་གསལ་ཞིང༌། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས། ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་ཚུལ་འཇམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

514

དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས་གསུངས་པ་བཞིན། ས་བཅད་ཙམ་ཞུ་བ་ལ། དེ་ལྟར་ཀུན་
འབྱུང་འཁོར་བའི་འཇུག་རིམ་བསམ་ཚུལ་བསྡུས་པ་བྱེད་ན་སྔར་བཤད་པ་དེས་
ཆོག་མོད། འོན་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྦྱངས་པ་སོང་བ་སོགས་ཀྱིས་རྟེན་
འབྲེལ་འདི་ལས་བརྩམ་སྟེ་བསམ་ན། གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་འདི་

ལེགས་ཏེ། སྔོན་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཨུ་ཏྲ་ཡ་ན་ལ་
སྟོན་པའི་བཀའ་བཞིན་སྲིད་པ་འཁོར་ལོའི་རས་བྲིས་སྐྱེས་ལན་དུ་བསྐུར་བ་ལས་
སྐྱོ་ཤས་སྐྱེས་པའི་རབས་དང༌། དགེ་བཤེས་ཕུ་ཆུང་བས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བློ་སྦྱོང་
མཛད་ཅིང་འདིའི་སྒོ་ནས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་ལ་འཁྲིད་ཚུལ་གསུངས། འདིར་ཡང་

སྐྱོ་བ་ཤུགས་དྲག་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་སྤྲོས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་

ཀྱི་སྒོ་ནས། ཀུན་འབྱུང་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་སྟེ། འདི་སྟོན་པས་ས་
ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་གསུང་བའི་སྐབས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང༌། འདི་ཡོད་པས་འདི་
འབྱུང༌། འདི་སྐྱེས་པས་འདི་སྐྱེ་བ་སྟེ་འདི་ལྟར། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་
ཅེས་སོགས་ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མ་རིག་པ་ནི།
འཁོར་བར་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན། ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་མེད་པར་བཟུང་བ་ལ་མ་
རིག་པས་གང་ཟག་གམ་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་བདག་ཡོད་པ་དང་རང་གི་མཚན་

ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པས། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པ་ལ་མ་རིག་པ་ཟེར་ཏེ། དེ་ནི་རྨོངས་པ་ལོང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་གོ །དེ་ལ་
ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པ་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས།
གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ནི། ལས་ཀ་བྱེད་པ་ལྟར་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླང་སྟེ། ཡང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

515

སྲིད་ཕུང་པོ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ལས་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ལས་འབྲས་ལ་
རྨོངས་པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླང་སྟེ་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་འདུ་

བྱེད། གནས་ལུགས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླང་སྟེ་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ལས་དང༌། མི་གཡོ་བའི་ལས་འདུ་བྱེད། གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ལ་རྒྱུ་དུས་དང་
འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་
བཞག་མ་ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་དང༌། གཉིས་པ་ནི་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་
ཐག་པའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡིན། དཔེར་ན་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླང་སྟེ་
སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་འདུ་བྱེད་པའི་ཚེ། ལས་ལམ་རྫོགས་པའི་དེ་མ་ཐག་དེ་འདྲའི་

ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བཞག་ས་དེ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན། ལས་དེའི་མཐུ་ལ་

བརྟེན་ནས་དམྱལ་བའི་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་

རྣམ་ཤེས་དེ་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན། མི་དགེ་བའི་ལས་རེ་རེས་ཀྱང་ངན་
སོང་གི་སྐྱེ་བ་མང་པོ་འཕེན་ནུས། དེ་བཞིན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་སོགས་ལ་
རིགས་འགྲེ། དེ་ལྟར་བྱེ་མ་ལ་སྣུམ་ཞུགས་པའམ་ཤོག་བུ་ལ་ཐེལ་ཚེ་བརྒྱབ་པ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོས་པའམ་བཞག་པ་ལ་སྲེད་ལེན་གྱིས་

གསོས་བཏབ་ན་སྐྱེ་བ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན།
བཞི་པ་མིང་གཟུགས་ལ་མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚོར་བ་འདུ་
ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་བཞི་ནི་མིང་གི་རྟེན་འབྲེལ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པའི་
ཁུ་ཁྲག་གི་མེར་མེར་པོ་སོགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་
དེ་ལ་མིང་གཟུགས་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཟེར། ལྔ་པ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

516

ནི༑ མིག་རྣ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གྲུབ་པ་ནས་བཟུང་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་
གསུམ་འདུས་ནས་ཡུལ་གྱི་འགྱུར་བ་གཅོད་མི་ནུས་པ་ཚུན་ཆད་ཡིན། ལུས་དང་

ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་མེར་མེར་པོའི་སྐབས་ནས་ཡོད་པར་གསུངས། རྫུས་སྐྱེས་ལྟ་བུར་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྟེན་
འབྲེལ་ཅིག་ཅར་དུ་འགྲུབ། གཟུགས་མེད་ལ་མིང་གི་རྟེན་འབྲེལ་དང༌། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་ལས་གཟུགས་དང་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་ལྔའི་རྟེན་
འབྲེལ་མེད། དྲུག་པ་རེག་པ་ནི། དེ་ལྟར་གྲུབ་པས་ཡུལ་དང་དབང་པོ་རྣམ་ཤེས་
གསུམ་འཕྲད་ཅིང་འདུས་ནས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་ཡོངས་སུ་
གཅོད་པ་རེག་པའི་རྟེན་འབྲེལ། བདུན་པ་ཚོར་བ་ནི། རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚོར་བ་

བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ཅི་རིགས་སྐྱེ་བ་སྟེ། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་འཕྲད་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོར་བ་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ།
བརྒྱད་པ་སྲེད་པ་ནི། ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་སྲེད་པ་
དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྲེད་པ་སྟེ་འབྲལ་བར་ཞེན་པ། བཏང་
སྙོམས་ལ་མི་ཉམས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྲེད་པ་ཡིན། ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ་སྐྱེ་བར་
བཤད་པ་ནི་མ་རིག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ལས་སྲེད་
པ་སྐྱེད་པར་དགོངས་ཀྱི། མ་རིག་པ་མེད་ན་ཚོར་བ་ཡོད་ཀྱང་སྲེད་པ་མི་སྐྱེ། དགུ་
པ་ལེན་པ་ནི། སྲེད་པ་ཇེ་ཆེར་འཕེལ་བས་ཡུལ་ལ་འདུན་ཅིང་ཆགས་པ་སྟེ། འདི་ལ་

བཞི་ལས་འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ། ལྟ་བ་ཉེ་བར་ལེན་
པ་ནི་འཇིག་ལྟ་མ་གཏོགས་པའི་ལྟ་ངན་ལ་ཆགས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

517

ཞུགས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་ལྟ་ངན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། བརྟུལ་ཞུགས་
དམན་པ་ལ་ཆགས་པ། བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང༌། གཙོ་བོར་ཕུང་པོའི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ཞེན་པ་ཡིན། བཅུ་པ་སྲིད་པ་ནི། སྔར་འདུ་

བྱེད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོས་པ་དེ་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་
བཏབ་ནས་ཕྱི་མའི་ལུས་འཕེན་པའི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བ་དེ་ཡིན།
བཅུ་གཅིག་པ་སྐྱེ་བ་ནི། དེ་ལྟར་གསོས་བཏབ་པས་ཡང་སྲིད་འགྲུབ་པའི་
ལས་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་གནས་བཞི་པོ་གང་རུང་དུ་
དང་པོར་རྣམ་ཤེས་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནས་བཅུ་གཉིས་པ་རྒ་
ཤི་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་རིམ་གྱིས་འགྲུབ་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རྒ་བ་ནི་ཕུང་པོའི་
གནས་སྐབས་རིམ་གྱིས་གཞན་དུ་འགྱུར་ཞིང་སྨིན་པ་ཡིན། ཤི་བ་ནི་ཕུང་པོའི་རིས་

མཐུན་དོར་བའམ་འཇིག་པ་ལ་ཟེར། དེ་ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་

དབྱེ་བ་ལེགས་པར་ངོས་བཟུང་ནས། དེ་ཡང་ཡན་ལག་བཞིར་བསྡུ་ལུགས་ཤེས་དགོས། དེ་ནི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག །འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག །འཕངས་པའི་

འབྲས་བུའི་ཡན་ལག །མངོན་པར་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུའི་ཡན་ལག་སྟེ་བཞིར་བསྡུ་
ཞིང༌། དེ་ཡང་མ་རིག་པ་ནི་ས་བོན་འདེབས་པ་པོ་ལྟ་བུ་དང༌། དེས་ཀུན་ནས་བསླང་
བའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནི་ས་བོན་ལྟ་བུ་དང༌། ས་བོན་ས་ལ་བཞག་པ་ལྟ་བུ་ནི། རྒྱུ་
དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་བསགས་པ་དེའི་བག་ཆགས་བཞག་པ་སྟེ། མ་རིག་པ།

འདུ་བྱེད། རྣམ་ཤེས་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་

ཤེས་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་དང་པོ་ཕྱེད་དང་གསུམ་ནི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

518

བོན་ལ་ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་གྱིས་བསྐྱངས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ལས་ལ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་
སུ་གསོས་འདེབས་པར་བྱེད་པའི་སྲེད་ལེན་གཉིས་དང༌། ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་
སོགས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་བྱས་པའི་ས་བོན་བཞིན་སྲེད་ལེན་
གྱིས་གསོས་བཏབ་ནས་ལས་དེ་ཉིད་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་སྐྱེ་བའི་ཕུང་པོ་འཕེན་ངེས་
སུ་བྱེད་པ་ནི་སྲིད་པ་སྟེ། སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་ནི་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག །

ས་བོན་གྱི་མྱུ་གུ་སྐྱེས་པ་བཞིན་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི་སྐྱེ་བའི་

རྟེན་འབྲེལ་ཏེ་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཡ་གཅིག་ཡིན། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འབྲས་

དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མིང་གཟུགས་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ། སྐྱེ་མཆེད། རེག་པ།
ཚོར་བ་སྟེ་རྟེན་འབྲེལ་ཕྱེད་དང་ལྔ་ནི་འཕངས་པའི་འབྲས་བུའི་ཡན་ལག་དང༌། རྒ་ཤི་
ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཡ་གཅིག་སྟེ། སྐྱེ་བ་དང༌། རྒ་ཤིའི་

རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་ནི་མངོན་པར་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཡིན། དེས་ན་ལྷར་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་
ལ་མཚོན་ན། དེ་ཁོ་ན་ལ་རྨོངས་པའི་དབང་གིས་ལྷའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེས་ནས་
མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་བསགས་པའི་བག་ཆགས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞག་པ་ལ། དེར་སྐྱེས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་དུ་སྨོན་ལམ་སོགས་ཀྱིས་འདུན་པ་བྱེད་པ་ནི་སྲེད་པ་
དང༌། འདུན་པ་དེ་ཉིད་ཆེ་རུ་བརྩོན་པ་ནི་ལེན་པ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཆི་ཁར་ལས་

དེ་ཉིད་འཕེན་ངེས་སུ་བྱས་པའི་ལས་ནི་སྲིད་པ་སྟེ། འཕེན་བྱེད་གསུམ་དང༌། འགྲུབ་བྱེད་གསུམ་བཅས་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དྲུག་ཚེ་འདིར་རྫོགས། དེ་ནས་ཕྱི་མར་
ལྷར་སྐྱེ་བ་ན་མིང་གཟུགས་སྐྱེ་མཆེད་རེག་ཚོར་ཏེ་འཕངས་འབྲས་བཞི་དང༌། སྐྱེ་བ་
དང་རྒ་ཤི་བཅས་གྲུབ་འབྲས་གཉིས་ཏེ་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་དྲུག་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལྷའི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

519

རྟེན་དེ་ལ་རྫོགས་པ་སྟེ། འདི་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་ཚེ་གཉིས་ལ་རྫོགས་ཚུལ་ཡིན། ངན་འགྲོ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ལས་
འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པས་མི་དགེ་བའི་ལས་གསོག་ཅིང༌། དེ་ལ་སྲེད་ལེན་
གྱིས་གསོས་འདེབས་པ་སོགས་གོང་གིས་རིགས་འགྲེ། དེས་ན་ལས་གཅིག་གི་

དབང་དུ་བྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཆ་ཚང་གཅིག་ཚེ་གཅིག་ལ་རྫོགས་མི་སྲིད་པས།
མགྱོགས་ཀྱང་ཚེ་གཉིས་ནི་ངེས་པར་དགོས་ལ།
ཡང་ལས་ལ་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་མ་ནུས་པར་འགྱངས་ན། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གསུམ་ཚེ་གཅིག་ལ་དང༌། འགྲུབ་བྱེད་གསུམ་ཚེ་གཅིག་
དང༌། འཕངས་འབྲས་བཞི་དང༌། གྲུབ་འབྲས་གཉིས་ཚེ་གཅིག་སྟེ། ཚེ་གསུམ་དུ་
ཚང་བའང་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཚེ་འདིར་ངན་སོང་གི་ལས་བསགས་ནས་
བག་ཆགས་བཞག་ཀྱང༌། འཆི་ཁར་བླ་མ་སོགས་ཀྱིས་དགེ་སེམས་ལ་བཙུད་དེ།
མིར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་ལས་ཤིག་ལ་གསོས་བཏབ་ནས་ཕྱི་མ་མིར་སྐྱེས། དེ་འཆི་ཁར་

སྔོན་གྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་དེར་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ། དེ་ནས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེས་མཚོན་ནས་འཕེན་བྱེད་དང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་བར་དུ་ཚེ་དུ་
མས་ཆོད་ཀྱང༌། རྟེན་འབྲེལ་གཞན་གྱི་ཚེ་ཡིན་པས་གྲངས་སུ་མི་འདྲེན། མདོར་ན་
རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་མྱུར་ན་ཚེ་གཉིས།
ཡུན་རིང་ན་ཚེ་གསུམ་སྟེ། དེ་ལས་མྱུར་འགྱང་མི་སྲིད། རྟེན་འབྲེལ་འདི་དག་སྔ་མ་

སྔ་མ་ལས། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་ནས། སྐྱེ་བ་རྒ་ཤི་སོགས་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་འཁོར་མོར་མྱོང་བ་ཡིན་ཞིང༌། ལས་གཅིག་གི་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡུན་ལ།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

520

ལས་གཞན་གྱི་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་སྣ་ཚོགས་སྐྱེ་ཞིང་རྒ་ཤི་སྐྱེ་བ་ལས་འབྱུང་བ་
ནས། འདུ་བྱེད་མ་རིག་པ་ལས་འབྱུང་བ་སོགས་ཡིན་པས། གཅིག་གིས་གཅིག་

དྲངས་ནས་འཁོར་བའི་འཁོར་ལོ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ནི་མ་རིག་པ་ཉིད་ཡིན། དེས་ན་
མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། གསུམ་པོ་དག་ལས་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། །གཉིས་ལས་བདུན་

འབྱུང་བདུན་ལས་ཀྱང༌། །གསུམ་འབྱུང་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་དེ། །ཉིད་ནི་ཡང་དང་

ཡང་དུ་འཁོར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཉོན་མོངས་གསུམ་ལས་ལས་གཉིས་དང༌།

དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་བདུན་འབྱུང་ཞིང༌། བདུན་པོ་ལས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་གསུམ་འབྱུང་བ་སོགས་སྔར་བཞིན་འཁོར་བས་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་

འཁོར་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ཡིན། དེ་དག་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་འགོག་
ནུས་པའི་ལམ་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན་ན། མ་རིག་པ་འགག་པས་འདུ་བྱེད་འགགས་པ་
ནས་རྒ་ཤིའི་བར་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འགྱུར་རོ། །མདོར་བསྡུ་ན།
རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་
གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། མ་རིག་པ་དང༌། སྲེད་པ། ལེན་པ་གསུམ་ཉོན་མོངས་དང༌། འདུ་བྱེད་དང་སྲིད་པ་གཉིས་ལས་དང༌། ལྷག་མ་བདུན་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཏེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས།

དང་པོ་བརྒྱད་པ་དགུ་ཉོན་མོངས། །གཉིས་པ་བཅུ་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། །ལྷག་མ་བདུན་
ནི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་ཚིག་རྐང་དང་པོའི་དེ་
གསུམ་ཀུན་སློང་དང༌། གཉིས་པའི་འདུ་བྱེད་དང་སྲིད་པ་གཉིས་ལུས་ངག་གི་ལས།
གསུམ་པའི་དེ་རྣམས་ལོངས་སྤྱོད་ཡིན། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་ལྡོག་
ཏུ་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་བསྒོམས་པས་བཙོན་པ་བཙོན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

521

ཁང་ནས་ཐར་འདོད་འབྱུང་བ་བཞིན་འཁོར་བ་ལས་ཐར་འདོད་བྱུང་ན་ངེས་འབྱུང་སྐྱེས་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་ཐར་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེས་ན་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་ལ་

བསླབ་དགོས་པས།

གཉིས་པ་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་དངོས་བཤད་
པ་ལ་གཉིས།

རྟེན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པ་དང༌།
ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་
ལྟར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས། འཁོར་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྣོད་བཅུད་
ཀྱི་འཁོར་བ་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་ཆུ་ཟླ་ལྟར་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འཇིག་པའི་

མི་རྟག་པ་དང༌། འཁོར་བའི་བདེ་འབྱོར་རྣམས་ནི་དུག་སྦྲུལ་གྱི་གདེངས་ཀའི་གྲིབ་མ་
དང་འདྲ་བར་མནོག་ཆུང་ལ་ཉེན་ཆེ་བ། འགྲོ་བ་ལྔ་གང་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་
གྱིས་བར་མེད་དུ་མནར་བར་མཐོང་ནས། མེ་འབར་བའི་ཁྱིམ་དང༌། བཙོན་རར་ཆུད་པ་རྣམས་གནས་དེ་དག་ལ་མི་འདོད་ཅིང༌། དེ་ལས་ཐར་འདོད་སྐྱེ་བ་དང༌། འཁོར་བ་ལས་ཐར་འདོད་ཀྱི་བློ་བཅོས་མིན་སྐྱེས་པ་ན། འཁོར་བའི་རྒྱུ་རྩད་བཅད་པ་ན་ལས་
ཉོན་གཉིས་དང༌། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་དང༌། དེའི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་ཉིད་ཡིན་

པར་ཤེས་ནས། དེ་གཞོམ་པའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས། དེ་ཡང་རྟེན་ནི་དལ་འབྱོར་
ཚང་ཞིང་ཚངས་སྤྱོད་བསླབ་གསུམ་ལྡན་པའི་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ཐོབ་པའི་དུས་
འདིར་འཁོར་བ་ལས་བཟློག་དགོས་ཏེ། པོ་ཏོ་བས། སྔར་དེ་ཙམ་ཞིག་འཁྱམས་པ་ལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

522

རང་ལོག་མ་བྱུང་ཙ་ན་ད་ཡང་རང་ལོག་མི་འོང་བས་བཟློག་དགོས། ཟློག་པའི་དུས་

ཀྱང་ད་རེས་དལ་འབྱོར་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལུས་རྟེན་
འདི་ཉིད་ལས་ལྷག་པ་མེད་ལ།

གཉིས་པ་༼ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པ༽ནི།
རང་ཅག་གིས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་པ་ལ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཉིད་ཡིན་པས་ཁོ་རྩ་བ་ནས་གཅོད་
དགོས། དེ་མ་བཅད་ན་གཉེན་པོ་གཞན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་རེ་ཞིག་འགྲིབ་ཀྱང་གཏན་དུ་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་དགེ་བ་གཞན་གྱིས་

གནོད་མི་ནུས་པར་དེ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བའི་བློ་ཞིག་གིས་

བཟློག་ནུས། དེ་ཡང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་ཀྱིས་ང་རང་བཞིན་གྱིས་

མེད་པར་རྟོགས་པས། ང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དང་འཛིན་སྟངས་
དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་པས་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་རྩ་བ་ནས་གཅོད་པ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དགོས། འདི་མེད་ན་དགེ་བ་གཞན་ཇི་འདྲ་ཞིག་ལ་འབད་

ཀྱང་བདག་འཛིན་གྱི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བ་ལས་ཁོ་ལ་གནོད་མི་ནུས། ཤེས་རབ་དེ་
རྒྱུད་ལ་ལེགས་པར་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ། ལྷག་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་མ་

སྐྱེས་པར་མི་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་ཤིང་གི་སྡོང་པོ་གཅོད་པ་ལ་སྟ་རེ་རྣོན་པོ་ཞིག་དང་

དེ་འཛིན་བྱེད་དཔུང་པ་བརྟན་པོ་གཉིས་འཛོམས་དགོས། དེ་ཡང་སྟ་རེ་རྣོན་པོ་མེད་ན་ཤིང་སྡོང་གཅོད་མི་ནུས་ལ། དཔུང་པ་བརྟན་པོ་མེད་ན་སྟ་རེ་གནས་གཅིག་ཏུ་མི་

འབབ་པ་དང༌། མཚན་མོར་གྱང་རིས་བལྟ་བ་ལ། མར་མེ་གསལ་ཞིང་རླུང་གིས་མི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

523

བསྐྱོད་པ་ཞིག་དགོས་པ་བཞིན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྟ་རེ་རྣོན་པོ་དང་
འདྲ་བའམ་ཡིན་ལུགས་གསལ་བའི་མར་མེ་ལྟ་བུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། བདེན་འཛིན་གྱི་ཤིང་

གི་སྡོང་པོ་གཅོད་ཅིང༌། གནས་ལུགས་ཇི་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་ནི་སྟ་རེ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་

དཔུང་པ་བརྟན་པོ་དང༌། མར་མེ་རླུང་གིས་མི་གཡོ་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་ནང་གི་གཡེང་
བ་ཕྲ་མོ་ལས་ཀྱང་ལྡོག་ཅིང་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པོ་ཞིག་དགོས།
སེམས་ནང་གི་གཡེང་བ་དང་བྲལ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པོ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལའང༌།
སེམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཡེང་བ་རགས་པ་དང་བྲལ་བྱེད་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་

པ་སྐྱེ་དགོས་སོ། །
མདོར་ན། ཚངས་པས་ཞུས་པ་སའི་དངོས་གཞིར་དྲངས་པ་ལས། རྩ་བ་

ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་དང༌། །ཞི་བའི་སེམས་ལ་དགའ་བ་དང༌། །འཕགས་པའི་ལྟ་དང་སྡིག་

པའི་ལྟ། །ལྡན་པར་བྱ་ཞིང་བྲལ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་འཛིན་གྱི་
གཉེན་པོ་ཡང་དག་པའི་གནས་ལུགས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་ལྟ་བ་དང་
ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་བ་ལ། དེའི་སྔོན་དུ་ཞི་གནས་འགྲུབ་པ་དགོས་ཤིང༌། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་མེད་པར་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་མི་ཚང་ངོ༌། །དེས་ན་བཤེས་
སྤྲིངས་ལས། མགོ་འམ་གོས་ལ་གློ་བུར་མེ་ཤོར་ན། །དེ་དག་ཕྱིར་བཟློག་བགྱི་བ་

བཏང་ནས་ཀྱང༌། །ཡང་སྲིད་མེད་པར་བགྱི་སླད་འབད་འཚལ་ཏེ༑ །འདི་ལས་ཆེས་མཆོག་དགོས་པ་གཞན་མ་མཆིས། །ཚུལ་ཁྲིམས་དག་དང་ཤེས་རབ་བསམ་གཏན་
གྱིས། །མྱ་ངན་འདས་ཞི་དུལ་བ་དྲི་མེད་པའི། །གོ་འཕང་མི་རྒ་མི་འཆི་ཟད་མི་

འཚལ། །ས་ཆུ་མེ་རླུང་ཉི་ཟླ་བྲལ་ཐོབ་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

524

གི་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་ནི། ལྷག་པའི་བསླབ་པ་གསུམ་ཡིན་པས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་སྐོར་མི་འཁྲིད་ན་སྐབས་འདིར་བསླབ་པ་གསུམ་ཀ་འཆད་དགོས།
འོན་ཀྱང༌། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང༌ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་འཁྲིད་པ་ལས། འབྲིང་
གི་ལམ་དངོས་ལ་འཁྲིད་པ་མིན་པས། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་
གཉིས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ཞི་ལྷག་གི་སྐབས་སུ་འཆད་པས། འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་
བསླབ་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ཁྲིམས་ནི་རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུའི་ས་བཞིན་དུ། །ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་ལགས་
པར་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་
རྣམ་པར་དག་པ་གལ་ཆེ། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྩ་བ། བསྲུང་ན་ཕན་
ཡོན་ཆེ་ཞིང༌། མ་བསྲུང་ན་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། བསྲུང་བའི་ཕན་ཡོན།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡོད་མེད་ཀྱང་རྩ་བ་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རག་ལས།
དགེ་སློང་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཡོད་ན་བསྟན་པ་ཡོད་ལ། དེ་མེད་ན་བྱང་སེམས་རིག་
འཛིན་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང༌། བསྟན་པ་ཡོད་པའི་གོ་མི་ཆོད།
དེས་ན། སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ལས། ང་ནི་མྱ་ངན་འདས་གྱུར་ན། །འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་

སྟོན་པ་ཞེས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྟོན་པའི་སྐུ་
ཚབ་ཡིན་སྙམ་དུ་གཅེས་སྤྲས་བྱས་ནས་བསྲུང་དགོས། བསླབ་པ་གསུམ་ནས་ཤེས་རབ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་རང་ཅག་ལས་དང་པོ་པས་འཕྲལ་དུ་ལག་ཏུ་
ལོན་དཀའ་ཡང༌། རང་རེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ངེས་དང་ལག་ཏུ་ལོན་ངེས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་

བསྟན་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་སོ་ཐར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

525

པ་ཡོད་མེད་དགེ་འདུན་ལ་རག་ལས་ཞེས་པའང་དེ་ཡིན་ཞིང༌། སྡོམ་པ་གོང་མ་
གཉིས་ཀྱི་གཞིའམ་སྣོད་ལྟ་བུའང་སོ་ཐར་ཡིན། བསྟན་པ་འཛིན་ཞེས་པ་ཆོས་ཁྲིའི་
སྟེང་ནས་ཆོས་བཤད་པ་གཅིག་པུ་ལ་མི་ཟེར་བར། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཚུལ་བཞིན་

དུ་བསྲུང་ན་བསྟན་པ་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ལུང་ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་ན་ལུང་
གི་བསྟན་པ་འཛིན་པ་དང༌། ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་བསྲུང་ན་རྟོགས་
པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པ་ཡིན། སྡོམ་པ་གསུམ་ནས་ཀྱང་རང་རེས་ལག་ཏུ་ལོན་ངེས་
སོ་ཐར་ཡིན། མདོ་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་འོད་དང་ལྡན། །ཞེས་སོགས་དང༌། གང་ན་དགེ་སློང་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་དེར་སྣང་བ་དང་བཅས། འོད་དང་བཅས། ས་ཕྱོགས་དེ་ང་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྟོངས་པར་མཐོང༌། ས་ཕྱོགས་
དེར་ངའང་ཐུགས་ལས་ཆུང་ངུར་བཞུགས་གསུངས་པ་སོགས་ལྟར་ཁྱད་ཆོས་ཆེ། རང་རེ་བོད་གངས་ཅན་ལ་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ན་མེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་འཕྲལ་དང་ཡུན་གྱི་

ཕན་བདེའི་རྩ་བ་གཅིག་པུ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་ཡིན་ལ། དེ་དར་མི་དར་
ནི༑ ཁང་པ་དང༌། མི་མང་བ་དང༌། མཆོད་རྫས་བཀྲ་བ་སོགས་མིན་གྱི། བསྟན་པའི་རྩ་
བ་སོ་སོ་ཐར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་འདི་ཉིད་ལ་རག་ལས། དེ་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་
མ་བྱུང་བར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནུབ་ན་སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་ན་བསྟན་པ་ས་དར་རྡོ་
དར་ཡིན་ཡང་རང་ལ་བསྟན་པ་སྒོས་ནུབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན། མདོ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་
ལས། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་གང་གཱའི་བྱེ་སྙེད་དུ། །དང་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཟས་དང་སྐོམ་
རྣམས་དང༌། །གདུགས་དང་བ་དན་མར་མེའི་ཕྲེང་བ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཁྲག་
ཁྲིག་རིམ་གྲོ་བྱས། །གང་གིས་དམ་ཆོས་རབ་ཏུ་འཇིག་པ་དང༌། །བདེར་གཤེགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

526

བསྟན་པ་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ། །ཉིན་མཚན་དུ་ནི་བསླབ་པ་གཅིག་སྤྱོད་
པ༑ །བསོད་ནམས་འདི་ནི་དེ་བས་བྱེ་བྲག་འཕགས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉིན་མཚན་དུས་
དྲུག་ཏུ་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པ་ཕུལ་བ་ལས་སྙིགས་དུས་འདིར་

ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་དང༌། བྱང་ཤར་སངས་རྒྱས་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་
པོའི་ཞིང་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐལ་པའི་བར་བསྲུང་བ་ལས། མི་མཇེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་སུ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉིན་གཅིག་ལ་བསྲུང་

བ་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་དང༌། བསྐལ་པ་སྔ་དུས་བསླབ་གཞི་ཡོངས་རྫོགས་བསྲུང་བ་ལས། དེང་སང་བསླབ་པ་སྣ་གཅིག་བསྲུང་བ་ཕན་ཡོན་ཆེ་བར་གསུངས་པས་སངས་རྒྱས་མང་པོར་བསྐལ་པ་བྱེ་བར་མཆོད་པ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྷག་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པ་སངས་རྒྱས་འབྱུང་དང་འཕྲད། །ཅེས་སོགས། ཟླ་བ་ཕྱེད་ཕྱེད་ན་འདོན་པའང༌། མདོ་འདོན་པ་པོས་རྒྱུགས་སྤྲད་པ་དང་གྲངས་གསོག་པ་སོགས་མིན་གྱི། དྲན་པ་གསོ་
བའི་ཕྱིར་ཡིན་པས། དེ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་བསམ་སྟེ། ཁས་བླངས་པའི་བཅས་

མཚམས་རྣམས་ཚུལ་བཞིན་བསྲུང༌། བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་རིང་དུ་གསལ་བྱེད་
ཤོག །ཅེས་དང༌། བློ་བཟང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་སོགས་ལྟར་
བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་ཡང་ཐོག་མར་རང་རང་གི་རྒྱུད་ལ་རྒྱས་པ་ཞིག་དགོས།
མ་བསྲུངས་ན་ནི། དགེ་སློང་ལ་རབ་ཏུ་གཅེས་པའི་མདོ་ལས། ལ་ལའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་བདེ་བ་སྟེ། །ལ་ལའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པ་བདེ་
བ་སྟེ། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །ཞེས་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་
པར་ལྡན་པའི་མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་སྲོག་དང་བྲལ་ཞིང་ཤི་བ་ནི་བླའི། ཚུལ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

527

ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་ཞིག་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྲོག་དང་བྲལ་ཞིང་ཤི་བས་ནི་སྐྱེ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཟད་པར་འགྱུར་གྱི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་

ཞིག་པས་ནི་སྐྱེ་བ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱའི་བར་དུ་རིགས་དང་བྲལ་ཞིང་བདེ་བ་སྤངས་ཏེ་
རྣམ་པར་ལྟུང་བ་ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། སྐྱེ་
བ་འབུམ་ཕྲག་མང་པོར་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་ལ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། གང་ཞིག་སྟོན་
པ་ཐུགས་རྗེའི་བསྟན་པ་ལ། །ཡང་བར་སེམས་ཤིང་ཅུང་ཟད་འདའ་བྱེད་པ། །དེ་ནི་དེ་
ལས་སྡུག་བསྔལ་གཞན་དབང་འཐོབ། །སྨིག་ཚལ་བྲེགས་པས་ཨ་མྲའི་ཚལ་ཉམས་
བཞིན། །འདི་ན་ལ་ལས་རྒྱལ་པོའི་ཚིག་ཆེན་ཡང༌། །འདས་ན་ལན་འགའ་ཆད་པ་
འཐོབ་མི་འགྱུར། །ཐུབ་པའི་བཀའ་ལུང་ཚུལ་མིན་འདའ་བྱས་ན༑ །དུད་འགྲོར་འགྲོ་
འགྱུར་ཨེ་ལའི་འདབ་ཀླུ་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་འདིར་དབང་ཆེ་བ་རྒྱལ་
པོ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལས་འདས་ན། དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་ཆད་པ་འབྱུང་ལ། འགའ་
ཞིག་ལ་མི་འབྱུང་བའི་སྐབས་ཡོད་མོད། སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་བཅས་མཚམས་

ལས་འདས་ན། གང་ཞིག་གང་གི་ཚེ་འདས་ནའང་ཀུན་ལ་ཆད་པ་མྱོང་སྟེ། ཀླུ་ཨེ་ལའི་
འདབ་མའི་བྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ཚུལ། ཀླུ་ཨེ་ལའི་འདབ་ཀྱང་ལྟུང་བྱེད་ཙམ་ཁྱད་དུ་
བསད་པས་དེར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། རང་རེས་ཕམ་ལྷག་སྦོམ་པོ་སོགས་མང་པོ་ཁྱད་དུ་
གསོད་པ་འདི་ལྟར་ན། ཕྱི་མའི་འགྲོ་བ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། དེས་ན་ཆོས་ཟབ་ཟབ་མོ་དང་
རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྐད་གྲགས་ཅན་གཞན་མ་རྒྱ་ཆེར་མ་བྱུང་ནའང༌། རང་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་

དགེ་ཚུལ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལེགས་པར་བསྲུང་ན། རང་རེ་དགེ་འདུན་དུ་བྱེད་པའི་བྱེད་
ཆོས་སུ་འགྲོ། བསྟན་པ་འཛིན་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན། དགེ་ཚུལ་སློང་གི་སྡོམ་པ་སོགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

528

ལྟ་ཅི། ཁྱིམ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཉིན་གཅིག་ཙམ་བསྲུང་
ནའང་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་འདུལ་བ་ལུང་དང༌། མདོ་མཛངས་བླུན་སོགས་སུ་སྔོན་གྱི་བྱུང་

བའི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན། དེས་ན། བསྙེན་གནས་དང༌། དགེ་བསྙེན། དེའང་
སྣ་བཞི། སྣ་གསུམ། སྣ་གཅིག་སོགས་བློ་ནུས་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་བསྲུང་ཅི་ཐུབ་བྱེད།
རབ་བྱུང་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གསོ་སྦྱོང་ཡང་ལེན་ཅི་ཐུབ་བྱས་ན་འདི་ཉིན་ཞག་
གཅིག་གི་སྡོམ་པ་ཡིན་པས་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བ་སོགས་དགོས་པ་ཆེ། རང་
རེས་བསླབ་པ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་གཏམ་ཡང་ཡང་ཤོད་ཁུལ་བྱེད་མོད། གཞན་གཉིས་ནི་རང་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང༌། སོ་ཐར་གྱི་བསླབ་པ་

དངོས་སུ་བསྲུང་དུ་ཡོད་པས་འདི་ལ་འབད་དགོས།
བསླབ་པ་བསྲུང་བ་ལའང་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་དགག་དགོས། དེ་ལ་བཞི་
ལས། དང་པོ་མི་ཤེས་པ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ཡིན་པས་དེ་བཀག་པ་ནི། བསླབ་
གཞི་གང་ཞིག་བསྲུང་དགོས་པ་མ་ཤེས་ན། ལྟུང་བ་བྱུང་མ་བྱུང་མི་ཤེས་པས་ན། བློ་དང་བསྟུན་ཏེ། འདུལ་བའི་གཞུང་ཆེན་མོ་དག་གམ། བསླབ་བྱའི་སྡོམ་
ཚིག །གཞི་གསུམ་བསླབ་བྱ། ལུང་གཞིའི་བར་སྡོམ་སོགས་བལྟས་ནས་བཅས་
མཚམས་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་འདྲེན་ཚུན་ཆད་ཤེས་པར་བྱེད། མ་གུས་པ་ལྟུང་བ་
འབྱུང་བའི་སྒོ་ཡིན་པས་སྟོན་པ་དང༌། དེའི་བཅས་པ་དང༌། གྲོགས་ཚངས་པ་
མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་གུས་པ་དང༌། ལྷག་པར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་

སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་ཅིང་གུས་པ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། དེ་ལ་
མནངས་ཆུང་མི་བྱ་སྟེ། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

529

ཉོན་མོངས་མང་བའང་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་འདོད་ཆགས་
ཞེ་སྡང་སོགས་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟུང་བའང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་
བར་འགྱུར་བས། དགྲ་མགོ་གནོན་པ་ན། དཔའ་བོ་དམག་དཔོན་སོགས་གང་ཤུགས་ཆེ་བ་དེ་སྔོན་ལ་བཏུལ་དགོས་པ་ལྟར། གང་མགོ་མཐོ་བའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་

ཉོན་མོངས་པ་དེ་དང་དེའི་གཉེན་པོ་བསྟེན། དེ་ཡང་འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེ་བ་ལ་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་སྟེ། ལུས་མི་གཙང་བའི་རྐྱལ་པ་ཡིན་པ་དང༌། རྣམ་པར་དམར་བ་
དང༌། རྣམ་པར་བམ་པ་དང༌། འབུས་གཞིག་པ་དང༌། རུས་གོང་གི་འདུ་ཤེས་
སོགས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོར་བྱམས་པ་བསྒོམ་པ། ང་རྒྱལ་གྱི་

གཉེན་པོར་ན་རྒ་འཆི་བ་དང༌། ངེས་པ་མེད་པ་དང༌། ཡང་ཡང་མཐོ་དམན་དུ་འགྱུར་
བའི་ཉེས་པ་སོགས་དང༌། ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བསམ་སྟེ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་རང་ལུས་

ལའང་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་དང༌། དབང་པོ་དང་ལུས་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་སོགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་པ་མང་པོ་ཡོད་ན་གཞན་
ཅི་ཤེས་ཞེས་བསྒོམ་པ་དང༌། གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོར་རྟེན་འབྲེལ་དང༌། ཉོན་
མོངས་སྤྱིའི་གཉེན་པོར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བསྒོམ།
བག་མེད་པ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་ཡིན་པས། རང་འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་
བཟའ་བཏུང་སོགས་སྤྱོད་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་བླང་དོར་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་
དང༌། འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་རང་གི་སྒོ་གསུམ་ལ་ཉེས་ལྟུང་གིས་གོས་མ་གོས་བརྟག་
ཅིང༌། ཉེས་ལྟུང་འབྱུང་བའི་སྒོ་རྣམས་བཀག་སྟེ། དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང༌། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང༌། ཁྲེལ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས། བརྒྱ་ལ་གལ་ཏེ་ལྟུང་བས་གོས་པ་བྱུང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

530

ནའང༌། གསོ་སྦྱོང་སོགས་སུ་ཡང་ཡང་སོང་ནས་བཤགས། འདུལ་བའི་གཞུང་

ལས་ལྷག་མ་སོགས་སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་གྱིས་བཤགས་དགོས་པར་གསུངས་
ཀྱང༌། དབེན་ས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་འགྱོད་སྡོམ་ལེགས་པར་བྱེད་ན་ལྷག་མ་མན་
ཆད་འདག་ནུས་པར་བཞེད། རང་རེས་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་དང༌། འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་སོགས་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཉེས་པས་མ་གོས་པའི་བསྲུང་སྡོམ་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱང༌། རྩ་བཞི་ཆང་དང་བཅས་པ་

སྲོག་དང༌བསྡོས་ཏེ་བསྲུང༌། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ནི་མཁན་སློབ་དགེ་འདུན་དང་
བཅས་པ་ལས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པས། དེའི་བསླབ་བྱ་དང་འགལ་བའི་སྡིག་ལྟུང་
བཤགས་པའི་ཚེའང་དགེ་འདུན་གྱི་མདུན་དུ་བཤགས་དགོས་ཀྱི། རང་གཅིག་པུར་

བཤགས་པས་སྡིག་པ་འདག་ཐུབ་ཀྱང༌། ལྟུང་བ་འདག་མི་ཐུབ་པས་མི་ཕན། དེའི་
ནང་ནས་ཀྱང་ཆབ་ལེན་ལྷམ་ཕུད་ཚུན་མི་བྱེད་པ་དང༌། གོས་ཕུ་དུང་ཅན་གྱོན་དགོས་བྱུང་བ་ཚུན་ལ། དེ་ལས་ལྷག་པ་བསྲུང་མི་ནུས་པ་དཔེར་བྱས་ནས་མནངས་
ཆུང་མི་བྱ་སྟེ། ཕམ་ལྷག་སོགས་ལས། ཕྲ་མོ་གོང་སྨོས་དེ་དག་བསྟན་པའི་མིག་

ལྟོས་ལ་གནོད་ཚབས་ཆེ་བ་ཡིན། སྤང་ལྟུང་བྱིན་རླབས་སོགས་ཀྱང་ཅི་ནུས་ཀྱིས་

བྱེད། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་གུང་ཚིགས་དང་ཇ་སོགས་བཟོ་བ་ལའང༌། མར་དང་ཚྭ་
དང་ཤ་སོགས་སྣེ་གྲངས་མང་པོ་ཞིག་ཚང་དགོས་པ་བཞིན། རང་རེས་ཕྱི་མར་དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་རྟེན་སྒྲུབ་པ་ལའང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་དང༌། སྦྱིན་པ་བཏང་བ་
སོགས་སྣ་རེས་མི་ཆོག་པས། རབ་བྱུང་དག་གིས་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་བའི་
ངོས་ནས། སྦྱིན་གཏོང་སོགས་ཀྱང་གང་འགྲུབ་བྱེད་དགོས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

531

འགའ་ཞིག་གིས། སོ་ཐར་གྱི་འདུལ་བའི་སྤྱོད་པ་ནི། དབང་པོ་དམན་པ་
རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་གྱི། དབང་རྣོན་ཡང་རབ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་འདྲའི་གུ་དོག་
བྱེད་མི་དགོས་པར་གསང་སྔགས་ཀྱི་མྱུར་ལམ་དུག་གསུམ་ལམ་འཁྱེར་བྱེད་པས་
ཆོག་ཅེས། བསླབ་པ་ལ་ཅིར་ཡང་མི་བརྩི་བའི་བག་མེད་དུ་སྤྱོད་པར་བྱེད་མོད།
གསང་སྔགས་པ་ཡིན་ཡང་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་ཡིན་ན་ཚུལ་བཞིན་བསྲུང་དགོས་ཏེ།
དཔུང་བཟང་གི་རྒྱུད་ལས། །རྒྱལ་བ་ངས་གསུངས་སོ་སོ་ཐར་བ་ཡི། །ཚུལ་ཁྲིམས་
རྣམ་དག་འདུལ་བ་མ་ལུས་ལས། །སྔགས་པ་ཁྱིམ་པས་རྟགས་དང་ཆོ་ག་སྤང༌། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ། །ཞེས་དང༌། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས། ཚུལ་
ཁྲིམས་འཆལ་ལ་ཐུབ་དབང་གིས། །སྔགས་འགྲུབ་པར་ནི་མ་གསུངས་ཏེ། །མྱ་ངན་
འདས་གྲོང་འགྲོ་བ་ཡི། །ཡུལ་དང་ཕྱོགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །བྱིས་པ་ངན་པ་འདི་ལ་

ནི༑ །སྔགས་འགྲུབ་པ་ནི་ག་ལ་ཡོད། །སྐྱེ་བོ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་འདི་ལ། །དེ་ལ་བདེ་
འགྲོ་ག་ལ་ཡོད། མཐོ་རིས་སུ་ཡང་མི་འགྱུར་ཞིང༌། །བདེ་བ་མཆོག་ཏུའང་མི་འགྱུར་
ན༑ །རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་སྔགས་རྣམས་ནི། །འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་སྨོས་ཅི་

དགོས། །ཞེས་གསུངས། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ངེས་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཡང་དག་
པའི་ལྟ་བ་གང་ཡང་མེད་པར་སེམས་ངོ་བསྐྱངས་པའི་སྒོམ་ཞིག་ལ་མི་ཚེ་བསྐྱལ་བ་
ནི༑ བརྩོན་པ་དོན་མེད་དུ་སོང་བ་སྟེ། དེས་ནི་རབ་ན་མི་གཡོ་བའི་ལས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་
སོགས་དང༌། བསྐྱར་བཤད་བཅས་སྩལ།
༈ ཉིན་བཅུ་དྲུག་པར། དང་པོར་རྩིས་བཞག་གནང་བ་སོགས་ཕྱག་བཞེས་
ལྟར་ཟིན་ནས། ཇི་སྐད་དུ། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

532

ནས། ངེས་འབྱུང་དེ་ཡང་རྣམ་དག་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས། །ཞེས་སོགས་འདྲེན་པར་
མཛད་ནས་ངེས་འབྱུང་གི་སྟེང་དུ་བྱང་སེམས་དགོས་ཚུལ་ལས་བརྩམས་པའི་སྔོན་
འགྲོ་ཀུན་སློང་འཆོས་ཚུལ། ས་བཅད་སོང་ཟིན་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་སོང་ཚུལ་དང་ཐར་
པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ནས་བསྐྱར་བཤད་མཛད།
རང་རེ་འཁོར་བར་གང་གིས་འཁོར་ན་ལས་ཀྱིས་འཁོར་ལ། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་

བསྐྱེད། ཉོན་མོངས་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་རྩ་བ་མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌།

དེ་རྩད་ནས་གཅོད་པ་ལ་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་བསྐྱེད་དགོས་ལ། དེ་བསྐྱེད་
པ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་
ཁྲིམས་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་གཞི་མ་ཡིན་ཚུལ་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་
སྐབས། དང་པོ་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེར་བཅུག །དེ་ནས་ཉོན་མོངས་དེ་ངོས་ཟིན་པར་བྱས་

ཏེ་གཉེན་པོ་བསྟེན་ན། ཡེངས་ནའང་ངོས་ཟིན་པའི་གནད་ཡོད་ཚུལ་སོགས་
གསུངས།

གསུམ་པ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བློ་སྦྱང་བ་ལ་གསུམ།

ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པ།
བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ། སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་
ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་

པས་ཀུན་ནས་བསླངས། ལྷག་པའི་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་འབད་པས་རང་གཅིག་པུས་

ཐར་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཙམ་དང་འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་ཙམ་འབྱུང་ཡང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

533

མི་ཆོག་སྟེ། སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་མ་སྤངས། ཐོབ་བྱ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པས་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་ཡང་ཉི་ཚེ་བ་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང༌། སླར་

ཐེག་ཆེན་ལ་གཞི་ནས་འཇུག་དགོས་ལ། དེ་ནི་ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་
དོན་སྒྲུབ་ཚུལ་ལ་མཐུ་མེད་པའི། །ཐེག་པ་གཉིས་པོ་གཏན་དུ་སྤང་བྱས་ཤིང༌། །ཐུབ་

རྒྱལ་ཐེག་པ་སྙིང་རྗེས་བསྟན་པ་ལ། །གཞན་ཕན་རོ་གཅིག་རང་བཞིན་དེ་དག་
འཇུག །ཅེས་དང༌། དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བས། རབ་བརྒལ་གཅིག་ལ་བརྫེ་བཅང་གཉིས་
མིན། །དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་ལམ་འཇུག །ཅེས་པ་ལྟར་ཆུ་གཅིག་ལ་བརྒལ་

ཐེངས་གཉིས་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་ལྟར་འགྱུར་ལ། དེར་མ་ཟད་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་
ཞི་བདེའི་དབྱིངས་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ན་བདེ་བའི་ཉམས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་

པ་ཡོད་པས། དེ་ལས་སླར་མི་ལྡང་སྙམ་ནས་དེ་ལ་བསྐལ་པ་མང་པོའི་བར་མཉམ་

པར་བཞག་སྟེ། དེའི་ཡུན་རིང་ཐུང་དམྱལ་བ་ན་གནས་པ་འགའ་ཞིག་དལ་འབྱོར་
ཐོབ་ཅིང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་ནས་འཚང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཚོད་ཙམ་དུ་སྡོད་
པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ལ་འགྱངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ན་ཐེག་ཆེན་
རིགས་ཅན་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་ཏེ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་ལས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཐོས་ནས་བག་ཆགས་བཞག་ཅིང་ལོག་ལྟ་སྐྱེས་ཏེ་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ན། འཚང་རྒྱ་བར་མྱུར་བ་ལ་དེ་བཟང་བ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྔོན་ཉན་ཐོས་འོད་སྲུང་གིས་

ཐེག་དམན་གྱི་ཆོས་བསྟན་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་འཐོབ་རྒྱུའི་དགེ་སློང་དྲུག་ཅུ་ལ་འཇམ་
དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་སྔོན་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་བསྟན་པས་བློར་མ་ཆུད་
པར་ལོག་ལྟ་བྱས་ཏེ། དམྱལ་བར་སྐྱེས་པ་འོད་སྲུང་གིས་སྟོན་པ་ལ་ཞུས་པ་ན། སྟོན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

534

པས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་ཐབས་མཁས་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ལེགས་པར་གསུངས་པ་
བཞིན་དུ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་རྣམས་ཞི་མཐར་མཉམ་གཞག་སྐབས་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་བསྐུལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ལ་བཙུད་ནའང༌། སྔར་ཞི་བདེའི་རོ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་གོམས་ཆེས་པས། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་མི་བརྩོན་ཞིང༌།

བརྩོན་ཀྱང་རང་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བས་སྙིང་རྗེ་སོགས་སྐྱེ་དཀའ། མཆོག་ཟུང་
གིས་སྟོན་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བསྟན་པ་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་
བ་འདུག་ཀྱང་བདག་ཅག་ནི་སྡོང་དུམ་མེས་ཚིག་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་པས་ཅི་བྱར་མི་

འདུག་ཅེས་གསོལ་བར་གསུངས་པ་འཕགས་པ་ཤྭ་རིའི་བུ་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་པའི་ཉན་ཐོས་
ཡིན་པས་དེ་འདྲ་མི་འབྱུང་ཡང༌། ཉན་ཐོས་རང་མཚན་པ་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་
གསུངས་པ་བཞིན་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་བར་ཆད་ཆེ། དེས་ན་རང་རེས་ངེས་འབྱུང་གི་བློ་
ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་ངེས་པར་འཇུག་དགོས། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་བློ་སྦྱངས་པ་ནི། ངེས་འབྱུང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་ཡིན་གྱི་

ལམ་དངོས་ལ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་མིན་ནོ། །ལམ་གྱི་དངོས་གཞི་ནི། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་སྟེ། ཆུང་འབྲིང་གཉིས་སྔོན་འགྲོ་དང༌། སྤྱོད་པ་སྤྱི་བསླབ་ནི་

མཇུག་བསྡུ་ཡིན།

དེས་ན་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་སློབ་པ་ལ་དང་པོ་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་
དུ༑ འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་ཕན་ཡོན་སྔོན་དུ་བླངས་ནས་
འཆད་པ་ཕྱག་ལེན་དུ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་ན་འདི་ལ་བཅུ། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་

སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ནར་བསྟན་པ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

535

རྒྱལ་བའི་སྲས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཐོབ་པ། ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་

གྱིས་ནོན་པ། མཆོད་པའི་ཞིང་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ། ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བདེ་བླག་ཏུ་
རྫོགས་པ། སྡིག་སྒྲིབ་མྱུར་དུ་སྦྱང་བ། ཅི་བསམ་པ་འགྲུབ་པ། གནོད་པ་དང་བར་
ཆད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པ། ས་ལམ་ཐམས་ཅད་མྱུར་དུ་རྫོགས་པ། འགྲོ་བའི་བདེ་སྐྱིད་
མ་ལུས་པ་འབྱུང་བའི་ཞིང་སར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲལ་དུ་
ཆུད་མི་ཆུད་ཀྱང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་ཀྱིས་བྱེད་པ་
ཡིན། རྗེ་བླ་མས་ཀྱང༌། ཆོས་ཐེག་ཆེན་ཡིན་པས་མི་ཆོག་གི །གང་ཟག་ཐེག་ཆེན་
པར་ཚུད་པ་ཞིག་དགོས། ཐེག་ཆེན་པར་བྱེད་པ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉིད་ལ་

རག་ལས་པས་སེམས་དེ་གོ་བ་ཙམ་ལས་མེད་ན་ཐེག་ཆེན་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་རྒྱུད་ལ་མེད་ན་རྒྱུད་
རྒྱལ་མཐར་ཐུག་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ལྟ་བུའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཉམས་སུ་བླངས་
ཀྱང་འཚང་རྒྱ་རྒྱུ་ལྟ་ཞོག །ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཙམ་དུའང་ཞུགས་མི་ཐུབ། དེ་ཕར་ཞོག །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སུའང་མི་འགྲོ་ལ། སེམས་འདི་ཡོད་ན་མ་ཎི་ཚར་
གཅིག་བཏོན་པའང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་སུ་འགྲོ། འཚང་རྒྱ་བའི་རྒྱུར་འགྲོ་སྟེ། རིན་

ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། བདག་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིས། །བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
འདོད་ན། །དེ་ཡི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བརྟན་དང༌། །ཞེས་གསུངས། སེམས་འདི་མེད་ན་ནི། གསང་སྔགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་བསྒོམ་པ་ལྷ་ཁང་
ལ་ལྟད་མོ་བལྟ་བ་ལྟ་བུ་དང༌། རྫོགས་རིམ་བསྒོམ་སྟེ། རྔུབ་དང་དགང་དང་གཞིལ་བ་

དང༌། །ཞེས་པ་ལྟར་རླུང་སྦྱོར་སོགས་བྱེད་པའང་སྦུད་པ་བུས་པ་ལྟ་བུ་ལས་མི་འོང༌།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

536

གསང་སྔགས་ཀྱི་མྱུར་ཁྱད་ཀྱང་སེམས་འདི་ལྷག་ཏུ་བཏང་བ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན།

ལྕང་སྐྱ་རོལ་རྡོར་གྱིས། ཕུར་ལྕོག་ངག་དབང་བྱམས་པ་ལ་ཆོས་གསན་ཏེ།
བླ་མ་བྱམས་པས་དབང་ཆེན་གནང་བ་ནའང༌། དབང་བཤད་དུ་ལམ་རིམ་

ཤ་སྟག་གནང་བ་ལ།
གཞན་གྱིས་བལྟས་ན་གསང་སྔགས་ཀྱི་གསུང་བཤད་བྱེད་རྒྱུ་མེད་པ་ལྟར་
སྣང་མོད། ཁོང་གི་དེ་ལམ་གྱི་གནད་མཁྱེན་པའི་གསུང་ཡིན་ཞེས་བསྔགས་པ་
མཛད། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མེད་པའི་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་རྒྱུན་ཞུགས་
ཐོབ་པའི་གཏམ་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་གསན་པས། ཡ་མཚན་དུ་མཛད་ནས། ངའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མེད་པས་ལན། ཧེ་བཛྲ་བསྒོམ་པ་དམྱལ་བར་འགྲོ་བ་ཡང་ཡོད་གསུངས་པ་རེད། ད་དུང་དེ་ཡང་དྲག་ཤོས་ཡིན་གྱི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་མེད་
ན༑ ཡི་དམ་ཁྲོ་བོ་མང་པོའི་སྔགས་འདོན་འདོན་སྒྲུབ་སྒྲུབ་མང་ན། གདུག་འདྲེ་དང་དམྱལ་བ་སོགས་སུ་སྐྱེ་བའང་མང་ཞིང༌། ཆུ་ཤུར་གྱི་གཞི་བདག་ཀྱང་སྔར་བསྙེན་
ཆེན་བཏང་བ་ཞིག་གཞི་བདག་ཏུ་སྐྱེས་ཚུལ། གོང་གི་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་པའི་ཀྱཻ་རྡོར་
གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡོད་ན་ཚེ་དེར་འཚང་རྒྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་ཁོ་ལ་འཚང་རྒྱ་རྒྱུའི་ཚོད་དུ་ཐེག་དམན་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་སེམས་དེ་མེད་པས་ལན།
ཆོས་ཟབ་ཅེས་པ་དེ་འདྲ་ལ་ཟེར། གཞན་ཡང་སྔར་བཤད་པའི་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ཙ་ན་
ཀྱའི་བྱུང་བ་དང༌། རྒྱ་གར་ན་གཤིན་རྗེ་གཤེད་སྒྲུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་གདུག་

འདྲེར་སྐྱེས་ཏེ་བོད་དུ་འོངས་པར་ཇོ་བོས་གཏོར་མ་བྱིན་ནས་ཕར་བསྐྲད་པ་དང༌། འཕན་པོའི་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་ཡི་དྭགས་ཡི་དམ་གྱི་གཟུགས་ཅན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

537

ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་སྔར་གྱི་ཉེ་གནས་ལ་གསུར་བསྒུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཡིན། ད་

ལྟའང་ཕལ་ཆེར་གྱིས་ཡི་དམ་གྱི་ཞལ་གཟིགས་དང་མངོན་ཤེས་རྫུ་འཕྲུལ་སོགས་
ལ་རྩིགས་ཆེ་བར་བྱེད་ཀྱང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མེད་ན་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བའང་
ཡོད། དེས་ན་མངོན་ཤེས་རྫུ་འཕྲུལ་གང་དང་ལྡན་ཡང་ཕན་མི་ཐོགས། སེམས་འདི་ཡོད་ན་ནི་གཞན་ཅི་ལའང་མ་བརྩོན་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བ་བྱུང་བ་ཡིན་

ཏེ༑ མདོ་སྔགས་གང་གི་སྐབས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་སེམས་འདི་ཡོད་
མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ། འདིས་ཟིན་ན། དུད་འགྲོ་ལ་ཟན་ཆངས་གཅིག་བྱིན་པ་ཚུན་
དང༌། ཀུན་སྤྱོད་ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་ཀྱང་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ལ། བྱང་
སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ནི། མི་དགེ་བའང་འདིས་ཟིན་ནས་དགེ་བར་བསྒྱུར་
ནུས་པ་ཡིན། འདི་མེད་ན་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ན། ཐེག་
པ་གསུམ་གའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་འགྲོ་བས་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ནི་བླ་མེད་
བྱང་ཆུབ་ཁོ་ནའི་རྒྱུར་འགྱུར་བས་ཕ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྔ་མ་ལ་ཡུམ་ཡང་
ཟེར། མདོར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཞིག་དོན་དུ་མི་གཉེར་ན་མ་གཏོགས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་དུ་བྱ་དགོས་ཏེ། ཐེག་
གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་སོགས་ལེགས་པ་ཅི་ཡོད་ཐམས་ཅད་ཕར་དེད་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་བྱུང༌། རང་རེ་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་གང་ཡིན་དྲིས་ན་རྟ་མགྲིན་ཡིན།

ཕྱག་རྡོར་ཡིན། འཇིགས་བྱེད་འདྲ་འདོན་གྱིན་ཡོད་ཟེར་མོད། ཕལ་ཆེ་བ་ནི་ཉོན་
མོངས་དུག་གསུམ་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་དུ་བྱེད་པ་མང་ངོ་། །ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་ཀྱང་
སྔར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཀྱང་དེས་ཐུགས་མ་ཚིམ་པར་སེམས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

538

རིན་པོ་ཆེ་འདིའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚོར་གྲུ་གཟིངས་བཅས་ཏེ་ཟླ་བ་བཅུ་གསུམ་གྱི་རིང་

དཀའ་བ་སྤྱད་དེ་བྱོན། བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་ལ་འདིའི་གདམས་ངག་ཡོངས་རྫོགས་
གསན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་དང༌། དེ་སྟོན་པའི་བླ་མ་ལ་
བླ་མ་གཞན་ལས་གུས་ཞབས་ཆེ་བར་མཛད། གཞན་ལྟ་བ་ནི་གསེར་གླིང་པ་སེམས་
ཙམ་ཡིན་པས་དམའ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་རེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་ཉིད་

རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཨེ་ཐུབ་བལྟ་དགོས་ཏེ། སེམས་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་ད་རེས་ལས་ལྷག་
པ་འབྱུང་དུ་མེད་ཅིང༌། ཆོས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་གི་གདམས་པ་གཅིག་ལ།
ཆོས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་མེད་པས། དེ་ལྟ་བུ་དང་
མཇལ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་མ་བྱུང་ན་ཤིན་ཏུ་ཕངས་

པ་ཡིན། ཕྱོགས་ཕན་ཚུན་དུ་མི་ཚེ་གཅིག་ལ་འཚོ་བ་རྡེའུའི་བཅུད་ལེན་གྱི་དཀའ་

ཐུབ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས། ཆོས་པའི་ཡང་རྩེར་རློམས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་
ལ་གལ་ཆུང་དུ་སོང་སྟེ་རྫོགས་བྱང་དུ་བགྲོད་པའི་ལམ་ལས་གོལ་བ་མང་པོ་མཐོང་
ཆོས་སུ་ཡོད། རང་རེའང་རབ་ན་སེམས་འདི་རྒྱུད་ལ་བཅོས་མིན་ཞིག་བསྐྱེད་ཐུབ་
པ༑ དེ་མ་བྱུང་ན་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་མྱོང་བ་ཐོན་པ།
དེའང་མ་བྱུང་ན་ཉམས་འོག་ཏུ་ཚུད་པ་ཙམ་ཨེ་འབྱུང་བལྟ་དགོས་ཀྱི། འདི་

ལ་ཐུན་གཅིག་གི་རིང་དམིགས་སྐོར་མི་སྐྱོང་བར། ལྷ་བསྒོམ་སྔགས་བཟླས་ཁོ་ན་
ལ་བརྩོན་པ་ནི་ངལ་བ་དོན་མེད་དེ་ཧ་ཅང་ཕངས་པ་ཡིན་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་སྐྱེས་གྱུར་ན་སྐད་ཅིག་གིས། །འཁོར་བའི་
བཙོན་རར་བསྡམས་པའི་ཉམ་ཐག་རྣམས། །བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྲས་ཞེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

539

བརྗོད་བྱ་ཞིང༌། །ཞེས་དང༌། དེ་རིང་སངས་རྒྱས་རིགས་སུ་སྐྱེས། །སངས་རྒྱས་སྲས་
སུ་ད་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱལ་བའི་སྲས་སུ་འགྲོ་མི་འགྲོ་འདི་ལ་རག་ལས་ཏེ༑ དེ་
མ་སྐྱེས་ན་མངོན་ཤེས་རྫུ་འཕྲུལ་ལྡན་པའམ། རིག་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པ། སྟོང་ཉིད་

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ། ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་པ་སོགས་ཡིན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་དང༌། རྒྱལ་བའི་སྲས་མིན་ཞིང༌། ཐེག་ཆེན་པའི་གྲས་སུའང་མི་ཚུད་ལ།
སེམས་འདི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན། དེ་ཁྱི་ཕག་སོགས་དུད་འགྲོ་དང༌། ཡོན་ཏན་གཞན་
མེད་པའི་གླེན་པ་བོང་བུ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཐེག་ཆེན་པའི་གྲས་སུ་ཚུད། བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་སྐབས་ས་གཡོ་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཞུགས་ཁྲི་
གཡོ་བ་སོགས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནི་ས་ཆེན་པོ་འདི་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་དབང་
ལས་གྲུབ་ཅིང༌། བྱང་སེམས་སྐྱེས་པ་དེས་སེམས་ཅན་མང་པོ་འདྲེན་ཅིང་འཁོར་བ་

ལ་བསྒུལ་བསྐྱོད་ཐོངས་པས་ས་འདིས་མ་བཟོད་པར་གཡོས་པ་ཡིན། སེམས་དེ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་རེ་བྱུང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྤུན་ལྟར་དགོངས་ཤིང༌། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ། འཁོར་བསྒྱུར་ལ་སྲས་གསར་པ་རེ་
འཁྲུངས་པ་ལྟ་བུའི་ཐུགས་དགྱེས་པ་འབྱུང་བས་རྒྱལ་བའི་སྲས་སུ་འགྲོ། སེམས་དེ་
དང་ནམ་བྲལ་བ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲལ་ནས་བུད་པ་ཡིན། རང་རེས་སྔོན་ཆད་མངོན་
ཤེས་རྫུ་འཕྲུལ་མང་པོ་ཐོབ་ཀྱང་ཕུགས་སུ་ཕན་པ་གང་ཡང་མ་བྱུང་བས་དེ་ལས་བྱང་
ཆུབ་ལམ་རིམ་ལ་གོ་བ་ཆགས་པ་དགའ་བ་ཡིན། མངོན་ཤེས་རྫུ་འཕྲུལ་ནི་དཀོན་ལ་
དོན་ཆེ་བ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། སྐྱེ་བ་རེ་འཕོས་ཏེ་བར་དོར་སླེབས་རེས་བཞིན་འཐོབ་
འོང་གསུངས།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

540

གསུམ་པ་ནི། སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། རྒྱ་མཚོའི་ནོར་བུས་འཛམ་བུ་
གླིང་འདིའི་མཆིང་བུ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་བཞིན་དུ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་དེས་ཉན་རང་གི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་

གསུངས། བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཆུང་ངུས་བློན་

པོའི་ཚོགས་རྒན་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་བཞིན་དང༌། མཁའ་ལྡིང་གི་ཕྲུ་

གུས་ཀྱང་བྱའི་ཚོགས་གཞན་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་བཞིན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་
ལ་སྐྱེས་པའི་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་ཉན་རང་གི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་
ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་གསུངས་ལ། དེའང་ལྷག་པའི་བསམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན།

དེ་བཞིན་དུ་རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཆག་ཀྱང༌། རྡོ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ།

གསེར་གྱི་རྒྱན་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཅིང༌། དབུལ་བ་སེལ་བ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཏེ་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་མི་ནུས་པས་ཀྱང༌། དེའི་རྒྱུད་
ཀྱི་སེམས་དེའི་མཐུས་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཞེས་པའི་མིང་མི་འདོར་ཞིང༌། དགེ་བའི་

ཚོགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང༌། ཉན་རང་གི་ཚོགས་
ཀྱི་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཡང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ལ། འཁོར་བའི་དབུལ་བ་སེལ་བར་

གསུངས་སོ། །དེས་ན་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་སྙིང་པོ་ངོས་འཛིན་ན་འདི་
ཉིད་ལས་མེད། ཇོ་བོ་རྗེ་ལྷ་ཅིག་གིས་ཀྱང༌། ཚེ་འདི་བློས་ཐོངས། བྱམས་སྙིང་རྗེ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒོམས་བྱ་བ་ཁོ་ན་གསུང་བ་ཡིན།

བཞི་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ན། འཇིག་རྟེན་ལྷ་མིར་བཅས་

པས་ཕྱག་བྱར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་ལྷ་དང་བཅས་པའི་མཆོད་པའི་ཞིང་མཆོག་ཏུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

541

འགྱུར་ལ། སེམས་དེ་ཡང་དུས་ཐུང་ངུ་རེ་ལ་སྦྱངས་པས་མི་སྐྱེ་སྟེ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་
ཀྱང་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྦྱང་བར་མཛད། འགའ་ཞིག་གིས་ལྷ་བསྒོམ་སྔགས་བཟླས་
ཙམ་ལའང་ལོ་མང་པོར་བརྩོན་འགྲུས་བྱེད་པ་ལ་ལྟོས་ན། རང་རེས་འདི་ལ་དཀའ་

ལས་བྱས་ཀྱང་བྱེད་རིན་ཆོག་པ་ཡོད། བཀའ་གདམས་གོང་མས་ཀྱང་བསྒོམ་རྒྱུའི་

ལྷ་གཟུགས་རེ་དང༌། འདྲེན་རྒྱུའི་སྔགས་རེ་ཀུན་ལ་ཡོད་དེ་བསམ་རྒྱུའི་ཆོས་ཤིག་

མེད་པས་ལན་པར་གསུངས། དེས་ན་སེམས་འདི་ལ་བག་ཆགས་འཇོག་ཐུབ་པ་ཙམ་བྱུང་ཡང་གནད་ཆེ་སྟེ། སྔར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་སྒྲ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་ངང་

པ་ལྔ་བརྒྱ་ལྷར་སྐྱེས་ནས་བདེན་པ་མཐོང་བ་དང༌། རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲ་ལ་སྟོང་ཉིད་
ཀྱི་བག་ཆགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡོད་པས། གདུགས་ཚོད་གཅིག་གི་སྐབས། འཇམ་

དབྱངས་ལ་གོས་གསེར་སྲང་སྟོང་རི་བ་ཞིག་ཕུལ་བས། དེ་འབུལ་བའི་ཡུལ་མ་རྙེད་
པར་སྟོང་པར་ཡལ་བ་ན། རྒྱལ་པོ་རང་གིས་གྱོན་པས་རང་ཉིད་ཀྱང་ཡལ་ཏེ་སྟོང་ཉིད་

རྟོགས་པ་བྱུང་བའང་སྔོན་བག་ཆགས་བཞག་པའི་མཐུ་སད་པ་ཡིན། སེམས་འདི་
སྐྱེས་པ་ན་ཚངས་པ་དང༌། བརྒྱ་བྱིན་སོགས་ཀྱང་འོངས་ནས་མཆོད་ཅིང༌། སྐུ་ལུས་
ལ་མདངས་བསྐྱེད། དེའི་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་གྲོགས་བྱེད། རྫོགས་པའི་

སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་དང༌། དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་གུས་པ་མཛད་པར་
གསུང་སྟེ། མདོ་ལས་ཀྱང་ཟླ་བ་ཚེས་པ་ལ་ཕྱག་བྱ་ཡི། ཉ་བ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་
བཞིན་དུ་གང་དག་ང་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཕྱག་
བྱ་ཡི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

542

དཔའ་ཤིང་རྟར་ཞུགས་ནས་འདོད་ཡོན་ལྔ་ལ་དགའ་མགུར་སྤྱོད་ཅིང་རྩེ་སྟེ་དེའི་ཤིང་

རྟ་འདྲེན་པ་གཞན་མེད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤིང་རྟ་འདྲེན་པའི་ཐག་པ་དབུ་ལ་

བཞེས་པར་གསུངས་ཤིང༌། འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལྟ་བུས་ཉེར་ཞིའི་དབྱིངས་ལ་
བསྐལ་པར་མཉམ་གཞག་ཏུ་གནས་ཀྱང༌། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བཀུར་སྟི་
མི་མཛད་པར་གསུངས་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ཟས་བསོད་པའི་ཕུད་འཇམ་དཔལ་ལ་མ་ཕུལ་བས་ལྷུང་བཟེད་སར་ནུབ་པའི་སྔོན་བྱུང་བཅས་
གསུངས།
ལྔ་པ་ནི། སྙུག་རུམ་པས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་གཅིག་སྐྱེ་རུ་བཏུབ་ན་
དང་པོ་ཚོགས་ཁོ་རང་གིས་གསོག །སྒྲིབ་པ་ཡང་ཁོ་རང་གིས་སྦྱོང༌། བར་ཆད་ཀྱང་
ཁོ་རང་གིས་སེལ། ཞེས་དང༌། རྗེ་བླ་མས། ཚོགས་གཉིས་ཀུན་ལ་གསེར་འགྱུར་རྩི་ལྟ་བུ། །རབ་འབྱམས་དགེ་ཚོགས་སྡུད་པའི་བསོད་ནམས་གཏེར། །ཞེས་གསུངས་པ་
བཞིན། ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བདེ་བླག་ཏུ་གསོག་ལ། གསེར་འགྱུར་རྩི་ཡི་རྣམ་པ་

མཆོག་ལྟ་བུ། །མི་གཙང་ལུས་འདི་བླངས་ནས་རྒྱལ་བའི་སྐུ། །རིན་ཆེན་རིན་ཐང་

མེད་པར་བསྒྱུར་བས་ན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་རབ་བརྟན་ཟུངས། །ཞེས་དང༌། དགེ་བ་གཞན་ཀུན་ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་ནི། །འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ནས་ཟད་པར་
འགྱུར་བ་ཉིད། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ལྗོན་ཤིང་རྟག་པར་ཡང༌། །འབྲས་བུ་འབྱིན་པས་
མི་ཟད་འཕེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་པ་ལ་འདི་ལས་ལྷག་པ་མེད་དེ། སེམས་འདིས་མ་ཟིན་པར་སེམས་ཅན་
འབུམ་ཕྲག་གཅིག་ལ། བསྐལ་པ་འབུམ་ཕྲག་མང་པོར་སྟོང་གསུམ་ནོར་གྱིས་བཀང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

543

སྟེ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ཡང་འབྲས་བུ་ཟད་དུ་ཡོད་ལ། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མིན་ཞིང༌།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་ཡང༌། སེམས་འདིས་ཟིན་ནས་དུད་འགྲོ་ལ་ཟན་
ཆངས་གཅིག་སྦྱིན་པ་ཙམ་ཡང་འབྲས་བུ་ཟད་དུ་མེད་ཅིང༌། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
དང་སངས་རྒྱས་པའི་རྒྱུར་འགྲོ། སེམས་འདིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སྤོས་རྐང་གཅིག་

ཕུལ་བ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་སྤོས་ཕུལ་བའི་ཕན་ཡོན་ཡོད་པར་
གསུངས། དེས་ན་སེམས་དེས་ཟིན་པས་མ་ཎི་ཚར་གཅིག་བཏོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་
གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཕན་ཡོན་འཐོབ། སྔོན་སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་སྐབས།
དབུལ་པོ་གཅིག་གིས་སེམས་དེས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་མར་མེ་ཀོང་བུ་ཆུང་ངུ་གང་
ཕུལ་བ། ཀུན་དགའ་བོས་བསད་མ་ནུས་པ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྐལ་པའི་འཐོར་རླུང་གིས་ཀྱང་གསོད་མི་ནུས་པར་གསུངས་པའང༌། བསོད་ནམས་འཕེལ་
བས་ཡིན། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང༌། གང་ནས་བཟུང་སྟེ་སེམས་ཅན་ཁམས། །མཐའ་ཡས་རབ་ཏུ་སྒྲོལ་བའི་ཕྱིར། །མི་ལྡོག་པ་ཡི་སེམས་ཀྱིས་སུ། །སེམས་དེ་ཡང་དག་
བླངས་གྱུར་པ། །དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་གཉིད་ལོག་གམ། །བག་མེད་གྱུར་ཀྱང་བསོད་
ནམས་ཤུགས། །རྒྱུན་མི་ཆད་པར་དུ་མ་ཞིག །ནམ་མཁའ་མཉམ་པར་རབ་ཏུ་

འབྱུང༌། །ཞེས་པ་ལྟར་འཇུག་སྡོམ་བླངས་ནས་བཟུང༌། གཉིད་ལོག་པའམ་བག་མེད་
པར་གྱུར་ཀྱང་དགེ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་ལ། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་ཀླད་ནད་
ཙམ་བསལ་འདོད་བསྐྱེད་ཀྱང༌། ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཡོད་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ནད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལས་སྒྲོལ་འདོད་ཀྱི་བློ་བསྐྱེད་པ་ནི་བསོད་
ནམས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ཆེ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀླད་ནད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

544

ཙམ། །བསལ་ལོ་སྙམ་དུ་བསམས་ན་ཡང༌། །ཕན་འདོགས་བསམ་པ་དང་ལྡན་ཏེ༑ །བསོད་ནམས་དཔག་མེད་ལྡན་འགྱུར་ན༑ །སེམས་ཅན་རེ་རེའི་མི་བདེ་བ། །
དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསལ་འདོད་ཅིང༌། །རེ་རེའང་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་
དུ༑ །སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་སྨོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་དང༌། འགྲོ་བ་ཉུང་ཟད་ནར་མའི་ཟས་

སྦྱོར་བ། །སྐད་ཅིག་ཟས་བཅས་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང༌། །བརྙས་བཅས་ཉིན་ཕྱེད་
འགྲངས་པར་བྱེད་པ་ཡང༌། །དགེ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྐྱེ་བོས་བཀུར། །སེམས་ཅན་
གྲངས་མཐའ་ཡས་ལ་དུས་རིང་དུ། །བདེ་བར་གཤེགས་ཀྱི་བདེ་བ་བླ་ན་མེད། །ཡིད་

ལ་བསམ་པ་མཐའ་དག་རྫོགས་བྱེད་པ། །རྟག་ཏུ་སྦྱིན་པ་ལྟ་ཞིག་སྨོས་ཅི་

དགོས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན། མདོར་ན་སེམས་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་དགེ་བ་གང་བྱས་ཀྱང༌། དེའི་ཕན་ཡོན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པར་འབྱུང་གསུངས།
དྲུག་པ་ནི། སྡིག་པ་དག་པ་ལའང་འདི་ལས་ལྷག་པ་མེད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་
ལས། སྡིག་པ་སྟོབས་ཆེན་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ། །དེ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
མིན་པ། །དགེ་གཞན་གང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར།
བཤགས་པ་གཞན་གྱིས་མི་འདག་པའི་སྡིག་སྒྲིབ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའང༌། འདི་སྐྱེས་པས་
ཟད་པར་འགྱུར་ཏེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་དགེ་
བ་ལས་སྙིང་རྗེ་ལན་ཅིག་བསྐྱེད་པ་དེ་སྡིག་སྒྲིབ་སྦྱོང་བ་ལ་ཆེས་ལྷག་པ་བྱུང་ཚུལ།
གཞན་ཡང༌། སྡིག་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་བྱས་ན་ཡང༌། །དཔའ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིགས་

པ་ཆེན་པོ་ལྟར། །གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུད་ཀྱིས་སྒྲོལ་འགྱུར་བ༑ །དེ་ལ་བག་ཅན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

545

རྣམས་ཀྱིས་ཅིས་མི་བརྟེན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སེམས་དེ་ཡོད་ན་སྡིག་སྒྲིབ་
དང་དེའི་འབྲས་བུ་འཇིགས་པའི་འཕྲང་གང་དུ་འགྲིམ་པ་ནའང༌། གྲོགས་དཔའ་བོ་
ཆེན་པོ་དང་མཉམ་དུ་འགྲོགས་པ་ལྟར་འཇིགས་པ་མི་འབྱུང་ཞིང༌། དེས་ནི་དུས་

མཐའི་མེ་བཞིན་སྡིག་ཆེན་རྣམས། །སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ངེས་པར་སྲེག་པར་
བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་སྡིག་པའི་ཕུང་པོ་ཇི་ལྟར་ཆེ་ཡང་བསྐལ་པའི་མེས་བུད་ཤིང་སྲེག་
པ་བཞིན་དུ་འདག་པར་བྱེད་དེ། དེའི་ཕྱིར། སྡིག་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པ་ལའང༌།
སེམས་འདི་དང་མ་འབྲེལ་བ་སྡིག་སྦྱོང་གཞན་ལ་ལོ་བརྒྱར་བརྩོན་པ་ལས། འདི་ཉིད་
ཐུན་གཅིག་བསྒོམ་པ་མཆོག་ཡིན།
བདུན་པ་ནི། སེམས་འདི་སྐྱེས་པ་ན་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་
ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་འགྲུབ་སྟེ། དོན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མི་འདོད་པ་སྡུག་བསྔལ་སྤོང་བ་དང༌། འདོད་པའི་བདེ་བ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། སྤྱོད་འཇུག་ལས། འདིས་ནི་ཚད་མེད་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི། །བདེ་མཆོག་
བདེ་བླག་ཉིད་དུ་ཐོབ་པར་གསུངས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཞན་ཡང་སེམས་
འདི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ན་རྒྱུད་སྡེ་སོགས་ནས་བཤད་པའི་རིག་སྔགས་དང་ལས་ཚོགས་
མི་ཕལ་དང་ཕལ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚེགས་མེད་པར་འགྲུབ་མོད།
ངེད་ཚོས་མདོ་དང༌རྒྱུད་སྡེ་བེའུ་བུམ་སོགས་ལས་བཤད་པའི་ཆར་འབེབས་སེར་སྲུང་སོགས་ལས་ཕྲན་ཚེགས་རྣམས་ཀྱང་བཤད་པ་བཞིན་མི་འགྲུབ་པ་འདི་དག་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མེད་པས་ལན། དེས་ན་རང་གཞན་གྱི་ན་ཚ་སོགས་བར་ཆད་སེལ་ཞིང་ནུས་པ་ཆེ་བར་འདོད་ན། སེམས་འདི་བསྐྱེད་དགོས་ཀྱི། ལས་མི་འགྲུབ་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

546

དེ་དག་ལས་ཚོགས་སྟོན་པའི་མན་ངག་གིས་ལན་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་བྱ་མི་རུང༌། དེར་མ་
ཟད་ཧཱུཾ་ཧཱུཾ་ཕཊ་ཕཊ་སོགས་སྔགས་དང་རྫས་སོགས་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་ཀྱི། བདེན་
ཚིག་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་སྟེ། བྱང་སེམས་རྟག་ཏུ་ངུས་བདེན་ཚིག་གིས་སྐུ་ལུས་
གསོས་པ་དང༌། ལྷ་སར་གཙང་ཆུ་ཤོར་བ་སུས་ཀྱང་བཟློག་མ་ནུས་པའི་ཚེ་རྗེ་སྨོན་
ལམ་དཔལ་བས་སྨོན་ལམ་དཔལ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ན། བདེན་པ་འདིས་ཆུ་ཁྱོད་ཕར་མྱུར་དུ་ལྡོག་ཅིག །ཅེས་པ་རྡོ་ལ་བྲིས་ནས་ཆུ་འགྲམ་དུ་བསྐྱལ་
བས་དེ་མ་ཐག་ཆུ་བོ་ཕར་ལོག་པ་བྱུང་བའང་བདེན་ཚིག་ཙམ་གྱིས་བཟློག་པ་ཡིན།

དེའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ནས་མ་མཐའ་ལས་
ཚོགས་ཕྲ་མོ་ཞིག་ཡན་ཆད་འདིས་འགྲུབ།
བརྒྱད་པ་ནི། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ལ་ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དང་ཚངས་
པ་བརྒྱ་བྱིན་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་སོགས་ཀྱིས་གཉིད་ཉལ་བའི་གནས་སྐབས་ཚུན་ཆད་
དུ་སྲུང་བ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་སྲུང་མ་ཉིས་འགྱུར་
གྱིས་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་སྲུང་བར་འགྱུར་བས། གནོད་པ་དང༌། གདོན་དང་བགེགས་སོགས་ཅིའང་མི་འབྱུང་ལ། སེམས་འདི་མེད་ན་ད་ལྟ་བསྐང་གསོ་རྔ་རོལ་
སོགས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་གདན་དྲངས་ཀྱང་འབྱོན་མི་འབྱོན་ངེས་པ་མེད། སེམས་
འདི་སྐྱེ་ན་རྒྱལ་པོ་རྣམ་ཐོས་སྲས་སོགས་རྒྱལ་ཆེན་སྡེ་བཞི་སྤྱན་མ་དྲངས་ཀྱང་བྲན་
བཞིན་དུ་བསྲུང་སྐྱོབ་བྱེད། སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། རྣམ་པར་མི་གདུང་བའི་

རྩི་ལུས་ལ་འཆང་ན། ནད་སོགས་ཀྱིས་གནོད་མི་ནུས་པ་དང༌། རྩིའི་རྒྱལ་པོ་ཆུ་
ཞེས་བྱ་བ་ལུས་ལ་བཅང་ན། སྦྲུལ་བྱེར་བ་དང༌། རྩིའི་རྒྱལ་པོ་གཞན་གྱིས་མི་ཐུབ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

547

པ་ལུས་ལ་འཆང་ན། དགྲས་མི་ཐུབ་པ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་ཡོད་ན་ཉོན་
མོངས་པའི་ནད་སོགས་ཀྱིས་མི་ཐུབ་པར་གསུངས་པ་དང༌། དགེ་བཤེས་ཁམས་ལུང་པ་འཕན་པོ་ཡུང་བའི་ཕུར་བྱང་སེམས་བསྒོམ་བཞིན་བཞུགས་སྐབས་ཡུལ་

དེའི་མི་མ་ཡིན་རྣམས་ཀྱིས་གནོད་སྐྱེལ་བར་བརྩམས་པ་ན། བཙན་ཞིག་གིས།

ཁོང་གིས་ཁོ་རང་ལས་ངེད་ཚོ་ལ་གཅེས་པར་བྱས་ནས་རྟག་ཏུ་ངུ་བཞིན་འདུག་

པས་གནོད་པ་སྐྱེལ་མི་ཕོད། ཅེས་སྨྲས་ཚུལ་དང༌། གཞན་ཡང་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་
ཅན་གྱིས་བདུད་དམག་བྱམས་པའི་མཐུས་ཕམ་པར་མཛད་པ། རྒྱལ་པོ་བྱམས་པའི་
སྟོབས་བཞུགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱུགས་རྫི་རྣམས་གནོད་སྦྱིན་ལྔས་མདངས་འཕྲོག་པར་མ་
ནུས་པ། པེ་ཧར་གྱིས་བུ་སྟོན་དང་བླ་མ་དམ་པ་གཉིས་ལ་ལྕགས་སྨྱུག་ཕུལ་ཞིང༌།
དངུལ་ཆུ་རྒྱལ་སྲས་པ་ལ་ཕུལ་མ་ནུས་པའི་རབས་དང༌། བུ་སྟོན་བསྙུན་སྐབས་
རྒྱལ་སྲས་རིན་པོ་ཆེ་གདན་དྲངས་ནས་དེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམས་པས་
ཕན་པའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་ལྟར་གནོད་པ་དང་བར་ཆད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པའི་ཕན་

ཡོན་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད། སེམས་འདི་བསྒོམས་པས་མི་མིན་གྱི་གནོད་པས་མི་
ཚུགས་པ་མྱོང་གྲུབ་ཡིན་བྱས་པས་ཆོག་གསུངས།
དགུ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མེད་པར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྐྱང་པས་ཡེ་
ཤེས་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་མི་ནུས་ལ། ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་ཤིང་

སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤང་བ་ནི། གཙོ་བོར་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་ཀྱི་མཐུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། སེམས་འདི་ཡོད་ན་གསང་སྔགས་ཀྱིས་ཚེ་
གཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་བར་ནུས་ཀྱང༌། འདི་མེད་ན་སྔགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

548

ལམ་ཆུང་ངུའང་འཐོབ་མི་ནུས། མདོར་ན་དགེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་རྩ་བ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་ཡོད་པས་ནི་བྱ་རོག་ལ་ཟས་ཁམ་གཅིག་བྱིན་པ་ཚུན་གྱི་དགེ་
བ་ཀུན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་གི་རྒྱུ་ཁོ་ནར་བསྒྱུར་ནུས་པས། ས་ལམ་མྱུར་དུ་
རྫོགས་པ་འོང་གསུངས།
བཅུ་པ་ནི། འཇུག་པ་ལས། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཐུབ་དབང་
སྐྱེས། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འཁྲུངས་ཤིང༌། །ཞེས་སོགས་ལྟར།
འཇིག་རྟེན་འདིའི་བདེ་སྐྱིད། ཉན་རང༌། འཁོར་བསྒྱུར་སོགས་ཐམས་ཅད་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་
འཁྲུངས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་འབྱུང་བས་ན། འགྲོ་
བའི་བདེ་སྐྱིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང༌། དེར་མ་ཟད་
ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྙིང་པོ། རྒྱལ་སྲས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་དམ་གྱི་

མཐིལ། གང་གི་མཐུས་གསང་སྔགས་ལ་ཁྱད་ཐོན་པར་བྱེད་པའང་སེམས་འདི་ཡིན།

དགེ་བཤེས་སྟོན་པས་མི་ཞིག་ལ་སྐུ་མཆེད་གསུམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དྲིས་པར། སོ་སོའི་
ཚུལ་ཞུས་པས། ངོ་མཚར་ཆེ། དེ་ཡང་གཅིག་ཡིན་གསུངས། ཁམས་པ་ལུང་པའི་

གནས་ཚུལ། ཁོང་གྲོག་པོའི་ཁར་བཞུགས་ནས་རེས་སྤྱན་ཟིམ་མེ་བ་དང༌། རེས་
བཤུམ་པ་འབའ་ཞིག་མཛད་ནས་བཞུགས་འདུག་ཞུས་པས་ཕྱག་ཐལ་མོ་སྦྱར།
ཆོས་བྱ་བ་ཁོང་གིས་བྱས་འདུག་གསུངས་ཏེ། བསྔགས་པ་མཛད་ཚུལ། དེས་ན་སྤྱོད་འཇུག་ལས། དམ་ཆོས་འོ་མ་བསྲུབས་པ་ལས། །མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་བྱུང་བ་

ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོའི་ཡང་སྙིང་ལྟ་བུ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

549

འདི་ཡིན་པས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་འདི་བསྐྱེད་ཐབས་ལ་གཞོལ་
བར་ཞུ་ཞིང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ཡོད་མེད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡོད་མེད་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པས། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཟབ་ཟབ་མོ་ཡིན་ཟེར་བ་གཞན་
རྣམས་རེ་ཞིག་བཞག་ནས། འདི་ལ་ནན་ཏན་མཛད་དགོས། འདི་ལྟ་བུའི་གནད་མ་

ཤེས་པར་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་གི་ཆོས་པ་མང་པོས་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་ཀྱང་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་དགོས་པར་གསང་སྔགས་ཀྱི་རིམ་གཉིས་བསྒོམ་སྟེ་ལམ་མྱུར་
མོར་བགྲོད་དུ་རེ་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཁྱིམ་པའི་ཁ་སྐད་དུ། སྐེ་འདོད་ལ་ལྦ་བ་མི་འདོད་
ཟེར་བ་དང་འདྲ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

མ་བསྐྱེད་པར་སངས་རྒྱས་པ་མེད་པས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་དགོས་པའི་སངས་

རྒྱས་ཤིག་ཡོད་ན་སྔར་མ་གྲགས་པ་ཞིག་འོང་ཉེན་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

གོ་འཕང་ཞིག་འདོད་ཕྱིན་ཆད་བྱང་སེམས་འདི་མེད་ན་མི་འབྱུང་ཞིང༌། འདི་དང་བྲལ་
ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པའི་རེ་བ་བྲལ་བ་ཡིན་པས་འདི་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་
དགོས། རེ་སྒོ་ཨ་ཙ་རས་རྗེ་སྒྲུབ་ཁང་པ་ལ། ཁྱེད་འོངས་པ་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གཏམ་སྟོད་ཁོག་ཡངས་སེང་ངེ་བ་རེ་བྱེད་དུ་ཡོད། གཞན་དེང་སང་གི་མི་ལ་གཏམ་

དེ་ཤོད་ས་མེད་གསུང༌། དེ་བཞིན་དུ་རང་རེ་ཁ་ཅིག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་
དཀའ་བས་མི་སྐྱེ་ཟེར་ནས་ཡར་ཕུད། ཁ་ཅིག་དེ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་བའི་ཡིན། དེ་
བས་ཟབ་པ་རིམ་གཉིས་སོགས་བསྒོམ་ཟེར་ཏེ་མར་ཕུད་ནས་དོན་དུ་ཉམས་ལེན་
བྱེད་མཁན་ཉུང༌། དེ་ནི་དཔེར་ན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རྒྱ་མཚོར་མི་བཙལ་བར་བ་
གླང་གི་རྨིག་རྗེས་ཀྱི་ཆུ་ལས་ཚོལ་བ་དང་འདྲ། རྗེ་བླ་མས་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

550

རྒྱལ་སྲས་དཔའ་བོ་རྣམས། །རིན་ཆེན་སེམས་མཆོག་ཐུགས་དམ་མཐིལ་དུ་

འཛིན། །ཅེས་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་དུ་བསྔགས་པ་བྱང་སེམས་འདི་ཁོ་ན་ཡིན། དེང་
སང་ཁ་ཅིག་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་ལྷ་རེ་ལ་བྱེད་ཟེར། ཁ་ཅིག་རྒྱ་ནག་སྐག་ཟློག་
དང༌། ཁ་མཆུ་ནག་པོ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་གཟུངས་སོགས་ལ་བྱེད་ཟེར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་བསྒོམ་པའི་སྐལ་བ་མེད་ན་སངས་རྒྱས་འཐོབ་དུས་མི་འོང༌། ཇོ་བོས་གསེར་
གླིང་པ་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌། ཕྱག་བསྙུང་སྐབས་འབྲོམ་ལ་ཁྱོད་
སེམས་བཟང་བས་འདི་ལ་བྱིན་རླབས་གྱིས་གསུངས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་

བསྔགས་བརྗོད་མཛད་པ་ཡིན། བླ་མ་དྷརྨ་རཀྵི་ཏ་དང་པོར་བྱེ་སྨྲའི་ལྟ་བ་འཛིན་ཀྱང་།
བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མཐར་དབུ་མ་པར་གྱུར་ཚུལ། ཇོ་བོ་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀར་

འཕྲིན་ལས་དར་རྒྱས་ཆེ་བ་ཡང་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མཐུ་ལས་བྱུང༌། བཀའ་གདམས་གོང་མའི་ཞལ་ནས། སེམས་འདི་མེད་ན་རྣ་རྩར་རྔ་བོ་ཆེ་བརྡུངས་ཀྱང་མི་གོ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོད་ཀྱང་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་
ཞེས་དང༌། བླ་མ་རཱ་ཧུ་ལ་གུཔྟས་ཀྱང༌། ཡི་དམ་གྱི་ལྷའི་ཞལ་མཐོང་བ་དང༌། མངོན་
ཤེས་དང་རྫུ་འཕྲུལ་ཐོབ་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་རི་རྒྱུད་ཙམ་ཡོད་པས་གར་ཡང་མི་ཕྱིན། བྱམས་སྙིང་རྗེ་སྒོམས་གསུངས། གཞན་ཡང་མདོ་ལས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང༌། སྐྱེས་བུའི་སྲོག་གི་དབང་པོ་དང༌། ལག་
པ་དང་ཡང་འདྲ་བར་གསུངས་པ་དང༌། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཐེག་མཆོག་ལ་མོས་ས་བོན་ཤེས་རབ་ནི། །སངས་རྒྱས་ཆོས་བསྐྱེད་མ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དཔེར་ན།
ཕ་ནི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དང༌། མ་ནི་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟར།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

551

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང༌། སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གའི་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཤེས་
རབ་སྟོང་ཉིད་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་དང་ཕྲད་ཀྱང་དེའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་འགྲོ། དེས་
ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མེད་པའི་ཕྱག་རྫོགས་དང༌། རིམ་གཉིས་བསྒོམ་པ། ལྷ་
ཚོགས་མང་པོའི་ཞལ་མཐོང་བ་སོགས་ལས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་གོ་བ་ཙམ་
ཆགས་པ་མ་འོངས་པ་ན་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་མྱུར་བས་དེ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། བསྟན་པ་
འདིའི་དམ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གྲུབ་པའི་ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་གསུང་གི་མཐིལ་

ལ༑ བྱམས་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒོམས་གསུངས་འདུག་ན། ལྷ་བསྒོམ་སྔགས་བཟླས་ཙམ་ལ་མི་རེ་བར་འདི་ལ་བརྩོན་པར་མཛད་དགོས། དེ་འདྲ་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྙིང་
པོ་འདི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་དོན་དུ་དཀའ་བ་སྤྱད་དེ། འདི་ལ་བརྩོན་ནའང་བརྩོན་རིན་

ཆོག་པ་ཡིན་ཞིང་བསྒོམ་ན་མི་སྐྱེ་བའང་མིན་ཏེ་འདུས་བྱས་སོ་ན་མི་གནས་པས་

ངེས་པར་སྐྱེ་ལ། དེ་ཡང་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་མ་བྱོན་གོང་བོད་དུ་སེམས་བསྐྱེད་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་འབོགས་ནས། ཆོ་གའི་འགོར། མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ། ཞེས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་གོ་ཆོད་པ་བྱེད་མཁན་བྱུང་ཡང༌། བྱང་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་ལ་བློ་སྦྱངས་དགོས་པ་ལས། བློ་མ་སྦྱངས་པར་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པ་ལྟར་བྱས་པས་སེམས་སྐྱེ་བ་ལྟ་ཅི། དེ་
ཙམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ངོ་ཤེས་པའང་དཀའ་སྟེ། སྔོན་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་བོད་པ་
རྣམས་ལ། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ངོས་འཛིན་མི་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བོད་ཀྱིས་ཤེས་པར་འདུག་ཅེས་མི་མཉེས་པའི་ཚུལ་གསུངས། འོ་ན་གང་དགོས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

552

ཞུས་པས། རིམ་ཅན་དུ་སྦྱངས་པ་ཡིན་མོད་གསུངས། དེས་ན་རང་རེས་ཀྱང་སྙིང་རྗེ་
ཆེན་པོ་ལ་མྱོང་བ་མ་ཐོན་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་ཐབས་མེད་པས་བློ་རིམ་གྱིས་

སྦྱངས་པ་དགོས་གསུངས།
གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས།

བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་སྦྱོང་བའི་རིམ་པ་དངོས་དང༌།
སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་གཟུང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ།

རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱང་བ་དང༌།
བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱང་བ་གཉིས་ལས།རྒྱུ་འབྲས་མན་
ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི་

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་དང༌། ཙནྡྲ་གོ་མི་ཞི་འཚོ་སོགས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ལ།

བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱང་བ་ནི་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྟོན་
པ་ནས་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་སོགས་ལ་བརྒྱུད་པའི་གདམས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་
གང་གི་སྒོ་ནས་སྦྱང་ནའང་སྐྱེ་མོད། གདམས་པ་འདི་གཉིས་ཀ་མངའ་བའི་བླ་མ་
གསེར་གླིང་པའི་མན་ངག་ཇོ་བོས་ལམ་སྒྲོན་སོགས་སུ་བཀྲལ་ཞིང༌། བཀའ་
གདམས་རྙིང་མའི་སྐབས་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་མ་ཁྱབ་གདལ་དུ་མཛད་ཀྱང༌། མཉམ་བརྗེའི་མན་ངག་ལྐོག་ཆོས་བཀའ་རྒྱའི་ཚུལ་དུ་གནང་བ་མཐའ་དག་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
བརྒྱུད་དེ། རྗེ་བླ་མས་གདམས་པ་གཉིས་ཀ་དང་སྦྱར་བའི་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་གསུངས་
པའི་མན་ངག་ལྟར་འདིར་ཡང་དེ་གཉིས་ཀ་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

553

དགོས། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བའི་སྐབས་མན་ངག་གཉིས་བསྲེས་ནས་
བསྒོམ་དགོས་ཀྱང་བཤད་པའི་སྐབས་སོ་སོ་ནས་བཤད་དགོས་པས། དེ་ཡང་རྒྱུ་
འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱང་བ་ལ། ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས། མར་ཤེས།
དྲིན་དྲན། དྲིན་གཟོ། ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ། སྙིང་རྗེ། ལྷག་བསམ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་ཏེ་བརྒྱད་ལས། མར་ཤེས་ནས་ལྷག་བསམ་བར་དྲུག་ནི་རྒྱུ་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན། འདི་དག་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྲོ་ལུགས་ཀྱང༌། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྔོན་དུ།
གཞན་དོན་ཁུར་དུ་ཁྱེར་བའི་ལྷག་བསམ་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་ཡང༌། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་རྗེ་མེད་ན་མི་སྐྱེ། དེ་སྐྱེ་
བ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལྟར་གཅེས་ལ་ཕངས་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་བསྐྱེད་དགོས། དེ་ལྟ་བུའི་བྱམས་པའང༌།

ད་ལྟ་གཉེན་ལ་ཡིད་འོང་སྐྱེ་ཞིང༌། དགྲ་ལ་མི་སྐྱེ་བས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཉེན་
དུ་བལྟ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང༌། གཉེན་གྱི་མཐར་ཐུག་ཀྱང་ཨ་མ་ཉིད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མར་བསྒྲུབས་ནས་དྲིན་དྲན་པ་དང༌། དྲིན་གཟོ་བ་བྱུང་ན་གཅེས་ལ་ཕངས་པའི་བྱམས་པའང་འབྱུང་ངོ༌། །
དེས་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཞེས་པའང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་ལ། སྔ་མ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་འགྲོ་
བ་ཞིག་དགོས། འདི་ལ་བློ་སྣ་ཐུང་ངུས་ལམ་ཐག་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་མི་སེམས་པར་

རིམ་གྱིས་སྦྱངས་ན་ངེས་པར་སྐྱེ་ནུས་ཏེ། སྤྱིར་བཀའ་གདམས་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་

ཅིང༌། ལྷག་པར་འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་འདི་ནི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

554

པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་ཆབ་དྲོན་མོ་ལྟར་མདོ་སྔགས་གང་ལའང་ཆ་ཚང་ཞིང་དྲི་མ་
དང་བྲལ་ལ། སྔ་མ་དག་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་ཟབ་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་པས། བདག་གི་

སྐྱབས་མགོན་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས། བོད་སྔ་རབས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྣམས་རྗེ་བླ་མའི་

བསྟན་པ་གསེར་སྦྱངས་བཙོ་མ་ལྟ་བུ་འདི་ལྟར་འབྱུང་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་
བྱུང་བ་ཡིན་གསུང༌། བློ་གཟུ་བོར་གནས་ན། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བས། མདོ་སྔགས་
མཐའ་དག་ཁྱད་པར་རྡོ་རྗེ་ཐེག །རྒྱུད་སྡེ་མཐའ་དག་ཁྱད་པར་བླ་མེད་དོན། །རིམ་

གཉིས་མཐའ་དག་ཁྱད་པར་སྒྱུ་ལུས་ལ། །སྔོན་མེད་ལེགས་བཤད་གཏེར་ཆེན་ཁྱོད་ལ་བསྟོད། །ཅེས་དང༌། རྫོགས་ཆེན་དཔལ་དགེའི་གསུང་ལས། མདོ་སྔགས་ལེགས་བཤད་འབྱུང་གནས་ཙོང་ཁ་པ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དོན་ལ་གནས་པའི་བསྔགས་བརྗོད་
ཡིན། གཞན་དུ་ན། སངས་རྒྱས་སྦར་བཅང་ཟེར་བའི་ཁ་བོ་ཆེའི་ཆོས་ཡོད་ཀྱང་དེས་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུའང་སྦར་བཅངས་སུ་གཏོད་དཀའ། ལམ་རིམ་འདི་ལ་བརྟེན་ན་
སངས་རྒྱས་སྦར་བཅངས་སུ་འབྱུང༌། དེ་ཡང་ལམ་གྱི་གོ་རིམ་ལྟར་མ་སྦྱངས་ན་མི་

སྐྱེ་བས་དེའི་ཕྱིར་འདིར། དང་པོ་མར་ཤེས་ནས་སྦྱང་བ་ཡིན། འདི་ལ་ནན་ཏན་མི་

བྱེད་པ་ནི། གང་དག་བདེ་བ་འདོད་པས་སྡིག་པ་སྒྲུབ་ན་གོ་ལོག་ཏུ་སོང་བ་ལྟར། འདོད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འདོད་ལ། སེམས་འདི་སྦྱོང་བ་ལ་མི་འབད་ན་ལག་

ལེན་གོ་ལྡོག་པ་ཡིན་པས། གསང་སྔགས་ཀྱི་མྱུར་ལམ་ལ་བརྩོན་ཀྱང༌། གཙང་དུ་
འགྲོ་དགོས་པའི་མི་ཞིག་རྟ་ལྟ་བུར་ཞོན་ནས་སོང་སོང་སྟེ་མཐར་གཙང་དུ་སླེབས་སོ་
སྙམ་ཙ་ན་གཙང་དུ་མ་སླེབས་པར་ཀོང་པོ་རོང་དུ་སླེབས་པ་ལྟར་འགྱུར་བས་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་ཐབས་ལ་འབད་དགོས། མར་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལའང་དཔེར་ན། རི་མོ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

555

བྲི་བ་ལ་གཞི་ཞལ་བ་འཇམ་པོར་ཁོད་མ་སྙོམས་ན་མི་འོང་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་མ་སྙོམས་ན། བྱམས་སྙིང་རྗེ་སོགས་གང་བསྒོམས་ཀྱང༌། ཕྱོགས་རིས་ཅན་ལས་མི་སྐྱེ་བས། དང་པོར་བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད་བསྐྱེད་དགོས་
སོ༑ །
རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱང་བ་འདི་ལ། བདག་གཞན་

མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱང་བ་མི་ཚང་ལ། བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་བློ་
སྦྱང་བ་ལ་མན་ངག་བདུན་མ་ཚུར་ཚང་ནས་ཡོད། རྒྱུ་འབྲས་བདུན་གྱི་ཐོག་མར་
བསྒོམ་རྒྱུའི་བཏང་སྙོམས་འདི་ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་ཡིན་པས། འདི་ལ་རང་ངོས་

ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་དགོས། དེ་ཡང་རང་རེའི་རྒྱུད་ལ་
འགའ་ཞིག་ལ་སྡང༌། འགའ་ཞིག་ལ་ཆགས་ནས་མི་སྙོམས་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ།

དེ་ལ་དམིགས་ཡུལ། དང་པོ་བར་མ་ལ་དམིགས་ཏེ་བློ་སྦྱངས། དེ་ནས་གཉེན་དང་དགྲ་སོགས་ལ་རིམ་གྱིས་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པ་དང༌། དགྲ་གཉེན་བར་མ་
གསུམ་ཀ་ལ་མཉམ་དུ་དམིགས་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་ཉིད་ཁྱབ་ཆེ་བར་
སྣང་བས། མདུན་དུ་དགྲ་གཉེན་བར་མ་གསུམ་བསྒོམས་ནས་དེ་ལ་དམིགས་པ་ན།

ཡིད་ལ་ཆགས་པ་དང་སྡང་བ་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཀྱིས་ཡལ་བར་འདོར་བློ་བཅས་
མི་འདྲ་བ་གསུམ་འཆར་འོང་བས། དེའི་ཚེ་རང་རེས་ད་ལྟར་དགྲར་བཟུང་བ་དེ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་སྐྱེས་ཏེ་མི་དགའ་བའི་དོན་གང་ཡིན་སྙམ་བརྟག་ན་དེས་སྔར་རང་
ལ་གནོད་པ་བྱས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བསམས་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ཡང༌། དེ་ནི་སྔར་

འཁོར་བ་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པའི་སྐབས་བཤད་པ་ལྟར་ངེས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

556

བསྒོམ་སྟེ། དགྲ་དེས་སྔར་ཚེ་རབས་མང་པོར་གཉེན་བྱས་ཚུལ་བསམས་ནས་ཞེ་སྡང་དགག །ད་ལྟ་གཉེན་དུ་བཟུང་སྟེ་དགའ་ལྷང་ལྷང་བ་བྱ་ས་དེའི་རྒྱུ་མཚན་བརྟག་ན་ཁོས་ད་ལྟ་ཟས་གོས་སྦྱིན་པ་སོགས་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཕྲན་བུ་ཞིག་
གིས་བྱུང་བ་རེད་མོད་དེ། དེས་ཀྱང་སྔར་དགྲ་བྱས་པ་ལ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད་སྙམ་
དུ་ཆགས་པ་དགག །ད་ལྟ་དགྲ་གཉེན་གང་ཡང་མིན་པའི་བར་མའི་སེམས་ཅན་
ཞེས་ཡལ་བར་འདོར་བ་འདིས་ཀྱང་སྔར་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀ་བྱས་པ་ཡིན་པས་

ཀུན་ཀྱང་དགྲ་བྱས་པ་དང༌། གཉེན་བྱས་པ་འདྲ་ན་དེ་ཐམས་ཅད་དགྲ་གཉེན་བར་གསུམ་བྱེད་མཉམ་ཡིན་འདུག་པས་སུ་ལ་ཆགས་ཤིང་སུ་ལ་སྡང༌། གཉེན་ལ་
ཆགས་དོན་མ་མཆིས་ཏེ། དེས་སྔར་དགྲ་མང་དུ་བྱས་པ་དང༌། དགྲ་ལའང་སྡང་དོན་མེད་དེ། དེས་སྔར་གཉེན་ཡང་མང་དུ་བྱས་པའི་ཚུལ་རྣམས་བསམ།
དེར་མ་ཟད་ད་ལྟ་རེ་ཞིག་མིག་སྔར་མཐོང་བ་འདིར་དགྲ་གཉེན་དུ་སྣང་བ་
ཙམ་ལས། དུས་གཏན་དུ་དགྲར་ངེས་པ་དང༌། གཉེན་དུ་ངེས་པ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མེད་
པས་རང་གཞན་གཉིས་ལས་རང་གི་ངོས་ལ་ལྟོས་ནས་ཆགས་སྡང་བྱེད་དོན་མེད་
པར་མཉམ་པར་མ་ཟད། སེམས་ཅན་ཁོ་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་མཉམ་སྟེ་ཉམ་ཐག་པར་མཉམ་པ་དང༌། བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་མཉམ་པས་
གཞན་ངོས་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱོགས་རིས་བྱ་ས་མེད་

པར་མཉམ་པ་ཡིན། དེ་མི་འདྲ་སྟེ། འདི་དག་གིས་ཚེ་འདི་ལ་ཕན་བཏགས་པ་དང༌།

གནོད་པ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱད་ཡོད་སྙམ་ན། དེ་ཡང་མིན་ཏེ། སྔར་ཕན་བཏགས་པ་དང༌། ད་ལྟ་ཕན་བཏགས་པ་གཉིས་ཀྱང་མཚུངས་ལ། སྔར་གནོད་པ་བྱས་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

557

དང༌། ད་རེས་གནོད་པ་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱང་མཚུངས་པ། དཔེར་ན་ན་ནིང་མགོ་ལ་
དབྱུག་པས་བསྣུན་པ་དང༌། ད་ལོར་མགོ་ལ་དབྱུག་པས་བསྣུན་པ་གཉིས་གནོད་པ་བྱེད་པར་མཚུངས་ལ། ན་ནིང་ཇ་སྦག་གཅིག་བྱིན་པ་དང༌། འདི་ལོར་ཇ་སྦག་
གཅིག་བྱིན་པའང་མཚུངས་པ་བཞིན་དང༌། དཔེར་ན་སྤྲང་པོ་བཅུ་སློང་བར་འོངས་པ་ལ། དེ་དག་ཁོ་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་བཀྲེས་སྐོམ་གྱིས་ཉམ་ཐག་པར་མཉམ་ལ།

སློང་བར་ཡང་མཉམ་ཞིང་རང་གི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཕན་གནོད་མེད་པར་མཉམ་པ་
བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བསམས་པས་དགྲ་གཉེན་བར་མ་གསུམ་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་བྱུང་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁ་སྤོས་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ། དེ་དག་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་ན་དགྲ་གཉེན་རིས་སུ་མི་གཅོད་པས་དགྲ་འདུལ་གཉེན་སྐྱོང་
གི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་ངན་པ་ཡང་གཏན་འགོག་ཏུ་འགྲོ། དེ་ལྟ་མིན་པར་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་གསེབ་ནས་འདི་དང་འདི་མ་གཏོགས་སྙམ་དུ་
འགའ་ཞིག་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ཏེ་ཕྱིར་དོར་མཁན་གྱི་རིགས་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་སྐྱེ་བའི་གནས་མེད། བཏང་སྙོམས་འདི་གཅིག་པུ་ལའང་ལོ་དང་ཟླ་བར་
སྦྲེལ་ཏེ་དཀའ་ལས་བརྒྱག་དགོས་ཀྱི། དམིགས་པ་ཐུན་རེ་ཙམ་གྱིས་རྫོགས་པའི་

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྩ་བ་ཚུགས་པའི་རེ་བ་བྱེད་པས་ནི་ས་ཆོད་ཅི་ཡང་མི་འབྱུང༌། བྱང་

ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་གི་སྐོར་འདི་ལྟ་བུ་ལ་དཀའ་བ་སྤྱད་དེ་འབད་ན། དོན་ཆུང་བའི་ལྷ་

བསྒོམ། སྔགས་བཟླས། སེམས་ངོ་སྐྱོང་བ་སོགས་ལ་མི་ཚེ་བསྐྱལ་བ་དང་མི་འདྲ་

བར་དཀའ་ལས་བྱས་རིན་དང་བསྒོམ་རིན་ཆོག་པ་ཡོད་གསུངས་ཏེ་སླར་ཡང་
བསྐྱར་བཤད་མཛད།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

558

༈ ཉིན་བཅུ་བདུན་པར། རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷའི་ཞལ་ནས། གང་ལ་
སེམས་ཀྱི་དམ་པ་རིན་ཆེན་དེ། །སྐྱེས་པ་དེ་ཡི་སྐུ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞིང༌། །གང་ལ་

གནོད་པ་བྱས་ཀྱང་བདེ་འབྲེལ་བ། །བདེ་བའི་འབྱུང་གནས་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་
མཆི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་ཞིག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་དེ་ལ། སྐུར་བ་འདེབས་པ་
སོགས་ངན་པའི་འབྲེལ་བ་བཞག་པ་ཚུན་ཀྱང་གཏན་གྱི་བདེ་བར་འགོད་པར་མཛད་
པའི་ཕན་ཡོན་ཅན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་འགའ་ཞིག་

གསུངས་ནས། མདོར་ན་སེམས་འདིས་ཟིན་པའི་བྱས་ཚད་ཆོས་དང༌། དེའང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་ལ༑ ལྷ་བསྒོམ་སྔགས་བཟླས་ཙམ་ལས་བྱེད་རྒྱུ་མེད་པ་བཞིན་མི་བྱེད་པར། སྒྲུབ་པ་
ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་གཞི་མ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་དང༌། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་འདི་ལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། འདི་མེད་པར་མི་ཚེ་རི་སྟོང་དུ་བསྐྱལ་ཏེ་གཞན་ཇི་
འདྲ་ཞིག་བསྒོམ་ཁུལ་བྱས་ཀྱང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་དང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཉེ་རུ་
མི་འགྲོ་བས། འདི་ཉིད་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་དུ་གནང་དགོས་ཚུལ་དང༌། དེ་ལྟ་བུའི་
སེམས་དེ་བསྐྱེད་པ་ལའང༌། སེམས་སྦྱོང་གི་མན་ངག་ལ་ལྟོས་དགོས་ཚུལ་སོགས།

ཀུན་སློང་འཆོས་ལུགས་མདོར་བསྡུས་ཤིག་སྩལ་ནས། སྔོན་དུ་ཇི་ལྟར་སོང་བའི་ས་

བཅད་རྣམས་གསུངས་རྗེས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང་བཏང་སྙོམས་བསྒོམ་པ་ལ་བསྐྱར་བཤད་མཛད།
དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་གི་མན་ངག་བདུན་གྱི་དང་པོ་ནི་མར་ཤེས་
ཡིན་ལ། འདི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཞིང༌། མ་སྐྱེས་ན་དྲིན་དྲན་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

559

ཕྱི་མ་རྣམས་མི་འབྱུང་བས་འདི་ལ་ནན་ཏན་འབད་དགོས། དེ་ལ་རྒྱུ་དང་པོ་མར་
ཤེས་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཉེན་གྱི་མཐར་ཐུག་མར་ཤེས་པ་སྟེ། འདི་རྒྱུད་
ལ་མ་སྐྱེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་སྐལ་བ་ཆད་པ་ཡིན། གཞན་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་

སོགས་ནི་རིགས་པའི་སྒོ་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ནས་བསམ་ཆོག་པས། དེ་ཙམ་དུ་
རྟོགས་པར་མི་དཀའ་མོད། འདི་ལ་ལུང་ཞིག་གིས་བསམ་ནའང༌། བསམ་པའི་གཏིང་

ནས་ངེས་ཤེས་རྙེད་པ་ཞིག་འབྱུང་དཀའ་ལ། དབང་རྣོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ལ་

རིགས་པས་བསྒྲུབ་དགོས་ཤིང༌། འདིར་རྣམ་འགྲེལ་གྱི། སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་
ན༑ །འབྱུང་རྔུབ་དབང་པོ་བློ་དག་ནི། །རང་གི་རིགས་ལ་ལྟོས་མེད་ཅན། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་གཅིག་ལས་མེད་པས་རྟོགས་དཀའ་ལ། འདི་ལ་དང་པོ་རིག་

པའི་ཡ་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་བསྒྲུབ་དགོས་པས། དེ་རིང་གི་སེམས་འདི་ཁ་སང་གི་

སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཡིན་ཞིང་། དེའང་ཁ་ཉིན་གྱི་རིག་རྒྱུན་ཡིན་པ་ནས་བཟུང༌། མའི་

མངལ་ནས་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་སེམས་དེ། སྐྱེ་ཁ་མའི་རྒྱུན་ཡིན་ཞིང༌། མངལ་དུ་
ཞུགས་མ་ཐག་པའི་སེམས་དེ་ཞུགས་ཁ་མའི་རིག་པའི་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་
བ་ལ་ཐོག་མའི་མཐའ་མེད་པས་སེམས་ཀྱི་འགོ་བརྩོམ་པ་འདིའོ། །ཞེས་པ་ཞིག་གང་
དུའང་མི་རྙེད་པས་ན་རང་གི་སྐྱེ་བ་ལའང་ཐོག་མའི་མཐའ་མེད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་གྲུབ་
པས་སྐྱེ་བ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད་པ་ཞིག་ཡོད་པར་གྲུབ་པས་སྐྱེ་བ་ལ་ཡ་མཐའ་མེད།
དེས་ན་ཚེ་འདིའི་ཨ་མ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ཚེ་སྔ་མའི་མངལ་སྐྱེས་དང་སྒོང་སྐྱེས་
གཉིས་ཀྱི་སྐབས་ཨ་མ་རེ་དགོས་པས་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་བ་གཅིག་ལེན་པ་ལ་ཨ་མ་གཅིག་

དགོས་པ་བཞིན་དུ། སྐྱེ་བ་བརྒྱ་ལེན་པ་ན་མ་བརྒྱ། སྟོང་ལེན་པ་ན་མ་སྟོང་སོགས་མ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

560

གྲངས་མེད་དགོས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་མ་བྱས་པའི་ཐབས་མེད།
དེ་ལ་འདི་ལྟར། ཨ་མ་མང་དུ་དགོས་མོད། སེམས་ཅན་ནི་མཐའ་ཡས་པས་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཨ་མ་ཅང་མིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་རང་གི་སྐྱེ་བ་མང་བར་མ་ཟད་ཀྱི། བྱེ་བྲག་རི་

དྭགས་ཤ་བ་དགོ་བ། འབུ་སྲིན་སོགས་རེ་རེ་ནས་ཀྱི་ལུས་བླངས་པའང་གྲངས་མེད་
ཅིང༌། དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་གྲངས་མེད་པ་རེ་རེའིའང་ལུས་གྲངས་མེད་པ་
བླངས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་ལས་ཀྱང་གྲངས་མང་བའི་སྐྱེ་བ་བླངས་ལ། དེའི་ཚེ་ན་
ཨ་མའང་གྲངས་དེ་མཚུངས་དགོས་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཨ་མ་བྱས་

པ་ཙམ་མ་ཟད་ལན་གྲངས་མང་པོ་རེ་མ་བྱས་ན་མི་འདང་བ་ཡིན་ནོ། །
འདིར་བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི། མ་ཡི་ཐུག་མཐའ་རྒྱ་ཤུག་ཚི་གུ་ཙམ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་མའི་མ། དེའི་མ་སོགས་ལ་སྦྱར་ཡང༌། སྐབས་འདིར་བླ་

མའི་གསུང་རྒྱུན་ལྟར་ཁ་བསྒྱུར་ནས། ས་ཆེན་པོ་འདི་རྒྱ་ཤུག་གི་ཚི་གུ་ཙམ་གྱི་
རིལ་བུར་བྱས་ཏེ་རང་གི་ཚེ་འདིའི་མ། སྐྱེ་བ་སྔོན་མའི་མ། དེའི་སྔོན་མའི་མ་ཞེས་
རི་ལུ་རེ་བཞག་ཀྱང་རྫོགས་ཏེ། མའི་གྲངས་ཀྱི་བརྒྱ་སྟོང་གི་ཆར་ཡང་མི་འགྲོ་བས།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་མ་བྱས་ན་མི་འདང་བ་དང༌། དེར་མ་ཟད་སེམས་ཅན་

ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་ངེས་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་ལ་ཟད་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང༌། རང་ཉིད་ཀྱི་

འཁོར་བའི་ཡ་མཐའ་མེད་པས་ན་སེམས་ཅན་ལས་རང་གི་སྐྱེ་བ་མང་བས་སེམས་
ཅན་ཀུན་གྱིས་མ་གྲངས་མེད་རེ་མ་བྱས་ན་མི་འདང་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་རང་གི་མ་བྱས་ཤིང༌། རེ་རེས་ཀྱང་མང་དུ་བྱས་ཏེ། སེམས་ཅན་འདིའི་ལུས་

མ་བླངས་བྱ་བ་མེད། བླངས་པ་ལ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད་ཚུལ་བསམ། དེའང་མིའི་སྐྱེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

561

བ་བླངས་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་གླིང་འདིའི་ས་ཕྱོགས་འདིར་མ་སྐྱེས་བྱ་བ་མེད།
སྐྱེས་པ་ལ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད། དེ་བཞིན་དུ་ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་སོགས་འཇིག་རྟེན་
རེ་རེ་ལའང་གྲངས་མེད་པ་རེ་བླངས་པས། སེམས་ཅན་ལས་ཀྱང་མང་བའི་ཕྱིར།
མ་བྱས་པ་མ་ཟད་མིའི་རྟེན་ལ་ཨ་མ་མ་བྱས་པའང་མེད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཨ་མ་ཅིས་ཀྱང་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ། དེ་ལྟར་བསམས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་ན་རང་ལ་
མ་གཏན་ནས་མེད་དམ་ཟེར་ན་སྐྱེ་བ་འདིའི་མ་མངོན་སུམ་ཡོད་སྙམ་པ་འོང་བས།
དེས་སྐྱེ་བ་འདིའི་སྔ་མ་སོགས་ཀྱི་མ་ལ་སྦྱར་ཏེ་སྤོགས་ཆོག་བྱ། མར་ཤེས་བསྒོམ་
ཚུལ་འདི་དག་བདེ་མྱུར་དུ་མདོར་བསྡུས་ཙམ་ལས་མེད་ཀྱང༌། བདག་གིས་བླ་མའི་

མདུན་དུ་དཀའ་བ་སྤྱད་པའི་ལག་རྗེས། མན་ངག་ལྟར་གྱི་ས་བཅད་འདི་རྒྱས་སུ་
བཏང་བ་ཡིན་པས་རྒྱུན་དུ་ཉམས་ལེན་མཛད་མཁན་དང༌། བསྟན་པའི་ཁུར་བཞེས་པ་རྣམས་ནས་ཕྱག་ལེན་མ་ཉམས་པ་བྱུང་ན་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་རྟོགས་པའི་སྐྱེད་
ཐོན་པ་ལ་ཁྱད་ཆེ་བ་ཡོད།
འདི་བསྒོམ་པ་ན། དང་པོར་ཚེ་འདིའི་ཨ་མས་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་མ་མང་དུ་བྱས་

པར་བསྒོམ། དེ་ནས་ཕ་ལ་བསྒོམ། དེ་ནས་གཉེན་གཞན་དང༌། དེ་ནས་བར་མ་དང༌། དེ་དག་ལ་མྱོང་བ་ལེགས་པར་ཐོན་ན། དགྲ་ལ་དམིགས་ནས་མ་བྱས་པར་

བསམས་རྗེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ཏེ་སྦྱོང༌། འོ་ན་མ་ཡིན་ན་ངོ་ཤེས་དགོས་པ་ལ། དེ་མི་ཤེས་པས་མ་མིན་ནོ་སྙམ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང༌། མ་
མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་མ་གཟིགས་པས། རང་རེས་ངོ་མ་ཤེས་པ་མ་
གཏོགས་མ་དངོས་གནས་ཡིན་ཏེ། ཚེ་འདིའི་མ་ཡང་ཕྱིས་ཁྱི་ལྟ་བུར་སྐྱེས་ནས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

562

ཡོད་ཀྱང་རང་གིས་མི་ཤེས་ལ། ཚེ་འདིའི་མ་དངོས་གནས་པ་ཡང་ངོ་མི་ཤེས་པ་
ཡོད་པ། དགེ་སློང་མ་ཨུཏྤ་ལའི་མདོག་གི་ལོ་རྒྱུས་དང༌། ཕ་ཤ་ཟ་ཞིང་མ་ལ་

འཚོག །ཅེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཡིན་པས་ངོ་མི་ཤེས་པ་ཙམ་མ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་
དུ་མི་འགྱུར། འདས་ཟིན་པས་ན་མ་མིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་འགྱུར་ན་ཚེ་སྟོད་ཀྱི་

མ་ཡང་ཚེ་སྨད་ཀྱི་མ་མིན་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཁ་སང་གི་མ་ཡང་དེ་རིང་གི་མ་མིན་

པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འདས་ཟིན་པས་སོ། །འདི་ནི་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་སྟེ། ཐོས་པ་མ་བྱས་
པས་རྟོགས་པར་དཀའ་མོད། དཔེར་ན། གཟན་འདི་ལྟ་བུ་ཡང་ན་ནིང་གསར་པའི་

སྐབས་དྲི་མ་ཅན་མིན་ཞིང༌། བུག་རྡོལ་ཡང་མེད་པ་ལ། དེའི་རྒྱུན་དེང་སང་གི་གཟན་
འདི་དྲི་མ་ཅན། བུག་རལ་ཅན་དུ་འདུག་པས། དེ་གཉིས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་ལྟ་
ནའང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཨ་མ་བྱས་པ་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་བསམ་དགོས་ཏེ༑
ན་ནིང་སྲོག་བསྐྱབས་ན་དེའི་དྲིན་ད་ལོ་ཡང་དྲན་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཡང་སྦྱངས་པས་མར་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི། སེམས་ཅན་གྲོག་སྦུར་གཅིག་

མཐོང་བ་ནའང་རང་དེའི་བུར་གྱུར་སྐབས་རང་གི་སྐྱིད་སྡུག་ཚང་མ་དེ་ལ་རེ་དགོས་
བྱུང་བ་སོགས་ལྷང་ལྷང་དྲན་པ་སྟེ། མར་ཤེས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པ་ཇོ་བོ་རྗེ་ལྟ་བུ་དགོས་ཚུལ་བཅས་གསུངས།
གཉིས་པ་དྲིན་དྲན་པ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཨ་མ་ཡིན་པར་

མཉམ་ན། ཨ་མ་བྱས་སྐབས་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བསམ་དགོས་པས། ད་ལྟ་ཚེ་
འདིའི་མ་འདི་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དྲིན་ཆེ་སྟེ། ཐོག་མར་ཟླ་དགུ་ངོ་བཅུའི་བར་ལུས་ལ་ཁུར་བ་ན། བུ་ལ་གནོད་ཀྱིས་དོགས་ནས་མ་རང་ཉིད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

563

ཀྱིས་ཟས་སྐོམ་འགྲོ་འདུག་ཐམས་ཅད་གཟབ་སྟེ་གཅེས་པར་བསྐྱངས། དེའི་ཚེ་མས་དེ་ལྟར་བསྐྱངས་མཁས་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ཕྱིན། རང་རེ་ད་ལྟ་ཆོས་དང་མཇལ་
ཞིང༌། དམ་པའི་ཆོས་ལ་སློབ་ཏུ་ཡོད་པ་འདི་མི་འབྱུང་ཞིང༌། འདི་དག་ཀྱང་རང་ཉིད་

རྒོད་དྲགས་ནས་བྱུང་བ་མིན་གྱི། ཨ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དྲིན་ཡིན། བར་དུ་སྐྱེས་པ་ནའང་
གང་ཡང་མི་ཤེས་པ་ཤའི་འབུ་ལྟ་བུ་དེ་སོར་བཅུའི་རྩེ་ལ་བླངས། གཏེར་རྙེད་པ་ལྟ་
བུའི་དགའ་ཚོར་བྱས་ཏེ། ཤའི་དྲོད་ལ་བཅར། འཇམ་པའི་སྟན་ལ་བཞག །བརྩེ་བའི་

འཛུམ་གྱིས་བསུས། སྣབས་ལག་པས་ཕྱི་ཆོག་པ་ཡང་གནོད་དོགས་ནས་ཁས་ཕྱིས། མི་གཙང་བ་ཤིང་ལ་སོགས་པས་བྲད་ཆོག་པའང་གནོད་དོགས་ནས་ལག་པས་ཕྱིས། དེའི་སྐབས་སུ་རང་ཉི་མ་གཅིག་གམ་ཆུ་ཚོད་གཅིག་ཙམ་རིང་ཡལ་

བར་དོར་ནའང༌། ཡང་ན་ཁྱིས་ཟ་བའམ་ཡང་ན་བྱས་འཐོག་པ། གཡང་དུ་ལྷུང་བ་སོགས་ཀྱིས་འཆི་བར་འགྱུར་བ་ལས་འོས་མེད་པས་ཉི་མ་རེ་རེར་ཡང་སྲོག་མགོ་
བརྒྱ་བརྒྱ་བཏོན། བུ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ལས་རང་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ཞེ་
ནས་འདམ་ཞིང༌། ཐ་ན་གཉིད་ཀྱི་ཚེའང་བུ་ལ་སེམས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་སྔར་རྒྱུན་
ལྟར་གྱི་ལྷོད་བདེར་ཉལ་མ་ཕོད། དེར་མ་ཟད་རྐང་པ་འཛུག་པ་ཚུན་ཆད་དང༌། གཏམ་སྨྲ་བ། ཟས་ཟ་སྟངས་ཚུན་ནས་རིམ་བཞིན་བསླབ་པས། ད་ལྟ་འགྲོ་འདུག་
དང༌། གཏམ་སྨྲ་བ་སོགས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་འདི་བྱུང༌། མཐར་རང་གི་དངུལ་ཁ་

གང་ཙམ་ལའང་སྡིག་དང༌། གཏམ་ངན། སྡུག་བསྔལ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་བསགས་
པའི་ནོར་རང་གི་ཤ་ལས་གཅེས་པར་བཟུང་ནས་ལོངས་སྤྱད་མི་བྲ་བའང་བྱིན་ཏེ།
བུ་བུ་མོ་ལ་ཁྱིམ་འབོགས་པ། མནའ་མར་བརྫངས་པ། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྒོར་བཅུག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

564

པ་སོགས་མ་རང་ལ་འཁོས་ཀ་གང་ཡོད་པའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས། མདོར་ན་
རང་གིས་ཤེས་ཚད་དང་ནུས་ཚད་ཀྱིས་ཕན་བདེ་གང་ཡིན་འབད་པས་སྒྲུབ།

གནོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་དྲིན་ཚད་མཐའ་མེད། དེ་
བཞིན་དུ་ཕ་སོགས་སེམས་ཅན་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་
འདྲ་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མིའི་རྟེན་ལ་རང་གི་མ་བྱས་པ་

གཅིག་པུའང་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད། དེའི་ཚེ་ཡང་ད་ལྟའི་མ་བཞིན་དྲིན་གྱིས་

བསྐྱངས། དེ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་མ་བྱས་སྐབས་ཀྱང་རི་དྭགས་ལྟ་བུར་

སྐྱེས་པའི་ཚེ། དེའི་མར་བྱས་ཏེ་བྱམས་པའི་ལས་ཐ་ནའང་ལྕེས་བལྡག་པ་ཚུན་ཆད་
ཀྱིས་བྱམས་པར་བསྐྱངས། བྱ་ལྟ་བུའི་མ་བྱས་སྐབས་ཀྱང་ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་
གཤོག་པས་རུམ། མིས་དབྱུག་པ་སོགས་ཀྱིས་དགྲ་བྱས་པ་ནའང༌། རང་ཉིད་

གཤོག་པ་ཡོད་པས་འཕུར་ནུས་མོད་ཀྱང༌། བུ་ལ་གཅེས་ནས་སྲོག་ཀྱང་ཡལ་བར་དོར་ནས་སྲུང༌། ཕྱིས་ནས་འབུ་གཅིག་ལས་མ་རྙེད་ནའང་བྱིན་ནས་གསོ་བར་བྱེད།
དེ་ལྟར་ཡང་ཐང་རེ་ཐང་གཉིས་ཙམ་མིན་པར་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དྲིན་
གྱིས་བསྐྱངས་པ་ལ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད་ཅིང༌། སྔར་འགོ་ལོག་གི་ཇག་པ་ཞིག་
གིས་རྟ་ཞིག་ལ་གྲི་བཏབ་པ་ལྟོ་བ་ལ་ཐེབས་ཏེ། རྟེའུ་སར་ལྷུང་བ་ན། ཤི་ཁ་མའི་མ་

དེས་ཀྱང་རྟེའུ་ལ་ལྕེས་བལྡག་སྟེ་བྱམས་པར་བྱེད་པ་མཐོང་ནས། ཇག་པ་དེས་ཇག་ལས་གཅོད་པ་བྱུང་བ་རེད། དེའི་དུས་ཀྱི་རྟེའུ་དེ་རང་ཡིན་ལ། རྟ་དེ་གཞན་འདི་མིན་

པའི་ངེས་པ་ཅི་ཡོད། དེ་ལྟར་ཚེ་འདིའི་མས་རང་ལ་དྲིན་གྱིས་ཇི་ལྟར་བསྐྱངས་པ་

ལྟར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་དྲིན་གྱིས་དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱངས་པར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

565

བསམ།

གསུམ་པ་དྲིན་གཟོ་བ་ནི། བསླབ་བཏུས་ལས། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སྨྱོ་གཏི་

མུག་ལྡོངས། །གཡང་ས་མང་པོའི་ལམ་དུ་ནི། །གོམ་པ་རེ་རེ་རྡེག་འཆའ་བ། །བདག་
དང་གཞན་རྟག་མྱ་ངན་གཞི། །འགྲོ་བ་རྣམས་ནི་སྡུག་བསྔལ་མཚུངས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། དཔེར་ན། ཚེ་འདིའི་ཨ་མ་མིག་ལོང་ཞིང་ལོང་ཁྲིད་དང་བྲལ་ནས།
སེམས་མྱོས་ཏེ་གཡང་ས་ཞིག་གི་ཁར་མཆོང་བར་ཉེ་བ་ན། བུ་དེ་དེར་ཡོད་ན་ཨ་མ་དེས་ཀྱང་བུ་དེ་ལ་མི་རེ་ན་སུ་ལ་རེ། བུ་དེས་ཀྱང་ཨ་མ་དེ་མི་བསྐྱབ་ན་སུ་ལ་བསྐྱབ།

དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་བླང་དོར་ལྟ་
བའི་མིག་དང་ནི་བྲལ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འདོད་པ་དང་ལག་ལེན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
བྱེད་པའི་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱིས་གོམ་པ་རྡེག་འཆའ། འདི་བྱེད་དང་འདི་མ་བྱེད་ཟེར་བའི་
སློབ་མཁན་བཤེས་གཉེན་གྱི་ལོང་ཁྲིད་དང་ནི་བྲལ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་གྱི་གདོན་གྱིས་སེམས་དཀྲུགས་ནས་ཤེས་པ་ལ་རང་དབང་མ་ཐོབ་པས་སྨྱོ་ནས། བསྐལ་པ་མང་པོར་མེ་དང་ལུས་དབྱེར་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ངན་སོང་གི་གཡང་ས་

ཆེན་པོར་མཆོངས་ནས་འགྲོ་བ་འདི་ལ། ད་ལན་རང་ཅག་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
དང་མཇལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དང་ཕྲད། བླང་དོར་ཡང་ཅུང་ཟད་ཤེས་ཕྱིར་དེ་དག་ལས་རང་ཆེས་ཆེར་བཟང་བས་ན། དེ་དག་དེ་ལས་སྐྱོབ་ཐབས་ཀྱི་ཁུར་བྱེད་
མཁན་རང་ལ་བབས་ཚུལ་བསམ་པ་དང༌། ཡང་སློབ་སྤྲིངས་ལས། ཉེ་དུ་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཁོངས་སུ་ཆུད་གྱུར་པ། །ཀློང་གི་ནང་དུ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བཞིན་དུ། །སྐྱེ་
ཤི་འཕོས་པས་ངོ་མ་ཤེས་པ་དེ་བོར་ནས། །གལ་ཏེ་གཅིག་ཐར་བྱེད་ན་དེ་ལས་ཁྲེལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

566

བོར་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་མ་སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཀློང་དུ་ཆུད་པ་རྣམས་
ད་རེས་རང་ལ་འདོན་པའི་ཐབས་ཡོད་བཞིན་དུ་མ་བཏོན་ན་མ་རབས་ཐ་ཆད་ཡིན་

པས་དེ་དག་འདོན་པའི་ཁུར་ད་རེས་རང་ཉིད་ལ་བབས་འདུག་སྙམ་དུ་དྲིན་གཟོ་བསྒོམ། དྲིན་གཟོ་བ་དེ་ཡང་དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། གཞན་ཡང་སྔོན་ཆད་ཉོན་མོངས་
པའི། །གདོན་གྱིས་བརླམས་པ་བདག་གིས་ནི། །རྨས་ལ་འགྱུར་བྱེད་འདེབས་པ་
བཞིན། །སྡུག་བསྔལ་ནད་པ་གང་སྡུག་བྱས། །སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་གང་དག་གིས། །བྱམས་

དང་བསྙེན་བཀུར་ཕན་པ་བྱས། །དེ་ལ་ལན་དུ་ཕན་གདགས་པ། །མྱ་ངན་བཟླ་ལས་
གཞན་ཅི་ཡོད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཟས་དང་གོས་སོགས་སྟེར་བ་ཙམ་གྱིས་ནི། གནས་
སྐབས་ཀྱི་བཀྲེས་སྐོམ་ལས་གྲོལ་ཙམ་ལས་ཕུགས་སུ་ཕན་པ་ཞིག་མི་འབྱུང༌། བདེ་
བ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཞིག་བྱུང་ན།

སེམས་ཅན་དེ་དག་ལའང་ཕན་པ་བརྟན་ཅིང་ཆེ་ལ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་
ལ་བཀོད་ན་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་ཞིང༌། སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་

གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་དགོས། དཔེར་ན། རང་གི་ཨ་མ་སྨྱོ་ནས་གྲི་ཁྱེར་ཏེ་བུ་རང་ཉིད་

གསོད་པར་རྩོམ་ནའང་ཨ་མ་ལ་མི་ཁྲོ་བར་སྨྱོ་ནད་དེ་སེལ་ཐབས་ལ་བརྩོན་དགོས་
པ་བཞིན་དུ་དགྲ་ལའང་དྲིན་གཟོ་བྱ་དགོས་གསུངས།
བཞི་པ་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་བསྒོམ་པ་ལ། དེའི་རྣམ་པ་ནི་སེམས་ཅན་
རྣམས་སྙིང་དུ་སྡུག་ཅིང་གཅེས་ལ་ཕངས་པའི་རྣམ་པར་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། དགེ་
བཤེས་པོ་ཏོ་བས་ཨ་མ་རྒན་མོ་ཞིག་ལ། ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་ཐོད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

567

ལེ་ཀོར་ལ་ཇི་ལྟར་བྱམས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན། གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་འདྲ་བར་མཐོང་བ་ལ་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་ཟེར། འདི་ལ་དམིགས་པ་ལོགས་སུ་མི་དགོས་པར་གོང་གི་མར་ཤེས་དྲིན་དྲན་དྲིན་གཟོ་གསུམ་ལ་སྔོན་དུ་མྱོང་བ་ཐོན་ཡོད་ན་འདི་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འབྱུང་བས། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་
བ་ཙམ་ཡང་མི་འདུག །ད་ལྟ་ཁོ་རང་ཚོས་བདེ་བར་རློམ་པ་དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་
རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་པས། ད་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་
ལྡན་ན་ཅི་མ་རུང༌། ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག །དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བདག་གིས་བྱའོ་
སྙམ་དུ་བསམ། དེ་ལྟར་བྱམས་པ་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། རིན་ཕྲེང་ལས། རྫིའུ་

ཚོས་སུམ་བརྒྱའི་ཁ་ཟས་དག །ཉིན་རེ་དུས་གསུམ་སྦྱིན་པས་ཀྱང༌། །བྱམས་པ་ཡུད་
ཙམ་ཐང་གཅིག་གི །བསོད་ནམས་དག་ལ་ཆར་མི་ཕོད། །ལྷ་མི་བྱམས་པར་འགྱུར་

བ་དང༌། །དེ་དག་ཀྱང་ནི་སྲུང་བ་དང༌། །ཡིད་བདེ་བ་དང་བདེ་མང་དང༌། །དུག་དང་
མཚོན་གྱིས་གནོད་མེད་དང༌། །འབད་པ་མེད་པར་དོན་འཐོབ་དང༌། །ཚངས་པའི་
འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །གལ་ཏེ་གྲོལ་བར་མ་གྱུར་ཀྱང༌། །བྱམས་ཆོས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་འཐོབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱམས་ཆོས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་འཐོབ་པ་སོགས་ཕན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །བྱམས་པ་བསྒོམ་པ་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་ཅི་ཙམ་

ཁྱབ་པས། དེ་ཙམ་ལ་དབང་བའི་འཁོར་བསྒྱུར་དང་ཚངས་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། འདི་

ལ་ཚངས་པའི་གནས་ཞེས་བྱ་བའང་དེའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། ནམ་མཁའི་མཐའ་ཁྱབ་ཀྱི་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་ནི། ཚངས་པ་ཆེན་པོ་མི་གནས་པའི་མྱང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

568

འདས་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།
ལྔ་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཉེ་རྒྱུ་གྲུང་པོ་
ཞིག་ཡིན་ལ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང༌། ལམ་རིམ་ཆེན་པོའི་ནང་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་
གི་རིམ་པའི་ས་བཅད་མཛད་པ་ན། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་རྩ་བར་

བསྟན་པ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་གཞན་རྣམས་དེའི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ཞེས་དམིགས་
ཀྱིས་བསལ་ཏེ་གསུངས་ལ། མདོ་ལས་ཀྱང༌། འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་འཁོར་ལོ་དང༌།
མིའི་སྲོག་གི་དབང་པོ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདི་ལ་རག་ལས་པར་གསུངས་ཤིང༌། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་འཇུག་པ་

བརྩམས་པའི་ཐོག་མར། གང་ཕྱིར་བརྩེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཏོག་ཕུན་ཚོགས་
འདིའི། །ས་བོན་དང་ནི་སྤེལ་ལ་ཆུ་འདྲ་ཡུན་རིང་དུ། །ལོངས་སྤྱོད་གནས་ལ་སྨིན་པ་
ལྟ་བུར་འདོད་གྱུར་པ། །དེ་ཕྱིར་བདག་གིས་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེར་བསྟོད་པར་
བགྱི། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། ཐོག་མར་ཐེག་ཆེན་དུ་ངེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པས་ས་བོན་ལྟར་གལ་ཆེ་བ། བར་དུ་རྒྱལ་
སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པར་མི་ཞུམ་པའི་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་སྐྱེད་པས་ཆུ་ལུད་ལྟར་གལ་
ཆེ་བ། ཐ་མར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ནས་ཀྱང་གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་

བྱེད་པས་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལྟར་གལ་ཆེ་བའོ།།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཤུགས་དྲག་ལོད་ཀྱང་འདིའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང༌། བྱང་

སེམས་རྣམས་ཀྱང་ས་ལམ་བགྲོད་ཚུལ་མྱུར་བུལ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བའི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེ་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་ལས་བྱུང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྔགས་ལ་ཞུགས་ནས་མྱུར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

569

ལམ་འཚོལ་ཞིང༌། བགྲོད་པ་ཤིན་ཏུ་མྱུར་བ་ཡང་སྙིང་རྗེའི་སྟོབས་ཏེ། བུ་མེ་དོང་དུ་
ལྷུང་ན་དེའི་ཕ་མས་མྱུར་དུ་འདོན་ལ། ཉེ་འབྲེལ་གྱིས་དེ་མ་ཐག་འདོན་མི་ནུས་པ་
ལྟ་བུའི་སྙིང་རྗེའི་ཤུགས་དྲག་ཞན་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན། སྙིང་རྗེ་འདི་བསྒོམ་པ་ན་ཐོག་
མར་བཤན་པས་གསོད་བཞིན་པའི་ལུག་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམ་ན་སྐྱེ་སླ་སྟེ།
འདི་ལྟར་གནམ་ས་མགོ་མཇུག་ལྡོག་པ་ལྟར་གན་རྐྱལ་དུ་བསྒྱེལ། ཡན་ལག་ནི་ཐ་

གུས་བཅིངས། ཤེད་རྒྱགས་ཀྱང་མི་ཐུབ། སྲོག་ལ་བབ་པར་ནི་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས།
བྲོས་པས་ནི་མི་ཐར། མགོན་དང་སྐྱབས་མེད་པར་མིག་མཆི་མ་ཙ་རེར་བཤན་པའི་
གདོང་དུ་རིག་རིག་ཏུ་བལྟ་བཞིན་འཇིགས་སྐྲག་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་པའི་ངང་

ནས་གསོད་ལུགས་ངན་པ་སྣ་ཚོགས་ཞིག་གིས་འཆི་ལུགས་ལ་བསམ་དགོས། རང་
རེས་དེ་ལྟར་གསོད་པར་མཐོང་བ་ན། ལུག་དེས་ཅང་བསམ་ཨེ་ཤེས་ན་སྙམ་ཡང༌། སྔོན་བཤན་པ་ཞིག་གིས་ལུག་མང་པོ་གསོད་སྐབས། སྔ་མ་འགའ་བསད་ཟིན་ནས།
གཅིག་གསོད་རྒྱུར་ཐག་པས་བསྡམས་པའི་བར་དེར། བཤན་པའི་གྲི་དེ་ལུག་གཅིག་
གི་ཉེ་འགྲམ་ན་ཡོད་པ། ལུག་དེས་གྲི་དེ་ལ་ལག་པས་ས་བཀབ་སྟེ་སྦ་བའི་ཚུལ་བྱས་

པའི་རབས་ལྟར་འཇིགས་སྐྲག་དང་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་དཀའ་བ་ཡོད། དེ་ལྟར་ཅི་དྲག་
ལ་ཐུག་པ་དེ་བཞིན་དུ་ད་ལྟ་གསོད་སར་མ་སླེབས་པར། རི་ལ་རྩྭ་ཁར་འགྲིམ་པའི་
ལུག་དེ་དག་ཀྱང༌། སྔ་ཕྱིའི་ཁྱད་ཙམ་ལས་དེ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཞིག་འོང༌། དེ་དག་
ཚེ་རབས་སྔ་མའི་རང་གི་མ་བྱས་ཚུལ་བསམས་ནས་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ། དེ་ལ་མྱོང་བ་
སྐྱེས་པ་ན། སྔར་རང་སྟེང་དུ་བསྒོམས་པའི་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་བསམས་

ཏེ༑ སེམས་ཅན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་དང་མྱོང་བཞིན་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

570

རྣམས་བསྒོམས་ནས། ཨ་མ་དེ་དག་འགའ་ཞིག་ནི་དམྱལ་བར་ལྕགས་སྲེག་ཏུ་
བསྲེག །ཁྲོ་ཆུར་འཚོད། འགའ་ཞིག་ནི་ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེས་ནས་བཀྲེས་སྐོམ་གྱིས་

གདུང་བ་སོགས་བསམས་ནས་སྙིང་རྗེ་བསྐྱེད། དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེས་པ་ན། དཔེར་ན།
རི་ལ་ཡོད་པའི་ལུག་དང་གསོད་བཞིན་པའི་ལུག་གཉིས་གསོད་པ་སྔ་ཕྱི་ཙམ་ལས་
ཁྱད་མེད་པ་བཞིན། ད་ལྟ་མི་ཡུལ་ན་སྡིག་པ་བྱེད་པར་ཕོ་སྐྱེན་མདོག་ཁ་བ་རྣམས་
ཀྱང་ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བར་ངེས་པས་ད་ལྟ་ལྷུང་ཟིན་པ་རྣམས་དང་ཁྱད་མེད་ཚུལ་
བསམ།

དེ་ནས་ཚེ་འདིའི་ཨ་མས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ། དེ་ནས་གཉེན་འབྲེལ་སོགས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚེ་འདིའི་སོ་ཚིས་

སྡིག་ལྟུང་ཁོ་ན་ལ་བརྩོན་ཞིང༌། ད་ལྟ་མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནའང་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱིས་མནར་བཞིན་དུ། ད་དུང་དེ་ལས་ཆེས་ཆེ་བའི་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་
མྱོང་འགྱུར་གྱི་རྒྱུ་ལ་བརྩོན་པ་དང༌། དེར་མ་ཟད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་སྤྱད་སྤྱད་པ་ཡིན་པས་ཨ་མ་དྲིན་ཅན་འདི་
དག་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང༌། དེ་ལྟར་བདག་གིས་

བྱའོ། །ཞེས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ཅིང༌། སྐྱེ་དཀའ་བ་རྣམས་ལ་དམིགས་སུ་བཀར་

ཏེ་བསྒོམ། ཚངས་པ་སོགས་ལ་སྐྱེ་དཀའ་ན་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་སྐབས་ལྟར་བསམས་

པས་སྐྱེ་བ་འོང༌། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཨ་མས་བུ་གཅེས་པ་ནད་དྲག་པོ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་
ཅན་ཞིག་ལ་སེམས་པ་བཞིན་བཟའ་བཏུང་གི་ཚེ་ཚུན་ཆད་དུ་བྱུང་ན་སྐྱེས་པ་ཡིན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

571

ཞིང༌། དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ལས་བྲལ་འདོད་ཙམ་གྱི་སྙིང་རྗེ་ནི། ཉན་རང་དང་ཐུན་

མོང་བའི་སྙིང་རྗེ་ཡིན་ལ། སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ནི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡིན་པས་ཕྱི་མ་འདི་བསྐྱེད་པར་བྱེད། དེས་ན། འདི་དག་སྐྱེ་དཀའ་
ཡང་སྐྱེ་ཐབས་ལ་བརྩོན་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་དེ་འབད་དགོས། སྔར་རང་ཉིད་ན་མྱོང་
བའི་ནད་དྲག་པོ་དེ་འདྲ་ཞིག་མི་གཞན་ན་བ་མཐོང་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་མྱོང་བ་རྒྱུ་མཚན་
དུ་བྱས་ནས་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བ་བཞིན། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་འཁོར་བ་དང་
ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་རང་སྟེང་དུ་ལེགས་པར་བསྒོམས་པ་རྣམས་ལ་སྐྱེ་སླ།
སེམས་ཅན་ལ་གཅེས་ཤིང་ཕངས་པའི་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་དང༌། བདེ་བ་དང་ལྡན་
འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་གཉིས་བྱམས་པར་མཚུངས་ཀྱང་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་

ཅུང་ཟད་ཡོད། ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་ནི་མར་ཤེས་དྲིན་དྲན་དྲིན་གཟོ་གསུམ་གྱིས་

དྲངས་ཤིང༌། དེས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྔོན་དུ་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས། བདེ་བ་དང་ཕྲད་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་གོ་
རིམ་གྱི་ངེས་པ་མེད། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་དྲིན་གཟོའི་མཇུག་ཐོགས་དེར་བདེ་བ་དང་ཕྲད་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་བསྒོམ་ཚུལ་གསུངས་པ་ལྟར་འགའ་ཞིག་ལ་དེ་ལྟར་སྙིང་
རྗེའི་སྔོན་དུ་བསྒོམ་ནའང་རུང་མོད། སྐྱོང་ཚུལ་མན་ངག་ལུགས་ལྟར་བྱེད་ན་བདེ་བ་དང་ཕྲད་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་སྙིང་རྗེའི་རྗེས་སུ་བསྒོམ། དེ་ནས་ལྷག་བསམ་ལ་འཇུག་
པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་ན་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་གཙོ་བོར་མཚམས་
འདིར་བསྒོམ་ཞིང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ས་བཅད་ལྟར། སྙིང་རྗེའི་སྔོན་དུའང་ཡིད་

འོང་གི་བྱམས་པ་དང་སྦྲགས་ནས་ཅུང་ཟད་བསམ་དགོས་གསུངས།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

572

དྲུག་པ་ལྷག་བསམ་ནི། མའི་ཁུར་བུ་ལ་བབས་པ་བཞིན། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་དང༌། བདེ་བ་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པའི་ཁུར་རང་
གིས་ཁྱེར་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བདག་རང་གིས་འགོད་ཅེས་ཐག་བཅད་པ་ནི།
ཉན་རང་ལས་ལྷག་པའི་བསམ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་ཞིག་གཡང་དུ་ལྷུང་བ་མཐོང་བ་
མ་བཟོད་ནས་དེ་འདོན་མཁན་བྱུང་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་ནི་བྱམས་པ་སྙིང་རྗེ་
གཉིས་དང་མཚུངས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་མ་བཞག་པར་རང་གིས་འདོན་རྒྱུར་བློ་ཐག་
བཅད་པ་ནི་ལྷག་བསམ་དང་འདྲ་བས། སྤྱིར་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཙམ་ཉན་རང་ལ་
ཡོད་ཀྱང༌། ལྷག་བསམ་དེ་འདྲ་ཉན་རང་ལ་མེད། ལྷག་བསམ་འདི་དང་དྲིན་གཟོའི་སྐབས་ཀྱི་ཁུར་ཁྱེར་ལུགས་ནི། དཔེར་ན་ཚོང་པས་ནོར་རྫས་ཉོ་བར་རྩོམ་པ་དང༌།
ཚོང་ཐག་བཅད་པ་བཞིན་གྱི་བློ་ཐག་བཅད་པ་དང༌། མ་བཅད་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་

ཞེས་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་གསུང་གསུངས།
བདུན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ནི། དེ་ལྟར་ཁུར་དུ་ཁྱེར་བ་ན། རང་ལ་དེ་འདྲའི་

ནུས་པ་ཨེ་ཡོད་བརྟག་ན། རང་ལ་ནི་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་

པའང་མེད། འོན་ཀྱང་དོན་བྱེད་པར་ནུས་མཁན་ཞིག་བཙལ་ནས། དེའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་ཨེ་ནུས་བལྟ་དགོས་པས། རེ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་འདིར་ཆེ་བ་ཚངས་པ་དང་
བརྒྱ་བྱིན་སོགས་ཀྱིས་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་མི་ནུས་ཤིང༌། ཉན་

རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་འཆིང་བ་ཐམས་ཅད་མ་སྤངས་པས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
ཡང་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་མི་ནུས། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་ལྟ་བུར་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་མཛད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་དེས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

573

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་ཆ་ཙམ་མི་བསྒྲུན་ལ། དེས་ཀྱང་བྱང་སེམས་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་བྱང་ཆུབ་ཤིང་དྲུང་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉིན་གཅིག་གི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
གྱི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་མི་བསྒྲུན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་གི་སེམས་དཔའི་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་འབྱུང་བ་དེས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེར་ཡང་མི་བཟོད་པ་ནམ་མཁའ་
དང་ལག་མཐིལ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་ཡོད་པས་དེས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་བསམ་

པ༑ རྒྱུད་ཚོད་དང་མཐུན་པར་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་བ་འགྲན་ཟླ་མེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་གོ་འཕང་ཐོབ་ན་ཡོན་ཏན་འདི་དང་འདི་

ཞེས་སྔར་སྐྱབས་འགྲོའི་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འདིར་སྦྱར་ནས། གཞན་དོན་
བྱེད་པ་ལ་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་མེད་མི་རུང་དུ་ངེས་པ་བསྐྱེད་དེ། གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད། འདི་དག་ནས་བཏང་སྙོམས། མར་ཤེས། དྲིན་
དྲན། དྲིན་གཟོ་རྣམས་ནི་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྐྱེ་བའི་གཞི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ།

བྱམས་པ། སྙིང་རྗེ། ལྷག་བསམ་གསུམ་ནི། གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བསྐྱེད་པ་
དངོས་ཡིན་པས། དེ་ནས་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་འདོད་སྐྱེས་པ་ན། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་

གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ནི་གཞན་དོན་ལ་དགོས་པར་
མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་དྲངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་རང་

ཉིད་སྤངས་རྟོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དོན་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་མ་ཐོབ་ཀ་མེད་དུ་མཐོང་ནས་དེ་ཐོབ་འདོད་དང༌། དེ་ཡང་རང་ཁོ་ནའི་དོན་མིན་པར་སྔར་

བྱམས་པ་སྙིང་རྗེ་ལྷག་བསམ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ཇི་ལྟར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

574

བསྐྱེད་པ་ལྟར་གཞན་དོན་དུ་ཡང་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་ཞིག་བསྐྱེད་
དགོས། དེ་ལྟར་བསྒོམས་ཀྱང་འཐོབ་ཨེ་ཐུབ་སྙམ་ན། དེ་ངེས་པར་འཐོབ་ནུས་ཏེ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་བསྐྱེད་པའི་དུས་ད་རེས་ལས་ལྷག་པ་མེད་དེ། རྟེན་ནི་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལུས་རྟེན་འདི་ལ་སྒྲུབ་པས་ཆོག་པའི་རྟེན་ཐོབ། ཆོས་ནི་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ། དེའི་ནང་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དང༌། ལྷག་པར་ཚེ་
གཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་བར་ནུས་པའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་མཇལ། འདི་གྲུབ་

མཐའ་རིས་མེད་ལ་ཡོད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྙན་བརྒྱུད་ཀྱི་

བསྟན་པ་འདི་ལ་མི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་ལ་འཚང་རྒྱ་བར་ནུས་ཤིང༌། དེ་ལས་ཀྱང་
ཆེས་མྱུར་བ་ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་ཙམ་ལའང་ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་མང་པོ་བྱུང་བ་སྔར་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྲས་སོགས་དམ་པ་གོང་མ་དུ་མའི་རྣམ་ཐར་ལྟར་
ཡིན། ང་ཚོས་དེང་སང་སྙིགས་དུས་རེད་ཟེར་ཡང་རང་ལ་ད་རེས་ལས་དུས་བཟང་བ་སྔོན་ཆད་རྙེད་མ་མྱོང་བའི་ཚོད་ཡིན་ལ། རྗེ་མིད་ལ་དང་དབེན་ས་པས་ཐོབ་པའི་
ལུས་ཀྱང་རང་གི་ལུས་རྟེན་འདི་ལས་ལྷག་པ་མེད་པས། གྲུ་གུ་ཞ་བོས་རྐྱང་ལ་ཞོན་
པ་ལྟར་ད་རེས་འབད་དགོས། རང་རེས་ལམ་རིམ་བསྒོམ་པ་ལ་ཤི་བ་ལས་མཚེར་བ་
ཙམ་བྱེད། དེ་བས་དཔེ་ཀློག་པ་དང་སློབ་གཉེར་ཁ་ཏོན་ལྟ་བུས་མི་ཚེ་བསྐྱེལ་བ་ལ་
དགའ་བ་ནི་གནད་མ་ཤེས་པ་ཡིན། ཕྱིས་ནས་རྟེན་འདི་ལྟ་བུ་ཨེ་རྙེད་མི་ཤེས། རྙེད་
ཀྱང་བསྟན་པ་དང༌། ཡང་སྒོས་ཚང་ལ་མ་ནོར་བའི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་བསྟན་པ་འདི་

ལྟ་བུ་དང་མཇལ་བ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྟེན་འདི་དང་མ་བྲལ་རིང་དེ་ལ་
རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་ཨེ་སྐྱེ་ཞིག་བལྟ་དགོས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

575

འདི་གཅིག་སྐྱེས་ན་དེས་རང་གཞན་གཉིས་ཀྱི་དོན་འབྱུང་སྟེ། སྔར་ཡུལ་
ཁམས་གཅིག་ལ་མུ་གེ་བྱུང་སྟེ་མི་ཚང་ཞིག་གི་ཕ་བུ་ཐམས་ཅད་ཤི་བར་ཉེ་བ་ན།

ཉིན་གཅིག་ཤ་གཟུག་ཅིག་བྱུང་བ་དང༌། ཕ་དེས་བསམ་པར། དེ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་

བགོས་ཏེ་ཟོས་ཀྱང༌། ཉུང་ངུ་རེ་ལས་མི་ཐོབ་པས་བཀྲེས་པ་མི་སེལ་ཞིང་ཡུད་ཙམ་
ལས་མི་བརྟན་པར་ཤེས་ནས། དེ་བས་འདི་ཚང་མ་རང་གིས་ཟོས་ནས་ཟས་ཚོལ་
བར་འགྲོ་ནུས་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་ལ། དེ་ནས་ཁོང་ཚོ་གསོ་སྙམ་ནས་ཤ་ཐམས་ཅད་
ཕ་དེས་ཟོས་ཏེ་ཟས་ཚོལ་བར་ཕྱིན་ནས་ཐམས་ཅད་གསོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གསང་སྔགས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང༌། མ་ཎི་ཕྲེང་སྐོར་གཅིག་བགྲང་བ་ཚུན་དང༌། གྲྭ་
རྐྱང་ལྟ་བུས་ཚོགས་ཆོས་གྲྭ་ཐེངས་གཅིག་འགྲིམ་པ་ཚུན་ཀྱང་སེམས་འདིས་ཟིན་

པའི་སྒོ་ནས་བྱེད། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་

མྱོང་བ་ཐོན་ན་བུ་རམ་གྱི་ཤུན་པ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་པ་ཡིན། དེ་ཙམ་
དུ་མ་ཟད། སེམས་ཅན་མཐོང་ཙམ་ནས་དེའི་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སེམས་ལ་རྩོལ་མེད་ཀྱི་མྱོང་བ་ནམ་ཐོན་པ་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དངོས་གནས་པ་
རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། དེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་དུ་ཞུགས་ཤིང༌།

བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་གསོག་པའི་འགོ་རྩོམ་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་
མྱོང་བ་ཐོན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཐོབ་པ་

སོགས་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང༌། དེའི་ཐོག་སྔགས་ལམ་གྱི་སྣོན་མ་བཏབ་ནས་ཉམས་སུ་བླང་ན་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་མྱུར་ངེས་ཤེས་པ་འོང༌། སེམས་བསྐྱེད་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་སྨོན་འཇུག་གཉིས་དང༌། ས་མཚམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མོས་སྤྱོད་སོགས་བཞི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

576

དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་སོགས་གསུམ་དང༌། གཞན་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་གསུངས།
དེས་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་སོང་ནས།

ད་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ཀྱི་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་བློ་
སྦྱང་བ་འཆད་པ་ལ།

དེ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་མའི་སྒོ་ནས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྦྱངས་པས་ཀྱང་བྱང་སེམས་སྐྱེ་མོད། འོན་ཀྱང་བློ་དེ་ཤུགས་དྲག་པའི་ཕྱིར་བདག་གཞན་མཉམ་
བརྗེའི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱང་བ་ལ། ཕྱི་མ་འདི་སྔར་བཀའ་དམ་པར་མཛད་ཅིང༌། འདི་དང་

གཏོང་ལེན་གཉིས་ཟུར་དུ་བཀོལ་བ་ལ། བློ་སྦྱོང་ཞེས་གྲགས། བདག་གཞན་བརྗེ་
བའི་ཆོས་འདི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གང་ཞིག་བདག་དང་གཞན་རྣམས་ནི། །མྱུར་དུ་

བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་དེས། །བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བྱ་བ། །གསང་བའི་དམ་པ་

སྤྱད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྣོད་མིན་གྱི་བློར་མི་ཆུད་པས། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་
ནས། མཆད་ཁ་བའི་བར་ལྐོག་ཆོས་སུ་མཛད་ནས་བཀའ་རྒྱ་མར་གནང༌། བློ་སྦྱོང་གི་སྐོར་ལ། རྨ་བྱ་དུག་འཇོམས་སོགས་མང་ཡང་བློ་སྦྱོང་གི་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་ནི། དོན་བདུན་མར་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་འདི་བསྟན་ནས་ཉམས་
སུ་བླང་ན་སྔ་མ་བས་ཀྱང་ཕན་ཚབས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ད་ལམ་འདིར་དོན་བདུན་མའི་རྩ་
བའི་ཡིག་རྙིང་གི་སྟེང་ནས་ཁྲིད་འབུལ་བ་ཡིན། འདི་ལ་བཤད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་མང་

ཡང་ད་རེས་འདིར་དངུལ་ཆུ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཁྲིད་རྒྱུན་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། དང་

པོར་མཛད་པ་པོའི་ཆེ་བ་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ནས་བརྒྱུད་དེ་ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

577

བར་དང༌། དེས་འབྲོམ་རིན་པོ་ཆེར་བཀའ་རྒྱ་དང་བཅས་གནང༌། དེས་སློབ་མ་རྣམས་
ལ་ལམ་རིམ་ཚོགས་ཆོས་དང༌། འདི་གསང་བའི་སྒོ་ནས་པོ་ཏོ་བ་སོགས་ལ་གནང་
ཞིང༌། པོ་ཏོ་བས་གླང་ཤར་གཉིས་ལ་གནང༌། ཤ་ར་བས་ཁོང་གི་སློབ་མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བཀའ་བབ་པ་དགེ་བཤེས་མཆད་ཁ་བ་ལ་གནང་ཞིང༌། མཆད་ཁ་བའི་སྐུ་
དུས་ནས་ཚོགས་ཆོས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དགེ་བཤེས་མཆད་ཁ་བ་ནི་རྙིང་མའི་

སྔགས་འཆང་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་གདུང་རྒྱུད་དུ་འཁྲུངས། རིག་གནས་ལྔ་སོགས་ལ་
ཤིན་ཏུ་མཁས་ཀྱང་མ་ཚིམ་པར། ཁེ་དང་རྒྱལ་ཁ་གཞན་ལ་བཏང༌། །གྱོང་དང་བུབ་ཁ་རང་གིས་ལེན། །ཞེས་སོགས་གླང་ཐང་པའི་བློ་སྦྱོང་ཚིགས་བརྒྱད་མ་གཟིགས་

པའི་དོན་རྩད་བཅད་པར་བྱོན་པ་ན། གླང་ཐང་པ་གཤེགས་ཟིན་ཤུལ་ཤ་ར་བ་དང་མཇལ་ནས། བློ་སྦྱོང་གི་གདམས་ངག་ཞུས་ཏེ་བསྒོམས་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས། མཛེ་ནད་ཅན་མང་པོར་ཡང་གདམས་པ་འདི་གནང་ནས་

བསྒོམས་པས་ནད་ལས་གྲོལ་བས་མཛེ་ཆོས་སུ་གྲགས་པའང་བྱུང༌། ཕྱིས་གསང་ཆོས་སུ་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་ཕངས་པར་དགོངས་ནས་ཚོགས་བཤད་དུ་གནང་སྟེ། དེ་
ཉིད་ཡི་གེར་བཀོད་པ་དོན་ཚན་བདུན་དུ་བཅད་པའི་བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ་འདི་
མཛད། མན་ངག་བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་ཞེས་པ་ནི། འཆི་བ་མེད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གདམས་པའི་མཐར་ཐུག་བློ་སྦྱོང་ལ་བྱེད། ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ། རྡོ་རྗེ་
ཕ་ལམ་དང་འདྲ་ཚུལ་སྔར་ཕན་ཡོན་གྱི་སྐབས་ཞུས་པ་ལྟར་དང་། ཉི་མའི་འོད་ཀྱི་ཆ་

ཤས་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མུན་པ་སེལ་ནུས་པ་བཞིན་གཅེས་འཛིན་གྱི་མུན་པ་སེལ་བ་
དང༌། སྨན་གྱི་ལྗོན་ཤིང་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ནད་སེལ་ནུས་པ་ལྟར་གཅེས་འཛིན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

578

གྱི་ནད་སེལ་བ་དང༌། སྙིགས་མ་ལྔ་བདོར་ཆོས་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བའི་སྐབས་བློ་སྦྱོང་
གིས་གྲོགས་བྱས་ནས་རྐྱེན་ངན་གྱིས་མི་འཁྲུགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་བ་དུ་མ་དང་ལྡན།
འདིའི་ཐོག་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ནི་འཕགས་
པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་མིན་གྱི། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས།
དབུ་མ་འཇུག་པའི་དབུར་སྙིང་རྗེ་ལ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་བཞིན་འདིར་ཡང་སྙིང་
རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པའོ། །དེ་ནས་བློ་སྦྱོང་དངོས་གཞི་ལ་དོན་ཚན་བདུན་ལས། དང་པོ་སྔོན་འགྲོ་རྟེན་གྱི་ཆོས་བསྟན་པ་ཞེས་པ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་
ལམ་ལ་བློ་སྦྱངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ལམ་རིམ་ལས་བཤད་པ་དང་ཁྱད་མེད་པས་
གསར་དུ་བཤད་མི་དགོས་སོ།།
གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་སྦྱང་བ་ལ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
དང༌། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ལས། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣོན་
དག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྔ་རབས་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་རྣམས་སུ་དང་པོར་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱང་བ་འདིར་གསུངས་ཀྱང༌། སྔོན་དུ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་མ་

བསྟན་པར་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་བཤད་ན་གྲུབ་ཆེན་གླང་པོའི་ཀོ་
བ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་འགྲོ་བ་ཡང་སྲིད་པས། འདིར་ཚེ་གླིང་ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཕྱག་

སྲོལ་ལྟར་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བློ་སྦྱོང་བ་སྔོན་དུ་མི་འཆད་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་
ཕར་ཕྱིན་འོག་ཏུ་འབྱུང་བས་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དང་སྦྲགས་ནས་འོག་ཏུ་
འཆད་གསུངས། གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བློ་སྦྱོང་བ་ལ། འདིའི་

མན་ངག་གི་ཁུངས་ནི་མཛའ་བོའི་བུ་མོའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟར་དང༌། སོགས་ཁོངས་སུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

579

ཡོད་པ་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་སྔོན་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དམྱལ་བའི་

ཤིང་རྟ་འདྲེན་པའི་གྱད་དུ་འཁྲུངས་སྐབས་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཡིན།

དེ་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་བདག་གཞན་མཉམ་པར་བསྒོམ་པ་ནི། ཐོག་མར་
སྔར་གོང་དུ་བཤད་པའི་བཏང་སྙོམས་ནས་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་ལ་མ་ཐུག་བར་

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྔོན་དུ་བཏང༌། དེ་ནས་བླ་མཆོད་ལས། སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་མོ་ཙམ་
ཡང་མི་འདོད་ཅིང༌། །སོགས་ལྟར་བསམ་དགོས་པས་ད་ལྟ་རང་རེས་བདག་ཟེར་བ་ན༑ ཤིན་ཏུ་གཅེས་ཤིང་ཕངས་ལ་གཞན་དེ་ལྟར་དུ་མི་བལྟ་བ་ནི། བདག་གཞན་མ་
མཉམ་པ་ཡིན་འདུག་ཀྱང༌། བདག་གཞན་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་དེ་ཙམ་མི་
རིགས་ཏེ། བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་རང་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་

མཚུངས་པས་སོ་སྙམ་དུ་བསམ་དགོས། དང་པོ་འདི་ལ་དེ་ཙམ་ལས་གཞན་རིགས་

པའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་མེད། བློ་སྦྱོང་གི་སྐབས་འདིར་མར་ཤེས་དྲིན་དྲན་དྲིན་གཟོ་
གསུམ་དང༌། མཇུག་གི་ལྷག་བསམ་དང༌། བྱང་སེམས་ལ་སྔར་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་གྱི་

སྐབས་དང་ཁྱད་མེད་ཀྱང༌། ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་གཉིས་ལ་སྟོབས་ཆེ་
ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་འདོན་ཚུལ་ཡང༌། དྲིན་དྲན་གྱི་སྐབས་སུ།
སྔ་མ་ལ་ཨ་མ་བྱས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དྲིན་དྲན་ཚུལ་ལས་མེད་ལ༑ འདིར་ནི་ཨ་མ་མ་

བྱས་པའི་གནས་སྐབས་སུའང་དྲིན་དྲན་ཚུལ་ཡོད།
བདག་གཞན་བརྗེ་བ་ལ། དེའི་སྔོན་དུ་འགལ་རྐྱེན་བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྐྱོན་དང༌། མཐུན་རྐྱེན་གཞན་གཅེས་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བསམ་དགོས་པས། གཉིས་

པ་བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྐྱོན་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསམ་པ་ནི། བླ་མཆོད་ལས། རང་ཉིད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

580

གཅེས་པར་འཛིན་པའི་གཅོང་ནད་འདི། །མི་འདོད་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུར་
མཐོང་ནས། །སོགས་དང༌། སྤྱོད་འཇུག་ལས། འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་
པ༑ །དེ་ཀུན་བདག་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང༌། །ཞེས་དང༌། འཇིག་རྟེན་དག་ན་འཚེ་བ་
གང་ཡོད་དང༌། །འཇིགས་དང་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་ཡོད་གྱུར་པ། །དེ་ཀུན་བདག་ཏུ་
འཛིན་པ་ལས་བྱུང་ན། །འདྲེ་ཆེན་དེས་ཀོ་བདག་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་དང༌། འདིའི་རྩ་

ཚིག་ལས་ཀྱང༌། ལེ་ལན་ཐམས་ཅད་གཅིག་ལ་བདའ། །ཞེས་པ་ལྟར་རང་ལ་མི་འདོད་པ་གང་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་རང་གཅེས་འཛིན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། མཚོན་དང༌། དུག་དང༌། ལྷ་ཀླུ་སོགས་མི་མ་ཡིན་གྱི་གནོད་པ་དང༌། དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་
སོགས་སུ་སྐྱེ་བའང་རང་བདེ་ཐབས་ཀྱི་ཁེ་ཞིག་ཐོབ་པའི་རེ་བ་བྱས་ནས་གཞན་གྱི་སྲོག་བཅད་པ་དང༌། སེར་སྣ་བྱས་པ་དང༌། གཞན་ཁྱད་དུ་བསད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་
ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ད་ལྟ་རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་སོགས་ན་ཚ། དགྲའི་འཇིགས་པ་དང༌།

གྱོད་ཁ་མཆུ། དཔོན་པོའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འཇིགས་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་རང་གཅེས་པར་
བཟུང་ནས་ཟས་ཀྱི་ཚོད་མ་ཟིན་པ་སོགས་དང༌། ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་བློས་མ་
ཐོངས་པ་དང༌། ནད་མ་ཐེག་པའི་སྐྱོན་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང༌། མཐོ་ས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་

རྒྱལ་བློན་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཕན་ཚུན་འཐབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དམའ་ས་ནས་འབངས་
མི་ཁྱིམ་སོགས་མི་མཐུན་པ་དང༌། གྲྭ་རྐྱང་ཕན་ཚུན་འཐབ་པ་ཚུན་རང་གཅེས་པར་
བཟུང་བའི་སྐྱོན་ཏེ། གཅེས་འཛིན་མ་བྱས་པར། ང་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཁྱོད་གང་དགའ་
གྱིས་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་ན། སྔ་མའི་སྐྱོན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང༌། རྐུན་མ། ཇག་

པ༑ ཐ་ན་བྱི་བས་རྩམ་ཁུག་ལ་བུ་ག་ཕུག་ནས་མི་བདེ་བ་བྱུང་བ་ཚུན་ཀྱང་རང་གཅེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

581

འཛིན་གྱིས་བྱས། དུག་གིས་ཤི་བ་དང་། ཟས་མ་འཕྲོད་ནས་ཤི་བའང་རང་གཅེས་
པར་བཟུང་ནས་ཟས་མི་ཟ་དགུ་ཟ་མང་པོ་ཞིག་ཟོས་པ་ལས་བྱུང་ཕྱིར་དུག་གིས་

བསད་པ་མིན་གྱི། རང་གཅེས་འཛིན་གྱིས་བསད་པ་ཡིན། ད་རེས་ཕར་གང་ཡང་མ་
བྱས་པར་རྐུན་ཁག་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡང་རང་གཅེས་འཛིན་གྱིས་གཞན་ལ་གནོད་པ་བསྐྱལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན། དེར་མ་ཟད། མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་སྲོག་གཅོད་པའི་
བཤན་པ་ལྟ་བུ། དུག་གསུམ་གྱི་རྐྱལ་བ་ཁུར་ནས་དགེ་བའི་ལོ་ཏོག་བརྐུ་བའི་ཆོམ་རྐུན་ལྟ་བུ། མ་རིག་པའི་ཞིང་ས་ལ་ལས་ངན་པའི་ས་བོན་བཏབ་ནས་འཁོར་བའི་ལོ་
ཏོག་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་སོ་ནམ་མཁན་ལྟ་བུ། མདའ་མདུང་གྲི་ཁ་འཐབ་པའི་དཀྱིལ་

ཚུན་ནས་ཁེ་ཞིག་ཐོབ་ཏུ་རེ་བའི་བརྣབ་སེམས་མཁན། གྱོང་འདུག་ན་བླ་མ་མཁན་པོ་ཕ་མ་ཚུན་གྱི་ཐོག་ཏུའང་གཡུག་ཕོད་པའི་ཁྲེལ་མེད་གཞུང་ངན་པོ། ཐོག་མེད་ནས་
ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་གང་གིའང་དོན་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲེན་མོ་ལག་སྟོང་ཅན། རེ་དོགས་
མེད་པ་ལ་རེ་དོགས་བྱེད་མཁན། མཐོ་མཉམ་དམན་གསུམ་ལ་ཕྲག་དོག །འགྲན་སེམས། ཁྱད་གསོད་བྱེད་ཅིང༌། བསྟོད་ན་དྲེགས་ཤིང་སྨད་ན་ཁྲོ་བ། འཇིག་རྟེན་གྱི་
མི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་འགུགས་མཁན། མི་དགེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས།

ཐོག་མེད་ནས་རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྦྱོར་མཁན་ཕུང་བྱེད་འུག་པའི་མགོ་ཅན་དང་
འདྲ་བའང་རང་གཅེས་འཛིན་ཡིན་པས། གཏད་རང་གི་སྙིང་དབུས་སུ་ཡོད་པ་ལ།
བསྐུལ་དང་གཏོར་མ་བརྒྱག་ན་འདི་ཐོག་ཏུ་བརྒྱག་དགོས་པ་ལས། ངེད་ཚོས་གཏོར་
བརྒྱག་གི་སྐབས་དགྲ་ཨམ་ཞིག་ཡིན་ཟེར་ནས་མ་རྒན་སེམས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་གཏོར་རྒྱག་བྱེད་པ་གོ་ནོར་བ་རེད།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

582

གཅེས་འཛིན་ལ་ལྟས་ངན་བྱེའུ་མགོ་སྔོན་དང༌། བློ་སྦྱོང་ལ་འགོང་པོ་འགོང་རྫོང་གི་ཆོས་ཞེས་གསུངས་པའང་དེའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། སྔར་གཅོད་པ་ཞིག་གིས་

བཙན་གྱི་གནས་ས་འཕྲོགས་ཏེ་བསྡད་པའི་འཕྲུལ་གྱིས། ཉིན་གཅིག་གཅོད་པའི་
སྦྱིན་བདག་གཉིས་འཐབ་རྩོད་བྱུང་བ་ན། གཅོད་པ་དེས་སྦྱིན་བདག་གཉིས་ལ་བར་

འདུམ་བྱེད་པར་སོང་བས་སྦྱིན་བདག་གཅིག་གིས་མཚོན་འཕངས་པ་གཅོད་པ་ལ་
ཐེབས་ཏེ་བསད་ཚུལ་བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་གྲིར་ཤི་བ་

སོགས་ཀྱི་རྩ་བའམ་ལན་རྩ་ཡང་རང་གཅེས་འཛིན་འདི་ཁོ་ན་ལ་ཐུག་ཅིང༌། སྤྱོད་
འཇུག་ལས་ཀྱང༌། ཡིད་ཁྱོད་རང་དོན་བྱེད་འདོད་པས། །བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་འདས་
གྱུར་ཀྱང༌། །ངལ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུས། །ཁྱོད་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་

སྒྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན། རང་རེ་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་སྡུག་ཏུ་འཇུག་
མཁན་ནི་རང་གཅེས་འཛིན་འདི་ཉིད་ཡིན། བདག་གཅེས་འཛིན་དང་བདག་འཛིན་གཉིས་སོ་སོ་ཡིན་ཡང་བློ་སྦྱོང་ལས་གཅིག་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དེ་གཉིས་ཕྱོགས་
མཐུན་པས་ཡིན། མདོར་ན་དེ་གཉིས་ནི་ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཅིག་
གིས་ང་ང་སྙམ་དུ་ང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བཟུང་ཞིང༌། གཅིག་གིས་ང་བློས་མ་ཐོངས་པར་
གཅེས་པར་བཟུང་ནས་བསྡད་ཡོད་པ་ཡིན། མདོར་ན་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ང་བདེ་བ་
ཞིག་དགོས་ཞེས་བློ་ཕུགས་སུ་བཞག་པ་དེ་ལས་བྱུང༌། དེ་ལྟར་རང་གཅེས་འཛིན་མ་བཏུལ་ན་སྐྱིད་མི་འབྱུང་བས། དེ་སྔོན་རང་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བའི་ལན་རྩ་རྩད་

མ་བཅད་པས་ལན་པར་འདུག །ད་ཕྱིན་ཆད་ལན་རྩ་རྩད་ཆོད་པས་རང་གཅེས་འཛིན་འདི་ལ་དགྲར་བལྟས་ཏེ་སྤོང་ཐབས་བྱ་དགོས་གསུངས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

583

གསུམ་པ་གཞན་གཅེས་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསམ་པ་ནི། ཞི་

བ་ལྷས། འཇིག་རྟེན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང༌། །ཞེས་
དང༌། བླ་མཆོད་ལས། མ་རྣམས་གཅེས་བཟུང་བདེ་ལ་འགོད་པའི་བློ། །མཐའ་ཡས་
ཡོན་ཏན་འབྱུང་བའི་སྒོར་མཐོང་ནས། །ཞེས་སོགས་དང༌། བློ་སྦྱོང་ལས། ཀུན་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་བསྒོམ། །ཞེས་པ་ལྟར་མངོན་མཐོའི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད། འཁོར་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་གཞན་གཅེས་འཛིན་ལས་བྱུང་སྟེ། གཞན་གྱི་སྲོག་ལ་
གཅེས་པར་བཟུང་ནས་སྲོག་གཅོད་མ་བྱས་པས་སྲོག་གཅོད་སྤངས་པའི་དགེ་བའི་
འབྲས་བུ་རྣམས་སྨིན་ཏེ་བདེ་འགྲོ་དང་ཚེ་རིང་བ་སོགས་འབྱུང༌། གཞན་གཅེས་པར་བཟུང་ནས་སྦྱིན་པ་བཏང་བ་དང་མ་བྱིན་ལེན་སྤངས་པ་སོགས་ཀྱིས་འབྱོར་པ་ཆེ་བ་
སོགས་བསྐྱེད།
མདོར་ན། མང་དུ་བཤད་ལྟ་ཅི་ཞིག་དགོས། །བྱིས་པ་རང་གི་དོན་བྱེད་
དང༌། །ཐུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཁྱད་པར་ལྟོས། །ཞེས་
དང༌། བླ་མཆོད་ལས། མདོར་ན་བྱིས་པ་རང་དོན་ཁོ་ན་དང༌། །ཐུབ་དབང་གཞན་དོན་འབའ་ཞིག་མཛད་པ་ཡི། །སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་བློས། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་བཞིན། སྟོན་པ་དང་རང་གཉིས་དང་པོར་འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་འདྲ་

མཉམ་ཡིན་ཡང༌། ཐུབ་པ་མཆོག་དེས་ནི་སྔོན་སྐབས་ཤིག་ནས། གཞན་གཅེས་པར་བཟུང་བས་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ཟད་ཅིང་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་ནས་དོན་གཉིས་

མཐར་ཕྱིན་ལ། རང་རེས་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་རང་གཅེས་འཛིན་ཤ་སྟག་བྱས་ཏེ་ང་རང་བདེ་བ་ཞིག་དགོས་སྙམ་དུ་བརྩོན་བརྩོན་ཀྱང༌། ད་ལྟ་རང་དོན་སྣེ་གཅིག་ཙམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

584

དང༌། ཐ་ན་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཐབས་ཙམ་ཡང་བྱ་མ་ཐུབ་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ད་དུང་སྡུག་བསྔལ་ཁོ་ནས་མནར་བ་འདི་ལྟར་ཡིན། རང་རེས་དེ་ལས་གོ་ལྡོག་སྟེ་སྔར་
ཞིག་ནས་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་མཛད་པ་བཞིན་བྱས་ཡོད་ན། ད་ལྟ་རང་གི་
སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ཟད་ཅིང༌། བདེ་བའི་མཆོག་དང་ལྡན་ལ་གཞན་དོན་ཡང་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བས་དེང་སང་གི་ཁ་སྟབས་འདི་བྱུང་བ་

རེད། བསྐང་གསོ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་དྭགས་པོ་དགེ་བཤེས་ཤིག་གིས་བློ་སྦྱོང་མཚོན་ཆ་
འཁོར་ལོའི། དེ་ལྟར་ལགས་པས་དགྲ་བོ་བདག་གིས་ཟིན། །ཞེས་པ་ནས། ཨེ་མ་
བདག་འཛིན་འདི་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་མེད། །ཅེས་སོགས་ཡོད་པའི་བློ་སྦྱོང་གི་བསྐུལ་དེ་
དགོན་པ་ཞིག་ཏུ་བསྐང་གསོའི་སྐབས་འཛུད་པར་མཛད། དེ་ལ་འཚུབ་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་དགྲ་དངོས་གནས་པ་ངོས་ཟིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། སྔོན་སྔགས་པ་ཞིག་གིས་

མཐུ་བྱས་ཏེ་རྐུན་མ་མང་པོ་ཤི་བ་ན། ལབ་སྒྲོན་གྱི་སྲས་རྒྱལ་བ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་

གཅེས་འཛིན་ལ་མཐུ་ཐེབས་པར་སྨོན་ཏེ་རང་གཅེས་འཛིན་མ་བྱས་པས་སྔགས་
པའི་མཐུས་གནོད་མ་ནུས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དང༌། འབྲུག་པ་ཀུན་ལེགས་ཀྱིས་

གཅུང་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་རིམ་གྲོ་མཛད་པ་ན་གཏོར་ཟོར་ཕྱིར་མ་འཕངས་པར། གཅེས་
འཛིན་ལ་བརྒྱག་པའི་བསམ་པས་གཅུང་གི་སྐུ་པང་དུ་འཕངས་པའི་རབས་གསུངས།

སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་གཞན་གཅེས་པར་བཟུང་བ་ཡང་སྔར་རྒྱལ་པོ་པདྨ་ཅན་དུ་འཁྲུངས་སྐབས་ནད་ཡམས་ཞི་བའི་ཕྱིར་ཉ་རོ་ཧི་ཏའི་སྐྱེ་བ་བཞེས་ཏེ། དེའི་ཤས་
སེམས་ཅན་མང་པོའི་ཡམས་ནད་གསོས་པ་དང༌། རུས་སྦལ་དུ་འཁྲུངས་སྐབས་རྒྱ་མཚོར་ལྷུང་བའི་ཚོང་པ་ལྔ་བརྒྱ་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་རོལ་ཏུ་བསྒྲལ་ཞིང༌། སྐུ་ལུས་སྦྲང་འབུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

585

བརྒྱད་ཁྲི་ལ་བྱིན་པ་དང༌། རྒྱལ་པོ་དཔལ་གྱི་སྡེས་སྐུ་ལུས་ཀྱི་ཕྱེད་བྱིན་པ་དང༌།
གཙུག་ན་རིན་ཆེན་གྱིས་དབུའི་གཙུག་ཏོར་གྱི་ནོར་བུ་སྐུ་ཤ་ལས་དངོས་སུ་བཅད་
དེ་གཞན་ལ་གནང་བ་དང༌། རྒྱལ་སྲས་སྙིང་སྟོབས་ཆེན་པོས་སྟག་མོ་བཀྲེས་པ་རང་
གི་བུ་ལ་ཟར་ཉེ་བ་ཞིག་ལ་ལུས་བྱིན་པ་དང༌། ཟླ་འོད་ཀྱིས་དབུ་བྱིན་པ་སོགས་ཀྱི་
རབས་རྒྱས་པར་གསུངས་ནས། སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་དེས་དེ་ལྟར་མཛད་ལ། ངེད་ཚོས་རང་འབའ་ཞིག་མ་གཏོགས་བསམ་རྒྱུ་མེད་པ་འདིས་དེ་ལྟར་དཀའ་ཡང་སྨོན་ལམ་ཚུན་བཏབ་སྟེ་སྦྱོང་དགོས།
གཞན་ཡང༌། གཞན་གཅེས་པར་བཟུང་འོས་ཏེ། དཔེར་ན་འབྲས་བུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཞིང་ས་ལྟ་བུ་དང༌། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བར་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟས་གོས་སོགས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་ཞིང༌།

སེམས་ཅན་གྱིས་རང་ཅག་ལ་ཨ་མ་བྱས་པའི་ཚེ་དྲིན་ཆེན་པོས་བསྐྱངས་པར་མ་
ཟད། ཨ་མ་མ་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་ནའང་དེ་དག་གི་དྲིན་ཁོ་ནས་རང་ཅག་འཚོ་
བ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩམ་པ་ཁུག་མ་གང་ཡང་དང་པོར་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་

རྨོས་འདྲེན། འགའ་ཞིག་གིས་ཆུ་བཏང༌། འགའ་ཞིག་གིས་ཕྱུགས་བཅག་སྐོར་བ་
སོགས་དཀའ་བ་དཔག་མེད་བྱས། སྡོད་གནས་འདིའང་སེམས་ཅན་གྱི་དྲིན་ཏེ། མི་
དང་དུད་འགྲོ་མང་པོས་ས་བསྐྱལ། རྩིག་པ་བརྩིགས། ཤིང་བཟོས། ཆུ་བསྐྱལ་བ་
སོགས་ལས་བྱུང༌། གཟན་འདིའང་དང་པོར་ལུག་མང་པོ་ཞིག་གི་བལ་བཏོན། དེ་
རྗེས་འགའ་ཞིག་གིས་འཐགས། འགའ་ཞིག་གིས་བཙེམ། ད་ལྟ་གྱོན་ཆོག་ཏུ་གྱུར། གཞན་ཡང་གནས་སྐབས་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་རྙེད་པ་དང༌། མཐར་ཐུག་བྱང་ཆུབ་ཏུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

586

སེམས་བསྐྱེད་ཅིང༌། སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་མན་ཆད་སེམས་ཅན་
གྱི་བཀའ་དྲིན་ཏེ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་ཡུལ་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ཡུལ་དང༌། སྦྱིན་ཡུལ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཞི་དང༌། བཟོད་པ་བསྐྱེད་ཡུལ་སོགས་སེམས་ཅན་ཡིན་པས། དེ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དྲིན་ལས་བྱུང༌། དེས་ན་སྤྱོད་འཇུག་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་དང་རྒྱལ་བ་ལས། །སངས་རྒྱས་ཆོས་འགྲུབ་འདྲ་བ་ལ། །རྒྱལ་ལ་གུས་བྱ་དེ་བཞིན་དུ། །སེམས་ཅན་ལ་མིན་ཅི་ཡི་ཚུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཡང་ཕྱེད་བླ་མའི་བཀའ་དྲིན་དང༌། ཕྱེད་སེམས་ཅན་གྱི་དྲིན་གྱིས་

ཐོབ་པ་ཡིན་ཕྱིར་གླང་ཐང་པས་ཀྱང༌། བདག་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །ཡིད་
བཞིན་ནོར་བུ་ལས་ལྷག་པའི། །དོན་མཆོག་སྒྲུབ་པའི་བསམ་པ་ཡིས། །ཤིན་ཏུ་

གཅེས་པར་འཛིན་པར་ཤོག །ཅེས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་ནི་རང་གི་གནས་སྐབས་
དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་
འདྲ་བས་ན་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་འོས་པ་ཡིན་གསུངས།

༈ ཉིན་བཅོ་བརྒྱད་པར། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང༌།

ཤུགས་དྲག་ཆུ་བོ་བཞི་ཡི་རྒྱུན་གྱིས་ཁྱེར། །ཞེས་སོགས་འདྲེན་པར་མཛད་དེ། སྔོན་
འགྲོ་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་མདོར་བསྡུས་དང༌། ས་བཅད་སྔོན་དུ་ཇི་ལྟར་སོང་བ་རྣམས་
གསུངས་རྗེས། བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་སྐོར་ནས་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་ལ་བསྐྱར་བཤད་མཛད། དངོས་གཞི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཚན་གཉིས་པ་ལ་

བདག་གཞན་མཉམ་པ། བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྐྱོན་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསམ་པ། གཞན་
གཅེས་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསམ་པ། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

587

དངོས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏོང་ལེན་བསྒོམ་ཚུལ་ཏེ་ལྔ་ལས། དང་པོ་གསུམ་ལའང་བསྐྱར་བཤད་མཛད།
བཞི་པ་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་དངོས་ནི། སྔར་སྐྱོན་ཡོན་ལ་
བསམས་པ་དེ་ལྟ་བུས་བརྟགས་ནས། རང་ཉིད་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་གཅོང་ནད་
འདི། །ཞེས་སོགས་ཤླཽ་ཀ་བཞིས་བསྟན་པ་བཞིན། སྐྱོན་ཡོན་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་རང་
གཅེས་པར་འཛིན་པའི་བློ་དང༌། གཞན་ཡལ་བར་དོར་བའི་བློ་གཉིས་གོ་ས་སྤོ་བ་ནི་

བདག་གཞན་བརྗེ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་གཞན་བདག་དང༌། བདག་གཞན་དུ་བསམ་པ་མིན་
གྱི༑ སྔར་རང་གཅེས་པར་བཟུང་ནས་གཞན་ཡལ་བར་དོར་བ་ཡིན་པ་ལ། ད་དེ་ཉིད་

གོ་ས་ལྡོག་སྟེ། རང་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དེ་གཞན་ལ་སྤོ་བ་ལ་བརྗེ་བ་ཞེས་ཟེར་བས། སྔོན་ཆད་གཞན་ཡལ་བར་དོར་བ་ལྟར་ད་ཕྱིན་ཆད་རང་ཡལ་བར་དོར། སྔོན་ཆད་རང་གཅེས་པར་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཆད་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པར་བྱའོ་
སྙམ་དུ་བློ་སྦྱོང༌། དེ་ལྟར་གོམས་ན་བརྗེ་ནུས་པ་འོང་སྟེ། དཔེར་ན་ཕ་རི་ལ་སྡོད་པ་ན་
ཚུ་རི་གོ་ལྡོག་པའི་བློ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་གསུངས།

ལྔ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏོང་ལེན་བསྒོམ་ཚུལ་ནི། སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་

རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་ལེན་པ་དང༌། བྱམས་པའི་དམིགས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་གཏོང་
བ་སྦྱང་བ་སྟེ། རྩ་བར། གཏོང་ལེན་གཉིས་པོ་སྤེལ་མར་སྦྱང༌། །ཞེས་གསུངས་ལ།
འདི་ནི་སྔ་མའི་བསམ་པ་དེ་ཉིད་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པའོ། །གཏོང་བ་དང་ལེན་པ་
གཉིས་ལས་སྔ་མ་སྔོན་དུ་བྱེད་པར་ཁྲིད་ཡིག་མང་པོ་ལས་འབྱུང་ཡང༌། ལག་ལེན་ལ་ཕྱི་མ་སྔོན་དུ་བྱ་ཞིང༌། གཏོང་བ་མི་བྱེད་པར་ལེན་པ་གཅིག་པུ་བྱེད་པའང་རུང༌། དང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

588

པོར་སྡུག་བསྔལ་མ་བླངས་ན་བདེ་བ་བཏང་ཡང་མི་ཕན་པས་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་

རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་བྱ་སྙམ་པའི་

སྙིང་རྗེ་བསྐྱེད་ནས། དེའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་སྤུ་གྲིས་སྐྲ་བཞར་བ་ལྟར་འོད་ནག་
པོའི་རྣམ་པར་རང་གི་སྙིང་གར་གཅེས་འཛིན་ལ་ཐིམ་པར་བསམ་ཞིང༌། རྒྱས་པར་ན།
ཚ་དམྱལ་བའི་ཚ་བའི་སྡུག་བསྔལ་མེ་དང་བཅས་པ་རང་གི་སྙིང་གར་ཚ་འུབ་ཀྱིས་

གཅེས་འཛིན་འགོང་པོར་ཐིམ་པར་བསམ། དེ་བཞིན་དུ་གྲང་དམྱལ་བ་དང༌། ཡི་

དྭགས། དུད་འགྲོ། ལྷ་མིན། མི། ལྷ་སོགས་ནས་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བ་མན་གྱི་
སྡུག་བསྔལ་དང༌། སྡིག་སྒྲིབ་སོགས་རང་སྟེང་དུ་ལེན་པར་བསམས་ནས། སྡུག་
བསྔལ་དང་བྲལ་ཞིང་སྡིག་སྒྲིབ་བྱང་བར་མོས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་བདག་ལ་སྨིན་པར་
གྱུར་ཅིག་ཅེས་ཀྱང་སྨོན། ལེན་པའི་སྐབས་བླ་མ་དང་སངས་རྒྱས་གཉིས་ལ་ལེན་དུ་
མེད། གང་ཟག་གི་རིགས་ལ་བློའི་ནུས་པ་མཐོ་དམན་ཅན་མང་བས་ན། ལས་དང་པོ་
བ་ཁ་ཅིག་གཏོང་ལེན་སྒོམ་པ་མི་ནུས་པའང་འབྱུང་བས། དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ལ། ལེན་
པའི་གོ་རིམ་རང་ནས་བརྩམས། །ཞེས་པ་ལྟར་རང་ལ་ཕྱི་དྲོ་འོང་རྒྱུའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་
སྔ་དྲོ་ལ་ལེན་ཅིང་བསྒོམ། དེ་ནས་སང་གི་དེ་དེ་རིང་ལ་ལེན་པ་དང༌། དེ་ནས་ཟླ་བ་
རྗེས་མའི་དང༌། ལོ་རྗེས་མའི་དང༌། མི་ཚེ་འདི་དང༌། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ། ཚེ་རབས་གཏན་
དང༌། ཕ་མ། ཉེ་འབྲེལ། བར་མ། དགྲ་སོགས་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བར་

སྦྱང་སྟེ། སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་འབྱོངས་པ་ན། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལ་དམིགས་པ་སྤོས་ཀྱིན་སྡུག་
བསྔལ་སྡིག་སྒྲིབ་སོགས་རང་སྟེང་དུ་བླང༌། དེ་ལྟར་གོ་རིམ་འདི་བཞིན་དུ་བྱས་ནས་

སྦྱོང་དགོས་ཀྱི། དང་པོ་ནས་དགྲ་སོགས་ཀྱི་སྡིག་སྡུག་ལེན་བློ་མི་འབྱུང༌། དེས་ན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

589

སྐབས་རེར་རང་ནས་ཕར་བརྩམས་ནས་དེ་ལྟར་བསྒོམ། སྐབས་རེར་དམྱལ་བ་ནས་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བའི་བར་དང༌། སྐབས་རེར་ལུང་པའི་ཕུ་ནས་མར་དང༌།

སྐབས་རེ་མདའ་ནས་ཡར་རིམ་འདེད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བསྒོམ། ཐ་ན་ཁྱི་ལ་རྡོ་བརྒྱབ་པའི་

སྡུག་བསྔལ་ཚུན་བླང༌། བླངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཡལ་བའམ། འགྲམ་དུ་བཞག་པ་ལྟ་བུ་

མིན་པར། སྙིང་གི་དབུས་སུ་ལེན། དེ་དག་གི་ཚེ་འཇིགས་དངངས་སྐྱེས་ན་ལེགས་
པ་ཡིན། དེ་ལྟར་བསམས་ན། དངོས་སུ་ལེན་མ་ནུས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རླབས་པོ་ཆེ་རྫོགས་པ་དང༌། བློ་གོམས་ན་དངོས་སུ་ལེན་ནུས་པའང་འབྱུང་བ་
བྱམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཡིན་གསུངས།
བྱམས་པའི་དམིགས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་གཏོང་བ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་
དོན་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཡིད་བཞིན་གྱི་ནི་ལུས་སུ་བསྒྱུར། །ཞེས་དང༌། སྡོང་བཀོད་
དང༌། རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་མདོ་སོགས་ལས་ཀྱང་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་གཏོང་
བར་གསུངས་པ་བཞིན་རང་གི་ལུས་གང་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོར་སྤྲུལ་ནས་སྣོད་དང་
བཅུད་ལ་བཏང་བས། དང་པོར་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཚ་དམྱལ་བ་ལྟ་བུར་སྦྲང་ཆར་
གྱི་རྣམ་པར་སྤྲུལ་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་སྦྱང༌། ལུས་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་དུ་བསྒྱུར་ནས་དེ་
འཐོབ་པར་བྱས། དེ་ནས་གནས་དང་ཁང་བརྩེགས་ཡིད་དུ་འོང་བར་བསྒྱུར་ནས་
བཏང་བས་དེ་ལ་བདེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་དང༌། ཟས་སྐོམ་ཕུན་ཚོགས་སུ་བསྒྱུར་ནས་བཏང་བས་ཚིམ་པར་བྱས། གོས་སུ་བསྒྱུར་ནས་བཀོན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྒྱུར་ནས་ཆོས་བསྟན་པས་འཚང་རྒྱ་ལ་ཁད་དུ་བྱས་པར་བསམ། དེ་ནས་
གྲང་དམྱལ་བ་ལ་ཉི་འོད་དང་གོས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ། ཡི་དྭགས་ལ་ཟས་སྐོམ་སོགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

590

དང༌། དུད་འགྲོ་ལ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ། ལྷ་མིན་ལ་གོ་ཆ། ལྷ་ལ་
འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ། མི་ནི་འདོད་པ་ཆེ་བས་གང་ལ་གང་འདོད་དུ་བསྒྱུར་ནས་
བཏང༌། དེ་བཞིན་དུ་ལོངས་སྤྱོད་དང༌། དགེ་རྩ་སོགས་ཀྱང་གཏོང་ཞིང༌། བླ་མ་དང་

སངས་རྒྱས་ལའང་ལུས་མཆོད་སྤྲིན་དུ་སྤྲུལ་ཏེ་ཕུལ་བས། བླ་མའི་སྐུ་ཚེ་མཛད་
འཕྲིན་རྒྱས་པར་བསམ། དགེ་རྩ་དུས་གསུམ་གའི་དེ་གཏོང་ཆོག་ཅིང༌། ལུས་དང་

ལོངས་སྤྱོད་གཉིས་ནི་འདི་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་མ་གཏོགས། འདས་ཚར་བ་གཏོང་དུ་
མེད། གཏོང་བའི་སྐབས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བདེ་བས་ཕོངས་ལུགས་བསམས་ནས་བྱམས་པ་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་ཅིང༌། བློ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ་འདི་

ཉིད་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་གཙོ་བོར་བྱེད་དགོས།
གཞན་ཡང༌། དེ་ལ་དྲན་པ་བསྐུལ་བའི་ཕྱིར། །སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ཏུ་ཚིག་གིས་

སྦྱང༌། །ཞེས་པ་ལྟར་གཏོང་ལེན་ལ་དྲན་པ་གསོ་བའི་ཕྱིར་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་གཏོང་ལེན་གྱི་ཚིག་འདོན། འདི་ལ་གསེར་འོད་ནས་གསུངས་པའི་ཚིག་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་རང་རེས་མ་ཤེས་ན། དེས་ན་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་ཐུགས་རྗེ་ཅན། །ཞེས་སོགས་བཏོན་པས་རུང༌། སྔོན་གྱི་བླ་མ་འགའ་རེས་འདི་ཉིད་གྲངས་

གསོག་ཏུ་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད། དེར་མ་ཟད་སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཕེལ་ཐབས་སུ་འགྲོ་བ་བྱ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ནི་མདོ་ཕལ་ཆེན་
ལས་གསུངས་པ་དང༌། སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་སོགས་ལ་བལྟ་དགོས། གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་གཙོ་བོར་བྱེད་འདོད་པ་དག་གིས་འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ལྟར་མདོ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

591

ཕལ་ཆེན་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཐོས་བསམ་བྱེད། དེ་གཉིས་རླུང་ལ་བསྐྱོན་པར་
བྱ༑ །ཞེས་པ་ལྟར་གཏོང་ལེན་གྱི་དམིགས་པ་ཅུང་ཟད་འབྱོངས་པའི་ཚེ་དབུགས་
ཕྱིར་འགྲོ་སྐབས་གཏོང་བ་དང༌། ནང་དུ་འཇུག་པ་ན་ལེན་པ་དང་སྦྱར། རླུང་ལ་བསྐྱོན་
པ་འདི་དང་པོར་མི་ནུས་ཀྱང༌། ཡང་ཡང་གོམས་ནས་རླུང་ལ་བསྐྱོན་ན་རླུང་སེམས་
འཇུག་པ་གཅིག་པས་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་སླ་བའི་

འཕྲུལ་འདེགས་ཆེན་པོ་ཡིན། འདི་ནི་སྔགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བཤད་པའི་རྡོ་རྗེའི་

བཟླས་པ་དང༌ཆ་འདྲ་ཞིང༌། མཁས་གྲུབ་རྗེས་རྗེ་བླ་མར། མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞལ་གྱི་

དབུགས་ཙམ་ཡང༌། །མཐའ་དག་འགྲོ་ལ་སྨན་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ན། །ཞེས་སོགས་
བསྟོད་པ་མཛད་པའང་འདི་ལ་དགོངས་པ་རེད། འདི་དག་ལ་མན་ངག་གཞན་ཡང་

ཡོད་མོད། རྒྱུན་དུ་ཆགས་མེད་མི་བྱེད་པའི་རིགས་ལ་འཆད་དུ་མི་རུང་གསུངས།

གསུམ་པ་རྐྱེན་ངན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་བསྒྱུར་བ་ནི། སྙིགས་མའི་དུས་
འདིར་འདི་ཤིན་ཏུ་ཕན་ཡོན་ཆེ་སྟེ། ཆོས་བྱེད་ལ་བར་ཆད་མང་ཞིང་རྐྱེན་སྤང་མི་

ཐུབ་པའི་སྐབས་འགལ་རྐྱེན་མཐུན་རྐྱེན་དུ་བསྒྱུར་ཐུབ་པ་དགོས། དེ་མེད་ན་རྐྱེན་
བཟང་ངན་གང་བྱུང་ཡང་ཆོས་ཤོར་འགྲོ། དེ་ཡང་ཆོས་པ་འགའ་ཞིག་ནི་གོ་ས་
སོགས་བྱུང་བས་དྲེགས་ནས་ཆོས་ཤོར། འགའ་ཞིག་ནོར་བྱུང་བས་དེའི་འཚོ་ཚིས་
ཀྱིས་ཆོས་ཤོར། འགའ་ཞིག་ནི་རྐྱེན་ངན་པ་བྱུང་བ་ན་ཡི་ཆད་ནས་ཆོས་ཤོར་བས།
དེ་ལྟར་བྱུང་ན་ཆོས་བྱེད་པར་དཀའ། ཆོས་ཅུང་ཟད་བྱེད་ཁུལ་བྱེད་པ་ཡང་ཤོར་ན་ཤིན་ཏུ་ནས་ཐ་ཆད་པ་ཡིན་པས། དེས་ན་རྐྱེན་ངན་པ་གང་བྱུང་ཆོས་ལ་མི་གནོད་
པའི་ལམ་དུ་བསྒྱུར་ཐུབ་པ་དགོས། དེ་ལ་བསམ་པས་བསྒྱུར་བ་དང༌། སྦྱོར་བས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

592

བསྒྱུར་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་སྤྱོད་པས་བསྒྱུར་བ་དང༌། ལྟ་བས་བསྒྱུར་བ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། བླ་མཆོད་ལས། སྣོད་བཅུད་སྡིག་པའི་འབྲས་བུས་ཡོངས་གང་
སྟེ༑ །ཞེས་སོགས་དང༌། བློ་སྦྱོང་རྩ་བར། སྣོད་བཅུད་སྡིག་པས་གང་བའི་ཚེ། །རྐྱེན་
ངན་བྱང་ཆུབ་ལམ་དུ་བསྒྱུར། །ཅེས་པ་ལྟར། ན་ཚ་དགྲ་འདྲེ་སོགས་ཡིད་དང་མི་

མཐུན་པ་བྱུང་བ་ན། ད་ལྟ་རང་རེས་ལེ་ལན་གཞན་ལ་འགེལ་ཞིང༌། ནད་བྱུང་བ་
ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་མི་ཤེས་པར་ཟས་དང་གདོན་སོགས་ཀྱིས་

བསྐྱེད་པར་སྨྲ་མོད་ཀྱང༌། རྩ་བའམ་ལན་རྩ་གང་ལ་ཐུག་བལྟས་པ་ན། སྔར་སྐྱེས་བུ་
ཆུང་ངུའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ལྟར་མི་འདོད་པ་བྱུང་ཚད་ལས་ཀྱིས་

བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེའང་རང་གཅེས་འཛིན་གྱིས་བྱས་པ་ཡིན་པས། ལེ་ལན་རྩ་བ་ནི་

རང་གཅེས་འཛིན་ལ་ཐུག །དེས་ན་རྐུན་མས་ནོར་བརྐུས་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱང་ལེ་ལན་རྐུན་མ་ལ་བདའ་ས་མེད་ཀྱི། རང་གི་ལས་ངན་དང༌། དེ་སྐྱེད་བྱེད་གཅེས་འཛིན་ལ་
བདའ་དགོས། དེའི་ཕྱིར་ན་ཚ་དང་སྡུག་བསྔལ་རྐྱེན་ངན་སོགས་བྱུང་བ་ན། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་གྲོགས་སུ་བསམ་དགོས་ཏེ། ན་ཚ་སྡིག་སྒྲིབ་ཀྱི་ཕྱགས་ཤིང་
ཡིན། །ཞེས་པ་བཞིན་ན་ཚ་སོགས་ཅི་བྱུང་ཡང་སྔོན་གྱི་ལས་ངན་སྡིག་སྒྲིབ་ངན་
སོང་མྱོང་ངེས་རྣམས་རྟེན་འདི་ལ་སྨིན་པས་གོ་བཅད་སྙམ་དུ་ཡིད་བདེ་ལྷང་ལྷང་བ་
བྱ་ཞིང༌། དེར་མ་ཟད། ངས་སྔོན་གཏོང་ལེན་བྱས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་སྡིག་སྡུག་
བདག་ལ་བླངས་པ་ཡིན་པས་ད་དོན་གྲུབ་སོང་སྙམ་དུ་དགའ་བ་བསྐྱེད་ནས། སླར་
སྡུག་བསྔལ་གྱི་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་སྨིན་པར་སྣོན་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་

སྡུག་བསྔལ་མྱོང་འགྱུར་ཚང་མ་དེས་གོ་ཆོད་པར་བསྒོམ་ཞིང༌། ད་དུང་སེམས་ཅན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

593

གྱི་སྡུག་བསྔལ་དངོས་སུ་ལེན་པའི་དུས་ད་རེས་བྱུང་བས་ད་ལེགས་པོ་བྱུང་སྙམ་དུ་གཏོང་ལེན་བྱས་ནས་བློས་རྦད་ཀྱིས་བཏང་ན། ན་ཚ་ཡང་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་

བར། དགེ་སྦྱོར་སྤེལ་བྱེད་དུ་འགྲོ་བ་སྔར་ཀུན་སྤངས་གྲགས་རྒྱན་པའི་སློབ་མ་མཛེ་
ནད་བྱུང་བ་ཞིག་སྐྱི་མོ་རྫ་འཕྲེང་ནས་ནད་སངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཡིན།

གཞན་ཡང༌། རྐྱེན་ངན་དགེ་བའི་བསྐུལ་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་
མི་འདོད་ན་སྡིག་པ་སྤོངས་ཤིག་ཅེས་པའི་བརྡར་བསམས་ནས་ཚོགས་གསོག་སྒྲིབ་
སྦྱོང་ལ་འབད། རང་རེ་ལ་རྐྱེན་ངན་པ་མ་བྱུང་ན་སྣང་བ་སྐྱིད་ཐག་ཆོད་པས་ཆོས་མི་
དྲན་ལ། ཁ་ཉེས་གོད་ཁ་ན་ཚ་སོགས་རྐྱེན་ངན་པ་བྱུང་ན། དེས་ཡིད་འབྱུང་སྐྱེས་ནས་
སྙོམ་ལས་ལས་བསླངས་ཏེ་དགེ་བར་འཇུག་པ་འོང༌། འདྲེ་གདོན་རྒྱལ་བའི་ཆོ་འཕྲུལ་
ཡིན། །སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཡོ་ལང་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱལ་འགོང་འདྲེ་གདོན་
སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་བྱུང་ན། ངས་སྔོན་ཆོས་མ་དྲན་པར་འཇིག་རྟེན་ལ་མགོ་འཁོར་
ནས་ཡོད་པ་ལ་ད་འདིས་ཆོས་ལ་བསྐུལ་བ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་སྙམ་དུ་བསྒོམ། རང་གི་

བློས་འཁྱེར་སྟངས་ཤེས་ན། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྐྱེན་ལྟ་བུ་
བྱེད་པ་སྲིད། ན་ཚ་སོགས་རང་གཅེས་འཛིན་ལས་བྱུང་བས། ནད་གདོན་རྣམས་རང་
གི་དགྲ་བཏུལ་མ་ཐུབ་པའི་དགྲ་བོ་གཅེས་འཛིན་ཁོ་འདུལ་རོགས་བྱེད་མཁན་ཡིན་

པས་དྲིན་ཆེ་སྙམ་པ་དགོས། རང་ཚོས་རྐྱེན་ངན་པ་ཞིག་བྱུང་སྐབས་ཉམས་ལེན་
བསྐྱུར་རྐྱང་བྱེད་མོད། དེ་ལྟ་མི་བྱ་བར་དཔེར་ན། འགྲུལ་པས་འཕྲང་དོག་པོར་སླེབས་དུས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་པ་ལྟར། ན་ཚ་རྐྱེན་ངན་སོགས་བྱུང་སྐབས་ལྷག་པར་གཟབ་སྟེ་ཉམས་ལེན་མི་བཤོལ་བར་གཏོང་ལེན་སོགས་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་པ་གལ་ཆེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

594

གསུངས། སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་པའི། གཞན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཡོན་ཏན་
ནི༑ །སྐྱོ་བས་དྲེགས་པ་སེལ་བར་བྱེད། །འཁོར་བ་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ། །སྡིག་ལ་འཛེམ་
ཞིང་དགེ་ལ་དགའ། །ཞེས་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ན་སྐྱོ་ནས་ང་རྒྱལ་སེལ་ཞིང་། རང་

སྡུག་བསྔལ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་སྙིང་རྗེ་བ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་ལ་སྤོང་
འདོད་སོགས་འབྱུང༌། རང་རེས་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ལས། བདེ་ཞིང་སྐྱིད་པ་བྱུང་ན་

ལེགས་པར་འཛིན་ཀྱང༌། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱིད་ན་མི་དགའ་སྡུག་ན་དགའ། །སྐྱིད་ན་

སྔོན་བསགས་བསོད་ནམས་ཟད། །སྡུག་ན་ལས་ངན་སྡིག་སྒྲིབ་བྱང༌། །ཞེས་གསུངས་པས། གོ་ས་ལྟ་བུ་མཐོ་ན་རང་གཅིག་པུ་བཟང་བཙོན་དུ་བཅུག་པ་དང་འདྲ་བར་གང་འདོད་སར་འགྲོ་ས་མེད་པ་བླ་ཆེན་དཔོན་ཆེན་ཚོ་ལྟ་བུ་སྟེ། གྲུབ་མཆོག་བློ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང༌། མཐོ་ན་བཟང་བཙོན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་དང༌།
དམན་ས་རྒྱལ་བའི་གདན་ས་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་སྔོན་གྱི་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་
དམན་ས་བཟུང་ནས་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་དུ་གཤེགས་ཤིང༌། འབྲོམ་རིན་པོ་ཆེས་
ཀྱང༌། ཞང་འཕྲང་ཀ་བེར་ཆུང་ལ་ཕྱག་འཚལ་བར་མཛད་པ་བཞིན། རང་རེའང་དམན་ས་བཟུང་ནས་འོག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཆུ་ལས་མེད་པ་བྱེད་ན། གྲོགས་དང་ཡང་མཐུན་པ་འབྱུང་ཆེ། བསྟོད་ན་མི་དགའ་སྨད་ན་དགའ། །སྨད་ན་རང་སྐྱོན་ཐེར་ལ་འབུད། །ཅེས་
པ་ལྟར་གཞན་གྱིས་བསྟོད་ར་བཏང་ན་ང་རྒྱལ་ཇེ་ཆེར་འགྱུར་ཞིང༌། དེས་འདི་ཕྱི་
གཉིས་ཀར་ཕུང༌། རང་གི་སྐྱོན་མི་མཐོང་ལ། སྨད་ན་གནས་སྐབས་མི་སྙན་ཡང༌།
ཕྱིས་ནས་རང་གི་ལས་དེ་ལ་བརྟགས་ནས་འདོར་ལེན་གཟབ་པར་བྱེད་པའང་འདིས་

འབྱུང་ལ། མི་ཁ་ལྷ་ཡི་ཕམ་ཕབ་ཡིན། །ཞེས་ལྷའི་དངོས་གྲུབ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

595

གསུངས། དེས་ན་མི་ཁ་སྡང་བ་སོགས་རྐྱེན་ངན་རུ་འཛིངས་པའི་སྐབས་འདིར་དེ་
ལྟར་བསམ། རང་བདེ་ཞིང་སྐྱིད་པ་བྱུང་ན། དགེ་བའི་འབྲས་བུ་བྱུང་སྙམ་དུ་ལྷག་པར་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་བསྐྱེད་པ་སོགས་བྱ་གསུངས།
གཉིས་པ་ལྟ་བས་བསྒྱུར་བ་ནི། འཁྲུལ་སྣང་སྐུ་བཞིར་ལྟ་བ་ཡི། །ཞེས་སོགས་
ཀྱི་གཞུང་འདི་ཡིན་ཞིང༌། འདི་ནི་སྔ་རབས་པའི་ལུགས་ཡིན་པས། རང་རེས་
བརྟགས་ན་ཅུང་མི་བདེ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་གང་བྱུང་ཡང་དེའི་ངོ་བོ་ལ་བལྟས་ན། དང་
པོ་གང་ནས་མ་སྐྱེས་པ་ཆོས་སྐུ་སོགས་གསུངས་མོད། གནད་ཆེ་བ་ཙམ་མི་སྣང་

བས། མདོར་ན་རང་ལ་བདེ་སྡུག་དང་རྐྱེན་བཟང་ངན་ཅི་བྱུང་ཡང་རང་རང་གི་ངོ་བོ་

ལ་དཔྱད་དེ་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་ཚོགས་ཙམ་ལས་རྐྱེན་བཟང་ངན་དང་བདེ་སྡུག་ཅེས་ཐ་སྙད་ཙམ་མངོན་སུམ་བསྙོན་མེད་དུ་སྣང་བ་ལས་དོན་དུ་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། ང་དང་གཞན་ཞེས་པ་བདེན་པར་མེད་ཚུལ་ལ་བལྟས་ནས་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་
ཆགས་པ་སོགས་དགག་པས་ཆོག །ལྟ་བ་མ་ཤེས་ན། ད་ལྟ་རང་ཉིད་ལ་སྐྱིད་སྡུག་ཅི་

བྱུང་ཐམས་ཅད་རང་འཆི་བའི་སྐབས་རྨི་ལམ་རྨིས་པ་ལྟར་དྲན་པའི་ཡུལ་ཙམ་དུ་
འགྱུར་བས་ད་ལྟ་ཚེ་ཐུང་ཡུད་ཙམ་འདིར་ཆགས་སྡང་བྱེད་དོན་མི་འདུག་སྙམ་པ་
དགོས་གསུངས།
༈ ཉིན་བཅུ་དགུ་པར། བྱམས་པའི་སྨོན་ལམ་ལས། ངན་འགྲོའི་ལམ་ནི་

བཟློག་བགྱིད་ཅིང༌། །ཞེས་སོགས་ལས་བརྩམས་པའི་སྔོན་འགྲོ་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་
མདོར་བསྡུས་ཤིག་མཛད་ནས། སྔོན་དུ་ཇི་ལྟར་སོང་བའི་ས་བཅད་རྣམས་གསུངས་

རྗེས། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་ཚུལ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏོང་ལེན་བསྒོམ་ཚུལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

596

གཉིས་ལ་བསྐྱར་བཤད་དང༌། དོན་ཚན་བདུན་ལས། དང་པོ་གཉིས་ལའང་བསྐྱར་

བཤད་དང་འབྲེལ། དེ་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་བློ་དང༌། ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློ་
གཉིས་པོ་དེ་གང་ལ་བསྐྱེད་པའི་གཞི། རང་དང་གཞན་གོ་ས་བརྗེ་བའམ་སྤོས་ནས།
དེའི་རྗེས་སུ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྔར་ཞུས་པ་ལྟར་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་རྩལ་

དུ་བཏོན་ནས་སྡུག་བསྔལ་ལེན་པ་དང༌། བྱམས་པའི་དམིགས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་
ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་དང་བཅས་པ་བཏང་ཞིང༌། དེ་འབྱོངས་པ་ན་དབུགས་འགྲོ་
འོང་ལ་གཏོང་ལེན་སྦྱར། དེ་མི་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ཏུ་ཚིག་གིས་དྲན་

པ་གསོ།
དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྦྱོང་གི་མན་ངག་གཉིས་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ནས་
སྐྱོང་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམ། ས་བཅད། དབྱེ་བསྡུའི་ཁྱད་པར་གྱིས་གྲངས་མང་ཉུང་བྱེད་
ཚུལ་འགའ་རེ་ཡོད་ཀྱང་མདོར་བསྡུ་ན། དམིགས་སྐོར་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ཚུལ་ནི།

དང་པོར་བཏང་སྙོམས། མར་ཤེས། དྲིན་དྲན་དང་དྲིན་དྲན་ཁྱད་པར་བ། དྲིན་གཟོ་
བཞི་བསམས་རྗེས། བདག་གཞན་མཉམ་པ། བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྐྱོན་སྒོ་དུ་མ་
ནས་བསམ་པ། གཞན་གཅེས་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་སྒོ་དུ་མ་ནས་བསམ་པ། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་དངོས་དང་འབྲེལ་བར་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་རྩལ་དུ་

བཏོན་ཏེ་དེ་དང་སྦྲགས་ནས་ལེན་པ། བྱམས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པའི་དམིགས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ། དེ་དང་སྦྲགས་ནས་གཏོང་
བ་རྣམས་བྱ། དེའི་མཇུག་ཏུ། དེ་ལྟར་བདག་གིས་གཏོང་ལེན་བྱས་པ་བཞིན་དེ་ལྟར་གྱུར་འདུག་གམ་མི་འདུག་བརྟག་པའི་ཚེ། རང་གི་མོས་པ་ཙམ་ལས། ད་ལྟ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

597

དངོས་གནས་པར་ཕན་བདེ་དངོས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་གྱུར་མི་འདུག་པར་མཐོང་
ནས་ད་ནི་དེ་ལྟར་དངོས་སུ་འོང་བ་ཞིག་བྱེད་སྙམ་དུ་རང་གི་ངོས་ནས་ཁུར་དུ་ཁྱེར་
བའི་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད། དེ་ནས་དེའི་ཕྱིར་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སེམས་དངོས་བསྐྱེད། དེ་ལྟར་ན་དམིགས་སྐོར་བཅུ་གཅིག་པོ་འདི་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་དང་བདག་
གཞན་མཉམ་བརྗེའི་མན་ངག་གཉིས་ཀ་བསྒྲིལ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཡིན།
མཐར་གསང་སྔགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་དང་མཐུན་པར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་

གནད་དང༌། མ་འོངས་པ་ན་བྲམ་ཟེ་རྒྱ་མཚོའི་རྡུལ་དང་རྒྱལ་པོ་རྩིབས་ཀྱི་མུ་ཁྱུད་
ཀྱི་སྨོན་ལམ་དང་ཆ་མཐུན་པར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པར་གྱུར་སོང་སྙམ་པ་རེ་བྱས་ན་ཚོགས་རྫོགས་ཚབས་ཆེ། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་བྱེད་ཚུལ་ལ། རང་ཐུབ་དབང་གི་
སྐུར་གྱུར། དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སྦྱང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐུར་གྱུར་པར་མོས་ལ་དགའ་སྤྲོ་
བསྒོམ།
ཡུལ་གསུམ་དུག་གསུམ་དགེ་རྩ་གསུམ། །ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་
འོང་བར་མ་གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སྡང་སོགས་སྐྱེ་བ་ན། ཡུལ་གསུམ་པོ་
གང་རུང་དེ་དང་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་རྒྱུད་ལ་ཆགས་སྡང་སོགས་
ཀྱི་ཉོན་མོངས་གང་སྐྱེས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དང༌། དེ་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་ངན་འགྲོ།
འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་རང་སྟེང་དུ་བླངས་ནས།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཆགས་སྡང་གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང་ལྡན་པར་བྱས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

598

སོང་སྙམ་པའང་རེ་རེ་བཞིན་དུ་བྱེད། རྐྱེན་ངན་པ་འཐབ་རྩོད་དང་ན་ཚ་སོགས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལན་རྩ་གཅེས་འཛིན་དུ་མཐོང་ནས། རང་གི་ལས་ངན་པའི་འབྲས་བུ་
ཟད་པའི་རྒྱུ་དང༌། གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བླངས་པ་རྣམས་སྨིན་པར་ཤེས་ནས་ཡིད་

བདེ་བ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་བློ་སྦྱོང་བསྒོམ་པ་དེ་ལ་རྐྱེན་ངན་གྲོགས་སུ་ཤར་
ནས་ཡིད་མི་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བས། བློ་སྦྱོང་ལ་གྲོང་ཁྱེར་སྐྱིད་པའི་འབྱུང་གནས་

ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད། རྐྱེན་ངན་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་ཐེག་པ་མི་བྱེད་པར། དཔེར་ན་ཚོང་པ་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཚེ་ཆར་བབས་པ་རྐུན་མ་མི་འབྱུང་བ་དང༌། ཁ་བ་བབས་

པ་འགེལ་ཁལ་རྨིག་པ་མི་འཐེང་བའི་གྲོགས་སུ་འཁྱེར་བ་བཞིན་དགོས། སྤྱོད་འཇུག་
ལས། གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི། །དེ་ལ་མི་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད། །གལ་ཏེ་བཅོས་
སུ་མེད་ན་ནི། །དེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་ཕན། །ཞེས་པ་ལྟར། སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ན་
ཡིད་མི་བདེ་བ་བྱས་ཀྱང་དེས་ཅིའང་མི་ཕན་པས་གྲོགས་སུ་འཁྱེར་དགོས། དེ་ཡང་
འགའ་ཞིག་ལ་ན་ཚ་སོགས་ཀྱིས་མནར་ཏེ་མ་ཤི་ཙམ་བྱུང་བ་ན། ལམ་རིམ་སོགས་ལ་ཐོས་པ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་མིན་ཀྱང་མི་རྟག་པའི་བློ་རང་འཁྲུངས་ལྟ་བུར་འབྱུང་བ་
མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད། དེ་ལྟར་རྐྱེན་ངན་པ་བྱུང་ཚེ་ང་རང་ཅི་བྱུང་ཡང་རུང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆགས་ཆེ་ཉམ་ང་བདག་གི་སྟེང་དུ་འབབ་པར་ཤོག་སྙམ་དུ་
བསམ་ན་ཕན་ཡོན་དེ་ལས་ཆེ་བ་མེད་ཚུལ་དང༌། སླར་ཡང་རྐྱེན་ངན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

ལམ་དུ་བསྒྱུར་བའི་བསམ་པས་བསྒྱུར་ཚུལ་ཡན་གྱི་བསྐྱར་བཤད་གནང༌།

དེ་ནས་སྦྱོར་བས་བསྒྱུར་བ་ལ། སྦྱོར་བ་བཞི་ནི། ཚོགས་གསོག །སྒྲིབ་
སྦྱོང༌། འབྱུང་པོར་གཏོར་མ་བཏང་བ། ཆོས་སྲུང་ལ་འཕྲིན་ལས་བཅོལ་བ་སྟེ། བློ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

599

སྦྱོང་ལ་ལེགས་པར་གོམས་པ་དེས་ཆོས་སྲུང་སོགས་ལའང་ན་ཚ་སོགས་བྱུང་བའི་ཚེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བདག་ལ་སྨིན་པ་འདི་ངས་གཏོང་ལེན་
བྱས་པའི་དགོས་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། སླར་ཡང་ད་ལྟའི་ནད་འདི་ལས་ད་དུང་ཇེ་
ཐུར་ཐོངས་ཤིག་ཅེས་འཕྲིན་ལས་བཅོལ། འབྱུང་པོ་ལ་གཏོར་མ་བཏང་བ་ན། ཁྱེད་
ཀྱིས་བདག་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་དེས་བདག་གི་སྡིག་སྒྲིབ་དག །ཚོགས་རྫོགས།
ཉམས་ལེན་ལ་བོགས་ཐོན་པས་དྲིན་ཆེ། ད་དུང་ཡང་གནོད་པ་སྔར་ལས་ཀྱང་ཆེ་བ་དང་མང་བ་ཐོངས་ཞེས་བསམ། བློ་ཆེར་མ་འབྱོངས་པ་དག་གིས་དེ་ལྟར་མི་ནུས་
ཤིང་འཇིགས་ན། ན་ཚ་སོགས་མི་འབྱུང་བའི་གྲོགས་བཅོལ་བ་སོགས་སྤྱི་ལྟར་

བྱེད། སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ཚེ་རང་སྡོད་སར་ཆུ་ཤོར་བ་ན། རྩ་བ་རྩད་གཅོད་བྱས་ནས་འགོག་པ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་སྡིག་པ་སྤོང་ཞིང་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་གསོག་
དགེ་བ་སྒྲུབ། གཏོར་མ་བརྒྱ་རྩའི་མཇུག་ཏུ་ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤགས་པ་
ཞིག་བྱེད་ན། དེ་ལ་སྦྱོར་བ་བཞི་ཀ་རྒྱས་པར་ཚང་ཞིང༌། བརྒྱ་རྩའི་མཇུག་བློ་སྦྱོང་
སྨོན་ལམ་བྱེད་པའང་དེ་དང་བསྟུན་པ་ཡིན། འཕྲལ་ལ་གང་ཐུག་སྒོམ་ལ་སྦྱོར། །ཞེས་
པ་ནི་གློ་བུར་དུ་རྐྱེན་བཟང་ངན་གང་བྱུང་ནའང༌། དེ་འཕྲལ་ལམ་དུ་ཁྱེར་ཏེ་བློ་སྦྱོང་ལ་སྦྱར་བ་དགོས་གསུངས།
བཞི་པ་ཚེ་གཅིག་གི་ཉམས་ལེན་བསྒྲིལ་ནས་སྟོན་པ་ལ། སྟོབས་ལྔ་སྟེ།
དཀར་པོ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས། གོམས་པའི་སྟོབས། འཕེན་པའི་སྟོབས། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས། སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་སོ། །དེའི་ནང་ནས་འཕེན་པའི་སྟོབས་འདི་

གལ་ཆེ་སྟེ། ནངས་པར་ལངས་མ་ཐག་ནས། སྤྱིར་ཚེ་འདི་དང༌། ཡང་སྒོས་ལོ་འདི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

600

དང༌། ཁྱད་པར་དེ་རིང་གི་ཉི་མ་འདི་དོན་མེད་དུ་མི་བཏང་བར་དགྲ་བོ་བདག་གཅེས་
འཛིན་བཏུལ་ཏེ་དོན་ལྡན་བྱེད་སྙམ་པའི་བློ་ཤུགས་དྲག་བསྐྱེད་དགོས། འཕེན་པ་
འདིས་བྱ་སྤྱོད་དགེ་མི་དགེ་དང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལས་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་དེ། ཐ་ན་
ཤིག་གཅིག་བསད་པའམ། གུང་ཚིགས་བཟོ་བ་ཚུན་འཕེན་པ་བཏང་ནས་བྱས་པ་
ཡིན་ལ། རང་ཅག་ད་ནངས་ཡར་ལྡང་སྟེ་སྐེ་རགས་འཆིང་སྐབས་ནས་བཟུང༌། ལྟོ་
གོས་གཏམ་སྙན་སོགས་ཚེ་འདིའི་བདེ་ཐབས་ཤིག་ལ་འཕེན་པ་གཏོང་མོད། དེ་ལྟར་
མི་བྱ་བར་རང་གིས་མི་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྐེ་རགས་ལ་མདུད་པ་ཚུན་གྱི་བརྗེད་ཐོ་
བཏབ་ནས་སྔར་བཤད་པའི་འཕེན་པ་བཏང་སྟེ། བློ་ཕུགས་ནས་ཐག་གཅོད། དཀར་པོ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ཆོས་སོགས་
ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱང་བྱེད་པ་ཡིན། རང་ཚོས་དགེ་བ་བྱས་ཚད་ཚེ་
འདི་པ་ལ་ཤོར་བ་ཕལ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་མ་སོང་བ་གལ་ཆེ། གོམས་པའི་སྟོབས་ནི།

འགྲོ་འཆག་ཉལ་འདུག་གི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་འཕེལ་ཐབས་ལ་སྦྱངས་ཏེ་སྒྲུབ་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་བྱེད་པ་ཡིན། བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
རྣམས་ཀྱིས་རང་ཅག་གི་བློར་མི་ཆུད་ཅིང༌། ལག་ལེན་དུ་བྱེད་པར་དཀའ་བའི་བྱང་

སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མགོ་དང་རྐང་ལག་སྦྱིན་པར་བཏང་བ་སོགས་ཀྱང་བློ་གོམས་པ་
ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་མི་ཤེས་པའི་ལྕགས་བཟོ། ཤིང་བཟོ་སོགས་ཀྱང་རྗེས་
སུ་ཤེས་པ་ན་མི་དཀའ་བ་བཞིན་དུ་རང་གི་ལུས་སྲོག་སྦྱིན་པར་གཏོང་བའང༌། ཕྱིས་
གོམས་པ་ན་སྔོ་ཚོད་སྟེར་བ་ཙམ་དུ་ལས་སླ་བ་འབྱུང་སྟེ། གོམས་ན་སླ་བར་མི་འགྱུར་བའི། །དངོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། སྔོན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

601

འགའ་རེས་ཆིབས་རྟ་ལ་ཆིབས་པ་ན། ཞབས་ཡ་གཅིག་ཡོབ་ཏུ་བཙུད་ནས། ཅིག་

ཤོས་རྒྱབ་ཀྱི་ཡོབ་ལ་མ་བཙུད་པའི་བར་ནའང༌། ལམ་རིམ་ལ་བཤར་སྒོམ་ཚར་བ་
ཡོད་པར་གསུངས་པའང་གོམས་པ་ལས་བྱུང༌། གོམས་པ་དང་བསྒོམ་པ་དོན་གཅིག་

ཅིང༌། རང་རེས་ཇ་ཕོར་གང་ཙམ་འཐུང་བ་ལའང་མ་གོམས་ན་ལས་སླ་བ་ཇི་ལྟར་

འབྱུང༌། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས་ནི། གཅེས་འཛིན་ཁོ་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་དགག་
སྟེ་ཁྱི་རྐུན་བརྡུང་བ་ལྟར་འབུར་འཇོམས་བྱས་ལ་གཅེས་འཛིན་སུན་དབྱུང་བ་ཡིན།

སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ནི། ཉིན་རེའི་དགེ་རྩ་གང་བྱས་པ་རྣམས་དོ་ནུབ་ཉལ་ཁར་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་འཕེལ་ཆེད་དུ་བསྔོ་བའོ། །དེ་ནི་ཚེ་འདིའི་སྟོབས་ལྔ་ཡིན་ལ།

འཆི་ཀ་མའི་སྟོབས་ལྔ་ནི། བློ་སྦྱོང་གི་འཕོ་བ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་འཕོ་བའི་
གདམས་ངག་ནི། །སྟོབས་ལྔ་ཉིད་ཡིན་སྤྱོད་ལམ་གཅེས། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡིན།

བློ་སྦྱོང་གི་འཕོ་བ་ལ་ཧིཀ་དང་ཕཊ་མེད་ཀྱང་འཕོ་བ་གཞན་ལས་འདི་ཟབ། དེ་ལ་གྲངས་འདྲེན་སྔར་བཞིན་ལ། འཕེན་པའི་སྟོབས་ནི། བདག་གིས་འཆི་ཁ་དང་བར་དོ་
སོགས་སུའང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མ་བྲལ་བ་བྱེད་སྙམ་ནས་འཕེན་པ་བཏང༌། དཀར་པོ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས་ནི། གང་ལ་ཆགས་ཞེན་ཆེ་བའི་ཀ་ཅས་མཚོན། ཀ་ཅ་
ཐམས་ཅད་ཡར་མཆོད་མར་སྦྱིན་བྱེད་པ་སོགས་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བཏང་བའམ་

ཡོ་བྱད་གང་ཡོད་ཕར་བཅད་ཚུར་བཅད་ཀྱིས་གཏོང་རྒྱུར་བསྔོས་ཏེ་ཆགས་ཞེན་མེད་པར་བྱས་ན་ཤི་བའི་རྗེས་སུ་གཞན་གྱིས་དགེ་རྩ་བཏང་བ་དང་མི་འདྲ་བར་དེ་
ཕན་ཚབས་ཆེ། དེ་ལྟར་མ་བསྔོས་ན། ལྷུང་བཟེད་ལ་ཆགས་པའི་དགེ་སློང་ཞིག་སྦྲུལ་
དུ་སྐྱེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནགས་སུ་བསྐྲད་པ་ན། ཁོ་ཁྲོས་ནས་ཁོང་ཁྲོའི་མེས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

602

ནགས་ཚལ་དང་ཁོ་རང་གཉིས་ཀ་ཚིག་སྟེ་དམྱལ་བར་སྐྱེས་ཤིང་དགེ་སློང་དེའི་སྐྱེ་
བ་སྔ་ཕྱི་གསུམ་གྱི་ལུས་ལ་མེ་འབར་བ་གསུམ་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བ་དང༌། ཡང་
གསེར་ས་འོག་ཏུ་སྦས་པ་ལ་ཡིད་ཆགས་པ་ཞིག་སྦྲུལ་དུ་སྐྱེས་ནས་གསེར་སངས་
རྒྱས་ལ་ཕུལ་དུ་བཅུག་པའི་རབས་ལྟར་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་ལུས་ལ་ཆགས་

ནའང༌། དེའི་ནང་གི་འབུར་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་འོང་སྟེ། སྔོན་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་དུ་བུད་མེད་ཀྱི་
རོ་ཞིག་ལ་སྲིན་བུ་སྦྲུལ་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་ཁ་སྣ་མིག་རྣ་བ་སོགས་སུ་ཕར་ཐལ་ཚུར་
ཐལ་དུ་འཛུལ་ཏེ་རོ་དེ་ལ་འཁོར་ནས་སྡོད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་སྔར་བུད་མེད་ཅིག་རང་གི་

ལུས་ལ་ཆགས་ཏེ་མེ་ལོང་ལ་རྟག་ཏུ་བལྟ་བ་ཞིག་ཤི་ནས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་པར་
གསུངས་པས། འཆི་ཁར་ཚོགས་གསོག་པ། བྱང་སེམས་འཕེལ་བའི་སྨོན་ལམ་
ཤུགས་དྲག་བྱེད་པ། གཙོ་བོ་ལུས་ལ་མ་ཆགས་པ་བྱེད་པ་རྣམས་གལ་ཆེ། ཡང་གྲྭ་
རྐྱང་ཞིག་དངུལ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆགས་པས་ཤི་ནས་སྦལ་པར་གྱུར་ཏེ་དངུལ་དེ་ལ་སྦར་མོས་འཐམ་ནས་སྡོད་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ཚུལ། འགའ་ཞིག་ནི་ཆགས་པའི་དབང་གིས་
འཆི་ཁར་འཆི་ཡང་མི་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་སྟེ། ཨ་མདོའི་གྲྭ་རྒན་ཞིག་ཞག་ལ་ཆགས་

ནས་ཤི་དཀའ་བ་བྱུང་བ་ལ། གུང་ཐང་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ནས་ཐབས་མཁས་
ཀྱིས། དགའ་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་འདུན་པ་ཐོངས་དང་དེར་ང་ཚོའི་རིགས་གྲྭའི་ཞག་ལས་

ཆེས་བཟང་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དབུགས་ཆད་ཐུབ་པ་བྱུང༌། རང་ཅག་ལའང་དེ་ལྟར་འོང་ཉེན་ཡོད་པས་ཆགས་སོགས་སྤོང་བ་གལ་ཆེ། སུན་འབྱིན་
པའི་སྟོབས་ནི། འཆི་ཁར་བཤགས་སྡོམ་སྟོབས་ཆེན་བྱེད་པ་སྟེ། གསང་སྔགས་པ་
ཡིན་ན། རང་གིས་བདག་འཇུག་ལེན་པའམ། དབང་བསྐྱར་ནས་ཞུས་ཏེ་བྱང་སྡོམ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

603

སྔགས་སྡོམ་སོར་ཆུད་པར་བྱེད། དེ་མིན་ཡང་བཤགས་སྡོམ་གང་ནུས་ལེགས་པར་བྱེད། འདི་ནི་སྤྱིར་དུས་རྒྱུན་དུ་དང༌། ལྷག་པར་འཆི་ཁར་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ། དེ་ལྟར་
མ་བྱས་ན་འདིས་སྒྲིབ་ནས། དག་ཞིང་སོགས་སུ་འགྲོ་ཆོག་ཆོག་ཡིན་ཡང་འགྲོ་མི་

ནུས། སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ལ། འདི་ནི་དག་ཞིང་སོགས་ལ་སྨོན་པ་མིན་གྱི། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སྡིག་སྒྲིབ་རང་ལ་སྨིན་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

སྐྱེ་བའི་སྨོན་ལམ་འདེབས་པ་ཡིན། གོམས་པའི་སྟོབས་ནི། དུས་རྒྱུན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་ལ་གོམས་འདྲིས་བྱས་ཏེ་འཆི་ཁར་ཡང་བློ་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་

སེམས་བསྒོམ་བཞིན་པའི་ངང་ནས་འཕོ་ཐབས་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལས་ལྷག་པ་བྱར་མེད།
སྤྱོད་ལམ་ནི། སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདས་སྐབས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་ལམ་
གཞོགས་གཡས་ས་ལ་ཕབ་ནས་སེང་གེའི་ཉལ་སྟབས་ཀྱིས་འཕོ་བ་སྟེ། འདི་ཙམ་
གྱིས་ཀྱང་དག་ཞིང་དུ་བགྲོད་པ་ལ་ཁྱད་ཆེ།
སྤྱིར་ན་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་ལྟ་བུ་ནི་སྐྱབས་འགྲོའི་ངང་ནས་འཕོ་ལ། སྐྱེས་བུ་
ཆེན་པོ་ནི་བྱང་སེམས་བསྒོམ་བཞིན་དུ་འཕོ་བ་སོགས་དགོས། དེས་དག་ཞིང་དུ་

བགྲོད་ལུགས་མེད་སྙམ་ན། དེ་ངེས་པར་ཡོད་དེ། མཆད་ཁ་བ་འདའ་ཀར་ཉེ་གནས་ལ་མཆོད་པ་ལ་འུར་གཤོམས་དང༌། ངས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་མནར་མེད་དུ་འགྲོ་བ་སྨོན་པར་བྱས་ཀྱང༌། མི་འགྲོ་བར་འདུག །དག་ཞིང་གི་སྣང་བ་ཤར་
བྱུང་གསུངས་པ་དང༌། དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བས་ཀྱང་དེ་བཞིན་མཛད་ཚུལ། སྔར་མ་སྨད་གཉིས་ཆུས་ཁྱེར་བའི་ཚེ། གཉིས་ཀས་ཕན་ཚུན་སེམས་བཟང་པོ་བསྐྱེད་པས་
དགའ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་དང༌། ཡང་ལྷོ་ཁའི་བྱ་སའི་ཀོ་བ་ཐེངས་ཅིག་ལྕི་དྲགས་ཏེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

604

རྡིབ་པར་ཉེ་བ་ན་བང་ཆེན་པ་ཞིག་སེམས་བཟང་པོ་བསྐྱེད་དེ་ཆུར་མཆོངས་ཀྱང་མ་ཤི་བར་འཇའ་ཟུག་པ་བྱུང་བ་ལྟར་སེམས་བཟང་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་ཚུན་གསལ་བཏབ་ན་ནི། གནས་བཟང་བར་སྐྱེ་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད།
ང་ཚོས་ཧིཀ་དང་ཕཊ་ཟེར་བའི་འཕོ་བ་ལ་འགངས་ཆེར་བྱེད་ཅིང༌། འཕོ་བའི་
རྟགས་ཐོན་པ་ལ་རྩ་བ་ཆེ་བར་བརྩི་ཡང༌། དམིགས་པ་གང་ཡང་མེད་པར་ཧིཀ་མང་
དུ་སྦྱང་ན་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་འཕོ་རྟགས་ཐོན་པ་སོགས་འབྱུང་བས་དེ་རླུང་གི་འཕྲུལ་ཡིན་

པ་ལས་དེ་ཙམ་ངོ་མཚར་ཆེ་རྒྱུ་མེད། བློ་སྦྱོང་གི་འཕོ་བ་ལ། ཧིཀ་དང་ཕཊ་མེད་
ཀྱང་འཕོ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཟབ་ཤོས་འདི་ཡིན་པས། འཕོ་བ་གཞན་ཉམས་སུ་
བླངས་ཀྱང་འཆི་ཁར་ངན་སོང་གི་སྐྱེ་སྒོ་ཁེགས་མི་ཁེགས་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་ལ། འདིའི་

སྟོབས་ལྔའི་སྒོ་ནས་འཕོས་ན་ནི། སྐྱེ་གནས་ངན་པར་མི་ལྟུང་བ་ངེས་པ་ཅན་ཡིན་
གསུངས།

དོན་ཚན་ལྔ་པ། བློ་འབྱོངས་པའི་ཚད་ནི། ཆོས་ཀུན་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་

འདུས། །ཞེས་པ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཕུང་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་

ཐམས་ཅད་བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་གཞོལ་ཞིང་འབབ་ལ། ཆོས་དང་
ཆོས་མིན་པའི་གནམ་ཐིག་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོར་སོང་མ་སོང་ལ་གསུངས་
ཤིང༌། གྲུབ་རྟགས་ཀྱི་མཆོག་ཉོན་མོངས་ཇེ་ཆུང་ལ་སོང་བ་སྟེ། དེ་མིན་པར་གནམ་

ལ་བྱ་རྒོད་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་འཕུར། ས་ལ་བྱི་བའང་འཛུལ། ཆུ་ལ་ཉས་ཀྱང་འཕྱོ་
བའི་ཕྱིར་ན་གྲུབ་རྟགས་གཞན་ལ་ཏིག་པོ་མེད། བློ་སྦྱོང་འདི་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་
བརྟགས་པའི་སྲང་དུ་གསུངས་པས། ཆོས་བྱས་པའི་ལག་རྗེས་ལ་བདག་གཅེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

605

འཛིན་ཆུང་དུ་སོང་བར་འདུག་ན་འབྱོངས་པའོ། །དཔང་པོ་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་བོར་
བཟུང༌། །ཞེས་པ་ནི། རང་གཞན་གྱི་དཔང་པོ་གཉིས་ཏེ། རང་ལ་ཉམས་ལེན་གཤའ་
མ་མེད་ཀྱང་ཚུལ་འཆོས་བགྱིས་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཚད་དུ་འཛིན་ཅིང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་མདོག་ཁ་ལ་བཟང་པོར་བརྩི་བ་ཙམ་བྱུང་ཡང༌། དེ་ཙམ་ནི། ཨ་མྲའི་འབྲས་

བུ་ཕྱི་ནང་སྨིན་མ་སྨིན་རིགས་བཞིར་གསུངས་པ་ལས་ཕྱི་སྨིན་ལ་ནང་མ་སྨིན་པ་
དང་འདྲ་བས། བྱི་ལ་འཇབ་པའི་གཡོ་འཕྲུལ་ཅན་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཆོས་གཞན་མི་ཤེས་པ་དག་གིས་བཟང་པོའི་གྲལ་དུ་འཛིན་མོད། དེ་འདྲ་བ་དག་མི་བྱ་ཞིང༌། གཞན་ཡང་

ནང་སྨིན་ལ་ཕྱི་མི་སྨིན་པའང་མིན་པར། ཕྱི་དུལ་བས་གཞན་གྱིས་ཁྲེལ་མ་དགོས་
པ་དང༌། ནང་དུལ་བས་རང་རྒྱུད་ཉམས་ལེན་གྱིས་ཕྱུག་པའི་ཕྱི་གཙང་ནང་གཙང་བ་
དགོས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི། གྲགས་པ་ངན་པ་སྤོང་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་
ལྟར། ཕྱིའི་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱང་གྲགས་པ་ངན་པའི་གཞི་རྣམས་སྤངས་ནས་གཟབ་སྟེ་གཙོ་
བོར་རང་གིས་རང་ལ་མི་ཁྲེལ་བ་ཞིག་གལ་ཆེ་གསུངས། ཡིད་བདེ་འབའ་ཞིག་རྒྱུན་
དུ་བསྟེན། །ཞེས་པ་ནི། འབྱོར་པ་སོགས་བྱུང་བ་ན་སྤེལ་བ་དང་སྲུང་བའི་རྣམ་རྟོག་
མང་པོས་ཡིད་མི་བདེ་བ་མི་བྱེད་ཅིང༌། མེད་ནའང་འཚོལ་བའི་སེམས་ངལ་མེད་པར་
ཡོད་པ་དག་གི་སྐྱོན་བསམས་ལ་རྐྱེན་བཟང་ངན་གང་བྱུང་ཡང་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཤེས་
པའི་ཡིད་བདེ་དང༌། ཆོག་ཤེས་བྱ། དེ་བཞིན་དུ་བསྟོད་སྨད་སོགས་ཆོས་བརྒྱད་མགོ་
སྙོམས་པར་བྱེད་ཅིང་སྐྱིད་ནའང་དེ་ལུགས་དང༌། སྡུག་ནའང་དེ་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་
བརྟགས་པས་ཡིད་མི་བདེ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བ་འོང་གསུངས།
ཡེངས་ཀྱང་ཐུབ་ན་འབྱོངས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ནི། རྟ་རྩལ་ཆེར་མེད་པ་དག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

606

སེམས་མ་ཡེངས་ན་རྟས་མི་བསྐྱུར་ཡང༌། ཡེངས་ན་བསྐྱུར་ལ། རྟ་རྩལ་ཅན་ཡེངས་
ཀྱང་མི་བསྐྱུར་བ་བཞིན་དུ། བློ་སྦྱངས་ཀྱང་མ་འབྱོངས་པ་ནི། རྟ་རྩལ་མེད་པས་རྟ་
ཞོན་པ་བཞིན། སེམས་ཡེངས་པའི་སྐབས་གཞན་ཞིག་གིས་ཚིག་ངན་སྨྲས་ན༑ དང་
པོར་ཁྲོ་བ་སྐྱེ་ཞིང༌། ཕྱིས་ནས་དྲན་པས་ཟིན་པ་ན་ཁོང་ཁྲོ་ཞི་འགྲོ་བ་ཡིན་ཞིང༌། བློ་
འབྱོངས་པས་ནི། སེམས་ཡེངས་པ་ནའང༌། གཞན་གྱི་བརྡེག་འཚོག་ངན་སྨྲ་སོགས་
ལ་ཁོང་ཁྲོ་མི་སྐྱེ་བ་ནི་བློ་འབྱོངས་པའི་ཚད་དོ། །བྱང་བའི་ཚད་ནི་ལོག་པ་
ཡིན། །ཞེས་པ་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང༌། ངེས་འབྱུང་གི་བློ་འབྱོངས་པའི་ཚད་ཚེ་འདིའི་

སྣང་ཤས་དང༌། འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཡིད་སྨོན་ལྡོག་པ་སོགས་ཡིན་པ་བཞིན་
དུ་འདིར་བདག་གཅེས་འཛིན་ལོག་པ་ནི་བྱང་བའོ། །འབྱོངས་རྟགས་ཆེན་པོ་ལྔ་ལྡན་
ཡིན། །ཞེས་པ་སྡུག་བསྔལ་དང་གནོད་པ་སོགས་གང་བྱུང་ཡང་ཉོན་མོངས་པས་
ཡིད་མི་བསྐྱོད་པས་བཟོད་ནུས་པའི་དཀའ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ། བདག་པས་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ཏུ་ཆོས་སྤྱོད་བཅུའི་

ཉམས་ལེན་ལས་མི་འདའ་བའི་དགེ་སྦྱོང་ཆེན་པོ། སྡིག་པ་མི་དགེ་བ་ཕྲ་མོས་ཀྱང་མ་
གོས་པར་ཞི་དུལ་དུ་གནས་པའི་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་རྣལ་མ་ལ་
འབྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་ལྔ་པོ་འདི་བློ་སྦྱོང་འདི་ལྟ་བུ་བསྒོམས་པ་ལ་འོང་
གསུངས།

དོན་ཚན་དྲུག་པ་བློ་སྦྱོང་གི་དམ་ཚིག་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ལས། སྤྱི་དོན་གསུམ་
ལ་རྟག་ཏུ་བསླབ། །ཅེས་གསུངས་པའི། དང་པོ་བློ་སྦྱོང་ཁས་བླང་དང་མི་འགལ་བ་ནི།

བློ་སྦྱོང་ལ་བསྙད་བཏགས་ནས་འདུལ་བ་སོགས་བསླབ་པ་འོག་མ་ལ་ཁྱད་དུ་གསོད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

607

པ་མི་བྱེད་པ་དང༌། གཉིས་པ་བློ་སྦྱོང་ཐོ་ཅོར་མ་ཤོར་བ་ནི། བློ་སྦྱོང་ལ་བསྙད་
བཏགས་ནས་གཅེས་འཛིན་མེད་མདོག་གིས་མི་དང་མི་མིན་གྱི་ཕོག་ཐུག་སོགས་
ལ་མི་འཛེམ་པར་ཤིང་གཉན་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཐོ་ཅོའི་སྤྱོད་པ་ཅན་མིན་པ་དགོས།
གསུམ་པ་བློ་སྦྱོང་ཕྱོགས་རེ་བར་མ་སོང་བ་ནི། གཉེན་ལ་བཟོད་ཅིང་དགྲ་ལ་མི་

བཟོད་པ་དང༌། མི་ལ་བཟོད་ཅིང་མི་མིན་ལ་མི་བཟོད་པ་སོགས་མིན་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་
སྤྱི་དོན་གསུམ་མོ། །འདུན་པ་བསྒྱུར་ལ་རང་སོར་བཞག །ཅེས་པ་ནི། རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་

སེམས་གྱོང་པོ་སྔར་གནས་སུ་འཇོག་པ་མིན་པར་ཇེ་བཟང་དུ་བཏང་ནས་འཆོས་ཐབས་བྱེད་ཅིང༌། རབ་ན་ཞག་སྐྱེད། འབྲིང་ཟླ་སྐྱེད། ཐ་མ་ལོ་སྐྱེད་ཙམ་ཨེ་འོང་བལྟ་
དགོས། དེ་ཙམ་ཡང་མེད་ན། རབ་ཏུ་བྱུང་ཟིན་ནས་ན་ཚོད་རྒན་པོར་སོང་ཡང༌། སྔར་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་གོང་གི་སེམས་དེ་སོ་ན་གནས་པ། ཁང་ལྟག་གི་བྲག་གོང་བཞིན་མི་

བྱེད་པར་འདུན་པ་བསྒྱུར། གང་གིས་བསྒྱུར་ན། བྱང་སེམས། ངེས་འབྱུང༌། མི་རྟག་
པ་སོགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་དགོས་ཀྱང༌། ཕྱིའི་ཀུན་སྤྱོད་སོ་ན་གནས་པ་ལས། ནང་དུ་སྐྱེ་རྒྱུའི་ཡོན་ཏན་སྐར་ལྔ་ཙམ་ཡང་མེད་པར། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྤྱོད་པ་མིག་ལྤགས་ཟིང་ཟིང་

བ་སོགས་ཉམས་ལེན་ཡོད་མདོག་གི་འདྲ་གང་ཆགས་མི་བྱེད་ཅིང༌། ཉམས་མྱོང་དང་
ཡར་སྐྱེད་སེམས་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་བཏོན་ནས་མངོན་མཚན་མེད་ཅིང་ས་ཆོད་ཆེ་བ་སུ་
གང་གིས་མ་ཤེས་པར་སྤངས་རྟོགས་མཐོན་པོར་གཤེགས་པ་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷ་

དང༌། འཕགས་པ་ལམ་ཆུང་བ་ལྟ་བུ་དགོས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའང་པཎྜི་ཏ་དཀྱུས་མ་

ཙམ་ལས་མཐོང་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་མ་བྱུང་ཞིང༌། ནང་དུ་རི་མོའི་བ་ལས་འོ་མ་བཞོ་ནུས་
པའི་གྲུབ་པ་བརྙེས་པའི་རབས་སོགས་གསུངས། དེ་དག་གིས་ཀྱང་མངོན་ཆེ་བ་མ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

608

མཛད་ཅིང༌། བཀའ་གདམས་ཀྱི་ལུགས་འདི་ལའང་བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་
བྱས་བྱས། གྲུབ་རྟགས་བསྟན་བསྟན་སོགས་ཀྱི་སྐད་གྲགས་ཆེར་མེད་པར་མཛད་པ་
ལྟར་བྱ།
གཞན་དུ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་མི་གཞན་ལ་ངོམ་པ་ལྟར་བསྒྲགས་ཆེས་ན་
བར་ཆད་མང༌། རང་རེས་ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་ཚེ་འདི་ལ་ཤོར།
གལ་སྲིད་ཆོས་ཤིག་བྱས་ཀྱང་སྤོ་ལ་དར་བཞིན་དུ་འཕྱར་བར་སྣང་ཡང༌། དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་པར་ཇོ་བོ་བཀའ་གདམས་པའི་ལུགས་འདིར་ཡོན་ཏན་བུམ་ནང་གི་མར་མེ་
བཞིན་སྦ་དགོས་པར་གསུང༌། ཡན་ལག་ཉམས་པ་བརྗོད་མི་བྱ། །ཞེས་གཞན་གྱི་
སྐྱོན་ནས་མི་བརྗོད་ཅིང༌། གཞན་ཕྱོགས་གང་ཡང་མི་བསམ་མོ། །ཞེས་གཞན་གྱི་
སྐྱོན་གྱི་ཕྱོགས་གང་ལའང་མི་དཔྱོད་པར་རང་སྐྱོན་ལ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པ་དགོས།
དེ་མིན་ཆོས་གྲོགས་དང༌། གྲྭ་ཚང༌། ཁང་ཚན་གྱི་གྲྭ་པ་སོགས་མི་གཞན་ལ་སྐྱོན་
ཁོ་ན་འཚོལ་ཏེ་བལྟས་ན། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལའང་སྐྱོན་མཐོང་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་
ཞིང༌། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཁྱད་གསོད་སྐུར་འདེབས་སོགས་སྤེལ་བ་ལས་མ་འདས་པས་གཞན་ལ་སྐྱོན་གདགས་པར་མི་བྱ།

ཉོན་མོངས་གང་ཆེ་སྔོན་ལ་སྦྱང༌། །ཞེས་རང་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་གང་ཤས་ཆེ་བ་སྔོན་ལ་སྦྱངས་ཏེ། དེ་ཡང་འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེ་བ་ལ་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་
སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་སྦྱང་བ་ཡིན། འབྲས་བུ་རེ་བ་ཐམས་ཅད་
སྤངས། །ཞེས་པ། དགེ་བ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་ནའང་བཟང་ལན་འོང་དུ་རེ་བ་ལྟ་བུ་དང༌། རྣམ་སྨིན་བཟང་པོ་འོང་དུ་རེ་བ་ལྟ་བུ་མི་བྱེད་པ་དང༌། དུག་ཅན་གྱི་ཟས་སྤང༌། ཞེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

609

སོགས་ནི་རིམ་པ་ལྟར། བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་དུག་དང་འདྲེས་པའི་དགེ་བའི་ཟས་
མི་བསྟེན། ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེས་པ་ན་གཉེན་པོ་མི་བསྟེན་པར་རྒྱུན་འཐུད་པའི་གཞུང་

བཟང་པོ་མི་བྱེད། དགེ་སྦྱོང་གི་བྱེད་ཆོས་བཞིར་གསུངས་པ་ལྟར། གཞན་གྱིས་

གཤགས་ངན་སྨྲ་བ་ན་ལན་དུ་གཤགས་ངན་མི་འདེབས། ཆོས་བཞིའི་བྱེད་ཆོས་མི་
ལྡན་ན་དགེ་སྦྱོང་དུ་མི་འགྲོ་སྟེ། འདི་དག་མཁན་སློབ་ཀྱི་མདུན་ནས་ཁས་བླངས་པས་

སོ༑ །དེས་ན་ཚུར་ཁྱི་རྒན་ཟེར་བ་ན། ཕར་རྐུན་མ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང༌། ཚུར་གཅིག་

བརྡེག་པ་ན། ཕར་གཉིས་བརྡེག་པ་སོགས་མི་བྱེད། གཞན་ལ་གནོད་ལན་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་འཕྲང་ལ་བསྒུག་པ་བཞིན་གནོད་པ་སྐྱེལ་བའི་དུས་སྐབས་སྒུག་པར་མི་བྱེད།
འདི་ཡང་ཁ་འཛུམ་གཏིང་ནག་གི་གཡོ་སྒྱུ། འཇིག་རྟེན་པ་བླུན་པོ་དག་གིས་ལེགས་
པར་བརྩི་བ་དེ་ཡིན་པས། ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་འགལ་བ་ཡང་གནད་དེའོ། །གཞན་
གྱི་སྐྱོན་ཆེན་པོ་རང་གིས་ཤེས་པ་ན། མང་པོའི་དབུས་སུ་དམའ་འབེབ་པའམ་གནད་ནས་དབབ་སྟེ་སྐྱོན་མཚང་མི་སྨྲ། འདིས་མཚོན་མི་མ་ཡིན་སོགས་ཚར་གཅོད་ཕྱིར་
དྲག་སྔགས་འདོན་པ་སོགས་ཀྱང་མི་བྱེད། རང་གིས་མ་ཡིན་པའི་ལས་བྱས་པ་གཡོ་
ཐབས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་འགེལ་བའམ། ཁག་ངན་བྱུང་བ་ཐབས་ཀྱིས་གཞན་ལ་

འགེལ་བར་མི་བྱེད་པ་སྟེ་མཛོ་ཁལ་གླང་ལ་མི་འབྱོ། བློ་སྦྱོང་འདི་བདག་གཅེས་
འཛིན་འདུལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་པ་ལ། མི་མིན་གྱིས་མི་གནོད་པ་དང་རྙེད་བཀུར་སྙན་
གྲགས་ཀྱི་ཕྱིར་བྱེད་པ་སོགས་གཅེས་འཛིན་འཕེལ་བའི་རྒྱུར་བསྒོམ་པའི་ལྟོ་བཅོས་
ལོག་པ་ལྟར་མི་བྱ། ཐུན་མོང་དུ་དབང་བའི་ཀ་ཅ་ལྟ་བུ་མགྱོགས་པོར་རང་ལ་འོང་
ཐབས་བྱེད་པའམ་བཟང་ཤོས་དེ་རང་ལ་སྔོན་དུ་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་པའི་མགྱོགས་ཀྱི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

610

རྩེ་མི་གཏོད། བློ་སྦྱོང་བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་མི་འགྲོ་བར་གྲོགས་སུ་
འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་ལྷ་བདུད་དུ་མི་དབབ། རང་གི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ཕྱིར་དགྲ་གུད་ན་དང་ཤི་ན་
སྙམ་པ་ལྟ་བུ་སྐྱིད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྡུག་མི་འཚོལ་བ་སྟེ། དེ་དག་ནི་དམ་ཚིག་བཅོ་
བརྒྱད་དོ། །
བདུན་པ་བསླབ་བྱ་ཉེར་གཉིས་ལ། རྣལ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་གཅིག་གིས་

བྱ༑ །ཞེས་སོགས་ནི། འདི་ཉམས་སུ་ལེན་པ་པོས་དགེ་སྦྱོར་སྣེ་མང་པོ་མི་དགོས་པར་ཐམས་ཅད་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སེམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བསྒྲིལ་ཏེ། ཟས་ཟ་བ་
ཡང་རང་ལུས་སེམས་ཅན་ལ་བྱིན་ཟིན་པས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་ཕྱིར་ལུས་
འདི་གསོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་ལམ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་སྦྱོར་ཞིང༌། གཞན་
དུ་རིག་སྔགས་དང་བཀའ་བསྒོ་སོགས་ཐམས་ཅད་འདིའི་སྟེང་ནས་བྱེད། སྨན་པས་
སྨན་གྱིས་མ་ཕན་ན་གཏར་སྲེག་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། ན་ཚ་ཉོན་མོངས་ཀུན་གྱི་གཉེན་
པོར་མཉམ་བརྗེའི་སེམས་གཅིག་པུ་འདིས་བརྒྱ་གོ་གཅིག་ཆོད་བྱ། ཀུན་སློང་འཆོས་
པ་དང་བསྔོ་བ་གཉིས་དགེ་བ་ཀུན་གྱི་ཐོག་མཐར་བྱ་ཞིང༌། ཉིན་མོར་ཡང་འཕེན་པ་
བཏང་བ་ལྟར་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་མི་འདུག་བལྟ་བ་གལ་ཆེ། སྐྱིད་སྡུག་གཉིས་གང་བྱུང་

ཡང་བློ་སྦྱོང་གི་ཉམས་ལེན་མ་ཤོར་བ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། འགའ་ཞིག་གོ་ས་དང་འབྱོར་
པ་སོགས་སྐྱིད་ཀྱིས་ཆོས་ཤོར། འགའ་ཞིག་ནི་དགྲ་སོགས་བྱུང་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་
བས་ཆོས་ཤོར་བ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་གང་བྱུང་ཡང་བློ་སྦྱོང་གི་ཉམས་ལེན་མ་
ཤོར་བ་དགོས། ཆོས་སྤྱིའི་དམ་ཚིག་དང༌། བློ་སྦྱོང་གི་དམ་ཚིག་གཉིས་སྲོག་དང་
བསྡོས་ཏེ་བསྲུང༌། ཉོན་མོངས་ངོས་ཟིན་དཀའ་བ་དང༌། གཉེན་པོ་བསྟེན་དཀའ་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

611

དང༌། རྒྱུན་གཅོད་དཀའ་བ་གསུམ་ལ་ནན་ཏན་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བསླབ། བླ་མ་བཟང་པོ་དང་མཇལ་བ་དང༌། བློ་ལས་སུ་རུང་བ། མཐུན་རྐྱེན་ཟས་གོས་ཚང་བ་སྟེ། ཆོས་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གསུམ་འཛོམ་ཐུབ་པའི་སྨོན་ལམ་འདེབས། བླ་མ་ལ་
མོས་གུས་དང༌། བློ་སྦྱོང་ལ་སྤྲོ་བ་དང༌། དྲན་ཤེས་ཀྱིས་བསླབ་བྱ་བསྲུང་བ་གསུམ་

ཉམས་པ་མེད་པར་བྱ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དལ་བར་མ་བཞག་པར་དགེ་བ་ལ་བཀོལ། ལུས་ཀྱི་དགེ་བ་ནི་ཕྱག་སྐོར་སོགས་རྐྱང་པ་མིན་གྱི། ལུས་འདུག་ལུགས་

དྲང་པོར་བསྲང་བ་ཚུན་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་དགེ་བར་འགྲོ། བློ་སྦྱོང་བྱེད་ཡུལ་ཡང་དགྲ་དང་
གཉེན་ཞེས་རིས་སུ་བཅད་པ་དང༌། སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མིན་པ་སོགས་ལ་ཕྱོགས་རིས་མི་བྱེད་པར་སྦྱོང་བ་དང༌། དེ་ལྟའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བློ་
གཏིང་ནས་འབྱོངས་པར་བྱེད་པ་མཆད་ཁ་བ་ལྟར་དགོས། ཁྱད་པར་དགྲ་ལ་བཟོད་པ་སོགས་སྐྱེ་དཀའ་བ་དང༌། ཡུལ་གཉན་པ་བླ་མ། ཕ་མ། ཤག་རོགས་ལྟ་བུ་ལ་ཟུར་དུ་བཀོལ་ནས་གཏིང་འབྱོངས་པར་བསྒོམ། དེ་ཡང་ཟས་གོས་སོགས་མཐུན་རྐྱེན་
འཛོམས་མ་འཛོམས་ལ་མ་བལྟོས་པར་བསྒོམ་པ་ལས། ལྟོ་འགྲངས་ཉི་མས་དྲོས་ཚེ་
ཆོས་པའི་གཟུགས། །རྐྱེན་ངན་ཐོག་ཏུ་བབས་ཚེ་ཐ་མལ་བ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུར་མ་སོང་
བ་བྱ། ད་རེས་བསྐྱེད་དཀའ་ལ་དོན་ཆེ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པ་སོགས་
ཀྱང་རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱེད་པ་དགོས་ཀྱི། ཚེ་འདི་པའི་ཆེད་
དུ་བྱ་མི་རིགས་ཏེ། ཚེ་འདི་ལས་ཕྱི་མ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་ཆོས། ཆོས་བཤད་
སྒྲུབ་གཞན་བྱེད་པ་ལས་བློ་སྦྱོང་བསྒོམ་པ་གཙོ་བོར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་གསུངས།

གོ་ལོག་མི་བྱ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིམ་བཞིན་གོ་ལོག་དྲུག་ལས། ཆོས་ཀྱི་བྱ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

612

བ་ལ་སྙིང་རུས་དཀའ་སྤྱད་མི་བཟོད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ལ་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་
པའི་བཟོད་པ་གོ་ལོག་དང༌། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་རོ་མྱང་དགོས་ཀྱང༌། དེ་ལ་མི་རྟོག་པར། འཇིག་རྟེན་གྱི་གཏམ་དང་ཚོང་དང་དམག་སོགས་
རྟོག་ཅིང་དཔྱོད་ལ་དེའི་རོ་མྱང་བ་རོ་མྱང་གོ་ལོག་དང༌། སྡིག་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་མི་

བསྒོམ་པར། ཆོས་ཕྱིར་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་བར་བྱེད་པ་སྙིང་རྗེ་གོ་ལོག་དང༌། ཆོས་རྣམ་དག་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡིད་མི་འདུན་པར། འཇིག་རྟེན་གྱི་བདེ་སྐྱིད་

སྟོབས་འབྱོར་ལ་ཡིད་སྨོན་པ་འདུན་པ་གོ་ལོག་དང༌། རང་ལ་རེ་ལྟོས་འཆའ་བ་
དག་ཕྱི་མར་ཕན་པའི་ཆོས་ལ་མི་སྦྱོར་བར། ཚོང་དང་ཁ་མཆུ་སོགས་ཕྱི་མར་
གནོད་ཚབས་ཆེ་བ་ཞིག་སློབ་པ་སོགས་གཉེར་སེམས་གོ་ལོག་དང༌། རང་གཞན་
གྱི་དགེ་བ་དང་གཞན་གྱི་བདེ་བ་ལ་ཡི་རང་མི་བྱེད་པར་མི་དགེ་བ་དང༌། དགྲ་བོར་
སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ལ་ཡི་རང་བ་ལྟ་བུ་ཡི་རང་གོ་ལོག་སྟེ། སྔར་དགེ་སློང་ཞིག་
གིས་རང་གི་འགྲན་ཟླ་ཞིག་ལ་ཕམ་པ་བྱུང་བར་གོ་ནས་ཡི་རང་བྱས་པ་དགེ་
བཤེས་པོ་ཏོ་བས་གསན་པས་ཕམ་པ་བྱུང་བ་དེ་བས་ཀྱང་ཡི་རང་བྱེད་པ་དེ་སྡིག་ཆེ་
བ་བྱུང་བར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །བླ་མར་ཆོས་ཐོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ངེས་འབྱུང་སྤུ་སུད་སྐྱེས་ནས། ཉིན་ཁ་ཤས་བསྒྲིམས་དྲགས་པའི་དགེ་སྦྱོར་མི་བྱེད་དགུ་བྱེད་ལ་
འབད་ཀྱང་སྐབས་ཤིག་ནས་ཐང་ཆད་དེ་དགེ་སྦྱོར་ལ་མི་འཇུག་པས། དེ་ལྟར་རེས་
འཇོག་མི་བྱ་བར། སྒོམ་པ་རིན་ཆེན་བླ་མས། མིག་རྒྱང་བསྲིང༌། ཡིད་རྒྱ་བསྐྱེད།
ཁོང་སྲང་ལྷོད་གསུངས་པ་ལྟར་དགེ་སྦྱོར་ལ་ཐང་ལྷོད་རན་པར་བྱས་ནས་སྙུགས་བསྲིངས་ཏེ། ལྡང་བའི་རྣལ་འབྱོར་ནས་བཟུང་སྟེ་རང་གིས་རང་ལ་བསྒྲིག་བཟོས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

613

ནས། ཕྱིས་ནས་རྒྱས་སུ་བཏང༌། དེ་ས་ཆོད་ཆེ་སྟེ། ཤིག་དང་ལྗི་བའི་དཔེ་ལྟར་ཡིན་
གསུངས།

དོལ་ཆོད་དུ་སྦྱང་བ་ནི། བློ་སྦྱོང་ལ་བློ་ལིངས་ཀྱིས་འགེལ་བ་ལ་གསུངས་
ཀྱང༌། སྨན་པས་ཁྲག་གཏར་བ་ན་རྩ་དང་ལྤགས་པ་གཏིང་ཆོད་པར་མཉམ་དུ་བཅད་པ་བཞིན་བློ་སྦྱོང་དང་རང་གི་རྒྱུད་རྡོ་རུས་ཐུག་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ཡང་བློ་སྦྱོང་ལ་
རྟོག་དཔྱོད་ཀྱིས་དཔྱད་སྒོམ་བྱེད་བཞིན་དུ་མཐའ་ཆོད་པར་སྦྱང༌། ཉོན་མོངས་གང་
ཤས་ཆེ་བའི་གཉེན་པོ་བསྟེན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རང་གིས་བསྒྲུབ་འོས་ཤིང༌།
བསྒྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ཟིན་པས། དེ་སྒྲུབ་པ་ན་གཞན་སུ་ལའང་ཡུས་མི་བྱེད།
མང་པོའི་དབུས་སུ་གཞན་གྱིས་དམའ་དབབ་པ་སོགས་ལ་མི་ཁྲོ་བ་སོགས་ཀོ་ལོང་
མི་སྡོམ། རྐྱེན་ཕྲ་མོ་རེས་དགའ་ཆོག་སྡུག་ཆོག་དཔྱིད་ཀའི་གནམ་ལྟར་ཡུད་ཙམ་
པ་མི་བྱ། ཕན་བཏགས་པ་ལ་ལེགས་སོའི་གཏམ་སོགས་རེ་བ་ཆེན་པོས་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བསླབ་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཚེའི་སྙིགས་མ་སོགས་སྙིགས་མ་ལྔ་བདོ་བ་ཡང་རྐྱེན་ངན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་བསྒྱུར་བར་ནུས་ཤིང༌། མན་ངག་
འདི་གསེར་གླིང་པ་ནས་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ལ། མཆད་ཁ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྲོད་རྙེད་པས་
ཤི་ཡང་མི་འགྱོད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གིས་ལྟ་བའི་སྐོར་ལས་གཞན་ཞུས་ཟིན་
ལ༑ འདིའི་འགྲེལ་པ་མང་པོར་སྔ་རབས་པའི་ལྟ་བ་ལྟར་འདི་ཡིན་གཏད་སོ་མེད་པ་
ཞིག་ཏུ་ཡོད་ལ། བློ་སྦྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ནི་ལྟ་བའི་སྐོར་རྣམས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་
བ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པས་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་བསམ་དགོས། གསེར་གླིང་པ་

ནི་དང་པོར་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་འཛིན་པ་ལ། ཕྱིས་དབུ་མ་པར་ཞུགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

614

པར་གསུངས་ཡོད། ལམ་རིམ་ཉམས་འཁྲིད་འཆད་སྐབས་སེམས་བསྐྱེད་ཡན་མ་གཏོགས། དེ་མན་ལ་བཤད་པ་གསུམ་བཞི་བསྐྱར་བའི་ཕྱག་ལེན་མི་མཛད་གསུངས།
༈ ཉིན་ཉི་ཤུ་པར། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ལས། རྒྱལ་བ་འདས་དང་མ་
བྱོན་ད་ལྟར་གང་བཞུགས་པ། །ཀུན་ལམ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་ཡིན་གཞན་མ་

ཡིན། །ཞེས་སོགས་འདྲེན་པར་མཛད་ནས། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་གང་

ནས་གཤེགས་པའི་གཤེགས་ཤུལ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་ལ་མ་འདུས་པའི་ལམ་

གཞན་མདོ་རྒྱུད་གང་ནའང་མེད་པ་སོགས་དང༌། དེ་འདྲ་བའི་ལམ་དེ་ཡང་གཞུང་འདི་
ལྟ་བུ་ལས་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་མཛད་དེ། སྔོན་འགྲོ་ཀུན་སློང་འཆོས་པ་མདོར་བསྡུས་དང༌། སྔོན་དུ་ཇི་ལྟར་སོང་བའི་ས་བཅད་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་
ཙམ་འདྲེན་པར་མཛད་ནས། རྐྱེན་ངན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་བསྒྱུར་བ༑ ཚེ་གཅིག་གི་

ཉམས་ལེན་དྲིལ་ནས་བསྟན་པ་མན་ལ་བསྐྱར་བཤད་མཛད། དེས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་སོང་ནས།
གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུང་བ་རྗེས་སུ་གནང་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་
འཇོག་པར་མཛད་དེ། བྱང་སེམས་འདི་མེད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་ཏུ་རེ་བས་ཕྱག་རྫོགས་དབུ་མ་བསྐྱེད་རྫོགས་སོགས་ཇི་འདྲ་ཞིག་བསྒོམས་ཀྱང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཉེ་རུ་མི་འགྲོ་བ་ལྟ་ཅི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོར་
ཚུད་པ་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་ལ། དེས་ན་སེམས་འདི་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཉམས་ལེན་
གྱི་མཐིལ་དུ་བྱེད་དགོས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་

ཤེས་ཀྱིས་བསྐལ་པ་མང་པོར་གཟིགས་ཀྱང༌། འདི་ལས་ལྷག་པའི་ཐབས་དང༌།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

615

འདི་མེད་པའི་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་གཞན་མ་གཟིགས་པ་ཡིན་གསུངས།

གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལ།
དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་འོག་ཏུ། དཔེར་ན་འདི་ནས་རྒྱ་གར་དུ་འགྲོ་མི་

དེས་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ལ་མ་ཞུགས་ན་མི་སླེབས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་
གྱིས་མི་ཆོག་པར་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་དགོས། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་
གཉིས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་
དུ་གསོག་ཅིང༌། ཐབས་ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བ་ལ་སློབ་པ་དགོས་ལ། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་
པའང་བསྡུ་ན་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང༌། དེའི་ཐབས་ནི་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་ལྔ་
དང༌། ཤེས་རབ་ནི་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་ལྷག་མཐོང་དུ་འདུ།
དེས་ན་གསུམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་
འཆད་པ་ལ་གཉིས། རང་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སློབ་ཚུལ་དང༌།
གཞན་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ལོ།།
དང་པོ་ལ་གསུམ། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་སློབ་ཚུལ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་
ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་སློབ་ཚུལ། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་སྦྱིན་
པ༑ ཚུལ་ཁྲིམས། བཟོད་པ། བརྩོན་འགྲུས། བསམ་གཏན། ཤེས་རབ་ལ་སློབ་ཚུལ་ཏེ་དྲུག །

དང་པོ་སྦྱིན་པ་ལ།
ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་བཅས་གཏོང་འདོད་ཀྱི་སེམས་པ་ནི་སྦྱིན་པའི་ངོ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

616

བོ་ཡིན། དབྱེ་ན་གསུམ་ལས། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་ནི། ཆེ་བ་ལུས་སྲོག་ནས་ཆུང་བ་
རྩམ་པ་ཐུར་མ་གང་སྦྱིན་པ་ཚུན་ཆད་ཡིན། གཏོང་མི་ནུས་ན། སྔོན་ཚངས་པ་དང་
བརྒྱ་བྱིན་འཁོར་སྒྱུར་སོགས་སུ་སྐྱེས་སྐབས་དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་སྦྱིན་པ་མ་བཏང་བས་སྙིང་པོ་གང་ཡང་མ་ལོན་པར་བརྟེན་དེང་སང་ཁ་སྟབས་འདི་
འདྲ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཚུལ་སོགས་བསམ་ནས། ད་རེས་ལན་དང་རྣམ་སྨིན་ལ་མི་རེ་བར་

གཏོང་དགོས། དབུལ་ཕོངས་སོགས་དང་འབུ་གྲོག་མ་ཚུན་ལ་བསམ་པ་བྱང་སེམས་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཟས་ཁམ་གཅིག་དང་ཕྱེ་རྩམ་གཙང་མ་ཕྲན་བུ་རེ་ཙམ་སྦྱིན་པ་
ཡན་ཆད་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་དང་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པར་འགྲོ། དེ་
ཡང་འབྲས་བུ་ཆུང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་གང་བྱིན་པ་དེས་སྦྱིན་ཡུལ་འཚེངས་པ་ཞིག་

བྱེད། རང་རེས་དཀོན་མཆོག་ལ་བསྙེན་བཀུར་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་འབུལ་ཚེ་ངས་དགའ་
རབ་གཅིག་བཏང་ཡོད་སྙམ་པའི་ཁེངས་པ་འབྱུང་མོད། དེ་ཡང་མ་དག་པའི་སྦྱིན་པ་
ཡིན་ལ། ཡང༌། བཏང་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་བཏང་ཆེས་འདུག་སྙམ་པ་དང༌། གཏོང་ཡུལ་
ནོར་འདུག་སྙམ་པ་སོགས་ཕྱིས་ནས་འགྱོད་པ་བྱེད་པ་དེ་འདྲའང་བྱ་མི་རུང༌། གཏོང་
སྐབས། དང་པོ་དང་ཐ་མར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཀུན་སློང་ལེགས་པར་
བཅོས་ཤིང༌། སྨོན་ལམ་ཤུགས་དྲག་གདབ། སྦྱིན་པ་ཆེ་ཆུང་གང་གཏོང་ཡང་རྙེད་
བཀུར་སོགས་རང་དོན་ལ་མི་རེ་བ་དགོས་གསུངས།
ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ནི་ཉན་འདོད་ཅན་ལ་ཕན་སེམས་ཀྱིས་ཆོས་ཚིག་བཞི་པ་

གཅིག་བསྟན་པ་ཡན་དང༌། དགེ་ཕྲུག་ལ་དཔེ་ཆ་ཁྲིད་པ་ཚུན་ཆད་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པར་འདྲ་བ་ལས། བླ་མ་ཟེར་ནས་ཆོས་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་འཛེགས་ཏེ་འཆད་པ་ཞིག་ངེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

617

པར་དགོས་པ་མིན་ཅིང༌། ཆོས་སྦྱིན་འདི་སྦྱིན་པ་གཞན་ལས་མཆོག་ཡིན། དཔེ་ཆ་
འཛིན་སྐྱོར་སྦྱང་སོགས་ཀྱི་ཚེའང་རང་གི་མཐའ་སྐོར་དུ་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་
སོགས་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོད་ནས་ཉན་པར་བསམས་ནས་བྱས་ན་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པར་འགྲོ་སྟེ། ཆོས་སྒྲ་ཐོས་པས་འབུ་སྲིན་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལའང་བག་
ཆགས་འཇོག་ན་གཞན་ཅི་སྨོས། འདི་ནི་སྦྱིན་བདག་རྩར་གསུང་རབ་ཀློག་འདོན་
བྱེད་པ་ཚུན་ཆད་དུའང་བསམ། གྲོང་ཆོག་སྐབས་ལྷག་པར་གཟབ་དགོས་ཏེ། སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་ཚེ་གཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་བའི་ཐབས་སུ་གསང་སྔགས་གསུང་

བ་གྲོང་ཆོག་གི་རྙེད་བཀུར་དང་བརྗེས་ན་ནོར་ཕྱིར་ཆོས་འཚོང་པ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ཁྲི་
ལས་ཕབ་སྟེ་གད་བདར་བྱེད་བཅུག་པ་དང་འདྲ་བས་ཀུན་སློང་བཟང་པོས་ཟིན་

དགོས། སྤྱིར་ཆོས་དངོས་སྟོན་པ་ལྟ་ཅི། སྐད་ཆ་སོགས་ལས་འཕྲོས་ནས་གཞན་
དངོས་དང་བརྒྱུད་པས་ཆོས་ལ་བཀྲི་ཐབས་བྱེད་པའང་ཆོས་སྦྱིན་དུ་འགྲོ། རབ་བྱུང་
གིས་ནི་ཆོས་སྦྱིན་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅིང༌། དེའི་སྟེང་འབད་མེད་འབྱོར་ན་ཟང་ཟིང་སྦྱིན་
པའང་བྱེད་དགོས། འོན་ཀྱང་རབ་བྱུང་ལ་བཀའ་གདམས་དགེ་བཤེས་ཤ་ར་བས།
ངས་ནི་ཁྱེད་ལ་གཏོང་བའི་ཕན་ཡོན་མི་བརྗོད་ཀྱི། འཛིན་པའི་ཉེས་དམིགས་བརྗོད་
པ་ཡིན་གསུངས།

གཞན་ཡང་བཙོན་རར་སྡུག་བསྔལ་བ་བཙོན་ནས་འདོན་པ་དང༌། ཆུས་
ཁྱེར་བ་དེ་ལས་འདོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། དབྱར་དགུན་གྱི་དུས་སུ་འབུ་སོགས་ཚ་གྲང་ལས་བསྐྱབ་པ་སོགས་ཀྱང་མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་སྟེ། མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་
ཞེས་པ་རྒྱང་རིང་པོར་མི་དགོས་ཀྱི། ལུས་ཀྱི་ཤིག་ཚུན་ཆད་ལའང་སྦྱིན་དུ་ཡོད།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

618

སྲོག་ཆགས་ཆུས་ཁྱེར་བ་འདོན་པ་ལྟ་བུར་ནི། ལག་པ་འགུལ་ཙམ་ལས་མི་དགོས་པས་བྱ་སླ་བ་ཡོད། བློ་སྦྱོང་གི་ཉམས་ལེན་སྐབས་ཀྱི་གཏོང་བའི་དམིགས་པ་རྣམས་

ཀྱང་སྦྱིན་པའི་ཉམས་ལེན་ཡིན། གཙོ་བོ་ནི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ཞེས་པ་སྤྱོད་འཇུག་
ལས། གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་དབུལ་བོར་བ། །སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཡིན་ན། །ད་དུང་འགྲོ་
བཀྲེན་ཡོད་ན་སྔོན། །སྐྱོབ་པ་ཇི་ལྟར་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །ཞེས་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་དབུལ་
བ་བོར་བ་ཙམ་ཞིག་མིན་ཅིང༌། སེར་སྣ་མེད་པ་ཙམ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལའང་ཡོད་
པས་འདིར་ནི་དེ་ཙམ་ཞིག་མིན་པར། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་
བཅས་ཏེ། །སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་བཏང་སེམས་ཀྱིས། །སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གསུངས་
ཏེ༑ །དེ་ལྟས་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་རྣམས་ལ་སེར་སྣ་
མེད་པར་སྙིང་ནས་བཏང་བའི་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་གཞན་ལ་གཏོང་བའི་བློའི་

གོམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་དུ་གསུངས་པས་གཏོང་
སེམས་སྤེལ་བར་བྱེད་པ་ནི་གནད་དམ་པ་སྟེ། ཆོས་གོས་གསུམ་ལྟ་བུའང་དབུལ་པོས་སློང་བ་ན། དེ་མ་ཐག་གཏོང་ཕོད་སྙམ་པའི་བློ་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང༌།

དེའང་གོམས་པ་ལ་རག་ལས་ཕྱིར་ཆུང་རིམ་ནས་སྦྱངས་ཏེ་མཐར་ལུས་ཀྱང་གཏོང་
ནུས་པ་ཙམ་དུ་མ་གོམས་ཀྱི་བར་གཏོང་སེམས་སྤེལ་བ་ཡིན་ནོ༑ །སྤེལ་ལུགས་ཀྱང༌།

རང་ཉིད་ཤི་བའི་སྐབས་ནོར་རྫས་རྣམས་གཅིག་ཀྱང་འཁྱེར་དུ་མེད་པར་སླད་དུ་ལུས་
ཏེ་ཆུད་ཟོས་སུ་འགྲོ་བ་སོགས་མི་རྟག་པའི་ཚུལ་བསམ་སྟེ། སྙིང་ཐག་པ་ནས་གཞན་
ལ་བསྔོས་ན། བདག་འབྲེལ་གྱི་ལྟུང་བ་སོགས་ཉུང་བར་འགྱུར་ཞིང༌། སྦྱིན་པའི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

619

ཉམས་ལེན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པར་དངོས་
སུའང་གང་ཐུབ་བཏང་དགོས། དེས་ན་སྤྲང་པོས་སློང་བ་ཚུན་ལ་གང་ཐུབ་སྦྱིན། ཡང་སྦྱིན་རྒྱུའི་རྫས་མེད་བཞིན་དུ་ལོག་འཚོས་བསྒྲུབས་ནས་སྟེར་བ་མི་རུང༌།
སྤྱིར་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་ནི་ཁྱིམ་པའི་ལག་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ།
སྦྱིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་ཕལ་མོ་ཆེ། །བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་བསྔགས། །ཞེས་གསུངས། གཏོང་དུ་མི་རུང་བའང་ལུས་ལྟ་བུ་ནི། གཏོང་
སེམས་སྤེལ་བ་ཙམ་ལས། ད་ལྟ་མ་གོམས་པས་ལུས་བཏང་བར་མི་བྱ་ཞིང༌། ཕྱིས་
ནས་སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚོད་མ་བཏང་བ་ཙམ་ལས་དཀའ་བ་མེད་པར་བྱུང་ཚེ་བཏང་ཆོག །སྦྱིན་དུ་མི་རུང་བ་ནི། སྦྱིན་པ་པོ་རབ་བྱུང་གིས་རང་གི་

ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་སོགས་སྦྱིན་པ་དང༌། རབ་བྱུང་ལ་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་དང༌།

བྲམ་ཟེ་སོགས་གཙང་སྦྲ་ཅན་ལ་སྒོག་བཙོང་སོགས་མི་གཙང་བ་དང༌། དྲི་ང་བའི་
རིགས་སྟེར་བ་དང་། ཀླན་ཀ་ཚོལ་འདོད་ལ་གླེགས་བམ་སྦྱིན་པ་དང༌། འཆི་འདོད་
པར་དུག་དང་མཚོན་སྦྱིན་པ་དང༌། སྣོད་མིན་ལ་གསང་བ་སྟོན་པ་དང༌། བསྟན་པ་
དང་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་ངེས་ཀྱི་ནག་ཅན་ཁྲིམས་ལས་བཏོན་པ་སོགས་ཡུལ་དང་དུས་དང་དངོས་པོ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་བསལ་གྱི་དགག་བྱ་ཅན་

རྣམས་སྦྱིན་པར་མི་བྱ། སྦྱིན་པ་བྱས་པར་འབྲས་བུ་མེད་དོ་སྙམ་པའི་ལོག་ལྟ་དང༌།
འགྲོ་བ་གཅིག་གི་ཆེད་དུ་སེམས་ཅན་གཞན་མང་པོ་ཡལ་བར་དོར་ནས་དེ་གཅིག་

པུ་སྐྱོབ་པ་ལྟ་བུ་དོན་ཆུང་དང༌། ཕྱུགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་ལྟ་བུ་ལྟ་ངན་དང༌། བརྙས་སྨོད། འགྲན་འདོད། ཁེངས་སེམས། གྲགས་འདོད། ཞུམ་པ། འགྱོད་སེམས།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

620

ཕྱོགས་རིས་སོགས་ཀྱིས་མ་གོས་པར་བསླབ།
གཞན་ཡང་བསླབ་བཏུས་ལས། ལུས་གཏོང་སེམས་སྤེལ་བ་དང༌། དུས་ལ་
མ་བབ་ཀྱི་བར་དུ་འགལ་རྐྱེན་ལས་ལུས་བསྲུང་བ་དང༌། མི་དགེ་བར་མི་བཀོལ་
བར་དག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། བཏང་སྲུང་དག་པ་གསུམ་དང༌། ལུས་རྟེན་འདིས་རྒྱུ་

བསྒྲུབས་ནས། ཕྱི་མའི་རྣམ་སྨིན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྡན་བསྐྱེད་པ་ནི་སྤེལ་བ་སྟེ་བཞི་

གསུངས་ལ། ལོངས་སྤྱོད་ལའང་བཏང་བ་དང༌། གཏོང་སེམས་སྤེལ་བ་དང༌། ཞིང་

ཁྱད་པར་ཅན་ལ་མ་སོང་གི་བར་དུ་བསྲུང་བ་དང་། ལོག་འཚོ་དང་སྡིག་པས་མི་

གོས་པར་བྱེད་པ་དག་པ་དང༌། ཕྱིས་ནས་ཀྱང་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་བཏང་
བ་བསྒྲུབས་ནས་སྤེལ་བ་སྟེ་བཞི་དང༌། དགེ་བའང་སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་
བཏང་བ་དང༌། ཁོང་ཁྲོས་མི་འཇོམས་པར་བསྲུང་བ་དང༌། ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་དོན་
གཉེར་དང༌། ཕྱི་མ་ངན་སོང་ལྡོག་ཙམ་གྱི་ཆེད་སོགས་རང་དོན་ཀུན་སློང་དྲི་མ་ཅན་
གྱིས་མ་གོས་པར་དག་པ་དང༌། ཡི་རང་གིས་སྤེལ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་བཞི་བཞི་གསུངས་

པ་ལྟར་སློབ་དགོས།

གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ནི།

སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྤོང་བའི་སེམས་ནི་ཐོབ་པ་ལས། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཕ་རོལ་
ཕྱིན་པར་བཤད། །ཅེས་པ་བཞིན། གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཡིད་

ལོག་ནས་སྤོང་བའི་སེམས་ལ་བྱེད་ཅིང༌། འདི་ལ་གོམས་པ་གོང་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གསུམ་
ལས། ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། སྡོམ་པ་གསུམ་ལྟ་བུ་སྟེ། ལམ་སྒྲོན་ལས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

621

སོ་སོ་ཐར་པ་རིགས་བདུན་གྱི། །རྟག་ཏུ་སྡོམ་གཞན་ལྡན་པ་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྡོམ་པ་ཡི། །སྐལ་བ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། །ཞེས་པའི་དངོས་ཟིན་ལ། བྱང་

སྡོམ་ལེན་པའི་རྟེན་ལ་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོད་དགོས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་ནི།
སྔགས་ཀྱི་སྐབས་སྔགས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ལ་དགེ་སློང་མཆོག་ཏུ་བཤད་པ་བཞིན་བྱང་
སེམས་ཀྱི་བསླབ་པར་སློབ་པའི་རྟེན་མཆོག་ལ་དགོངས་པ་ལས་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷ་

དང་ཀླུ་ཡང་ཡོད། འོ་ན་གང་འདྲ་ཞིག་དགོས་ཤེ་ན། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་བྱང་
སེམས་ཀྱི་བསླབ་པར་སློབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དེ་དང་ཐུན་མོང་བའི་
སྤོང་སྡོམ་དེ་སྐབས་འདིའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ངོས་འཛིན་ཅིང༌། སོ་ཐར་སྡོམ་
ལྡན་མིན་ན་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་སྤོང་སྡོམ་ལ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་
འཇོག །བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། སོ་ཐར་གྱི་
སྡོམ་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་གསུངས་པ་རེད།
དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་ལྡན་
པས་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཕྱག་དང་མཆོད་པ། བཀུར་སྟི་རིམ་གྲོ། ཐོས་བསམ་
སྒོམ་སྒྲུབ། ཆོས་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་སོགས་སྒོ་གསུམ་གྱི་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་བརྩོན་
པ་ཐམས་ཅད་དང༌། མདོར་ན་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིན་དྲུག་གི་

སྤྱོད་པ་ཀུན་དེ་ཡིན། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་
དུ་འདུ་ཞིང༌། སྤྱིར་ན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཐམས་ཅད་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་ཉིད་

ཇེ་འཕེལ་དུ་བཏང་བ་ཡིན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། བསྡུ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

622

བཞིའི་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་དོན་བྱེད་ཚུལ། བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་གྲོགས་བྱེད་པ། ཐབས་ལ་རྨོངས་པའི་དོན་བྱེད་པ། ཕན་འདོགས་པས་
དོན་བྱེད་པ། འཇིགས་པས་ཉེན་པའི་དོན་བྱེད་པ། མྱ་ངན་གྱིས་གཟིར་བའི་དོན་
བྱེད་པ། ཕོངས་པའི་དོན་བྱེད་པ། གནས་འཆའ་བར་འདོད་པའི་དོན་བྱེད་པ། བློ་མཐུན་པར་འདོད་པའི་དོན་བྱེད་པ། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་བྱེད་པ། ལོག་
པར་ཞུགས་པའི་དོན་བྱེད་པ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་སྟེ་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་

ཡོད་ལ། དེའི་ནང་ནས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་བཅུ་ནི།

རང་རེས་ནུས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། མདོར་ན་གཞན་ཕན་གྱི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་

པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ཀུན་ཀྱང་འདིར་གཏོགས་པ་ཡིན། དེས་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་
པ་མ་བླངས་ཀྱང་མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ལ་བསླབ་སྟེ། རང་རྒྱུད་
སྨིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སློབ་ཅིང༌། དེ་ནས་གཞན་ལ་གང་ཕན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་
པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། །

གསུམ་པ་བཟོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལ།
བཟོད་པའི་ངོ་བོ་ནི། གནོད་བྱེད་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཡིད་མི་འཁྲུགས་པའི་

སེམས་སོ། །དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། སེམས་ཅན་མི་བསྲུན་ནམ་མཁའ་བཞིན། །དེ་
དག་གཞོམ་གྱིས་ཡོངས་མི་ལང༌། །ཁྲོ་བའི་སེམས་འདི་གཅིག་བཅོམ་ན། །དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ཆོམས་དང་འདྲ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཁྲོ་བ་བཅོམ་པ་སྟེ། དེ་མ་བཅོམ་པར་ཁོང་ཁྲོས་ན་ཉེས་པ་ཆེས་ལྕི་བ། ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་སྡིག་པ་མེད། །བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་

ཐུབ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན། དེ་ལ་གསུམ་ལས། གནོད་བྱེད་ལ་ཇི་མི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

623

སྙམ་པའི་བཟོད་པ་ནི། དགྲ་སོགས་གཞན་གྱིས་རང་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་ན།
དེ་ལ་མི་ཁྲོ་བར་བཟོད་པ་བསྒོམ། དེ་ཡང་ཁོང་ཁྲོའི་ཉེས་དམིགས་ཤེས་དགོས། འདི་
ནི་མི་དགེ་བའི་ནང་ནས་ཐབས་རྡུག་ཤོས་ཏེ། ཁོང་ཁྲོ་རེ་རེས་བསྐལ་པ་སྟོང་གི་དགེ་
རྩ་ཡང་འཇོམས་པར་གསུངས་པས་ཁོང་ཁྲོ་ལ་སྐྱོན་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རང་རེ་རྒྱུན་དུ་བཟོད་པ་བསྒོམས་པ་འདི་ལ་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་དགོས། ཡུལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་གང་ན་ཡོད་མི་ཤེས་པས། དེ་ལ་ཁྲོས་ན། བྱང་སེམས་སྟོབས་ཆུང་བས་ཆེ་བ་ལ་ཁྲོས་ཚེ་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་དགེ་བ་འཇོམས་ལ། བྱང་སེམས་མིན་པས་བྱང་

སེམས་ལ་ཁྲོས་ན་བསྐལ་པ་སྟོང་གི་དགེ་བ་འཇོམས་པ་དབུ་མ་འཇུག་པ་དང༌།
སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ན། བཟོད་པ་བསྟེན་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་ཁོང་ཁྲོ་མ་བྱུང་གོང་ནས་དང༌། བྱུང་བའི་ཚེ་རྐྱེན་ཐུབ་པར་བྱས་ཏེ་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་བཟོད་པ་བསྒོམ་དགོས། དེ་མིན་རང་

གཞན་ཚང་མ་མི་བདེ་བར་བྱེད་པ་དང༌། གཞན་ལྟ་ཞོག །རང་སྲོག་རང་གིས་བཅད་

ཅིང་ལྕེབ་པ་སོགས་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོས་བྱེད་ཅིང༌། དགྲ་མང་བའང་དེས་བསྐྱེད། དེ་ལྟ་
མོད་དེ་འོན་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོའི་ཡུལ་མང་བས་བཟོད་པར་མི་ནུས་སྙམ་ན། སྤྱོད་འཇུག་
ལས། ས་སྟེང་འདི་དག་ཀོས་གཡོག་ཏུ། །དེ་སྙེད་ཀོ་བས་ག་ལ་ལང༌། །ལྷམ་མཐིལ་

ཙམ་གྱི་ཀོ་བས་ནི། །ས་སྟེང་ཐམས་ཅད་གཡོགས་དང་མཚུངས། །གསུངས་པ་
བཞིན། དགྲ་བཏུལ་ནས་ཨེ་རྫོགས་བལྟས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་མཐའ་མ་ཟད་བར་དུ་

དགྲ་རྫོགས་དུས་དང་ཐུལ་དུས་མེད་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བཏུལ་ན་ནི་དགྲ་གཅིག་ཀྱང་མི་

འབྱུང་བར་ཐམས་ཅད་ཐུལ་བ་དང་འདྲ། བཟོད་པའི་ངོ་བོ་དང་རབ་དབྱེ་ཁོང་ཁྲོའི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

624

ཉེས་དམིགས་སོགས་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ལ། ཁོང་ཁྲོས་ལུས་རིལ་པོར་

ཁེངས་ནས་བསྡད་ན་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་བ་ཡིན། སྔོན་དུ་སློབ་མ་ཞིག་གིས་རྐུན་མ་
བརྡུང་བའི་ཚེ་བླ་མས་བར་མཛད་ཀྱང་མ་ཐུབ་པ་ན་ཁོའི་སྣ་ལ་ཕྱག་མཛུབ་བཙུགས་ཏེ་བཟོད་པ་བཟོད་པ་ཞེས་གསུངས་པས་གདོད་ཁོས་བཟོད་པ་དྲན་པ་བཞིན། ཁྲོས་ནས་ལས་ཀ་ཚར་རྒྱུ་གང་པོ་ཟིན་ནས་བཟོད་ཁུལ་བྱས་པས་ཅི་ཕན།

དེ་ཡང་དང་པོར་དཀའ་ཡང་བློ་སྦྱངས་ཏེ་གོམས་ན་བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་སླ་བར་འབྱུང༌།

གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་མི་འོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། དཔེར་ན་མི་ཞིག་གིས་

དབྱུག་པས་མགོ་ལ་བསྣུན་པ་ན། བསྣུན་མཁན་ལ་མི་ཁྲོ་བར་འདི་དག་བསམ་སྟེ།
རེ་ཞིག་ན་ཚ་དངོས་སུ་སྐྱེད་པ་པོ་ལ་ཁྲོ་ན་དབྱུག་པ་ལ་ཁྲོ་དགོས། དེ་ལ་དབང་མེད་པར་བསྐུལ་བས་སོ་སྙམ་ན། བསྣུན་པ་པོ་ལའང་དབང་མེད་པར། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་

ཉོན་མོངས་པས་བྱས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཁྲོ་བ་ལས་མི་ཁོ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས།
རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། དབྱུག་པ་ཕོག་པ་འཕྲལ་རྐྱེན་རང་གི་བྱེད་སྤྱོད་མ་ལེགས་པ་
དང༌། རྩ་བ་ནི་སྔོན་ཆད་གཞན་གནོད་བྱས་པ་སོགས་ཀྱིས་ལས་ངན་བསགས་
པས་ལན་པ་ཡིན་པས། རང་གིས་བྱས་པའི་ལས་འབྲས་རང་སྟེང་དུ་སྨིན་པ་ལ་ཅིའི་

ཕྱིར་ཁྲོ། དེར་མ་ཟད་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཐུབ་པས་ཉོན་མོངས་དགྲར་གཟིགས་
ཀྱིས། །ཉོན་མོངས་དང་འབྲེལ་གང་ཟག་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ནད་པ་སྨྱོ་
ནས་སྨན་པར་བརྡེག་པ་དང༌། བུ་སྨྱོ་ནས་ཕ་ལ་བརྡེགས་ཀྱང༌། ནད་པ་དང་བུ་ལ་
མི་ཁྲོ་བ། སྨྱོ་བ་སེལ་ཐབས་ལ་བརྩོན་པ་བཞིན་གནོད་བྱེད་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཉོན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

625

མོངས་ཀྱིས་སྨྱོས་ནས་རང་དབང་མ་བྱུང་བས་ན་ཁོ་ལ་མི་ཁྲོ་བར་ཁོའི་ཉོན་མོངས་

སེལ་ཐབས་ལ་བརྩོན་དགོས། གཞན་ཡང་ལག་པ་མེས་ཚིག་པ་ན་རང་གིས་ཕར་

རེག་པས་ལན་པའི་ཕྱིར། མེ་ལ་ཁྲོ་མི་རིགས་པ་བཞིན། རང་གིས་བསྐུལ་བས་ལན་
པས། ཕ་རོལ་པོར་ཁྲོ་བ་མི་རིགས། མེ་རང་བཞིན་ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་ལྟར་སེམས་
ཅན་ཁོ་རང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། མེས་བསྲེག་ཚེ་མེ་ལ་མི་ཁྲོ་བ་ལྟར་ཁོ་ལ་ཁྲོ་མི་

རིགས། ཁོའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་ཁྲོ་མི་རིགས་མོད་ཀྱང་ཁོ་ལས་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ་
ཡིན་པས་ཁྲོ་སྙམ་ན། འོ་ན་ནམ་མཁའ་ལས་སེར་བ་བྱུང་བ་ན། ནམ་མཁའ་ལ་ཁྲོ་
རིགས་པ་ལ་དེར་ཁྲོ་དོན་མེད་པ་བཞིན་ཡིན་པས་ཁྲོ་མི་རིགས། གཞན་གྱིས་བརྡུང་
བརྡེག་དང༌། ཚིག་ངན་སྨྲས་པ་སོགས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་ལ་མི་བདེ་བའི་སྡུག་
བསྔལ་བྱུང་ན། སླར་ངན་ལན་སློག་སྟེ་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་མི་བསྒྲུབ་པར་
ཁོང་ཁྲོའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་ཅིང་བཟོད་པར་བྱེད་དགོས་པ་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ད་ལྟའི་

སྡུག་བསྔལ་འདི་ཙམ་ལའང༌། །བདག་གིས་བཟོད་པར་མི་ནུས་ན། །དེས་ན་དམྱལ་
བའི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ། །ཁྲོ་བ་ཅི་སྟེ་བཟློག་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཡིན། གནོད་བྱེད་ལ་
ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པ་འདི་གནོད་བྱེད་ལ་བསྒོམས་པ་ལས། ཕན་བྱེད་ལ་བསྒོམ་

དུ་མེད་ཅིང༌། གནོད་བྱེད་མང་ན་བཟོད་པ་བསྒོམ་རྒྱུ་མང་བས་གནོད་བྱེད་འདི་

རྣམས་རང་གི་བཟོད་པ་འཕེལ་བའི་གྲོགས་སུ་བསམ་དགོས་པ། ཇོ་བོའི་མདུན་དུ་

རྒྱལ་པོ་ཨ་སང་གྷ་བྱ་བའི་ཨ་ཙ་ར་གཤིས་ངན་ཞིག་རྒྱུན་དུ་བསྟེན་པར་འདི་འདྲ་མི་

བསྟེན་པར་ཞུ་ཞུས་པ་ན། འདི་ལ་བསྟེན་ནས་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པ་ཡིན་

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། མདོར་ན་རང་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱང་གནོད་བྱེད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

626

ལ་མི་ཁྲོ་ན་བདག་ཐེག་ཆེན་པར་ཁས་འཆེས་པས་ག་ལ་རིགས་སྙམ་དུ་དྲང་སྲོང་
བཟོད་པར་སྨྲ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་སློབ་དགོས་གསུངས།
སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ་ནི། བདེ་བ་ལ་མ་ཆགས་པར་མ་ཟད། སྡུག་བསྔལ་ལ་རྒྱན་དུ་མཐོང་ནས་སྨན་ལྟར་བསྟེན་པ་ཞིག་དགོས། ཆོས་ཕྱིར་
དཀའ་སྤྱད་བཟོད་པ་དང༌། གཞན་ཡང་ན་ཚ་དང༌། མི་འདོད་པའི་དགྲ་དང༌། ཐ་ན་
རྨི་ལམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་བྱུང་ཡང༌། སྔར་བློ་སྦྱོང་གི་སྐབས་སུ་ཞུས་པ་
བཞིན། དེ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་གྲོགས་སུ་བསྒྱུར་ཏེ། ལས་ངན་ཟད་པའི་རྒྱུར་བསམ་
པ་དང༌། དེས་དཔགས་ཏེ། གཞན་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང༌། འཁོར་བའི་སྐྱོན་བསམ་པ་
སོགས་སྤེལ་ནས་བཟོད་པར་བྱེད། སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ནའང་ཕྱི་མ་ངན་སོང་དུ་མྱོང་དགོས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གོ་འདིས་བཅད་དོ་སྙམ་དུ་ཡིད་དགའ་བར་བྱ་

དགོས་པ་དཔེར་ན། གསད་བྱའི་མི་ལག་པ་བཅད་དེ་ཐར་བ་ལ་ཡིད་དགའ་བར་བྱ་

འོས་པ་བཞིན་ཡིན། གཞན་ཡང་གཏར་སྲེག་གི་སྡུག་བསྔལ་བསྟེན་པས་ནད་ཀྱི་

སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ་ལྟར། རང་རེས་ཆོས་ཕྱིར་དཀའ་བ་སྤྱད་ན་དེས་ངན་སོང་གི་སྡུག་
བསྔལ་མང་པོའི་གོ་བཅད་པས་ལེགས་སྙམ་པ་དང༌། དེའི་སྐབས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་

ཡོན་ཏན་ཡང་དྲན་དགོས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གཞན་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཡོན་ཏན་
ནི༑ །སྐྱོ་བས་དྲེགས་པ་སེལ་བར་བྱེད། །འཁོར་བ་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ། །སྡིག་ལ་འཛེམ་
ཞིང་དགེ་ལ་དགའ། །ཞེས་གསུངས། དེར་མ་ཟད། རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ནི་གནས་ཁང་

ཟས་གོས་སོགས་དམན་པ་རེ་ལས་མ་བྱུང་ཡང་ཆོས་གོས་དང༌། བསོད་སྙོམས་དང་གནས་མལ་སོགས་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་སོགས་འཕགས་པའི་རིགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

627

བཞི་ལ་བསླབ་ཏུ་ཡོད་པ་སྐལ་བ་རེ་བཟང་སྙམ་དུ་དཀའ་བ་སྤྱད་དེ་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་བྱེད་པ་སོགས་ཚངས་སྤྱོད་འཕེལ་བའི་གནས་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་
ལེན་བྱེད་དགོས། དེ་མ་བྱུང་ན་ཟས་ནོར་ལ་སོགས་པ་ལེགས་པ་ཞིག་འདོད་དེ། རྒྱུ་ནོར་སྤེལ་བའི་ཐབས་བྱེད་བྱེད་ནས་ཆོས་མི་བསམ་པར་མི་ཚེ་དོན་མེད་དུ་འདའ་བ་
ལས་མ་འདས་ཏེ། སྔོན་ཤིང་འཚོང་ཞིག་གིས། སྟོན་པས་གཏེར་གཟིགས་ནས་དུག་

མྱུར་དུ་ཁྱབ་པའོ། །དུག་དྲག་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཐོས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་བལྟས་
པས་གསེར་རྙེད་ནས་ཕྱུག་པོར་གྱུར་པས། རྒྱལ་པོས་རྒྱུ་དྲིས་པ་ན། རྫུན་སྨྲས་པ། རྒྱལ་པོས་ཤེས་ནས་གསོད་པར་ཉེ་བ་ན། དུག་མྱུར་དུ་ཁྱབ་པའོ། །དུག་དྲག་པོའོ། །ཞེས་བརྗོད་པས། སླར་རྒྱུ་མཚན་དྲིས་པ་ན་སྔར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པས་
བཏང་བའི་རབས་བཞིན་ནོར་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་དུག་ཡིན། དེས་ན༑ འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་
བྱས་ན། རང་ཅག་གྲྭ་རྐྱང་རྣམས་ཀྱང་མཐུན་རྐྱེན་འགྲིགས་ནས་འོང་སྟེ། རྗེ་རིན་པོ་
ཆེས་ཀྱང་བྱ་བྲལ་ལ་གཤེགས་སྐབས་དཔོན་སློབ་དགུ་ལ་དངུལ་ཞོ་བརྒྱད་ལས་མེད་པར་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་མཛད་པ་ལྟར་དང༌། གོས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ངན་པ་མིན་
ཙམ་གྱི་གང་བྱུང་གིས་ཆོག་པར་བྱེད། ཟས་གོས་སོགས་ཀྱིས་ཉམས་ལེན་ལ་མི་
གནོད་བཞིན་དུ་རང་གི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་རྙེད་ན་ནི་ལོངས་སྤྱད་ཀྱང་ཆོག །གཞན་
གྱི་སྨད་ར་སོགས་མི་སྙན་པ་བྱུང་བའང་བཟོད་པར་བྱེད། གཞན་ཡང་ལུས་དྲང་པོར་
བསྲངས་པའི་དཀའ་སྤྱད་སོགས་སྤྱོད་ལམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན། དཀོན་མཆོག་
མཆོད་པ་སོགས་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན།
གཟུགས་མི་སྡུག་པ་དང་གོས་ངན་པ་སོགས་ཇི་འདྲ་བྱུང་ཡང་དེ་དག་ལ་དྭངས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

628

འདོད་ཀྱི་ཆོས་སྤངས་ནས་འདོད་ཡོན་ལས་ལྡོག་པ་འཚོ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་
བསྔལ་དང་ལེན། དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པས་དུབ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན།
གཞན་སྲོག་གཅོད་པ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ཕྱིར་རང་ལ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བར་རིག་ན་

བཟོད་པར་བྱེད་པ་སོགས་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན།
ཚོང་དང་ཞིང་ལས་སོགས་ནོར་སྤེལ་ཐབས་བྱེད་པའང་སྤང་བ་སོགས་འཕྲལ་གྱི་བྱ་

བ་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་སོགས་སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ་
འདི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ།
ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་བཟོད་པ་ནི། མྱུར་ལམ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ།

དགེ་སྦྱོར་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལ་བསྒོམ་པ་དང༌། འཛིན་སྐྱོར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པའི་བླང་དོར་དང༌། དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་དང༌།
ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་དང༌། དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་དང༌། བདག་མེད་དང༌། སྡེ་སྣོད་ཟབ་
ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་དང༌། སྐབས་འདི་ལྟ་བུར་ལམ་རིམ་གྱི་ཚིག་དོན་
ངེས་པར་བྱེད་པའང་ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཏེ་མཚན་ཉིད་པས་རྟགས་གསལ་རྩོད་
པའི་སྐབས་རྟགས་གསལ་གྱི་དོན་སེམས་པའང་དེ་ལྟར་ཡིན། བཟོད་པ་འདི་གསུམ་

ལས། དང་པོ་ནི་གནོད་བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་དང༌། གཞན་གཉིས་ནི་སྐབས་

ཀུན་ཏུ་འབྱུང་སྟེ། བཀའ་ཆོས་ཀྱི་དུས་སུའང་རྒྱུན་རིང་བ་སོགས་བཟོད་པར་བྱས་ཏེ།
རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཉན་ནས་དོན་སེམས་པ་དང༌། ཚོགས་ཆོས་རྭར་འགྲོ་བའི་སྐབས། ལུས་
ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་གཟབ་ཅིང༌། བཀྲེས་སྐོམ་བཟོད་ལ། འཛིན་སྐྱོར་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་
པ་དང༌། དེར་མ་ཟད་ཐ་ན་གྲོང་ཆོག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཚུན་ལ། བཟོད་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཚང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

629

བར་བྱར་ཡོད་དོ། །

བཞི་པ་བརྩོན་འགྲུས་ནི།

བརྩོན་གང་དགེ་ལ་སྤྲོ་བའོ། །ཞེས་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་སྤྲོ་བ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། འདི་ནི་དགེ་བ་གང་ཡང་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོག་སྟེ།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དགེ་བའི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ན་བརྩོན་འགྲུས་མཆོག །འདི་ལྟར་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་དེ་རྗེས་ཐོབ། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་མོད་ལ་བདེ་གནས་མཆོག །དངོས་
གྲུབ་འཇིག་རྟེན་འདས་དང་འཇིག་རྟེན་གཏོགས། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་སྲིད་སྤྱོད་
འདོད་པ་འཐོབ། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་དག་པ་རབ་འགྱུར་ལྡན། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་

ནི་འཇིག་ཚོགས་འདས་ནས་གྲོལ། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་སངས་
རྒྱས། །ཞེས་བརྩོན་འགྲུས་ནི་དགེ་བ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ལས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་མན་ཆད་འབྱུང་བར་གསུངས་ལ། འཇུག་པར་ཡང༌། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་རྗེས་འགྲོ་ཞིང༌། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ཁ་ཏོན་སོགས་ཀྱི་ཚེ་
བོང་བུ་ཆད་པ་གྱེན་དུ་འདེད་པ་ལྟར་མི་བྱེད་པར་དགེ་བ་ལ་སྤྲོ་ཤུགས་དང་ལྡན་པར་འཇུག་དགོས། འདིའང་དང་པོ་ནས་ཆུང་རིམ་དང་ཉུང་རིམ་ནས་གོམས་པར་བྱས་ཏེ་
བརྩོན་པ་ཇེ་ཆེ་ཇེ་ཆེར་བྱ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་བར་ཆད་ལེ་ལོ་རྣམ་པ་གསུམ་ལས།
སྒྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོ་ནི། དགེ་བ་གང་ཡང་ཕྱི་བཤོལ་གྱི་དབང་དུ་ཤོར་ནས་ཞག་
འགྱངས་ཉིན་འཕུལ་གྱིས་འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་བྱེད་སྙིང་མི་འདོད་པ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་
འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང༌། དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་རྙེད་དཀའ་བསྒོམ་དགོས། བྱ་བ་ངན་ཞེན་
གྱི་ལེ་ལོ་ནི། རྙེད་བཀུར་དང་འདུ་འཛི། བྲེ་མོའི་གཏམ་དང༌། ཞིང་ལས་དང༌། ཚོང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

630

དང༌། ཚེམ་བུ་དང༌། སྐུད་པ་འཁེལ་བ་སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་
ལས་ལ་སྐྱོ་དུབ་མེད་པར་ཞེན་ཅིང་འཇུག་པ་སྟེ། དེ་དག་ལ་བརྩོན་འགྲུས་མི་ཟེར་གྱི།

སྡུག་རུས་ཟེར་བ་ཡིན། འདིའི་གཉེན་པོར་སྤྱོད་འཇུག་ལས། དགའ་བའི་རྒྱུ་ནི་མཐའ་
ཡས་པའི། །དམ་ཆོས་དགའ་བའི་མཆོག་སྤངས་ནས། །སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ཡི་གཡེང་བ་
དང༌། །རྒོད་སོགས་ལ་ཁྱོད་ཅི་ཕྱིར་དགའ། །ཞེས་པ་ལྟར་འཁོར་བའི་བྱ་བ་ལ་སྙིང་པོ་
མེད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་བསམས་ནས་བཟློག་དགོས། ཞུམ་པའི་ལེ་ལོ་ནི། ང་

ལྟ་བུས་སངས་རྒྱས་ག་ནས་སྒྲུབ་ནུས་ཤིང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པའང་ག་ནས་ནུས། མགོ་དང་རྐང་ལག་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱང་བདག་ལྟ་བུས་ཇི་ལྟར་

ནུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྙིང་ཞུམ་པ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རེ་རེ་སྟེ། དཔེར་ན། དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་ལྟ་བུའི་དམིགས་སྐོར་སྣེ་རེ་རེ་ལའང་མི་ཚེར་
བསྒྲིལ་ཏེ་སྦྱང་དགོས་པ་བྱུང་ཡང་བཟོད་སྙམ་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་འདིར་དོན་མིན་པ་

ལ་བརྩོན་པ་ཆེར་བསྐྱེད་པའི་ཚོང་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁེ་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་དཀའ་བའི་ལས་ཇི་ལྟར་བཟོད་པར་བྱེད་པའི་ཚོད་ཙམ་ཞིག་བདག་གིས་ཀྱང་འབད་

དེ་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་ཕྱིར་བརྩོན་ན་ངེས་པར་འགྲུབ་ནུས་སྙམ་པ་དང༌། གཞན་ཡང་སྤྱོད་
འཇུག་ལས། བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ག་ལ་ཞེས། །སྒྱིད་ལུག་པར་ནི་མི་བྱ་སྟེ། །འདི་

ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི། །བདེན་པར་གསུང་བས་བདེན་འདི་གསུང༌། །སྦྲང་བུ་

ཤ་སྦྲང་བུང་བ་དང༌། །དེ་བཞིན་སྲིན་བུར་གང་གྱུར་པ། །དེས་ཀྱང་བརྩོན་པའི་སྟོབས་
བསྐྱེད་ན། །བྱང་ཆུབ་འཐོབ་དཀའ་བླ་མེད་འཐོབ། །བདག་ལྟ་རིགས་ཀྱི་མིར་སྐྱེས་
ལ༑ །ཕན་དང་གནོད་པ་ངོ་ཤེས་པས། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་མ་བཏང་ན། །བདག་གིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

631

བྱང་ཆུབ་ཅིས་མི་འཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན། སྟོན་པ་བདེན་པར་གསུངས་
པས། སྦྲང་བུས་ཀྱང་སངས་རྒྱ་བར་གསུངས་ན། ང་ལྟ་བུའི་མིར་སྐྱེས་ཤིང་སྨྲ་ཤེས་
དོན་གོ་བས་བྱང་ཆུབ་ཅིས་མི་འཐོབ་སྟེ་འཐོབ་ནུས་སྙམ་དུ་བསམ། དེ་ལྟ་མོད་དེ་
མགོ་དང་རྐང་ལག་གཏོང་བ་སོགས་བྱ་དཀའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་མི་ནུས་སོ་སྙམ་ན།
སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང༌། འོན་ཏེ་རྐང་ལག་ལ་སོགས་པ། །བཏང་དགོས་བདག་ནི་
འཇིགས་ཞེ་ན། །ལྕི་དང་ཡང་བ་མ་དཔྱད་པར། །རྨོངས་པས་བདག་ནི་འཇིགས་པར་

ཟད། །ཅེས་དང༌། ཚོད་མ་ལ་སོགས་སྦྱིན་པ་ལ། །འདྲེན་པས་ཐོག་མར་སྦྱོར་བར་མཛད། །ཅེས་སོགས་དང༌། གང་ཚེ་རང་གི་ལུས་ལ་ཡང༌། །ཚོད་སོགས་ལྟ་བུའི་བློ་
སྐྱེས་པ། །དེ་ཚེ་ཤ་ལ་སོགས་གཏོང་བ། །དེ་ལ་དཀའ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཆུང་རིམ་ནས་བཏང་ན་གོམས་པར་གྱུར་ནས། མགོ་དང་རྐང་ལག་
གཏོང་བ་ལ་ཚོད་མ་བཏང་བའི་ཚོད་ཙམ་ལས་མི་སེམས་པ་འབྱུང་བས་དེའི་ཚེ་གཏོང་བ་ལ་དཀའ་བ་མེད་སྙམ་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་
པས་བསྒྲུབ་དཀའ་སྙམ་ན། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡང་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་མཐའ་ཡས་
པས་རང་གིས་བསྒྲུབ་ན་འཐོབ་པར་ནུས་ངེས་སུ་བསམ། འོ་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ལས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྡིག་

པ་སྤངས་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་མེད། །མཁས་པའི་ཕྱིར་ན་མི་དགའ་མེད། །ཅེས་སོགས་
ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་མནར་མེད་དུ་གནས་ཀྱང་རང་གིས་སྡིག་པ་སྤངས་པས་
ན༑ ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་འཕྲད་པར་གསུངས་པས། སྡུག་བསྔལ་མེད་ཅིང་མི་བདེ་
བ་མེད་པས་ན། དེར་མི་དགའ་བ་མེད་པར་དག་ཞིང་དུ་འཇུག་པ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དོ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

632

སྙམ་དུ་བསམ།
བརྩོན་འགྲུས་ལ་གསུམ་ལས། གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་ནི། བླ་མཆོད་ལས།
སེམས་ཅན་རེ་རེའི་ཕྱིར་ཡང་མནར་མེད་པའི། །སོགས་ལྟར་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་ཕྱིར་དུ་བསྐལ་པ་འབུམ་ཕྲག་མང་པོར་དམྱལ་མེར་གནས་དགོས་ཀྱང་བཟོད་པའི་བསམ་པ་སྦྱངས་ཤིང༌། སྔགས་ཀྱི་སྐབས། རང་ངོས་ནས་དེ་ལྟར་བཟོད་ནུས་ཀྱང༌།
སེམས་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་སྡུག་བསྔལ་ཡུན་རིང་བས། བུ་སྡུག་པ་ཆུས་ཁྱེར་བའི་མ་

བཞིན་སྡུག་བསྔལ་ལས་མྱུར་དུ་འདོན་འདོད་ཀྱི་བློས་འཇུག་པ་དགོས། གོ་ཆའི་
བརྩོན་འགྲུས་སྐབས་རང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་དམྱལ་བ་མནར་མེད་ནའང་འཇུག་བཟོད་པའི་སེམས་སྦྱང་བ་དང༌། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་སྐབས་རང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་འདོད་ཀྱི་བློ་བསྐྱེད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ལ་འཇིགས་ཤིང༌། དེར་ནི་
གཞན་དོན་ལྟ་ཞོག །རང་དོན་ཡང་མི་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ལ་བློ་སྦྱངས་
སྦྱངས་ཏེ་རང་མི་འཇིགས་པའི་གདེང་ཐོབ་ནས་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་
གིས་སྐྱེ་བ་བཞེས་པ་ལ་ནི་སྤྲོ་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་ལས། སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་

བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད། གཞན་གྱི་དོན་ལ་རང་གི་དཀའ་བ་དང༌། ཆོས་ཉམས་པ་ལ་དམིགས་ནས་མི་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ། གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་སློབ་པར་
གསུངས། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་ནི། བསགས་སྦྱང༌། མཆོད་འབུལ།
ཕྱིན་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་པ་སོགས་དང༌། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བརྩོན་
འགྲུས་ནི། བསྡུ་བ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་བརྩོན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

633

ཁྲིམས་དང་འདྲ་བར་སློབ་པ་ཡིན། བརྩོན་འགྲུས་ཕྱི་མ་གཉིས་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་
ཕྱི་མ་གཉིས་དང༌། བཟོད་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་སོགས་ཁྱད་མེད་འདྲེས་འགྲོ་བ་ལྟ་བུར་
མཐོང་སྲིད་མོད་དེ། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སྤྲོ་བ་དང༌། སྒྲུབ་འདོད་དང༌། མི་མཐུན་

ཕྱོགས་སྤོང་འདོད་ཀྱི་ཆ་སོ་སོ་ནས་མ་འདྲེས་པར་བཞག་ཆོག་ཅིང༌། དེས་ན་བསྐྱེད་རིམ་ཐུན་གཅིག་བསྒོམ་པ་ལྟ་བུར་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་ན་ཕར་ཕྱིན་
དྲུག་ཀའི་ཉམས་ལེན་ཚང་བ་ཞིག་འོང་བ་ཡིན་ནོ་གསུངས། དེ་ནས་བསམ་གཏན་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གཉིས་ཀྱང་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་ཙམ་རེ་མཛད་དེ། རྒྱས་
པར་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་འོག་ཏུ་འཆད་གསུངས།
༈ ཉིན་ཉེར་གཅིག་པར། རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་གསུང་ལས། འདི་

ན་དང་པོར་ཐོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འབྱུང༌། །ཚུལ་བཞིན་

ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་ནི་ཡང་དག་དོན་ཡུལ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང༌། །ཞེས་གསུངས་པ་
འདྲེན་པར་མཛད་ནས། སྔོན་འགྲོའི་ཆོས་བཤད་མདོ་ཙམ་གསུངས། ཇི་ལྟར་སྔོན་དུ་
སོང་བའི་ས་བཅད་རྣམས་དྲངས་རྗེས། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལ་སློབ་ཚུལ་ལ་
སྦྱིན་སོགས་དང་པོ་བཞི་ལ་བསྐྱར་བཤད་མདོར་བསྡུས་གནང་ནས།
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་དུ་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་སློབ་ཚུལ་ལ་གཉིས།

བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཞི་གནས་ལ་སློབ་ཚུལ་དང༌།
ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྷག་མཐོང་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་དྲུག །

ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་པ།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

634

ཞི་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ་དངོས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་དགུ་སྒྲུབ་ཚུལ། དེ་སྟོབས་དྲུག་གིས་འགྲུབ་ལུགས། དེ་ལ་ཡིད་བྱེད་བཞི་ཡོད་ཚུལ། དེ་ལས་ཞི་
གནས་དངོས་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ། །
དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་སྐབས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་མ་

གསུངས་པ་ཕར་ཕྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་འཆད་པའི་དབང་དུ་མཛད། ཞི་གནས་
རང་གི་ངོ་བོ་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཐུན་མོང་བ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་པའི་བསམ་གཟུགས་ཀྱི་

ཉམས་ལེན་ནས་དམའ་ཤོས་ཡིན་ཡང་རང་རེས་འདིར་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་
ཟིན་ན་ཐར་པའི་རྒྱུ་དང༌། སྐྱབས་འགྲོས་ཟིན་ན་ཆོས་སུ་འགྲོ། འདི་མེད་ན་མདོ་
ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དང་སྔགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་སོགས་སྒོམ་བྱུང་གི་རྟོགས་པ་
ཆེན་པོ་རྣམས་མི་སྐྱེ་ལ། མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཇི་འདྲ་ཞིག་སྐྱེ་
བར་འདོད་ཀྱང་ཆུ་བླུགས་པ་ལ་ཆུ་སྡོད་སའི་སྣོད་ལྟར་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ནི་ཞི་

གནས་ཉིད་ཡིན་པས། ཐོག་མར་འདི་བརྟན་པོ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་གལ་ཆེ། དེ་ཡང་འཁོར་
རྩ་གཅོད་པ་དང༌། ཐར་པ་ཙམ་ཐོབ་པ་ལའང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་
དགོས། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་ཞི་གནས་བརྟན་པོ་ཞིག་ཐོབ་དགོས་ཏེ། ཡིན་ལུགས་ཀྱི་དོན་
གསལ་པོར་མཐོང་བ་ལ་དང་པོར་གནས་ཆ་བརྟན་པོ་དགོས་པ་དཔེར་ན། མུན་པ་བསལ་ནས་ལྡེབས་རིས་སོགས་བལྟ་བ་ལ་མར་མེ་གསལ་བ་དང་རླུང་གིས་མི་

བསྐྱོད་པ་གཉིས་ཚོགས་དགོས་པ་ལྟར་ཡིན། དེར་མ་ཟད་ཞི་གནས་གྲུབ་ན་དལ་

འབྱོར་རྙེད་དཀའ་དང་མི་རྟག་བསྒོམ་པའི་རྟོགས་པ་ཚུན་ལ་སྐྱེད་ཐོན་པ་སླ། ལམ་
སྒྲོན་ལས། མངོན་ཤེས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱེད་པར་གསུངས་ཀྱང༌། དེ་མཚོན་པ་ཙམ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

635

ལས། དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ནི། ཞི་བ་ལྷས། ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་
གིས། །ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་ཤེས་བྱས་ནས། །ཐོག་མར་ཞི་གནས་

བཙལ་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་པས་ཐོག་མར་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་དགོས་ལ།
དེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྗེས་ཁོ་ནར་མི་དགོས་པར་སྔ་ཕྱི་གང་དུ་བསྒྲུབ་ཀྱང་
ཆོག །དེ་འགྲུབ་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གང་བསྒོམས་ཀྱང༌། ས་ཆོད་ཤིན་

ཏུ་ཆེ་བ་འོང༌། དེ་ལ་ཐོག་མར་ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་དགོས་ཀྱི། དེ་མེད་པར་མི་
འགྲུབ་སྟེ། ལམ་སྒྲོན་ལས། ཞི་གནས་ཡན་ལག་རྣམས་ཉམས་པས། །རབ་ཏུ་འབད་

དེ་བསྒོམ་བྱས་ཀྱང༌། །ལོ་ནི་སྟོང་ཕྲག་དག་གིས་ཀྱང༌། །ཏིང་འཛིན་འགྲུབ་པར་མི་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།
དེས་ན་དང་པོ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་པ་ལ་དྲུག །མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་

གནས་པ། འདོད་པ་ཆུང་བ། ཆོག་ཤེས་པ། བྱ་བ་མང་པོའི་འདུ་འཛི་ཡོངས་སུ་སྤང་བ༑ ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡོངས་སུ་སྤང་བའོ། །དང་
པོ་ནི། འདི་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་ཡང་ཁྱད་པར་ལྔ་ལྡན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བློ་ལྡན་གང་
དུ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ། །ལེགས་པར་རྙེད་དང་གནས་བཟང་དང༌། །ས་བཟང་བ་དང་
གྲོགས་བཟང་དང༌། །རྣལ་འབྱོར་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགོས། དེ་ཡང༌། ཆོས་མཐུན་གྱི་འཚོ་བ་རྙེད་སླ་བ་ཞིག་མེད་ན། དེའི་ཕྱིར་གྲོང་དུ་
འབབ་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྙེད་པ་ལེགས་རྙེད་ཅིག་དགོས་
ཀྱི༑ ལོག་འཚོ་དང་སྡིག་ཟས་ཕུལ་བའི་རྙེད་པ་བྱུང་ཡང་ཉེས་རྙེད་ཡིན་པར་བླ་མས་

གསུངས་པས་ལེགས་པར་རྙེད་ཅེས་པ་སྡིག་ཆེ་བ་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཟས་རྙེད་སླ་བ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

636

དགོས། སྡོད་སའི་གནས་ཀྱང༌། དམ་པ་གོང་མས་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པའི་ས་ལྟ་བུ་
བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་གནས་སུ་བསྡད་ན་ལས་དང་པོ་པར་གནས་ཀྱིས་གང་ཟག་

ཚུར་བྱིན་གྱིས་རློབ་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དེ་ལྟ་མ་རྙེད་ཀྱང་གནས་དེར་དམ་སེལ་
ཅན་མི་གནས་པ། དགེ་འདུན་སྡེ་དཀྲུག་བྱས་པའི་གཞི་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པ། གཅན་

གཟན་དང༌། ཆོམ་རྐུན། མི་མིན་གཏུམ་པོ་མི་གནས་པ། བྱིན་དང་ལྡན་པའི་གནས་

བཟང་པོ་དགོས། དེ་མིན་རང་ཉིད་མི་འཇིགས་པའི་བསམ་པས་བསྡད་ཀྱང༌། ཕྱི་ནས་
གནོད་པར་འགྱུར་བ། སྔར་བླ་མ་ཞིག་ལ་བཙན་གྱིས་ཕྱིས་ནས་གླགས་རྙེད་པའི་

རབས་ལྟར་ཡིན། རང་སྡོད་གནས་སུ་མི་མིན་གནས་ན་ཕྱིར་མི་སྐྲོད་པར་འཇམ་པོའི་
ཐབས་ཀྱིས་ཁོའི་རྒྱུད་འདུལ་ཐབས་བྱེད་པ་གལ་ཆེ། ས་བཟང་བ་ཞེས་ཚ་གྲང་གི་

ནད་མི་བསྐྱེད་ཅིང་ས་ཆུ་འཕྲོད་པ། གྲོགས་ཀྱང་ལྟ་སྤྱོད་མཐུན་པ་དང་འགྲོགས། དེ་
ཡང་གྲིབ་མ་གཉིས་པའི་གྲོགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །ཞེས་གསུངས་པ་གྲོགས་གཉིས་

ལས་མེད་པ་དང༌། གཅིག་པུར་གནས་དགོས་པའི་དོན་མིན་པར་རང་དང་བློ་མཐུན་
པ་ལ་བྱེད། ལས་དང་པོ་པ་གྲོགས་མེད་གཅིག་པུར་སྡོད་པ་སྐྱོན་ཆེ་བས་གྲོགས་
གསུམ་ལས་མི་ཉུང་བ་དང༌། ཆོས་མཐུན་བྱུང་ན་གྲོགས་མང་ཡང་ལེགས། གྲོགས་
མང་ཉུང་ཇི་ལྟར་ཡང་མིག་ཟུར་ན་ལྕི་ཡོར་བ་རེ་ལ་བརྟེན་དགོས་ཀྱི། གུ་ཡངས་བག་

མེད་བྱེད་པའི་གྲོགས་ལ་མི་བརྟེན། བསམ་གཏན་གྱི་ཚེར་མ་ནི་སྒྲ་དག་ཡིན་པས།

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། ཉིན་མོ་མི་དང་མཚན་མོ་ཁྱི་དང་ཆུ་སྒྲ་སོགས་ཀྱང་མེད་པ་
དགོས། བདག་གི་བླ་མས་གསུངས་པ་ལྟར། བསྒོམ་རྒྱུའི་དོན་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་

སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་དང་རྐང་གྲངས་འགྲིགས་པ་ནི། བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་ལྡན་པ་སྟེ། དེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

637

ཡང་དབང་དང་ཁྲིད་དང་དཔེ་སོགས་གང་དགོས་ཀྱང་འགྲིགས་པ་དང༌། གཙོ་བོ་ནི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནས་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པ་ཡིན། དེང་སང་འཚོ་བ་སོགས་གཙོ་
བོར་གྲ་བསྒྲིགས་ནས་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་དངོས་དེ་འདི་ཡིན་མི་ཤེས་པར་འུ་ཐུག་སྟེ།
མོ་འདེབས་དགོས་པ་སོགས་སྣང་མོད། དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པར་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་

ཆོས་ལ་གྲ་སྒྲིགས་ལེགས་པར་བྱེད་དགོས།
གཉིས་པ་འདོད་པ་ཆུང་བ་ནི། ཟས་གོས་སོགས་བཟང་པོ་དང་མང་པོ་ལ་
ཆགས་པ་མེད་པའི་འདོད་པ་ཆུང་བ་དང༌། གསུམ་པ་ཆོག་ཤེས་པ་ནི། ཟས་གོས་ངན་ངོན་ཙམ་རྙེད་པས་ཆོག་ཤེས་པ་སྟེ། འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་བྱེད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་

ན༑ འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་ཏེ་ནོར་རྫས་གསོག་སྲུང་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གཡེངས་ན་

ཏིང་འཛིན་མི་སྐྱེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་ལ། སྤྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་གཞི་ཡིན། ནང་གི་གཡེང་བ་ཕྲ་མོ་ཞི་བ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཡེང་བ་རགས་པ་སྤོང་
བ་ལ་ལྟོས་ཤིང༌། རྣམ་རྟོག་རགས་པ་ཤས་ཆེ་ན་སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པས་དེ་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ལུས་ངག་གི་ཉེས་སྤྱོད་བསྡམས་ནས་ཞི་བར་བྱེད། འདུ་འཛི་མ་
སྤངས་ན། དོན་མེད་ཀྱི་བྱ་བྱེད་དང༌། གཏམ་སོགས་ཀྱིས་དུས་འདའ་བར་འགྱུར་ལ།

རྣམ་གཡེང་མེད་པའི་དོན་ཉུང་བྱ་ཉུང་བྱེད་དགོས་པའང་བསམ་གཏན་སྐྱེ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པས་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་བྱས་ན་དོན་ཉུང་བ་བྱ་བ་ཉུང་བ་ཞིག་རང་ཤུགས་
ཀྱིས་འོང༌། སྒྲུབ་པ་རྩེ་གཅིག་བྱེད་པ་ལ། སྐར་རྩིས་དང༌། སྨན། མོ་འདེབས། གྲོང་
ཆོག་སོགས་ཀྱང་འདུ་འཛི་ཡིན་པས་སྤོང་དགོས། འདིས་རང་རེ་ལྟ་བུའི་ལས་དང་པོ་
པར་ལྟ་ཅི། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཡིན་ཡང་གནོད་ཚབས་ཆེ་སྟེ། བུ་སྟོན་དང་བླ་མ་དམ་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

638

གཉིས་ལའང་རྒྱལ་པོ་པེ་ཀར་གྱིས་མཐོ་བརྩམས་ནས། ལྕགས་སྨྱུག་ཕུལ་བས་སྐུ་ཚེ་དེ་ལ་ལྕགས་སྨྱུག་སྟོང་ཕྲག་ཟད་ཟད་རྩིས་ལ་གཡེངས་ཏེ་མཆོག་མ་འགྲུབ་པར་
གསུངས། རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོས་བྱམས་སྙིང་རྗེ་བསྒོམས་ནས་བཞུགས་པས། དེ་ལ་གླགས་མ་རྙེད། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་གསུང་པོད་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ལའང༌།
དབུ་ལ་སུམ་ཕབ་སོགས་མ་མཛད་པ་ཁོང་གིས་བྲ�ཏྟ་དང་ཛ་ཏི་མ་མཁྱེན་པ་མིན།

སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་གནོད་དོགས་ཏེ་མ་མཛད་པ་ཡིན། ཁོ་བོས་རྩ་སྒྲུབ་རྣམ་དག་
གཅིག་པུའང་ལོ་གཅིག་ཙམ་སྦྱངས་པས་མཛུབ་མོ་བུག་ཅིང༌། སམ་ཊའང་གཉིས་

གསུམ་ཙམ་རྒྱུས་པ་ཧྲེང་ཧྲེང་དུ་ཟད་མོད། དེ་དག་ཀྱང་འདུ་འཛིར་སོང་བ་ལས། ཉམས་ལེན་ལ་ཕན་པ་མ་བྱུང༌། དེ་ལྟར་འབད་ན་བག་ཆགས་ཀྱང་དེ་ཙམ་ཞིག་ལས་

མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ལ་བག་ཆགས་ཐེབས་པར་མི་ནུས། དེས་ན་བུ་རམ་མི་ལེན་པར་བུར་ཤིང་ལ་ཆགས་པ་ལྟར་དོན་གྱི་སྙིང་པོ་མི་སྒྲུབ་པར། རིག་གནས་ཕྲན་

ཚེགས་ལྟ་བུ་དོན་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ལ་བརྩོན་པས་ཅི་བྱེད། ཁ་ཅིག་རྒས་འཁོག་ཏུ་གྱུར་
སྐབས་ཀྱང་ད་དུང་འདོད་ཡོན་ལ་འབད་བརྩོན་བྱེད་པ་ནི་སྙིང་རྗེ་བའི་གནས་ཡིན་

ཞེས་དབུལ་པོ་དེས་པས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རྙེད་པ་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་ལ་སྟེར་
ནས་ཁྱོད་ཡུལ་ཕྱོགས་འདིར་འདོད་པ་ཆེ་ཤོས་དབུལ་ཤོས་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཚུལ་
དང༌། དགེ་བཤེས་འབན་གྱི་རུབ་འཆོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བཅས་གསུངས། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་ནི། འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་མི་རྟག་
པའི་ཚུལ་བསམས་ནས་དེ་དག་ལས་བློ་ལོག་པ་སྟེ། དེས་ན་རྒྱུ་ཚོགས་འདི་དག་

ཚང་བ་ཞིག་གིས་བརྩོན་པར་སྒྲུབ་ན། ཞི་གནས་འགྲུབ་པ་ལ་ཟླ་བ་དྲུག་ལས་མི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

639

འགོར་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ཞི་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ་དངོས་ནི།

དབུས་མཐའ་ལས། ཉེས་པ་ལྔ་སྤོང་འདུ་བྱེད་བརྒྱད། །བསྟེན་པའི་རྒྱུ་ལས་
བྱུང་བ་འོ། །ལེ་ལོ་དང་ནི་གདམས་ངག་རྣམས། །བརྗེད་དང་བྱིང་དང་རྒོད་པ་
དང༌། །འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ། །དེ་དག་ཉེས་པ་ལྔར་འདོད་དོ། །ཞེས་ཉེས་པ་
ལྔའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་པར་གསུངས་ལ། ཏིང་འཛིན་སྒྲུབ་པའི་མན་
ངག་ནི། བྱམས་ཆོས་དང་ས་སྡེ་དང་དབུ་མ་སྒོམ་རིམ་སོགས་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་
སུ་གསུངས་པ་ལས་ལྷག་པ་མེད་པས་ན། རང་ཅག་གིས་མན་ངག་འདི་ལྟ་བུ་བཙལ་
ནས་བསྒོམ་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་གཞུང་ཆེན་པོ་དག་བཤད་ཆོས་སུ་
བཟུང་ནས་དེ་དག་དང་མི་མཐུན་པའི་བླ་མའི་མན་ངག་སྐད་དང༌། བེའུ་བུམ་ཟིན་

བྲིས་ཡིག་ཆུང་སོགས་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ལ་རྩིས་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ནི། ཡོད་སར་མི་
བཙལ་བར་མེད་སར་བཙལ་བས་རྙེད་པའི་གནས་མེད་པར་རྗེ་བླ་མས་ལམ་རིམ་

ཆེན་མོའི་ཞི་གནས་ཀྱི་བར་སྐབས་ཚིགས་བཅད་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན། དེས་ན་
གཞུང་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་བུར་མ་བརྟེན་པར་བླ་མ་གང་བྱུང་བྱུང་རེའི་གསུང་དང་མན་
ངག་ཡིན་ཟེར་བ་ལ་ཡིད་རྟོན་ཏེ་མི་ཚེ་རི་ཕུག་ཏུ་སྐྱེལ་ཡང༌། བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་ལ་སྒོམ་དུ་
འཁྲུལ། སེམས་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་ལ་གསང་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་འཁྲུལ་བ་ཆེས་
མང་བ་ཡིན་པས་གོལ་ས་ཆེན་པོ་ཤོར་བ་སྟེ། དེ་འདྲ་ལ་ཇི་ཙམ་འབད་ཀྱང་མི་ཚེ་

སྟོང་ཟད་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་ལས་གཞན་མེད། བོད་ཀྱི་མཁས་པར་གྲགས་པ་མང་པོའི་ལྟ་

སྒོམ་སོགས་ལ་ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་བ་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་གཞུང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

640

ལུགས་ལ་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན་ཤེས་པར་ནུས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་
གསུམ་གང་གི་ཆ་ལའང་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་གྲུབ་མཐར་ཐུག་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ལ་

གཏུགས་ནས་དཔང་པོར་མཛད་པར་མ་ཟད། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དངོས་
ཀྱིས་དོགས་སེལ་དང་བཅས་གནང་སྟེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གསུང་རབ་འཁྲུལ་པའི་དྲི་
མ་མེད་པ་མང་པོ་འཇོག་གནང་མཛད་ཡོད་པས་རང་རེས་དེ་འདྲའི་མན་ངག་ལ་

བརྟེན་དགོས། དེ་ལྟ་བུ་ནས་མ་གསུངས་ཤིང་མི་མཐུན་པའི་མན་ངག་ཅིག་སྙིང་པོར་
རེ་ན་སྔར་མ་གྲགས་པའི་རྟོགས་པ་ཞིག་སྐྱེ་ཉེན་ཡོད། དེས་ན་གསང་སྔགས་ཀྱི་
བསྐྱེད་རྫོགས་ནས་བཟུང་སྟེ། ཐ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆུང་ངུ་རེ་སྒོམ་པ་ཡན་ལ་བསྟན་
བཅོས་ཁུངས་མ་ནས་གསུངས་པའི་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་མན་ངག་ཉེས་པ་ལྔ་སྤོང་
ཞིང་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་པ་འདི་མེད་ཐབས་མེད།
དེ་ལ་ཉེས་པ་དང་པོ་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་
བའི་དད་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩོལ་བའི་

བརྩོན་འགྲུས། རྩོལ་བའི་འབྲས་བུ་ཤིན་སྦྱངས་ཏེ་བཞི་ལས། གང་བསྒོམ་བྱའི་ཡུལ་
ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ། དེ་ལ་དང་པོར་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་སྙིང་མི་འདོད་
པའམ་ཞུགས་ཀྱང་རྒྱུན་འཐུད་མི་ནུས་པའི་ལེ་ལོ་ཉེས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྦྱོང་བྱེད་
དངོས་ནི་ཤིན་སྦྱངས་ཡིན། དེ་ད་ལྟ་མེད་ཀྱང་དད་པ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་
བསམ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས། བཟླས་བརྗོད་དང་ནི་དཀའ་ཐུབ་
ཀུན། །ཡུན་རིང་དུས་སུ་སྤྱད་བྱས་ཀྱང༌། །སེམས་གཞན་གཡེང་བས་བྱས་པ་ནི། །དེ་
ཉིད་རིག་པས་དོན་མེད་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་སེམས་གཡེང་བའི་སྐྱོན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

641

རྣམས་བསམས་ཤིང་ཞི་གནས་འགྲུབ་ན་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། ཡུལ་དམིགས་
པ་ལ་འཇུག་པ་བརྟན་ཅིང༌། དེ་བརྟན་པས་དངོས་གྲུབ་མྱུར་ལ། ཐུན་མོང་གི་མངོན་ཤེས་རྫུ་འཕྲུལ་སོགས་ཀྱང་འདིས་འགྲུབ་ཅིང༌། གཉིད་ཏིང་འཛིན་དུ་འགྲོ་བ་དང༌།
ཉོན་མོངས་ཤས་ཆུང་དུ་འགྲོ་བ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་བརྩམས་ཏེ་བསྐྱེད་རྫོགས་བར་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་མྱུར་དུ་སྐྱེ་སླ་བ་སོགས་འབྱུང་
བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བསམས་པས་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་དད་པ་

འབྱུང༌། དེ་བྱུང་ན་འདུན་པ། བརྩོན་འགྲུས། ཤིན་སྦྱངས་རྣམས་རིམ་བཞིན་སྔ་མ་སྔ་

མས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དྲངས་འོང་བས་འདི་བཞི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འགྲོ།
ཉེས་པ་གཉིས་པ་གདམས་ངག་བརྗེད་པ་ནི། དམིགས་རྟེན་དྲན་པས་ཤོར་བ་
ལ་ཟེར་ལ། དེ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚེ་སྐྱོན་དུ་ཆེ། དེ་ཡང་དབུ་མ་སྙིང་པོར།
ཡིད་ཀྱི་གླང་པོ་ལོག་འགྲོ་བ། །དམིགས་པའི་ཀ་བ་བརྟན་པོ་ལ། །དྲན་པའི་ཐག་པས་

ངེས་བཅིངས་ནས། །ཤེས་རབ་ལྕགས་ཀྱུས་རིམ་དབང་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར། སེམས་
ཀྱི་གླང་པོ་ཆེ་དམིགས་པའི་ཀ་བ་ལ་བཏགས་དགོས་པས། གང་ལ་འདོགས་པའི་
གཞི་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་དམིགས་རྟེན་ནི་ཆོས་གང་ལ་
དམིགས་ཀྱང་འགྲུབ་པ་ཡིན། ཕྱི་རོལ་པ་དག་གིས་རྡེའུ་དང་ཤིང་བུ་ལ་དམིགས་པ་

དང༌། བོན་གྱིས་ཨ་ལ་དམིགས་ཏེ་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པ་རྣམས་དམིགས་རྟེན་དེ་དང་དེ་
ཡིད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལས་མིག་གིས་བལྟས་ཏེ་སྒྲུབ་པ་མིན། གཞན་ཕྱོགས་ཁ་ཅིག་
གིས་དམིགས་རྟེན་ལ་མིག་གིས་བལྟས་ཏེ་སྒྲུབ་པ་ནི་སྔ་མ་གཉིས་ལས་ཀྱང་དམན་

ཏེ༑ ཞི་གནས་ཡིད་ཤེས་ལ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི། མིག་ལ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

642

ལྔ་པ་ཆེན་པོ་སོགས་མང་པོས་དགག་པ་མཛད་ཡོད། སྔོན་རྒྱ་གར་ནས་གཅིག་གིས་

སེམས་གནས་དམིགས་རྟེན་གཞན་ལ་མ་འགྲུབ་པར་བ་ལང་གི་རྭ་ལ་དམིགས་རྟེན་
བྱས་ཏེ་བསྒྲུབས་པས་འགྲུབ་པ་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གང་གོམས་པ་ལ་དམིགས་

རྟེན་བྱས་ཀྱང་འགྲུབ། འོན་ཀྱང་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བཀའ་

སྲོལ་ལྟར། ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་དམིགས་ན་ཚོགས་གསོག་
སྒྲིབ་སྦྱོང་གི་ཞིང་དམིགས་པ་ལ་ཁྱད་ཆེ་བ་དང༌། གསང་སྔགས་ཀྱི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་
སྒོམ་པ་ལ་ཁྱད་ཆེ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ཆེ་བས་ན༑ སྤྱི་བོའི་བླ་མ་ལས་བླ་མ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མཐེབ་སོར་ཙམ་ཞིག་ཆད་དེ་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་ཐད་དམ། ལྟེ་བའི་ཐད་གང་རུང་དུ་བཞུགས་པ་ལ་དམིགས་པའམ། ཡང་
ན་རང་ཤཱཀ་ཐུབ་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་པ་དང༌། ཡང་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་
དམིགས་རྟེན་གཟུགས་ཅན་ལས་གཟུགས་མེད་འཆར་བདེ་བ་འབྱུང་བས། དེ་འདྲ་དག་གིས་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆུང་ངུའི་དགོངས་པ་པཎ་ཆེན་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་སྲོལ་

ཕྱེས་པ་དགའ་ལྡན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཁྲིད་ལས་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་

སྒྲུབ་ཚུལ་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་ཆོག་ཅིང༌། དེ་ནི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་ཕྱོགས་ཀྱིས་

སེམས་ངོ་བལྟ་བ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས། ཡང་བསྐྱེད་རིམ་དང་སྦྲགས་ནས་ལྷ་སྐུ་
དང༌། རྫོགས་རིམ་དང་སྦྲགས་ནས་ཨ་ཤད་ལ་དམིགས་ནས་ཀྱང་སྒྲུབ་ཏུ་རུང་ངོ༌། །
གཞན་ཡང་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ཁྱབ་པ་དང༌། མཁས་པ་དང༌།

སྤྱད་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ལས། ལག་
ལེན་ལ་རང་ཉིད་གང་འཆར་བདེ་བ་གཅིག་ལ་བྱས་ཏེ་མ་གྲུབ་བར་དུ་དམིགས་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

643

ཁ་མ་སྤོས་པར་བསྒོམ་དགོས་པ་ལས་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་དམིགས་པ་བཞི་པོ་

ཚང་མ་བསྒོམ་དགོས་པ་མིན་པས་རང་གི་སེམས་ལ་གང་འཕྲོད་པ་གཅིག་ལ་

སེམས་བཞག་དགོས། དེའང་དཔལ་ལྡན་དཔའ་བོས། དམིགས་པ་གཅིག་ལ་བརྟན་

ཚུལ་དུ། །ཡིད་ཀྱི་བསམ་པ་བརྟན་པར་བྱ། །དམིགས་པ་མང་པོ་བརྒྱུད་པ་
ལས། །ཡིད་ནི་ཉོན་མོངས་འཁྲུག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྒོམ་པའི་

སྐབས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་བཞག་པ་ལས། དམིགས་པ་སྤོས་ན་མི་འགྲུབ་སྟེ།
དཔེར་ན་གཙུབ་ཤིང་གཙུབ་པའི་ཚེ་ཤིང་སྤོས་པ་ན་མེ་མི་འབར་བ་དང་འདྲ། དེར་
མ་ཟད་ཞི་གནས་བསྒོམ་པ་ན་གཉིད་དང་ཟས་དང༌། བཤང་གཅི་འདོར་སྐབས་ཙམ་
མ་གཏོགས་གཞན་གཙུབ་ཤིང་བར་མ་ཆད་པར་གཙུབ་པ་ལྟར་བར་མ་ཆད་དུ་ལོའམ་ཟླ་བ་དྲུག་སོགས་ཇི་ཙམ་བསྒྲུབ་པ་དེའི་རིང་རྒྱུན་མི་གཅོད་པར་བྱ་དགོས་
ཀྱི༑ གཅིག་ལ་སུན་ནས་ཅིག་ཤོས་ལ་སྤོ་བ་ལྟ་བུ་དང༌། ཞག་རེ་གཉིས་ངལ་བསོ་བ་
སོགས་བྱས་ན་མི་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་གདམས་ངག་སྟེ་དམིགས་རྟེན་རྒྱལ་བའི་བྲིས་
འབུར་གྱི་སྐུ་ལྟ་བུ་དེའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བཟུང་ནས་ཡིད་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དེ་ལ་
གོམས་སུ་གཞུག་པའམ། བླ་མས་ངོ་སྤྲད་པ་ལྟར་དམིགས་རྟེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིད་ངོར་
འཆར་བཅུག་སྟེ། དེའི་ཚེ་དམིགས་པའི་དོན་སྤྱི་རགས་པ་ཆ་ཕྱེད་ཙམ་འཆར་ཐུབ་པ་
བྱུང་ན་དམིགས་རྟེན་རྙེད་པ་ཡིན། དེ་དྲན་ཡུལ་ནས་ཤོར་བ་དེ་ལ་ཉེས་པ་གཉིས་པ་

གདམས་ངག་བརྗེད་པ་ཟེར། དེའི་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ལས་ལྔ་པ་དྲན་པ་ཏེ། ལག་པས་ཕྲེང་བ་བཟུང་བ་ལྟར་དྲན་པ་ཤུགས་ཆེན་པོས་དམིགས་རྟེན་ཐུ་རེ་བཟུང་
བ་དགོས་ལ། གང་ཟག་སོ་སོའི་དྲན་པ་བརྟན་མི་བརྟན་གྱིས་ཀྱང་ཞི་གནས་འགྲུབ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

644

དཀའ་སླའི་ཁྱད་ཡོད། དྲན་པ་ཡང་ཀུན་བཏུས་ལས། དྲན་པ་གང་ཞེ་ན། འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་ལ་སེམས་ཀྱིས་བརྗེད་པ་མེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དམིགས་རྟེན་སྔར་མཐོང་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཡིད་ངོར་གོམས་ཤིང་

འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པ། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དམིགས་རྟེན་གྱི་

རྣམ་པ་མ་བརྗེད་པར་ཐུ་རེ་འཆར་བ་སྟེ། དཔེར་ན་ལྟོགས་ཚེ་ཟས་ལྷང་ངེར་དྲན་པ་
བཞིན་དང༌། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དམིགས་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་སེམས་མི་འཕྲོ་

བར་བྱེད་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཞིག་དགོས། དེས་ན་ཡིད་ངོར་རྒྱལ་བའི་སྐུ་ལྟ་
བུ་མདུན་དུ་གསལ་འདེབས་པ་དེ་ནི་དམིགས་པ་ཡིན། དེ་ལ་མི་གཡེང་བར་འཛིན་
སྟངས་དམ་སྤྲིང་ངེ་བས་འཛིན་ཅིང༌། དམིགས་པ་དེ་ཁོ་ན་འཆར་བར་བྱེད་པ་དགོས།
དངོས་གཞིའི་ཚེ་དམིགས་རྟེན་དྲན་པས་ཟིན་པ་ན། ཉེས་པ་གསུམ་པ་བྱིང་
རྒོད་གཉིས་འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་བྱིང་རྨུགས་རྒོད་པ་རྣམས་མ་ཕྱེད་ན་དགྲ་མི་ཤ་བོ་
ངོས་མ་ཟིན་པ་ལྟར་སྐྱོན་ཆེ་བས་དེ་དག་ངོས་ཟིན་པ་དགོས། དེ་ལ་རྨུགས་པ་ནི་ལུས་སེམས་ལྕི་ཡོར་ཡོར་བ་གཉིད་དུ་འགྲོ་བར་རྩོམ་པ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་སྒྲིབ་ལུང་
མ་བསྟན་ནམ་མི་དགེ་བ་གང་རུང་ཞིག་ཡིན། འདི་ལ་དགེ་བ་མེད་ཅིང་བྱིང་བའི་རྒྱུ་
བྱེད་དོ། །བྱིང་བ་ལ་ཕྲ་རགས་གཉིས་ལས། དམིགས་རྟེན་དྲན་པས་ཟིན་པ་ན། གནས་

ཆ་ཡོད་ཀྱང་གསལ་ཆ་མེད་པ་ནི་རགས་པ་དང༌། དམིགས་པའི་འཛིན་སྟངས་མ་
ཤོར་བའི་གནས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་ཡོད་ཀྱང༌། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཤུགས་ལྷོད་ནས་
གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པ་ནི་བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་སྟེ། སྒོམ་བྱེད་པའི་གེགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་འདི་
ཡིན། ངར་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི་གནས་ཆ་ཡོད་པ་ལ་སེམས་ལྷོད་ཤིག་གེ་བར་སོང་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

645

ལ་ཟེར། འདིའི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་གནས་ཆ་བརྟན་དུ་སོང་ན་བྱིང་བ་ཕྲ་མོར་འགྲོ་བའི་

རྒྱུ་བྱེད། གསལ་ཆའི་ངར་དང་ལྡན་པ་ནི་དམིགས་རྟེན་ལ་སེམས་གྲིམས་སེང་ངེར་
གནས་པ་དེ་ཡིན། གནས་ཆ་གསལ་ཆ་དང་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་མེད་དཔེར་ན་
ལག་པས་ཕྲེང་བ་དང་ཕོར་པ་འཛིན་པ་ན་ལྷོད་པོ་དང་དམ་པོར་བཟུང་བའི་བཟུང་

ཁྱད་ཡོད་པ་བཞིན་ནམ། རང་རེ་བླ་མ་ཞིག་ལ་རྒྱུན་དུ་སྤྱིར་དད་པ་ཡོད་ཀྱང་ཧ་ཅང་
ཤུགས་དྲག་ཅིག་མེད་པ་ལ། ནམ་ཞིག་སྐབས་སྐབས་སུ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་དད་པ་

ངམ་ངམ་ཤུགས་དྲག་པོ་རེ་སྐྱེ་བ་ན་འཛིན་སྟངས་སྔ་མ་ལས་གྲིམ་དུ་སོང་བ་སྟེ། དེ་
གཉིས་ལ་ཁྱད་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ནི་མྱོང་བས་མ་བརྟགས་ན་ཧ་ཅང་གསལ་བ་
ཞིག་ཚིག་གིས་འཆད་ཐབས་མེད་གསུང༌། གསལ་ཆ་དང་དྭངས་ཆ་ནི་ཡུལ་ལ་མི་

བྱེད་པར། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལ་གསལ་ཆའམ་དྭངས་ཆ་ཡོད་མེད་ལ་བྱ་དགོས། གསལ་ཆ་མི་འབྱུང་བའི་ཚེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་ལྟར་ཡོད། དེས་ན་བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་
དང༌། ཏིང་འཛིན་གཉིས་ཀ་ལ་གནས་ཆ་དང༌། གསལ་ཆ་ཡོད་པ་འདྲ་ཕྱིར་ཏིང་ངེ་

འཛིན་དང༌། དེ་གཉིས་ཁྱད་པར་དབྱེ་དཀའ་ཞིང༌། བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་བསགས་པ་ལའང་སྣ་
བུག་གི་རླུང་རྒྱུ་བ་ཆད་ཅིང་ཉིན་ཞག་གི་བར་དུ་སེམས་བརྟན་པ་ཡོད་པས་ན་བོད་སྔ་
མ་འགས་དེ་ལ་འཁྲུལ་ནས་གློད་རབ་ལ་སྒོམ་རབ་ཅེས་སོགས་བསྔགས་བརྗོད་བྱེད་པ་སྒོམ་གྱི་གནད་མ་མཁྱེན་པ་རེད། བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་ལ་སྒོམ་དུ་འཁྲུལ་ན། འབྲས་བུ་
གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཙམ་དུའང་མི་འགྲོ་ཞིང༌། ཚེ་འདིར་ཡང་བརྗེད་ངས་
ཆེ་བ་དང༌། ཤེས་རབ་མི་གསལ་དུ་འགྲོ་བས་དུད་འགྲོའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཆེད་དུ་བསྒོམ་
པ་ལྟ་བུ་ལས་མ་བྱུང་བར་གསུངས། རྒོད་པ་ནི༑ ཀུན་བཏུས་ལས། རྒོད་པ་གང་ཞེ་ན།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

646

སྡུག་པའི་མཚན་མའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་
སེམས་རྣམ་པར་མ་ཞི་བ་སྟེ་ཞི་གནས་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་སྡུག་པའི་ཡུལ་ལམ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སེམས་འཕྲོ་བ་ལ་བྱེད་པས་ཡུལ་སྡུག་པའི་མཚན་མ་དཔེར་ན། ལྷ་མོའི་ཟློས་གར་ལྟ་བུར་ཉིན་མོར་
བལྟས་པ་ན། མཚན་མོའང་དེའི་སྣང་བ་ལྷང་ངེར་དྲན་པ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་
ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ཞིག་གོ །འཕྲོ་བ་དང་རྒོད་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་ཆེ་སྟེ།
དགྲ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་མནར་སེམས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འཕྲོ་བ་དང༌། ཞི་

གནས་བསྒོམ་པའི་ཚེ་སྦྱིན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་དགེ་བའི་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བ་ལྟ་བུ་ནི་

འཕྲོ་བ་ཡིན་ཡང་རྒོད་པ་མིན་ནོ། །
འོ་ན་འཕྲོ་རྒོད་གཉིས་ཀ་ཞི་གནས་ཀྱི་བར་གཅོད་ཡིན་མོད། རྒོད་པ་ཁོ་ན་
བར་གཅོད་དུ་འཇོག་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དགེ་བའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དང་ཞེ་སྡང་གི་

ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བ་ནི་ཉུང་བ་དང༌། རྒྱུན་ཐུང་ལ། ནམ་བཞག་རྒྱུན་དུ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་
ཡུལ་ལ་འཕྲོ་ཆེ་བས་ན། མང་བའི་ཕྱོགས་ནས་སམ། སྐྱེ་སླ་བ་ལ་གཙོར་མཛད་དེ་རྒོད་པ་ཁོ་ན་གསུངས་པ་ཡིན། དེས་ན་ཞི་གནས་སྒོམ་པ་ན། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་
འོང་ལ་འཕྲོ་བ་དང༌། སྦྱིན་གཏོང་དང༌། ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་དྲན་པ་ལྟ་བུ་དགེ་བ་ལ་འཕྲོ་བ་གཉིས་ཀ་ཞི་གནས་བསྒོམ་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་གནས་པ་ལ་བར་དུ་
གཅོད་པས་ན་དེ་དག་དགག་དགོས་སོ། །དམིགས་རྟེན་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ནས་ཤོར་ཏེ་
རང་རེས་ལྷ་སྐུ་བསྒོམ་པ་ན་ཇེ་ཞིག་ནས་བརྗེད་འགྲོ་བ་ལྟར་དམིགས་རྟེན་ཤོར་བ་
ནི་རྒོད་པ་རགས་པ་དང༌། འཁྱགས་འོག་ནས་ཆུ་རྒྱུག་པ་ལྟར། དམིགས་རྟེན་ཡིད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

647

ཀྱིས་མ་ཤོར་བར། སེམས་ཀྱི་ཟུར་ཆ་ཞིག་ནས་རྟོག་པ་འོག་འགྱུའི་ཚུལ་དུ་ཡུལ་
ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་འཆར་ལ་ཁད་ལྟ་བུའི་རྒོད་པ་བྱུང་བ་ནི་རྒོད་པ་ཕྲ་མོ་སྟེ།
དེས་ན་འགལ་རྐྱེན་འདི་དག་གཅོད་པའི་གཉེན་པོ་དངོས་ནི་ཤེས་བཞིན་མིན་ཀྱང༌།

དེའི་ཆར་གཏོགས་དཔེར་ན། དམག་ལ་སོ་བྱེད་པ་བཞིན། བྱིང་རྒོད་འབྱུང་མི་

འབྱུང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ཀྱི་དྲུག་པ་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་དགོས།
དེའང་ཤེས་བཞིན་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བསྟེན་ན་གནས་པ་ལ་གེགས་སུ་འགྱུར་
ཞིང༌། ཤེས་བཞིན་གཏན་ནས་མ་བསྟེན་ན། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྐྱོན་ཞུགས་ཟིན་ཀྱང་

མི་ཤེས་པ་རྐུན་མས་ནོར་ཁྱེར་ཟིན་པ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བས། ཕྱག་ཆེན་ལས། འགྱུ་
བ་རིག་པའི་ཤེས་བཞིན་སྡོགས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཤེས་བཞིན་གྲ་བསྒྲིགས། སྐབས་
སྐབས་སུ་བྱིང་རྒོད་འོང་མི་འོང་གི་རྟོག་པ་བཅུག་ནས་བྱ་ར་བྱེད་དགོས་ཏེ། སྤྱོད་
འཇུག་ལས། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་བརྟག་བྱ་

བ༑ །དེ་དེ་ཁོ་ན་མདོར་ན་ནི། །ཤེས་བཞིན་སྲུང་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས།
དེས་ན་ཕོར་པའི་ཇ་བཟུང་བ་ན་ལག་པས་ཟིན་པ་དང༌། དམ་པོར་བཟུང་བ་དང༌། དེ་ཡང་ཡོ་འཁྱོགས་སུ་སོང་མ་སོང་མིག་གིས་བརྟགས་པ་བཞིན། དྲན་པས་དམིགས་

རྟེན་ཟིན་ཏེ་འཛིན་སྟངས་དམ་པོར་བྱེད། ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱིང་རྒོད་བྱུང་མ་བྱུང་
བརྟགས་ནས། དམིགས་པ་སྐྱོང་དགོས། ཤེས་བཞིན་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་
པ་ཡིན།

ཉེས་པ་བཞི་པ་ནི། བྱིང་རྒོད་གཉིས་གང་རུང་བྱུང་བ་ན་གཉེན་པོ་འདུ་མི་
བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་པོར། བྱིང་རྒོད་བྱུང་བར་ཤེས་བཞིན་གྱིས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

648

རིག་པ་ན། དེ་ཐོག་ཏུ་མི་འཇོག་པར་བྱུང་མ་ཐག་བྱིང་རྒོད་ཕྲ་རགས་གང་བྱུང་བ་སོ་སོའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་དགོས་པས། འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ཀྱི་བདུན་པ་གཉེན་པོ་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་སེམས་པ་བསྟེན་དགོས་པ་ཡིན། དེ་དག་ནི་སོ་པས་དགྲ་
བྱུང་བ་མཐོང་བ་ན་དེ་བཟློག་པ་ལ་བརྩོན་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་གཉེན་པོ་གང་འདྲ་
བསྟེན་དགོས་ཤེ་ན། བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་ནི་སེམས་ཞུམ་པས་ཡིན་ཞིང་བྱིང་ཞུམ་གཉིས་

གང་བྱས་ཀྱང་འགྱུར་གཅིག་ཏུ་མཛད་ལ། དེས་ན་གསལ་ཆ་དང་གནས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་འཕངས་དམའ་རུ་སོང་སྟེ་གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པའི་བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་
དེ་སྐྱེས་ན་ཐུན་གྲོལ་བ་དང་དམིགས་པ་བཏང་མི་དགོས་པར་སེམས་ཀྱི་འཛིན་
སྟངས་གྲིམ་དུ་བཏང་བས་ཆོག །དེ་ཡང་བསྒྲིམས་དྲགས་ན་རྒོད་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་གྲིམ་ལྷོད་རན་པོར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་པི་ཝཾ་གི་རྒྱུད་སྐུད་ཧ་
ཅང་གྲིམས་དྲགས་པ་དང༌། ལྷོད་དྲགས་པ་མ་ཡིན་པར་གྲིམས་ལྷོད་རན་པའི་

མཚམས་ནས་སྐད་སྙན་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ལྟར་འདི་ལྟར་བྱས་ན་རྒོད་པ་སྐྱེ་
བར་འདུག་སྙམ་པ་ལས་ཅུང་ལྷོད། འདི་ཙམ་ལས་བྱིང་བ་སྐྱེ་བར་འདུག་སྙམ་པ་ལས་ཅུང་གྲིམ་པར་བྱེད་དགོས། འདི་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་དེ་ཉམས་མྱོང་ལ་བཀར་ཏེ།
ཤེས་བཞིན་སྤྱང་པོས་མ་བརྟགས་ན་ཧ་ཅང་འཇོག་དཀའ་བས་སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་གོ་
མིས་ཀྱང༌། བརྩོན་པ་བསྟེན་ན་རྒོད་པ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང༌། །དེ་སྤངས་ན་ནི་ཞུམ་པ་སྐྱེ་
བར་འགྱུར། །འདི་ཡི་རིགས་པར་སྙོམས་འཇུག་རྙེད་དཀའ་ན། །བདག་གི་སེམས་

དཀྲུགས་པས་ནི་ཅི་ཞིག་བགྱི། །ཞེས་ཐུགས་ངལ་བའི་ཚུལ་མཛད་ཅིང༌། འོན་ཀྱང་
དགྲའི་ནང་ནས་ནང་མི་དང་ནོར་བའི་དགྲ་བྱུང་ན་ངོས་ཟིན་དཀའ་བས་ཉེན་ཆེ་བ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

649

བཞིན། བྱིང་བ་ཉིད་ཏིང་འཛིན་དང་ནོར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ཉེན་ཆེ་བས་ན་གྲིམ་པ་ཉིད་

རྩལ་དུ་འདོན་དགོས། དེ་ལྟར་སེམས་གྲིམ་དུ་བཏང་ཡང་ད་དུང་གསལ་ཆའི་ངར་

ཤོར་ནས་སེམས་ཞིག་པ་ལྟ་བུའམ་འཛིན་སྟངས་མི་གསལ་བའི་ཉམས་བྱུང་ནས་མི་

སེལ་ན། བྱིང་བ་རགས་པ་སླེབས་པ་ཡིན་པས་དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། ཞུམ་པ་
དམིགས་པ་རྒྱ་ཆེན་དག །བསྒོམས་པས་ཡངས་པ་ཉིད་དུ་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་སེམས་
ནང་དུ་བསྡུས་ཆེས་པའི་སྐྱོན་ཡིན་པས་དམིགས་པ་ཅུང་ཟད་སྤྲོས་ནས་བསྒོམ། དེས་
ཀྱང་མ་སེལ་ན། དམིགས་པ་བཏང་ནས་སེམས་ཞུམ་པ་དེ་གཟེངས་བསྟོད་ཐབས་
སམ། དགའ་བའི་ཐབས་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་རྙེད་དཀའ་འམ། མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་དང༌། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན། ཐོས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
ཕན་ཡོན་སོགས་བསམ་སྟེ་སེམས་གཟེངས་བསྟོད་པ་དང༌། སྣང་བའི་མཚན་མ་ཡིད་

ལ་བྱེད་པ་དང༌། གཏོང་བའི་དམིགས་པ་སོགས་བསྒོམ། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་
སེམས་འཕངས་མཐོ་བར་གྱུར་ཏེ་སངས་པ་ན་སླར་དམིགས་པ་འཛིན། རང་རེ་སྔར་བློ་ལ་མ་གོམས་པས་དེས་འཕྲལ་དུ་ཕན་པ་འོང་དཀའ་ཡང༌། གོམས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་

དལ་རྟེན་རྙེད་དཀའ་བ་འདི་འདྲ་རྙེད་ཚུལ་སོགས་བསམས་པས་གདོང་ལ་ཆུ་གྲང་
མོས་བཏབ་པ་བཞིན་དུ་དགའ་ཡལ་ལེར་འགྲོ། ད་དུང་མི་སེལ་ན་བྱིང་བ་བཙན་
ཐབས་སུ་གཅོད་ཐབས་རང་སེམས་སྙིང་གར་འོད་དཀར་པོའི་རྣམ་པར་གསལ་བ་
ཕཊ་སྒྲ་དང་བཅས་སྤྱི་གཙུག་ནས་བཏོན་པ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་མཐོན་པོར་སོང་སྟེ་
ནམ་མཁའ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས་པར་བསམ་པ་ལན་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་བྱ། ད་
དུང་མི་སེལ་ན། ཐུན་བཏང་ནས་བྱིང་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་རྨུགས་པ་དང༌། གཉིད་དང༌།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

650

སེམས་འཐིབ་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་སོགས་སེལ་བའི་ཐབས་བསིལ་བའི་སར་སྡོད་པ་
དང༌། ས་ཁད་མཐོ་ཞིང་ཡངས་པར་འགྲོ་བ་དང༌། ཕན་ཚུན་འཆག་པ་དང༌། གདོང་
ཆུས་འཁྲུ་བ་སོགས་བྱ་ཞིང༌། དེ་ལྟར་བྱས་ནས་སངས་པ་ན་སྔར་བཞིན་དམིགས་པ་
འཛིན།
རྒོད་པ་ཕྲ་མོ་ནི། དམིགས་རྟེན་མ་ཤོར་བར་སེམས་གཡེངས་པ་སྟེ། དེ་བྱུང་ན་སེམས་བསྒྲིམས་ཆེས་པའི་སྐྱོན་ཡིན་པས་ཅུང་ཟད་ལྷོད་པའི་འཛིན་སྟངས་
བྱེད། ད་དུང་མ་ཕན་པར་གཡེངས་ན། དེ་ལས་རགས་པའི་རྒོད་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ།

དེ་ནི་སེམས་དགའ་བའི་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་དགའ་ཆེས་པར་མི་བྱ། དགའ་

དྲགས་ན་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ་ཡང་རྒྱུན་ཞུགས་མ་ཐོབ་པའི་རབས་བཞིན་སྐྱོན་དུ་
འགྱུར། འདི་སྐབས་ཐུན་མི་གྲོལ་བར་དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། རྒོད་པ་མི་རྟག་ལ་
སོགས་པ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཞི་བར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང༌།
འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་སེམས་ཞུམ་པ་དང་སྐྱོ་ཤས་དང༌།
ཡིད་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་རྣམས་བསམ། ད་དུང་མི་སེལ་ན་རྒོད་པ་བཙན་ཐབས་སུ་
གཅོད་ཐབས་རྣམ་རྟོག་ཤས་ཆེ་བས་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ལ་དམིགས་པར་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་སྟེ། དབུགས་འགྲོ་འོང་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཕར་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པ་དང༌།
ཚུར་འོང་སོང་སྙམ་པ་དང༌། འདི་དང་པོའོ་སྙམ་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་འགྲོ་འོང་གི་
གྲངས་ཡིད་ཀྱིས་བགྲངས་ན་དང་པོར་གསུམ་བཞི་ཙམ་ལས་མི་ཐུབ་ཀྱང་སླར་དབུ་

ནས་བགྲངས། དེ་འདྲ་ཉེར་གཅིག་ཙམ་རེ་སེམས་མ་གཡེངས་པར་བཟུང་ཐུབ་ན། སེམས་གནས་དང་པོ་གྲུབ་ཚད་ཡིན། སྔར་ཡེར་པའི་གྲུབ་ཆེན་ཕུན་ཚོགས་རྒྱ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

651

མཚོ་ཡང༌། རང་གི་སྐུ་མཆེད་ཅིག་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་འབྲིང་
ཡིན་པས། སྡེ་སྲིད་ཞབས་འབྲིང་བཅས་ལ་དབུ་ཉེས་བྱུང་བས་སྒོམ་ལ་ཐུགས་མ་
ཟིན་པར་གྱུར་པ་ན་དབུགས་བགྲངས་པ་འདིས་གྲུབ་པའི་རབས་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱས་
ཀྱང་རྒོད་པ་མ་ཆོད་ན་རེ་ཞིག་ཐུན་གྲོལ་བར་བྱ། དེས་ན་དང་པོར་འཕེན་པ་བཏང་
ནས་ཡུན་ཐུང་ངུ་རེ་བསྒོམ། ཡུན་རིང་ཆེས་ན་རྗེས་སོར་བསམ་གཏན་གྱི་གདན་

མཐོང་བ་ནའང་སྒྱིད་ལུག་པ་དང་སྐྱུག་བྲོ་བར་འགྱུར་བས། བསྒོམ་འདོད་ཀྱིན་འཕྲོ་
བཅད་ཅེས་པ་ལྟར་སྒོམ་དང་བཟང་གྱེས་བྱེད་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་གཉིས་

བཟང་གྱེས་བྱུང་ན་རྗེས་སོར་མཐོང་ཡང་དགའ་བ་ལྟར་དང༌། གསལ་ན་གསལ་དུ་འཕྲོ་བཅད། མི་གསལ་ན་མི་གསལ་དུ་འཕྲོ་བཅད་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་ད་དུང་ཅུང་

མཐུད་ནས་བསྒོམ་ན་ལེགས་པ་འོང་འདྲ་སྙམ་པ་ནས་མཚམས་བཞག་ན། རྗེས་སུའང་བསྒོམ་སྙིང་འདོད་པ་དང༌། འཕྲོ་ཡང་དེ་ཉིད་ནས་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་བསྒོམ་པ་ལེགས་ཀྱི། མི་གསལ་བ་བྱུང་བཞིན་དུ་ད་དུང་བཅོས་བཅོས་ཀྱང་མ་
སེལ་ན། སླར་ཨུ་ཚུགས་བྱས་ཀྱང་ངལ་དུ་སོང་ནས། རྗེས་སུའང་མི་གསལ་བའི་

འཕྲོ་ནས་འབྱུང་སྟེ་སྔར་གྲུབ་མཆོག་བློ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བཀའ་གདམས་

གསུང་ཐོར་བུའི་ལྗགས་ལུང་སྩལ་བ་ན། དེང་སང་སྙིགས་མའི་དུས་རང་རྒྱུད་
འདུལ་བའི་དུས་ཡིན་གྱི་གཞན་རྒྱུད་འདུལ་བའི་དུས་མིན་ཞེས་པའི་མཚམས་སུ་
བཤུམ་ནས་གནང་མ་ཐུབ་པར་ཆོས་མཚམས་བཞག་པས་ཕྱི་ཉིན་དང་ཡང་ཉིན་

ཀྱང་ཚིག་མཚམས་དེ་ཀར་བྱུང་བས་གནང་མ་ཐུབ་པའི་རབས་བཞིན་ཡིན། ད་ལྟ་

རང་རེས་གནས་ཆ་ཡུན་རིང་བའི་རེ་བ་བྱས་ཀྱང་དམིགས་པ་ལ་རེག་ཙམ་ལས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

652

གནས་མི་ནུས་པས་ཉིན་གཅིག་ལ་ཐུན་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་སུ་གསུངས་པ་བཞིན་
ཡུན་ཐུང་བ་ཞིག་དང༌། དེའི་རིང་བྱིང་རྒོད་དུ་མི་ཤོར་བའི་སྤུས་དག་པ་ཞིག་བྱས་

ནས་ཐུན་ཉུང་ལ་གྲངས་མང་བ་བྱེད། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཕྱིས་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་

གནས་པ་ཞིག་འོང་བས་དེ་བྱུང་མཚམས་ནས་ཡུན་བསྲིང༌།
ཉེས་པ་ལྔ་པ་བྱིང་རྒོད་གཉིས་ཆོད་པའི་ཚེ་ན་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་
བྱེད་པ་ཉེས་པ་ཡིན། དེའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ཀྱི་བརྒྱད་པ་འདུ་མི་བྱེད་པའི་

བཏང་སྙོམས་བསྟེན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་བྱིང་རྒོད་རྒྱུན་ཆད་པ་ནི་སེམས་གནས་
བརྒྱད་པའི་བར་དུ་མེད་ལ། དེའི་ཚེ་བྱིང་རྒོད་ཞི་ནས་ཀྱང༌། ད་དུང་དེ་འབྱུང་མི་
འབྱུང་བརྟགས་ནས། གཉེན་པོའི་འབད་རྩོལ་བསྟེན་པ་སེམས་གནས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་པས། ཤེས་བཞིན་གྱི་རྩོལ་བ་མི་བསྟེན་པར་གློད་པས་
ཆོག་པས་འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས་བསྟེན། སྔོན་གྱི་དམ་པ་མང་པོས་ཀྱང་གློད་
དགོས་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་མཐར་སེམས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་བཞིན་གྱི་རྩོལ་བ་གློད་པ་ལ་
གསུངས་ཀྱི། མཚམས་འདིར་མ་སླེབས་བར་གྱི་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་དང༌། དྲན་
པ་དང༌། དམིགས་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ངར་གློད་པ་ལ་གསུངས་པ་མིན་པས། བོད་
སྔ་མ་དག་གིས་གློད་རབ་ལ་བསྒོམ་རབ་ཅེས་གློད་མཚམས་ངོས་མ་ཟིན་པར་
འདིའི་གོང་དུ་དྲན་པ་གློད་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་

ངོ༌། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ན། གནས་ཆ་མྱུར་ཡང་བྱིང་བ་ཕྲ་མོར་ཤོར་ནས་ཏིང་འཛིན་ལས་
རྒྱང་རིང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། དེས་ན་འདི་དག་ནི་དམིགས་པ་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

653

སྐྱོང་ཚུལ་རྫོགས་རིམ་མན་ཆད་ལ་འདྲ།
ད་ནི་སྐྱོང་ཚུལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གནས་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་སོགས་སུ་ཞི་
གནས་ཀྱི་ཚོགས་རྣམས་ཚང་བར་བྱས་ཏེ། སྟན་བདེ་བར་རྣམ་སྣང་ཆོས་བདུན་
གྱིས་འདུག །སྤྱི་བོའི་བླ་མ་ལས་ཤཱཀ་ཐུབ་ཚོན་གང་བ་ཙམ་ཞིག་ཆད་དེ་ལྟེ་བའི་

ཐད་ཀྱི་བར་སྣང་ལ་བཞག །དེའང་དང་པོ་ནས་དམིགས་པ་གསལ་བ་ཞིག་མི་

འབྱུང་ཞིང༌། སྒྲུབ་ཀྱང་མི་དགོས་ལ། དབུ་དང་ཕྱག་ཞབས་སོགས་ཆ་ཤས་སྤྱི་ཙམ་
དང༌། སེར་སྦམ་མེ་བ་ལྟ་བུ་ལམ་ཙམ་ཞིག་འཆར་བྱུང་ན། དེ་ལ་དྲན་པས་མ་བརྗེད་པར་འཛིན་སྟངས་དམ་པོར་སེམས་མ་གཡེངས་པར་བསྐྱངས་ན། དེ་འདྲའི་དྲན་པ་
གཅིག་པུའི་སྐྱོང་ལུགས་དེ་ལ་བྱིང་རྒོད་གཅོད་ཚུལ་ཚང་བའི་ཕྱིར། སྒོམ་ཆེན་
རྣམས་ཀྱི་སྙིང་ལ་བཅང་རྒྱུའི་མན་ངག་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་བྱིང་བ་ནི་འཛིན་
སྟངས་དམ་པས་གཅོད་ལ། རྒོད་པ་ནི་མ་གཡེངས་པས་གཅོད་དོ། །དེ་ལྟར་བསྒོམ་པ་
ན་གནས་ཆ་བྱུང་ན་བྱིང་བ་དང་ཐག་ཉེ་རུ་སོང་བས་བྱིང་ཟོན་བྱས་ནས་གསལ་ཆ་དང༌། འཛིན་སྟངས་དམ་དུ་དམ་དུ་བཏང༌། གསལ་ཆ་བྱུང་ན་རྒོད་པ་དང་ཉེ་བས་རྒོད་ཟོན་བྱས་ནས་གནས་ཆ་བཙལ། དེས་ན་སྒྲུབ་པ་ཞིག་བརྒྱག་ཁུལ་བྱེད་ཀྱང་སྒྲུབ་
རྒྱུའི་ཏིང་འཛིན་ལ་གང་འདྲ་ཞིག་དགོས་པ་མི་ཤེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་མིན་པར། སྤྱིར་

གནས་ཆ་དང༌། གཙོ་བོར་གསལ་ཆ། དེ་ཡང་འཛིན་སྟངས་དམ་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་

ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞིག་ངེས་པར་དུ་བསྒྲུབ་དགོས། དེ་ཡང་གོང་དུ་
ཞིབ་རྒྱས་བཤད་པ་ལྟར་དམིགས་རྟེན་དྲན་པས་མ་ཤོར་བར་བཟུང༌། དེའི་ཚེ་བྱིང་
རྒོད་ཕྲ་རགས་གང་བྱུང་གྲབས་བྱས་ཀྱང༌། དེ་མ་ཐག་ཤེས་བཞིན་གྱིས་རིག་པར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

654

བྱས་ཏེ། སོ་སོའི་གཉེན་པོ་འཕྲལ་དུ་བསྟེན་ནས་འགོག །བྱིང་རྒོད་ཆོད་པ་ན་གཉེན་
པོའི་རྩོལ་བ་མི་བྱེད་པར་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་ཤིང༌། ཤིན་ཏུ་གསལ་
བ་གསལ་ཆའི་ངར་ལྡན་དུ་སྐྱོང་དགོས། ཕྱག་ཆེན་ལྟར་ན་ནི། དམིགས་པ་དང༌།
དམིགས་པ་འཛིན་པའི་སེམས་གཉིས་ཀ་གཅིག་གིས་བྱས་ནས། དཔེར་ན། རྫི་བོས་
ར་ལུག་རི་ལ་ཤོར་བ་དང་མི་ཤོར་བ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟགས་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་རྟོག་
སྐྱེས་པ་ན་དེའི་ངོ་བོར་བརྟགས་ནས་རང་ཞིར་བཏང་ནས་གཅོད་པ་དང༌། རྣམ་རྟོག་
གཉེན་པོས་བཅད་ནས་ཞི་བ་ན་སེམས་གསལ་རིག་ལ་དམིགས་པ་སྟེ་རྣམ་རྟོག་
གཅོད་ཚུལ་གཉིས་སུ་བཤད་ལ། རྒྱས་པར་ནི་དགེ་ལྡན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཁྲིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བས། སེམས་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་སྒྲུབ་འདོད་པ་རྣམས་
ཀྱིས་དེ་ལས་ཤེས་དགོས་གསུངས།

གསུམ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་དགུ་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི།

སྒོམ་བྱེད་པར་འདོད་ན་སེམས་གནས་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་དགོས། དེ་ལ་
སེམས་གནས་དགུ་ཤེས་དགོས། དེ་ཡང་སེམས་འཇོག་པ། རྒྱུན་དུ་འཇོག་པ། གླན་ཏེ་འཇོག་པ། ཉེ་བར་འཇོག་པ། དུལ་བར་བྱེད་པ། ཞི་བར་བྱེད་པ། རྣམ་པར་ཞི་བར་

བྱེད་པ། རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ། མཉམ་པར་འཇོག་པ་སྟེ་དགུ་ལས། དང་པོ་ནི། བླ་མ་
ལས་དམིགས་པའི་གདམས་ངག་ཐོས་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་ཅིང༌། དེ་ཡང་དམིགས་པ་

ལ་བཞག་ཙམ་བཞག་ཙམ་ལས་ཤས་ཆེར་མི་གནས་པས་རྒྱུན་མཐུད་མི་ཐུབ་པ་སྟེ།
དེའི་ཚེ་སེམས་ལ་རྟོག་དཔྱོད་ཞུགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཕྲོ་རྒོད་ཀྱི་དབང་དུ་ཤོར་བ་
རིག་པས་སྔར་ལས་རྣམ་རྟོག་ཤས་ཆེ་བའི་ཉམས་འབྱུང་ཡང༌། འདི་རྣམ་རྟོག་མང་དུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

655

སོང་བ་མིན་གྱི། རྣམ་རྟོག་ངོས་ཟིན་པའི་ཉམས་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྒོམས་
པས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་བཞག་ཙམ་གྱིས་རྒྱུན་ཅུང་ཟད་མཐུད་ཐུབ་པ་ནི་དཔེར་
ན་མ་ཎི་ཕྲེང་སྐོར་གཅིག་ཙམ་གྱི་རིང་བསྒོམ་ན་དེའི་རིང་མི་གཡེང་བ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་
ཡིན། འདིའི་ཚེ་སྐབས་རེ་རྣམ་རྟོག་ཞི་ཞིང་སྐབས་རེ་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་བས་རྣམ་རྟོག་ངལ་
བསོ་བའི་ཉམས་འོང༌། འདི་བསམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ། སེམས་གནས་དང་པོ་
དང་གཉིས་པ་འདི་གཉིས་ལ་བྱིང་རྒོད་མང་ཞིང་གནས་པ་ཉུང་བས་ཡིད་བྱེད་བཞིའི་

དང་པོ་བསྒྲིམས་ཏེ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཡིན་ཞིང་གནས་པ་ལས་གཡེང་བ་རྒྱུན་རིང་
བ་ཡིན་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། གོས་ལྟ་བུའི་གཞི་ལ་ལྷན་པ་བརྒྱག་པ་བཞིན། རྒྱུན་
མཐུད་པའི་གཞི་དེའི་སྟེང་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལས་གཡེངས་པ་འཕྲལ་དུ་ཤེས་
ནས་སླར་དམིགས་རྟེན་ལ་གླན་ཏེ་འཇོག་པ་ལ་ཟེར་བས་འདི་དང་སྔ་མ་གཉིས་ལ་

གཡེང་བ་ཡུན་རིང་ཐུང་ཡོད། འདིའང་དྲན་པ་སྟོབས་ལྡན་བསྐྱེད་པའི་དུས་ཡིན་
གསུངས། བཞི་པ་ནི། དྲན་པ་ཤུགས་ཅན་དུ་བསྐྱེད་ནས་དམིགས་རྟེན་ལ་འཇོག་པ་
སྟེ༑ འདི་ནས་དམིགས་རྟེན་ཤོར་མི་སྲིད་པས་སྔ་མ་གསུམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཡིན།

འོན་ཀྱང་དམིགས་རྟེན་མ་ཤོར་བཞིན་དུ་བྱིང་རྒོད་ཤུགས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བས་བྱིང་
རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་དགོས། སེམས་གནས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་འདི་གཉིས་

དྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ། འདི་ནས་ནར་སོན་པའི་མི་ལྟར་དྲན་པ་ནར་སོན་པའམ།
དྲན་པའི་སྟོབས་རྫོགས་པ་ཡིན་གསུངས། ལྔ་པ་ནི། བཞི་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་ནང་
དུ་བསྡུས་དྲགས་པས་འདིར་བྱིང་བ་ཕྲ་མོའི་ཉེན་ཆེ་བས་ཤེས་བཞིན་སྟོབས་ལྡན་
བསྐྱེད་ནས། དེས་བྱ་ར་བྱས་ཏེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བསམས་ནས་སེམས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

656

གཟེངས་བསྟོད། འདི་དང་སྔ་མ་གཉིས་ལ་བྱིང་རྒོད་རགས་པ་འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་

ཁྱད་ཡོད།
དྲུག་པ་ནི། ལྔ་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་གཟེངས་བསྟོད་དྲགས་པའི་རྐྱེན་
གྱིས་འདིར་རྒོད་པ་ཕྲ་མོའི་ཉེན་ཆེ་ལ། རྒོད་པ་ཕྲ་མོ་སྐྱེས་པ་ན། དེ་རིག་པའི་ཤེས་
བཞིན་སྟོབས་ལྡན་བསྐྱེད་དེ་རྒོད་པ་ཕྲ་མོ་ལའང་སྐྱོན་དུ་བལྟས་ནས་འགོག་དགོས། སྔ་མ་ལས་འདི་སྐབས་བྱིང་བ་ཕྲ་མོའི་ཉེན་ཆེ་བ་མེད་པའི་ཁྱད་ཡོད། ལྔ་པ་
དང་དྲུག་པ་གཉིས་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ། འདི་ནས་ཤེས་བཞིན་གྱི་

སྟོབས་རྫོགས་པར་གསུངས། བདུན་པའི་སྐབས་སུ་དྲན་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་རྫོགས་
པས་བྱིང་རྒོད་སྐྱེ་དཀའ་ཡང༌། དེ་ནས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་བྱིང་རྒོད་
ཕྲ་མོ་ལའང་སྐྱོན་དུ་བལྟས་ནས་སྤོང་གང་ཐུབ་བྱེད་དགོས། འདི་དང་སྔ་མ་གཉིས་

ལ་བྱིང་རྒོད་ཕྲ་མོར་ཤོར་བའི་ཉེན་དོགས་ཆེར་བྱེད་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་ཁྱད་ཡོད། འདིར་བྱིང་རྒོད་ཕྲ་མོ་ཙམ་གྱི་ཉེན་ཆེར་མེད་ཀྱང༌། ད་དུང་དེ་གཉིས་སྤོང་ཐབས་ལ་
ནི་བརྩོན་དགོས་པ་ཡིན། ལྔ་པ་དང་དྲུག་པའི་སྐབས་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་ཚུར་གནོད་
པའི་དོགས་པ་ཡོད་ལ། བདུན་པའི་སྐབས་འདིར་བྱིང་རྒོད་བྱུང་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་
ཀྱིས་བཀག་ཐུབ་པས་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་ཚུར་བར་དུ་ཆེར་གཅོད་མི་ནུས་གསུངས།

སེམས་གནས་གསུམ་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ལྔ་པོ་འདིར་ཏིང་འཛིན་ཤས་ཆེ་
ཡང་བྱིང་རྒོད་སོགས་ཀྱིས་བར་དུ་གཅོད་པས་ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་

སྐབས་ཡིན། བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་ནི། ཐོག་མར་གཉེན་པོ་དྲན་འཛིན་གྱི་རྩོལ་བ་

ཅུང་ཟད་བསྟེན་ན་ཐུན་གྱི་རིང་བྱིང་རྒོད་ཕྲ་མོའང་མེད་པར་ཐུན་འཁྱོངས་ཐུབ་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

657

འབྱུང་ཞིང༌། འདི་དག་གི་སྐབས་རིམ་བཞིན་དཔེར་ན་དགྲ་བོ་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་
དང༌། སྟོབས་འགའ་ཞིག་ཉམས་པ་དང༌། སྟོབས་རྫོགས་པར་ཉམས་པ་ལྟར་བྱིང་
རྒོད་ཀྱི་སྟོབས་རིམ་བཞིན་ཉམས་པ་ཡིན་པས་བརྒྱད་པ་ནས་བཟུང་ཤེས་བཞིན་གྱི་

རྩོལ་བ་བསྟེན་མི་དགོས་སོ། །སེམས་གནས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་འདིར་རྩོལ་བ་ཅུང་
ཟད་བསྟེན་ན་ཐུན་གྱི་རིང་བྱིང་རྒོད་སོགས་ཀྱིས་བར་དུ་གཅོད་པ་མེད་པས་ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་ཡིན། སེམས་གནས་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་
པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ། དགུ་པ་ནི་འབད་རྩོལ་དང་བྲལ་བར་
འཇུག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བརྒྱད་པའི་སྐབས་ཡང་ཡང་འདྲིས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་

འབད་རྩོལ་མེད་པར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་རྩོལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་དགོས་
པར་ཁ་ཏོན་བྱང་བ་ཞིག་གིས་འདོན་པ་བཏོན་པ་ལྟར་ཏིང་འཛིན་ལ་ཧྲིལ་གྱིས་

འཇུག །དེ་ནི་འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན། དགུ་པ་
འདི་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ། དེ་དག་གི་དང་པོའི་སྐབས་རྣམ་རྟོག་
ངོས་ཟིན་པའི་ཉམས་དང༌། གཉིས་པའི་སྐབས་རྣམ་རྟོག་རེས་ངལ་བསོ་བའི་ཉམས།
གསུམ་པའི་སྐབས་རྣམ་རྟོག་ཐང་ཆད་པའི་ཉམས་འབྱུང༌། མདོར་ན་སེམས་གནས་
དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་ནི་གནས་པ་རྒྱུན་རིང་ཐུང་ཡོད་ལ། གཉིས་པ་དང་
གསུམ་པ་ནི་གཡེང་བ་རྒྱུན་རིང་ཐུང་ཡོད། གསུམ་པ་བཞི་པ་གཉིས་ནི་དམིགས་

རྟེན་ཤོར་སྲིད་མི་སྲིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཅིང༌། བཞི་པ་དང་ལྔ་པ་ནི། བྱིང་བ་རགས་
པ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་དང༌། ལྔ་པ་དྲུག་པ་གཉིས་ནི་བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་ལ་དོགས་ཟོན་དགོས་མི་
དགོས་དང༌། དེར་མ་ཟད་དྲུག་པར་རྒོད་པ་ཕྲ་མོ་སྐྱེ་བའང་སྔ་མ་ལས་ཉུང་ངོ་། །དྲུག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

658

པ་དང་བདུན་པ་གཉིས་ནི། བྱིང་རྒོད་ཕྲ་མོར་ཤོར་ཉེན་གྱི་དོགས་ཟོན་ཆེན་པོ་དགོས་
མི་དགོས་དང༌། བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་ནི་བྱིང་རྒོད་ཡོད་མེད་དང༌། བརྒྱད་པ་དང་དགུ་པ་ནི། འབད་རྩོལ་ལ་ལྟོས་མི་ལྟོས་ཀྱི་ཁྱད་ཡོད་དོ༑ །བདུན་པའི་སྐབས་བྱིང་
རྒོད་འགོག་ཙམ་ལས། དེར་ཤོར་དོགས་ཀྱི་ཉེན་ཆེར་བྱེད་མི་དགོས་ལ། དཔེར་ན་
དགྲ་དང་འཐབ་ན། དེ་སྟོབས་ཞན་དུ་བཏང་ཟིན་ནས་དོགས་ཟོན་ཆེར་མི་དགོས་པར་
བཀག་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས།

༈ ཉིན་ཉེར་གཉིས་པར། ཇི་སྐད་དུ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་གསུང་

ལས། ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་གཤོག་ཡངས་དཀར་པོ་རྒྱས་གྱུར་པའི། །ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་
དེ་ནི་སྐྱེ་བོ་ངང་པ་ཡིས། །མདུན་དུ་བདར་ནས་དགེ་བའི་རླུང་གི་ཤུགས་སྟོབས་
ཀྱིས། །རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་མཆོག་ཏུ་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་དང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་རྒྱལ་བའི་སར་བགྲོད་པར་བྱེད་པ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་ཐོས་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་
གསུང་བཤད་དང་འབྲེལ་སྔོན་འགྲོའི་ཆོས་བཤད་མདོར་བསྡུས་དང་། སྔོན་དུ་སོང་
བའི་ས་བཅད་རྣམས་གསུངས་ཏེ། ཞི་གནས་ལ་སློབ་ཚུལ་གྱི་ཚོགས་བསྟེན་པ་
ལྔའམ་དྲུག་དང༌། སྒྲུབ་ཚུལ་དངོས་ཀྱི་ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་ཚུལ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་དགུ་བསྒྲུབ་ལུགས་རྣམས་ལ་བསྐྱར་
བཤད་གནང༌།

བཞི་པ་དེ་སྟོབས་དྲུག་གིས་འགྲུབ་ལུགས་ནི།

སེམས་གནས་དང་པོ་ཐོས་པའི་སྟོབས་དང༌། གཉིས་པ་བསམ་པའི་སྟོབས།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

659

གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས་དྲན་པ། ལྔ་པ་དྲུག་པ་གཉིས་ཤེས་བཞིན། བདུན་པ་
བརྒྱད་པ་གཉིས་བརྩོན་འགྲུས། དགུ་པ་འདྲིས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་སྟེ་ཞིབ་པ་

སྔར་སེམས་གནས་དགུ་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན།

ལྔ་པ་དེ་ལ་ཡིད་བྱེད་བཞི་ཡོད་ཚུལ་ནི།

སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་བསྒྲིམས་ཏེ་འཇུག་པ་དང༌། བར་པ་ལྔ་ཆད་
ཅིང་འཇུག་པ། བརྒྱད་པ་ནི་རྩོལ་བ་དང་བཅས་ཏེ་ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པ། དགུ་
པ་རྩོལ་མེད་དུ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པ་ཡིན། དེ་ཡང་སེམས་གནས་དང་པོ་
དང་གཉིས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་བྱིང་རྒོད་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཏིང་འཛིན་ཉུང་ཤས་ལས་མི་
འོང་བས་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་ཏིང་འཛིན་གྱི་བར་དུ་ཆོད་མི་ཆོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇོག་རིན་

མེད་ཅིང་དྲན་ཤེས་བསྒྲིམས་དགོས་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཞག་ཅིང༌། བར་
པ་ལྔའི་སྐབས་དྲན་ཤེས་བསྒྲིམས་མི་དགོས་པ་མིན་ཀྱང་ཏིང་འཛིན་ལ་གནས་པ་
རིམ་གྱིས་ཇེ་ཆེར་སོང་ཞིང་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་བར་དུ་ཆོད་ཀྱིན་ཆོད་ཀྱིན་འཇུག་པས་
ན་ཆད་ཅིང་འཇུག་པ་དང༌། བརྒྱད་པའི་སྐབས་ཐུན་གྱི་འགོར་གཉེན་པོའི་འབད་རྩོལ་
ཅུང་ཟད་བསྟེན་ན་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་མ་ཆོད་པར་ཐུན་འཁྱོངས་པས་ཆད་མེད་དུ་འཇུག་
པ་དང༌། དགུ་པ་རྩོལ་མེད་དུ་དམིགས་པར་འཇོག་པས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་

པ་ཞེས་ཁྱད་པར་སོ་སོར་བཞག་པ་ཡིན།

དྲུག་པ་དེ་ལས་ཞི་གནས་དངོས་འགྲུབ་ཚུལ་ནི།

སེམས་གནས་དགུ་པ་ཐོབ་ནས་བྱིང་རྒོད་ཕྲ་མོ་དང་བྲལ་བར་ཏིང་འཛིན་ལ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

660

འབད་མེད་དུ་ཡུན་རིང་གནས་ཐུབ་པ་བྱུང་ནའང་དེ་ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ་ལས་
དངོས་མིན། དངོས་ཐོབ་པ་ལ་ཏིང་འཛིན་ལ་སླར་ཡང་གོམས་ཤིང་འདྲིས་པར་བྱས་པས་ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་དགའ་བདེ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་
ཤིན་སྦྱངས་གཉིས་ལས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་སྔོན་དང༌། བདེ་བ་གཉིས་ལས་ལུས་

ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་སྔར་སྐྱེའོ། །དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་རླུང་ཞི་བས་

བདེ་ཉམས་ཅན་མགོ་བོ་ལའང་ཀླད་པ་ལྕི་བེམ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་སྐྲ་བཞར་ཤུལ་ལ་ལག་པ་ཚ་མོས་རེག་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྱུང༌། དེ་མ་ཐག་སེམས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་ནས་དགེ་བ་ལ་གང་འདོད་དུ་བཀོལ་མི་རུང་བའི་གནས་ངན་ལེན་ཞི་ནས་

སེམས་ཤིན་སྦྱངས་སྐྱེ། དེའི་མཐུས་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་འདྲེན་པའི་རླུང་ལས་རུང་
ལུས་ལ་ཁྱབ་པར་བརྒྱུས་པས་ན་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་ནས་ལུས་དགེ་
བའི་བྱ་བ་ལ་འཚེར་སྣང་མེད་པར་ཇི་འདོད་དུ་བཀོལ་ནུས་པ། ཤིང་བལ་བཞིན་ཡང་

བའི་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་སྐྱེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རེག་བྱ་ཤིན་ཏུ་བདེ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་
གྱི་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བའི་ཉམས་ཆེན་པོ་སྐྱེ། ད་དུང་མཉམ་པར་བཞག་པས་
རང་ལུས་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་གཞན་གང་ཡང་མི་འཆར་བར་ལུས་ཀྱང་དམིགས་

རྟེན་ལ་ཐིམ་ཉམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་དགའ་བདེའི་ཉམས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་
ནས་སེམས་དགའ་ཡལ་ཡལ་བ། དམིགས་པར་གནས་མི་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་འབྱུང༌། དེ་
ནས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་དགའ་ཡལ་ཡལ་བ་དེ་ཅུང་སངས་ནས། བདེ་བ་ཆུང་དུ་
སོང་སྙམ་པ་ལྟ་བུའི་ངང་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པར་གནས་པའི་ཏིང་

འཛིན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཤིན་སྦྱངས་མི་གཡོ་བ་ཐོབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

661

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་
ཐོབ་པ་ཡིན། འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྟོགས་པ་མང་པོ་
འཐོབ་པ་ལ་མེད་ཐབས་མེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་མི་ལྕོགས་མེད་ཟེར། དེ་ནས་ཉེར་
བསྡོགས་ཕྱི་མ་རྣམས་བསྒྲུབས་ནས་རིམ་གྱིས་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་བསྒྲུབ་
ནའང་ཐོབ་ནུས་མོད། འོན་ཀྱང་དགོས་པ་ཆུང་བས་རང་རེས་དེ་སྐྱེད་པ་མིན་ཞིང༌།

ཕྱི་རོལ་པས་ནི་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཐམས་ཅད་སྤངས་
ཏེ་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཐོབ་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འཛིན་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་
ལས་མི་གྲོལ་བ་བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ལ་མི་ཕྱོགས་
པའི། །སྐྱེ་བོ་གཏི་མུག་གིས་ལྡོངས་པ། །སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་སོང་ནས་ཀྱང༌། །སྡུག་
བསྔལ་ཡང་འབྱུང་སྲིད་པ་སྒྲུབ། །ཅེས་དང༌། མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་དག་ནི་ཏིང་

འཛིན་བསྒོམ་བྱེད་ཀྱང༌། །དེས་ནི་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇིག་མི་བྱེད། །དེས་ནི་ཉོན་
མོངས་ཕྱིར་ཞིང་རབ་འཁྲུགས་ཏེ། །ལྷག་སྤྱོད་ཀྱིས་ནི་ཏིང་འཛིན་འདིར་བསྒོམས་
བཞིན། །ཞེས་ལྷག་སྤྱོད་ཀྱིས་སྲིད་རྩེའི་མཉམ་གཞག་ལ་ལོ་མང་པོར་གནས་སྐབས་
རལ་པ་བྱི་བས་ཟོས་པ་ཕྱིར་མཐོང་ནས་ཁྲོས་ཏེ། བསམ་གཏན་ཉམས་ནས་ངན་སོང་དུ་སོང་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་གསུངས།

དེ་ལྟར་ཞི་གནས་ལེགས་པར་གྲུབ་ན། རྩིག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་
ཚུན་ཀྱང་བགྲང་ནུས་པའི་ཚོད་ཀྱི་སེམས་གསལ་ཉམས་དང༌། ཕྱིའི་གཟུགས་ལ་

སོགས་པའི་ཡུལ་ལྔའི་མཚན་མ་ལྔ་དང༌། དུག་གསུམ་གྱི་མཚན་མ་གསུམ་དང༌།
སྐྱེས་པ་བུད་མེད་དེ་མཚན་མ་བཅུ་གང་སྣང་ཡང་དེའི་ཉེས་དམིགས་དྲན་ནས་མི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

662

དགའ་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་ཉུང་ཞིང་སྐྱེས་ཀྱང་ཤུགས་ཞན་པ་དང༌། གནས་
ཆ་འཐུག་པས་གཉིད་ཀྱང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་འདྲེས་འགྲོ་བ་སྙམ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་འབྱུང༌། དེང་སང་གཞུང་ཆེན་པོ་དག་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཚིག་ཉུང་ཞིང་

ལས་སླ་བ་ཞིག་གིས་ཕྱག་རྫོགས་སོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཚོལ་བར་རློམ་པ་དག་ལ། ཐུན་
མོང་བའི་ཞི་གནས་ཀྱང་གཞུང་ཆེན་མོ་ནས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའི་རྣལ་མ་ཞིག་འབྱུང་

དཀའ། ཕྱག་ཆེན་རྩ་བ་ལས་ཀྱང༌། སེམས་ངོ་བལྟ་བ་སོགས་ནི་སེམས་ཀྱི་ཀུན་
རྫོབ་པའི་ངོ་སྤྲོད་ཙམ་ཡིན་པར་གསུངས། དེས་ན་དེ་འདྲ་ལ་རང་གིས་སྒོམ་བཟང་
པོ་ཡིན་བསམས་ཀྱང༌། རག་གི་གོང་བུ་གསེར་དུ་བསྒོམ་པ་བཞིན། ལམ་གོལ་
ལམ་ལོག་ཅིག་ཏུ་འཕྱན་པར་འགྱུར་བ་ལས་གཞན་འོས་མེད། བྱིང་བ་བསགས་པ་ལ་སྒོམ་དུ་འཁྲུལ་ནས་བསྒོམ་པས་ནི། ཁམས་གོང་མར་ཡང་འཕེན་མི་ནུས་ཤིང༌།

དུད་འགྲོའི་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ས་པཎ་གྱིས། བླུན་པོས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ་
བསྒོམ་པ། །ཕལ་ཆེར་དུད་འགྲོའི་རྒྱུ་རུ་འགྱུར། །ཡང་ན་ཉན་ཐོས་འགོག་པར་
ལྟུང༌། །ཡང་ན་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གང་རུང་གིས་མ་ཟིན་པར་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སུ་
མེད་པར་བརྟགས་ནས། སྔ་མའི་རྗེས་མི་གཅོད། མ་འོངས་པའི་སྔུན་མ་བསུ་ཞེས་
སོགས་སུ་ངོ་སྤྲད་དེ། དེ་ཙམ་བསྒོམ་ཁུལ་བྱེད་པས་ནི་མི་ཚེ་དོན་མེད་སྟོང་ཟད་ཀྱི་

རྒྱུ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལས་ས་ལམ་གང་ཡང་བགྲོད་མི་ནུས། བྱང་སེམས་དང༌།
ངེས་འབྱུང་དང༌། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང༌། སྐྱབས་འགྲོས་ཟིན་ན་རིམ་བཞིན་ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཉམས་ལེན་དང༌། ཐར་པའི་ཉམས་ལེན་དང༌། ནང་པའི་ཆོས་སུ་འགྲོ་བས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

663

ལམ་མ་ནོར་བ་དེ་འདྲ་ལ་འཇུག་དགོས། དེ་འདྲ་མེད་པར་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་གསལ་སྟོང་འཛིན་མེད་སོགས་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ནི། བདག་འཛིན་ལ་ཅི་ཡང་གནོད་མི་
ནུས་པས་རབ་ན་མུ་སྟེགས་ལྷག་སྤྱོད་ལྟར་འགྱུར་ཉེན་ཡོད། དེ་ལྟར་དམན་པའི་ལམ་ལ་བཟང་པོར་མི་འཛིན་པར། ལམ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་འབྱེད་ཤེས་པ་དགོས་གསུངས།

གཉིས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྷག་མཐོང་ལ་སློབ་ཚུལ་ལ་གསུམ།

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ།
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ། དེ་ལས་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་ཚུལ་ལོ༑ །དང་པོ་ལ་གཉིས།

མཉམ་གཞག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྐྱོང་ཚུལ་དང༌།
རྗེས་ཐོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྐྱོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད།

ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གནད། བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་ངེས་པའི་གནད། བདེན་པའི་དུ་བྲལ་

ངེས་པའི་གནད་དེ་བཞི་ཡོད། དེ་ལྟར་ཞི་གནས་བརྟན་པོ་ཞིག་གྲུབ་མཚམས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ལྷག་
མཐོང་སོགས་མི་བསྒོམ་པར། རང་རེས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་ཐར་པ་ཡིན་

པས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྐྱེད་དགོས་ཤིང༌། དེ་བསྐྱེད་ན་གོང་མའི་དངོས་གཞི་སོགས་ཆེད་དུ་མ་བསྒོམས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་སྲིད་པའི་ཉེས་པ་བཟློག་པར་འགྱུར་བ་བསྔགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

664

འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྗེས་འགྲོ་བ། །བསམ་གཏན་དངོས་
གཞི་མ་ཐོབ་ཀྱང༌། །བདུད་ཀྱི་མིག་རས་བཙའ་བཞིན་དུ། །སྲིད་པ་དག་ནི་བཟློག་
པར་བགྱིད། །ཅེས་གསུངས་པ་རེད། དེ་ལ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་
འབེབས་དགོས། འདི་མ་རྟོགས་ན་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མེད་ཅིང༌། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་

སྤྱོད་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་མཚན་འཛིན་དང་བཅས་པར་འགྲོ། གཤོག་པ་ཟུང་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱ་བཞིན་ཐབས་ཤེས་ཕྱོགས་རེ་བས་རྒྱལ་བའི་སར་འགྲོ་མི་ནུས་པས་
ཐབས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང༌། ཤེས་རབ་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་ཡ་མ་བྲལ་བ་ལ་སློབ་
དགོས་ཏེ། རྗེ་བླ་མས། གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མི་ལྡན་ན། །ངེས་འབྱུང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་གོམས་བྱས་ཀྱང༌། །སྲིད་པའི་རྩ་བ་གཅོད་པར་མི་ནུས་
པས། །དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་འབད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན།

གཞན་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་པས་ཀྱང༌། བདག་འཛིན་གོས་
ཧྲུལ་པོ་ལྟ་བུ་དང༌། སེར་བས་བཅོམ་པའི་ལོ་ཏོག་བཞིན་དུ་བྱེད་པར་གསུངས་ཏེ།
བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། བསོད་ནམས་ཆུང་ངུས་ཆོས་འདི་ལ། །ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡང་མི་འགྱུར། །ཐེ་ཚོམ་ཟོས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང༌། །སྲིད་པ་ཧྲུལ་པོར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པ་རེད།
དེས་ན་འདི་ལའང་ཚོགས་ལ་གནས་དགོས་པས། གསུང་རབ་ཀྱི་གནད་

ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཁྱེན་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་བྱེད་
ཀྱི་གདམས་པ་ཐོབ་པ། ཚོགས་གསོག་སྒྲིབ་སྦྱོང་བྱེད་པ། བླ་མ་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་
དུ་བྱས་ནས་གསོལ་བ་གདབ་པ་སོགས་ལྟ་བ་རྣམ་དག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

665

རྣམས་ཚང་དགོས། དེ་དག་མ་ཚང་ན་རྟོགས་མི་ནུས། འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་
མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་སོ་སོ་ནས་ལྟ་བའི་འཇོག་མཚམས་ནང་གསེས་མི་མཐུན་པ་མང་

ཡང༌། གཙོ་བོ་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བ་སྟེ། དེ་ནི་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་
དང༌། རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད། སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་
གྱིས་གདུལ་བྱའི་བློའི་མཆོག་དམན་གྱི་རིམ་པ་བཞིན་འདི་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་

ལ་ཞེན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་དང་པོར་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་

སྟོང་པར་བསྟན་པ་དང༌། དེ་ནས་བློ་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་ན། ཆོས་རྣམས་ལས་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་དང༌། དེ་ནས་བློ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ན། བདེན་པར་མེད་
ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་དང༌། ཡང་རབ་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པའི་མཐར་ཐུག་

མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་ཕྱི་མ་འདི་ཡིན། དེ་ཡང་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས། ལྷོ་ཕྱོགས་བྷཻ་ཏའི་

ཡུལ་དུ་ནི། །དགེ་སློང་དཔལ་ལྡན་ཆེར་གྲགས་པ། །དེ་མིང་ཀླུ་ཞེས་འབོད་པ་སྟེ༑ །ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་འཇིག་པ། །ཞེས་ཡོད་མཐའ་དང་མེད་མཐའ་སྤངས་
པའི་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བར་ལུང་བསྟན་པའི་

མགོན་པོ་ཀླུའི་ཞབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ལྟ་བ་བཙལ་དགོས་ཀྱི། དེ་མིན་སོ་
སོའི་གང་འདོད་འདོད་རེ་གསར་དུ་བྱས་པའི་ལྟ་བ་ཟབ་ཟབ་མོ་མང་པོར་སྨྲ་ཡང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་ན་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་
པ་ནི། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ལས་ལོག་པ་ཞིག་ཏུ་སྨྲས་པར་ངེས། བོད་ཀྱི་བླུན་པོ་
དག་ལྟ་ཅི། རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང༌། བོད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

666

ཀྱི་པཎ་ཆེན་ཇོ་ནང་པ་སོགས་མང་པོའང་ལྟ་བའི་གནད་འདི་ལ་འཁྲུལ་ཞིང༌། དེ་ལས་
གཞན་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཀྱང༌། དེའི་དགོངས་པ་མ་
རྟོགས་པ་དང༌། འགའ་ཞིག་ནི། ཀླུའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲངས་པར་མ་ཟད། དེ་ལ་དགག་
པར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱང་བྱུང་མོད། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལ་མི་ལྟོས་པར། དེ་
ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་བཟོའི་ལྟ་བ་སྟོན་པ་ནི། ཟླ་བས། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་
ཞབས་ཀྱི་ལམ་ལས་ནི། །ཕྱི་རོལ་གྱུར་ལ་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་དོ། །དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་
དེ་ཉིད་བདེན་ལས་ཉམས། །དེ་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་འགྲུབ་ཡོད་མིན། །ཞེས་གསུངས་པས། ཞི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་དེ་མིན་ལུགས་འདིའི་

རྗེས་སུ་མ་འབྲངས་པར་བྱ་ཐབས་མེད་དོ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། སྟོང་ཉིད་གང་
གིས་རྟོགས་ཤེ་ན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལུང་བསྟན་ཅིང༌། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་
གཟིགས་པ་ཡི། །ཀླུ་སྒྲུབ་སློབ་མ་ཟླ་གྲགས་ཡིན། །དེ་ལས་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་
གིས། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པ་མཐོང་བར་འགྱུར། །གསུངས་པ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ཅིང༌། བོད་དུ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་བོད་སྔ་རབས་ཀྱི་
གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སློབ་དཔོན་མང་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལས་ཐོག་མའི་
སློབ་དཔོན་རང་རང་གི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་གནས་པ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། གདུལ་བྱ་ལ་བློ་ངོ་དང་མཐུན་པར་ཁྲིད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་གསུངས་པས་ཕྱིས་ནས་རྗེས་འཇུག་མང་པོས་དགོངས་པ་དངོས་མ་ལོན་པར་རིམ་གྱིས་འཁྲུལ་པར་ཞུགས་

པ་མང་བས། འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པས་ཀྱང་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་ཅིག་རྩད་གཅོད་ས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

667

དཀོན་པ་བྱུང་སྟེ་ལྟ་བའི་སྐོར་འདིར་བོད་གཞན་ཕལ་ཆེར་ལ་ཐུགས་མ་ཆེས་ནས།
འཕགས་ཡུལ་དུ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་བྱང་དང་གྲུབ་ཆེན་མི་ཏྲ་སོགས་མཇལ་བཞེད་ཀྱིས་

ཕེབས་རྩིས་མཛད་པ་ན། ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་གྱིས་ནན་གྱིས་བཤོལ་བཏབ། གྲུབ་ཆེན་

ཉིད་ཀྱིས་ཞུ་བརྒྱུད་མཛད་དེ་ལྟ་བའི་སྐོར་ཕྱག་རྡོར་ལ་ཞུས་ནས། དེས་བསྟན་པའི་ཞུ་ལན་སྨན་མཆོག་བདུད་རྩིའི་ཕྲེང་བ་ཞེས་པ་དེ་གནང༌། འདིའང་དེང་སང་གི་དཔེ་
ཆ་ལྟར་ན་དོགས་གཞི་ཆེ་བ་ཡོད་པས། དེས་ཀྱང་ཐུགས་ཅུང་མ་ཚིམ་པར་བླ་མ་དང་འཇམ་དབྱངས་དབྱེར་མེད་ལ་གསོལ་འདེབས་དང༌། བསགས་སྦྱང་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ། དམིགས་རྣམ་སྐྱོང་བ་རྣམས་ལ་ཆིག་དྲིལ་མཛད་པས་ཕྱིས་སུ་འཇམ་
དབྱངས་དངོས་ཀྱི་ཞལ་གཟིགས། སྤྱིར་ཞལ་གཟིགས་ལ། རྩ་ནང་དུ་རླུང་ཞུགས་
པའི་ཉམས་སྣང་ལ་མཐོང་བ་དང༌། བསྒོམ་པའི་ཉམས་ཡིད་ཤེས་ལ་ཤར་བ་མཐོང་བ།
དབང་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མི་དང་མི་བཞིན་མཐོང་བ་སྟེ་གསུམ་ཡོད། རྗེ་རིན་

པོ་ཆེས་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་གཟིགས་ནས་འཇམ་དབྱངས་དང་བླ་སློབ་ཕྲད་པ་བཞིན་དུ་
བྱུང་བར། ལྟ་བའི་དཀའ་གནད་སྐོར་དྲི་བ་ཞུས་པའི་གསུང་ལན་རྣམས་ཟབ་པས་མ་

གོ་བའི་ཚུལ་དུ་གྱུར་པ་ན། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ལྟ་བའི་དོགས་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་རེད་མདའ་
བ་ལ་གྱིས་ཤིག་པ་དང༌། དེས་ཀྱང་དོགས་པ་ཀུན་མི་སེལ་མོད། ངས་བསྟན་པ་འདི་
གཞིར་བྱས་ནས། བརྩོན་འགྲུས་བརྩམ་ན་ནམ་ཞིག་ནས་མཁས་པའི་གཞུང་ལ་

བརྟེན་ནས་ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྟོགས་པར་ལུང་བསྟན་པ་བཞིན། ཕྱིས་
ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱངས་སོགས་ཀྱི་མཐུས་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
ཀྱི་ཞལ་གཟིགས་ནས། འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་གཟིགས་པས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

668

མཐར་ཐུག་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས། སྐབས་དེ་དག་ལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་པཎ་གྲུབ་
མང་པོའི་ཞལ་གཟིགས་པའི་ཚེ་ཞལ་མཇལ་བ་དེ་དག་ལ་སྣང་ཆུང་མཛད་པ་ན།
རྟོགས་ལྡན་པ་བརྒྱུད་དེ་རྗེ་བླ་མ་ལ་འཇམ་དཔལ་གྱིས། འདི་དག་ལ་སྣང་ཆུང་མ་

བྱེད་དང༌། འདི་དག་གི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གཞན་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་
བར་འགྱུར་གསུངས།

དེ་ལྟར་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྟོགས་པ་ན། སྟོན་པ་ལ་ཐུགས་
དད་ཆེར་འཁྲུངས་ནས། རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ལེགས་བཤད་
སྙིང་པོ་ཆུང་བ་ལྗགས་རྩོམ་མཛད། འདི་སྤྲང་པོ་གནས་བསྐོར་བ་ཞིག་གིས་ངག་

ནས་སྐྱོར་བ་བོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གསན་ནས། དང་པོར་ཀླུ་སྒྲུབ་
ཀྱིས་མཛད་དམ་སྙམ་པ་དང༌། དེ་ནས་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་སྙམ་པ་སོགས་བྱུང་བ་ན། མཇུག་ནས་རིམ་པར་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཟླ་བའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ཚུལ་གྱི་གཞུང་

ཚིག་ཐོན་པ་ན། དེ་དག་མིན་པར་མཁྱེན་ཏེ་སྤྲང་པོ་དེ་ལ་དྲི་བ་མཛད་པར། རྗེ་ཙོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་ཟེར་བས་རྗེ་བླ་མ་ལ་དད་པ་ལྡོག་ཏུ་མེད་པ་སྐྱེས་ནས་མཇལ་བར་བྱོན་ཀྱང་རྗེ་བླ་མ་གཞན་དོན་དུ་དག་ཞིང་ལ་གཤེགས་ཟིན་པ་དང་ཐུག་

སྟེ་མཇལ་མ་ཐུབ་ཀྱང༌། མཇལ་རྟེན་གསེར་དངུལ་སོགས་ནམ་མཁར་གཏོར་ཏེ་སྨོན་ལམ་བཏབ་པས། དེ་དག་དགའ་ལྡན་གྱི་གདན་སར་བབས་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་

ཐར་ངོ་མཚར་བ་ཡོད། དེས་ན་ཟབ་མོའི་དོན་གསལ་བའི་དགོངས་འགྲེལ་བླ་ན་མེད་པ་ནི། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ལེགས་བཤད་འདི་རྣམས་ཡིན། རྗེ་འདིས་

འཕགས་ཡུལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཟེར་ཚད་ནང་ནས་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

669

པའི་གཞུང་གཞན་ཕལ་ཆེར་ལ་ཚད་མར་མི་མཛད་པར། རྗེ་རང་གི་ཡི་དམ་འཇམ་

པའི་དབྱངས་ལ་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པ་ན། འཇམ་དཔལ་གྱིས་རྗེ་བླ་མར། ཟླ་བ་གྲགས་
པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ཤིག་ནས་ས་མཐོན་པོའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམ་དཔྱོད་སྙིང་སྟོབས་ཅན་ཞིག་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཟབ་མོ་ལྟ་བའི་བསྟན་པ་
སྤེལ་ཕྱིར་བསམ་བཞིན་བྱོན་པ་ཡིན་པས་དེའི་གཞུང་ལ་ནོར་འཁྲུལ་མེད་ཚུལ་
གསུངས་པ་བཞིན། ཟླ་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དང༌། བླ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་

ལ་ཚད་མར་མཛད་པ་ཡིན། རྗེའི་གསུང་རབ་ལྟ་བའི་སྐོར་སྟོན་པའི་གཞུང་རྣམས་
ལ་རང་ཅག་གིས་ཐོས་བསམ་སོགས་བྱེད་པའི་ཚེ་གོ་དཀའ་ཞིང་རྟོགས་དཀའ་བ་
འབྱུང་བ་གཞུང་ཧ་ཅང་བརླིང་ཞིང་ཟབ་མོའི་གནས་ཡིན་པས་གོ་བ་སོགས་ལས་སླ་
མོར་མི་སྐྱེ། འོན་ཀྱང་ཡང་ཡང་ཞིབ་ཏུ་མཇལ་ན་གཞུང་གཞན་ན་མེད་པའི་གསལ་

ཁ་དང་ཟབ་ཁྱད་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་ཡོད་པས། སྟོང་ཉིད་ལ་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་
སོགས་སྐྱེས་རིམ་བཞིན་གོ་བ་སྟེར་ཚབས་གཞན་ལས་ཆེ་བ་འོང༌།
དེས་ན་ད་ལན་རྗེ་བླ་མའི་དགོངས་པ་གཞིར་བཞག་སྟེ་མདོར་བསྡུས་ཞུ་ན།
འདིར་དང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གསུངས་པ་ནི། བཞི་

བརྒྱ་པ་ལས། བསོད་ནམས་མིན་པ་དང་པོར་བཟློག །བར་དུ་བདག་ནི་བཟློག་པ་
དང༌། །ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀུན་བཟློག་པ། །གང་གིས་ཤེས་དེ་མཁས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་
ལྟར་ལས་འབྲས་མེད་པར་བལྟ་བའི་ལྟ་བ་སོགས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་
བཟློག །བར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་དང༌། ཐ་མར་ཆོས་ཀྱི་བདག་བཟློག་དགོས་པའི་
གོ་རིམ་ཉམས་ལེན་དུ་འཁྱེར་བའི་མན་ངག་དང་མཐུན་པར་མཛད་པ་ཡིན། བདག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

670

མེད་གཉིས་པོའི་མེད་རྒྱུའི་བདག་ལ་ཁྱད་མེད་ཀྱང༌། ཁྱད་གཞི་གང་ཟག་གི་སྟེང་གི་

བདག་མེད་དེ་ངེས་སླ་བས་དང་པོར་དེ་ནས་འཁྲིད། དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་

འབེབས་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིགས་པ་དང༌། རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་

པ་སོགས་མང་ཡང་། ལས་དང་པོ་པས་གོ་སླ་བ་ནི་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་ཉིད་

ཡིན་པས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་མང་པོས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་
རིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་གནད་བཞི་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཡོད།

དེ་ལ་དང་པོ་ནི་དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བཏགས་
པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་

ལྟར། གང་འགོག་རྒྱུ་དང་མེད་རྒྱུའི་བདག་ངོས་མ་ཟིན་ན། དེ་བཀག་པའི་མེད་དགག་ངོ་མི་ཤེས་ཏེ། དཔེར་ན་འབེན་མ་མཐོང་བར་མདའ་མི་ཕོག་པ་དང༌། རྐུན་མ་ངོས་མ་ཟིན་ན་འཛིན་མི་ཐུབ་པ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བས་འགོག་རྒྱུའི་བདག་ངོས་
ཟིན་དགོས་ལ། དེ་ལ་བདེན་པར་མེད་ཅེས་པའི་བདེན་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་མ་

གྲུབ་རྒྱུའི་རང་བཞིན་དང༌། རང་ངོས་ནས་མེད་རྒྱུའི་རང་ངོས་ནི། བཞི་བརྒྱ་པའི་

འགྲེལ་པར། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་

མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་ཏེ་དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
བཞིན། གཞན་གྱི་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ་མིན་པར་རང་གི་ངོས་ནས་ཡོད་པའམ།
གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་ཅིང་རག་མ་ལས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུགས་ཐུབ་པ་
ལ་ཟེར་ལ། འདི་ལ་ཚིག་གི་བཤད་ཡམ་ཙམ་གྱིས་ནི། རྩོད་པའི་ཚེ་ཕ་རོལ་པོའི་ཁ་

འགོག་བྱེད་ཙམ་དུ་རུང་མོད། མྱོང་ཐོག་ནས་མ་ངེས་ན། དགག་བྱ་ངོས་མི་ཟིན་ཏེ།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

671

དཔེར་ན་རྐུན་མ་ནི་མིའོ། །གོས་དཀར་པོ་གྱོན་པའོ། །ཞེས་སོགས་སྨྲས་པས་རྐུན་མ་
ངོས་མི་ཟིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གཞན་གྱིས་བཤད་པས་གོ་བ་དང་ཚིག་སྤྱི་དང༌།
སྒྲ་སྤྱི་ཙམ་མིན་པར་དཔྱད་ནས་རང་གི་བློ་ངོར་ཉམས་མྱོང་རྗེན་ཅེར་དུ་ངོས་ཟིན་པ་

དགོས་སོ། །དགག་བྱ་མ་ངེས་ན་བདེན་མེད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་པོ་ཞིག་

བཏང་ཡང༌། རྟེན་འབྲེལ་བཤིགས་པའི་ཆད་ལྟར་འགྱུར་ཉེན་ཡོད། དཔེར་ན་བུམ་པའི་ཐ་སྙད་བློ་ཕུགས་སུ་བཞག་ནས། བུམ་པའི་མཆུ་བུམ་པ་མིན། བུམ་པའི་ཞབས་བུམ་

པ་མིན་ཞེས་སོགས་བྱས་ནས། བུམ་པའི་ཆ་རེ་རེ་ནས་བསིལ་བའི་མཐར་བུམ་པ་མ་

རྙེད་པ་ཙམ་སྟོང་ཉིད་དུ་གོ་ནས་བསྒོམ་ཁུལ་བྱས་ན། སྟོང་གཞི་འདིའི་སྟེང་དུ་དགག་
བྱ་འདི་འདྲ་ཞིག་འགོག་ཟེར་བའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པས་བུམ་པའི་ཐ་སྙད་བཤིགས་ནས་

ཅང་མེད་ཀྱི་སྟོང་པར་ཤོར་བ་དང༌། བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པའི་གོལ་ས་ཆེ། དེས་ན་རང་
རེས་དགག་བྱ་འཚོལ་བ་ན་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་

འཛིན་ཚུལ་རྩད་གཅོད་དགོས་པས་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ངའི་སྣང་ཚུལ་དང་འཛིན་ཚུལ་
ཇི་ལྟར་འདུག་བརྟག་པ་ན། ཕུང་པོའི་སྟེང་ན་སེམས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར་

ཕུང་པོ་ཚོགས་པའི་སྟེང་ནས་ཚུར་གྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་ངའོ་སྙམ་པ་ཞིག་ཐ་ན་གྲོག་སྦུར་
ཡན་ཆོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྨི་ལམ་ཚུན་ཆད་དུ་བློ་ཕུགས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན།
སྤྱིར་ན་གཞི་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་ང་ཞེས་འཛིན་པའི་འཛིན་ཚུལ་གསུམ་
ལས། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་གདགས་གཞིའི་

སྟེང་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དང༌། བདེན་མེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ངར་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

672

འཛིན་པ་གཅིག་དང༌། གྲུབ་མཐས་རྒྱུད་མ་བསླད་པའི་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱིས་འཛིན་
ཚུལ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་

ངར་འཛིན་ཚུལ་གཅིག །རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ངར་

འཛིན་པ་གཅིག་སྟེ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་གཉིས་པ་དེ་ངའི་ཐ་སྙད་འཇོག་པའི་བློ་
ཚད་མ་ཡིན། འདིའི་ཡུལ་གྱི་ང་ཙམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུའང་
རུང༌། གསུམ་པ་དེ་གཉེན་པོས་འཇོམས་རྒྱུའི་འཁྲུལ་ཤེས་ངར་འཛིན་ཡིན། འདིའི་

རྣམ་པའི་ཡུལ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་དེའི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས་ངས་ཟས་ཟོས་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་ངར་ཞེན་པ་ཡིན། མ་བརྟགས་མ་
དཔྱད་པའི་བློས་བཏགས་ང་ཙམ་དེས་ཚིམ་པར་བྱས་ནས་ང་འགྲོ། ང་སྡོད་ཅེས་འགྲོ་སྡོད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་

ཚུལ་ཡིན། ལྷན་སྐྱེས་ལ་ངའི་སྣང་ཚུལ་གྱི་ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་ངའི་ཐ་སྙད་འཇོག་པའི་
བློ་ལའང་འོང༌། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་སྣང་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡུལ་སྣང་

གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་གསལ་པོར་མི་འཆར་བས་ང་རང་བཞིན་གྱིས་ཚུགས་
ཐུབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྣང་ཚུལ་དང༌། ངའི་སྣང་ཚུལ་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་ཤེས་དགོས།
ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དེ་རང་རེའི་རྒྱུད་ལ་རྒྱུན་དུ་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཚུན་
ཆད་དུ་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་དང་མ་འཕྲད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཁོའི་སྣང་ཚུལ་གསལ་པོ་
མི་འོང་ཞིང༌། བསྟོད་སྨད་སོགས་བདེ་སྡུག་གི་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་བའི་ཚེ་

གསལ་པོར་མངོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་མི་གཞན་པ་ཞིག་གིས་རང་ལ་བརྐུས་

ཁག་ལྟ་བུ་བཙུགས་པ་ན། ང་ལ་ནག་མེད་ནག་འགེལ་འདི་ལྟ་བུ་བྱས་བྱུང་སྙམ་ཞེ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

673

སྡང་དྲག་པོ་ལང་སྟེ། ང་ནད་མི་ཐེག་ཟེར་ནས། བཀག་ཀྱང་མི་ཐུབ་པར་ཤོར་ཤོར་
བྱེད་པའི་སྐབས་བརྐུས་ཁག་འཛུགས་ཡུལ་དང༌། ང་ནད་ཐེག་གི་མ་རེད་ཟེར་སའི་ང་ང་སྙམ་པ་ཞིག་སྙིང་གི་དཀྱིལ་ནས་ཚུར་ལིང་ལིང་དམ་སྤྲིང་ངེ་བ་འཆར་བ་དེ་
དགག་བྱའི་འཆར་ཚུལ་ཡིན། དེ་ལྟར་དགའ་འཇིགས་དང་བདེ་སྡུག་གི་རྐྱེན་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་བློ་མངོན་གྱུར་ཞིག་གིས་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཤུགས་
ཅན་བསྐྱེད་དུ་བཅུག་ནས་དེའི་མཚམས་དེར་ཁོའི་སྣང་ཚུལ་ལ་བརྟག་དགོས། དེ་
ནི་དཔེར་ན། ལམ་དུ་མི་གཉིས་གཤིབས་ནས་འགྲོ་བ་ན། མིག་ཟུར་གྱིས་གྲོགས་
དང་ལམ་གཉིས་ཀར་བརྟགས་ནས་འགྲོ་བ་ལྟར། བློ་བྱིངས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ངོ་བོར་
གནས་ནས་དགག་བྱའི་སྣང་བ་འཆར་དུ་བཅུག་ལ། བློའི་ཆ་ཤས་ཕྲ་མོ་ཞིག་གིས་

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ལ་བརྟག་དགོས། སྣང་ཚུལ་བརྟག་པའི་བློ་ཤུགས་ཆེས་ན་
འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ངར་ཆ་ཞིག་ནས་སྟོང་པར་འགྲོ་བའམ། མི་གསལ་བར་འགྱུར་

བས་ཐབས་མཁས་པོས་བརྟག་པ་གནད་ཆེ། དེའི་ཚེ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ང་ཇི་

ལྟར་སྣང་གིན་འདུག་བལྟས་པ་ན། སྐབས་རེ་ལུས་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པ་འདྲ་པོ་དང༌། སྐབས་རེ་སེམས་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་སོགས་འཆར་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་འོང་ཡང༌། དེ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ངའི་རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་རྣམ་དག་མིན་ལ། གདགས་
གཞི་ལུས་སེམས་དང་བཏགས་ཆོས་གང་ཟག་མ་ཕྱེ་བའི་ཚོགས་པ་བམ་མེ་བ་
ཞིག་གི་སྟེང་ནས་ང་ལིང་ངེ་བ་ཞིག་མིང་བརྡས་ཕར་བཏགས་ཙམ་མིན་པར་ཁོ་
རང་གི་ངོས་ནས་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྣང་བ་ཞིག་ལམ་གྱིས་ཤར་ན་དེ་དགག་
བྱའི་སྣང་ཚུལ་འཕྱུག་མེད་ཡིན་པས། དེ་ངོས་ཟིན་ན་འགོག་པ་ལས་སླའོ།།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

674

དེས་ན་གནད་འདི་ཕྲ་བས་འགའ་ཞིག་ཁྱབ་ཆེ་ཁྱབ་ཆུང་ལ་སོགས་པར་
གོལ་བ་ཡིན། འདི་ངོས་འཛིན་མ་བྱས་པ་ན་རྟག་ཏུ་འཆར་ལ། ངོས་འཛིན་བྱས་པ་ན།
ལུས་སེམས་ཚོགས་པའི་སྟེང་དུ་ཡིབ་སྟེ་སྡོད་པས་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
གཡང་ས་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ཁར་འགྲོ་བའི་ཚེ། ང་ལྷུང་འོང་སྙམ་པའི་སྐྲག་པ་སྐྱེ་བ་ན་
ངའི་ལུས་ལྷུང་འོང་སྙམ་པ་དང༌། སེམས་ལྷུང་འོང་སྙམ་པ་མེད་ཀྱི། ལུས་སེམས་
གཉིས་དབྱེར་མེད་འོ་ཆུ་འདྲེས་པ་འདྲ་བའི་སྟེང་ནས་གཡང་དུ་ལྷུང་རྒྱུའི་ང་ལིང་ངེ་

བ་ཞིག་ཤར་འོང་བ་དེ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་རྟ་ལྟ་བུ་རྒྱུག་པའི་ཚེ་རྟའི་ལུས་དང་

སེམས་ལ་རྟ་ཞེས་མི་བརྗོད་ཅིང༌། དེ་གཉིས་ཚོགས་པའི་སྟེང་དུ་ཕར་བཏགས་ཙམ་
མིན་པའི་རྟ་ཟེར་སའི་ལིང་ངེ་བ་ཞིག་རྟར་བཟུང་ལ། སེ་ར། འབྲས་སྤུངས་སོགས་
ཟེར་བ་ནའང་འདུ་ཁང་སོགས་ཕྱིའི་ཁང་པ་དང་ནང་གི་གྲྭ་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་

ཕྱེ་བར། གདགས་གཞི་སྣོད་བཅུད་ཚོགས་པའི་སྟེང་དུ་དེ་དང་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་མཉམ་
པའི་སེ་ར་དང་འབྲས་སྤུངས་ཟེར་སའི་ལིང་ངེ་བ་ཞིག་ཤར་འོང་བ་དེ་ཡིན། གཞན་

ཡང་དཀའ་བཅུ་ཟེར་བ་ན། དཀའ་བཅུའི་ལུས་སེམས་ཚོགས་པ་ཙམ་དེ་ལ་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་གཞན་གང་ལའང་མ་ལྟོས་པའི་ལིང་ངེ་བ་ཞིག་འཆར་

འོང༌། མདོར་ན་སྐེད་ཚང་འཇམ་དབྱངས་སྨོན་ལམ་གྱིས་གསུངས་པ་བཞིན་ཆོས་
གང་དང་གང་ལའང་དེ་དང་དེ་ཞེས་ཟེར་ས། གདགས་གཞི་དང་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པ་ཞིག་ཡུལ་སྟེང་ནས་འཆར་འོང་བ་དེ་ཉིད་རིགས་པའི་དགག་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་

ཅིང༌། བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་གཏད་སོ་ཞེས་པའང་འདི་ལ་ཟེར། བདེན་སྣང་
འདི་ངོས་མ་ཟིན་པར་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཟེར་བའི་འགོག་རྒྱུ་ཞིག་ཟུར་དུ་ཡོད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

675

པར་ངོས་བཟུང་ནས་ཚུགས་ཐུབ་དང་བདེན་གྲུབ་ཅེས་སྒྲ་སྤྱི་ཙམ་ལ་དབུ་མའི་
གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཇི་ཙམ་དཔྱོད་ཁུལ་བྱས་
ཀྱང་ཚིག་སྤྱི་ཙམ་དུ་སོང་ནས་བདེན་འཛིན་ལ་ཅི་ཡང་མི་གནོད་ཅིང༌། དགག་བྱ་
རང་བབ་ཏུ་འཆར་བ་མིན་པར་ངའོ་སྙམ་པའི་དགག་བྱ་གསར་པ་ཞིག་བློས་བཅོས་
ནས་དེ་ལ་དཔྱད་པ་བྱས་ནའང་བློས་བྱས་ཀྱི་ལྟ་བར་འགྲོ། མདོར་ན་རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས། རང་ཅག་སོ་སྐྱེ་ལ་ད་ལྟའི་སྣང་བ་འཆར་ཚུལ་འདི་ལས་

གཞན་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་སྣང་ཚུལ་གཞན་མེད་དེ། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་
པ་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པས་བསླད་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་སྣང་ཅི་སྣང་ཡང་བདེན་
པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་ལྟ་རང་ཅག་ཐ་མལ་བ་རྣམས་ལ་བདག་དང་ཕུང་པོ་རི་ར་བ་ཁང་ཁྱིམ་སོགས་ཆོས་གང་དང་གང་སྣང་ཡང་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་སྣང་བ་དང་བདེན་སྣང་འདྲེས་པའི་སྣང་བ་འབའ་ཞིག་འཆར་ཏེ་ཆ་འདི་ཙམ་ཞིག་

བདེན་པར་སྣང་ལ། འདི་ཙམ་ཞིག་བདེན་པར་མི་སྣང་ཟེར་རྒྱུའི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཆ་
ཐམས་ཅད་ནས་བདེན་པར་སྣང་བས་ན་རང་རེ་སོ་སྐྱེའི་བློ་ལ་སྣང་བ་གང་ཤར་
ཐམས་ཅད་དགག་བྱ་དང་མ་འདྲེས་པའི་སྣང་ཚུལ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པས། རང་རེར་
སྣང་ལུགས་འདི་ག་རང་དགག་བྱའི་སྣང་ཚུལ་ལམ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ཡིན།
འདི་ཉིད་རང་སོར་བཞག་ནས་གཞན་ཞིག་ན་དགག་བྱ་འཚོལ་བའི་ངལ་བ་བྱེད་པ་ནི།

ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེས། ད་ལྟ་རང་རེ་ཡི་བློ་གསལ་འགའ་ཞིག །ཚུགས་ཐུབ་བདེན་
གྲུབ་སོགས་བརྡ་ལ་ཞེན་ནས། །སྣང་བ་ལིང་ལིང་དེ་རང་སོར་བཞག་ནས། །དགག་རྒྱུ་རྭ་ཅན་ཞིག་འཚོལ་བར་སྣང་སྟེ། །སྒྲིབ་བྲལ་ཨ་མ་ཡི་བཞིན་རས་དེ་ན། །ལང་ལང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

676

ལིང་ལིང་དེ་ཡོད་སྐད་མི་འདུག །གནད་འགག་མ་ཕིགས་པའི་བཤད་བཤད་མང་
ན༑ །ཨ་མ་རྒན་མོ་དེ་བྲོས་དོགས་འདུག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་འགྱུར་ཉེན་ཆེ་བས། ཕྱིའི་རྐྱེན་བླ་མའི་མན་ངག་དང༌། ནང་གི་རྐྱེན་བསགས་སྦྱང་ཟུང་འབྲེལ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཕྲ་ཞིང་མཛངས་པའི་བློས་ཞིབ་མོར་བརྟག་པ་གལ་ཆེ། དགག་བྱ་འཕྱུག་
མེད་ཅིག་ངོས་ཟིན་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་རེ་
རེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བདེན་འཛིན་རི་རབ་ཙམ་ཐལ་བར་བྱས་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་
ལ་དཀའ་ལས་མེད་ཚོད་རེད། ལྕང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང༌། འཚོལ་དགོས་མི་འདུག་སྟེ་
འཚོལ་མཁན་རང་ཡིན། །ཞེས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཐག་རིང་པོ་ནས་འཚོལ་དགོས་མི་
འདུག་སྟེ་འཚོལ་མཁན་རང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་གསུངས། དེས་ན་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་གཅིག་པུར་ཡང་ལོ་ཟླ་སྦྲེལ་ནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །
གནད་གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་གྱི་

དགག་བྱའི་དོན་སྤྱི་འཕྱུག་མེད་བློ་ངོར་ལམ་གྱིས་ཤར་བ་ན་དེ་འདྲའི་ངར་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་ང་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་
དང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་གྲུབ་དགོས་ཀྱི། དེ་གཉིས་གང་རུང་ལས་
གཞན་པའི་ཕུང་གསུམ་པ་མི་སྲིད་དེ། སྤྱིར་ཆོས་དེ་ཡོད་ན་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་

རུང་དུ་ཡོད་དགོས་ཤིང༌། སྤྱི་ལ་དེ་ལྟར་ཁྱབ་པ་གྲུབ་ན་བྱེ་བྲག་བདེན་པར་ཡོད་
ནའང་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཁྱབ་པར་ཐག་ཆོད་
པས། དེ་འདྲའི་ང་དེ་ཡོད་ཕྱིན་ཆད་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་

དང་ཐ་དད་གང་རུང་ལས་འོས་མི་འདུག །དེ་གཉིས་གང་རུང་ལ་མེད་ཕྱིན་ཁོ་མེད་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

677

པར་ཐག་ཆོད་སྙམ་དུ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་ནི་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གནད་ཡིན། གནད་འདི་

ལའང་ཉིན་རེ་གཉིས་ཙམ་མིན་པར་ངེས་པ་བརྟན་པོ་མ་རྙེད་ཀྱི་བར་དུ་བསྒོམ་
དགོས།
གསུམ་པ་བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་དུ་ངེས་པའི་གནད་ནི། དགག་བྱའི་

གནས་ཚུལ་གསལ་བཏབ་སྟེ་བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་དོན་སྟེང་
ནས་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཡིན་ན་བློ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་རྒྱུ་མེད་པ་དང༌། དབྱེ་བ་ཐ་དད་
གཏན་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་དགོས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་
པར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྫུན་ཚུལ་
ཡིན་ཞིང༌། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་དེ་འདྲ་མི་རུང་ཞིང་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་
མཐུན་དགོས། དེ་ལྟ་ན་བདག་ཁས་བླངས་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བདག་གི་ཕུང་

པོ་ཞེས་བརྗོད་ཚེ་ཕུང་པོའི་ཕུང་པོ་དང༌། བདག་གི་བདག་ཅེས་བརྗོད་པ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྱུར་བས་བདག་དང་བདག་གི་ཕུང་པོ་ཞེས་སོ་སོར་འཇོག་པ་དོན་མེད་
ཅིང༌། རྩ་ཤེས་ལས། ཉེ་བར་ལེན་པ་མ་གཏོགས་པའི། །བདག་ཡོད་མ་ཡིན་བྱས་པའི་

ཚེ༑ །ཉེ་བར་ལེན་ཉིད་བདག་ཡིན་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ནི་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཉེ་བར་ལེན་བྱའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལས་གཞན་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོའི་བདག་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་དང༌། དེར་མ་ཟད་འཇུག་པ་ལས། ལེན་པོ་རང་ཉེར་
ལེན་གཅིག་རིགས་དངོས་མིན། །དེ་ལྟ་ན་ལས་བྱེད་པོ་གཅིག་ཉིད་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཉེ་བར་བླང་བྱ་དང༌། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ། ལུས་དང༌། ལུས་ཅན། ཡན་ལག་དང༌། ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང༌། དེར་མ་ཟད།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

678

བདག་ཕུང་པོ་དང་གཅིག་ཡིན་ན་འཇུག་པ་ལས། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ན་དེ་ཕྱིར་
དེ༑ །མང་བས་བདག་དེ་དག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕུང་པོ་ལྔ་ཡོད་པ་བཞིན་བདག་ཀྱང་ལྔར་འགྱུར་བ་དང༌། ཡང་ན་བདག་གཅིག་ལས་མེད་པ་
ལྟར་ཕུང་པོ་ཡང་ལྔར་མི་འཐད་ཅིང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན། བདག་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡིན་
བཞིན་དུ་མ་ཡི་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་དོན་མེད་པའི་སྐྱོན། ཡང་ང་ལུས་དང་
ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཡིན་ན་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་ལུས་མེར་བསྲེགས་ནས་ཐལ་
བར་འགྱུར་བའི་ཚེ་ང་ཡང་མེར་བསྲེགས་ནས་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་དང༌། དེར་
མ་ཟད། ང་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱང་ཉིང་མཚམས་

སྦྱོར་བར་འགྱུར་བའམ། ཡང་ན་ལུས་དེ་ཕྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་རྒྱུ་མེད་པ་ལྟར་
ང་ཡང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་རྒྱུ་མེད་པའི་སྐྱོན། བདག་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་
མི་སྲིད་པའི་སྐྱོན། བདག་བེམ་པོ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་བཅས་འབྱུང༌། ང་སེམས་དང་
གཅིག་ཡིན་ན། སེམས་ལ་འཁྱགས་ལྟོགས་མི་འབྱུང་བས་ང་ལ་འཁྱགས་ལྟོགས་
འབྱུང་མི་སྲིད་པ་དང༌། ཚ་གྲང་བཀྲེས་སྐོམ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ང་འཁྱགས་ང་ལྟོགས་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན། ང་ལུས་སེམས་གཉིས་དང་གཅིག་ཡིན་ན། ངའི་ལུས་
དང༌། ངའི་སེམས་ཞེས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སོ་སོར་འཛིན་པ་དོན་མེད་པའི་སྐྱོན།
གཞན་ཡང་བདག་ཕུང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཡིན་ན་ཡུལ་དུས་
དང་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་གཅིག་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་རྩ་ཤེས་ལས། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་
བདག་ཡིན་ན། །སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕུང་པོ་སྐྱེ་
འཇིག་བྱེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བདག་ཀྱང་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

679

གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྔ་ཕྱི་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་
བདག་ཀྱང་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན། སྐྱེ་བ་སྔ་
ཕྱིའི་ང་དེ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོ་སོའི་ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱི་གཅིག་ཡིན་ན། སྐྱེ་
བ་སྔོན་མའི་ང་དང་ཚེ་འདིའི་ང་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཡིན་ནམ་ཐ་དད་ཡིན།
གཅིག་ཡིན་ན་སྐྱེ་བ་སྔོན་མ་དུད་འགྲོར་གྱུར་པའི་གླེན་ལྐུགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་
ཀྱང་ཚེ་འདིར་མྱོང་དགོས་པ་དང༌། ད་ལྟའི་མིའི་བདེ་བ་སྔོན་མའི་དུད་འགྲོ་ལ་མྱོང་
དགོས་པར་ཐལ་བ་དང༌། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་ང་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་ན། འཇུག་པ་ལས།

བྱམས་པ་ཉེར་སྦས་ལ་བརྟེན་ཆོས་རྣམས་ནི། །གཞན་ཉིད་ཕྱིར་ན་རྒྱུད་གཅིག་

གཏོགས་མིན་ཏེ། །གང་དག་རང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་བ། །དེ་དག་རྒྱུད་གཅིག་

གཏོགས་པ་རིགས་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱམས་པ་དང་ཉེར་སྦས་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་བཞིན་
རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་མེད་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པས་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་ཚེ་རབས་དུ་མ་དྲན་
པའི་མངོན་ཤེས་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་དང༌། རྩ་ཤེས་ལས། གལ་ཏེ་འདི་ནི་གཞན་

འགྱུར་ན། །དེ་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་གནས་འགྱུར་
ཞིང༌། །དེ་མ་ཤི་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཆད་དང་ལས་རྣམས་ཆུད་ཟ་དང༌། །གཞན་
གྱིས་བྱས་པའི་ལས་རྣམས་ནི། །གཞན་གྱིས་སོ་སོར་མྱོང་བ་དང༌། །དེ་ལ་སོགས་པ་
ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ཞིང༌། གལ་ཏེ་སྔ་མའི་བདག་དོར་ཡང་བདག་ཕྱི་མ་ཞིག་གིས་འབྲས་བུ་

མྱོང་བས་སོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་

བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

680

མྱོང་བས་ལས་མ་བྱས་པ་དང་འཕྲད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་སོགས་གནོད་བྱེད་དུ་མ་
འབབ་པས་བདག་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ལུགས་

ཤིག་གཏན་ནས་མི་འདུག་སྙམ་དུ་ངེས་པ་རྙེད་པ་ནི་བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་ངེས་པ་
ཡིན།
གནད་བཞི་པ་བདེན་པའི་དུ་བྲལ་ངེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་གཅིག་བྲལ་ངེས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་ད་ནི་བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ལས་

འོས་མི་འདུག་སྙམ་ན། འོ་ན་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན། རྩ་ཤེས་ལས།
བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས། །གཞན་ཉིད་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་

ལེན་མེད་པར། །བཟུང་ཡོད་རིགས་ནའང་བཟུང་དུ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར། ར་ལུག་གླང་
གསུམ་ལས་ར་ལུག་གཉིས་ལོགས་སུ་བཀར་བའི་ཤུལ་དུ་གླང་འདི་ཞེས་སྟོན་རྒྱུ་
ཡོད་པ་ལྟར་གཟུགས་ཚོར་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཏེ་ཕུང་པོ་ལྔ་རེ་རེ་ནས་
བསལ་བའི་ཤུལ་དུ་འདི་ནི་ངའོ་ཞེས་ཕུང་པོ་དང་འབྲེལ་མེད་ཅིག་ངོས་འཛིན་རྒྱུ་
དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་ངོས་བཟུང་དུ་མེད་པ་དང༌། རྩ་ཤེས་ལས། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན། །ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར། བདག་ལ་ཕུང་པོ་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་འཇིག་སོགས་མི་ལྡན་པ་དང༌།

ཕུང་པོ་ལ་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་བྱུང་ཡང་བདག་ལ་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་སོགས་མི་འབྱུང་བ་དང༌།

ཕུང་པོ་ལ་ཕན་གནོད་ཀྱིས་བདག་ལ་ཕན་གནོད་མེད་པར་འགྱུར་བ་སོགས་འཇིག་

རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་མ་དང་འགལ་བ་དང༌། ཕུང་པོ་མེད་པའི་གཞི་ལའང་ངའོ་སྙམ་པ་
འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟ་བ་དང༌། མ་བྱས་པ་དང་འཕྲད་པར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

681

འགྱུར་བའི་སྐྱོན་སྔར་བཞིན་འབབ་པ་སོགས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་དུ་མ་འབྱུང་བས་བདག་
ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་དུ་མེད་ཐག་ཆོད་རེད་སྙམ་དུ་ངེས་པ་
རྙེད་པ་ནི་བདེན་པའི་དུ་བྲལ་ངེས་པའི་གནད་ཡིན།

དེ་ལྟར་དགག་བྱ་ངེས་པའི་སྣང་ཚུལ་དེ་ཞེ་ལ་བཞག་པ་མ་ཤོར་བའི་ངང་

ནས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པས་དཔྱད་དེ་དེ་གཉིས་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པར་

ངེས་པ་ན། དཔེར་ན་འགྲོ་ས་ལུང་པ་གཉིས་ལས་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་བ་ལང་བོར་བ་ན་
ལུང་པ་འདིར་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་ལ་ཆ་མ་བཞག་པར་སོ་སོ་རང་གིས་

ལུང་པ་གཉིས་ཀྱི་ཕུ་མདའ་བར་གསུམ་དུ་བཙལ་ནས་བ་མ་རྙེད་པ་ན་བཙལ་རྒྱུའི་
བ་ཡིད་ལ་བཞག་པ་དེ་མི་འདུག་སྙམ་པ་ལྷང་གིས་སྐྱེ་བ་ལྟར། ངར་འཛིན་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ང་ཞེས་ད་ལྟ་ཕན་ཆོད་མིག་གིས་མཐོང་རྒྱུ་དང་ལག་པས་བཟུང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་ཧྲེང་ཧྲེང་པོ་དེ་ད་མི་འདུག་སྙམ་དུ་སྟོང་ཆམ་གྱིས་སོང་ནས་མེད་
པར་ལྷང་གིས་ངེས་པ་ན་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྙེད་པ་ཡིན། དེའི་ཚེ་དབང་རྣོན་གོམས་པ་
ཆེ་བ་ལ་གཅེས་ནོར་རྙེད་པ་ལྟ་བུའི་ཉམས་དང༌། དབང་རྟུལ་ལ་གཅེས་ནོར་ཞིག་

གློ་བུར་དུ་སྟོར་བ་ལྟ་བུའི་འཇིགས་སྐྲག་འབྱུང་ཡང་སྐྱོན་མིན། སྔར་རྗེ་བདག་ཉིད་

ཆེན་པོས་སེ་ར་ཆོས་སྡིངས་སུ་ལྟ་ཁྲིད་གནང་སྐབས་རྗེ་ཤེས་རབ་སེངྒེས་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ན་འཇིགས་སྐྲག་བྱུང་ནས་ཕྱག་གིས་ན་བཟའི་གོང་བ་ལ་རེག་པ་རྗེས་
མཁྱེན་ནས་དགྱེས་ཏེ། སྣར་ཐང་པས་ཀུན་རྫོབ་གོང་བ་ལ་བཞག་པ་རེད་གསུངས་པ་དང༌། རྗེ་དངུལ་ཆུ་བས་ལྟ་ཁྲིད་གནང་སྐབས་སློབ་མ་འགའ་ཤས་ལ་འཇིགས་

སྐྲག་སྐྱེས་པའི་རབས་ཡོད། སྟོང་ཆམ་གྱིས་སོང་བ་ན་འདི་སྟོང་ཉིད་དོ། །དེ་རྟོགས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

682

སོ་སྙམ་པ་སོགས་བློ་ལ་ཤར་ན་མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་

ཤར་བ་ཡིན་པས་དེའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲངས། དེ་ལྟར་དགག་བྱའི་ང་མེད་པར་ངེས་པ་
ན་ངེས་ངོར་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དམ་སྦྲིང་ངེ་བ་དང༌། སྣང་ངོར་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཙམ་གྱི་སྟོང་སང་ངེ་བའི་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་

ངེས་ཤེས་དེ་ཉིད་དྲན་པས་མ་བརྗེད་པར་བཟུང་ནས་རྒྱུན་བསྐྱང༌། འཛིན་སྟངས་
ཤུགས་ཞན་དུ་སོང་བ་དང༌། མི་གསལ་དུ་འགྲོ་བར་རྩོམ་པ་ན། མཉམ་གཞག་དེ་
ལས་ལངས་དགོས་མིན་སྐབས་དང་བསྟུན་ཏེ་སླར་ཡང་གནད་བཞིའི་དཔྱད་པ་
སྔར་བཞིན་བྱས་ནས་ངེས་པ་རྙེད་པ་ན་ངེས་ཤེས་དེའི་ངར་བསྐྱེད་ཅིང༌། ངར་ལྡན་
གྱི་རྒྱུན་དེར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་སྟེ། དེ་འདྲའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོར་

དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཙམ་གྱི་སྟོང་སང་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་འཆར་བ་ནི་

མཉམ་གཞག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྐྱོང་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་དགག་བྱའི་བདག་

ཁེགས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་པའི་ངའི་སྣང་བ་ལྡོག་སྟེ་མ་རྙེད་པ་ན། ཆད་ལྟར་ལྷུང་
དོགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་པའི་ང་འཚོལ་བའི་ངལ་བ་བྱ་མི་དགོས་གསུངས།

གཉིས་པ་རྗེས་ཐོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྐྱོང་ཚུལ་ནི།

མཉམ་གཞག་དེ་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་དགག་བྱ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་
ལྷག་མར་ལུས་པ་གང་འདུག་བརྟགས་པ་ན་ངའི་མིང་ཙམ་ཞིག་ལྷག་པར་སྣང་ལ། ཐ་
སྙད་པའི་ང་ཙམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་གསོག་ཅིང་རྣམ་

སྨིན་དཀར་ནག་སོ་སོར་མྱོང་བ་ལ་ངེས་ཤེས་བརྟན་པོ་འདྲོངས་པ་ཡིན། དཔེར་ན་
སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་སྒྱུ་མ་མཁན་རང་ཉིད་ལ་སྣང་ཡང་རྟ་གླང་མེད་པར་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

683

ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྫུན་པའི་སྣང་བར་ངེས་བཞིན་དུ། རྟ་གླང་གིས་འགྲོ་འོང་ལ་
སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་བསྙོན་མེད་དུ་མཐོང་བ་ལྟར་ང་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པ་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་འདིས་མི་བདེན་བཞིན་དུ་ལས་

གསོག །བདེ་སྡུག་མྱོང༌། འདིའི་སྟེང་དུ་བྱ་བྱེད་རྟེན་འབྲེལ་བསྙོན་མེད་དུ་འཐད་པར་
མཐོང་ནས་སྣང་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་དང༌། སྟོང་བཞིན་དུ་སྣང་བ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཆར་བ་
ལ་སློབ་པ་ཡིན། རང་རེ་རྣམས་ལྟ་བ་འཚོལ་སྐབས་སུ་དང་པོའི་སྐབས་བདེན་ཞེན་
གོམས་ཆེས་པའི་བློ་ངོར་སྟོང་པ་འཇོག་དཀའ་མོད། འདི་ཙམ་ནས་སྣང་བ་འཇོག་
དཀའ་བས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས། །སྟོང་པ་ཡིན་

པས་དངོས་རྣམས་ཀྱི། །རྟེན་འབྱུང་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། །མཚུངས་པ་མེད་
པས་ཉེ་བར་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་རྟེན་འབྱུང་གི་རྒྱུ་མཚན་དུ་
བྱས་ནས། སྟོང་པ་སྣང་བའི་གྲོགས་སུ་ཤར་བ་ཞིག་དང༌། རྟེན་འབྱུང་རྒྱུ་མཚན་དུ་
བྱས་ནས་རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པའི་གྲོགས་སུ་ཤར་བ་ཞིག་བྱ་དགོས།
འདི་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་གནད་ཆེ་བས། དཔེར་ན། རྟེན་འབྲེལ་
གྱི་རྟགས་ཀྱིས་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་མྱུ་གུ་མིང་བརྡའི་དབང་གིས་

བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་དེ་འགོག་དགོས། ཇི་ལྟར་འགོག་ན་ཁོས་བཟུང་བ་ལྟར་མྱུ་གུ་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་རང་ཉིད་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་མིང་བརྡ་སོགས་
གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ཚུགས་ཐུབ་ཅིག་ཡིན་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟ་མིན་པར་ས་

བོན་ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་སོགས་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

684

གཞན་ལ་རག་ལས་པའི་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་པ་རང་རེར་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པས་ན་
རྟེན་འབྱུང་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པའམ་རྒྱུ་མཚན་དེས་གང་
ལའང་མི་ལྟོས་པར་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་མཐའ་དགག་པ་ནི་སྣང་

བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་ཞིང་རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པའི་གྲོགས་སུ་ཤར་བ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།
མྱུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བཅོས་སུ་མི་རུང་ཞིང༌། མྱུ་གུའི་རང་

བཞིན་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་དགོས་ནའང༌། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་

ཡིན་པས་ན། མྱུ་གུའི་གནས་སྐབས་ནས་མཐར་སོག་མ་དང༌། ནས་ཀྱི་བར་གནས་
སྐབས་གཞན་དུ་རིམ་གྱིས་འགྱུར་ནས་མི་དང་དུད་འགྲོས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་བར་གྱི་

བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་རྟེན་འབྱུང་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་ནི་སྟོང་
པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཞིང་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་དུ་ཤར་བ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དོན་འདི་དག་ལ་དགོངས་ནས་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང༌། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་
སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་
དེ་སྟོང་པར་བཤད། །གང་གིས་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན། །ཞེས་དང༌། རྩ་ཤེས་ལས། གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །དེ་
ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། འཇུག་པ་ལས། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུང་བས། །རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་

མི་ནུས་པ། །དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་ངན་དྲ་བ་མཐའ་དག་

གཅོད་པར་བྱེད། །ཅེས་དང༌། རྗེ་བླ་མས་ཀྱང༌། ནམ་ཞིག་རེས་འཇོག་མེད་པར་ཅིག་

ཅར་དུ། །རྟེན་འབྲེལ་མི་བསླུར་མཐོང་བ་ཙམ་ཉིད་ནས། །ངེས་ཤེས་ཡུལ་གྱི་འཛིན་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

685

སྟངས་ཀུན་འཇིག་ན། །དེ་ཚེ་ལྟ་བའི་དཔྱད་པ་རྫོགས་པ་ལགས། །གཞན་ཡང་སྣང་
བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་བ་དང༌། །སྟོང་པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཞིང་སྟོང་པ་ཉིད། །རྒྱུ་དང་
འབྲས་བུར་འཆར་བའི་ཚུལ་ཤེས་ན། །མཐར་འཛིན་ལྟ་བས་འཕྲོག་པར་མི་འགྱུར་

རོ༑ །ཞེས་གསུངས་པ་རེད། དེ་ལྟར་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་གཉིས་འགལ་མེད་གཅིག་

གྲོགས་སུ་གཅིག་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ན་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་བྱ་བྱེད་རྟེན་
འབྲེལ་ལ་ངེས་ཤེས་དང༌། རྩི་འཇོག་ཆེ་རུ་སོང་ནས། སྡིག་སྤོང་དགེ་སྒྲུབ་སྤྱི་དང༌།

བྱམས་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསླབ་བྱ་དང་བཅས་པ་ལག་ལེན་ལ་འདེབས་
གང་ཐུབ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བའི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་པ་ཞིག་ཡོང༌།
དེ་མིན། འགའ་ཞིག་གིས་ལས་འབྲས་བརྩི་བ་སོགས་ལས་དང་པོ་པའི་ཆོས་སུ་
བཟུང་སྟེ། རང་རང་གི་སློབ་མ་དག་ལ་མན་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལུགས་སུ་བྱས་

ནས། ལས་འབྲས་མེད་པར་བསྟན་པ་སོགས་ནི་མུ་སྟེགས་རྒྱང་འཕེན་པ་དང་ཁྱད་
པར་མ་ཞུགས་པ་ཡིན་གསུངས།

གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་གཉིས།

འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ།
འདུས་མ་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རང་བཞིན་གྱིས་

མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་གང་ཟག་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

686

རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་ངེས་ཤེས་རྙེད་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་གཞན་གང་
ལའང་སྦྱར་ཆོག་སྟེ། མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་ནི། །ཤེས་པ་
དེ་བཞིན་ཀུན་ལ་བློས་སྦྱར་བྱ། །ཞེས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང༌། གཅིག་གི་ལྟ་པོ་
གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་ལྟ་པོ་ཡིན། །གཅིག་གི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཀུན་
གྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན། དེས་ན་དང་པོ་གཟུགས་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། རང་ཅག་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་རིག་
པས་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ལ། གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་ཚེ་གཟུགས་སོགས་རང་
ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་སྣང་ཚུལ་ཙམ་ལས་སྣང་ཚུལ་གཞན་མི་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་སྣང་
བ་ནི་དགག་བྱའི་སྣང་ཚུལ་ཡིན་ཞིང༌། སྣང་བ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་དགོས། དེ་
ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ཆ་ཤས་གཞན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་
གདགས་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་མིང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་ཡང༌། བུམ་

པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ལྟ་བ་མ་རྙེད་པའི་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་ངོར་བུམ་པ་རང་
གི་གདགས་གཞི་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་ཙམ་དུ་མི་སྣང་བར་གདགས་གཞི་

དང་བཏགས་ཆོས་དབྱེར་མེད་འདྲེས་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་ནས་བུམ་པ་ལིང་ངེ་བར་གྲུབ་
པར་སྣང་བ་དེ་དགག་བྱའི་སྣང་ཚུལ་ཡིན། དེ་ལྟར་སྣང་ཡང་གདགས་གཞི་དང་

བཏགས་ཆོས་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་
ལྟར་གྱི་བུམ་པ་དེ་རང་གི་གདགས་གཞི་དང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་
ལ༑ ཡང་བུམ་པའི་གདགས་གཞི་ལོགས་སུ་བསལ་བའི་ཤུལ་ན་བུམ་པ་ནི་འདི་ཞེས་
ཟུར་དུ་སྣང་ཚུལ་མེད་པར་རང་གི་ལྟོ་བ་མཆུ་ཞབས་སོགས་ཚོགས་པའི་གདགས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

687

གཞི་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པ་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་སྣང་ཞིང༌། ཀུན་

རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་འཇོག་དགོས་པས་བུམ་པ་རང་གི་གདགས་གཞི་དང་བདེན་
པར་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ། དེ་ལྟར་ན་སྤྱིར་ཡོད་ན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་

དུ་ཡོད་དགོས་པ་ལྟར་བདེན་པར་གྲུབ་ནའང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་

ལས་མི་འདའ་བས། དེ་གཉིས་གང་རུང་དུ་མེད་ན་བདེན་པར་མེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་བུམ་པ་སོགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན།

མདོར་ན་བུམ་པས་མཚོན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གདགས་
གཞི་ལ་བརྟེན་དགོས་ཤིང་རང་ཚུགས་མི་ཐུབ་པས་བདེན་པར་མེད་དེ། བཞི་བརྒྱ་
པར། འདི་ཀུན་རང་དབང་མེད་པ་སྟེ། །དེས་ན་བདག་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས། གཞན་ཡང༌། སྤྱིར་བུམ་པ་དེ་གཅིག་ཡིན་ཡང༌། རང་གི་ཆ་ཤས་དུ་མ་
ལ་བརྟེན་དགོས་པས་གཅིག་ཡིན་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང༌། བུམ་པ་དེ་ཀ་
བ་དང་ཐ་དད་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་བཞག་པ་དེ་ཡང༌། ཅིག་ཤོས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཅིག་ཤོས་དེ་དེ་ལས་ཐ་དད་པར་བཞག་པ་ཙམ་ལས་ཀ་བུམ་གཉིས་རང་གི་

ངོས་ནས་ཐ་དད་ཡིན་པ་མ་གྲུབ་ལ། གལ་ཏེ་དེ་གྲུབ་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་སོ་སོ་རེ་རེ་ནས་ཀྱང་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པས། དེ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་གཅིག་མིན་པའི་སྐྱོན་
འབྱུང༌། དེས་ན། བུམ་པ་དེ་ཀ་བ་དང་ཐ་དད་ཡིན་ཡང༌། བུམ་པ་དེ་གཅིག་རང་ཡིན་
པས་བུམ་པའི་སྟེང་གི་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་ཀྱང་རྟོག་བཏགས་ཙམ་ལས་རང་
ངོས་ནས་མ་གྲུབ། དེ་ཡང་རྩ་ཤེས་ལས། གཞན་ནི་གཞན་ལ་བརྟེན་ཏེ་གཞན། །གཞན་
མེད་པར་ནི་གཞན་མི་འགྱུར། །གལ་ཏེ་གཞན་ནི་གཞན་ལས་གཞན། །དེ་ཚེ་གཞན་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

688

མེད་པར་གཞན་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི།
ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་གསལ་རིག་གི་དངོས་པོ་ཞིག་ལ་ཤེས་པ་ཟེར་ཞིང༌། དེ་ལ་
སེམས་དང༌། སེམས་བྱུང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མང་ལ་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་མྱོང་བའི་ཆ་ནས་དང༌། སྐད་ཅིག་སྔ་
ཕྱིའི་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ཚོགས་པའི་གདགས་གཞིའི་སྟེང་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་
ཙམ་མ་གཏོགས་ཤེས་པ་ཁོ་རང་གི་རང་ངོས་ནས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གྲུབ་མོད། འོན་ཀྱང་རང་རེ་ལ་དེ་ལྟར་མི་སྣང་བར་གང་ལའང་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་ལ་རང་དབང་དུ་
སྤྱོད་པ་འདྲ་བའི་ཚུགས་ཐུབ་བམ། ཡུལ་སྟེང་དུ་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་འཆར་བ་དེ་
དགག་བྱའི་འཆར་ཚུལ་ཡིན། དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་རིང་གི་

ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ནའང༌། དེའི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་རང་
ངོས་ནས་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་གྲུབ་དགོས་པ་དང༌། ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན། སྔ་དྲོ་དང་ཕྱི་དྲོའི་ཤེས་པ་གཉིས་བསལ་བའི་ཤུལ་ན་དེ་རིང་གི་ཤེས་པ་དེ་འདི་ཞེས་
ལོགས་སུ་དབྱེར་མེད་པས་དེ་རིང་གི་ཤེས་པ་དེ་སྔ་ཕྱིའི་ཤེས་པ་ལས་བདེན་པའི་
ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ། དེ་རིང་གི་ཤེས་པ་དེ་སྔ་དྲོའི་ཤེས་པ་དང་ཕྱི་དྲོའི་ཤེས་པ་གཉིས་

དང་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་དུ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེ་རིང་གི་

ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱང་དུ་མར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་རིང་གི་ཤེས་པ་སྔ་དྲོར་འབྱུང་བ་བཞིན།
ཕྱི་དྲོའི་ཤེས་པ་ཡང་སྔ་དྲོར་འབྱུང་བར་ཐལ་བ། ཡང་ན། ཕྱི་དྲོའི་ཤེས་པ་སྔ་དྲོར་མི་

འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། དེ་རིང་གི་ཤེས་པ་སྔ་དྲོར་མེད་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱིས། རང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

689

ཉིད་རང་གི་ཆ་ཤས་དང་བདེན་པའི་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན།
བདེན་མེད་དུ་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཚུལ་ལ་འབད་དགོས། གཞན་ཡང་ཤེས་པའི་འཁོར་
གསུམ་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཞིང༌།

བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་ཤེས་བྱ་མེད་ནའང་ཤེས་བྱེད་འཐད་པ་དང༌། ཤེས་བྱེད་མེད་ཀྱང་དེའི་བྱ་བ་འཐད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་ཤེས་པའི་འཁོར་
གསུམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལ། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་སོགས་
རྟེན་འབྲེལ་ཚོགས་ཙམ་ཞིག་ལ་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་ཤེས་པ་དང༌། རིག་པ་

ཞེས་ཐ་སྙད་ཚད་མས་ཕར་བཏགས་ཙམ་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ལ་འཁོར་འདས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་
ཐམས་ཅད་འཐད་པ་ཡིན།
གསུམ་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། འདིར་དུས་ལ་སྦྱར་ན་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ཚོགས་ཙམ་གྱི་སྟེང་དུ་སྣང་ཙམ་གྱི་
ལོ་ཞིག་གྲུབ་པ་མ་གཏོགས་མེད་ཀྱང་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་དགག་བྱའི་སྣང་ཚུལ་ངེས་
པར་བྱས་ནས། ལོ་དེ་རང་གི་གདགས་གཞི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་

གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གྲུབ་ན། གདགས་གཞི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ཡོད་པ་བཞིན་

དུ་ལོ་ཡང་བཅུ་གཉིས་སུ་ཐལ་བ་དང༌། ཡང་ན་ལོ་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་ཟླ་བ་བཅུ་
གཉིས་པོ་ཡང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ལ། དེ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན། ཟླ་བ་
བཅུ་གཉིས་བསལ་བ་ན། དེ་ལས་ལོགས་སུ་ལོ་དེ་འདི་ཞེས་ངོས་ཟིན་དུ་མེད་པས་གདགས་གཞི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་བློ་ཚད་མས་ལོ་ཞེས་
ཕར་བཏགས་ཙམ་ཞིག་མ་གཏོགས་དེ་ཁའི་ངང་ནས་ཚུར་གྲུབ་པ་ཞིག་གཏན་ནས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

690

མེད།

གཉིས་པ་འདུས་མ་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི།

འགོག་པ་གཉིས་དང་ནམ་མཁའ། སྟོང་ཉིད་སོགས་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་

བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་བྱུང་བས་འདུས་མ་བྱས་ཟེར་ལ། འདིར་ནམ་མཁའ་ལ་

མཚོན་ན། དགག་བྱ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་གཅིག་ལ་ནམ་མཁའ་

ཞེས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་བཞག་པ་མ་གཏོགས། ཆ་ཅན་ནམ་མཁའ་ཉིད་རང་གི་ཤར་ལྷོ་
ནུབ་བྱང་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན།
ཤར་ནུབ་ཀྱི་ནམ་མཁའ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན། ཤར་གླིང་ལུས་

འཕགས་པོའི་ནམ་མཁའ་ནས་ཉི་མ་ཤར་བའི་ཚེ། ནུབ་གླིང་བ་ལང་སྤྱོད་ཀྱི་ནམ་
མཁའ་ནས་ཉི་མ་ཤར་བར་འགྱུར་ལ། དེ་དག་དང་རང་མཚན་གྱིས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་

ཆ་དང་ཆ་ཅན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་བས། ཕྱོགས་མཚམས་སྟེང་འོག་གི་
ནམ་མཁའི་ཆ་ཤས་རྣམས་བསལ་བའི་ཤུལ་ན་ནམ་མཁའ་འདིའོ་ཞེས་ངོས་ཟིན་རྒྱུ་
ཡོད་དགོས་པ་ལས། དེ་མེད་པས་ན་བདེན་པར་མེད་པ་ཡིན། འགའ་ཞིག་གིས་སྟོང་
ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བཟུང་བ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། མདོ་ལས། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་
རི་རབ་ཙམ་དུ་འཛིན་པ་ནི་སླ་ཡི། སྟོང་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་

ནོ༑ །ཞེས་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་པས། དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ལའང་
གདགས་གཞིའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བའི་ཆ་དུ་མ་དང༌། སྟོང་གཞི་ལ་ཕར་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་གི་སྟོང་
པའི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པ་དེ་དག་དང་བདེན་པའི་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་

དང༌། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་པས་ཤེས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

691

ཏེ༑ མདོ་ལས། གཟུགས་ཉིད་ཀྱང་མི་དམིགས་ན། གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་
དམིགས་པར་ལྟ་ག་ལ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་དེ་ལས་ལྷག་མཐོང་སྐྱེ་ཚུལ་ནི།

སྔར་སེམས་གནས་ཐབས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དགུའི་སྒོ་ནས་ཞི་གནས་མཚན་

ཉིད་པ་གྲུབ་ཟིན་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པའི་ཤིན་སྦྱངས་དེ་ཙམ་གྱིས་ལྷག་མཐོང་མི་ཐོབ་ཅིང༌། དེའི་སྟེང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། སྔར་བཤད་པ་བཞིན་
གནད་བཞིའི་དཔྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕུང་པོ་ལྔའི་སྟེང་དུ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་

བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ངེས་པ་ལྷང་གིས་

བྱུང་བ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་དྲན་པས་མ་བརྗེད་པར་བཟུང༌། ཤེས་བཞིན་གྱིས་

བྱིང་རྒོད་བཀག་ལ་མཉམ་པར་བཞག །འཛིན་སྟངས་ཤུགས་ཞན་པ་དང༌། མི་གསལ་

བར་འགྲོ་གྲབས་བྱེད་ན་སླར་ཡང་གནད་བཞིའི་དཔྱད་པ་ལ་སོགས་པ་སྔར་བཞིན་

བྱས་ནས་ངེས་པ་ཤུགས་ཅན་རྙེད་པའི་ཚེ་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག །དེ་ལྟར་སྟོང་
ཉིད་ལ་གནས་ཆ་བཙལ། གནས་ཆ་རྙེད་པ་ན། འཇོག་སྒོམ་བརྟན་པོའི་ངང་ནས་
གནད་བཞི་ལ་སོགས་པས་དཔྱོད་པ་དཔེར་ན་མཚོ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པ་རླུང་གིས་མི་

གཡོ་བའི་ནང་ཉེའུ་ཆུང་འཁྱུག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལྟར་གནས་ཆ་དང༌། སོ་སོར་རྟོག་པའི་

ཤེས་རབ་ཆ་མཉམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུན་རིང་གོམས་པར་བགྱིས་པས་སྔར་བཞིན་

སེམས་གནས་དགུ་རིམ་གྱིས་བསྒྲུབས་པའི་མཐར་དཔྱད་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་
པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཁྱད་པར་ཅན་སྔར་ཞི་གནས་ཐོབ་དུས་ཀྱི་དེ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ལྷག་པ་
ཞིག་ཐོབ་སྟེ་དཔྱད་སྒོམ་དེ་ཉིད་འཇོག་སྒོམ་དུ་འབད་རྩོལ་མེད་པར་འགྲོ་བ་ཞིག་ནམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

692

བྱུང་བའི་ཚེ་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་དངོས་གནས་པ་ཐོབ་ཅིང༌། ཞི་

ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་གསུངས།

༈ ཉིན་ཉེར་གསུམ་པར། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང༌། དེ་
ལྟར་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གྱི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་འདྲེན་མཛད་དེ་ཀུན་
སློང་འཆོས་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་གསུངས་ནས། ཁ་ས་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ས་

བཅད་རྣམས་འདྲེན་པར་མཛད་རྗེས།

གསུམ་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ཞུ་ན།
དེ་ལྟར་སྔར་བཤད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་
འབྱུང་གི་བློ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་ལ་མྱོང་བ་འདོན། དེ་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་ངེས་ཤེས་
རྙེད་པར་བྱས་ཏེ་དེ་ནས་གསང་སྔགས་ལ་འཇུག་དགོས། དེ་ལྟར་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་སྔགས་ལ་ཞུགས་ན་ནི། རིམ་པ་བཞིན་ཐར་པ་དང༌། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་གི་

ཐབས་སུ་མི་འགྲོ་ལ། བུ་ཆུང་རྟ་རྒོད་ལ་བསྐྱོན་པ་བཞིན་དུ་ཁེ་མེད་པའི་ཁར་ཉེན་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང༌། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་ལ་མྱོང་བ་སྐྱེས་ནས་གསང་སྔགས་ཀྱི་

ལམ་ལ་ཞུགས་ན་ནི་གསང་སྔགས་ཀྱི་མྱུར་ཁྱད་ཀྱང་ངེས་པར་ཐོན་པ་འོང༌། གསང་
སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ལས་ཀྱང་དཀོན་པར་གསུངས་ཤིང༌། བླ་མེད་
ཀྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ན་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཐུང་འདི་ཉིད་ལ་མི་སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་

གོ་འཕང་ཐོབ་པར་ནུས་པས། ངེས་པར་དུ་ལམ་དེ་ལ་སློབ་དགོས། དེ་ཡང་འཕྲལ་
གྱི་རྐྱེན་སེལ་ཆེད་ཙམ་དུ་རྟ་མགྲིན་དང་ཕྱག་རྡོར་སོགས་ཀྱི་རྗེས་གནང་རེ་ཙམ་ཞུ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

693

བ་དེ་འདྲས་མི་ཆོག་པར། རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་དྲུང་ནས་ཡི་

དམ་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་གང་རུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། སྐུ་བཞིའི་ས་བོན་
ཐེབས་ངེས་ཀྱི་དབང་བཞི་རྣམ་པར་དག་པ་ལེགས་པར་ནོས། དབང་དུས་སུ་གང་
ཁས་བླངས་པའི་དམ་སྡོམ་རྣམས་མིག་གི་འབྲས་བུ་བཞིན་དུ་བསྲུང་བའི་ཐོག་ནས།
རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཟབ་ཁྲིད་ཉན་ཏེ་ཉམས་སུ་བླངས་ན་བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་
ལག་ལེན་ཐེབས་པ་ཡིན་པས་དོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་གྱི་བགྲོད་ཚུལ་
ལེགས་པར་ཤེས་ན། དབུ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་མཇུག་མི་སློབ་པའི་ཟུང་
འཇུག་གི་བར་གྱི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ལམ་བཟང་ལ་གོ་བ་ལེགས་པར་ཆགས་པ་ཡིན།

སློབ་མ་རྣམས་གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་དབང་མ་ཐོབ་པ་མང་པོ་ཡོད་ཚེ་རྡོ་རྗེའི་

ཐེག་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་གྱི་སྐོར་འདི་ས་བཅད་ཙམ་ལས་ཞིབ་ཏུ་མི་གསུང་བ་ཕྱག་

བཞེས་ཡིན་གསུངས།

གཉིས་པ་གཞན་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་བསྡུ་བཞི་ལ་སློབ་ཚུལ་ནི།

མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྦྱིན་མཚུངས་དེ་སྟོན་ལེན་འཇུག་དང༌། །བདག་ཉིད་

རྗེས་སུ་འཇུག་རྣམས་ཀྱི། །སྙན་པར་སྨྲ་དང་དོན་སྤྱོད་དང༌། །དོན་མཐུན་ཉིད་དུ་

འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་སེམས་
ཅན་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་བརྩོན་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལ་བསྡུ་བ་རྣམ་པ་བཞིའི་སྒོ་
ནས་གཞན་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ། དེ་ཡང་དང་པོ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་ཟང་
ཟིང་གིས་འབྲིད་པར་སླ་བ་ཡིན་པས། ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་བཀྲི་བའི་ཕྱིར་དུ་ཐོག་མར་
ཟང་ཟིང་སྟེར་བ་ཚུན་གྱིས་ཡིད་མགུ་བར་བྱས་ནས་འཁོར་དུ་བསྡུས། གཉིས་པ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

694

འདུས་པ་དེ་དག་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་གཏམ་དང༌། གཙོ་བོར་
དབང་པོ་དང་མོས་པ་དང་མཐུན་པར་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་བསྙད་དེ་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང༌། གསུམ་པ་གདུལ་བྱ་དེ་དག་ལ་དབང་པོ་དང་འཚམ་པར་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལམ་

བསྟན་པ་དེ་ལྟར་རིམ་གྱིས་སློབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་སྤྱོད་དང༌། བཞི་པ་རང་གིས་ཀྱང་

གཞན་ལ་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དོན་མཐུན་པ་སྟེ་བསྡུ་བ་རྣམ་
པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་དགོས།
དེ་དག་གིས་དངོས་གཞིའི་བཤད་པ་སོང་ནས། ད་ནི་ཁ་སང་སྔོན་དུ་སེམས་
བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུང་ཚུལ་རྗེས་སུ་ཞུ་རྒྱུར་བཞག་པ་དེ་ཞུ་བ་ཡིན་པས།

གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུང་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས།

སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང༌།
ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་
གས་བཟུང་ཞེས་པའང༌། སེམས་དེ་ལ་མྱོང་བ་སྣེ་ཟིན་ཙམ་སྐྱེས་ནས་བཟུང་ན་སྡོམ་
པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། མྱོང་བ་གང་ཡང་མེད་པར་ཚིག་ཙམ་རྗེས་ཟློས་བྱས་པས་མི་ཕན།

འོན་ཀྱང་མྱོང་བ་མ་སྐྱེས་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བླངས་ན་བག་ཆགས་འཇོག་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་གནད་ཆེ། མྱོང་བ་སྐྱེས་པ་དག་གིས་ནི་སང་ཉིན་
དམིགས་པ་སོགས་ནན་ཏན་དུ་བྱས་ནས་བླངས་ན། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སྡོམ་འཐོབ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང་བརྟན་པོར་
འགྱུར་བ་ཡིན། དེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་ག་ལ་སྟ་གོན་མེད་པར་བྱེད་པའི་བསྡུས་པ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

695

དང༌། ཉིན་གཅིག་ལ་སྟ་གོན་དངོས་གཞི་གཉིས་ཀ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་འབྲིང་པོ་
དང༌། སྟ་གོན་ཉིན་གཅིག་དང༌། དངོས་གཞི་ཉིན་གཅིག་སྟེ་ཉིན་སོ་སོར་བྱེད་པའི་

རྒྱས་པ་བཅས་གསུམ་ལས། ད་ལམ་འདིར་ཕྱི་མ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན། དེའི་སྦྱོར་བ་
ཞེས་པ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་གྱི་ཁྲིད་ལྟ་བུ་སྔོན་དུ་སོང་བ་དང་མ་འབྲེལ་བར་དབང་
དང་ཁྲིད་ལུང་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱི་མཇུག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱེད་པའི་

སྐབས་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རིམ་གྱི་བཤད་པ་ཆ་ཚང་རྒྱས་པར་ཞུ་དགོས་པ་ཕྱག་
ལེན་ཡིན་མོད། ད་ལན་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས།

སྔར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དེ་ལས་ལྷག་ཏུ་སླར་ཞུ་དགོས་མེད་པས། འདིར་སྔོན་འགྲོའི་

བཤད་པ་རྒྱས་བཤད་མི་དགོས་པ་ཡིན། རྗེས་སུ་སེམས་བསྐྱེད་མཛད་པོ་རྣམས་
ནས་ཀྱང་ལམ་རིམ་གྱི་བཤད་པ་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་མཛད་
དགོས་གསུངས་ནས་སྦྱོར་ཆོས་སྐབས་མཆོད་ཕྲེང་རྒྱས་པ། མཎྜལ་གྲངས་གསོག །གསོལ་འདེབས་མཎྜལ་མཇུག །སྔོན་འགྲོའི་ཀུན་སློང་བཅོས་པ་མདོར་
བསྡུས་གསུངས་རྗེས། དེས་ན་སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་ལ་དོ་ནུབ་དང་སང་ཞོགས་
དམིགས་པ་བསྐྱར་ཅི་ཐུབ་མཛད་དགོས། སང་ཉིན་བླ་མ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དཔང་པོར་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་ཕྱག་མཆོད་སོགས་བྱ་དགོས་པས་
འཁོར་བསྒྱུར་དབུལ་པོའི་ཁྱིམ་དང༌། མི་གཙང་ཐལ་རྡུལ་གྱི་ཁྲོད་དུ་གདན་དྲངས་མི་

རུང་བ་བཞིན་ད་ལྟ་ཚོགས་གྲོལ་ནས་ས་གཞིར་སྲོག་ཆགས་སོགས་ལ་མི་གནོད་
པར་བྱི་དོར་ལེགས་པར་བྱས་ནས་དྲི་བཟང་གི་ཆུས་ཆག་ཆག་གདབ། མེ་ཏོག་གཅལ་དུ་དགྲམ། སློབ་དཔོན་གྱི་ཁྲི་མེ་ཏོག་དང༌། རིན་པོ་ཆེས་བརྒྱན་པ་བཤམ།

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

696

མཆོད་པ་ཡང་སྔར་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས། བོད་མཆོད་པ་ངན་པས་སེམས་བསྐྱེད་མི་སྐྱེ་
གསུངས་པ་བཞིན་མཆོད་པ་ངན་པ་མི་བྱེད་པར་ཡོ་བྱད་ཀྱི་དྲུག་ཆ་གཏོང་དགོས་
པར་གསུངས་ཤིང༌། གང་ལྟར་གྲོགས་པོའི་བློར་མི་ཤོང་བ་ལྟ་བུའི་མཆོད་པ་གང་
རྒྱས་བཤམ་དགོས། སང་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཚོགས་གསོག་སྒྲིབ་སྦྱོང༌། བར་ཆད་བསྲུང་བ་སོགས་དགོས་
པས། སང་ཉིན་ཞོགས་ཚོགས་ལ་རབ་ན་བཀའ་འགྱུར་དང༌། དེ་མིན་མདོ་ཕལ་པོ་ཆེ་ཀློག་པ་སོགས་བྱེད་དགོས་པ་གསུངས་མོད། དེ་ཙམ་མ་ལྕོགས་ཀྱང་ཀློག་བདེ་བ་དག་གིས་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང༌། མདོ་བསྐལ་བཟང་དག་ཐོན་ངེས་པར་བྱེད་ཅིང༌།

གཞན་ཡང་ཆབ་གཏོར་དང༌། འབྱུང་པོ་ལ་གཏོར་མ་གཏོང་བར་གསུངས་པས་ཆ་གསུམ་སོགས་བཏང་ནས། དངོས་གཞི་ལ་འཇུག་དགོས། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཁྱིམ་
པ་དག་ཚེ་འདིའི་དགའ་སྟོན་རྟེན་འབྲེལ་ལྟ་བུ་དང༌། ཚེ་ཟད་པའི་ལོ་གསར་ལའང་
དགའ་སྤྲོ་གཟབ་སྤྲོད་སོགས་བྱེད་ན། རང་རེ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་རྒྱལ་བའི་སྲས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་དགའ་སྤྲོ་
ཅིའི་ཕྱིར་མི་བྱེད་པས། སང་ཞོགས་གོས་ཀྱང་གསར་པ་ཞིག་བགོས། རབ་ཏུ་བྱུང་
བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་གོས་སྣམ་སྦྱར་སོགས་བཞེས། ཁྲུས་དང་གཙང་སྦྲ་དང་ལྡན་
པའི་སྒོ་ནས་སྔོན་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞིན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྫས་
གང་ཡང་རུང་བ་རེ་བསྣམས་ནས་ཕེབས་དགོས། འདིར་ཕེབས་སྐབས་སུའང༌།
གནས་ཁང་ཐ་མལ་བ་འདི་ལྟར་མིན་པར་གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞི་སྒོ་བཞི་པ། སྒོ་
བཞིར་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་རང་རང་གི་འཁོར་གཡོག་འབུམ་ཕྲག་དང་བཅས་པས་བསྲུང་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

697

བ་དང་། ཕྱིའི་མཐའ་སྐོར་དུ་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་སེམས་བསྐྱེད་ནོད་པའི་ཕྱིར་
དུ་འཁོད་པ། ནང་གི་ཕྱོགས་བཞིའི་ལྡེབས་རིས་ལའང༌། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་
སྔོན་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པའི་རྣམ་ཐར་རྣམས་

ད་ལྟ་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་བཞིན་པ་ལྟ་བུར་གསལ་བར་བསམ་ཞིང༌། དེ་མཐོང་བས་
དེ་དག་ལ་ཡི་རངས་ཤིང་སྨོན་ལམ་འདེབས།
ཚོགས་ཐེངས་གཉིས་པར། བླ་མ་གདན་དྲངས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

སྐྱེ་བའི་གཞིར་ཚོགས་གསོག་པ་དང་སྒྲིབ་པ་སྦྱང་བ་ལེགས་པར་བྱ་དགོས་པས། སྦྱོར་ཆོས་རྒྱས་པར་མཛད་དེ་ཚོགས་གསོག་སྒྲིབ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ་རྣམས་ནན་

ཏན་དུ་བྱེད། བླ་མ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དངོས་སུ་མོས། བླ་མས་
དམིགས་པ་ངོ་སྤྲད་པ་ན་སོ་སོའི་དམིགས་རྣམ་ལེགས་པར་གསལ་འདེབས་
དགོས། སྤྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཙམ་ནི་སྨོན་སེམས་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་འདོད་པ་ནི་འཇུག་སེམས་ཏེ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་སྔ་མ་ནི། འདི་ནས་རྒྱ་གར་དུ་འགྲོ་བར་རྩོམ་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་ལམ་དུ་
ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་བཟུང་བ་དེ་ལའང་བྱང་ས་ནས་བཤད་
པ་ལྟར་སྨོན་འཇུག་སོ་སོར་བཟུང་བ་དང༌། སྤྱོད་འཇུག་ནས་བཤད་པ་ལྟར་སྨོན་
འཇུག་ཅིག་ཅར་དུ་བཟུང་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་གང་བྱས་ཀྱང་ཁྱད་མེད་ཅིང༌། དེ་
གཉིས་དབུ་སེམས་སོ་སོའི་ལུགས་སུ་ཁ་ཅིག་འཆད་མོད། སེམས་བསྐྱེད་བཟུང་
ཚུལ་ལ་དབུ་སེམས་མི་མཐུན་པ་མེད་ཅིང༌། རང་ལུགས་སྔ་མ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་ལས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་མི་ནུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། ཕྱི་མ་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་བྱེད་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

698

ནུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཞེད་ཅིང༌། སང་ཉིན་སྨོན་འཇུག་ཅིག་ཅར་དུ་བཟུང་

བའི་ལུགས་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་གསུངས་ནས་གཏང་རག་གི་མཎྜལ་དང༌། ལམ་རིམ་

སྨོན་ལམ་མཇུག་ཏུ། བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་དབུ་བསྐུལ་མཛད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
མཆོག་རིན་པོ་ཆེ། །ཞེས་སོགས་ལན་གསུམ། ཕ་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་དང་ལྡན་གྱུར་ཅིག །སོགས་དང༌། དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་དང༌། །ཞེས་
སོགས་ལན་རེ། གསུངས་ཤིང༌། དེ་རྗེས་རྒྱལ་བ་མ་ལུས་མ་གསུངས་ནས་སྟ་གོན་གྲོལ།
༈ ཉིན་ཉེར་བཞི་པར། ཚོགས་ཐེངས་དང་པོར་མདོ་ཀློག་པ་དང༌། གཏོར་
མ་བཏང་བ་སོགས་སོང་རྗེས། ཆོས་ཐུན་གཉིས་པར། བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་
ཁྲིར་གདན་དྲངས། སྦྱོར་ཆོས་མཆོད་འཕྲེང་སོགས་རྒྱས་པར་བཏང་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཞུ་བའི་ཡོན་དུ་མཎྜལ་འབུལ་སྐབས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྫས་
རྣམས་སོ་སོའི་ཕྱག་ཏུ་བཟུང་སྟེ། མཎྜལ་མཇུག་བླ་མའི་སྐུ་མདུན་དུ་ཕུལ་ནས་
སྤུངས་ཟིན་མཚམས། ཇི་སྐད་དུ། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཐེག་མཆོག་ལམ་གྱི་གཞུང་ཤིང་སྟེ། །ཞེས་སོགས་
འདྲེན་པར་མཛད་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་རྣམས་སྔར་བཞིན་གསུངས་

ཤིང༌། དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་ནས་བཟུང་སྟེ་གོ་རིམ་མཐར་ཆགས་ཡིད་འཁུལ་ངེས་
ཀྱིས་བློ་སྦྱངས་ནས། དམིགས་པ་གསལ་འདེབས་ཀྱི་སྐབས་རང་གི་མཐའ་སྐོར་དུ་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོད་པར་མོས་དགོས་པས། དེ་ཡང་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་མིའི་རྣམ་ཅན་ཤ་སྟག་ཏུ་མོས་ཏེ། ཕོ་རིགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

699

ཅད་རང་གི་ཕ་དང༌། མོ་རིགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་གི་མ་རྒན་མོའི་རྣམ་

པར་གཡས་གཡོན་དུ་གསལ་འདེབས། དེ་ནས་བླ་མ་ཐུབ་པའི་དབང་པོར་གསལ་
བའི་མཐའ་སྐོར་དུ་བསྐལ་བཟང་སངས་རྒྱས་སྟོང་སོགས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་དང༌།
སྤྱན་དྲངས་པའི་བླ་མ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་པུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་

ས་ལ་བཙུགས་ཏེ། སྐྱབས་འགྲོ་དང་སྨོན་སེམས་བཟུང་བ་སྨོན་ལམ་དང་སྦྲགས་ནས་བྱེད་པ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཚོགས་མ་ལན་གསུམ་དང༌། འགྲོ་ཀུན་སྲིད་ཞིའི་

འཇིགས་པ་ཞེས་སོགས་ལན་གསུམ། དེ་ནས་དངོས་གཞི་སྨོན་འཇུག་ཅིག་ཅར་དུ་

འཛིན་པ། བླ་མ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་རྣམས། །ཞེས་སོགས་དགོངས་གསོལ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྡོམ་གཟུང་གི་ཚིག་ལན་གསུམ། དེང་དུས་བདག་ཚེ་འབྲས་བུ་ཡོད། །ཅེས་
སོགས་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པ་དང༌། བསླབ་བྱ་འཛིན་པ་ཚར་གཅིག་བཅས་བླ་མ་རིན་པོ་
ཆེས་ཚིག་དོན་གསུང་བཤད་སྦྲགས་ཏེ་དབུ་བསྐུལ་བཅས་གསུངས་ཤིང་སློབ་མ་
རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་ཟློས་ཞུས། དེ་ནས་རང་རེས་ད་རེས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ན༑ ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་རབ་འབྱམས་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཞིང་

ཁམས་བཞུགས་ཁྲི་དང་བཅས་པ་འབེར་གྱིས་གཡོས་ཤིང༌། འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཞུས་པ་ན། བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ། དབེན་གནས་ཆུ་བཟང་རི་ཁྲོད་བྱ་
བ་ན། བླ་མ་བྱམས་པ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱན་སྔར། སློབ་མ་ཆེ་གེ་མོས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།

སེམས་དེ་མི་ཉམས་པ་དང༌། སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྨོན་ལམ་མཛད་པར་
གསུངས། དེ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྫས་ལས་གང་ལྕོགས་ཤིག་ཕྱག་ཏུ་བཞེས་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

700

ཤིང༌། འཕྲོས་ཀྱང་མཆོད་གཡོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་བ་དང་བཅས། རང་ཅག་
རྣམས་ཀྱིས་ད་ལམ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འཆད་ཉན་བགྱིས་པའི་དགེ་རྩ་དཔག་
ཏུ་མེད་པ་བྱུང་བ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དགེ་རྩ་འདིས་མཚོན། དུས་
གསུམ་གྱི་དགེ་ཚོགས་རྣམས་ཆུད་མི་འཛའ་བའི་ཕྱིར་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་ལ་བཅོལ་ནས། ནམ་ཞིག་གླིང་འདིར་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་

མཛད་པ་སྟོན་པའི་ཚེ། དགེ་རྩ་དེ་དག་གི་མཐུས་རང་རེས་རྣམས་རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་གྱུར་ནས་གསུང་གི་བདུད་རྩི་ལ་ལོངས་སྤྱད་དེ། བླ་
མེད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་བསྔོ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ལན་གསུམ་པའི་

མཐར་ངེད་ཀྱིས་མཆོད་རྫས་ནམ་མཁར་འཐོར་བ་དང་ཁྱེད་རང་རྣམས་ཀྱི་དགེ་རྩ་
རྣམས་བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད། རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བདུན་སོགས་ཀྱི་མཆོད་རྫས་སུ་གྱུར་ནས། དགའ་ལྡན་དུ་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཉེ་འཁོར་ལ་བབས་ཤིང༌། བྱམས་མགོན་གྱིས་ཀྱང་

དགེ་རྩ་བདག་གིར་བཞེས་ཏེ་ཐུགས་སྨོན་མཛད་སོང་སྙམ་པར་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། ནམ་ཞིག་རྡོར་གདན་མ་དང༌། དེ་ཚེ་རྒྱལ་བ་ཞེས་སོགས་ཤླཽ་ཀ་གཉིས་

ཀ་དབུ་བསྐུལ་གྱིས་ལན་གསུམ་གསུངས་ཏེ་གསུམ་པའི་མཐར་རྫས་རྣམས་འཐོར་
ཚུལ་མཛད།

གཉིས་པ་ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བའི་ཚུལ་ལ་སྨོན་འཇུག་གི་བསླབ་བྱ་གཉིས་

ལས།

དང་པོར་ཚེ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་
གཞན་དུ་མི་འབྲལ་བའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་གཉིས། དང་པོར་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི།

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

701

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དྲན་པ་དང༌། གཉིས་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་མི་གཏོང་བར་
སྤེལ་བའི་ཕྱིར་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་བཟུང་བ་དང༌། གསུམ་པ་ནི།
གཞན་གྱིས་ལོག་སྒྲུབ་བྱས་པར་འདིའི་དོན་མི་བྱ་སྙམ་པ་ལྟ་བུའི་བློ་ངན་སྐྱེ་བ་
འགོག་པ་དང༌། བཞི་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་འཕེལ་བའི་རྒྱུར་ཚོགས་གསོག་པ་རྣམས་
ཡིན། གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཚན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྫུན་གྱིས་བླ་མ་དང་མཁན་

སློབ་སོགས་དབུ་བསྐོར་བ་དང༌། གཞན་དགེ་བ་བྱེད་པར་འགྱོད་པ་བསྐྱེད་པ། བྱང་སེམས་ལ་ཞེ་སྡང་གིས་མི་སྙན་པ་བརྗོད་པ། ལྷག་བསམ་མ་ཡིན་པའི་གཡོ་སྒྱུ་བྱེད་
པ་སྟེ་ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་སྤོང་བ་དང༌། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བཞིན་རྫུན་སྨྲ་སྤོང་བ།
སེམས་ཅན་ལ་གཡོ་སྒྱུ་མེད་པའི་བསམ་པ་དྲང་པོར་གནས་པ། བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང༌། དོན་གནས་ཀྱི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ། རང་གིས་

སྨིན་པར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྫོགས་བྱང་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་སྟེ་དཀར་
ཆོས་བཞི་བསྟེན་པ་ཡིན།
གཉིས་པ་འཇུག་པའི་བསླབ་བྱ་ནི། རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་དང༌། ཉེས་བྱས་ཞེ་
དྲུག་གིས་མ་གོས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྲུང་བ་ལ་

བསླབ་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་པར་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ནས་སླར་ཡང༌། ངས་ནི་ཁྱོད་ལ་ཐར་པའི་ཐབས་བསྟན་གྱི། །ཐར་པ་རང་ལ་རག་ལས་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན་དུ། སྔར་ཞུས་པ་དེ་དག་ཕྱིའི་བཤད་ཆོས་ཙམ་དུ་མ་སོང་བར་
ཉམས་ལེན་ལ་འཁྱེར་ཅི་ཐུབ་དགོས་ཚུལ་དང༌། དཔེར་ན་ཚོང་པ་ལ་སོགས་པས་རྟ་དྲེལ་སོགས་ལ་སོ་སོར་འཚམས་པའི་ཁལ་ཅི་ནུས་རེ་འགེལ་བ་ལྟར་བློ་རབ་འབྲིང་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

702

ཐ་གསུམ་གྱིས་ནུས་ཚོད་དང་བསྟུན་པའི་ཉམས་ལེན་མ་མཐའ་རེ་ཅིས་ཀྱང་གནང་

དགོས་ཤིང༌། གཙོ་ཆེར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་དུ་བྱས་ནས།
དམིགས་པ་གཞན་དང་གཞན་དག་དེའི་གྲོགས་སུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱངས་
དགོས་ལ། དེ་ཡང་དང་པོར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བསྟེན་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་བྱས་

པས། དེས་བསྟན་པའི་གདམས་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་དལ་འབྱོར་ལ་སྙིང་པོ་ལེན་འདོད་བསྐྱེད་ཅིང༌། སྙིང་པོ་ལེན་པའང་ངེས་པར་ད་ལྟ་ནས་བྱེད་པ་མ་བྱུང་ན།
རྟེན་འདི་ཡུན་དུ་མི་གནས་པ་དང༌། འཆི་བའི་རྗེས་སུའང་གར་སྐྱེ་རང་དབང་མེད་
ཅིང༌། ངན་འགྲོར་སྐྱེས་ན་དེའི་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟོད་པས། དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་
དང༌། དེ་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་བཙལ་དགོས་ཤིང༌། ཐབས་དེ་དག་ལ་འབད་པས་གལ་ཏེ་ངན་འགྲོར་མི་སྐྱེ་བ་ཙམ་བྱུང་ཡང༌། བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྡུག་བསྔལ་མེད་པ་
མིན་ཅིང༌། སླར་ངན་སོང་དུ་མི་སྐྱེ་བའང་མིན་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་བསམས་པས་ངེས་པར་
འཁོར་བ་ལས་ཐར་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་རང་གཅིག་པུ་ཐར་བས་མི་

ཆོག་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དྲིན་ཅན་གྱི་ཕ་མ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། དེ་དག་ལ་ཇི་
མི་སྙམ་པར་འཇོག་པ་མ་རབས་ཀྱི་ལུགས་སུ་འགྱུར་བར་མ་ཟད། རང་ཡང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར། སྔ་ཕྱིར་མ་ལྟོས་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་

འཇུག་དགོས་པས་ན་ད་ལྟ་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་རིགས་ཤིང༌། འཇུག་སྒོ་ཡང་
སེམས་བསྐྱེད་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་རྩོལ་མེད་ཀྱི་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན། རང་གི་ངོས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་དུ་ཡུན་རིང་པོར་དཀའ་བ་སྤྱད་དགོས་ཀྱང་བཟོད་མོད། དེའི་བར་མ་རྒན་རྣམས་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

703

སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་ཆེས་མི་བཟོད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་
ཞིག་གི་སྒོ་ནས། ཐེག་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་གསང་སྔགས་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་དགོས་པས། རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གི་དྲུང་ནས་སྨིན་བྱེད་དབང་
བཞི་ནོས་ཏེ། འོད་གསལ་དང་སྒྱུ་ལུས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་ཉེ་རྒྱུ་
དངོས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང༌། དེའི་སྨིན་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་རིམ་བསྒོམ་པ་སོགས་ཀྱིས་སྙིགས་
དུས་ཀྱི་ཚེ་ཐུང་གཅིག་ལ་མི་སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱེད་
དགོས། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལའང་དེའི་སྔོན་དུ་དེ་དག་གི་ཉེ་རྒྱུ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
དང༌། དག་མ་དག་གི་སྒྱུ་ལུས་སྒྲུབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལའང་དེ་དག་གི་
སྨིན་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་རགས་པ་ཙམ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ལ། དེའི་
སྔོན་དུ་སྐུ་བཞིའི་ས་བོན་ཐེབས་ངེས་ཀྱི་དབང་བཞི་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་དགོས། དེ་
ལའང་དེའི་སྣོད་རུང་ཁྱད་པར་ཅན་ལམ་ཐུན་མོང་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་རྒྱུད་
སྦྱངས་པ་སོགས་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས། དེའི་ཕྱིར་སེམས་དེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་རྗེ་དང༌། དེ་སྐྱེ་བའི་

གཞི་དང་པོར། རང་ཉིད་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པའི་
ཡིད་འབྱུང་དང༌། དེའི་སྔོན་དུ་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལ་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པ་ཞིག་

དགོས་ལ། དེའང་ལས་འབྲས་དང་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་མ་བསམས་པར་རྣལ་མ་
ཞིག་མི་སྐྱེ་བས་དེ་དག་བསྐྱེད་དགོས། ལམ་དེ་དག་ལ་འཇུག་བློ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་དལ་

འབྱོར་དོན་ཆེ་རྙེད་དཀའ་བསམ་པ་ཁོ་ན་ཡིན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

704

དགོས་པ་ཡིན།

དེའི་ཕྱིར་དང་པོ་ནས་མཐོ་ས་ཞིག་ཏུ་མི་སྙེགས་པར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་
ཚུལ་ནས་བཟུང་རིམ་བཞིན་ཉམས་འོག་ཏུ་ཚུད་པར་བྱས་ནས་བློ་སྦྱང༌། ཉམས་
འོག་ཏུ་ཚུད་པ་ཞེས་པ་དམིགས་པ་དེ་རེ་ཞིག་བར་སྦྱང་ན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་འདུག་
སྙམ་པའི་དྲོད་རྙེད་པ་ལ་ཟེར། དེ་ནས་དབུ་ནས་མར་ལ། ལམ་གྱི་རིམ་པའི་མགོ་
བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་བཟུང་སྟེ་དམིགས་སྐོར་རེ་རེ་བཞིན་ལ་རྩོལ་བཅས་
ཀྱི་མྱོང་བ་འདོན། མྱོང་བ་ཐོན་ཟིན་པ་རྣམས་ལ་བཤར་སྒོམ་དང༌། གང་ལ་མྱོང་བ་མ་ཐོན་པ་དེ་ལ་དེ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་སྦྱང༌། འདི་དག་གི་ཚེ་ཡང་རང་ཅག་ཚང་ལ་
མ་ནོར་བའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་དྲི་མ་མེད་པ་འདི་ལྟ་བུ་དང་མཇལ་བའི་དུས་
འདིར་གསང་སྔགས་ལ་བག་ཆགས་འཇོག་པ་ཙམ་མ་བྱུང་ན་ཤིན་ཏུ་ཕངས་པ་

ཡིན་པས། ཡི་དམ་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་
ལམ་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ལའང་བཤར་སྒོམ་རེ་ཅིས་ཀྱང་བྱ། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་

གང་ཟག་དེས་ནི་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་བཤར་སྒོམ་བྱས་པས། སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཉམས་ལེན་དུ་འཁྱེར་བ་ཡིན། དེས་ན། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བར་གྱི་དམིགས་སྐོར་དེ་དག་ལ་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་མྱོང་བ་ཐོན་པ་ན། དེ་
ནས་ཡང་དབུ་ནས་མར་ལ། དམིགས་སྐོར་རེ་རེ་བཞིན་ནས་རྩོལ་མེད་ཀྱི་མྱོང་བ་
འདོན། དེ་ནི་ལམ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་འགྲོ་གཅིག་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་
གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བར་ལ་མྱོང་བ་ཐོན་པར་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་གསང་
སྔགས་ཀྱི་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་འབད་ན། རྒྱུད་དང་གྲུབ་ཆེན་གྱི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

705

གཞུང་ནས་བཤད་པའི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཞིང་རིང་པོར་མི་ཐོགས་
པར་རྒྱལ་བ་དབེན་ས་པ་ཡབ་སྲས་ལྟར་སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཐུང་གཅིག་ལ་ཟུང་

འཇུག་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ནུས་པ་ཡིན། ད་ནི་རང་ཅག་

རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བླ་ན་མེད་པར་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའི་མཐའ་ཁྱབ་ཀྱི་རིགས་དྲུག་གི་འགྲོ་བ་ཀུན་སོ་སོའི་
སྡུག་བསྔལ་ཞི་ཞིང༌། བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་སྨོན་པའི་ཆེད་
སྤྱོད་འཇུག་གི་སྨོན་ལམ་འདོན་པར་མཛད་དགོས། འདི་ནི་བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་
ཆེའི་ཕྱག་ལེན་ལ་མེད་ཀྱང༌། སྔོན་ཁྲི་ཆེན་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་མཛད་པར་སྣང་བའི་ཕྱག་སྲོལ་བཟང་པོ་སླར་གསོ་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
ཕྱིར་ཡིན་པས། ཚིག་དོན་དང་མཐུན་པར་མ་གཡེངས་པའི་ངང་ནས་གསུང་བར་ཞུ་

གསུངས་ནས། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོའི་བསྔོ་བ་དབུ་བསྐུལ་གྱིས་ལྷན་དུ་གསུངས་
ཤིང༌། མཇུག་ཏུ་གཏང་རག་གི་མཎྜལ་དང་སྨོན་ལམ་ཤིས་པ་བརྗོད་པ་སོགས་
ཀྱིས་ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྲོལ་བཟང་དུས་
ཀྱི་མཐར་ཡང་ནུབ་པ་མེད་པར་ས་གསུམ་གྱི་མུན་སེལ་མཆོག་ཏུ་ཆེས་ཆེར་གསལ་
བའི་བཀའ་དྲིན་མཛད་དོ། །
སྨྲས་པ།

བྱམས་བརྩེའི་རལ་གྲིས་སྲིད་པ་གཞིག་པས་བདེ་གཤེགས་བསྟན་ལ་རྡོ་རྗེ་
འཛིན་པའི་རྗེ་བོར་སྙེམས། །ཕ་མཐའ་མི་མངོན་བློ་ཆེན་རྒྱལ་བའི་འཕྲིན་བཟང་སྒྲོག་
པས་འགྲོ་ཀུན་མུན་པའི་མལ་ལས་སློང༌། །སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེའི་ཕྱག་རྒྱ་མཆོག་གི་རི་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

706

བོང་མཚན་མས་གཏན་བདེའི་རོལ་མཚོ་སྤེལ་བའི་དཔྱིད། །བདག་བློ་རབ་རྒྱས་པདྨོ་
ཁ་འབྱེད་རིགས་ཀུན་བདག་པོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱན་དུ་སླར་ཡང་བསྟེན། །མགོན་དེའི་ཞལ་
ལུང་རིན་ཆེན་འབུམ་གྱི་དབྱིག །སྲིད་དང་ཞི་བའི་འདོད་པ་ཀུན་འཇོ་བ། །སྐལ་བཟང་
སྐྱེ་བོའི་སྙིང་གི་གཅེས་ནོར་དུ། །རེག་གཟིགས་གཏེར་གྱི་སྒྲོམ་བུ་འདི་ན་

གཏམས། །རྗེས་བསྟན་རིམ་པ་དུ་མའི་འདུ་འགོད་ནི། །ཐམས་ཅད་གཟིགས་པའི་

འགལ་ཟླ་འགོག་པའི་གར། །ཟླ་མེད་དཔལ་དུ་ཆེ་བའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱིས། །དབང་པོའི་
ཁམས་བཞིན་ཐེག་པ་མཆོག་ལ་གཞོལ། །ཐུབ་གསུང་རབ་འབྱམས་མ་སྨད་ལུས་ཅན་ནོར། །གདམས་པའི་མན་ངག་མཆོག་ཏུ་རྟོགས་པའི་བློས། །སྣང་སྲིད་བླ་མར་
ཤར་བའི་གཟིགས་མོ་ལ། །ལོངས་སུ་སྤྱོད་འདི་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ལམ། །བདུད་
བཞི་བཅོམ་པས་རྒྱལ་རྔ་བརྡུང་བའི་དབྱངས། །ཐུབ་དགོངས་ཟབ་མོའི་བརྗོད་པ་མ་
འཁྲུལ་བར། །དོན་གཉིས་བདེ་བླག་སྟེར་བའི་འཕྲིན་ཡིག་ཏུ། །སྤེལ་བས་སྙེད་དཀའི་

ལམ་ལ་སྤྱོད་པ་མང་། །ཉེས་པས་མ་རྙོག་ཀུན་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེན་མཚོར། །ལམ་གྱི་སྙིང་པོ་སྨིན་པའི་རང་རིག་ཁམས། །སྐྱེ་འགག་བདག་ཏུ་མེད་པའི་རྟེན་འབྱུང་དོན། །འགྲོ་ལ་
གསལ་བ་ལམ་བཟང་འདི་ལས་གང༌། །བསམ་འཕེལ་ཡོད་རྒུས་མི་མཚོན་རྙེད་
དཀའི་རྟེན། །འདི་སྣང་གྱི་ནའི་གར་ལ་མི་རོལ་བར། །རང་གི་གཏན་འདུན་བདེ་བའི་
མཐའ་རྟོག་ན། །ལམ་མཆོག་འདི་ལས་གཞན་དུ་སུ་ཞིག་སྤྱོད། །དེས་ན་ཐར་པ་འདོད་
པའི་ཡིད་ཅན་རྣམས། །ལྟར་སྣང་ལམ་གྱིས་མཆོག་ཏུ་མི་རློམ་པར། །ཡོངས་རྫོགས་
མན་ངག་གཅིག་ཏུ་འཁྱིལ་བའི་བཅུད། །འདི་ལ་བསྟེན་དང་རེ་བའི་ཡི་ག་འཇོ། །ཚུལ་
འདིར་འབད་པའི་དགེ་ཚོགས་གངྒཱའི་ཀླུང༌། །ཟླ་བའི་མཛེས་མ་མུ་ཏིག་དོ་ཤལ་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

707

ཕྲེང༌། །ཕྱོགས་ཀྱི་མུ་ཁྱུད་རྒྱན་དུ་རིང་བ་ཡི། །རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མའི་ངོ་མཚར་འབྱམས་

ཀླས་པས། །དྲི་བྲལ་རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་བསིལ་སྦྱིན་དབང༌། །ལྷ་མིའི་གཙུག་ཏོར་

རྩེ་ལ་ནོར་བུའི་མཆེད། །སྐལ་བཟང་ཀུནྡའི་དཔལ་དུ་རྒྱ་ཆེ་བས། །ཁམས་གསུམ་

གདུང་བ་ཡུན་དུ་སེལ་གྱུར་ཅིག །བཤད་སྒྲུབ་ཟད་པ་མེད་པའི་རླབས་ཀྱི་སྒོ། །ཀུན་
གསལ་ཕ་མཐར་ཕྱེ་བའི་གཏེར་གྱི་མཛོད། །གསེར་གྱི་མེ་ཏོག་འཛུམ་གྲོལ་པདྨའི་

མཚོ། །དགེ་ལྡན་ལུགས་བཟང་རིང་དུ་གནས་གྱུར་ཅིག །རྒྱལ་ཀུན་མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་
པའི་རིན་ཆེན་རྡུལ། །སྲིད་ཞིའི་རྩེ་མོར་སྤུངས་པའི་ལྷུན་པོའི་དབང༌། །བསྟན་འཛིན་
རྒྱ་མཚོ་བསྐལ་བརྒྱར་མི་གཡོ་ཞིང༌། །འཕྲིན་ལས་ཉི་ཟླའི་རྣ་ཆ་གསལ་གྱུར་
ཅིག །མངོན་དགའ་རབ་རྒྱས་སྐབས་གསུམ་གྲོང་གི་དཔལ། །ལྗོངས་འདིར་འཕོས་

པའི་རྫོགས་ལྡན་དབྱར་སྐྱེས་སྤྲིན། །བསོད་ནམས་མཁའ་ལ་བླ་རེར་བྲེས་པའི་

གཡང༌། །ཕན་བདེ་བདུད་རྩིའི་ཆར་དུ་འཇོ་གྱུར་ཅིག །བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱང་དྲིན་

ཅན་བླ་མ་མཆོག །སྤྱི་བོར་རིན་ཐང་མེད་པའི་ཐིག་ལེ་རུ། །འབྲལ་མེད་ཚུལ་བཞིན་

བསྟེན་པས་ཐེག་མཆོག་ལམ། །རླབས་ཆེན་མཁའ་ལྡིང་འཕྲུལ་གྱིས་བགྲོད་གྱུར་
ཅིག །མདོར་ན་མཁའ་མཉམ་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །པ་ར་མི་ཏའི་སྤྱོད་བཟང་ཡོངས་
རྫོགས་ཤིང་། །ཤིང་དབང་དྲུང་དུ་སྟོབས་བཅུ་མངའ་བའི་དཔལ། །དཔལ་ལྡན་བྱང་

ཆུབ་རྡོ་རྗེ་མྱུར་ཐོབ་ཤོག །
ཅེས་པ་འདི་ཡང་དུས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་གསུམ་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་

རང་གཟུགས་གཅིག་པུ། བརྩེ་བས་བསྐྱོད་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མཛད་པ་བསམ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

708

གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་བདག་དང་བདག་འདྲའི་བླུན་རྨོངས་རྣམས་ཀྱང་ཐེག་པ་མཆོག་གི་
སྐལ་བཟང་ལ་སྦྱོར་བར་མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་མཚུངས་ཟླ་མ་མཆིས་པའི་རྩ་བའི་བླ་
མ་ཁྱབ་བདག་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཕ་བོང་ཁ་པ་དོན་གྱི་སླད་དུ་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ་གཟིམ་

ལྷ་ཀླུ་དགའ་ཚལ་བའི་སྐུ་ངོ་དད་དམ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་ཡོན་གྱི་བདག་མོ་ལྷ་ལྕམ་དབྱངས་འཛོམས་ཚེ་རིང་ནས་སྐུ་གཤེགས་གུང་འཇིགས་མེད་རྣམ་རྒྱལ་དང༌། ལྷ་སྲས་གུང་ཕུན་ཚོགས་རབ་རྒྱས་གཉིས་ཀྱི་དགེ་རྩར་ཆེད་དམིགས་ཇི་ལྟར་གསོལ་
བ་བཏབ་པ་བཞིན་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ལྕགས་བྱ་ལོར་དབེན་གནས་ཉང་བྲན་ཆུ་
བཟང་རི་ཁྲོད་ཀྱི་ཆོས་རར་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་དམར་ཁྲིད་མྱུར་ལམ་དང༌།
འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་དབུས་བརྒྱུད་དང༌། ལྷོ་བརྒྱུད་བཅས་གསུམ་སྦྲགས་ཐོག །བློ་སྦྱོང་སྐབས་བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ་དང་བཅས་ཀྱི་ཉམས་ཁྲིད་ཟབ་མོ་སྨིན་རྒྱས་སུ་བཀའ་དྲིན་སྩལ་ཏེ་རྨོངས་རྟུལ་གྱི་ན་བ་བདག་ཀྱང་ཟབ་རྒྱས་གསུང་གི་བདུད་རྩིར་

ལོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ་སྐབས། རྭ་སྟོད་བྲག་གཡབ་གདོང་ཀོང་སྤྲུལ་སྐུ་
རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་གསུང་བཤད་རྣམས་ཟིན་བྲིས་ལམ་རོབ་ཙམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་འདུག་པ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་མཆོག་ནས་ལྗགས་ཞུས་དང་འབྲེལ་སྦྱོར་ཆོས་བཞི་པ་ཚོགས་ཞིང་གསལ་འདེབས་པའི་མཇུག་ཡན་ཆད་ལ་འཕྲི་སྣོན་བཀའ་བཅོས་སོགས་མཛད་ཟིན་ཀྱང༌། དེ་མན་ཆད་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་གཞན་དོན་
འཕྲིན་ལས་ནམ་མཁའ་ལྟར་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྟབས་ཀྱིས་གཟིགས་ཞིབ་མཛད་མ་གྲུབ་
པའི་མུར་འཕྲོ་ཅན་དུ་བཞུགས་པར་བརྟེན་ཕ་བླ་མ་བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

709

ཞབས་འདེགས་སུ་བསམས་ཏེ་འཕྲོ་སྐྱོང་ཞིག་ཐུབ་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པ་ཡིད་ལ་

གཅགས་མུས་ཐོག །མགོན་པོ་གང་གི་གསུང་ལས་སྐྱེས་པའི་སློབ་བུ་བསྟན་པའི་

ཐུགས་འཁུར་འཛིན་པའི་བླ་སྤྲུལ་ཁག་དང༌། གཞུང་བརྒྱ་སྨྲ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་བཞུགས་པ་དུ་མས་ཡང་ཡང་བསྐུལ་མ་མཛད་པར་བརྟེན་རྩ་བའི་ཟིན་བྲིས་སྔོན་མའི་ཐོག་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ནས་ལམ་རིམ་སྔ་རྗེས་སུ་

སྩལ་བའི་གསུང་ཟིན་ཁུངས་དག་འགའ་ཤས་གོ་བསྡུར་ཏེ་ལེགས་ཆ་འཚོལ་ཞིབ་ཁུ་

བསྡུ་བྱ་རྒྱུ་སོགས་ཕྲན་རང་ཉིད་རྣམ་གཡེང་ལུ་གུ་བརྒྱུད་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་སོང་
བས་ཁོམ་མིན་སྟབས། མཚུངས་མེད་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་
པས་ཡུན་རིང་དུ་བསྙེན་ཅིང༌། ཐོས་པ་འཛིན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་དང་མཚུངས་པ་འདན་
མ་དྲུང་ཡིག་དགེ་སློང་བློ་བཟང་རྡོ་རྗེ་ལགས་ལ་ཟིན་བྲིས་རྣམས་ཕྲན་ནས་ཞིབ་

འཇུག་བདེ་ཁྱད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་གོང་འོག་འཁྲུག་སྡེབ་དང༌། ས་བཅད་སོ་
སོའི་ཐད་ཀར་སྐྱེལ་རྒྱུར་བསྐུལ་བ་བཞིན་དྲུང་ལགས་ནས་ཀྱང་ཡུན་རིང་ངལ་བ་

ཁྱད་བསད་ཀྱིས་གྲོགས་དན་ཡང་དག་པར་མཛད་པ་ལ། སླར་ཡང་རང་ཉིད་ནས་
བྲེལ་བའི་གསེང་དབར་ནམ་བྱུང་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དེ་བླ་མའི་གསུང་དང་མཐུན་མིན་

ཕྲན་བུ་ཡོད་རིགས་ལ་དག་བཅོས་བྱ་རྒྱུ་དང༌། ཟིན་བྲིས་རྣམས་སུ་མ་འཁོད་པའི་གསུང་རྒྱུན་མན་ངག་རང་བློར་ངེས་རིགས་རྣམས་གསར་འགོད་སོགས་སྣོན་འཕྲི་བྱ་འོས་རིགས་གང་ནུས་སུ་བགྱིས་ཏེ་དྲིན་ཅན་བླ་མ་མཆོག་གི་ཞལ་ཚབ་ལྟ་བུར་
ཀུན་ལ་སྨན་དུ་རེ་བའི་ལྷག་བསམ་གྱི་ངལ་བ་འདུ་བྱེད་པ་པོ་ནི། རང་ལོ་བདུན་
བརྒྱད་ཀྱི་སྐབས་ནས་བཟུང་མགོན་པོ་མཆོག་དེས་མཉེས་བཞིན་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ་

ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ།

710

བྱིན་རླབས་བླ་ན་མེད་པའི་ཐུགས་རྗེའི་ཞོ་ཤས་འཚོ་བའི་བཀའ་འབངས་ཀྱི་ཐ་ཤལ།

ཁ་བཤད་ལག་ལེན་འགལ་བའི་ཆོས་མེད་སྙོམས་ལས་མཁན་ཡོངས་འཛིན་དགའ་ལྡན་ཁྲི་བྱང་སྐྱེ་མིང་པ་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོར་འབོད་པས་རབ་
བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་བྱ་ལོ་ཧོར་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༥ སྤེན་པ་སྣར་མའི་འགྲུབ་སྦྱོར་

སོགས་གཟའ་ཚེས་མཆོག་ཏུ་དགེ་བའི་ཉིན་མཇུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བགྱིས་པ་

སྟེ༑ འདིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་དུས་གནས་

སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །

༈ ཨ�་སྭ་སྟི། རྒྱལ་ཀུན་དགོངས་བཅུད་ཀེ་ལ་ཤ་རིའི་རྒྱུན། །ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་
དོན་ནོར་བུས་གང་བའི་མཚོ། །མན་ངག་མུ་ཏིག་དབུ་བའི་དོ་ཤལ་ཅན། །སྐལ་བཟང་
ཡི་ག་འཇོ་བའི་དཔྱིད་དུ་སྨན། །ཐར་འདོད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ཟླ་གཞོན་མ། །དཔར་གྱི་
རྫིང་བུའི་ཁབ་ཏུ་མངོན་བསུས་ཏེ། །ཀུན་ཕན་བདུད་རྩིའི་བསིལ་བ་འབུམ་འགྱེད་
པའི། །ལེགས་བྱས་འཛུམ་དཀར་མཁའ་དང་མཉམ་འཇུག་པས། །མཐའ་ཡས་ཐུབ་
པའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོའི་བཅུད། །བློ་བཟང་རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་བསམ་འཕེལ་

དབང༌། །དྲི་བྲལ་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་པའི་འོད་སྣང་གི།རྩེ་དགས་འཇིག་རྟེན་ཡུན་དུ་སྲུང་

གྱུར་ཅིག །རྒྱལ་ཀུན་བརྩེ་ཆེན་ནོར་བུའི་སྙིང་པོའི་ཁམས། །འདོད་རྒུ་ཆར་དུ་བསྙིལ་
བའི་རྫོགས་ལྡན་སྤྲིན། །ལྗོངས་འདིའི་བསོད་ནམས་བླ་རེར་རྟག་གཏིབས་པའི། །ངོ་

མཚར་སྲིད་པའི་ཁོང་ལས་བརྒལ་གྱུར་ཅིག །སྡུག་ཀུན་མི་བཟད་ལག་ལྡན་བྱེ་བའི་

སྲོག །འཕྲོག་བྱེད་བསླབ་གསུམ་སྦར་མོའི་ཤུགས་འཆང་ཞིང༌། །བཤད་སྒྲུབ་གཡུ་
རལ་གསིག་པའི་གདོང་ལྔའི་ཁྱུ། །ཐུབ་བསྟན་གངས་རིའི་རྒྱན་དུ་བརྗིད་གྱུར་

ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས།

711

ཅིག །རྒྱུ་སྦྱོར་འབྲེལ་ཐོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི། །བྱིན་རླབས་སྙིང་གི་ཉི་མ་

རྟག་འཆར་བས། །རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ལུགས་བཟང་གདམས་པའི་ཕུལ། །ཉམས་སུ་
མྱོང་བའི་དགེ་མཚན་འཛིན་གྱུར་ཅིག །དེ་ལས་ས་ལམ་དབྱིག་གི་ཐེམ་སྐས་
ལ༑ །གུས་རྟག་བརྩོན་པའི་འདེགས་འཇོག་མྱུར་བའི་གར། །སྐུ་གསུམ་ནོར་བུའི་ཁྱིམ་
དུ་ལེགས་བསྒྱུར་ནས། །དོན་གཉིས་འཕྲོ་འདུའི་འཇུག་པ་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །ཚོགས་
གཉིས་ཡོངས་རྫོགས་བློ་གྲོས་ཉི་གཞོན་གསར། །མ་སྨད་ཀུན་བཟང་རྒྱལ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ། །གྲུབ་པས་བདུད་ཀྱིས་མི་ཐུབ་བསྟན་པའི་གཉེན། །ཀུན་དགའི་མཁྱེན་
རབ་འོད་སྣང་གྲོལ་གྱུར་ཅིག།

ཅེས་པ་འདི་ཡང་བློ་བཟང་ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་དང་དབྱེར་མ་མཆིས་
པའི་རྩ་བའི་བླ་མ་བཀའ་དྲིན་འཁོར་མེད་རྗེ་ཕ་བོང་ཁ་པ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་
ནས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཉམས་ཁྲིད་སྩལ་སྐབས་ཀྱི་གསུང་བཤད་ཟིན་

བྲིས་གདམས་ངག་བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་འདི་ཉིད་ཤོག་གྲངས་བརྒྱ་ཐམ་པའི་བར་དད་

ལྡན་ཡོན་བདག་སྤོམ་མདའ་ལས་ཚན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་ནས་རྒྱུ་སྦྱར་ཏེ་པར་བརྐོ་སྔོན་ཟིན་ཐོག །དེ་མན་ཡོངས་རྫོགས་ཕུན་ཚོགས་ལུགས་བརྒྱའི་དཔལ་གྱིས་

མངོན་པར་མཐོ་ཞིང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་དད་གུས་མཆོག་ཏུ་
བརྟན་པ་གཟིམ་རམ་པ་བའི་སྐུ་ངོ་བཀའ་ཟུར་བླ་མ་དགེ་སློང་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་
ཀུན་མཁྱེན་མཆོག་ནས་འཇུངས་པ་མེད་པའི་གཏོང་བའི་སྒོ་འཕར་ཡངས་པོར་ཕྱེ་སྟེ་པར་བརྐོ་མཛད་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་སྐྱེ་མིང་

པས་སྨོན་པ་སིདྡྷི་རསྟུ།

712

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །

གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །

ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །
ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་
སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །